

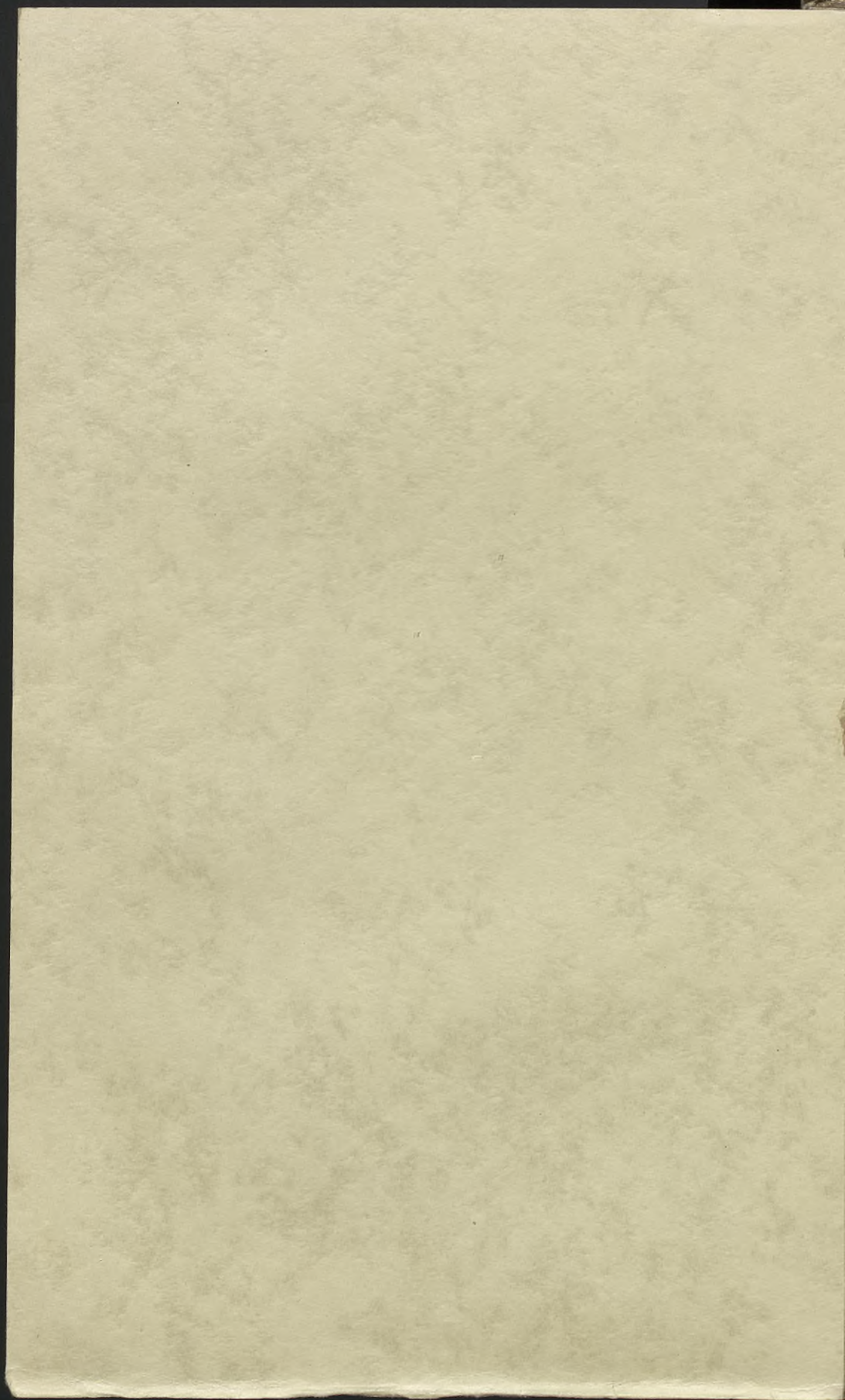
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Prob.
S.V.
Sant.

HANDLINGAR

RÖRANDE

SVERIGES HISTORIA.

Första serien.

Konung Gustaf den Förstes Registratur.

IV.

1527.

GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK

HANDLINGAR

RÖRANDE

SVERIGES HISTORIA.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFNA

AF KONGL. RIKS-ARCHIVET.

Första serien.

STOCKHOLM, 1868.

P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

II A. 1111111111

STÄRKT HISTORIA.
REKONSTRUKTION
GÖTTA DEN FÖRSTA

AV KONIG. BOKHÖVDET
MED INLEDNING AF STATNEDEL I TIDEN ÖFVER

17

1833

Förlags staden.

KONUNG
GUSTAF DEN FÖRSTES
REGISTRATUR.

IV.
1527.

STOCKHOLM, 1868.
P. A. NORSTEDT & SÖNER
KONGL. BOKTRYCKARE.

FÖRORD.

Då härmed *fjerde delen* af de Handlingar rörande Sveriges Historia, hvilka omfatta Konung Gustaf I:s registratur, i tryck utgifves, bearbetad efter samma plan och med begagnande af samma källor, som vid de föregående delarnes utgifvande, torde af förekommen anledning den upplysning här få meddelas, att ehuru åtskilliga af de i denna och de föregående tre delarne införda handlingar förekomma förut tryckta i andra, af enskilda personer ombesörjda, samlingar, likväl icke ett enda document här blifvit aftryckt efter dessa samlingar, såvida en tillförlitlig handskrift funnits att tillgå, utan hafva i sådant fall noggranna copior städse blifvit för tryckningen tagna af de befintliga registraturen, originalen eller fullt tillförlitliga äldre afskrifterna, och handlingarne derefter i nuvarande samling införda, med hänvisning till källorna. Endast i ganska få fall har det förekommit, att man, i brist på skriftlig urkund, nödgats ur något annat tryckt arbete aftrycka ett document, genom sitt innehåll af nog mycken vigt att ej böra förbigås såsom ett i ett eller annat afseende upplysande bidrag till sin tids historia; och der sådant egt rum, har det arbete, från hvilket documentet då hemtats, alltid särskildt blifvit uppgifvet. Såsom läsaren sjelf kan finna, har dessutom, der någon här införd handling tillförene finnes vara i någon äldre samling

aarstada gårdh inthet skall befatthe for en han siig med Staffan Sassze forlikath haffwer om then bekostnad och bygningh han tijl gårdssens forbettringh hafft haffwer

Jtem ffrw Cristin eth breff paa konungxfodringhen som faller j thetta aareth vtj aska hærad och bobærgx hæred

Jtem her laress Suenonis vtj mwnkatorp eth breff paa alle the godss hwar han them öffwer menige vp-land bespöria kan som tilhöra nwnne closteret paa Guthland, j forläningh

Jtem brödherna j Siktwna closther j halff lesth korn oc j [$\frac{1}{2}$] lesth rugh för en hesth

Jtem benkt scriffwere eth forläninge breff paa ij skatthabonda gårda liggiandis vijd vadzstena benempde kyddawid och kastestadha oss tiil en behageligh tiid

Jtem aakerbohæredss inbyggjare eth breff ath thee måtte löse halwe konungxfodringh för järn eller pæningher j thetta aaredh hwar man för viij [$7\frac{1}{2}$] öre

Upsala den 3 Januarii.

Förteckning på förläningar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 353 v.

[Vpsala]

Thyende dag Jwl

Jtem Eric matson eth breff ath han maa jgen an-nama Jöran helsingx skip som ligggher nidher wid Sydherköpfung, Doch saa att han oss plictug ær j^o [100] mark örtuger paa samma Jören helsingx vægne ath bettala, och ath han må vttkreffia Jören helsingx gæld ee hwar han hans gellenærer kan vpspörgie

Jtem haquon nielson eth qwittencium på all then deel han vpbårit och vthgiffwit haffwer, vtåff hans fög-

drj ee sedhan han senast giorde rækenskap och intil thenna tijd, doch ægher han framdeles giöre rekenskap för x fath jærn och j^o iærn

Jtem nielss Swenson eth breff ath han motte kennes vid sine ægedelar och godz igen ee hwar han them vpspörye kan baadhe j vester göthland och viken, och thet sidan besynnerliga all hans lösöre före her vp j landhit och inghen annerstadz

Jtem biscops och kyrke landtbor vtj lena sokn eth breff ath the motte vara frij j thetta åreth för biscopss gestningh paa thet the siig tess velwiliwgare skwle finna laatha ath framföre något tymber tiil Edzhammarss qwarn

Upsala den 4 Januarii.

Till biskop Hans i Linköping om boktryckeriet i Söderköping, öfversättningen af hertig Georgs af Sachsen bref mot Luther, påfven och hans förhållande till kejsaren, samt om den stiftet pålagda gården *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 178.

[I Wpsala]

[Aar etc Mdxvij Xi dagh Jwll]

Vaar etc Som j scriffwe oss til werduge fadher om thet prenterij ath tyske icke lengher skwla löpa borth med then fordeel etc Saa veether oss och saa ther om bestyrth haffwa medh goda swenska karla ath vj epther thenna dagh icke skwle behöffwa ther tijl inkalla några tiszka och ther före scriffwe vj edher tijl ath vj icke gerna såghe ath thetta vårth vptagna prenterj skwle bliffwa förlagt med thet i Suderköpungh Veel vetandis ath thet inthet saa vel besörigt var med all deel som thetta her i Stocholm Om hertug Jöriens breff och thes

*) Svar på biskopens bref af den 27 Dec. 1526, tryckt i 3:e delen, sid. 425.

forwendilse en doch j göre ther en vrsæct vthinnan hwarföre j thet forkwnnath och forwenth haffwe synes oss likwel ath then gör icke fwlesth med myndre oss borde jw åtsprwde ther saadanth skee skwlle om vj elles skole räknadh vardha för thet vj j rikith äff then menegeman vpsatthe äre, ey heller lydde for:da breff om nwnnor allenesth, som j scriffwen om then disputerningh ath idra klärkar ingen twäkan haffwa om throna etc Vaar meningh var aldriqh att vj eller andre her wppe mågom twäkan haffwa om trona ath hon jw viss och san är som christus oss henne lärth haffwer men ther våre wel om disputerande hwilken henne reeth hadhe och om thet är nagon ny tro som her vppe predicas som edher mening synes vara Therföre tickes oss edher swar inthe göra fvlesth tiil thet vj aff edher med redeligheth begörade Om hwilkith vj til æwinters framdeles veel vilie giffwe edher tiilkenna vår yterligare meningh Om påffwan hwad han redeligh haffwer hafft siig eller ey emoth Kyæsaren lathe vj veel them bätthena (!) ther med som mer vetha äff sakene och then som mer geller uppå än oss, Om then gärd haffwe vj tijlscriffwit vår embetismann Nielss olson ath han skall kalla tiil siig the andra våra fogtar ther om kring och med jdharth råd ther om bestella som edher och them synes besth vara Inthet twifflandis ath j med them ther om bestellandis vardha som j vethen hela rikena mact paa ligger Om then scrifft j och oss med jdhar breff nw sændhen skwle j framdeles faa swar wppo Edher gudh etc

Upsala den 4 Januarii.

*Till Niels Olsson på Ståkeborg om uppbärande af gärd-
den och om bland allmogen utspridda rykten rörande
evangelii predikan.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 178 v.

[I Wpsala]

[Aar etc Mdxvij Xi dagh Jwll]

Till Niels olson paa ståkeborgh

Var etc är vår vilie Niels ath tw med andra våra
embetismenn och godamenn ther om cring, giiff tijg
oförtöffwat j hondil med biscopen j lincöpungh och til
sammans finner råd och læmpe hwre then gärd besth
kan bliffwa med ther hast vpbåren och inthet hindher
eller forhalning ther längher vtj skee fattas ther nå-
got vthinnan saa ath hon icke saa alle stadz är vth
gonghen för mange stackars fatigdom skwl kan thet
veel framdeles finnas ephther all redelighet om thee mera
formå Och athj iw saa skicket ath vj beholle en vel-
wiliogh almogha Tiig etc

Ær oss och förekommit ath någoth tal och knur
vara kommit blandh almoghen om ewangelium som her
förkynnass och predicass kan tw med nagon lempe for-
fara hwar thet haffwer sijt vttsprung thet vinlegh tijg
med all ytersta fliit, och giff oss thet tilkenna med thin
scriffwelse

Upsala den 4 Januarii.

*Till innebyggarna i Helsingland om deras motsträfvighet
att betala den pålagda gärden.*

Riks Registr. C, 1526—1529, fol. 179.

Vpsala

[Aar etc Mdxvij Xi dagh Jwll]

Tiil helsingalandh

Vij haffwe fornwmith edher swar om then gærdh som vth åff oss oc varth elskeliga rikitzens råd om kringh menige rikith paa lagdh var til the store drapelige geldtz och skwlders bettalningh som rikit vtj tyske städerna för then menige mandtz besthe skwld wtj kommit är och kwnnom veel formärke athi vtj then landzs-enda icke vele lathe edher finnes veluilioge som flere andhra våra tro vndersather giorth haffwa öffwer hela vplandh östhergötland smålandh och alth vesthergötland ther vj them ganska gerna före tacka ath the slige forlosningh med thæres tiilhielp anseth och begrwndath haffwa Saa giffwe wij edher tilkenne ath hwar någher epther thenna dagh för samme gældz bittalningh skwld entighen köpmen eller andre som brwka sin kopinskap eller handtlingh j tyske städerna och får ther vtöffwer någhen skada til hans godz eller ägedelar med aristerningh eller nagot anneth hindher thaa haffwom vj och the therföre inghen annan til ath tala vthan edher som j then landzsenda boandis äre Sammeledis och om nogoth obeståndh paa komme emellom städerna att salth hwmbly clæde och andre gode warur som her thiæna j landit bliffwa fordyrkade skwle j och ther om alwårligan bliffwa tilltalade ther må j edher fwlkomligan epther rätttha epther j thess skwldher icke vele betenkia til ath sådana aristerningh och dyre köp

motthe äffstelth varda oss edher och menige Sueriges rikitzs inbyggjare til god frid och rolighet then wj ther äff mottho formodha Eder etc

Upsala den 4 Januarii.

Till innebyggarne och tjenstemännen i Småland om att Joghan Olsson på begäran erhållit afsked från sitt embete och befällning, och att Niels Eriksson af konungen blifvit i hans ställe förordnad.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 179 v.

[Vpsala]

[Aar etc Mdxvij Xi dagh Jwll]

Til menige Smålandh och alth mörisland aldelis wiid thetta förscriffne neste synne

Tiil Alla Suänana

Vij Gostaff etc Helse edher oss elskelige vaare troe thienare och skytter kärliga etc Vij giffwe edher tilkenna ath wår troe tienare Joghan olson som her til wår fodhermarsk varith haffwer oc haffwer paa våra vegna hafft befalningh vtöffwer edher, haffwer siig nw med samma embethe och befalning äff sagdth med redelighet Therføre vj haffwe forskicketh vtj hans stad igen Oss elskelige troe tianare Nielss Ericson viliandis athj honum aldelis her epther hörwge lydoge och paa våra vegna fölgactwge ære som saadana embete tilhörer j hwess mottho han edher tilsegiandis vardher och likerwiss som j förberörde jon olson eptherfölgt haffwe in til thenne dagh Thesliges biwdom vj edher högielighan athj haffwe och bewise edher med all ære och redelighet som edher tilbör baadhe emoth clerkerijth och then menigemann alle stadz ee hwar j kommandis wardha med gästningh och fodringh her j wårth rike Sverige

anseendis ath hwar annorledis skeer saa ath nagher Oredeligheet vardher hoss naghén vtáff edher j then motto eller andher befwnnen haffwom vj thaa fulla magth och befalningh giffwit for:ne Niels ericson ther vtöffwer tilbörliga straffa hwar thet för honum bliffwer beclagath som vj personligan våre tilstädis Thij ath hwar saadana stycker bliffwe bedriffne hænga thee thaa oss försth och fræmpsth vtöffwer hwffwedet och sidhan hela hopen Therföre vinlegggher edher och besteller thet saa athj fly oss en lydogh och velwiliogh almoga ther j framfare saa ath ther motte gangn i vår gaardh epherfölia och lydn och hörsamheth vthspridat wardha och ath inghen bristh eller clagemål skal finnes paa edher sido Rettandis edher j all tilbörligh motthe epher thenne vår scriffwelse och the ord vj edher personligha j går vthe paa marken förra en j attskyldis tilsagde som vj edher tiltro athj giörendis varde och j paa edher ære och redelighet ære plictuge ath giöra Edher gudh befallandis

Upsala den 6 Januarii.

Dombref mellan herr Ragvald i Börstil och bönderna i Sandika rörande en qvarn.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 180.

Vpsala

Thrætthenne dagh Jwla

Her Raffwalss dombreff i Börstil på en quern

Vij Gostaff etc Görom vitherligit med thetta värth ypane breff ath Arwm epher gudz byrdh mdxx och vppa thet setthe (!) tridie Daghén vtj janwario månadh kom in före oss j vår stad vpsala hedherlig man her Ragualdth vtj burstil Stemdher att swara Finwid pæ-

derson och hans brodher pædher pædherson j sandikom om ett quernadyke som varith haffwer j laanghssamlig trætthe emellom clerken j burstil och bönderna j sandikom Thaa presenterade for:de her raghwald oss nogre breff lwdandis paa mange Dachingher stempnor och forlikningar som giorde våre j godhe arlige och fornwmstughe mendz prelathers ridderes oc flere clerkers och wærltdzlige personers nærwaru med begghe partthennes wel beraadho santyckio och stor beplictelse om samme forlikningh icke håållen woordhe Hwilkit doch icke skeeth ær til thenne dagh Hwarföre toghe vj med några vtåff warth elskelige raadh som oss viid håndhen våre samma ærande j rettho och achtligan offwersaagom och besynnade for:de breff och fornwmme j sanningh ath then första forligningh som Tordh twreszon ther paa giorde Aren epther gudz börd medlvj haffwer besthe skæl och clarligasth vthtrycker alle saker punchthar och nyttuge vilkoor som längzste venscapen och endrækth emellom for:de clærken vtj burstijl Och böndherna j Sandikom samman haalla kwnna, therföre kallom wj igen Och med thetta warth opna breff omynduge göre alle thee andre forlikningz breff som sidhan giorde våre them emellom och dagtingan och stadfestom och giffwom them for:de första forlikningh med saadana forbettring ath bönderna vtj sandikom magha och skwla niwtha siith quernadiche och brwka sin quern j fraa varfrwghe dagh annunciacionis om fastona och in til helie Kars dagh Jnuencionis om wåren Gch j fraa helie kårs om hösthen in til apostlenærs Simonis et Jwde dagh Thess emellom skwla for:de böndher j Sandikom hålla sith quernadike igen tappeth och thet ingeledis græffwe diwpare æn thet nw ær adeltwlqwarnen til hinder eller nagoth forfaangh Och clærkens qwarn j bwrstil skal aleena raadha öffwer vathneth emellom for:da tidh om hösth och wår förbiw-

dendis for:ne her raghwaldh och alla hans eptherkommande clerker til burstell och theslikes finwid pædherson och hans grannar och thæres eptherkommandhe tijl Sandika ath thee ingeledis for:ne våre stadfestilse oc venligh forlikningh krænkia eller öffuerthredha j naghén motte viid then parttens som siig her emoth sakan finna laather xl mark pligth vtthan alla domar vttleggia skwlandis Thess tiil visso etc

Upsala den 6 Januarii.

Bref för kyrkoherden Ragwald i Börstil på fyra örtugland jord, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 180 v.

[Vpsala]

[Thrætthenne dagh Jwla]

Jtem for:ne her Raffualdss breff j bwrstel paa iiij örtugærs Landiordh

Vij etc Göre vitherligit med thetta warth öpne breff ath år epther gwdz byrdh mdxxvij Tredie daghen j Janwarj maanadt then tidh vj forlikningh giorde mellom oss elskeligh her ragwald j byrstel och finwid pæderson i sandickom och hans granne om eth quernadike som wår besigladhe breff klarliga vttwiser thet vj ther vppa giffwit haffwa varth och thaa forhanlad ath byrstelss kyrke skal friith och obehindradh j gen haffwa och beholla thee iiij örtugærs landh iordh j Sandikom med alla tilæggher som med retthe ther til hörer och vtåff aller tilhörth haffwer epther thy then forlikningh icke hollen ær eller epther thenna dag hållen bliffwer med Sondika quernadikis aathertöppilse som j Erchiepiscopss Jönsess tid belewath och samtight var then tiid han wnthe och tillaath ath Eric Ericson j Sondic-

kom och hans æptherkommandom skwle niwta och beholla for:ne iiij örtugærs landiord vtåff kyrkenne för en halff mark lego om aaret och moth thet wilkaar skwle thæres quernadike vara altijd aathertöpt, ther före forbiwde vj allom ee hwem thee helsth ære eller vara kwnne ath thee inthet pladz hinder eller qwal ath göre for:ne byrstelss kirchio paa samma iiij örtugærs landiord med sine retthe tiillagher för en hwn varder kir-kionne lagliga i fraa wunnen Måghe och bönderna j Sondikom vara nesth ath leia for:ne iiij örtugærs Landiordh för skelige och tilbörliga lego om hwn paa legw gänga skall Thess til visso etc

Upsala den 6 Januarii.

Förteckning på förläningar.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 353 v.

Vpsala

Trætthenne Dag Jwl

Jtem Jönss Nielsson eth fogdta breff paa stækehwlms län

Jtem olaff biörson paa salabærgh hæredzretthen vtj norbohæradh j forläningh

Jtem Cristiern holm eth passebord ath han maa vtåff landit föra nogra varur som han haffwer venth siig til, för sith godz nider wiidh öregrwndh och annerstadz her j rikith, alena vndhantagandis sölffwer

Upsala den 7 Januarii.

Konungen skrifver till biskop Brask och Linköpings domcapitel rörande det utspridda ryktet att han ville införa en ny tro, tillkännagifver att han ämnade sammankalla ett möte för att härom rådgöra, begär biskopens goda råd i afseende härpå m. m.

Riks-Registr. A, fol. 143, och Registr. C, fol. 183 v. Här upptaget efter Registr. A. — Tryckt i Handl. rör. Sk. Hist. 16: 70, men felaktigt. »Kalvén» tryckt i Stockholms Magazin för år 1780, utg. af M. Svederus, 2: 605.

Regis de Luterano Scismate ad d: meum et capitulum

Vor synnerlig gunst tilförenne Verdug fader oc gode men vj haffue förstat at pa oss, vor gard och Stocholmsstadt varder iw meer och meer rykte förth kring om landit at vj skole vptage nogen ny troo Oc vethom grannelige at somlige aff kyrkennes personer thet astadt kommit haffue i then mening som vj vel förmerke ath then mene man skulle til obestand vpweckis emooth oss, thet doch ecke haffde giortz behoff för ty vj haffue budit the gode mens lerdom till Ransakan som ther vthinnen beryktede ære pa thet at endrekt motte epherfölie Ey heller troo vj thet kyrkennes personer tilhörer at the skulle komme obestand aff stadt Som doch nog tyverr j förtiiden finnes skett vare Och hörde them vel till at betenke om theris deell ville tess betre varde sedan saadant obestand vorde företagit, fför huilke sake vj nödgade ære at göre vor redelige vrsekt med vor scriffuilse för then meene man Oc viliom för then skyll til hope kalle the lerdeste oc förstandigiste i landit at Ransake huad som Retttest ær, Oc bliffue ther sidhan ved med endrekt oförsyndrade som rette cristne män bör at göre Begære vj för then skyllid atj verduge fader vele ware förtencnte ther vtinnan till at besinne huad stadt belegligesth vara kunne ther till

Teslikis huad tiid belempeligest vore till sadan förhandling ther i kunne deele eder gode raadt med oss oc andre som vj ther till kallendis varde, Giffuendis oss thet med thet aldre förste till kenne huar som eder synes liikast vare Tiit wj thaa kwnne förscriffue nogre andre gode men her vtj riikit Huilke vj troo till slikt handell vell förfarne vare, at ransaka hurw all tuist best skickis motte, Thet försymmer ingelunde swaa framt eder fred och endrekt nogit pa hierthet ligger Eder her med gud befalendis Giffuit i vor stadh Vpsale xiiij dag Jwll Aar 1527 vnder vorth Secreeth

In vitulo

Eder förtenker vel verdug fader atj oss tillscreffue senest saken för huar skyld j venth haffue hertugh Jöriens epistell pa Swenske nemlich för the fatige clöster jomfrur skyld som ther skembde warde oc the andre till styrkilese som theris clösterleffned gudelige holle Om ther nogre skæmbde eller förkränkte ære moge i sielff legge ther boot vppa oc straffat för ty edre tienere oc klerker ære mest som thet göre oc giorth haffue

Verdugh fader i gud her Hans med gudz nade Biscop vthj Lincöping oc Capitelet ther samme stadh enskyt och Samfellelighe Gunstelighe

Domcapitlets odaterade svar på förestående, upptaget i Registr. C, fol. 190 v.—192 v., meddelas bland bilagorna.

Upsala den 7 Januarii.

Till konung Fredrik i Danmark och danska rådet om Peter Pathins förräderi, då han var öfverste för det till Gotland sända tyska krigsfolket, densammes rymning från Sverige samt hans till borgerskapet i Kalmar framställda kraf och hotelser m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 182. — Förnt tryckt i Chr. H:s Arch. 4: 1658.

Vpsala

[Ffiorthenne Dagh Jwla]

Tiil konungh frædrich j danmark

Våar venligh kærlich helsen altiid tillforen tilscriffwet med wår herree Høgmectugesthe Högborne forste och herre godhe vænn och naboor Ær oss tilkenne giffwit attj haffwe j eders thienisthe en karl benempd pædher pathin som tilförna varith haffwer j thieniste med oss och ær mongom vitherligith hwad gwnst och ynnest wj honum bewisth haffwa med sthore skænck och monge pæningher then tiid wj honum tilskickade för öffwersthe vtoffwer thee tyske knæcktar nær wj warth krigxfaalk öffwer sendhe tiil gwtlandh forlatandis oss paa hans ære redeligheth beplictelse och swaaren eedh Att han tiil warth bestha ganghen och fordell stilla skwlle then menige hop Men hwre han siig emotht oss bewisedhe ær oss behooff ath giffwa eders högmetwghet tilkenne och ath hans sak ær icke alstingis saa clar som han til æffwentys föregiffwit haffwer vtj danmark som wj honum wtöffwer betygia kwnne med erlige riddherssmendz menn och andre flere som med honum paa samme tiid paa gwthlandh wåre seendis och hörendis hwre han forhandledhe med for:ne menige hop thet han icke wel bekändh ær saa ath han them nær haffde kommeth oss paa halszen och wille forpantad

waarth skytt skip och ædle menn vthan all redeligheth
 om han thet bekommet haffde ther honum doch ingen
 annen sak eller nööd tildreff vthan hans och albrickt
 van buschens fortechthe och betengtte forrederij för
 hwess saker skwld wj haffwe for:de petther pathyn j
 fängxsle paa en tiid och haffde vj hafth god rätth tiil
 ath laathet straffwa honum med halszin för hans mä-
 therj och forredilse skwld som wj giorde widh then an-
 nan och flere wtaff samma partij om wj thet icke la-
 thit hade för then Tyske nacioon och nagher ädless
 Swänsche och Tysche bön skwldt som oss beuegtthe
 til ath fordraga honum then ræth han forthient hade
 Tiilseiandis oss paa hans veghna ath han aldrik skwlle
 epther thenna dagh nogoth stempla eller brwka med
 ordh eller gærningar lönlige eller oppenbarlige thet oss
 Swergis Rike och thess inbyggjare komma kwnne tiil
 obestandh skada eller argtth j nogre motthe som hans
 vrseygdhe breff klarlige innehåller thet han oss obe-
 twingadth och onödh vndher siit egeth och flere goda-
 mändtz insegle besägletth j hender anhwårdath haff-
 wer, ther emoth begynnar han nw paa nyth brwka sin
 gamla fwndh med hotth, trwgh, och wnsägn, paa vara
 wndersather vtj wår stadh Calmarna for nogher fon-
 ghar skwld som han them om tiilscriffwit haffwer ther
 åff wj sendhe edher thenne innelychthe vthscriffth aff
 samme hans breff, ær wår meningh ath all then stwndh
 han war vthj wår thienisthe var han plictugh tiil ath
 rama vårth och alles wåres saa weel faanghers som an-
 dher wndersaathers besta vthan store peninge swmmor
 ther han thet wel bekomma kwnne Hwar thet ærende
 bliffwer rettelige ransakath för gode menn formodhe vj
 ath thee icke annath ther om segia kwnna Ær och be-
 wiseligit ath pædher rempe som han benempth haffwer
 j sin scriffwelse bleff gryppen j siön och war waar
 fonghe och rymdhe sedhan vthur samma fänxel giffwan-

dis sig in til her Söffwerin norby Haffwer petther patbyn nogoth tiltal til honum then fyner han vtj visbyther han maa forsökia och brwka sin reeth med honum och laatha vaare vndersaather j Calmarna bliffwa otwingeade för hans skuld Som han och scriffwar om siith signeth ath thet bleff honum från taget etc Giffwe vj eder högmektigheth til kenne ath then tiid vj honum hafde inmanath paa vaar gaardh Swarthesiö ther han skwlle haalle siith fängxslä pa sin ære och redeligheth som æn ærligh man bör att giöra rymdhe han om nat-tetiid som en skalk och kom vtj en lithen baath ther han bleff beslaghen och til bagha griipen ighen och bleff taa honum j fraa tageth for:ne Signeth och annath hwad han hadhe med ath fara Men aldrik skal han beuisa ath noghet bleff beseglth med hans signeth honwm ouetandis eller til twingath med noghet öffwerfald som han berörth haffwer vtj sin scriffwelse til for:ne våre vndersaather j Calmarna Thenne for:ne hans handeel giffwe vj edher högmeg:[tughet] tilkenne j then meningh athj tess bæther paa achtha kwnne att han icke får sin tilfelle j slig motto siig brwka och bewisa emoth edher som han och tilforne giorde med the Skaanske när han gaff siig ther aff landit som the icke en nw haffwa forgettit, bidiom vj och för then skuld eders högmechtugheth athj icke vele tilstædie ath han eller hans viderlika skwla noghon syndringh göra emellom riken med thæres stampling emoth thet venliga forbund och godhe naborskap som beloffwadt warth j malmö, Ære vj och begærende ath vitha vara vndersaathers j Calmarna forsekringh och foruarilse ath them inthit öffwerfald skee skall vthöffver for:ne petther patyen j köpenhamn eller annerstedz j eders högmektughedz rike Danmark hwar som helsth them epther sin bergningh och köpslagan till landt eller vatn komma hender hær vppa begære vj eders behagelige swar med thet

aldra forsta Ther ephther vj oss gerna retta vile Edher hög:[megtughet] her med then alswollugiste gud til effwigh tiid befalendis Giffvit vtj war stadh ypsala xiiij dagh Jwla Aar etc mdxxvij vnder varth secreth

Tiil menighe Danmarkz rikitz Raad aldeles som thetta nesth for:ne synne innehaaller etc

Peter Pathins bref till borgmästare och råd i Kalmar, dat. Köpenhamn d. 24 Okt. 1526, är upptaget i bilagorna, äfvensom konung Fredriks svar till k. Gustaf på förestående, dat. Köpenhamn den 28 Februari, och Peter Pathins svar till k. Gustaf från Slesvig d. 1 Junii 1527.

Upsala den 7 Januarii.

Till Lars Siggesson med en till allmänheten stäld förklaring rörande konungen påförda falska rykten, hvilken förklaring brefemottagaren anbefalles att kungöra.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 184.

Vpsala

[Ffiorthenne Dagh Jwla]

tiil larss Siggason

Vaar etc vetth N: ath för thet lignactige rikthe skwl som mikit föres cringom landit mesth aff kirkenes personer om then nya trona haffwe vj scriffwit then menigemann til görandis wara redelige vrsekn som tw fynnandis vardher j breffwit som her med följer vele vj ath tw läs thet granneliga vttöffwer och forkwnna thet sidhan för then menige mann i N och gör teslikes tw her ephther våra vrsecth thet bestha tw kan som tw åff tin tro tienisthe plictug esth och giff oss framdeles tiil kenna hwad ther swarat bliffwer med thet aldra försthe Tiig gud etc

Upsala den 7 Januarii.

Konungen förklarar för menigheten i hela riket, att han ingalunda, såsom kyrkans förmän falskeligen utspridt, vill upptaga och beskärma någon ny tro, annan än den Kristus och hans apostlar lärt, men att, då en tvedrägt om lärdomen uppkommit, han ämnade sammankalla en herredag, för att på bästa sätt slita tvisten. Han upplyser derjemte att hufvudsakliga twistefrågan rör det orättmätiga välde och förtryck kyrkan tagit sig och utöfvat öfver lekmännen, samt att penningarne för de bedrägliga aflatsbrefven af påfven användts för att föra krig emot kejsaren och att med bedrägeri och falskhet hetsa furstar och herrar mot hvarandra, i den afsigt att sjelf kunna hålla hela verlden under sig.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 184. — Förut tryckt af Tegel 1: 138, i Diplom. Dalek. 2: 95 och i Thyselii handl. 1: 50, samt på latin i Baazii Hist. Eccl. 207 och i Wildes Hist. pragm. 494. Den i Registr. meddelade afskriften har till öfverskrift: «Tiil menighe almoghen j östhergötland.»

[Vpsala]

[Ffiorthenne Dagh Jwla]

Vij Gostaff etc Helse edher alla oss elskelige dandemen som biggia och boo j N: kärliga medh gwddh, Kære wener vj haffwe forstaandit ath cringom rikith föres etth rykthe om oss ath wj skwla tilståaddhia förswara och beskerma några predicare som nya tro lære andra än vij aff vår herra och hans apostlar læretht och annamadh haffwa, thet dogh för gwddhj jcke santhær, vell bekenne wj ath j annor cristen konwngarike ær wpkommen en twædreth om lærdomen ther åff ath någre somlige förstaanduge men fara ther epther ath mange osedher motthe aff leggias som opkompne ære j cristhendumen then menigeman tiil fortryckilse aff kyrkenness formen emoth gudz lagh hwilkith och saa nw

beginnas her j rikith åff somliga besynnadh wardha, och somlige en Doch thee wel wetha sanningen, ath oredeliga tiilgongith ær och bordhe retthas, likwel falla the ther emoth, fructandis ath nagoth aff theres vellug- heth och gyrwgheth ther med formynskas skal, och ep- ther the icke kwonna thet göre med nogon skæl, mena thee thet göre vila med lögn och falskt ryckte, som the föra cringh om landit seijandis ath man wil taga vp en nya tro, achtandis ther med tiil obestaand vpweckia then enfolluga menegman som om rettha sanningena icke vnderwisther ær, hwilkit wj giffwe eder dandemen alla tiil kenna, athj taghe eder tiil ware ther före och athj slijke thæris lögnactuge rycte inthet sköthe, vthan heller hielpe tiil ath thee måge bliffua straffade som saadant seya, och vender oss icke thet til ondhe, ath wj oss winleggia om alles eders besthe, thet j måghen komma vthwr edher fortryckelse, som eder medh oskell på kommen ær Jnghen ny troo annama wj eller for- swara, vthan vilie jw saa gerna döo en christhenman saa som naghenn annen, vj haffwe förbijdt ath öffwer hela cristhendomen skwlle om for:da twædrect en her- radagh hållas, endoch thet haffwer icke en nw kunnet komma ther tijl, ther före vilie vj nw med thet aldra första tilfelle kalla tiil hopa varth elskeliga rikets råd, och the forståndugaste åff alth rikith, och latha ran- saka om for:na twædrecht, och saa nesth gudz hielp skickatt med thæres rådh och samtickio, som wj fynne emellom gud och warth samweth rettasth vara, ther forinnan bidie [wj] athj giffwe edher tiil fridz och varen vthan all mistanka, vij vele well saa bestellath ath in- gen deel skall företagis som emoth trona ær, eller thet then menigeman skall vara tiil skadha, ther maa j fwl- leliga forlitha edher vppa saa længie wår hals warer, Och paa thet j maghe witha hwar saken mesth vppå geller giffwe wj edher tilforstaa, ath hoffwed stycketh j

saken ær om then vellugheth som kirkennes formen paaffwen, biscopar och thæres hop hær til dags hafth haffwa vttöffwer lekmen, emoth alla redeligheth och gudz lagh, saa ath thee vnder siig knwffwath haffwa ey alenasth then menigeman, vthan jemwell herrar och forsther, keysare, konwnger, och riddherscapith, förswagath them saa ath the sedhan icke haffwa hafth machth ath beskærma landh och rike, vthan ære kompne j skadha och forderff och j fienda hender, som och ty wær her j rikith åff somliga thæres tilskyndan skedt ær, besynnerlig nw nyligest med konungh Christiern, som och skeeth ær, med thee bedregeliga afflatzbreff som hær plæggher införes fraa rom, vndher thet skyn, ath ther med skwlle stridas emoth Twrken, och finnes doch j sanningh ath påffwen med thee peninga haffwer siig vpsath emoth keysaren, och förth herrar och försther j håarith til hopa, med bedrægerij och falskheet, allth paa thet ath han och hans partij skwlla holla vppundher siig hela werlдена, fför hwilka sack och nw keysaren haffwer grepith paaffwan och haffwer honum j sin fengilse, Nær nw goda skælige men begynna ther om tala och gerna saaghe sådhan oredelighet affkomme, Tage kirkennes formen thet illa vid siig, och latha slikt ryckte före vth, ath man vptagher en ny troo och mang annor stycke them man aldrik tenethe, Acthandis med sådana thæres bedrægerj och lögn, dragha then menigeman emoth thæres rette herre, och motte hendha ath fræmandhe herrar ther med indragne varde saa nw som tiilförendha skedth ær, hwad ytermæra twnge och oretth then menigeman viderfars åff them, j thy ath the slaa all tingh vppundher siig, knwffwa fatiga legmen med orettfærdugh ban, vphollilse om påscha och annath mykith, thet görs oss jcke behoff fortelia, för ty j haffwe thet wel alle j rönom Om thet alth ær redeligit, giffwe wij edher

tiil ath besynna, ty edher liggher ther sielffwom machth
vppaa, Edher gudh etc

Upsala den 8 Januarii.

*Utdrag af skrifvelser till Rasmus Skåning, klostersistern
Birgitta Stensdotter och Niels Torstensson. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 185 v.

[Vpsala]

ffæmphende dagh Jwla

Tijl rasmus skaanwnggh ath han skwlle leggia ij
gaarda in vndher grypscholmen benempde Skelleby

Tijl systher birgitta Stens dotther vtj vastena claa-
sther ath Jon Smaalendingh haffwer laathet oss forstaa
ath han haffwer insath j vadzstena closther vtj hennes
anthwârdan och göme några peninger som vår systher
tiil höre hwilket wj begære ath hwn giffwer oss til
kenne om saa ær och hwre mykit thet ær j swmmen

Tijl nielss torstenson befelningh ath han laather
komma thet höö vthwr then ladhenne viid bondakroken
hiith til vpsala til disethingen

Upsala den 9 Januarii.

Utdrag af bref till Niels Arvidson och Peder Hård. **)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 186.

Vpsala

sæxthenne dagh jwla

Tiil Nielss arwidson ath han granliga skal forfara
Erich kwgges rekenskap, om thet ær oss alth kommith

*) Endast ofvanstående utdrag meddelas i registraturet.

**) Se föregående anm.

til godhe, och hwar thet vtgiffuit ær för worth besta som hans rækenskap innehaaller, och giffwe oss framdelis snarliga therom med sin scriffwelse tilkenne, hwreledis aldelis fath ær ther vj oss kwnne epther retthe

Tiil pædher haardh ath han wpanthwarda skwlle Erich kwgge eth stænhwss liggiandis paa köpmanna gathan

Upsala den 9 Januarii.

Till menige allmogen i Dalarne, med förebråelse för dess genstörtighet och tredska att utgöra den till betalande af rikets gäld beviljade gården, samt dess benägenhet att gynna rikets förrädare.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 186. — Förut tryckt i Kröningswärds Diplom. Dalek. 2: 97, no 387.

[Vpsala

sæxthenne dagh jwla]

Tiil menige almoghen j Dalana

Vij G:[ötzstaff] Helse edher etc Kære wener edher fortenker wel ath wj edher aaffthe tiilscriffwit haffwe om then gærdh som på lagdh ær åffwer menige rikith til rikitzens stora geldz bittalningh, hwilken som redha mesta parthen welwiliwge wth draghen är öffwer menige rikith saa nær som ther oppe hoss edher, forwndrandis ganska höglighe hwj j ære saa mykit genstörtughe nær edher fram för andhra her j rikith med edher hårda och treska swar, ey viliandis bewisa edher som tro vndersather bordhe ath göre, eller som andre godhe men flere her j rikith vthan mykit heller ære benegne och beböielige til ath opwekie obestaandhigth (!) emoth edher herre, och forswara och inneholla hoss edher skalka, våre och rikitzens forredhere, thet doch inthit behoff giordis Theslikes kwnne j icke betenche ath hwar

j ödmiwkade eder och gaaffwe godh behageligh swar j fraa edher, paa then deel som för rikitzens bestha skwldh aff edher och alle æskatt wardher, kwnne vj snarare bewichas tijl ath göre noget medel med eder j for:ne sak och ansze edher fatigdom och armod, nw vethe j icke rettare en j vele vnder knwffwe plath wåre embetismen, med edher treske ordh och halsstarke, thet doch inthet vardher vtåff, thj maaj vel ther paa leggja böther Anners haffwe j vthlaaffwath gönwm edher breff och insigle, Anners bewise j edher, men hwad som yterligare war meningh ær, kan larss oleffson vår fogthe ytermera thet med mwnnen för edher förclara och forstaa latha, then j hörüge och lydoghe vara skwle ephtherföliandis hwad han edher tilseiandis varder paa vara vegna Edher gudh etc

Åkers prestgård den 11 Januarii.

Utdrag af skrifvelser till hr Biörn i Stockholm, mäster Olaf och Abel på Svartsjö. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 186 v.

Vtaff ååkerss prestagordh
xviij dagh jwla

Tijl her biörn j Stocholm, ath han troliga bewisar siig om then biscops tyendhen

Tijl mesther olaff Camerario ath han forscriffne her biörn yterligare vnderwisningh giffwer om biskops-tiendhen om wårth synne och meningh och ath mesther olaff giffwer siig til oss som sågth var

Tijl pædher haard ath han igen anamar thet passebord och vår forscriffth som vj gåffw thomas skynkel, och skyndhe samme Thomas vförtöffwet til oss, Och ath han skaffar oss til någhen vinmwsth vtåff raadgierdh

*) Se anm. å sid. 21.

drænsil Thesligis om kasper van gwnstersbergh kan siig vndloda for the stycker som honum tijllagd ære och kan giöre sin redeliga orsagningh ther före ære vj thaa til frijdz ath han bliffwer ther frij före, Sammeledis ath vnderfogthen paa Stocholmss sloth maa bliffwa ther qwar til distinghen, och thaa visserliga vthan all forswmilse komma til oss til vpsala

Tiil Abel paa Swarthasyö ath han all then biscops-tiendhen som faller j thetta åreth alla stadz paa thee öyer ther om kringh laather forsambla och före til gordhen

Enköping den 13 Januarii.

Konungen underrättar mäster Lars, hr Jöns och doctor Erik i Upsala att flera fartyg från Vesterlanden hitvåntas, och begär nämnde herrars råd, hvilka varor böra med ifrågavarande fartyg utskeppas, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 187.

Vtåff Enekopungh

xx:de dagh Jwla

Tiil mesther larss her Jöns oc Doctorj erico officialj wtj wpsala

premisso nostro sincero fauore vij haffwe fångit någher ganske velbehageligh breff och bwdt fran vestfårdt gönum huilken oss ær giffwit tijl kænna ath någher skip vtåff vestherlandhen haffwa siigh actadh hiith tiil Stocholm och flere wara haffner paa tijlkommandis somer dagha ær för then then skull veel fortenciandis j tijd hwar med thee skwle fracthess her vtur landit, Doch j blandh annett som ther tijl thiæna kan haffwe wj forstaandit ath korn och ruggh skall vara them ganska nyttogeth och behageligit, ære wj for then skwl begærende

edher godhe råd huro wij kwnne besth bestyrath, ath biscops tiendhen bliffwe sommer stadz osaldher och omäthedh besynnerligh, ther som leglighethen siig tiil giffwer ath han til for:ne skips ladningh aektass kwnne, och ther för innan törchas och veel bewares Thetta sätie wij tiil edher godhe råd forlatandis oss til edher attj her vdinnan beraama vile vårth gangn och fordell etc

Kalffwen

Som j mesther larss oss tiilscriffwe om Melchior etc wij haffwe nogoth forfarit vtaff andre som hans predican hörth haffwa ath han phanteserar stor hoopp och ær noghot owarligh j sin ordh Ther före ticker oss icke rad vara ath han brwkar naghon oppenbårligh prediken för menighe hopen som wj wårth sinne och meningh ther om haffwe oss elskeligh mesther hans borgmestere j Stocholm ytermera til kienne giffwit etc

Enköping den 13 Januarii.

Till Johan Urne, höfvidsman i Köpenhamn, om ett till Köpenhamn inkommet skepp, på hvilket konungen eger något gods.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 187 v.

[Vtåff Enekopungh
xx:de dagh Jula]

Tiil her Johan vrne höffwisman på Köpenhaffn

Kære her Johan oss ær giffwit til kenne ath eth skip fran vestfarth ær inkommit för köpenhaffn ther wij vppa haffwa någet godtz som oss tilhörer bidie wij eder för then skwld ath j samma skip och skyperen som thet æger forde och fræme vile til thet besta för våra bön skwl Jcke tiilstædiændis ath honum noghot

argt hinder platz eller qwal widerfaras skal paa folk skip eller godz thet vile wij j slike eller anner motte alltiid forskwlla med eder hwar och när oss hender til kraffde bliffwa Edher etc

Enköping den 13 Januarii.

Utdrag af bref till Långe Peder, Måns Bryntesson och Ivar Fleming.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 187 v.

[Vtåff Enekopungh
xx:de dagh Jwla]

Tijl laange pæder

ath han skwlle vinlegie siig lempeligaste han kwnne med then lensman vtj hans fogterij ath faa vetha åff honum hvar thee masther staandha som han vtåff veth

Tijl monss bryntason sendis noghen permesbreff lyendis paa nogra aasynor emellom haallandh och vesthergöthlandh bådhe tijl landh och vatn

L. c. fol. 189.

Tiil Jwar flæmingh ath han vtskicker sine Jachther til siös met thee finske jachther j forstha oppet vatn

---

*) Se anm. sid. 21.

Enköping den 13 Januarii.

*Till höfvidsmannen på Warberg Trued Gregersson re-
commendationsbref för Olaf Skrifvare, som konungen för-
ordnat till fogde öfver fru Margareta Wasas gods.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 188.

Enekopungh

[xx:de dagh Jula]

Tijl her Trweth Höuidzman på vårdhbergh

Vaar etc Kære her Trueth Wij Giffwe edher tijl-
kenne, ath wij tilskickat haffwe en fogthe öffwer naagre
godz ther nedre j hallandh som wår Elskeligh Syster
tijlydher nemligh wår troe tienare Olaff scriffware be-
gærandis kärliga för then skwld ath honwm motte in-
thet platz hinder qwall eller forfongh skee paa samma
wår Systers godz åff eders fogther eller embetismen
vthan motte bliffwa fordath och fræmiet åff edher och
edre befelningxmen paa wår sisters vegne til thet be-
sthe hwilketh wij med eder altijd gerna forskylle vela
Edher etc

Enköping den 13 Januarii.

*Till Måns Bryntesson och rådet i Nylödöse stüldt tillå-
telsebref för Staffan Sasse och Hans Hwith (Witte) att
lägga beslag på ett till Nylödöse inkommet fartyg med gods
från Reval, såsom säkerhet till dess deras rättegång i Re-
val blir afgjord.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 188.

[Enekopungh]

[xx:de dagh Jwla]

Tiil monss brintason och borgmestare och Raad
vtj Nylödese

Wij giffwe eder til kænne ath nagre vare vndersaa-
ther besynnerliga oss elskelige Staffan sasse och hans

hwith er skeeth noget öffwerfal vtåff thee Rävilske och wj tijdh och åfftha med wår scriffwelse haffwe begäreth ath them motte viderfaris saa mykit som reeth ær Och thee haffwe varit och ære åffwerbudegh til ath stånde til retthe och lidhe och vngälle hward retwisen och lagh them åffwersæiande vardha til eller fraa at thæris sak owildeliga ransakat bliffwe mâtthe Och thee måge thet ingeledis nivthe hwaske för wåre scriffwelse eller theris eghin paaåskan skwl vthan altiid haffwe forfarith theris bedragilse och forhalningh frå thet ena år och til thet andra Therefore haffwe wij vnth och tilstædt och med thetta vårth opne breff vnna och tilstæde Ath for:de Staffan Sassze och hans hwith eller en there særdelis paa bæggis thæris vegne må arresteras til rette thet skip och godz som tilhörer j forne stadh räffwel och nw jnkommit ær vtj wår stadz haffn nylödesse viliandis och jæmwel biwdendis atj for:de Staffan sassze och hans hwith eller annen then paa bæggis thæris vegne bestaandh göre skwle til for:de skips och gotz arresteringh, them fordandis och fræmiandis til thet bestha hwar the edert bestaand behoff haffwa etc

Enköping den 13 Januarii.

Konungen underrättar grefve Johan af Hoya, electus af Åbo, m. fl. kon:s embetsmän i Finland, om det i förestående bref nämnda beslag, förbjuder all utförsel till Riga och Reval, samt af varor, tjenliga för handeln med Hölländarne, till någon annan ort än Stockholm, samt anbefaller dem att till konungens eget behof öfversända råg och korn.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 188 v.

[Enekopungh]

[xx:de dagh Jwla]

Tijl	{	Tijl greffwen	}	aldelis nesth ephther- scrifna synne
		Electo j aabo		
		nielss grabbe		
		Torsten Salmonson		
		olaff Swarth		
		Jöns wesgöthe		

Var etc wij giffwe eder tilkenna ath wij aristereth haffwe eth råwelsth skip med goodz och warur som inkommit ær vid wår stad Nylödese for noget öffwerwåldh skwld som wara vndersaather sinnerligan oss elskeligh Staffan sassze och hans witthe viderfarit ær paa theris godz j refle och wij tiit och offtha gönum vår scriffwelse aff them vtaff ræffle Ath vara vndersåther motte viderfaras saa mykit som reth ær begareth haffue thet the doch inthit anszeth haffwa hwarken var scriffwelse eller theris egen påaskningh vthan med bedragerj tid fran tijd then forhalad haffwa Ther före vele wij ath hwar nogre ære vtaff våre vndersåter j then landzenda som plæge fara eller skippa til rij eller ræfla med theris varwr ath them motte j tijd tilsakth bliffwa ath the ingeledis brwka theris segladz ther hædan vppa thet ath them motte ingen skade viderfares antingen

til godz eller personer vthan hwar the behoff haffwa ath sökie theris beringh epher salth och hwmbla ath thee kwnna föia siigh til danske eller köningxbergh, men doch saa som wij eder för faa daga sedhan om thee haallender tilscreffwe, ath hwar nogra varur fynnas kwnne som them thiena ath thee ingeledis forskyngrade vardha paa noghen annen stad vthan alenasth skickes hiith til vår stad Stocholm ther thee jghen annamandis och fångandis warda then deel thee behoff haffwa jw saa goth köp som thee andre våre vndersåther her j Stocholm haffwandis vardha och om saa skeer ath nogra öffwertreedandis warda samma varth bwdh hwar the noger skada faa paa theris godz åff våra Jachter j siön rek-nas thet theris olydactughet til, vele wij och ath j första ypna vatn vtredhen edhra Jachther acthendis granligan om nogher biwder siigh til ath skippa paa någhen annan stadh en til for:de vår stad Stocholm med theris warur som thee haffwa mett fara Thesligis ath j maa granligan forstaa hwad warur them mesth thiena och nyttwgasth ære ær thet vpteknadh j thetta innelykte registher och samma varwr motte forsamlade bliffwa och hijt til Stocholm skikkade vardha Edher etc

Calffwen tiil her electum i åbo

Viliom wij sammeledis athij edher vinleggia ath skaffa tiil vårth egeth behoff thet mesta rugh och korn wel törkadt som j öffwerkomma kwnne j then landzenda athwj och kwnnom no goth faa til ath ladha och fractha samma skip med, nær the kommandis warda vid xx el-ler xxx lesther vtåff tiendhen

Thetta ære thee varwr som thiæna
j hålland braban och Sælandh

Jtem kååper och Jærn

Jtem elgzhwder oxahuder kohwder mesth saltadhe bucskin gethskin och calffskin

Jtem grååwerk hermelin och vlffskin
 Jtem talgh smör isther kökenfeth, siæltraan flesk
 finska gædder och ostar
 Jtem korn rwgh och haffre alth veel torkad
 Jtem horpöss terpentin och thiære wel tiwk
 Jtem masther thee stærstha lengxthe och tiwckaste
 man kan finna
 Jtem saagobrædher æckebrædher færebrædher och
 båtnabrædher

Enköping den 13 Januarii.

Konungen underrättar biskop Hans i Linköping om ankomsten af holländska skepp till Sverige och beder honom betänka huru de skola få laddning af svenska varor, samt uppmanar honom att upphöra med att trycka och utsprida visor öfver landet.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 189 v.

[Enekopungh]

[xx:de dagh Jwla]

Tiil biscopen j lincöpungh

Premisso nostro sincero fauore verdwg fader wij giffwe edher tilkenne ath wij haffwe fongit ganske wel behageligt scriffwelse och bwd frå herren åff byren som ær keserens stadh hållare och haffwer regimenthet åffwer brabantt Sælandh och flere vesterlandhen etc ath wij skwle venthe hijt til Stocholm och flere vara hamppfner här j rikit noger skip vtaff vesterlandhen med salth klädhe och andre gode nyttogha waror som thedhan plæga komma Ær för then skwl vel fortänkiandis j tiid hwro thee skwla faa ladningh her vtwr rikit jgen som wij tilscriffwit haffwa alla köpstæderne vtåffwer menige vplandh och östergötlandh bidiendis edher athj

och vele vara fortænckte ath thet ærende kwnne gånga redeliga til, delandis edre gode nyttoga råd med köpstadsmennene j östergötland och thesligis sielffwe tiltenkiandis om j noghen deel vende eller bestella kwnne til samma skipess ladningh wij hoppes hær skal bliffwa saa goth köp j landit aff theris tilkommo, som noghen kan nå j tyske stæderne ytermera ær oss förekommit ath j lathe prænthe visor och latha vtspringa offwer menige rikith bland then simpel menigeman ther mykit obestaandh epther fylia maa, våre veel paa tiid her nesth att j thet ville affsættia som wij eder tilforna vår vilia ther om haffwa til kenna gifwit Edher etc

Biskop Hans' bref till städerna i Östergötland om de holländska fartygens ankomst är upptaget bland bilagorna.

Enköping den 13 Januarii.

Förteckning på förläningar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 354.

Enekopungh

xx:de dagh jwll

Jtem her Erich i larff eth breff ath han motte haffwa sin frij jactt paa hans egne ægher och vppa Edtzwidhen

Jtem Jon scriffware j westheraass hæradz retthen j forlæningh vtj thwhwdradehæretth

Jtem anders j sydaassom och hans sån och hans mågh ath thee sware vaar nadugiste herre tijl lagh och rette j nesthe herramöthe om then jägare och hwnder som thee ehæl sloge

Jtem pæder ionson eth forlæninghe breff paa bittne sokn j nykopungx læn med alla konungxliga rænther och saker j thetta år

Jtem monss johanson eth forlæninghe breff paa
når kyndha hæredh j östhergötlandh med alla konungx-
liga sakor och renther

Wäsby (den 13—21 Januarii).

*Till Axel Andersson, Staffan Henriksson, m. fl., att de
skola till Stockholm sända biskopstionden och afstyra allt
olagligt landsköp.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 189 v., 190.

Tijl	{	Axul anderson	}	Aldelis vijd thetta næsth æpthersscriffna sinne
		Staffan hænricson		
		michel nielson		
		nielss haardh		
		nielss vargh		
		nielss tårstenson		

Vthåff Vesby

Vaar etc vether N ath j blandh andra varur som
tiæna kwnne til thee vesterlendeske skips ladningh som
wij oss forwetha hiit kommandis vardha tiil vår stad
Stocholm med första vpit vaten, ær ruggh och korn gan-
ska nyttoge och them veelbehageligh varur vele wij
för then skwld ath [j] bestella om then biscops deel korn
och ruggh som j år fallandis vardher vtj N: ath thet
bliffwer icke fordörffwat vthan hæller torkadh och veel
forwaradh tijl thess wij thet behoff haffwe til for:de
skipes ladningher Haffwer och dækinen och officialen j
vpsala Annerledis ther om bestyrth paa våra vegna med
thæris befalningh och scriffwelse vile wij doch ath j thet
icke ackther vthan retther edher aldellis epther thenna
vår befalningh tagandis her vdinnan inghen forswmmelse
vij haffwe vår vilie giffwit tijl kenna for:de dekin och
official ath thee inthet skwla befattha siig med for:de

biscops tiende vijd for:de kyrkeer Ær och oss tijlkenna giffwit ath olagligh landzköp bedreffs offwer menige landhit vara köpstæder til storth forfaangh och skadhe Ther före befalle wij edher ath thee köpmen eller köpswæne icke skwle tilstædiass ath vanka eller driffwa öffwer landit vthan thee haffwa vårth eller theris borgmesteres patzbordh och bewisningh ath thee ære j sine retthe reser effther thæris ærendis tilkraffielse Edher gwdh etc .

Westerås den 22 Januarii.

Utdrag af bref till byfogden i Arboga, Peder Siggesson, hr Thure Jönsson m. fl. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 190 v.

Vthåff Vestheråss

Tisdaghen nessth ephther henricj

Tijl pæder siggason byfogthe vtj arboge ath hwstrv anna anderss gwlsmidz maa jgen til siigh annama all sin gaangeklæde, ij kor vj eller vij swin v gryther hennes öltræ och hennas boscaps thy vthj kæreld fadh och annadh slikth, Doch saa ath hwn skal siigh forsth vnledha för thet dylsmål som henne ær tillagth och hwad del ther sidhan vtöffwer ær j gaalen skal thet bliffwa alth sammans tiil stædiess til ath bethala anderss gwlsmidz gældh medh ephther som Swerigis lagh tilkreffia

L. c. fol. 191 v.

Tiil her Ture ath han sware skwle frw anne om nogre godz som han oretligan fraa henne haffwer, och kwnne thet ærendhe ther ey med godhe men forslithes skwle thet vpsethias tiil nesthe herre möthe

*) Se anm. sid. 21.

Tiil olaff aruidson ath han vtfaa skwlle knwdh anderson Tree lesther korn paa thet han them framdelis bettala skwlle

L. c. fol. 192 v.

Tiil arffwit vesgöthe ath han giffwer siigh til vp-sala om distinghen

Westerås den 22 Januarii.

Öppet bref för Niels Christiernsson att tillsvidare besitta och bruka kungsgården i Folkärna socken, m. m.

Riks Registr. C, 1526—1529, fol. 192 v. — Förut tryckt i Kröningsvärd's Diplom. Dalek. 2: 97, no 388.

[Vesteras]

[Tisdaghen nessth epher henricj]

Nielss Christiernszons breff

Vij etc Göre vitherligit ath wij aff synnerligh gwnsth och Nade Haffwe Stadfesth och samtyckt och med thetta varth opne breff stadfesta och samtycka thet legomål som vår fogthe lars olszon tilsagth haffuer oss elskeligh niels Cristiernszon paa vår konungx gordh j ffolkerna sockn hwilken som j nesth forlidhen tijd myket ær til achtars kommen mett hwse retthe Åkers och engesis aather laging och anner vanrykt för thæris forswmelse skwld som samma vår konungx gordh besitthet haffua, och nw behöffuer ganska godh ackth och ryckt med bygningh åkers och engesis vphælle rydningh och anner vidhertorfft Jnnan gårdh och vthan om han oss och Cronone tijl noget gagn och nytte komma skall Doch paa thet for:de Nielss Cristierns skall thess tryggiare vara och siig thess yterligare vinleggje om for:de vaar konungx gords bristes vprættise ath han veeth sigh forwarad sielff brwka och niwtha och behaalla maa tijl

godha hwad han ther oppa kostande vardher haffue wij honum låffuat och tilsagth ath formelte vår fogthe lars olaffszon eller andre hans eptherkommande våra fogther oc embetis men ee hoo thee helst ære eller vara kwnne skwle ingen mackt haffua for:ne Nielss Cristierns: driffwe fraa siith erbethe och samma gårdz bekosnadh, saa længe honwm samma gord besithie lysther oc vtåff honum göre like och ræth årligith affradh och anner tilbörlich thiensth j tijd och tima med godh vilie vthan all gænstörtwgheth Thess til visso etc

Jtem for:ne nielss Cristiernson eth macktzbreff ath han må vthkreffia alla hans gæld paa berghen och annerstads hwar han them vthestaandandis har

Westerås den 24 Januarii.

Förteckning öfver inventarier på Kalmar slott.

Riiks-Registr. C, 1526—1529, fol. 193.

Ex Vestherars

Sanctj Paulj affthan

Jnventarium paa Calmarna

Anno domini Mdxv Sancte Jacops dagh thaa Arffwit annamade Calmarna slaath thaa vpscreffwes thette eptherscriffne Jnventarium

Jtem j Malthwseth xv lesther lösth malth, xij tynner j lesthen, Jtem v lesther lösth miöl, Jtem vj gambla bolsther ij bænke dyner, v ryor, Jtem xl syder flæsk, xl faare fall, ij oxa fall kötth, Jtem j kokehwseth x gryther en stor morthare, Jtem j bryggie hwseth j grythe j stor brygge panne j messigx kættil, Jtem j spiso kiellaren iiij stora gryther och j lithen grytha j godh kiætil om j fiærdingh, Jtem iiij tynner salthgrænth kött, ij tynner smör, xj tynner baysalt, ij skippund salth,

v tenfath, j storth bächen, j stor tenkanna j handfath och iiij gotlandz oxar

Anno xxvij thaa Jönss olson annamadhe Calmarn[a] Slaath vpscreffs thetta epter:ne inuentarium Jtem xvj lesther malth, v lesther myöl, j span mynne en ij lesther korn, j thette lesthe tall ær ey mer en xij tynner j læsthen, Jtem xxix kloffwer fisk, j tynne siill, j tynne lax, iiij [2½] tynne ooll, Jtem xxxvij nöthefall köth, ij lesther salthgränth köth, Halff fæmpthe tiogh fore kiöth, Jtem liij sider flæsk, vj tynner brödh, xvj tynner torsk, iiij [3½] tynne smör, xiij [11½] smaa tynner salth Jtem iij skipund talgh, x oxahwdher, vj kohwder, v lesther och ij tynner swenskt öll och ij tynner prydzsningh, j tynne honagh vij gammel sænge bwlsther, iiij ryor, ij bænkiadynor, Jtem iij liwsa staker, ij handfath, j tynne med rödh fath och talerkær, Jtem j kochehwset x gryther stora och smaa, j stor kætill och iij smaa, Jtem j bryggerehwset j stor bryggiepanne, ij kar och j messingx kætijl, Paa Slaatet xxix swyn och vj i styan, j Smidian j stæd j sparsstæd, iiij hambrar, ij slægger, j [½] fath jærn, ii nagel torn Jtem j ladhegordhen iij oxar, xxxi mylke kör, xvj sticke v[n]gnöth xxv sticke får, xxiiij sticke vngswin, xiiij gæss, iij gryther, j kætill iiij værkehestha, Jtem thenne epterscriffne skoott våre vppa slaathet vj halffslaangher, ij helslaanger aff iærn med v kamerer Jtem ij halff slaanger aaff jærn med iiij kamerer, iiij falknecther aff iærn, och en aff kaaper, j [½] slaange aff kåper med ij kamere, v stenbysser med viij kamerer, ij dwsyn thælle haker, xvij hakebysser, xxx skerpentener paa mwren, iij tynner krwth, j stor mortare, j vpreth sengh iiij^e [250] Jern klöth stor oc smaa Jtem v^e [450] lod til halffslaanger falknekther skærpentiner och haker etc

Eskilstuna den 26 Januarii.

Utdrag af bref till Arvid Westgötes svenner på Kalmar slott, borgmästare och råd i Kalmar, Thure Trolle och menige Småland.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 193 v.

Vthåff Eskilsthwna

daghen nesth ephther paulj conuersionis dagh

Tijl alla Swenana som thiæna Arffwit vesgöthe paa Calmarna slaath ath thee en nw giffwe sich vthan all forswmmilse tiil vår Nådige herre och alwarliga retthandis sigh ephther våår scriffuile

Tijl borgmesther och Raad j Calmarna ath oss ær åffthe förekommit och tijl kenne giffwit hwre j aldellis inthee thenkie tiil ath förbette edher stad och graffuer thet wij ey nogh forwndra kwnne athj slick forswmmilse ther före taga jnthet ansendis thee friheter och privilegie wij edher vplaathet haffua forthenskwld och j then ackt athj testhe bæther skwlle formå och vara fortенкте til ath forstærkie och forbette stadhen med graffuer och torwaller thet j loffwat och inthe gjorth haffue Therföre vele wij ath hwar j samma friheter niwtha vele athj tenkie tijl ath forbette Stadzsens mwr graffuer och torwaller thet besthe j kwnne vthan all forswmmilse

Tijl her Twre throlle ath han mett fogthernes tijlhjelp j then landzenda vth kreffuer then oxagærd j Smaalandh saa ath hon kwnne vthkomma mett thet aldhra forstha j nesth tilstwndandis sommer tijl rikisens gældz bittalningh och laghar thet saa ath xiiij eller xv fatigha skattabönder bliffua j ena gærdh tilsammans och xxvj eller xxviii

*) Se anm. sid. 21.

fatigha landbör ååther ther jmoth igen, Men thee rike bliffue vijd samme skickelse som vår försthe breff ther om ineholla

Tijl Smålandh och alth værensmlandh ath thee lathe siigh finnes velwiliogh hwar j sin stadh tijl then gærdz vthlægningh allth sammans j oxar epther som her twre trolle och vaare fogther them tilsegiandis vardher j nesth tilkomande sommer doch alth epther mantaledh

Eskilstuna den 26 Januarii.

Till höfvidsmannen öfver Kalmar slott, stad och län, Jöns Olsson om bespisningen af slottet, besättningens tillfredsställande, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 194.

[Vthåff Eskilsthwna

daghen nesth epther paulj conuersionis dagh]

Tijl jöns olson paa Calmarna

Vij låthe tiig forståå Jöns ath thin scriffuelse ære oss vthij thenne daga tijl håanda komne åff hwilka wij forstaandit haffua Ath Slaatthet ther nidre ær aldeles inthe forbertreth sedhan Arffwet thet j befalningh fick och ganska illa bespisath j alla motte baadhe mett salth hwmbra spannemål och alth annat Saa veeth ath wij vele wara fortenetk framdeles ther vthinnan hwre samma vårth slaath bespisas skal mett salth och hwmbra Haffue wij och ther om scriffuit vår fogthe Jöns Nielson paa Stæckholm tiil ath han skall granneligh beslåå om ther oppa gardhen ær mere phetalie en veel behoff görs tijl gardhens vphellet besynnerligh fisk och hwmbra som mesth bristh ær oppa ath han ther vtåff forsckie skall til Calmarne samma slaath ath bespisa, Thesligis som thw oss gönwm thin scriffuelse til kenne

gaff om thee fotgaangare oc slåttsliggiare vele wij ath tw ophåller them mett god ordh stillandis them til fredss til thess wij haffue varith til tals mett Arffuet vesgöthe ther om sedhan skall tw veel vår meningh ther vdhinnan forstaa Vele wij och ath thw förspör om thet wrach som Arffuet fich vtj Calmarne swndh hwre gott thet var eller hwarth thet kom ytermera om then matgiærdh som vth giordis j fiord maa thw granneligh forfara hwre hogth hon resthe baadhe mett quickt och oquickth som ær hwro manga oxar pæninghar och alth annet ther tiil giordis Om then gærdh som iw vthgöres skall haffue wij giffuit larss scriffuere vår meningh gönwm vår scriffwelse aldeles til kenna then thw åff honum vell forfara kansth saa athj vthj for:de gærdz vthkreffelse bliffue bådhe vijd en meningh Som tw och scriffuer ath ther fattas saltpetther och bly vele wij vara fortencthe framdeles ath skicke tijd noget Thernesth epther thet ath hwstrw karin Arffuet vesgöttis Stelte sijg saa och plath forblåättade Slååtthet som thw scriffuer vele wij ath hwar nogoth fintz antingen paa Slåtthet eller j stadhen thet honum tillydher ath thet maa aristeres tijl thess betthre ransakningh bliffuer etc Veeth och om then pædher scriffuere som tw berörde vthj thin scriffwelse vele wij ath han skickas hijth op tijl oss åff hwilken wij forfara motte nogre leglighether epther ath han varith haffuer hoss Söffwerin Norby Doch saa mett læmpelighet skall han skickas tiil oss saa ath han icke forskräckies j nogon motthe ther före Tiig etc

Kalffwen vt sequitur

Maa thw och veel forspörgie mett fogtherne ther om kringh som vethe hwar then fisk tages årligh tiil slaatthens bespisningh och hwro myken ther tijl aarligh behöffues etc

(Eskilstuna) den 26 Januarii.

Fogdebref för Olaf Skrifvare.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 354.

Daghen nesth epher Paulj conuersionis

Jtem Olaff Scriffuere eth fogtha breff paa kwnga
hæreth

Strengnäs den 28 Januarii.

*Utdrag af skrifvelser till Jon Olsson, Erland Kagge, Bengt
Nielsson och Erik Arfson.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 194 v.

Strengeness

mondaghen nesth för purificacionis

Tijl Jon olson ath han vplather her pæder algotj
nogher godz som hans prebende til lydher j vestheras
til ytermera ransakningh ther om blyffwer

Tijl Erlandh kagge om thet samma

Tijl bencht nielson ath han vplather thee godz som
strengeness domkyrke til lydher vthan allth klandher
til ytermere ransakningh ther om bliffwa må, epher
thij her electus ær åffverbwdhugh ath sökia lagh och
rettha och latha sig atnöia hwatt retthen honum til
eller frå segiandis vardher

Tijl erich arfson j slætt vijd samma sinne

*) Se anm. sid. 21.

Gripsholm den 2 Februarii.

Konungen förebrår biskop Hans i Linköping att han utskriker den evangeliska lärdomen, som nu predikas i riket, beder ånyo honom och några af capitlet komma till ett möte, för att om densamma ransaka, samt förbjuder honom strängeligen att ytterligare utsända några förvilande skrifter bland allmänheten, m. m.

Riks-Registr. A, fol. 146, och Registr. C, fol. 194 v. Här meddeladt efter Registr. A. — Förut tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 98 och i Celsii Monum. Pol.-Eecl. 11.

Litere d: electi Regis ad d: date de literis ad doctorem galle alios etc datis ad quas respondit dominus vt folio 144 ij:de lateris

Vor synnerlig gunsth tilförenne Vi geffue eder verdig fader til kenne at vj haffue förstandit vt aff noger eders scriffuise som i förskicket haffue till Vpsale oc til ewentyrs flere stædz kring om riikit hurw j beskriige then ewangelische lerdom som her lææres oc prediikes Segendis thet vare kætteri j etc ecke ansiendis huru titt oc opthe j oss loffuet oc tilsakt haffue at j slickt obestandeligit tall aff sæthe ville Then tiid vj med eder haffue varit personlige til samtall Oc teslikis haffue vj med vor scriffuise giort eder alwarlige förmaningh om samme tals affsætning Oc begeret som vj æn nw begære at j oc flere scriptlerde vt aff edert capitel oc flerestædz vdower heele riikit motte tilsammen komme paa nogen beleglig stad oc tiidh ther samme lerdomss ransakning motte företagis Och huar tha beuisis kan at her prediikis nogit kætteri eller brukis nogen ocristelig lerdom see vj tha gernæ at the ther vdower straffade bliffue Som sig ther fore ecke vndlede kwnne, ytthermere ær oss förekommit at j lathe nogen deel prente vt j Köpinhamffn then i kunne i framtiden lathe vt springe bland simpell folk til eders gereghetz förteckilse Sedhan i ecke

brwke moge prenteriid her in vdj riikit till the key-
 szerlige mandaters oc hertig Iöriens breffs vtspredning
 then eenfallige man till bedragtilse som vdj sliche sza-
 ker ock förmelthe lerdom ey annerledis döme kan æn
 som then blinde dömer om lett eller ferge then han al-
 drigh see kan Vele vj för tesse for:ne szaker skyll atj
 epter thenne tiid ingen deel lathe vtgaa bland simpell
 folk för æn vj thet sett haffue Oc för:de ranszakning
 om lerdomen offwerfaren bliffue Saa framt i ecke vele
 nödge oss ath tenke ther annat till oc eder tiilræckna
 huad obestand ther effter fölie kan om j thet ecke sielff
 besinne vele, medhan vj haffue varit oc æn nw ære
 öwerbödigh at lathe samme lerdom gonge genom lerd
 oc screfftförfarne mäns ranszakning vthan veldh oc
 them makt geffue som sin sentenciam med betre skæl
 diupere grwnd oc högre screfftherness förstand oc Rette
 sanning beuiise kwnne Her om haffue vj tillförene ge-
 nom vor scriffuilse begerett edert gode raadt paa huad
 stad oc tiid för:de ranszakningh företagis skulle med
 thet aldre förste oc haffuom ingen alwerlig swar för-
 nummit vtaff eder ther vj nogit kwnne rette oss epter
 Eder her med gud befalendis Giffuit paa Griipsholm die
 purificationis Anno etc 1527 Vnder vort Secret

In vitulo

Tesliikis verdig fader förtenker eder wel om thet
 then monstrenciam som i lothe tage neder vdj Croone-
 beckx clöster vethe i vel sielffue atj eller edre förelde
 haffue platt inthet ther till geffuit och ther pa kostat
 Huarfore vele vj som oc tilbörlogit ær atj lathe thet
 komme till them i gææn som ther paa nogit kostath
 haffue oc rettzlige tiillyder Begerendis ther paa eders
 enkende mening oc swar etc

Biskop Hans svar, dat. den 8 Febr., meddelas i bilagorna.

Gripsholm den 2 Februarii.*Utdrag af bref till bergsfogden i Berke.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 194 v.

Vtåff Gripsholm die purificationis

Tijl bärgxfogthen j bärke ath han anthwardher
 Erich pädherson borgmesthere j Vestherås alth mark-
 gelleth j järn som faller j baade bärke och grænge j
 thetta år

Gripsholm den 2 Februarii.*Till konung Fredrik i Danmark, begäran att fru Elsa
 måtte återfå sina i Danmark belägna gods.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 196.

[Vtåff Gripsholm die purificationis]

Tiil kwnggh fræderich vtj Danmark
 på frw Elses vægne etc

Våre venligh och kerligh helsszenn nw och altid
 tilförende scriffuit med var herre, Stormegtigh forste
 synnerligh gode ven och kære Nåbo som wij tilförne
 gönnum var scriffelse haffue bedhit eders högmegtigheth
 paa oss elskeligh frw Elses lagmansdotthers vegna, ath
 hon motte komme til sin godz igen vthj danmark, som
 henne paa en forlidhen tijd haffuer j fraa vareth, anse-
 endis ath thet ær gwdhj tacknemligit ath vidhwers
 och fatige enkers sacker bliffue fryemiedh til retthe och
 fordreth til thet besthe Saa haffue vj fornwmeth ath
 edhers högmegtigheth förmedelsth vår bön och scriffwelse
 haffuer formelthe ffrw Else gwnsteligh vnth och igen
 tilsagth nogot vthaff for:ne hennes godz ther före wij
 edhers hög:[megtigheth] ganske kerlige tacke och thet

j slicke motte eller andre gerna forskylla vela ytermere
 bidiendis ath edher hogmegtigheth til förbättringh vele
 for:ne frw Else igen vnna thee hennes fædhernes godz
 j Danmark som osoldh och opantadh ære, eller tillatha
 ath hon motte tale och sökia sin reth ther om inne för
 edhers högme:[gtigheths] personliga presentia och Dan-
 markis rikis råd, hwar j thess förwthen ecke vele el-
 ler bekomme kwnne, gwnstelige vplathe ath hon til sin
 formelthe fædhernes egen och vedherkiennilse komma
 kan j hwad motte wij kwnne vara edhers hog:[megtig-
 heth] til vilie och venskap och edher vndhersåther til god
 fördelse gagn och forbättreelse vele wij altijd lathe oss
 veluilioge finnes, befallandis edher gwdd

Gripsholm den 2 Februarii.

*Konung Gustaf skrifver till konung Fredrik i Danmark,
 att han på dennes begäran vill utrusta sin flotta för att
 motstå befarade anfall, förklarar att hans till mötet i Lü-
 beck afgångna sändebud blifvit hindrade af motvind att
 dit i tid ankomma, samt att han vill tillfråga sitt råd
 rörande Vikens återlemnande.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 196 v. — Förut felaktigt tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1663.

[Vtåff Gripsholm die purificationis]

Swarith til nesst fforsciffne konungh Ffrederigis
 breff *)

Vår venligh etc Högmegtigh forsthe synnerligh go-
 dhe vän och kære Naabo Edher hogmegtighetz seriff-
 welse giffuen vtj otthens stadh, vijd tidhen Conceptio-
 nis, ær oss nw j thessze dagha tilhanda kommen, gönwm
 hwilka j oss tilkenna giffuen athj strax med thet för-

*) Nämnde bref ifrån kon. Fredrik af den 7 Dec. 1526, finnes bland bila-
 gorna.

stha opne vathn acthe ath haffue edher skip vth til siös och latha holla siön reen, för en seuerin Norby och Skepper Clemeth kwnne siigh bestærke paa foråreth och arge in paa beggis våra landh och rijke, och then menige siöfarandis köpman, Tiilkræffiandis ath wij ville och saa ther vthinnan vare fortenthe ath vthredha vår skipz flaathe, tijl formelte Seuerin Närby och skipper Clementz nidherlagningh, hwilkit vij och oforswmmeliga saa acthe ath göra och for:de vår skip vthflye til siös, hwar wij forfare kwnne thee mesth behoff göres vtj gränsszen moth finske skæren ther wij snarasth for:ne Seuerins anfall formodhe skwle, heller annerstadz hwar wij gönom edher hogmeztughetz scriffwelse fornimma kwnne ath for:de edhers och våre skip bestha gagn göre kwnne, ytermere som j beröre om viken etc ath forhandlad och beslwthet bleeff j malmö ath wij skwlle paa beggiæs sidor skickas och forsenth haffue jn vthj Lubeck nogher våre fwlmyndoge råd til en benempd och paa sath therminum, ther dogh edhers fwlmyndoge rådth och senningebudh, och icke varth, kommit var, Saa ær wel vitherligit ath ingen kan oss j then sack noghon forsymmelse tilrækna effther thij ath starkth förtråth och långwarugth mothwædher, wårth fwlmyndoge radh hindher och meen giordhe, ath them icke var mögieligit kwnne fram komme til samma beleffwet och paa sath terminum, och våre j mange wicker vthe j siön fören thij finge medtdragtugth och vildhe wædher Kwnne wij för then skyldh icke besinne ath no Goth handel eller contracth som beleffuet var j malmö, ær förkrencth j these eller nogro andre sacker paa våre sidho, ey heller för viken skwl, then wij icke haffue moth then malmös beslwtningh hwar hon achtelighe besynnadh vardher, men saa snarth wij ther om til ordz och radhfrågningh varedh haffue med vårth rikisens radh vele wij thaa fortenthe vara hward handell om for:de vick

före tages skall kärliga bidiandis edhers hög:[megtugheth] ath wij motte komme til vårth sköth igen som wij tilförna gönum vår scriffwelse aff edher äffthe och kärliche begöreth haffue

Calffwen

Thesligis ære wij ganska kärligan begörandis swar oppa thet wij eders hög:[megtugheth] tilscreffue med then samma breffwisare

Gripsholm den 2 Februarii.

Konungen underrättar fru Elsa, att han af konung Fredrik i Danmark, biskopen på Seland, Måns Göye och Tyge Krabbe begärt återställandet af hennes i Danmark belägna gods.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 197.

[Vtåff Gripsholm die purificationis]

Tiil Ffrw Elsse

Som j kære Ffrw Else vthaff oss gönum edher scriffwelse begæret haffue ath wij skwlle formana goth för edher til högmectogh förstha konungh Ffrederich etc och tesligis til bysphen j Sælandh her mons gyge och her tyke Crabbe athj formedels var bön och scriffwelse kwnne komme til nogor edher fædhernes osålth och opantath godtz j danmark med then föremplingh (!) och beseglede breffs forwarningh som j och edher barn paa lithe kwnne Hwilkit wij och saa giorth haffua j then bestha flijt och ytersthe vinlægningh wij thet bekomma kwnne Tiilskickendis epther edher egen begæren Erich abramson til våre scriffwelses breffdragare Altijd gerna görendis hwad edher tiil vilia oc bestandh komma kan Edher etc

Gripsholm den 2 Februarii.

Konungen beder danske riksmarsken Tyge Krabbe att mot borgen låta inställa den förrymde förrädaren Christopher till rätta i Sverige, samt att han, enligt bestämmelserna i Malmö recess, må låta konungens systerbarn ohindrade njuta sina i de danska landskapen belägna gods, äfvensom att fogden öfver nämnde gods, Joghann Småländing, må få upprättelse för lidet öfvervåld.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 197 v.

[Vtåff Gripsholm die purificationis]

Tiil her tyke krabbe

Vår etc Kære her tyche som wij tilförne gönwm var scriffwelse no goth berördhe om en edher swen be-
neffnd Cristoffer begærandis athj för then contract skyl som beleffwdt varth j malmö ville latha honum komma j en stark bærghen oc tilplicitelse ath stånda oss tiil swars oc rette för then oredeligh oc forrædelse bewisningh han moth oss bewisade then tidt han oss elskeligh nielss Ericson oc andra riddhermans men flere nær haffde kömmith om halsen j Calmarne inthet anseendis then tro thianisth han oss vdj larss siggasons var marsk och godhe mens flere nærware med mwndh och handstrægningh tilsagde then tijd wi personlige gåffue honum befallingh offuer vårth slott Calmarne når her berend wann mælen var oppa gothlandh Sa ære wij en nw begærande athj lathe oss bliffua bönhörde j thenne sack sa görandis her vtj som j vtåff oss igen haffue vele ytermere kære her Tyke varth samfelleligh beslutet och samtygth vtj for:ne malmöss recess om gode menss gotz j these iij rike som sina rette ægende haffua velleliga frå varith j konungh hans och konungh Cri-
stierns tidh ath the obehindrath och frij motte komme

hwar til sith igen thet wij och tilstادت haffue the gode-
 men vthaff danmark och norgie ath the motte kennes
 vijd theris godtz igen her j vårth rike Suerige och paa
 samma Contractz betröstningh och forlatilse Skickade
 wij var elskelige sisthers fogthe benempd Joan Smalend-
 ningh in j hallandh ath kennes viid hennes barness
 godz som them ære tilfallen j reth arff ephther theris
 fadher Joachim bragde hwilken formelte karll kom j
 drykkenskappe j thrætte med her henrich akasonsz fogthe
 oc oppa thet ingen skwld eller sack finnes skwlle med
 honum vndhueck han theris samsæthe och for:ne her
 Hendrixx fogthe æptherfölgede nödhe och tilmanadhe
 honum ath slotz med siigh pa marken til thess han
 sielff bar vp vinengien (?) och fick noget til hwgh Ther
 före effther her trwgth gregersons befallningh som han
 sin fogthe biörn skytte tilförne giffuit haffde ath lim-
 lastha och ganske omildelige slaa och hwgge for:de var
 systhers fogthe ath han foruinner thet aldrick bidie wij
 edher för then skyld athj icke tilstæde vele ath for:ne
 vår systhers barn noget hindher platz eller forfangh
 sker ephther thenne tijdt Paa forscriffne theris rette fæ-
 dherness gotz och tesligis ath for:ne Joan Smålendingh
 motte vidherfariis retth och faa vandher pa then ofor-
 uinneligh skadhe honum giorth ær thet vele wij altid j
 sligh oc andre motte kærlige med edher forskylla be-
 garendis edhers scriffwelse och antswar paa för:de
 ærende med thenne var breffwisare til bache igen ther
 wij oss ephther retthe kwnne Edher etc

Gripsholm den 4 Februarii.*Förteckning på åtskilliga bref. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 354 v.

vtåff gripsholm

mondaghen nesth epther purrificationis (!)

Jtem Nils smedh eth fogthe breff paa österrekerne daghasherredhe och Aakerherredhe

Jtem olaff aruidson eth quittancebreff paa all then deel han j befalningh hafft haffuer vtj nyköpungx län sidhan han första tijd ther bleff fogthe och in til thenne dagh

Jtem nielss arffuitson eth breff ath han motte vtgeffa then konungxfodringh som til bacha stod j fiord j sewidhe j Smålandh

Svartsjö den 10 Februarii.*Utdrag af skrivelser till Gudmund Skrifvare, mäster Olaf, Truth Andersson, Peder Smidh och Niels Foborgh. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 198.

Vtåff Swarthesiöö

Sonedaghen för Sigfridj

Tiil Gwdmwndh scriffuere ath han skulle faa Michel plaatheslagare saa mange plåther han behoff haffuer

Tijl mesther olaff ath han lather samma plåttheslagare faa xx gyllen, Thesligis ath han skal faa Mesther iöran baskærereren x mark

Tijl Truth anderson och pædher smidh ath wij icke ære fortenthe ath latha lösa thet hestelop vtj

*) Se anm. sid. 21.

theris fögtrj för peningher vthan vele skicke nogra hesther ther nid som fodringhen vthlopa skwla Om then pædher breth ære vj til fridz ath han bor hwar honum synes æntige j vexsiö eller j Calmarna Om thee Cronogodtz vtj kwngahæredh som diigh pædher smid synes liigth vara ath motthe selias för peninghe forwndrar oss hwj thw esth så forbystrad eller ath thin oforfarenheeth och oforstånd är så storth och groffth ath thw icke betenkie kan hwre thet icke lempet eller höffuer siigh ath nogher godz skwle selias vndhan Cronone så ath Cronan skwle för thet och andhre sliigh j noghen motthe forwanskas Thij vilie wij ath samme åffwan melthe godz bliffua som thee nw ære osoldh, tilseandis heller ath thee motte bliffwa forbettradhe med aker och engs vptagilse som her til åff store forswimmelse igen lagde ære haffwandis och syn ther vtåffuer om the ære noghet forwerffwedhe sedhan thee böndher toge til ath besyckia samma godz som är met hwsaröthe aker och engs igenleggelse ath thee böndher motte bliffue tilbörligh straffade hwar som nogoth bristh oppo thæris vegne finnes Om then falska myntemesther ære vj till fridz ath thw tagher för honwm xx eller xxx oxer

Tiil nielss ffoborgh ath han holler oss ordh om eth par skæna hesther han oss låffuade j fiord then tid wij vnthe honum frelse, saa frampt han samma frelse nytha och beholla vil

Svartsjö den 10 Februarii.

Till innebyggarna i Hofslän i Östergötland, tacksägelse för deras villighet att erlægga den påbjudna gårdens, hvilken Peder Knutsson och Peder Svenske uppburit och för densamma redlig räkenskap afgifvit.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 198 v.

[Vtaff Swarthesiöö
Sonedaghen för Sigfridj]

Tiil Hofzslæn

Vij Göstaff etc Helse edher etc Kære vener vij haffuom förnwmmitt alles edhers velwiliogheth j oss til rikitzens fordel och bestha beeteth (som tro dandemen med then gærdtz vthlegningh) och bewisth haffua, til thee store dråpelige geldtz och skwlders forlosningh j tyske stædherne för menige Suerigis inbyggiares och iemwel edhers godhe vilkors (som j nw alle thess gudh see loffuet vthij komme ære) förökrelsee Hwilken gærd oss elskelige troe thianare pædher knwthson, och pædher swenske hoos edher vthåffuer N: forsamblath och paa våra vegna vpboreth haffua, och giorth oss nw therfore en godh redeligh och tilbörligh räkenskap saa ath wij them aldelis och edher dandemen alla sammans för edhers godwiliogheth och lydne thesligis gwnstelige tacke, och vele thet med edher altid j hwess motto wij thet bekomma kwnnom gerna forskylla och vetha och råma alles edhers godhe gangen saa længe vår halss varar Edher etc

Upsala den 13 Februarii.

Utdrag af skrifuelser till electus i Åbo, Jöns Westgöte och priorinnan i Skeninge kloster. *)

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 198 v.

Vtåff Vpsala
Odensdaghen nesth för Sigffridj

Tiil her Electum j Åbo

Ath han anthwordher Jöns vesgöthe then jachth han oss skänkth haffuer saa vthrustad som han oss henne tilsagde, och ath han icke tilstædher syna thianare saa bråth selia theris hestha eller hærnisk för en wij theris rwsningher beseth haffua Och ath han mett våra fogther saa belæmpe kwnne ath för thee gærdha pæningher motthe kiöpes godha varwr delandis ther vtinnan hans god raad mett våra fogther

Tiil Jöns vesgöthe ath han alla sammans thee gærdha peningher annamer til siig vinleggandis siig ath thee motte vel forytrade vardha j goda varwr Och ath wij icke kwnne settia fwlleliga tro til ath Electus j Åbo haffuer j synneth ath bedriffa noget anneth en som then recess oss emellom giord ær inneholler doch ligevel agthe wij oss tidh j then förstha opne vatthnss tijd ath besögie then landzendhe för en her Electus dragher ther vtåff landit Och ath han besteller xl eller l[50] tymbernen varandis offuer ens med them hwad the skwla haffua j theris lön och skyndher them hijt til stocholm med thet aldra förstha

L. c. fol. 199 v.

Tijl priorissan j Skæninge, ath pædher Suenske skwle vara theris procurator och tilsynes man om all theris godz

*) Se anm. sid. 21.

Upsala den 15 Februarii.

Till biskop Hans i Linköping om Olaf Tystes giftermål med en ur Wadstena kloster röfvad nunna, och biskopens öfver dem afkunnade bannlysning, hvilken konungen ogillar.

- Riks-Registr. A, fol. 150 samt Registr. C, fol. 199 (dat. »Odensdaghen Nesth för Sigfridj» eller den 13 Febr.) — Tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 105 efter Registr. A, men felaktigt. Något afvikande aftryck finnas äfven i Celsij Monum. Pol.—Ecl. 10 och i Troils Skrift. o. Handl. t. upplysn. i Sv. Kyrko- o. Reform. Hist. 1: 352.

Dominj Regis electj ad dominum meum de Olao
tyste

Sincerissimis nostris in domino salute et fauore premissis etc Vi giffue eder till kenne verdig fader hurredis thenne breffuisere Olaff tyste haffuer lathit oss förstaa at honom för nogen tiid sedhan var loffuet oc tilsakt en piige til ækthescap oc noghet ther epter vort samme piige ingeffuen i clöster e moot samme hennes lyffte oc emoot ey aleenest gudz lag vthan oc som oss vnderuist ær emoot then j kalle kyrkennes lag, fför huilka sak han nw haffuer henne vttagit oc vill bliue vid henne i rett ækthenscap Thet vj ey heller straffe kunne vthan förwndre ther stoorlige pa atj ther om ecke bæther besporde eder theñ tiid i vigden henne in i clöstred Som vj förmoode at eder vel haffde boort Ther till beclager han sig atj haffue honum oc henne latit för then skyll banlyyse vdower alt edert stikt Sy- nes oss at them ther vdinnan skeer ecke alstingis rett Bede vj för then skyll atj afflate swadan banlysningh oc lather them med fred oclandrade bliue, besynnerlige till tess at flere kyrkennes prelather kunne komme til sammens Oc i bland annen ærende kan ransaket varda om thetta ærende ær rettelige företagit eller ey Haffue vj oc förnummit at vel flere vtgongne ære i edert stickt med huilke inthet swa noghe med reknat vardher som med thenne her Vethe vj ecke för huad sak thet skeer

vthan ath thenne vill giffue sig i ækteskap epter gudz lag oc the andhre till æwentyrss i nogit lööst leffuerne e moot gudz lag Throo vj radeligere vare at tilstædie henne i ækthescap æn at hon skulle giffue sig till nogit löst partii Ær ecke heller thetta ærende eller swa sielsynt som thet ær eder som vel daglige spörrs aff annen land Eder her med gud befalendis Giffuit i vor stad vpsale pa sancti Sigfridi dag Anno etc xxvij No-stro sub secreto

Upsala den 16 Februarii.

Utdrag af bref till Ivar Fleming. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 200.

Vpsala

Lögerdaghen Nesth epther Sigfridj

Tijl Jffwar flæmingh ath han skaffer oss för peningha x eller xij skwther kalk til stocholm med förstha opne vatn och saa manga skwther med vjdh

Upsala den 16 Februarii.

Öppet tillåtelsebref för arbetarne på Garpaberget att få dervarande grufva rymma och bearbeta, samt löfte om större privilegier, om bergsbruket kan få någon framgång.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 200. — Förut tryckt i Kröningsvärd's Dipl. Dalek. 2: 98, no 390.

[Vpsala

Lögerdaghen Nesth epther Sigfridj]

Tijl alla thee som soffwra pa garpabergeth

Vij Gostaff etc vij giffue edher til kenne alle sammans ath wij haffue vnfongit edher scriffwelse ath hwar

*) Se anm. sid. 21.

j finghe vårth loff och god mynne til ath ryma garpa-bergh och bruka then gruffue oss Cronona och rikit til nytto och profijcth vele j thaa edher ther om til thet yterste vinlegghia edher sielffuom tesligis til betther brödh och fordel æn j nw ther vtåff haffue, formoandis ath saa och nesth gwdz tilfogningh j framtidhen skee kwnne Therföre wij epther edhers eghen bön och skælige tilbwdh med thetta vårth opne breff vnnom och aff wåre synnerlige gwnsth tilstædiom ath hwar j ther til noghen godh tilfelle fynne kwnne nögherstadz ther pa bergen vele wij och see ganska gerna athj thet brwke ligheruis som andher retthe bergxmen her vdj swerige plæga ath göra, j thet forhop ath Cronones bærg h til rikitzens forkoffringh motte förökiess, och skwlle j then fordel ther vthinnan niwthandis vardha epther tilbörlihethen och ingeledis ther vtthrængdhe varda aff nogon, then som ther til inthet hwlpit, och ey heller ther vppaa nogoth bekostadh haffde, off them ther om kringh boo, vthan vilie wij aldelis vara fortenkthe ath forbetthre eders frihether och priuileghiar om bergx brwginghen nogon framgangh och bestaand komma kan til gångx, ther til vij altid ære benegndhe, och måge j tess fornædhan for:ne bergh frijth bruka ey anseendis theris hindher eller motståndh som edher emoth thetta varth breff thess fwlkonnilse vilia förneka, Thess til visso etc

Upsala den 16 Februarii.

*Utdrag af skrivelser till bergsfogden på Noraskoga berg
Niels Olsson och fogden i Wermland Henning Pedersson. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 200.

[Vpsala

Lögerdaghen Nesth ephther Sigfridj]

Tiil Nielss Olson bergxfogthe paa Noraskogh

Veth nielss olson ath oss elskeligh troe man Lars siggason war marsk haffuer giorth oss vndheruisningh och godh beskeedh på nogre godz næmlige ælffwatorp brötztstorp hosszeby och sammeledis en gård ligger vid kyrkiona som ære kompna med orettha j fraa Cronona hwilke godz wij vele ath tw pa våra vegna jgen annamar ther paa nårebærgh in til Cronones bestha som thee förra varit haffua görandis oss framdelis ytherligaren redho ther om nor thw komber oss til ordha etc

Tiil Henningh pædherson ath hyt skwla skickas ij men aff vermelandh med theress priuilegia

Upsala den 17 Februarii.

Till danska riksråden Lage Urne, Tyge Krabbe och Måns Göye, begäran att fru Elsa måtte få åtnjuta sina i Danmark belägna gods, samt särskildt till Tyge Krabbe om Christophers förräderi på Kalmar.

Riks-Registr C, 1526—1529, fol. 200 v.

[Vpsala]

Sonedaghen nesth ephther sigfridj

Tiil	{ her laghe orne her tyke krabbe danmarkis rikis marsk her mons gyia	} samfelth aldelis vid nesth ephther- scripne synne

*) Se anm. sid. 21.

Var etc Værdugh fadher och godhe herrar wij giffue edher til kenna ath wij forståndit haffue gönum frw elses scriffwelse ath hwn ær kommen til nogher godz igen som henne j frå komne med oretthe våre och forholles henne en nw nogher gotz som henne med retthe tillydhe begæreñdis för then skwld med sin scriffwelse vår godha formanilse inför högmegthigh forsthe konungh fredrick ath henne förmedhelst wår godha formaningh motthe vedherfaras saa mykit j samma sak som ræth ær thet wij och giorth haffue och tilscriffuit stormegtigh forsthe konungh Ffrederick paa samma frw Elses vegne ath hans högmeck: anse[e]ndis våra böñ och scriffwelse vele fordha och fræmie henne j samma sak och all andra til thet bestha lathandis henne komme til thet som hon retbyrdigh til ær . Sa begære wij ganska höglige aff edher athj för vår böñ skildh vele mane goth för henne effther som hon scriffuer ther ære nogher godz hwilke oforpantad och æn nw osåldh ære ath formelthe ffrw Else motthe komma förmedelsth edhers och andre gode mens tilstyrkelse til sith arff och eyeth igen effther hon siigh vtj inghen motthe forbrwtid haffuer Thesligis begære wij athj vele bestyre thet saa ath hon motthe faa hegh: förstes konungh frederickx breff paa for:ne hennes godz ath for:de frw Else motthe inthe forhål skee åff nogon epther thenne dagh thet wij altid gerna behierte vele med edher ath forgelle j hwad motthe thet skee kan och nær oss tilsagth vardher Edher etc

Kalffwen

Kære her tyghe wij lathe edher forstaa om en karl benempd Cristoffer then j nw haffue vtj edher thænisth och var tilforna fogthe paa vårth slaath Calmarna och haffde oss tilsagth hwlla tro thænisth med mwn och håndstræckningh vtj lars siggasons och flere gode mens

nærvære, men hwre förrædelslige han sikh bewisth haffuer moth oss pa for:na Calmarna vele wij latha bewissa honum vtoffuer bidiandis edher ath for:ne C: motte komma til stædis och staande oss til rette Thet vele wij j slige och andre motte med edher vinleghe och gwnstelige forskwlla

begære wij och kærlige eth swar oppa wår scriffwelse med thenne samme breffuisare

Upsala den 17 Februarii.

Rättarne i Linköpings djeknedöme anbefallas att låta mäster Hans Skeel åtnjuta föregående års inkomst deraf.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 201.

Vtaff vpsala

[Sonedaghen nesth ephther sigfridj]

Tijl rettharene vthi lincopungx dækenedöme

Vår gwnsth etc vether athwij forståth haffue athi haffue giorth wår throe man oc thianare Mesther hans skæl hindher och forhåldh paa then affradh och annan renthe som ther föl vtaff dækenedömeth j thet forlidna år tagandis tilfelle vtaff thet breff som wii gåffwom oss elskeligh mesther Electo til åboo Så måj vetha athwij vnthom samma mesther Erich dæchenedömeth med sådana förordh ath han siigh med then rentho som ther föl j thetta forlidna år inthet skwlle bekymbra vthan latha thet for:da Mesther hans skæl vthan alth motstaandh komma til hända ther före biwdhom wij edher strengeligan athj en nw svare for:ne Mesther hans eller hans procuratorj til thenne forlidne års rentha och ingom androm vijd vår ogwnsth och vredhe Edher etc

Upsala den 18 Februarii.

*Konungen anbefaller Erik och Ivar Fleming att väl emot-
taga ryske storfurstens sändebud, samt att qvarhålla dem
i Finland tills sjön blir öppen, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 201. — Förut tryckt i Arvidssons Handl. t. Finl. Häft. 2: 204.

[Vtåff vpsala]

Mondaghen nesth epher Sigfridj

Till { Erich flæmingh }
      { Jffwar flæmingh } viidh epherscriffne sinne

Vij haffue vndfångit eders scriffwelse ath store för-
stens (vthj rydzlandh) sendingebudh ære paa resen med
fwlmyndoghe værff och befallningar til oss etc Hwilke
och fwlmechtighe och thæris medföliare wij vele athj och
flere våre embetismen och fogthar ther vthij ffinlandh
j theris framsögningh alle stadz ther om tilsægiandis
göra forfordringh oc tractherær them paa vara vegna
thet besthe j kwnne baadhe j sin fortæringh och all
annan mottho med öll math, och hwess del them be-
höffuis ee hwar the fram komma med alth goth in til
första opna vathns tiid, thess fornædhan formodhom wij
athij vår vilie yterligare vardhe forfarandis hwreledis
wij ther om betænke når thee hijt vtöffuer til oss komma
skwla, Men ligewel fordrögher them ther j then landz-
enda thet længstha j kwnne och scriffuer oss til ee thaa
och tha, hwad samme fulmehtwge lidher j sin væghes
fordenskaps framskyndilse, och hwre ther om ær belæ-
gath Om thee andher ærende j oss giffue til kenne vele
wij biwdha edher vårth synnes oc meningx forkynnelse
j vår scriffwelse til igen med her Eskill, nær han kom-
mer oc sendis til bagha jgen och acktar tidhen iw saa
athj komme hiit j landit til oss vtöffuer haffwet forre
en for:ne ryssze sendingebud skynde siig til Stocholm

athj kwnne göre oss noghen besked och vndheruisningh
til förne aath om nogra verffs forhanlingh huar saa be-
hoff görs j thess leglighether etc

Upsala den 18 Februarii.

Utdrag af bref till Jöns Nielsson.*)

Riks-registr. C, 1526—1529, fol. 201.

[Vtaff Vpsala]

[Mondaghen nesth ephther Sigfridj]

Tiil jöns nielson ath han annamar then gårdh som
arffuit vesgöthe vp bygth haffuer vidh Stækeholm vp-
seriffwandis granligan hwre mykit ther ær

Upsala den 18 Februarii.

Förteckning på ledamöterne i rätten öfver Peder Cancellor.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 90 v.

Thenne ephther:ne godhemenn såathe för lagh och
rättha om thenne sack emellom högborne Försthe
konungh Göstaff Suerijgis oc götthes etc vdtualdt
konungh och her pedher Cancellor **) Aar etc
Mdxxvij then monedaghen nästh ephther sanctj
Sigfridj dagh på prästegillestwgghen vthij vpsala
biscops gåårdh

biscop pädher j vesthrars
mesther Moons Electus tijl Strengnes
lars siggeson marsk

*) Se anm. sid. 21.

**) Hans medbrotsling, mäster Knut afrättades den 21 Februari. Berättel-
sen derom, ur Olai Petri Tänkebok i Stockholms stads-archiv, är tryckt
i Troils skrifter och handlingar till upplysn. i Sv. Kyrko- o. Reform. hist.
267, 268 samt i Kröningssvärd's Dipl. Dalek. 3, sid. 31, n:o 667.

michel nielsson laghmann
 axell andherson
 pädher hansson
 thure erichson
 bength nielson
 knwth andherson
 michel erichson
 monss bryntteson
 ioghan olson
 Engilbrigt j vadth
 Erich larsson
 peder larson vtij halffqwj
 Söffuerin arffuidtzson
 olaff scriffuere
 Jffuar iffuarsson
 lars larsson
 mesther hans schäll } borgamesthere j Stocholm
 Staffan hindricson borgemestere j wpsala
 Menighe Capitlet vthij vpsala

Upsala den 19 Februarii.

Utdrag af öppna bref för Peder Håkansson, Truels Skrifvare och Peder Jonsson.*)

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 354 v.

Vthj vpsala

Tisdaghen nesth epther Sigfridj

Jtem her pädher hakwnson (eth forswarilse[breff]) som kom vtaff vadtztena Closther för andeligom och verdzligom ath han motte brwka hans presta embete vthan alth straff och fortal epther then dispensacionis lidilse han vtthaff rom haffuer

*) Se anm. sid. 21.

Jtem Trwelss scriffuere eth breff ath han paa våra vegne mâtthe viid kennes Stenbj sockn och alla thee landhbor som harall j gladhem haffuer j forlæningh hafth

Jtem pædher jonson eth fogtha breff pa Nyköpingx stadh och enåkers och rönahæradss hæradh

Upsala den 20 Februarii.

Konungen bifaller Niels Olssons på Skofteby begäran att skatten af Dal må minskas från 60 till 40 oxar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 201 v.

[Vtaff vpsala]

[Onsdaghen nesth för Petrij ad Cathedram]

Tiil nielss olson på Skoffthaby

Swarith til thetta nesth forscriffna breff*)

Vår etc wij finge edher scriffwelse Nielss nw j distingh gönum hwilke j beröre om thee lx oxar vii begære aff edher för then forlæningh j haffue paa dall tilbiwdandis oss ther aff xl, saa epther thet wij altijð befwnneth haffue eder veluiliogheth til all then deel j forstaath haffua. oss kunne komma til gangn och bestaandh ære wij til fridz athj oss giffue the xl oxar som j oss biwdhe lathandis oss them faa gilla och tymeligan om åreth Edher etc

*) Niels Olssons bref, dat. Skofteby den 18 Jan., är upptaget bland bilagorna.

Upsala den 20 Februarii.

Till Dalarne och förnämligast till innebyggarna i Tuna och Thorsång, samt trakten deromkring, om deras obenägenhet att betala skatten och deras förkärlek för förrädare.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 202 v.

Aff Vpsala

[Onsdaghen nesth för Petrj ad Cathedram]

Tiil Menighe Almoghen i Dalana

Thetta breff bleffh inthe vthsenth

Vij etc Helse edher etc Kære venner edher dragher vthan twekan vell til mynnes hure wij edher tidt och offthe tilscriffuit haffue om then gærd som palagdh ær offuer menige rikit aff varth elskeliga rikitsens radh til the sware gældz och schwldhers bittalningh som rikit vtj kommit ær, och högheligan formanandis edher athj sculle doch en gångh reth besinne edher saa j som andre godhe men flere her vtj rikit förkastandis edher til med hwre j ære mykit benegne til ath vpuekkia obestaand inthet annath goth mer en andra mennisker her j rikit inthet acthandis tijl ewintyrs var scriffwelse Saa forwndrar oss ganska storliga hwij j saa genstörtuge ære emoth vår befallningh och scriffwelse och emoth menighe rikiszens gangn nytte forbedtringh och profieth med eders oförnwwffthuge krokote och vrångh swar, j våre Embetzmenn giffue then tidt thee edher tiltala paa våre vegne, inthet tenkiandis edher, anse[e]ndis thet löffthe breff insegel och swären edh j oss låffwat och swårit haffua vthan mykit heller ære benegne til ath elska skalka och rikitsens forrædhare op hoss edher, hwarfore formane vij edher en nw paa then redelighheth som j oss offthe tilbwdit haffue athj velle bewikes til ath beuisa edher samfellelige som tro vndhersåther bör

ath göra och som the andre godemenn göre annerstadz her j rikit besynnerlige j som boo och besetiandis ære j twna torssångh och anner stadz ther om kringh hwilke acker och ængh nogh haffue athj motte göre then skæl som j plictoge ære ath beuise jcke skiwtandis edher in til thee stackarle som bo op j dalana som ær j Orsa och mora the doch inthet tileuentirs annadh haffue vthan thet går försth gönum edra hendher ty maa j veel tenkia ther til ath hjelpe rikit aff the gæld och skwller som thet med beswærth ær vthdragandis samma gærdh som nw paa lagd ær saa framth edher icke til-reknas skall om nogot obestaandh ther vtåff opweckes Edher etc

Upsala den 20 Februarii.

Utdrag af bref till Jöns Olsson. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 202.

[Aff Vpsala]

[Onsdaghen nesth för Petrij ad Cathedram]

Tiil jönss olson ath han sendher til værensland xx eller xxx hesther ath vth tagha then fodringh ther j år fallandis vardher

*) Se anm. sid. 21.

Upsala den 20 Februarii.

Till electus i Skara, Thure Jönsson och öfrige rådsherrar i Westergötland, om den till betalande af rikets gäld åtagna gården, handeln med Lübeck, Wikens återfordrande, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 202 v.

[Aff Vpsala]

[Onsdaghen nesth för Petrj ad Cathedram]

Reuerendo in christo patry domino Magno dej gracia alme ecclesie Scarensis Electo, domino Turonj Magistromilitie ceterisque regnj nostrj Consiliariis in Vesgocia constitutis nobis sincerissime Dilectis

Sincerissimis nostris in domino dilectione salute et fauore premissis kære her Electe her Ture och gudemend flere wij tacke edher gwnstelige för edhers veluighet omach och vinlegningh j haffue hafth för then gærdhs vthkreffelse aff then landsenda Ganska mykit begarandis athj en nw med then menigeman om then del aff gærdhen tilbagha star vele förerbethe ath vthkomma kwnne med snaresthe etc Saa epher wij om rikitsens gældtz bittalningh aff the Lubesche ingen bwdh eller tydendhe haffue fornwmith och ey heller ther kraffde vareth til, sedhan wij forskickade edher til honda the tyske articler som emellom oss och them vare forhandladhe om skwldherness bettalinghe oc vår ræken-skap hwilke wij formode j vel haffue forfareth och medhan j blandh formelte tilhopasamblade varor finnes margehonde varor som icke kwnna til noghen longligh tijd bliffua ofordarffwede begere wij ther om edhert godha rådth oc sinne hureledis the besth motte forwendis oc komma rikith til godho Thesligesth om thee lubzsche skula giffua siigh med sinæ skip hiit til våra

hampner epher theris bittalinge eller ey, vethe wij icke hwre thj vila värdera then dell thee skwla haffua vthaff oss j sin betalningh mädan slige varor dyrare verdheras her j rikit en the til effwinters them opbare vele j lubcho Sammeledes sende wij edher ena vthscriffth vtaff eth breff Som hög:[mectug] förste konungh frædrich j danmark oss haffuer tilscriffuit ludhandis om vichen etc som j vthj thenne innelyckthe Copie varde fornymmendis ær vårth begær athj oss tesgeligesth ther vthinnan betthe edhers scriffthelige besthe rådth j hwess motte ther med venligest och besth kwnne företagis om samma vichens handlingh j thenne och flere værffwe kan epher var befallninge oss elskeligh Mons brunthason för edher vår alwärlige meningh yterligaren forkynna ther j edher aldelis kwnne epher retthe och haffue wij varth opna breff her medföliandis then menigeman vthj vesthergötlandh tilbudhet, gerna seendis athj thet til ytersthe puncth och artichel för then forsamblingh och samquemnd til lydekopungh kommandis vardher på hwithasöndagh forkynna och vthtolka vele Edher her etc

Svaret på förestående bref, undertecknad af electus i Skara, Thure Jönsson, Niels Olsson, Niels Clausson, Axel Posse och Thord Bonde, datedt Leckö (S. Gertruds dag) den 17 Mars, är upptaget i bilagorna.

Upsala den 21 Februarii.

Till höfvidsmannen på Warberg, Trud Gregersson, om det öfvervåld, som hans fogde Biörn Skytte föröfvat emot fogden öfver konung Gustafs systərbarns gods i Halland (Joghan Smäländing).

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 202 v.

Vth aff vpsala

Torsdaghen för Petrj ad Cathedram

Tiil her Trudh oppa varbærgh

Vår etc edher fortæncker wel her Trud athj bland anner ærende varth beslutet j malmö om the gode mens godtz j these iij rike ath the motte komma til sith rettha arff igen som them haffuer varitt fraatrængdt j konungh hans och konungh Cristiærns tijd thet vij och tillathet haffue her j rikit ath danske och Noriskee haffue kænss wiidt siith arff och egiith vthan alth motstandh j thet forhop att våre godemen och vndhersåthe motte thet samma vedherfares j danmark och Norige therföre skickade wij war fogthe nid j halland att ransaka och förhöra om nogher gotz som var kære systhers barn tilkommer mæn hure edher fogthe biörn skytte haffuer slagit hwggit oc limmelastad samma karl saa ath han aldrich thet förwinner, går wel syn för sægn, wij haffde formodt oss anner nabor-skap aff edher oc icke sligth förtreth thet for:de edher fogthe siig berymmer giorth haffua effther edher befallningh, vel finne vij raad och tilfelle ath vrække och straffa samma förtreth j slige motte pa edher eller edhre, hwar j icke thet sielff tilbörliga straffa vele och latha for:ne var fogthe skæl och reth vidherfares för sin skade, bidie wij edher athj icke lathe ytermera forfangh eller hindher skee paa for:ne godtz j hallandh vthan heller förmedelss wara bön och scriffwelse skyld varer vårr(!) befallningx man behielpugh hwar han eders bestånd

behoff haffuer, thet wij j slige eller andre motte förskylla vele nær oss tilsægis etc

Upsala den 21 Februarii.

Till konung Fredrik i Danmark, begäran om upprättelse för det öfvervåld, som i föregående bref nämnde fogde lidit i Halland.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 203.

[Vth aff vpsala]

[Torsdaghen för Petrj ad Cathedram]

Tiil Konungh ffredrich

Var venligh etc Hogmectige herre och förste godhe ven och kære nabo edher hög:t wel fortenker athj bland anner merkeligh forhandlingh som beslwthet bleff i Malmö varth beleffwed om thee godemens gotz j thesse iij rike ath thee motte komma til sith rette arff igen som them haffuer fraatræncth varith, j konungh hans och konungh Cristierns tijdh, och haffue wij för then skul tillathit her j rikith, ath Danske och Noriske haffue kantz wid siith arff och egith vthan alth motstandh, j thet forhop ath edher hog:t och tillatha ville ath våre godhe men oc vndhersaathe motte vidherfares thet samma j Danmark och Norye, Paa huilke for:ne malmös recess och beslwtningx trösth, tilskickede wij vår fogthe in j hallandh ath ransaka och förhöra om nogher godtz som war kære systems barn tilkommer, och kom samma karl j trette med her henrich åkæsons fogthe och motte icke niwthe, ath han vndueck theris samsæthe, j then ackt ath han inthet parlament vålla skulle, och then andre epherfylde honum, oc reed vth paa marken tilmanandis och nödandis honum at slotz med siigh, och fick thaa sielff noghon skada, Sedhan komme her Trugd

gregersons karla och ganske omildelige slogho hwgge och limmelastade for:ne vår karl, saa ath han forwinner thet aldricck Sigendis ath thet giorth ær med her Trugz befallingh, bidie wij för then skuldh edher hog:t athj vele tilbiwdhe for:ne her Trugth ath han thet sielff straffer, icke tilstædendis oss nogoth hindher eller forhållske pa for:ne gotz, thetta vele wij kerliga med edhers högmectigheth forskilla ehwar och nær wij bliffue tilkræffde etc

Upsala den 21 Februarii.

Till borgmästare och råd i Arboga, att konungen befalt Lasse Sommar att taga borgläger i dervarande kloster, taga vård om och uppskrifva klostrets gods samt tillsätta en föreståndare för klostret.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 203 v. — Förut tryckt i Thyselli handl. 1: 53.

[Vth aff vpsala]

[Torsdaghén för Petrj ad Cathedram]

Tiil borgmestare och radh j arboqe

Var etc vether ath wij finge edher scriffwelse hwroledis j edarth closther plægher mykit oredeliga tilgaa j manga honda motte, besunnerliga j thij ath når nogher brodher dör, thaa annamer theris forman hans peningar, och Closteret får inthet etc Sa haffue wij nw för thenna sack skwld och andra flere affsath then minister som nw haffuer varith och vele ath han inthet skall befatta siig ther med epther thenna dagh, thet j och wel måghen formena honum om han thet tilbiudher; och haffue wij befalth var thianare lasse sommer ath liggia ther j borgalegye til noghen tid, och befalth honum ath han med nogra aff edher lather vpscriffua alla the clenodier och ægadelar som ther

inne ære och latha oss ther faa itt registher vppa, och
 epther thee nw ære gardekne löse, må han med edhart
 råd h skicka ther en til som closteret står före, med
 hwilkom han och ma haffua öghat paa brædhit, ath
 icke formykit oskælige tilgår, til noghon tijd ath wij
 annerlwndha vardhe ther vtinnan fortenthe, Ære ther
 och nogra nidhersatta kistor som fræmmade mwncar til-
 hörer, ær mögieligit ath man beseer hwad ther vtj ær,
 ath wij och tesligis faa ther en script vppa etc

Upsala den 21 Februarii.

*Konungen beder borgmästare och råd i Arboga att för-
 sörja fyra af konungens tjenare.*

Efter originalet på papper i Arboga stads-archiv.

Göstaff mettt guds nåde Suerigis oc göttis etc
 vthwald konungh

Vår gunst tilforenne, wetter Borgmestere och Rådt
 effter leglighethen sig nw så giffuer Skicke wj tiil eder
 iiij aff wære tienere, tiil the som j tiilforne haffua wil-
 iendis ath j thöm besörre mettt kost oc tæringh effter
 skelighet hwar the sig annars en Redhelighe bewisse
 må the wel ther vthoffuer tiilbörlighe straffhade bliffue
 effter laghen, Eder her mettt gudh Befallandis Giffuedt
 j vpsala Sancti petri Afftonn Anno etc 1527 vnder
 Wårt Secreth

Utanskrift: Tjil vår Tro Vndersåthe Borgmester oc Rådt j
 vår Stadt Arboge gunstelighe
 Spår efter sigillet finnas.

Upsala den 21 Februarii.

Till fogden i Wadsbo Niels Svenske, att brefvisaren Sigge Jonsson tills vidare må njuta och besitta den gård han sitter uppå.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 203 v.

[Vth aff vpsala]

[Torsdaghen för Petrj ad Cathedram]

Til Niels Swenske ffogthe j vadsbo

Vi Giffue tick tilkenna ath thenne breffuisare Sigge Jonson j færith haffuer lathet oss see eth breff vthgiffuit aff hæradz næmpd j vadzbo wndher hæra[dz]höffdingens indzige lydandis paa then gårdh han sither wppa ath han icke ær lagliga köpther vndhan Cronone etc begærandis ath wij samma breff gilla och stadfesta sculla doch ephther athwij icke haffue seeth köpebreffuit kwnne wij inthet suara ther til paa thenna tidh för en wij komme til vår gårdh Gripzholm ther wij formode wij samma köpebreff vel finna skule och sidhan fortenthe vara hwre wij ther om ephther lagen göra skule ther för innan vile wij ath thw lather for:ne S: niwtha och besitia samma gård och göra reth och skæl vthåff honum ephther ty han segher siigh vara rettha byrdhe man til samma gardh och hwar han ey bygt haffuer som honum bwrde vilie wij ath han ther före böthe ephther laghen etc

Upsala den 22 Februarii.

Öppet tillåtelsebref för Staffan Sasse, att med quarstad belägga ett till Öregrund från Reval inkommet skepp, med derpå varande last, såsom säkerhet för den upprättelse och ersättning han hade att fordra af de revelske.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 204.

Vth aff vpsala
Sancti Petrij Dagh ad Catedram,

Staffan sasses breff ath han må Arristere thet
Skip inkommit ær til öregrvndh

Vij etc Göre vitherligit ath ephther nogre aff våre vndhersather besunnerligh oss elskeligh staffan sasse ær nogot förfångh och öffuerwäldh skeeth aff the reuelske pa sith godtz oc varith haffuer tijdt och åffthe öffuerbödigh til swars för allt tiltall som the räffuelske samma staffan kwnna tiltala bådhe j en motte och andre li-dhandis och vngellandis alth thet retwisan och laghen honum affsie kwnne the han inthet niwtha må hwarken för vår scriffwelse eller för hans egghen paa esken skyld, vthan altijd haffuer fornwmith theris bedragilse, hwar före haffue wij vnth och tillåthet och med thetta varth öpne breff vnne och tillathe ath for:de oss elskeligh staffan Sasse må Arresterera eth skip med godtz och ægedelar som them aff reffle tilhörer inkommit vid öregrvndh annamendis samma skip och godtz tilrätte, oc hwar nogot aff for:ne godz förtrytadt ær antige för varwr eller peninge, må han och til sick annama til rätte hwar han thet ospörgie kan, Fförbiwdandis för then skyld alla e här the helst ære eller vara kwnne, ath thee formelte Staffan offuer samma arristerningh inthet platz hindher eller förfångh ath göra vthan honum j samma sack mykit heller beständigh och behielpugh vara, Thess til vissze etc

Upsala den 22 Februarii.

*Till menige Westergötland om den nyligen erlagda gärd-
den, föregående årets dåliga skörd, de falska ryktena om
den nya lärdomen, de andeliges oseder, girighet, högfärd
och förtryck, aflaten, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 204. — En del af detta bref är förut aftryckt af Thyse-
lius I. c. 1: 54.

[Vth aff vpsala

Sancti Petrij Dagh ad Catedram]

Tiil Menige Vesthergötlandh

Vij Göstaff etc Helse edher etc Kære venner wij
tacke edher ganske kærliga för edhers veluiliogheth
hwlskap troskap och manskap j oss altijd beuisth haffue
bodhe vthj ena motte och andre, besinnerliga ath j tro-
liga edher bewisth haffue j thenna pålagda gærdtz vth-
lægningh för menige rikitzens bestha, thet wij med
edher altijd gerna förskylla vele, förmodandis athj dan-
demen som en nw staa til bacha med samma gærd
latha fynne edher veluilioge saa ther om görandis som
flere giorth haffua kringh om hela rikit, fulkomplige
sætiendis edher lith til oss, ath wij j andre motte gerna
skona vela oc lisa edher fatigdom ther wij kwnne råma
edert besthe och för then nød och trångh j nw lidhe
paa thetta året med hö och korn som ganska skröpeliga
ær til hwsa kommet för then våthacthegh vedherlek
skwl som j forlidne hösth varijth haffuer vele wij ffram-
seckie vara kongzfordringh som j år faller j vesthergöt-
landh in til annen nesth kommandis vinther, doch saa
ath thee som for:ne fodringh nw j vinther hollit haffua
skwle ther med frij vare paa anneth åreth, ytermere
kære vener haffue wij forståth ath eth almennigth tall
och ryckte ær vthsprwnget bland then menige man om
en ny lærdom ath her vppe j landit schal prediches

och företages en ny tro, gwdhj, jomfru marie och flere gudz helgon til vanhedringh, thet dogh för gudzens sanningh icke santh ær, Saa lathe wij edher förstha at her vppe j landit inthet anneth handlas predicas eller företages (pa lærdomsens vegne) æn thet rene och klare ewangelium och gwdz ordh som christus sielffuer paa budit och apostlanar predicat haffue, ther wij oss alla skulu allenasth epther rettha, hwar som anners skall går lika til pa siælarness vegna men væl ær santh ath her vndherstundom röres och vthtrickes om the osidher och stora girwgheth som vpkommen ær j bland kirkiones personer med theris frihethers oc priuilegiens vanbrukningh, med hwilke the twinge twnge och förknwffua fatigh simpel menlös och enfollogh almoge med banlysningh, helgedax brwth, och vphall frå sacramentith om poscha, med morga andra vsidher och oskæligh palegningh, som doch ingen grwnd eller fundament haffuer j then heeliescrifft med romare afflat, vthdragandis aff rikit otaliga swmmor peningher gwld sylff rikit til ganska stor forswakilse, och then menige man som icke kan thenne fortelde sacher vel behierta til twngna, fatigdom och vndherkwffwilse och for:ne kirkennes personer til rykedomer storth herrauelle och högfærdogth sinne moth herrar och förster som them for:ne priuilegiar och frihether gunstelige vnt h och til lathit haffue j then ackt och gode meningh ath the sculle vara thessz roligare j then helga Ewangelij och gwdz ordhtz predican oc lære som theris embeth med rette tilhörer, men hwre ty thet brwcha, ær vel allom clarliga för ögon, och nær man her nogot om talande vardher, hether thet vara moth then helga christeliga tro, och til christendomens nidhertrickningh, therföre formane wij edher alle paa then hulskap troskap manskap oc edh j oss tilsackt oc swåret haffue at j icke lathe edher förföre med sligth obestaandeligh vpsprunget

ryckthe, twarth moth alle sanningh jntet twækandis ath wij med lifff och hals jw gerna vela altijd vetha alles edhers oc rikitzens bestha och langliga beståndh, alwarliga rådandis edher athj vele sielffue besinne och behiærte ath wij inthet anneth haffua företagit en thet edhers gagn ær, och vela iw saa gerna vara en reth Christen man som nogon annen, och ephther vår yterste mackt oc formage styrke oc formere then helge christelighe tro, thet gwd skall kenna then wij edher befalle til ewigh tijd etc

Upsala den 22 Februarii.

Försvarselembref för Torsten Smid.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 354 v.

[Vthj vpsala]

Sanctj Petrj Dagh ad Catedram

Jtem torsthen smid eth forswarilse breff

Stockholm den 23 Februarii.

Berättelse om Severin Bruns dom och afrättning.

Riks-Registr. B, 1526—1529, fol. 2.

Om Seuerin brwnn

Annodomini mdxxvij In vigilia mathie apostoli vartt rättet Seuerin brwn som vår nådigiste herre hade lenge hafft i tornet Hanss sak vartt randzakat i fogde stugun och ther var hela rådit, The clagemål som honom våre forekastadt vore thesse, fförst, att hann hade tagit tw skep i siön som vore hemma i finlandt i vlsby och rawma Jtem xx skeppundt koppar ifrå arendt kniper, Jtem en lijten skuta i frå västheruijk, Jtem en skute

som var spannemåle på och hörde til vadstene clöster, Thetta alt tog hann i en frij dag som stod emellom Seuerin norby och vår nådigiste herre, Therföre kunde the gode män i rådet ingelunda väria honom therföre att hann var iw en siöröffuare och hade ingen herre för håndene som honom förswara kunde, Ty dömdis hann til swärd och rättadis på stora torgit i Stocholm, Bekännandis sijne misgärninga,

Upsala den 26 Februarii.

Till Ivar Fleming att han skall låta bygga två skutor och på våren försända dem till Stockholm.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 204 v.

Tisdaghen Nesth effther Matthej [Matthie] apostolj dagh

Tijl Jffwar flæmingh

Vthåff Vpsala etc

Var etc Vether Jffwar ath oss ær noghit behoff tijl vårth slåth Stocholm eth par stora Skwther hwilke wij begere athj lathe åff ny byggia ther paa ålandh saa ath thee bliffua vell bredhe paa bothnen och starcke giordhe, medt vråånghar inhwlth och hwess annan dell med inredhe tackell och tygh som skwthor tilhörer, och lather them icke byggis mesthe höghie vthan testhe bredhare, saa ath thee flytha veel grwnth åffwan oppa vathneth, och forskicker them sedhan til stocholm, thet snarasthe j kwndhe j tilstwndandhe vår, ther wij them thaa vele bethala med våre ægne peningher, ee huad thee bekostad haffua Edher etc

Upsala den 26 Februarii.

Till Seved Ribbing om uppördens användande och om ifrågasatt minskning af hans egen skatt, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 205.

[Tisdaghen Nesth effther Matthej [Matthie] apostolj dagh]

[Vthåff Vpsala etc]

Tiil Seuidh Ribbingh

Var gwnsth etc veeth Seuidt ath wij tigh tilförende tilscriffue om thet offer dher nidher med Seuerins kils karll ath thw skwle thet opbære görandis oss en rækenskap ther före Så haffue wij vnfångit thin scriffwelse med then deel som tw ther med oss til honda skickedth haffuer epther breffsens innehollilse och then deel som ther en nw ær qwarth aff samma offer må thet veel selias som ær vax och annath slick formodhe wij ath tw fonger veel x mark danske för pundit ther nedre, thet andra som tidt kommit ær, ma tw vell sælie epther som thet går och geller oss til gode, mæn alle thee oxer tidt kompne ære skwle thee bliffue til stædz osaalde, och oppa thenne nesth tilkommandis sommer hiit op skickas til wårth behoff, ytermere vele wij ath the bönder som formelte offer opborit haffue och tin fogthe ære fortente ath göre en god rækenskap oss Elskeligh her Electo j scara och Mons bruntason pa vara vegne, når thee samma rækenskap aff them eskandis vardha, och skall ther inthet byggis epther thenna dagh vthan slickt tåperj nedher læggis, etc Tesligis haffuer oss elskeligh mesther swen vår Cancellor til kenne giffuit om the j^c [100] oxar som tw vthlåffuat haffuer för tin forlæningh etc ath tw trösthther them icke komma åstadh, Saa kwnne wij inthet medel ther med göra j thetta åreth Tiig etc

Calffwen

Thesligis om then gærdhen som nw forhandhen ær ath vthgöris skall offuer menige rikit, vele wij ath thw vinlægger tigh ther om ath hon motte komma snarth vth ther aff mark och saa redeliga som ther annerstadz j landit, Saa vele vij vel vara fortente j framtidhen om wij bekomma kwnne ath göra nogot medel med tig j thee hwndrade oxar, når wij bliffue aff med vår och rikitzens geldz etc

Upsala den 26 Februarii.

Utdrag af skrivelser til electus i Skara, Måns Brynteson och Lyder Finke.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 205 v.

[Tisdaghen Nesth effther Matthej [Matthie] apostolj dagh]
[Vthåff Vpsala etc]

Tiil her Electum j Scara och Mons bryntason ath thee annama then rækenscap aff Sewedss fogthe och aff bönderna som fallen ær hoss then pighen, och ath thee förbiwdha sculle ther ytermersa vpbiggis paa thet bergit ephther thenna dagh, en nw bygth ær

Tiil lydher ffinche ath han skicker thet fåraköth som fallandis varder på ölandh j år til Stocholm

*) Se anm. sid. 21.

Upsala den 28 Februarii.

Till Thure Ericson om oskäligt indragna gods ifrån kyrkor och präbenden.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 205 v.

[Vthåff Vpsala etc]

Torsdaghen nesth epther Matthie apostolj Dagh

Tiil Ture Ericson oss är berettath om thee godz som thw haffuer kænsst vijd jfrå kyrkior och prebendor j bland hwilke godz nemligh Hedeby Eneby och brwnna sægiandis them vara kompna vndhan tin byrdh och in vndher kyrken och lather gaa tin ordh ath thw haffue vor befalningh ath thw må them til tigh igen annama och andher flere hwar thw them kan vpspörgie thet tw doch sielff veel vesth ath thet jcke vår vilie eller tilstædelse ær ath thet skee skal j slige mottho med noghen tiltasthningh med myndre en tw haffuer godth skäll och bewisningh ther vppå, och en doch them in geledis igen taga vthan med lagh och reeth in för godha men, vell ær santth nw sancte Ericx tijdh nesth forlidhen hade wij eth samtall om frelsisgodz vele wij ath tw icke trædher ther vthöffuer, annerledis än som thåå sagth var her vtj vpsala, Nær swares skall om noghen merkeligh anrörandis stycker j oretteligh öffuertrædningh, vela thaa alla staa vijd annan och wij ære then samme som rycktith anhängier, och aluorligan ther om tiltalade bliffua, och scule wij tha swara ther til, æn doch athuj ther inthet vtaff vethe Ær för then sculd vår vilie ath thw sådanth haffuer fordragh ey befatthandis tigh med for:ne eller anner slige gotz epther thenne dagh vthan tw gör oss vnderuisningh hwadth reth tw ther til haffuer, ære wij thaa altijd benegnde ath skaffa tijgh och hwar godh man saa mykit som retth ær, Tigh etc

Upsala den 28 Februarii.

*Utdrag af skrivelser til Gudmund Skrifvare, Jöns Niels-
son, Niels Olsson, och Jöns Olsson. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 205 v.

Vthaff vpsala

[Torsdaghen nesth ephther Matthie apostolj Dagh]

Tiil gwdmundh scriffuare ath han legger siig ey j then tretthe Hermon jsrael och jören van Zutthren haffua tilhopa lathandis then dom wid mackt vara som borgemestere oc radh them j Stocholm them affsackt haffua

Tiil jöns nielson ath han lather Alff bagge komma j borghan

Till nielss olson ath han tagher borgan aff en bene[m]pd pædher benctson som war arffuit vesgötis fogte och sender honum til jöns olson til calmarna ath stonda ther til rettha

Tijl jons olson ath wij formærke then ringheth som ther paa Slåtthet ær j många deler och vthj hwess motto bristen ær både j ena motto och andra vilie wij ath tw yterligaren giffuer oss til kenna ther wij oss kwnne ephtherretthe Sameledis all then deell som hws-trw kaderin haffuer lathet föra vthaff Slotthet må tw taga til tijgh oc latha thet alth sammans e hwadh thet helsth vara kan thet minsta med thet mestha komma in på Slåthet jgen Tilsegandis både mwncar oc borgare oc andher ther j stadhen som sadana haffua j sina gömwr ath thee thet ingeledis til en skerff fordölia el-ler göra ther nogot forhol vppa saa frampth ath thee ther om icke vilia bliffua vthaff oss hordeligan tiltal-
ledhe, och lidha ther tilbörlogit straff vthöffuer oc lath

*) Se anm. sid. 21.

thet granneliga vpscriffua paa eth besinnerligt register alth öffuer alth, forskickandis oss thet register sedan til hondha Then gærdh j fiord vthgöres Sculle vilie wij ath tw om then vpbyrdh oc åtherstæder en nw forærbether och granligan forfrågar hwreledis ther om forskicketh eller fath ær Nær böshundh kommer j fraa tydtzlandh til bacha jgen ære wij til fridz ath thw beholler honum quar ther hos tiigh vid slotthet, och brwkar mett honum vårth bestha ee hwar tw thet saa kansth bekomma, Tigh etc

Upsala den 2 Mars.

Skiftesbref mellan Jöns Pederssons arfvingar och Frans Strobuch samt hustru Anna, Jöns Nyländings enka, rörande Henrik Strobuchs efterlemnade fastigheter i Stockholm.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 206.

[Vthaff vpsala]

Lugerdaghen Nesth epther Matthej [Matthie]

Ffrans Straabwcks breff

Vij Gostaff etc Göre vitherligt ath wij för nogon tijd sedhan forlidhen vnthe oc skengtthe vår thianare Jons pædher[son] hwes siel gudh nåde, Saligh hendricks Stråb[w]es hws uthj Stocholm, med alla behöringar, och vore icke en saa aldelis vnderuisthe om samma behöringar som wel haffde behöfft Sa epther wij nw haffua forfarith ath samma behöringar vel tilræckia så ath badhe for:da Jönss hwstrw och barn kwma sigh ther aff behielpa nær thee somt beholla, och thesligis arwingana epther for:da henrich strååbuch och hans hwstru aff somt vel fornöyas måga, Therföre haffue wij saa nw midlad for:da vara giff och skenck, ath

Jöns pædhersons hwstrw och barn skwla beholla hwseth ther hon nw vthj sether, med all grwndhen nider j gö-nwm in j siön och then nya bygningh östhantil och for:da hendrixx Straabucks och hans hwstrus arffwingar Ffrans strabuch och hwstrw anna Jöns nylændingx eptherliffwerska scola annama til sigh thee hus twærth offuer grænden och all grwndhen nider j gönum med then tompthen på sydramalm, Thess til visso ath saa var vilie ær lathe vij trycke etc

Upsala den 2 Mars.

Konungen förebrår ånyo allmogen i Dalarne dess motstånd och tredska att utgöra den till betalningen af rikets gäld öfver hela landet beviljade gälden, och deras redebo-genhet att beskydda förrädare, samt förmanar dem att visa hörsamhet och ej längre försvara daljunkaren.

Riks Registr. C, 1526—1529, fol. 206 v. — Förut tryckt i Kröningsvärd's Diplom. Dalek. 2: 99, no 391.

[Vthaff vpsala]

[Lugerdaghen Nesth epther Matthej [Matthie]]

Tijl Menuge almogen vth offuer alla dalana

Vij Gostaff etc Helse eder etc Kære vener wij haffue nw j thesse forlidne daga værith til samtal med then meneman som her forsamblad war j war stad vpsala om disetinghen, forteliandis oc tillkenne giffwandis för hwad sack och nöd wij och vårth elskelige rikitzens råd h paa eskath haffue, then hielp och gærd til rikitzens geldz och sculders bettalningh som alle ryke och fatige som ær alth klærkeridh och sa almoghen tesligis, veluilielige mestha delen offuer hela rikit nw haffua vthdragit vthan j then landzendan vppe hos edher och ther nesth om kringh som taga siick dyrffwe vthaff

ederth motstand trælsheth mott hela landit, men huad bestandh ther aff födhas kan athj icke sindre och skike edher j frå the gode men som for:ne hielp och gärdh vthlagt haffua, och ären altijd redebogna ther vthöffuer ath beskydda hægna och forswara vppe hos edher för-rædhare thee som vilia bedriffua theris skalkheth lygn och härendskedth til feygd vpstöth och twædrekt, ry-kit och thess inbyggjare til skadha och fordarff mott eder sworn edh, besegled breff, och then hwlskap och manskap, j oss loffwad och tilsagth haffue hure then menigeman ædle och oædle her j rikit vele taga thet wijd sæk formode wij vel ath thee her wære j vpsala pa for:de samtal och burspråch åff dalana endelss vel hörde och fornwmmo thet the och framdelis ytermera kwnna vnderuisa edher som hema våre, rådhe wij edher en nw och iemuel aluorliga formana athj for:ne articler vel besinna vele jcke trädendis med edhers stræff-wighet frå hela rikit och retther eder sielff lathandis ååskina och finnas veluiliogheth j for:ne gærdz vthlag-ningh epther magthen jnthet twifflandis ath vj iw altijd ære benegnde ath scona edhers fatigdom som icke mackt haffua for:ne gærd vthdraga nær wij finne edhers öd-mwckt och veluiliogheth som wij skonath och vndh-dragit haffua flerom stadz öffuer rikit med the fatige som sin ödmiwckt och godh vilia haffua tilbudit epther mackthen, jcke kan thet heller haffua lagh athj som boo j twna och flerom stadom ther som godh tilfelle ær, mett åker och ængh haffua edhert skotzmol in til the stackarla som bo vppe j dalana thee doch inthet haffua til effwinthers ath bærga siig medh, annath æn thet går försth igönum edhra hender, hwar wij for-nimme athj åfflægghe edher tryske och besinne for-tælde articler, rådandis böther paa alla delær och sa troliga och rethfærdeliga beuisandis edher som flere våre hwlle och troe vndhersåther siig beuisa emoth oss

och rikit, vile wij altid gerna vetha alles eders bestha, godha gangh[n] och lån[g]lige beståndh som oss bör ath göra, Och sammeledis formanandis edher alla sammans athj ingaledis epther thenne dagh hylle beskydde eller j no ghen motte forsware then skalk som thet stora rykte uthspridher j then landzenda ther vppe hos eder, sæ giandis siick vara her stens son thet doch skal j san ningh befinnes ath han far med lygn bedragerj och skalkheth och inthet annat huar han thet för edher framförer, och hwar æn saa våre, ath han våre then samme som han lather ordh åffgå thet dogh icke be finnes skal j sanningh, våre j jcke æn thå plictuge til, honum hegna oss och rikit vndher ögunnen vthan hel ler anthwärda honum thet wij och nw med thetta vårth breff begöre vthj vår fogthes hendher, ther med bete endis oss och flere godemen her j riket athj vid fwlla mackt holla vele the breff och segell på troligit hwl skap och manskap som j alle oss vthj våra hender giff weth swåret och tilsagth haffua och jcke vara vållandis nogot vpror twædrekt eller sindringh j frå andre vara vndhersather her j rikit til ath vpueckia obeståndh fö retackningh medh slike stycker och andre flere emot forberörde edhers vthgiffne breff och lather ingen god man edhers lösacktughet bemerkia med sådana ringa tingesth, thet doch edher föge hielpa kan, vthan alde lis ræckna och holla oss med edhers lydne then thro, ære, och redelighet j oss plictuge ære, j thetta ærende och alle andre thet altijd fwlkommandis nær våre Em betismen paa våre vegne vardha på eschandis Edher her med gudh etc

Upsala den 2 Mars.

*Utdrag af skrivelser till Gabriel i Östbo, Jon Småsven
och Jöns Olsson på Kalmar. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 207.

[Vthaff vpsala]

[Lugerdaghen Nesth epther Matthej [Matthie]]

Tiil Gabriel fogthen j ösbo, ath war nadugiste herre haffuer honum vnth fodringhen j år j albohæret på thet ath han vinlege skal sich om then skærtahopen och flere forredare

Tiil jon småsven ath j hans fogterj måga bönderna lösa fodringhen j år epther gambla siduenien pa thet thee skola beuisa siig j then gærdz vthlægningh ueluiliege

Tiil jons olson pa Calmarna ath han lather til redha wår nadugiste herris jackth snörenårdhen

Upsala den 4 Mars.

Utdrag af skrivelser til byfogden i Arboga, Arvid Westgöte, Niels Eriksson, Peder Larsson, Peder Jonsson, Jon Skrifvare, Gabriel i Östbo, Peder Svenske, Peder Jönsson och Christian Drake. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 207.

[Vthaff vpsala]

Fastelaghens Mondagh

Tiil byfogthen j arboga ath [han] lather bacha ij lester skipps brödh

Tiil arffwit vesgöthe ath han lather komma en sin karl benemp[d] Inge skæddare j en fasth borgan och

*) Se anm. sid. 21.

sendher honum nidher til Calmarna ath stonda ther til rettha för nogot tiltal som thee til honum haffua och ath han ær fortencther til hwad rad finnas scal til Calmarna slotz bespisingh igen

Tiil nielss ericson ath han giffuer sig in j Snædinga hæråd och thincktar mett almoghen ath thee scula vth göra then gærdh, och ath han lather löpa thee hushesther som plega lopa then tijd vestherass slotth var vijd mackt, och ath han ær jon scriffware behiel-pugh ath straffua thee skalka som siig moth hieffia then gærdz vthlegningh görendis then annen almoghen olydogan med siigh

Tiil pædher larsson på halkauj ath han giffuer seg inthet j forswar för sina landbönder besinnerliga för then mandrapare vthan lathandis honum komma til swars och stå til rette för samma mandzslagh

Tiil pæder jonson fogthe j nykopu[n]gx læn ath han lather thee masther komma til siös som hwgne ære pa kolamålen och lather en nw hugga eth hwndrad thræ ther til, hwarth vijd xij fapna lagnt [? langt], Tesligis ath han lather backa ij lesther skipbröd

Tiil jon scriffware ath han lather bacha ij lesther skips brödh j pundha tall och ath han straffar the knakehalser j torn och boyor mett sina lempor sa ath inthet ryckte ther vthåff går

Til Gabriel ath han granliga forfar hwreledis alde-lis fath ær om thee godz som han haffuer kæns viid pa vara vegna ther nider j albohæråd och gör oss vnderuisningh hwem samma godz til förna haffth haffuer och hure the them ære til honda kompne

Tiil pæder swenske ath han ransakar och vthdrager aff closterens jorda boch hwad godz fordom låge vnder sistra Closther[et] j Calmarna och giffuer var nadugiste herre then (med eth register) tilkenne

Tiil pæder jönson och christian drache ath thee ville göre eth venligit jordaskiffte med oss med bihollm och argie som liggia vidh gripzho[l]m och giffua oss tilkenna hwar nogre vthaff vor godz vare them belegne ther före vidh hondhen j gen med lika renthe och så god godz som the kwnna vara

Upsala den 5 Mars.

Utdrag af skrifvelser till Niels Hård och Jöns Olsson på Kalmar.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 207 v.

[Vthaff vpsala]

Fastelax tisdagh

Tiil Nielss hårdh ath han ackter granliga pa then biscops tiende som j hans fogterj faller ath han ey forfar aff væthe heller annath slikt Och ath han skal sökia vthj garnuiken och ther om kringh ath latha letha och ther vth hugga nogra masther

L. c. fol. 208 v.

Tiil jons olson pa calmarna ath han granliga tilacktar om the landzköp som bruchas ath the ey formikit ære stadhen til skadha

*) Se anm. sid. 21.

Upsala den 5 Mars.

Till Gudmund Pedersson, Peder Hård och mäster Olaf om Stockholms slotts förseende med spanmål och om förvarande af den tiondespanmål, som var ämnad att säljas till Holländarne.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 207 v.

Vthaff vpsala

[Fastelax tisdagh]

Tiil { Gudmundh pæderon }
 { Pædher hordh } vijdh epherscriffne sinne
 { mesther olaff }

Vår etc wij haffue tilsinne giffuit om thet korn som inkommit ær til slåtthet j Stocholm om samma korn tilræcke kan til slåtthens vphelle j år eller ey hwarföre vilie wij ath j ære fortencthe til ath forslådt om ther ær nogh inkommit til slåtthens behoff eller ey hwar ther noghen stor bygningh företages skall j framtidhen etc och om eder sines ath ther ær icke fyllesth sa slåtthet kan ther med bliffwe behollet vele wij athj betenke ath forslådt hwre mykit ther æn nw bristher Scriffwandis sidhan fogtherne til ther om kringh ath the latha brådeliga jnkomma så mykit som ther för nödhen ær och kwnnen j Mesther olaff giffwe mik j samtinghen til kenne hwrw ther om fatth ær Tesligesth ær vår vilie ath j tilscriffwen fogtherne ther om kringh om then biscops tiende som öffuer bliffuer och icke kommer til slotthet ath thee vinleggie them ath foruare och törcha samma tiende til the hollanders behoff och hwar nogoth bristh eller forsymelse ther vthinan findz skal them bliffwe alwarlige ther om til taladt, ytermere om then tiende som faller på the öyar ther om kringh Stocholm then som icke kommer til slåtthet

vele wij ath samme tiende bliffuer toreckad och vell
forwarad til the hollenderss ladningz behoff och thet
som icke forwares kan maa thet sæliæs Edher etc

Upsala den 5 Mars.

Försvarelsbref för Hans Pistor.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 208. — Förut tryckt i Thyselii Handl. etc. 1: 56.

[Vthaff vpsala]

[Fastelax tisdagh]

her hans pistoris forswarilse breff

Vi Gostaff etc Göre vitherligit ath oss vnderuist
ær aff godemen om thenne breffwisare oss elskeligh
her hans pistoris ath han haffuer goth forstandh j
scriffthene oc ær för then skuld dogse til ath predica
gudz ordh och ackter nw forse sigh nogor stadz ther han
[kan] thiana för capellan predicare eller kirkeherra, an-
name wij för then skuld honum vthj vårth besinnerliget
hægn och forswar forbiudandis allom som för vara
skuld vilia oc skula göra och latha besinnerliga vara
fogther och embetismen honum her j moth hindra que-
lia eller platzsa vthan heller forda och fræmia til thet
bestha vijd vår gwnsth och vilia

Upsala den 5 Mars.

Till Lasse Sommar om silfver, som munkarne i Arboga kloster undandolt och om eftersökande af andra gömda egodelar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 208.

[Vthaff vpsala]

[Fastelax tisdagh]

Til lasse sommer

Var etc som tw scriffwar lasse om thet söloffwer som mwnkana haffde fordylth och forsworit och gaffue oss riktith ath wij alth haffdom borthtagit etc sa en doch the thet j then motthen nogh foruerkad haffue vile wij doch ath tw lather thet ther bliffwa vnder godh forwaringh til thess tw for noger anner var scriffuelse ther om och tagh vara vppa om ther icke kan vara mera fordyltha ægedelar som mwnkar ther insath haffue doch sa ath ingen del skingras för en vij haffue foth vetha huadth ther ær Tiigh her etc

Upsala den 5 Mars.

Tillåtelsebref för Anders Helsing och Peder Bong, borgare i Upsala, att med en skuta segla till Helsingland och derifrån hemföra korn.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 208 v.

[Vthaff vpsala]

[Fastelax tisdagh]

Anders helsingx breff

Vij Gostaff etc Göre vitherligit ath epther som Anders helsing borgare j vår stad vpsala haffuer oss lathet forstaa ath han samfelth med pæder bongh bor-

gare ther samma stadz, haffuer en skwtho liggiande viid stocholms bryggie, haffwe wij vnth och tillathet ath the ma segla med theris skutho nw j vår til helsingelandh sökiandis theris berningh ther med Thesli-kesth må samma forberörde anders eller pæder skeppa nogoth korn ther hem med paa for:ne theris skutha hwarföre biudhe wij våre vndhersather j vår stad Stocholm synnerliga våre befelningx men ther samma stadz ath thee them eller andra pa beggis theris vegne inthet förhåld göra pa samma theris skuthe Thess til vissze ath saa vår vilie ær lathe vij trycka vårth se-creth etc

Upsala den 5 Mars.

Pass för Anders Helsing, borgare i Upsala, för en handelsresa till Norrland.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 208 v.

[Vthaff vpsala]

[Fastelax tisdagh]

Vij Gostaff etc Göre vitherligit ath thenne breffuisare oss elskeligh Anders helsingh borgare j vår stad vpsala, ær stad j sinne retthe rese sith værff in vthj Norlandh helsingelandh ångermannalandh och Jæmthelandh etc oc wij vnth och tilstادت haffue ath samma anders ther han må köpslaga redelige och sökie sin bærningh j thee varur som ther vell falla kwnne forbiudandis therföre våre fogther och embetismen ath thee honum her vthoffuer inthet forfongh hinder platz eller quall göre j nogon motte antige til godz eller persone vthan fordha oc främia til thet besta Thess til visse etc

Strengnäs den 10 Mars.

Utdrag af skrivelser till Severin Arvidsson, borgmästare och råd i Söderköping, Linköping, Wadstena, m. fl.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 208 v.

Vthaff Stregnes

Hwithe Sönedagh

Tiil Söffrin arwidson ath han lather skære then Mesthe rör han offuer kommer til ath teckia tighella-ger med oc lather henne ther bliffua liggiandis til redhe til våren ath hon må hemptes med bather eller skwther

Tiil borgmestere och rådh j Suderköpungh ath thee skicka hiith ij mwromestare Mons bäck och päder skånungh med theris karla, Til lincopungh epther j mwremestare, til vadtana epther j benempd boo,

Tiil Eneköpungh och arboga ath thee latha komma hiith thet tigel som ær j Ekholm

Tiil Staffan j vpsala ath han lather komma hiit thet tigel ther ær

Tiil jons vesgöthe och flere fogther j finlandh epther thet mestha ærbetis folk thee kwonna åstadh komma och epther xij lesther tynnor

L. c. fol. 210.

Tiil Niells Ericson ath han tager æn fasth bor-gan vthaff the som vålgesth haffua her jöns j tyllinge och her heligie vthj bærkistada ath thee måga staa ther til swars före

*) Se anm. sid. 21.

Strengnäs den 10 Mars.

Till menigheten på Dal och i Nordmarken om fördelning af gården. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 209.

[Vthaff Strengnes]

[Hwithe Sönedagh]

Til then Menigeman pa dall och vthj Nordmar-
kenne

ath mågha vara xvj fatigha skattabönder j ena gærdh til sammans, oc xxvij eller xxviiij husffatiga landbor ather ther j moth igen oc skwla vthgöra sadana varwr som the kwnna åstadh komma eller oc peningar saa ath hwar gærdh reser til xxiiij marek danska men thee rike skwla vpfylla then dell som thee fatige icke formeckte vthgöra Sammeledis skomakare skræddare oc andre flere lösninge karla måge och tilhielp sa ath thee fatige stackarle icke bliffwe formykit betwngde vthan then giffwe mer som mera förmå epther som leglighethen siigh ther om tilseger

*) Se anm. sid. 21.

Strengnäs den 10 Mars.

Till fogden på Dal, Lars Skrifvare, om lämplig fördelning af den pålagda gården, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 209.

[Vthaff Strengnes]

[Hwithe Sönedagh]

Til Lars scriffware fogthe på dall

Var etc veth lasse ath the bönder paa dall haffua hafft theris sendingebudh hos oss om then gærdtz vthlægingh til rikitzens geldz och skulders forlosningh Ær vår vilie ath tw tigh vinlegger ath samma gærd motthe snarlige och redeliga vthkomma ephther thet breffuets lydelse som wij haffua almogan ther pa dall nw med samme theris budh tilscriffuit viliandis ath tw ther om med gode forstånduge men ther j hæredhet lempar oc lagar sa ath then læggie mera som mera formectha, aldelis ephther mantalet och leglighethenes tilsegielse, then varwr som varur haffuer, och then giffue peninger som icke annath haffuer, Scomakare scræddare oc andra flere lösninge karla måga och vel hielpa til med, oc med theris vthlægingh måga oc the fatige ther aff bliffua skonade, sa ath the fatige staccarle icke skula bliffua beswærede vthöffuer theris magth eller betwngade, Tiig etc:

Calffwen vth sequitur

Thesligis haffuom wij tilstadh för thenne fatige mendtz bön schwld Joghans j bacchaby och hwnuidtz vtj by ath the fatigemen pa dall skwla ingen twnga haffua ath forfordra gærdena til elffzborgh vthan viliom ath tw ther om bekostar nær gærdhen bliffuer tilhopa giordh oc lath alla thee varur som falla j samma gærdz vthlægingh komma nidh til var embetisman Mons brun-

thason ee hwre tw thet besth kansth bekomma entigen taga vthaff gærdhen forelönen eller hwad lempe tw ther til finner, och gör for:ne Mons bruntason godh rækenskap både för vpbyrdh och vtgiffth ther han kan siigh ephther rettha, men alla the peninger ther falla skal tw göra oss god redhe före oc inghen annen och forskicka oss them til hondha//

Strengnäs den 10 Mars.

Privilegiäbref för dem som vilja bearbeta en ny rymning på Gamla Silfverberget.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 209 v. — Förut tryckt i Dipl. Dalek. 2: 101, n:o 392.

[Vthaff Strengnes]

[Hwithe Sönedagh]

Eth breff lydandis pa then nya rymningh
pa gamla Sölffbærieth

Vij etc Görum vitherligit ath oss elskeligh henrich Erichson haffuer oss vnderuist ath somlige finnes som agttha ath brwka och beginna ephther tilfellen noghen ny rymningh pa gamble silffbergieth oc then aluorligan ephtherfölia om lickan sa kan begiffua ath nogoth goth ther aff rikit til beståndugheth kwnne formodas med tidhen oc the godemen som sligth skwlle företaga gerna ther om ville ephther tilfogninghen bekostha som magthen til segier hwar thee visthe siigh godh foruarningh ath the icke skulle vthdriffne bliffwa nær grwffwan kommo til gongx och forbettringh oc sægia then beginnelse ingalunda betrösta vpkomma med mindhre æn the som mesthe omaket thess förnædhan lidha och fwlbordha til betthre fordell skwla the ath niwtha framför andra som ther til inthet eller litet hwl peth haffua Hwilkit wij doch vel sielfwe kwnnom besinna ath an-

nerledis icke rettheliga skeep kan, oc haffuom för then skwld vnth och tilstadh oc med thetta vårth opna breff vnnom och tilstædiom ath hwar nogher godemen thet alwarliga vilia företaga j thet forhop ath thet næsth gwdz tilhjelp kwnne komma til en reth bærgx brwkingh, ath ther tha ingen annan skall siigh intrængia vthan alena til varth och rikitzens gangn oc bestha epther siduenien, the som thet aff försthe beginnelse och in til fordelsens forkåffringh förærbetad oc siigh ther til vinlagth haffua medh thess tilhörningh oc thet iemwel frith för alla andra niwtha och beholla vthan alles theris hinder oc mothständh som ther om kringh boo, med mindre æn sa hender athj alle som bekostningen haft haffue giffwe ther samtycke til ath nogon annan skal ther för besinnerligh sacher skyld intagas etc

Gripsholm (den 11—14 Mars).

Till bergsmän och bönder på Jernberget vid Westervik om missbruk af bergsprivilegierna och olaga beskydd för ogerningsmän.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 210.

Vthaff Gripsholm

Tiil bærgzmen och böndher på järnbergit viid Vestheruich

Var etc ær oss vnderuisth athj som ther nesth om kringh bærgeth boendis ære fasth mykit vanbrwke thee retthe bergx preuilegiar som the haffua pa andre bærg her vthj rikit, æn doch athj icke alle ære bergxmen eller brwche thet bærg som ther för handen ær vthan ære mesthe parthen bönder oc icke mera æn iij eller iij som bærgxbrwkingen ther hos edher vijd macht holla oc ære doch ligewel alle sammans redhebogne

ath hylla och forswara skalkar och ilgerningx karla nær the giffwe sikh tidt til eder æn doch ath thet ær emoth Suerigis lagh oc bægxpriuilegier menendis eder ther haffua mackt til saa væl bönderna som the ther bærgit brwcha Sa giffue wij eder til kenne ath wij ingalwndha velia tilstædia ath thet ophthermera skee skall epther thenne dagh, ath ther hoos eder skwla forswaras eller hyddas vittherliga tiwffwar, forrædare eller andher ilgerningxmen oss eller nogon andhen vndher ögenen eller til fortræth vthan skall plath aff stellas sa ath thet icke skall vara vthj eders mackt och ey heller j theris som thet bærggh brwka plæggha annerledis æn som andher bægxmén priuilegiar ther om och anner flere stycker inneholla, oc hwar nogra kompanar som noghen ogherningh som thee icke kwnna vara til swars före haffua bedriffuit oc them hændher giffwa sikh tidt pa bergen velie wij athj them inthet beskydde hwsze hema eller j nogen motte forswara vthan them latha komma tijl våra embetismendz hendher sa ath the maga staa til rettha för hwess del thee sig forseth haffua her vtinnan tagher inthet motståndh sa frampt athj vnduika vele vår ogwnsth Men så munga som bærgit brwcha ære wij til fridz och tilstædie ath the måga niwthä sina bergx priuilegier hwar the them oskælige j sina puncthar oc articlar icke vanbrwka eller öffwertrædha Edher etc

Gripsholm den 15 Mars.

Utdrag af skrivelser till Jöns Olsson och Jöns Nielsson. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 210 v.

[Vthaff Gripsholm]

ffredaghen Nesth epher Gregorij

Tiil jöns olson ath han vpantwardar Arffwit ves-
göthe hans klæde och anner del honum til hörde vn-
dhantagandis fetalia som til slotthet thiæne kwnne

Tiil jöns Nielson ath han vpanthuårder Arffwit ves-
gothe thet fææ honum til lydher ther vthj ladegårdhen
viid Stekeholm

Gripsholm den 17 Mars.

*Utdrag af bref till Jöns Olsson på Kalmar och Olaf
Skrifvare. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 210 v.

[Vthaff Gripsholm]

Dominica Reminiscere

Tiil jöns olson ath han skall latha skatta thet
halffwa hws vthj Calmarna som oss ær tilfalleth j dan-
arff epher henrich Resener bögæra thet til siigh lösa
och giffwa oss thet sedhan med sin scriffwelse tijl
kæne för hwad samma hws skattad bliffwer

Tiil Olaff scriffware ath han giffwer ackt oppo ath
jon smålenningh ey vndstinger siigh mett the peninge
han til hopa sankath haffwer på vår systhers vegne aff
hennes landtbor

*) Se anm. sid. 21.

Gripsholm den 17 Mars.

Till electus i Skara, Thure Jönsson, m. fl. riksråd i Westergötland, om det betryck, som hansestädernas privilegier vållat i landet, och om handelsfördraget med Holländarne, i afseende hvarpå nämnde rådsherrars goda råd begäres, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 210 v.

Vthaff Gripsholm

[Dominica Reminiscere]

Tiil her electum j Scara Her Ture och flere aff rikitzens råd j Vesthergötlandh

Kere her Electe her Ture oc flere j godemen Som eder vel ær vitherligit att j bland anner mærkelighe rikitzens ærende som varith haffua j practiche oc forhandlingh mesth j hwarth herremöte som ständit haffuer sidhan wij komme til regimenthet, haffuer altijð berörth varith, hwro the vendiske stædher ganska mykit haffua spelath på theris egen fordel oc med forteckt handlingh så besuårth oss athwij altid læggie j mellom, Oc med thet vilkår oc slagtoogh the fongit haffwa vethe vij ingen rådh hwre thet dyre oc olaglige köp som j thenne forlidne tijð varith haffuer oc æn nw ær, kwnne komma til nogot nidherslaggh, vthan wij tillåtha vele, ath noghon vestherlendisk skip motthe insegla hijtt j våra haffpner med salth, klæde, win, oc andra behöffliga varwr etc, j thet forhop, ath thee skwlle tyghe ath giffwe bettere köp æn the tyske göre paa the nyttoga varwr som the hijth förändis vardha, Huilkit nogre vthaff vårth elskeliga råd vel behiærthad oc grwndeliga besinnath haffwa oc synes vel likth vara ath saa ske motthe, Anse[e]ndis rikitzens vidhertarff til salth andra thædankommandis varor Oc theslegis thee hållendirskes

egith begæren som the för ij år sedhan vplæthe gö-
 num theris fulmyndogh sendebudh oc oratores wtj lu-
 beck för doctor jöns electo til vps:[ala] oc her johan
 greffwe til höyen vår kære swågher beredhandis væ-
 ghen med them til æn vinligh frid oforkrænkeliga hål-
 les skwlendis pa begge sidher, sa ath wij theris haffp-
 ner oc the våre tryggelige sökie skwle j try år mett
 thet förste som oc sidhan skeeth ær rikit til godhe
 profecth oc fordell, Oc thess för innan skulle rikitzens
 rådth med oss offuer æns vara, oc ætheliga offuerwega
 hwad nyttogt vilkor, wij them jnryma oc tillatha vele
 mett våre beseglade breffs stadfestilse oc thesligis hwad
 fordeel wij vthaff them jgen begære skulle mett theris
 vel foruaradh rewersal vndher keyserliga martis, ffrw
 margaretis, oc hållenske stædhernes Secretth och insigle,
 antinge til en ewigh fridh eller til noghen benempd
 tidh och terminum hwilkit alwårliga företagas oc til
 æn ændeligh endhe förhandlass skulle jnnan nesth kom-
 mandis pingzdagha vthi amstherdam, om wij ther til
 nogoth göra skulle, oc thet bekostha mett våra fulmynd-
 doge sendebudh, eller om thet ærendhe skal plath vp-
 sæties til længre beradh, och rikitzens rådth forsamb-
 lingh, eller om wij ther til brwche skule Mesther Olaff
 magnj epther ath tidhen ær kårth Oc en nw giffwa
 them æn fasth förtröstningh ath the måga frith segla
 oc trösteliga giffwa siigh hiith j rikit til våra strömer
 och haffpner Aldelis forlathandis siigh pa then fridz
 tilsegielse them låffwat oc tilsagth var j lubeck Oc
 hwar the ytermere begære samma fridz forlængilse och
 högre stadfestilse maghe the j tilkommande sommer
 hiit j landit skicke theris oratores och fulmyndoge sæn-
 debud, som oss klarliga fortælia kwnne thæris begæren
 oc mett oss offuer ens vara hwatt vilkor och fordel pa
 beggis sidher vplates och jnrymmes skulle, Hær vthin-
 nan ære wij æn nw begærende, som wij tilförna begæ-

reth haffwa, eders godhe rådth, mett eder scrifftheliga swar, til nogher ytermere rättelse oc eders alwårliga menings vthtryckningh, hwre wij oss haffwa skwle j thetta ærendhe Om viken oc anner ærendhe haffue vi giffwit oss elskeligh Johan Turæson oc Jacob Krwmme befallningh ath forfara eders godhe rådth begærandis athj them ingeledis spara vele vthan grandeliga giffwa them pa våra vegna eders sinne och meningh tilkenne thet wij oss ephther rette kwnne Eder etc

Gripsholm den 17 Mars.

Instruction för Johan Thuresson och Jakob Krumme i afseende på deras rådplägningar med de i Westergötland boende riksråden om i föregående bref omrörda ämnen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 211.

[Vthaff Gripsholm]

[Dominica Reminiscere]

Thesse ephtherscriffne befallningher haffuer johan Turson oc jacob krwmme befelningh vppo ath framsætie för her Electo j Scara her Ture jönson Hoffmestare etc oc flere vthaff rikitzens råd j vesthergötlandh och höra oc forfara theris swar oc goda rådth

Fförst wm nogoth ytermere oc bekostes skall mett bygningh pa karssborgh æn nw giorth ær, Oc heller om wij scule vplathe viken ephther kongh ffrederichss oc danmarks oc Norgis rådtz begæran oc scriffwelse, Heller om wij skwle biude til ath forswara oc beholla hwad wij fongit haffua Oc med hwad råd oc besthe læmpe wij thet göre kwnne sa ath ingen ny feygd ther aff opweckes skulle

Ther nesth om tyske stædhernes bettalningh Om wij scule bekosthe ath sendhe them j hender til lybeck thenne varor som ære forsamblade her j rikit, heller om the skule sielffwe latha annama sina bettalningh her hos oss pa theris egien bekostningh epher ath the verdera vara varor ganske ringe oc icke vele bære them dyrare vp j stædherna æn som them teckis sielffwa ath sethia them

Oc hwro wij skule förythre these pæninge som ære vthgiorde i then gærdh som gellen skule bittales mett j varwr som ther til thiæna kwnne

Oc om smör oc andra varor som icke kwnne længe væl gömas oc foruaras fram pa sommoren, hwre wij them besth vendhe skule til samma rikitzens geldtz bittalningh om nogon fortöffwelse bliffuer met them ath the icke sa hastogth bliffwa offuersenda til tyska stædherna Heller hwro wij then bittalnings framfordilse företaga skule ære wij begærande athj thet vel behiarta vele oc lather edher nogot med oss ther om vårdha delandis med oss eder godha råd h wro thet besth bestellas skal

Jtem om then fridh som the hållender ære begærande ath haffwa med rikit oc bruka seglas hijt j våra haffpner oc strömar oc eth venligit handel oc rethfærdogt köpslaghan med rikitzens inbyggjare oc them ther mott igen tilstædhe samma vilkor j theris landh oc köpstædher

Riksrådens i Westergötland svar till kon., dat. Lidköping den 1 Maji, är upptaget bland bilagorna.

Gripsholm den 22 Mars.

Utdrag af skrivelser till Gudmund Pedersson och mästern Lars.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 211 v.

[Vthaff Gripsholm]

Daghen Nesth epther benedictj abbatis

Tiil Gudmundh pædherson ath han lather rænsa och ösa suanen

Tiil Mesther lars ath han vpsökær en ask med någon breff som insatther var vthj eth skåp j vårth mak j vpsala oc honum granliga forwarar Oc ære wij til fridz ath klaffws hålstes tingesth forytres sa ath then presth for lika för hans kosth som samme klaffws hem til honum förtærdh haffuer

Gripsholm den 22 Mars.

Till fru Christina Gyllenstierna om återskaffande af en hennes aflidne man tilhörig, af Peder Cancellor i Lübeck lemnad kedja, Sten Stures skulder derstädes, samt om hennes sons, Nils Stures, tillernade resa till Tyskland.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 211 v.

Vthaff Gripsholm

[Daghen Nesth epther benedictj abbatis]

Tiil frw Cristin pa Vænagarn

Vår etc Kære frw Cristine som j haffue lathet oss forstå j gönum vår Cancellers Mesthers swens vndheruisningh athj ære begærendhe vår forscriffth om en kädhe etc Sa vethe wij icke med hwad lempe wij

*) Se anm. sid. 21.

kwnne thet væl bekoma på thenne tijd, försth för then skuld ath her pæder Cancellor var bekændt j sith yterstha ath han haffde inlösth henne för xl lödegh mark söloff Thet anneth ath icke ær granliga vthlathet hwar kædhan ær antingen j lubeck eller j tråndhem Thj ath en karl som nylige theden kom læth oss forstå ath hon skal vara j erkebyscopens j tråndhem haffwandis værie ytermere haffue wij tijdt och offtha med vår scriffwelse formanadh Marcus hælmsstædher j lubeck j hwars göme samma kædhe var nidhersath ath om han noghon deel haffde til göma vthaff her pædher Cancellor att han ther vthaff skulle bethala siigh siælf och thet beholla pa rækenskap til the gældz bittalningh som han vpræknar oc sigher ath her sten var honum skillogh oc haffuer han altiid fordulth oc korth neghat siig nogon deel haffth haffua til göma åth her pæder oc oss ganske stræffwith formanath med borgmesterses oc rådz j lybeck och tesligis med sin egen scriffwelse att betthala honum her Stens gæld oc skuller thet wij icke tro kunne ath wij med nogoth skæll tilplictuge ære och ther vthoffuer haffuer han arresterradh besæth och vpbåreth for oss cccclxx gyllen til for:ne her Stens gældz bittalningh vthaff thet godz wij forskickath och offuersenth haffue til lybeck til vår egien skullers forlåsningh, the oss dogh tycker nogh twngt vara oc dryghth til ath bethala, jcke væl betröstandis oss ther vthoffuer besthå oc swara til nogher anners gæld oc skuller thet wij formode ath j icke heller vthaff oss begære kwnne, oc hwar for:ne kædhe æn nw våre aldelis frij vethe wij dogh icke om the lyske ære sa gene åth att gå til hennes vpantwårdilse for æn ytermere bliffuer forhandladh om samma kædhe til så hög foruarningh oc beplictelse om gællernes betalningh som the ære begærende vij kenne vel theris practicha Oc haffue granliga försökt theris handell ath the slæppa

icke gerna hwad the haffwa händha mællom thet the kwnne med noghen forhalningh oc fortegth vndwikilse beholla Giffue wij oc eder tilkenne om eder son Niels ath han haffuer begæradh wårth tilstædilse ath försökke siigh j tyslandh pa noghen tijd thet wij oc gerna til-latha vele Anse[e]ndis ath han ær wel nw sa til allers kommen ath han kan dogh föge forbætre siig j nogre gode sidher her j landhit oc ær nw på retthe tidhen ath kwnne besinne och lære togtssamligit vngængilse hoss fræmmade herrar oc förste thet honum må bliffwa tijl gagn oc hædher j framtidhen Når wij vardhe for-farandis eder vilie hwarth eder tæckis forskicken, til nogon god herra eller förste vile wij tha gerna med wår scriffwelse fordha oc fremie honum til thet besthe Eder etc

Gripsholm den 22 Mars.

Konungen beklagar den skada Herman Skrifvare lidit af sjöröfvare, och lofvar att väl emottaga honom om han vill begifva sig hit i riket.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 212.

[Vthaff Gripsholm]

[Daghen Nesth ephther benedictj abbatis]

Tiil Hærman Scriffware

Vår etc Oss ære kommen til hände tin scriffwelse Gönum hwilken thw beclager tin obodeligh skade oc ganske store mothgångh som tiig ær vidherfarith vthaff Skipper clemet oc hans omilla partij begærandis för then skuld väre tilstædilse att tw motte forse tigh pa æn annen stad anthen j danmark heller her j landhit etc Kænne gud ath tin skade oc motgångh ær oss ganska ledh, Oc hwar wij kwnne tiig nogon del tilföghe

til berningh om tig faller j sinne oc vilia, ath giffua
 tig hijt in j varth rike, ther til skal tw finna oss gwn-
 stegh oc benedeogh hwar wij thin begæren ther vthin-
 nan forfarandis vardher hær må thw visseliga forlatha
 tig til Tiig etc

Gripsholm den 22 Mars.

Till mäster Lars i Upsala, om herr Erik, hvilken bönderne i Löfsta ej ville emottaga såsom kyrkoherde, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 212 v. — Förut tryckt i Thysellii Handl. 1: 57.

[Vthaff Gripsholm]

[Daghen Nesth epher benedictj abbatis]

Tiil Mesther lars

Vår etc Som j beröre Mesther lars vthj eder
 scriffwelse om the prebendor ther lösse varo ath med
 them ær en nw oförordinered, och ath eder hws pro-
 curator her Erich icke bleff annamad för kyrkeherre i
 löstha, förwudre wij ath thee bönder ære så genstör-
 tuge så ringe achhandis vår scriffwelse ther hædan
 hwarföre må the vel en tijd längh vara kyrkioherre löss
 til thess the giffwe siig tijdt til vpsala oc beuise theris
 sack retfærduga Ther nesth om then prebendo som her
 jacob gwthin haffde ære wij til fridz ath then dieckne,
 som j om scriffwe må beholla samma prebende oc la-
 gher ther om oc annath sligt som edher besth synes
 effther edhert eygeth gode behagh etc

Gripsholm den 22 Mars.

Till Gudmund Skrifvare om afyttrande af ett parti hudar och om fetalier till kungsgården i Upsala.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 212 v.

[Vthaff Gripsholm]

[Daghen Nesth epther benedictj abbatis]

Tiil gwdmundh Scriffware

Vår etc veth Gudmundh ath vår befallningxman pa vpsala gårdh haffuer oss tilkenne giffwedt ath ther ære någre salthade hwder, hwilke han scriffuer siig ey kwnne forware therföre haffwe wij honum tilbudit ath han szamma hwder mett thet förstha opeth vatn tiig til handa skicka skal, viliandis ath tw them förytrar oss til godho mett the hållender igen tagandis behöfflige varur som oss åther veel tiena kwnne Samaledis haffuer han gönum sin scriffwelse lathet oss forstå ath ther ær klen fethalie oppå gårdhen j vpsala Så ma tw ther henn skicke nogott når för:de vår fogte tiig ther om tilscriffuer hwad ther mesth behoff görs oc förnödhden ær etc

Gripsholm den 22 Mars.

Till electus i Strengnäs om tomt- och sakören.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 212 v. — Förut tryckt i Thyselli Handl. 1: 57.

[Vthaff Gripsholm]

[Daghen Nesth epther benedictj abbatis]

Tiil Electo j Stregness

Vår etc Kære her Electe som j oss tilförende tilkenna giffuit haffue om the halffua tomp[t]öre oc sack-

öre som falla ther i Stregness, begörandis aff oss athj them niwtha motte effther edre antecessores oc forfæder samma halffwa tomp[t]öre oc sacköre hafft och niwthit haffua, Sa haffue wij städz begaredh ath vethe hwat skäl oc beuisningh the ther til haffue hwilkit wij en nw icke forfareth haffua, Mæn sa mikit haffue wij forståndit aff theth registher oc copie oss til hondha skickade, ath the for:de vpbördh haffue haffth oc nw-tith, men hwre the ære förste sinne ther til kompe theth ær icke ther vthtryckt, Doch lichwel eder til vilie vele wij vplathe eder samma vpbyrdh en tid längh för en förlänningh til thess j oss bettere beskedt kwne ther om giffue Eder etc

Gripsholm den 22 Mars.

Till fogden i Strengnäs, Niels Smidh, att konungen för-länt electus derstädes hälften af i Strengnäs fallande sak- och tomtören.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213.

Vthaff Gripsholm

[Daghen Nesth ephther benedictj abbatis]

Tiil Nielss Smidh fogthe j Stregnes

Vår etc veth Nielss ath oss Elskeligh verdugh fader Electus j Stregnes haffuer oss tilkenne giffwit om the halffwe sacköre och tomtöre som ther faller j Stregness haffue wij honum vnth samma vpbördh j forläningh til en tijd, hwarföre vele wij ath tw gör honum jnthet forfängh eller förhåll pa för:de peninge når then tidhen ær ath han them vpbera skall Tiigh etc

Gripsholm den 24 Mars.*Utdrag af bref till Jöns Olsson. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213.

[Vthaff Gripzholm]

Dominica Oculj

Tiil jöns olson ath han bitthalar Henrich resener c
mark pa Casper skyllingx vegne j varur

Gripsholm den 25 Mars.*Utdrag af skrifvelser till Jakob Krumme och biskop
Hans i Oslo. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213.

[Vthaff Gripzholm]

Varffru dagh j fasthe

Tiil jacob krwme ath han giffuer siig til oss wid
nesth tilkommandis midhsommer och göre sin ræken-
skap klar

Tiil biscop hans j oxle ath han vnne skal vår
scriffuere pa karsborgh eth gæld j viken benepth skedhe

Gripsholm den 29 Mars.*Utdrag af skrifvelser till Jon Skrifvare och Niels Olsson. *)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213.

[Vthaff Gripzholm]

fredaghen för letare

Tiil jon scriffare

Vår gunsth etc vij ære veel til fridz mett then
borgan oc visseliga foruaringh som tw scriffuer tiig an-

*) Se anm. sid. 21.

namad haffua oc foruetha åff her pædher Mattej vilian-
dis ath thw samme handtstreckilses oc borgans ordtz
lydelse vpscriffuer til minnes sa ath the kwnna finnes
jgen om man hændher ath spörgia ther ephther

Tiil Niels Olson ath han vpscriffuer granliga pa
eth register hwad del ther som helsth ær pa Slotthet
oc pa affuelsgårdher

Gripsholm den 29 Mars.

*Till Måns Bryntesson om biskop Hans i Linköping, samt
om Thure Jönssons och electi i Skara sammankomster med
allmogen rörande den evangeliska lärdomen.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213 v. — Förut tryckt i Thyselii handl. 1: 58.

[Vthaff Gripsholm]

[fredaghen för letare]

Tiil Mons brynthason

Vij Giffue tiig tilkenne ath nogre som nyliga ære
kompne frå vesthergötland latha gå för eth tal oc rickte
ath biscop hans i lincöpungh her ture oc electus til
scara haffua varith til hopa oc taladh mett almoghen
giffuandis simpel oc enfollegth folk för radh ath the
skula ingeledis gå vnder then ewangeliske lærdom, oc
mett eth samfelth tall sagth oc vpropath atth the skula
förre döö en the skula nogon tijd gå ther vnder ær
för then skuld wår begöran att tw med thin hemme-
ligh vnderuisningh oc scriffuelse giffuer oss til kænna om
sådanth tal och handel haffuer varith pa fellom och
huad then menige man haffuer swarith til theris fram-
sethninger, lathandis oss forsthå om varth opna breff
som wij tiigh j hender fånga lätthe j vpsala bleff læ-
seth oc forkynnad ephther wår befallningh för then me-
nige forsamblingh som war j lideköpungh pa hwitha so-

nedagh oc huatt ther til bleff swarath heller om samma varth breff bleff plath niderlagth oc inthet om taladh, vele wij ath tw lather thet ingaledis bliffua dulth for oss oc hwad for:ne biscop hans haffuer haffth ath bedriffua så længe nidher j then landtzendha vele wij ath thu med thenne vår thiænare lather oss få thin scrifftheligh vnderuisningh Thesligis om thw haffuer noger tidenne fornwmith vthaff konungh Cristiern heller hans partij Skipper Clement och andra flere, acthandis på vårth gagn oc bestha som wij fwlkompliga tro tiigh til Tigh etc

Gripsholm den 2 April.

Till Måns Bryntesson om föryttrande af de inkomna skattepersedlarne från Westergötland, om betalande af skulden till Lübeckarne, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 214.

[Vthaff Gripsholm]

Tisdaghen nesth epther dominicam letare

Tiil Mons bryntason

Wår etc veth mons bruntheson athuj haffue scriffueth her Electo her Ture jonson oc flere godhe men vårth rikitz rådth til j vesthergötlandh, om then gærdtz forytringh som vthgiordh ær aff then menigeman ther nidher j then landzendha tijl rikitzens gældz bettalningh Ath the ther med skula forordinere thet bestha thee kwnna oc foruenda szamme vthlagde oc forsamblade pæningher oc varor med thet aldra förstha tijl for:ne gældz bettalningh viliom wij ath tw gör them ther på inthet förhåldh besinnerliga nær the escha på then deel som ther aff inkommen ær på Elsborgh eller annorstadtz ther vthj læneth j thin befalninge vthan

agthta granligan med them oc haff ögath på brædhit, oc vær them behielpugh hwar och när såå behöffues råmandis ther med vårth oc rikitzens profecth oc bestha bestånd ther tw kansth thet bekomma, så ath wij kwnne bliffua, vthaff med thet idkelige kraff oc skarpe formånise om skuldherness vidherlægningh hooss the lybske oc vactha væl noga på räkenskapen oc all then dell thw them anthuordher athuj måghe få godhe redhe oc vetha hwarth then vpbyrdh oc vthgiffth varth retthelige schickedh til fordel oc gangn, oc anama theris quittensze igen, så ath tw vesth tiig foruarad j then räkenskap försth med vpbördhen oc sedhan j thet som vthgiffues schal aff gærdhen, Tiig etc

Gripsholm den 2 April.

Till electus i Skara, Thure Jönsson och andra riksråd i Westergötland om tillfredsställande af Lübeckarnes enträgna kraf, om Norrmäns och Danskars anspråk på Wiken, i landet utspridda falska rykten, Helsingarnes och Dalkarlarnes uppstudsighet och åt förrädare lemnade beskydd, samt om förändring i Lübeckarnes för riket tryckande handelsprivilegier, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 215 v.

Vthaff Gripsholm

[Tisdaghen nesth epher dominicam letare]

Tijl her Electum j Scara her Ture och flere gode-
men äff Rikitzens råd vtj vesthergöthlandh

Vår etc kære her Electe her Ture oc j godemen flere Som wij formærkia kwnnom gönum eders scriffte-
lige swar på the ærendhe oc artieler wij eder tilscriffue med vår befallningxman på Elsborgh Mons bruntheson, besinnerlige om the gældz betalningh oc wichen etc

synes eder bestha råd vara ath the Lybske stå faran oc latha samma bethaling sielffue hentha oc leuera her j rikit pa theris egen bekosthningh, væl vethe wij ath thet våre oss oc rikith til åfflatilse oc stor omsorgs oc thunges åffslagh om ther til komma kwnne, Menn som j wel forfareth haffue vthij theris scriffuelse oc framsethningar, befructhe wij icke letthelige skule kwnna beueka them ther til, Och ær thenne pålagde gærdh mesthe parthen vthdragen j reedhe pæningar her wppe j landit, huilke icke wel thiæna til samme gældz bettalningh, förre en the bliffue forytrade j andra ther tilhörändis varor, Hwilkit doch icke så hastugth schee kan, vthan våre egne köpstæders dråpelige skade oc nidherslagh om alla varor bliffua them fränköpte paa nongan tijd, Och ligeuel påhænger oss the tyskers daglige kraff, med theris scriffthelige oc skarpe formanilse, thet ena budh oc breff epther thet andra, så athuj vetha oss ingen lisa : roo : eller vndthflygth för theris jdelige kræffuelse skuld, oc når wij granligan agtthe oc ssee oss om på alla sidher, ære wij besette emellom munga eldhar, forsth med thee lybske hwes anslagh wij oc j alle sammans kenne væl, om for:ne theris bettalningh længher förtöffued bliffuer Thet andra med thee Danske oc Norske om thee icke få sin vilia med vichen Thet tridie med wår eghien almoga som oss påfører itt härth ryctthe för thenne for:ne pålagde gærdh, ropandis ath the bliffua fortwngade med then ena pålagho epther then andhra, oc besinnerliga the helsingher oc dalekarle, som æn nw icke haffua vthgiorth en pæningh til rikitzens gældz bettalningh, beuisandis siigh ewentherlige nogh, j alle motte med thet ena forrædirske stycke på thet andhra, så nw som tilförne, beschydandis och forswarandis ther vppe hooss them en skalch oc vitherligh tiwff, som j wæl hörth haffue, mott theres hulskap : troskap : manskap oc opne besegldhe breff,

som thee oss låffuadh swårith oc tilsagth haffua, oc samma breff oc insegle oss med en tilplictogh eedh haffue j hender anthwårdath Så kwnne wij icke besinna huad ther ær vnder tyckendis alth fortwngt vara, ath haffua fiender bådhe innan landtz oc vthan, thet wij vethe icke oss fortiaent haffua, Oc thee ære gandzska få som for:ne articler leggie på hiærtadh, vthan latha gongath ther hædhan, likeruish, som thet gwlle jcke flere vppå æn oss alena, veel våre tilbörlogit, athj besinnerliga som ære wårth rådh oc beswärne men, sculle latha edher omwårda om rikitzens gangn oc beståndh, och hwar eder tyckte twngth vara ath besöchia mång herremöthe, som j altijd beclage, måtthe j doch med eder scriffuelse tijl oss oc flere vthaff rådhet her vppe j landit dela eder gode rådh, giffuandis tilkenne huad handel wij skulle företaga antigen fram eller til bacha j thet ærendhe som anrörer på rikitzens vel-færdh, oc lather icke all omsorgh oc twnga hengia j på oss alena, vthan hwar j kwnnen oss til åfflætelse lather eder ther til finnes veluilioge, som wij tro eder til, oc besinnerlige med thenne vthdragne gærdtz besytningh, athj samfelte j then landzenda forordinere oc tilskicke nogor vthaff eder, som tiilsee om thee varor som icke längher gömes sculle eller kwnna foruaras, ath thee icke bliffua fordörffuade, vthan heller med thet aldra första them foruenda, til for:ne gældz bettalningh, oc hwad ther ær til pæninger æntigen aff klærkeridh eller almoghen vthdragne, athj oc them med tidhen för-ytre vdj Jærn : smör . skin . hwder . oxar etc eller andra tilhörandis varor, oc tesligis huad annan deel til hopa kommen ær til Elsborgh eller anner stadz ther j landit, athj råme vårth och rikitzens bestha ther med, begörandis vthaff the lubske gönum eders scriffuelse, ath the sielffue schicke oc forordinere til eder theris fulmyndege befælingxmen med scrifftheligh bewisningh,

ath the fulle mackt haffua vthaff borgemestere rådth oc köpmen j Lübeck, som hooss oss och rikit til agtthers ære på the x skip oc hösth rese, ath leuere pa theris vegne oc vpbære vthaff eder huad dell j them til rikitzens gældz betalningh på räkenskap anthwårdhandis vardha, oc giffwa eder igen velforuarad qvittanciam, ath the så mykit bekenne siig haffue vpboreth aff eder til gældz bettalingh, som wij vele vndergå oc bekennes oss vara plictoge ath betale, oc icke epther theris oschælige tilræchnilse, oc sendhe wij eder thw excopiereth Concepth, eth på tyske oc annad på swenske *), vijdt huad seeth oc sinne, j måge begære theris quitteuciam, ther j bliffue foruaradh med, oc thess bæther j kwnnen værdera them samma varor j hender, oc them til fridz stella, thess hæller see vijdt, wij agthe thesligis her vppe j landit tillitha nogre godemen aff rådheth som skula förestända oc besytha then gærdh her ær wijdt handhen, huarth hon kommer Ther med fortagandis mange fåfänge människiors meningh, som tänkia athuj agthe samma gærdh draga vnder oss til vårth personlige gangn oc profecth, thet doch icke skall beuisas med nogott godh skæll, Ytermere som wij senasth med vår scriffuelse til eder rörde, om the tyske stædher, Synes oss ath the frihether oc priuilegier som the oss åfftrængde j Strengnes, oc ganska mykit vanbrucha, ære Rijkit alth for nær, oc besinnerlige våre köpstæder, til dråpeligh skada oc fordorff, om the länge schula hela vare j alla sina puncthar etc Ther före begære wij athij betenkia vele nogoth medel oc vthflygth til for:ne theris frihethers oc priuilegiers modereringh oc forkortelse, så ath wij kwnne bliffua wijdt magt på beggie sidher thij [the] ære oss alth for stræffuige tijl theris egen profecth oc formärningh, oc tijl vare vndersåthers oc köpstæders niderkwffuelse J thenne

*) Dessa formulär äro upptagna bland bilagorna.

for:ne articler oc ærende begære wij eder gode råd oc scriffthelige swars oc gode sinnes meningh, hwre eder j them synes besth oc nyttogasth wara Eder her med etc

Gripsholm den 2 April.

Utdrag af skrifvelse till hr Lars i Munktorp.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 216 v.

[Vthaff Gripsholm]

[Tisdaghen nesth epher dominicam letare]

Tiil her larss vtj mwntorp ath han inthet epher thenne dagh befatther siig med the gothlanske godtz som liggie vijd gripzholmen

Gripsholm den 2 April.

Till mäster Lars i Upsala om afsättning af fogden Eren-gissel och Niels Skrifvare, om varors försändning till Norrbotten, gården af Ulleråkers härad, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 216 v.

Vthåff Gripsholm

[Tisdaghen nesth epher dominicam letare]

Tiil Mesther lars j vpsala

Vår etc som j oss med eder scriffuelse Mesther lars lathe forsta om Erengezill ath han formykit slwmb-
brar jnthet agthandis på læneth eller thet honum be-
falth ær vthan stædz tagandis ööll for ærende etc Så
tycker oss lighth vara epher så ær ath Niels Jærlegson
annamar til siigh samma Erengezills fögtherj som han
haffth haffuer oc består thet med gårdhèn, achtandis
ther oppa thet bestha han kan, så thet går lika til

både oppå gordhen o vtj læneth, Tesligesth oc som j scriffue om her Niels scriffuaren på gårdhen, så epther han ær icke för ståltheth oc forsymbelse skyld, vel fallen ther til, ære wij vel til fridz ath ther må forordineres en annan vtj hans stadh, som til thet embete vel doxe ær, thet schickandis effther som eder besth tyecker ath vara, Thernesth ær vår vilie ath j rådslå (om thet ær icke edher sielffue kwnnogth) med her dækenen, hwad eller hwro mykit vanth ær ath skickes årlige til Norrebothn (epther then phetalie som ther faller til gårdhens ophelle) antinge salth eller annadt oc hwar thet plæghar tagas som ther hen j sligh motte skickes, vtj Stocholm eller annerstadz, thet giffwandis oss til kenne når j thet forfarith haffua Sammaledis om then gårdh vtj vlleråkers hæradh, sa ma thet vel forfares ransakas oc förslätz gönum staffan henricson oc andra som thet vetha om the bönder j for:ne hæradh noghon slick twnga eller beswåringh aff gårdhen hafft haffue, så ath tilbörlogit våre ath then gårdz vthlægingh med them medlesth kwnne thet bestyrandis j oc Staffuan epther som eder synes likasth vara, Til thet ytersta ær och vår vilie ath j förhöredh med Mesther henrich om han haffuer transfererad Cronican æn, eller hwrw langth han ær kommen ther med Edher etc

Vele wij oc Mesther lars ath j granneligh forfara åff Mesther mathz för huad sack han icke bleff annamadt, oc för thet intaghen som han segh ther henn gaff, oc huem som war mesth mothen ther vthj, oc orsachen, antinge the prester som besitne ære ther vtj helsingelandh, eller andra, oc huad holler the nogoth besinnerligh bland them subordineredth haffue, oc med almoghen eller ey etc, ther nesth ær oss oc vnderuisth ath ther ær en stor bedrægare vtj helsinge landh næmligh en gråmwncck aff vpsala closther hwarföre vele wij ath j kalla til edher gardieknan biwdhandis honum ath

han kaller samma mwneck hæm til clostereft igen, så framth han strafflös vndtkomma skall, vether oc så ath wij Niels Jærison til honda skicke eth fogte breff på læneth oc stadhen viliandis athj med en retthe vnderuisningh lathe honum forstå hwre han siigh aldelis ther med schicke skall Etc

Gripsholm den 2 April.

Till erkedjeken i Upsala, hr Jöns, om huru mycken råg som skall förvaras till utförsel i Holländarnes skepp, om tegel, m. m.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 217.

[Vthåff Gripsholm]

[Tisdaghen nesth epther dominicam letare]

Tiil her Jöns dækene sammestadz

Vær etc Kære her dæchæne som j oss tilscriffue begörandis vetha [hwrw] mycken rogh gömas oc forwaras skall til the tilkommandis hållenders skip Så kwnne wij icke eder thet determinate tilkenne giffue, thy wij vethe icke hwrw mycken rogh til gårdzens ophelle behoff görs, men j måghe haffua radh med mesther lars oc fogthen, råmandis til hope vårth bestha, som edher likasth synes Thesligis begære j vetha hwad tegel slådz skall j thenna nesthkommandis sommor Så epther oss så wel behoff görs tachtegel som annadh synes oss ligth vara ath nogoth slådz åff hwarie Ther nesth om thet stora hws teckias skall med tegell eller brædhe Så såge wij helsth ath thet tegththes med tigel hwar så ær ath tægledh til recker, Doch huar thet icke tilræcker vele wij ath thet teckis tå med brædhe eller annath saa ath mwren jw foruaras kan ofördörffued för rægnd, oc dråp, Om then Mölnare j scriffue haffwom wij tilbwdit med

vår scriffuelse Niels Jærlegson ath han ther om ransache skall oc tilbørlige straffue hwar sa ær skwl findz hoss honum, oc om han nyttogh ær eller ey j thet embete han haffuer, etc,

Gripsholm den 2 April.

Till fru Christina Gyllenstierna om hennes son Niels Sture, som konungen återsänder till henne med klagomål öfver hans uppförande.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 217.

[Vthåff Gripsholm]

[Tisdaghen nesth ephther dominicam letare]

Tiil ffrw Cirstine

Kære frw C wij sendhe eder son Niels til eder effter hans eghieth begærilse, velformærkiandis ath han ganska föghe kan formere siigh j togth oc goda sidher hoss oss ther han ganska ringe wil achte sina thiænisth oc haffuer plath ingen vilia heller kærligh ath wara vijd handhen ther wij ære, vthan heller vnduicher, oc dragher siigh frå oss e hwre han thet bekomma kan Endöch thet ær oss e moth oc wij therföre honum straffat haffue med ordh oc skælig aga Synes oss för then skuld rådeligit vara attj pa nogon tijd seer honum före pa en annan stadh ther han kan ytermere forbætre siigh icke fordriffwandis tidhen så onythelige oc når j bliffue fortencckte hwarth eder tyckes forsendhen vele tha gerna med vår förscriffuelse fordha oc fræmia honum til thet bestha

Gripsholm den 4 April.

Till Sven Fris, om åtskilliga ärenden.

Riks Registr. C, 1526—1529, fol. 217 v.

[Vthåff Gripsholm]

Torsdaghen nesth effther letare

Tiil Swen ffriss

Vår etc veeth Swen athwij ære wel tilfridz ath tw tagher vthaff almoghen ther vtj Twna læn helfftt henne pæninghar oc then annan halff parth flesk som the oc sielffue tilbiudha för war fodringh j thenna reso Sameledis viliom wij ath tw oss tilscriffuar hwre mykit tw haffuer latha byggia pa sæthegårdhen, grænskogh, oc på then sågeqwærn, våre oc vår vilie athtw lather byggia en nw ena såge qwærn ther til med, om tw kwnne få ther tilfelle tijl nogherstadz, oc brwka ther vårth gagn med, och dagxuerkin som plæga göres til gårdhen måghe wel böndherne j then stadhen igen hwgga oc framkiöra til then vpbygde sågheqwærn stocar som ther til behöffues, til thess the haffua giorth god fyllesth för daxwerken, Agtha oc tesligis vppa then echeskogh ther nidher, oc forbiudh högieligan pa våre vegne ath ingen honum skall förödha eller nogher trä vthaff honum niderhugga eller fordörffua, vthan heller honum latha bliffua med frid aldelis pa thet han motte teste bæther vexa oc forökres Om the våre stodh som tw nu scriffuer viliom wij ath tw them skyndher vthöffuer in på ölandh tijl lydhar fincke ath han them tagher vtj sin anthwårdningh mädhan the icke kwnna begå siigh ther the nw ære för then dyregongh schyld som them ær til mens j skoghen ther the skula haffua sina födhe Oc giff oss tilkenne hwre manga skattabönder och hure mange landtbor ther ære j hwario sogen

oc lagath så ath gærdhen kwnne vthkomme med thet snareste Tiigh etc

Gripsholm den 4 April.

Till allmogen i Wärend, hvilken erhåller allvarliga förebråelser för sin benägenhet för våldsdåd och åtvärnas att ej hysa eller skydda Thure Trolles mördare eller slika skalkar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 217 v.

Vthaff Gripsholm

[Torsdaghen nesth effther letare]

Tiil Menige almoghen j alth Värenslandh

Vij Gostaff etc Kære vener eder vel fortæncker hwad handel oc tall wij haffde med eder j fiordt thå wij personliga droge gönum then landzende formanandis eder ath j skulle åffstilla myken oredeligheth som j lāngh forlidhen tijd mykit plāgher brukes bland eder j then egn ytermere æn annerstādz her j rikit med mord, forsāth, manslagh oc anner straffeligh bedriffningh mott gudz lagh, oc budhordh oc alla rethwise oc sidhan nogre offuergiffne skalke haffue siig nogot orādth företaghet vthaff sin egien ondtsko oc otrænge måāle plægade nogre aff eder biwdhe siig med them j forbundh oc them hysa hema beskydde oc forsware för fogother oc andre befalnings mæn som ære tilskickade oc forordinerade att före laghen dandemanness beskærm oc skalkas twāngh, straff oc niderlægningh Thet mange dandemen begörade vthaff oss ath så och skeep motte, loffwandis oss ath the skulle sielffue vara våre fogother oc embetismen til hielp oc bestānd ath latha tilbörliga straffua for:ne lagsens offuertrædere, befestandis thet lyffthe med swären eedh och then hulskap troskap oc manskap j oss pa then tijd tilsagde

Men hwro somblege vthaff eder oss hålled haffua oc en nw hålla samma lyffthe går wel syn for sagha besynnerliga med then skalk som stod i forsâth j en tiock skogh oc sköth en skeckte vdj wår tro man hær twre trålla then tijd han effther wår befallningh haffde wareth til tinngh oc samtal med eder j albohærede på våre oc rikitzens vegne om then pålagda gærdh til rikitzens gældz bittalningh som then menige man lærdhe och leckte her vppe j landit haffue veluilioge vthdragit tijl godha redho ther wij them gwnstelige fore tacka formodendis athj oc så göre wele, oc icke sindre eder vthfrå hela landit, vthan heller vara wår fogthe hörwge oc lydacktege j thee ærende han eder pa våra vegne tilsegiandis vardher Alwarliga tilhielpandis ath the skalka som for:ne wår gode man her twre trolle then skadha giorth haffua bliffua ther före tilborliga straffade effther laghen, Anseendis att her Ture war på then tijd j wårth och rikitzens ærende, oc aldrick viste siigh nogoth vtheståndandis j ordh eller gerninge med then som sliect forræderske stycke brwchade på honum, oc hwar thet tilstادت oc icke straffath bliffuer kwnne j Dandemen som gerna vila vara j speckth och roligheth vel sielffue gisse hwad fridh j kwnne forwente eder aff then samma eller flere slika offuergiffne men, som til ewinthers haffua myndre vidersyn ath brwche sin ondsko på eder, æn for:ne her Ture, Oc them som hysa hema skydda oc forswara forbenempde skalk eller flere slika hålle wij oc rækne lika godha med them

Gripsholm den 4 April.

Konungen underrättar electus i Skara, Thure Jönsson och Niels Claffuesson på Stola, att Björn Gulsmid i Lidköping ej är skyldig till deras mot honom fattade misstankar, samt att konungen tagit honom och hans anhängare i sitt beskydd, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 218.

[Vthaff Gripsholm]

[Torsdaghen nesth effther letare]

Tiil her Electo til scara Her Twre Jönson oc Niels claffuesson på stola

Vår etc kære her electe her ture oc niels clausson wij läthe eder forstå ath oss ær förekommit hwroledis j sculle haffue noghen stor misloffue til vår vnderståthe biörn gulsmid borgare vdi lideköpungh tæncchiandis ath han skulle eder för oss nogot oskæligt som han icke med sanningh beuisa kwnne haffua vppå förth oc belackadh ther vtinnan wij clarliga noch vele göra hans vrseckth ath han ther til inthet brwtsligh ær j nogon motte til then minsta prich Ey talandis noghen the stycker före oss på noghen eders serdelis j löndhom eller på noghon annan godman hwarcken j then landz oorth eller annerstadz vthan the han wel må bekendh vara oc vppenborliga beuisa med godh skæl för hwar man Therföre behöffue j honum ther tijl plath inthet mistænckia Oc ey heller besinnerliga j Niels Claffueson eder med then sacköre som honum oc hans medhållare affsagt bleff för then trætthe skuld som them oc biörn jonson emellom kommen war inthet befatte vthan lather oss med samma theris sack, alena bethæma wij ackte then reseruera göma, oc personligan latha anama tijl vår eghien håndh viliandis athj lathe

honum oc the andre hans anhængiare bliffua frij vtj fridsamligheth mædhan wij them haffua tagit vthj warth hägn oc forsuar lagh oc reeth ære them dryge nogh bådhe j then sack oc andra wij haffue förberörde biörn gulsmidh oc for:ne hans tilhængiare loffwad oc mwntliga tilsagth ath han oc the ingen annan skulla foranthwarda then sacköra vthan oss personligan når vij latha pa eska Eder etc

Gripsholm den 6 April.

Förläningsbref för Olof Hattorsi på hans fädernegård.

Efter en afskriftsbok i k. Kammar-Archivets saml. med titeln: «Copiebok uppå de Donations-Breff som tilförene hvarken uti Diarier eller Registraturen I Kongl. Maj:ts Archivom äro införde. Ifrån A:o 1523 til A:o 1572» (samlade af krigsfiskalen Åkermark).

Vij Gustaff med Gudz nåde Sweriges och Götes uthwalde Konung Göre witterligit att Wij aff synnerlig nåde och gunst undt och förlänt hafwe Oss Elskelig Tro Vndersåte Olof Hattorsi en gård benembd Dråstijnn för then Troskap han Oss och Rijket bewist hawer och ännu yttermehre bewisa skall så länge hans hälsa warar så att han samma gård må bruka och behålla med alle the ägor som ther till liggia och aff ålder tillegat hafwe i hans lifztijd; och ändoch att för:de Oloffs föräldrar på förberörde gård frälse hafwe, och för theres store armode och fattigdom skuld, samme frelse ägor opsagde, hafwe Wij honom oplåtit och undt samma gård, som föreskrefwit står; Förbiudandes förtenskull alla, som för Wåre skyld wele, skohle göre och låta att the för:ne Oloff hattorsi på för:de gård intet hinder platz eller emoth thetta Wårt öpne breff j någon måtto något förfång göre wid Wår plicht ogunst och wrede Tes til wisso låte Wij Tryckia Wårt Secret på ryggen å thetta breff. Gifwet på Wår gård Gripsholm, 6 die Aprilis Anno 1527.

Gripsholm den 7 April.

Till Thure Jönsson om några krono- och frälsegods, som han med orätt lagt under sig.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 218 v.

[Vthaff Gripzholm]

Dominica passionis

Tiil her Ture

Vij Giffue eder kere her Ture til känne, ath nogor breff vthgiffne aff vadzbo vndher hæredets indsigle lydendis på nogor godz som öndh j vrå haffde j forlæningh j sin liffs tijd ære oss til håndha kommen, vthaff huilken breff wij sænde eder vthscriffne copier her innelyckte ord frå ordh så lydhandis som breffuen sielff inneholla, begærandis athj vele oss latha forstånda vdj hwad ræth, j heller eder barn oc flere andre som samma godtz nw haffua vndhan Cronones skatth, them niwtha behålla oc med eth gotth sanweth til rätte lagligh egn forswara kwnne, mädhan såå skæliga kan beuisas med breff oc liffuandis vithne, ath förbenempde godz icke våre langher forlænth vndhan skatten æn j for:ne öndz liffs tidh, var oc såå ath her Sten sture, hwars siæl gudh nade, drogh samma godtz vndher sig med köp Thaa vethe j well med hwad reth han thet giöra kwnne, ytermere ær oss vnderuisth om nogor godtz tilhörandis olaff hallorson j træstena oc hans syther j smidheby som effther theris egien begæren ær lagth j skatth sidhan the icke betröste siigh ath giöre rikit tilbörlich thiansth ther aff, atth j nw nylige haffue for:de gårdh smidheby dragit vnder eder med köp Cronnene til forswagelse oc eders personliga formerningh, vell vethandis ath rikitzens menige förbætringh altid skulle eder oc flerom som thess bestha ære plic-

toge ath vethe mere falla til sinnes æn noghers egien profecth eller fordeel Synes oss för then skuld tilbörli- git vara, athj sielffue vele betänkie med huad ræth oc skäl for:de godz som våre forlänth j æn manss liffs tijd, skulle sidhan med arff eller köp egness vndher euigh frællse vthan konungx vnnesth oc stadfestilse

Gripsholm den 7 April.

Till biskop Hans i Linköping m. fl. om konungens tillär- nade resa till Finland, utrustningen af biskopens folk, och om underhandlingarna med Ryssland.

Riks-Registr. A, fol. 150 v. — Tryckt i Handl. rör. Sv. Hist. 16: 107, men felaktigt.

Copia literarum domini electj regis de expeditione versus finlandiam ad tractandum cum Ruthenis

Vor synnerlig gunst tilforenne Verdugh fader och gode men flere vj geffue eder till kenne at efter leglig- hethen nu sig saa geffuer at vj moste göre vor rese hædan oc till finland för the stoore förstens aff Rys- land myndoge senningebudz ærende skyll som the haffue med oss Oc vj ey allene med them vthan iemwel i andre merkelig mothe at handle oc förendhe i then finske landz oort Kwnne vj ecke drage ther hænn vthan vij hade nogen stoor makt oc gott kriigxfolch medt oss i siön till forwaringh Och behoffdis för then skyll vell at vj skulle kalle edert hofffolk til samme reeses före- tagningh her vp till oss aff Östergylland, men epter thet sig nu snarlighen förlöper oc folkit ecke saa ha- stelige kan beredes mett tillbörliche oc tilhörendis siöös værier innan tess vj drage medt gudz tilfögning till skeps thet vj nu förhoppe i thenne pasche veke skee skal med thet folk vj haffue her for handen Oc ther til med förwethendis vort footfolk som haffue vtj stæ- derne legat vtj borgarelæge betrösthendis oss ther med

vel kunne begaa pa thet neste Lathe vj ther fore med eders thienare oc hofffolk ther om bestaa pa thenne tiid in till tess vj them bethre behoff haffue till vore skeps flotis oc örligs iakters vtredning e moot skeper clemett oc Söwerin norby vore fienders vpsaat Sa vele vj atj haffue altiid edert folk her ephther viderrede oc vel priisede (!) med gode röör stalböger oc andre tiltiendendis värier pa skepp Sa ath the skynde them med hastigheet hiit vp nær vj them pa kallendis varde Vi-liendis thesliikest atj the gode men tilsege bode innen raadz oc vthan i then landzende At huar aff them haffuer saa monge karle vid handen beredde med för:ne värier epter som thette innelyckte register vtuiser Haffuendis om thenne finske rese hemelig inne med eder sielff oc lather ther inthet roop eller tall vtaff gaa för noghen annan Oc akther vel noge paa Rikisins beste oc velferd j vore fravarelse som vj eder synnerlige til troo etc Eder her med gud befalendis Giffuit paa Griipsholm 7 aprilis Anno etc 1527 vndher vorth Secret

Biscop Hans xl:

Arwid ionson pa hoff iij

Longe Benkt knutson j

Henric ærlandson j

Niels olaffson vj

Jæns nielson vj

Trugels scriffuare iij

In vitulo

Verdig fader ær oc vor vilie oc begæren atj vele deele eder gode rad med oss hurv vj best handle skole om all ærende med the ryssesche, epter som vj förmerke at theris störste verff ær om then ragang oc grænsz som skiuter in pa theris land etc thet latendis oss screfftelige förstaa hurv i thet best behierte kunne at ther om oc alt annedt grwnnelige handless skal

Gripsholm den 7 April.

Electus i Skara, Thure Jönsson m. fl. af adeln i Westergötland underrättas om konungens tillämnade resa till Finland och anbefallas att hålla sitt krigsfolk färdigt vid första ordres, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 219.

Vtaff Gripsholm
[Dominica passionis]

Tiil Electo aff Scara her Ture oc flere godemen

Var etc vether kere her electe her Ture oc j godemen flere, ath effther lægliche[te]nes tilsegilse siig sa begiffuer Athuj moste göre wår rese hädhan oc in til findlandh, etc. lika med näst föregående bref till som wij eder sinnerligan tiltro Eder etc

Gripsholm den 7 April.

Utdrag af skrivelser till Engelbrecht i Arboga, Peder Siggesson och Niels Svenske.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 219.

[Vtaff Gripsholm]
[Dominica passionis]

Tiil Engilbrich j arboga ath han anthwårdher jon byrgiason så myken spannamal aff skatthen j åkerbo hæradh som han behoff haffuer til gårdzsens vphelle Grönö, och thet granligan vpmerker

Tijl peder siggason ath han vpanthuårdher jon byrgiason thet danarff som fel epther her anders j vp-kirkio, ath göra ther rækenskap aff

*) Se anm. sid. 21.

Jtem Nielss suensche eth magthbreff oc fulla befelningh om the godz j scara biscops dōme som köpth oc giffne våre til gripzholm när ther war closter, ath han motte för læglighethen skuld, bytha them bårth j vpländsk godz med the frelsis men ther nider j landit som godz ægha her vppe

Gripsholm den 7 April.

Till klostren om borgläger.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol 219 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 59.

[Vtaff Gripsholm]

[Dominica passionis]

Tiil Clostheren om borgareläge

Var etc vether athuj j thenna neruarande sommor (för nogher vårdhande ærendhe skyldh) icke ære til sinnes ath latha vårth hoffolk vthslæppe theris hesther på græss vthan haffue nw them förordinereth in på våre slotth oc gårdher oc sammeledis till alle Closther som them formeghtha att hålla j borgerelägher oc våra embetismen oc Closther tilsynings personer them hoss siigh med öll oc matth besyria skule j motth hosth tijdhen jgen Så haffue wij oc nw schicketh til edert closther våre thiænare med så manga hesther begörandis attj ære goduilioge til theris nærings vphelle epther som skäligit ær oc ther til med en span korn til huars theris hesth om vikona in til thess the skilias j från eder, Vij haffue oc samme våra thiænare högieligan förelagth, ath the skula lätha siig athnögia med then sin kosth oc fortærningh (som j haffue med them perdela) liffua skæliga, oc strængeliga budit them haffua siig aldelis toghsamliga oc wel, med eder oc edert folk, Tagandis tachnemligan vthåff eder hwad del j til theris

föde kwnne åstadh komma, oc hwar annerledis sker oc wij thet gönun eders scriffuelse eller vnderuisningh forfarandis vardha, vele wij tha latha thet vidergöra oc straffa som tilbörlogit ær, om the siig j noghen motte forbryta Eder gudh befallandis

Gripsholm den 9 April.

Till Arboga stad om den till betalande af rikets gäld pålagda gården.

Efter originalet på papper i ett folioband tillhörigt Arboga stadsarchiv, signeradt på ryggen: "Arboga Tom. 2," n:o 2.

Wij Göstaff mett gudz nåde Suerigis och gottes etc vthwaldt Konungh Helsze eder alle oss Elskelige tro vnderhersåter Borgmestere Rådt och menighetth szom bygge och boo vthi wår Stadt arboga . kerlighan mett gudh kere wener wj förmode eder alla well wetherlighet wara om the dråpeleghe gäll och skuller szom wj vthi komme wåre j Tyske städerna, för Byssor Skep wärier och penninghe tiil krigzfolck . then tiidt wj först anamade och oss påtoghe Rykenzens Regiment, oc komme tiil eth blått och vtharmadt Ryke mett thoma hender wethendis oss Jnghen vthflyckt hwar wj oss ecke om sådana besörgdt haffde, hwilkit En nw en stor deell obetaladt är, Szå haffuer wårt Elskelige Rykenzens Rådt, waredt tiil möthes mett oss j Sommars nesth förlidhen, vthi wår stadt stocholm och offuer Ens waredt medt oss hwruledis szamma gäld skulle betaladt warda, ath wj ecke för szamma gäls skwll, skule komma tijl fienskap mett wåre wäner szom oss j gode tro vnsatt haffue, och haffue kyrkionesz prelater taget seg en stoor deell före ath betala, Doch effter szumman aff gällhen, är stor kan thet ecke reckie tiil mett mindre, än köpstäderna och then menighe man ther tiil hielper fför hwilke sack wj

mett thöm och the mett oss haffue på lagdt en gärd kringom all landit, szå weell på almoghen szom köpstadzmen Och Bleff på szamma tidt eder stadt opscriffuen, för iiij Lester Järnn, tiil szamma gäldz betalningh, Hoppes oss och Jntidt twifflar ath j dannemen alle Jw latha eder her vthinnan finnes welwilige, ath szamma iiij lester Järnn motte nw medt thet första vthkomma och försendes tiil wår Stadt Stocholm, Atth wj Swenske män motte bliffue widt äre och Redhelighet och godh fredh och wenschap mett wåre grannar, och wäner szom tiilbörlighet är, J hwad motte wj kunne Rama alles eders besta gangn och longlighe bestond ther skule j all tidt ffinne oss welwiligh tiil etc Eder her mett gudh Befallandis Giffuit på gripzholm 9 april Anno etc 1527 etc

Vnder wårt Secret

Stycken af sigillet förefinnas ännu qvar på baksidan. Dylika bref torde hafva utgått till alla rikets köpstäder. Ett originalbref af samma innehåll, blott med någon olikhet i stafsättet, finnes i Enköpings stads-archiv. En afskrift deraf är benäget meddelad af hr akademibibliothekarien C. G. Styffe.

Gripsholm den 11 April.

Dombref mellan presterskapet och borgerskapet i Strengnäs rörande dem tillkommande egor.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 219 v.

Vthåff gripsholm

Torsdaghen nesth fför palmesöndagh

Eth fforliiknelse breff emellom presterne oc borgarena vtj Strengnes stad om thess kringliggian-dis æger

Vij Gostaff etc Göre alla vitherligit ath årum effther gudz byrdh mdxxvj helgia kors dagh exaltacionis våre wij personligan stadde vtj vår stad Strengnes [at] ther vthleta oc sanningh ransaka om nogra åkra oc æger ther långlig tijd vtj trätte ståndit haffuer emellom Clærcherijd oc borgarena, oc ephther ther haffde marga gode mens syner tilförende vppa varith oc ingen endha taghit kwndom wij icke heller fulleliga rettha oss effther thee staffua oc rör them emellom war icke häller ephther theris breff noghon dom giffua them emellom vthan effther ty som lagh seghia ath tomt ær åkers moder oc ephther ath thee boo alle vtj by samman Sagde wij them saa emellom athi thee skulle och alle ägha vtj ægonar oc åkranar samma som ther vnder liggher Doch wppa thet them skulle ingen ytermara trætta komma emellom giordhe wij ther thaa strax vtj these godemens Michel nielsons Olaff Jogansons Olaff Jwersons Engilbrichth larenssons Ture ericsons bencth nielsons oc flere godemens närwarw ena venliga fornöningh (!) them emellom vtj sådana motto ath borgarena skola ephther thenna dagh haffua domkirkiones oc dæchenens gerde med bæggis theris haga wijd siön thesligis helgia kors vreth oc sancte pæders alt in vdi siön,

oc alth hwad ther ligger vesthan före the staffua oc rör som ther thå ladis them emellom tijl skilnad, fförsta stadz ligger wijd siön bach tegelladhana wijd sancte pæders vreth Then andra wijd vestra gårdz hörned på helgie kors vreth Oc then tridie stadz jnnan östre gårdz hörneth j samma vreth wid tigelwgnen Then fiærdhe wijd ytra almwnna wæghen vp moth wæderquernen visandis fran siigh tijl en annan stadz j vesthersuder liggiandis wijd en stor sten, ledhestenen visandis framdelis tijl staffuen wijd lergråpena Sedhan til staffuen liggiandis vppe wijd skogen wijd gærdesgårdhen visandis wp j skoghen vesther ath kolebothnen Alla thessa åkra, hagar, oc vrether vesthan före thesse rör skole borgemestarena råde bytha oc skifftha emellom siig oc borgarene oc alla the andra åkrar, hagar oc vrether östhan före thesse rör sadhom wij clerkerijd tijl så biscopen oc capitulum skula ther rådha skiptha oc bytha ephther theris wilia etc Tijl thesse wår forligningh gåffue bådhe partherne fulmeqtuge Electus oc borgemestarena theris godha wilia ja oc samtycke tijl vthan alla gensegelse Therföre forbiude wij bådha parthana nogot hinder qual eller åwerkan göra på huan annan pa thessa förna ægor ephther thenna dagh vid plickt oc nefftz som bybochen inneholler ther med dödhæ wij oc beggis theris breff oc segia them ephther thenna dagh ogijl som the vppa thessa förna åkrar, hagar oc wrether haffua Thess tijl wiithnesbyrdh etc

Gripsholm den 14 April.

Konungen tackar dem af innebyggarna i Dalarne, som ej deltagit i daljunkarens uppror, för deras trohet, lofvar att vidtaga åtgärder deremot, så snart mötet i Söderköping är till ända, och uppmanar dem att sjelfve försöka att straffa de upproriske, der de påträffade dem.

Rikts-Registr. C, 1526—1529, fol. 220 v.

Vthaff Gripszholm

Palme Sonodagh

Tijl Dalana vt sequitur

Vij etc helse eder etc Käre vener wij haffue fforfareth hwre æn parth aff dalana öffuersth j mora oc ordtzså soknor haffua ganska oredeliga trädeth ffrå then hulskap troskap, oc manskap som the med eder samfelth oss låffuad oc tilsagth haffua med swären edtz oc besægladt breffs stadffestilse Oc haffua vphæffued oc hyltatt en vitherligh tiwff oc fforrådhare siig tiil höffuetzman hwess nampn thee oc fforuenth haffua kallandis honum Jwncker nielss Stenson, Jcke all enasth draghandis siig ffrå hela rykit vthan jæmwel ffrå eder som ære theris neste grannar oc nabor oc gerna vila bliffua j ffrijdt oc rolighet Oc oss offörkränkt hålla hwad deel j oss tilsagdt oc loffuadt haffue ssom hulle oc tro dandemen Thet j oc alwårlige beuisadt haffue med eders ffulmyndoge budt oc scriffthelig formanilse vp tijl them j mora oc ordtzsa ath the fformedels edert godha råd oc theris egieth bestha skuld ssig siäffue besinna oc offuergiffua forbenempda fforrådhare sså fframpt j dandemen som byggia oc boo nådhan dalarna icke plath skulle them offuergiffue för theris straffelig olydn oc lasteligh företagningh skul hwilkit edert godha råd oc venligh fformanilse the alz inthet agtha som oss ær

vnderuisth, vthan höthess med vpresningh, til eders oc menige rikitzens skadha oc ffordörff med offueruellig totasningh hwilkit wij nesth gudz hielp med hwar oc en tro Suerigis inbyggjaris beståndt them skula så ffortaga, ath the sielffue oc ingen annan skula thet vndgälla oc angra så lenge the liffua om the icke stille siig j tijd Ther vppa vele wij vågha liiff oc halss oc åffwargia eders oc fflere våre tro vndersåthers skada som wij til förne giorth haffue oc altijd göra vele ssom wij eder loffuad oc jætthat haffua Tackandis eder gwnstelige for then troffasth läffuan j oss obrwtheligh hållet haffua oc icke lösagthelige inträdit mett them som fföra vrångh sköld mott theris rætthe herre oc fæderness rike J skule inthet twæka, ath så snarth vij forendat haffua vår oc rikitzens merkeligh vårdhandis ærende som rykit ligger stor magt oppa med nokor fræmmade sändebud som oss pa thenne tijd fforbidhe j vår köpstad S:[uderköpung] vele wij doch fortænckte vara hwad företagis skall om all ærende fformodendis athj dandemen thess förinnan icke latha eder fforskræckie vth aff then tiwff oc hans anhangh vthan heller sielffue, hialpe tijl ath straffue theris offuertrædningh hwar oc når j kwnne beslaa theris faruegh oc latha them sielffua vidherfaress thet the eder oc flere dandemen som frijd ælska, acktad haffua Sker eder noghet offueruelle thet j icke sielffue betröste affuärie giffuer oss eder nød ofortöffuedt med bwdh eller scriffuelse tilkænne wij skule inthet forsumme huad oss bör ath göra ther måghen j fulkompnelige litha vppa

Gripsholm den 14 April.

Till Lyder Finke om åtskilliga ärenden.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 221 v.

[Vthaff Gripszholm]

[Palme Sonodagh]

Tiil lyder ffinche

Vår etc Som thu berörer lyder j thin scriffuelse om the stodh så haffue wij scriffteligh tijlbwdit Swen friis ath han mett thet första tillfelle skal latha komme nogor stod tijd oppa landit, oc hesten som tw om scriffuar then ther tijl tjänar skal tw vel ffaa Thernest om biscop hanses renthe oc tiende ther oppa landit vele wij icke ath tw gör honum nogot forfångh eller hinder pa samma hans renthe eller thet honum rethlige bör, men konungxlige sacher oc annan del som oss tilkommer må tw vell bekymbra oc befattha tijg med, mett mindre ath noger haffuer sådana vpbirdh aff vår gunsth j fforlåningh Tesligis om then renthe ther går aff gräsgardz hærede nempligh iij^m [3000] spithfisk må tw samma renthe vel vpbære effther lars ericson kan siig thess förwthän vel behielpa, ytermere som tw lather oss forstå ath the bönder ther oppa landit haffua förmang skip oc fför theris seglatz skyld, läggis åker oc ængh ödhe så Crononess skatt endelis foruanskas ther vthaff så ær thet icke skæl huarföre må tw tala them tijl ath the lægge aff en parth aff the skuther oc icke misbruka the priuilegier oc frihether som the haffua her oppå landit våre köpstæder her j rikit j stor niderslaggh vthan ath thee brucha theris segladtz ephther skæligheth Doch så ath åker oc ængh icke leggis ödhe Sammeledis om the öde godz vele wij vara fortencnte j framtijdhen ther om ath the skule wel bliffue besithne

See wij oc gandska gerna ath then qwarn wijd lade-
gårdhen bliffuer færdath oc opbygd t jgen så ath hon
kwnne nytties oc ther kunne malas oppa huad som be-
hoff görs Om swerness lön må tw vara fortænkt thet
bestha tw kanth ath löne them jnge pæninge haffue wij
ath sænde tijd neder på thenne tijd, oc epther thet
ath skatten som vpboren ær stor icke wel til ath for-
uara för skalka skyld må han skickes tijl Stocholm Oc
tesligis som tw scriffuer ath tw haffuer bestyrth eller
tingeth æn karl som haffuer goth forstand pa bygningh
til wårth behoff vele wij ath tw skicker honum oss tijl
hånda op tijl Stocholm Oc effther wij behoff haffue
gode forstandige bygningx Karla oc andra embetzmen
som her behoff göres j landit som tw wel vesth vele
wij ath tw vinlegger tiigh oc latha opspörgie nogra
forfarne kompana til sådanth, skaffuandis thæm oss til
honda mædhan tw ær sa wel wijd handen oc j grænzten
ther henn etc Tiigh gudh etc

Gripsholm den 14 April.

Konungen tillskrifver electus i Skara och Thure Jönsson om oroligheterna i Dalarne, Dalkarlarnes omedgörlighet och opålitlighet, samt daljunkarens uppgifter att han kunde påräkna bistånd af nyssnämnde herrar och några andra i riket; hvarföre konungen uppmanar dem att genom bref till Dalarne vederlägga berörda påståenden, samt framhåller nödvändigheten af sin egen resa till Finland.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 222.

[Vthaff Gripsholm]

[Palme Sonodagh]

Tiil her Electum tiil Scara oc her Ture
Kære her Electe her Ture oc flere godemæn Som
wij tilförna nogot rörth haffua vtj vår scriffuelse tiil

eder om en skalk oc vitherligh tiwff som æn parth vthaff dalarna, hylla beskydda oc forswara, fforwendenes hans napn oc kallandis honum jwncher nielss stenson så haffue wij nw j thesese dagha hafft wårth visse budh ther vppe hos them granliga lathandis fforhõra om all læglighet oc theris obeståndigh foretagelse oc kunne wij væl formærkia theris grund oc anslagh ath the mena pasa oc twinge oss til ath platt fordraghæ them then pålagda gærdz vthkræffelse ther dogh inthet annadt wille efftherfyllia om så skedde en twädregth oc sindringh j rikit hwar the kunne oss med theris be-teckte stæmplingh oc forræderijs vpueckilse afftrænge mere vilkor och frijhether æn andre med lydn oc godh vilia giõra huad them bliffuer skæliga förelagth Så ære wij gandska illa belatne med then ofornomstogh oc olydegh hop oc icke nw bether vthsätte med them æn wij våre then tijdt thet herramõthe stod j vesteråss ther j näruarandis hõrde oc såge hwad platz oc bekymbringh wij haffde med them pa then tijdt Thet ær icke sådanth partij ath the latha siig segia til noghen rådelighet eller achta theris eedt oc besegilde breff, bliffuandis wijd ord oc sanningh som andre Dandemen vthan thess åffthare wij them formana med god ord, myndegh sændebudh, eller wår scriffuelse til theris bestis besinnelse, thess ytermere beswella the j sin jlhær-ske faller for then skuld oss icke til sinne ath latha them twinga oss til mere vilkors vplåtelse på for:ne gærdh en wij vnth oc vplathet haffua androm kringh om hela rikit för æn wij med eder oc flere godemen vårth elskeliga rådth ther om til rådzt varith haffua, begærandis med thet första edert scrifftelige rådht sinne, med huad læmpe wij sligth fortreeth thet oss icke wel ständer ath lidha, straffe och vidhergõre skule Och effter ath for:ne skalk haffuer sielff berymdt siig ath han forueth siigh wel på godh bestandh tilnepnandis eder

bådha her electe oc her Ture oc nogra flere her j rikit som honum skulle haffua vthgiorth endogh wij aldzingen mistro haffue til eder j then sache, våre wel tilborigit ath j likeuel lathe vthgå eder scriffuelse vpj dalarna forclarandis eder orsæckt oc ther med forkynandis hans lygn oc vppenbåre forræderi med thet första Oc sidhan om behoff giörs varandis redhe med edert folk oc menige adelen, ath besökie, straffua, oc niderlæggia them som nogot obestånd vpueckia oc beginna Haffuandis öghon på brådit oc sielffue tillydhenes her vppe j landit hwar behoff giörs besinnerliga nw j wår frâuare j then findzske rese achtandis på varth bestha oc Rikitzens velfærdh som wij tro eder tijl Vij våre gerna personliga sielffue her wijd handhen våre icke för nödhen at wij ændeligh haffue behoff förethaga then findzske rese för mang drægtogh rikitzens vårdhande erande skyld som wij icke kunne vel nidherlæggia besynnerliga för the rydske senningebudz affskedt them wij icke wel bekomma ath in dragha hijt j landit för thetta ryckte skuld som icke ær nyttogt ath the forstända skola oc tesligis för theris högsthe wærrff oc ærendes skuld som wij kunne wel formærkia ath mesth rörer pa then gamla rågånggh som the altijd plæga pa thala E hwad råd wij finne til adh lede them ffrå oss på thenne tijd Oc såå snarth wij haffue bestälth våre ærende med them vele wij togh offortöffuad giffua oss til bacha igen hijt j landit Eder etc

Gripsholm den 14 April.

Fullmakt för konungens befallningsman Erik Arvidsson på Gripsholm att göra jordabyte med några gods under Gripsholm.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 222 v.

[Vthaff Gripszholm]

[Palme Sonodagh]

Her Ericz magtsbreff ath bytha med andra oss noger godz til for leglighetennes skyld til gripzho[lm]

Vij etc bekennes athui haffua befallit oc ffulla mackt giffued oc med thet[ta] warth opne breff beffalle oc fulle maeth giffue oss elskeligh her erich aruidson wår beffelningxman på vår gård Gripszholm ath bytha oc skipta oss til læglighet nogor godz liggiandis oss wijd handhen her wndher for:ne wår gård Gripholm oc them som med for:de her Erich på våra vegne bythandis varde vidherlæggia så goth gotz vthaff warth egieth med lika rentha j then lægha som them behager oc besth athnögier med tilbörliga bythes vittnes oc wel foruarade besegladt breffs stadfestilse pa bægge sider etc Thess til visso etc

Stockholm den 20 April.

Till Jöns Westgöte i Åbo, förklaring att det ej varit konungens mening att förbjuda utförseln af gäddor och smör till andra orter än Stockholm, m. m.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 223.

Vthåff Stocholm

Pasche affthen

Tiil Jöns Vesgöthe

Som tw berörer j thin scriffuelse ath borgarne ther j åbo ære illa til ffriidz om thet forbudh som tw giffuit haffuer på thee varur som hållenderne thiæna kunne att the slika warur jngestadz skicke skule vthan hiit til Stocholm besynnerliga ath the icke må skeppe theris gäddor oc smör hwarth them synes Så var thet icke vår meningh ath thee skulle ingestadz söckie theris närning mett theris seglatz oc godz vthan allenasth hijt män oppå thet ath them skulle ingen skade skee antinge på godz eller personer effter wij noger räuelsk skep her j rikit arristered haffue for thet offueruåld oc oretth som våre vndersåther viderfaredh är j Reffle, besynnerlige Staffan Sasse oc hans vitthe haffue wij giorth them en foruarningh ath the icke til Räftele segle skule Oc haffuer tw vår scriffuelse j thet stycke icke reth forståndit Så ære wij en nw til fridz ath the segle bruche oc söchie theris beringh med theris göddor smör hwar thöm synes doch ath the andra varur bliffua til städz som the hållender tiæna Thesligis vilie wij ath tw skicker then jakt oss til honda som her electus oss loffuad haffuer etc

Stockholm den 22 April.

Till mäster Olaf Magni i Lübeck rörande tractatsförhandlingarna med Holländarne. *)

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 223 v.

Vthaff Stocholm

Annen Dagh Pasche

Tiil Mesther Olaff Magnj j lubeck

Var etc Som j mester Olaff handlad haffua på våra oc rikitzens vegna med thee Vesterländer, hollandh, brabanth Sælandh vestherffridsland oc thess inbyggiare til en fasth oc stadugh ffrid effther theris egien begærelse fulbordis skulendis jnnan nesth tilkommandis pinsdaga vdj amstherdam mett vårth oc rikitzens rådhs velforuarade breffs stadfestilse, oc theris beseglade reuersels, vnder keyserligh ma:tis, ffru Margaretis oc theris eghne stædes insigle på nogher nyttog vilkor oc articler som wij them oc thee oss igen effther lägligheetennes tilsegilse på begge sidher tillåthe och inryma skulle oc haffue j flere sinnom gönum eder scriffuelse tilbudit eders veluiliogh thianisth ath fulfölgia samma beginthe frijdz framfordilse til en ændigh endha huar j vår vilia oc ytermere befallningh med budh eller vår scriffuelse ther om förfarandis varde, för huilkit edert veluilioge tilbudh oc alth omack som j haft haffue för oss och rikit wij eder gunstelige tacka oc vele thet forskyllie j framtidhen Så haffde wij för thenne forscriffne sacher oc jæmuel för anner märkelighe riksens ærende

*) Mäster Olai Magni berättelse till k. Gustaf om sin beskickning till regentinnan Margareta af Nederländerna, dat. Danzig d. 14 Oct. 1527, är tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 1: 7—26 efter en afskrift i Nordiska saml. i Upsala universitets bibl. Regentinnan Margaretas reversalfref på ett handelsförbund mellan Sverige o. Nederländerna, dat. Gent d. 29 Julii 1527, är upptaget bland bilagorna i denna del.

skyl vel achtet oc betænckt tilhope kallet vårth elske-
 lige rikis råd til rådfrågningh om for:de vilkors oc ar-
 ticles jurymningh, huar wij icke haffde forhindrat va-
 rith vthaff thetta stora menføre som j thenna forlidna
 vinther varith haffuer oc en nw ær hær j landit, Och
 rikitzens råd ær gandzska vidhe bespredit kring rikit,
 icke tilhopa komligt på en korth tijd från vestergöt-
 land Smålandh oc finlandh för vintheren skuld som be-
 gynnnes betideliga oc længe varar fram pa åreth yter-
 mere her j rikit æn j anner landzskap som eder ær vel
 vitherligit Velformodandis athj therføre göra oc för-
 clara kwnne våra vrseckt effther edert bestha forstånd
 Hwij oss icke är mögieligit junan förbenepde tijd oc
 terminum kwnne tilbörliga lathe presentere rikitzens råd
 beseglde breff til amsterdam, giffuandis them ligeuel en
 godh oc fasthe förtrösningh ath the moge frijt segla
 och giffue siig hijt i rikit til våre strömer oc hampner,
 Hwar them icke annath skal viderfaras vthaff oss oc
 alla våra en venskap venligh handel oc rethfördog köp-
 slaghen når the her kommandis varde, Aldelis siig for-
 latandis på then friidz tilsegilse oc contracth som be-
 leffuad oc giorth var j lybeck Tiil huess yterligare för-
 bætringh wij en nw forskicke oc sende eder til honda
 vårth enskilth öpne beseglde breff med våre instruction
 på tyske hwar vtinnan j vel forfara kwnnen hwre j på
 thenne tijd med them på våre oc rikitzens vegna handla
 skula oc samma varth öpne breff them j hender vpanth-
 uårda doch icke med mindre æn j theris reuersal ther
 emoth anfangandis vardhe jcke giffuandis them medgli-
 dendhe til formykit vilkor thet oss oc rikit kan vara
 skadeligit oc fornær besynnerlige med friheth på twllen
 men huar thee fasth ther oppa eskande vardha kunne
 j thå med eders bestha forståndige lempe vnduicke thess
 vilkors inrymelse med noghen förtröstningh ath thet
 kunne vel them vpletis för eth venligt schænck oc mere

ræknes them til gode huar the ingen beseglingh ther oppa begærandis ære Huar j oc ytermere formærkie theres begæren til noghen högre frijdz stadfestilse måghe thee thå j tilkommande sommer hijt j landit schicke theres oratores oc fulmyndige sændingebudh, som oss klarliga fortælia kwnne theres begæren oc med oss offuer ens vara huad vilkor och fordell wij them oc the oss igen vplatha oc inryma skula Anseendis ath så beleffuath varth oc samtygth vdi fornempde lybsche Contra[c]th oc besluthningh Haffue wij doch ther forinnan god tijd oc tilfelle ath rådhråga med riksens rådth oc våra köpstæder om alle circumstantijs oc læglighether oc thå med velbesynnath, fortænckt, oc mogit berådth företage huad oss menige rikit oc jæmuel våre efftherkommande ther vthinnan kan nyttegesth vara, ytermere ær vår begæren ath j bespörgia vele huar nogher forståndigh på vatns drekter finnes kan then som kunne med piper eller annath godh læmpelig påfundh draga stilla vathn vthur thenne diwpe malmegruffwr som her ære j rikit ath the kunne komma tilgångx jgen thet ville wij gandzska gerna bekosta j thet ytersthe, forhoppandis ath ther skulle vel effterfölia mykit gagn oc profecth om så ske kunne Eder etc

Calffuen vt sequitur

Saken hwij wij icke ære benedegh til noghen frihetz inrymelse på tollen Ty wij ære icke så nödstälthe pa theris varur, ath the jw så vel haffue oss behoff som wij them oc the ære vel så högieliga begærande ath komme til oss som wij them haffua vele

Stockholm den 23 April.

Stadfästelsebref för Jöns Nielsson i Tomta på besittningen af Skärpinge gods.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 224 v.

[Vthaff Stocholm]

Tridie Dagh pasche

Jöns nielsons stadfestelse breff på Skärpinge godtz

Vij Gostaff etc Kunnogt görum med thetta varth opna breff ath oss elskeligh vndersåte Jöns nielson vtj tomptha lath oss besee oc læsa eth dombreff annan dagh påsche Ar etc Mdxvij på varth slåth stocholm hwilkit breff her knuth Eskilson haffde vthgiffuith vnder sijth insigle hængiandis ther nædhan före på eth skattegodz nempligh skerpinge Sa kunnom wij icke annat formærkia æn ath samma oss betedde breff var jw skælige vthgiffuit Therföre stadeste wij : gillom : oc vijd fulla magth segiom samma breff, på thet ath förne jöns nielson skal forberörde skærpinge godz vpbyggia oc latha besittia görandis thesligis ther vthaff then årlige Cronones skatth som ther åff tilbörlogit ær forbiudandis huariom oc enom som för våre skyld vilia oc skula göra och lathe honum her jmoth hindra qwelia platzsa eller j noghen motte på förne godz offerrettha eller nogoth forfångh ath göra eller emoth formelthe dombreffs, ther på giffuit är, lidelse, vijd var ogunsth etc

Stockholm den 23 April.

Kallelse till rikets råd att infinna sig vid den beramade riksdagen i Söderköping, m. m.

Riks-Registr. C, 1526-1529, fol. 224 v.

[Vthaff Stocholm]

[Tridie Dagh pasche]

Tiil Menige rikisens rådher j landhit ath the besökie skule eth herramöthe vtj Suderköpung

Var etc vij Giffue eder tilkenne ath wij vpsath haffue på thenne tijd then findska rese som wij haffde achtat ath företaga oc ther handla med noger sendingebud som store försthen aff Rydzseland tijl oss om noger märkelig ærende fforschickad haffuer Så effter wåra thro mendz och rådher larss Siggasons her holgers Eric flemings oc peder erlandhsons rådher oc inskiuthelse Achte wij kalle sammans store förstens off muskåw sændingebudh hijt i landit til oss frå findland oc våre wel nyttogt ath j och flere våre godemen oc Råd våre oss wijd handen på then tijd wij theris varff oc ærende företaga skule men kunne wij nogerledis eder ofortwngath forhöra handla oc forslitha theris varff oc ærende med them som oss ære närmare wijd handen vele wij oss vinläggie thet beste gud giffuer oss nadhen tijl Doch thess för vthan tilkreffia rikisens merkelige oc högh wårdandis ærende ath wij endelige behoff haffue vara til samtal med hela Rådhit oc menige adelen j thenne sommer synnerlig för then vhrsamhet oc buller skyld på färde ær j landhit thet ena effter thet andra, så ath wij nogh tuiffachtuge ære om wij længher oss bekymbra schula med regimenthet vthan see hæller ath ther om en nw aluarliga betänkias hwat j ena motte eller andra företagis skall wij haffue j thet nemsthe

slækt wår löstha mädhan wij inthet år vethe oss frij oc rolig vara för ny oc obestandugh stemplingh som oss förtager huad wij pa thet menige bestha företaga oc bestyre schulle, oc haffuer för then skyld med the gode mens rådth som oss nw ære wijd handen beleffuad oc råmad eth menigt herremöte stånda skulandis om pingzdaga tijd nw nesth kommandis vtj vår stad Sunderköpungh ther the godemen vthaff findlandh kunne siöledis tilkomma, begærandis ath j alle med menige adelen j then landzendha oc vj merkelige oc förstånduge bönder vthaff huario lagxago oc ij vthaff huar köpstadh en borgmestere oc en Rådman förbene[m]pde möthe på for:ne stad oc tijd vthan alth skothmål och vndhanuikelse besökie vele Schiffthandis eder gode rådth med oss om rikisens oc alle thess menige inbyggjæres velfærdt oc rolige bestand, ytermere begære wij athj med eder haffue vele nogre ij iij eller flere the lærdesthe vthaff edert Capitel på thet en godh föreningh motthe företagas oc samfellelige beslutes om lerdomens twädreckt som nw ær opkommen så her j rikit som j andre landzskap öffuer hela Cristhendomen oc huar thet icke bliffuer endrachtelige reformeredt j tijd kwnne j vel formärkie huad obestånd ther effther fölia vill Eder etc

Stockholm den 23 April.

*Till menige adeln, köpstäderna och allmogen i hela riket,
kallelse till riksdagen i Söderköping.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 225.

[Vthaff Stocholm]

[Tridie Dagh pasche]

Tiil Menige adelen och al almoghen kringom
hela Rikit om thet herramöte j Sudherköpungh

Vi Gostaff etc Helse eder etc kære vener vij giffue
eder tilkenne athuj nw ære tilsinnes oc haffue beråmad
ath holla eth almenneligit herramöte med menige ade-
lens oc en parth vthåff almogens sendingebudz närua-
[re]lse nw om pingxdaga tijd nesth tilstundandis vtj
vår stad suderköpungh ther ath forhandla oc offuer-
vågha med huar anners rådth oc bestha sinne om nogre
hela rikitzens märkelige vmuårdandis sakor oc ärande
ath wij samfelleliga motte j the stycker med ordh oc
samtal som alla rikitzens inbyggjare anhängia offuer
eens vardha oc huroledis lägligheterne sik ther om
varda begiffuandis på alla sidor ath huar dandeman
må ther vtinnan sedhan retteliga bliffua vnderuiste
Therfore ær vår begæren oc vilie ath j alle friborne
frælsesmen huar vijd sith nampn giffua eder til for:ne
möthe vthan alth skotzmal oc forsummelse til for:de
stad Suderköp[ung] ther oc alth vårth rikis råd tilhopa
kommer haffuandis med eder ij forstånduga män vthaff
huar köpstad en borgmestere oc en Rådman Thesligis
oc med v eller vi märkelige gode bönder vthåff hua-
rio lagxago j then landzenda som nogot ære forfarne
oc achte kunne huad som ther haffz för hænder oc
giffue eder thet åther jgen til ath forstå vele wij nesth
gudz tilfögning både j then motte oc alle andre huar

wij thet anners göra kunne så vetha oc råma allés eders fordel oc velfærd som oss tilbör ther vtinnan inthet twiffuel haffue Eder etc

Stockholm den 23 April.

Utdrag af bref till Staffan Henriksson.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 225 v.

[Vthaff Stocholm]

[Tridie Dagh pasche]

Tijl Staffan henricson ath han behålla må then tyende som forderffuad vår vijd tofftha kirko

Stockholm den 24 April.

Konungen underrättar biskop Hans i Linköping att han uppskjutit sin resa till Finland, kallar honom tillika med fullmäktige från landskapet till riksdag i Söderköping, förklarar att han är nästan trött vid regeringen och att en reform af det kyrkliga tillståndet är nödvändig.

Riks-Registr. A, fol. 152. Ett felaktigt aftryck finnes i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 115.

Litere domini Regis nostrj vocationis ad dietam opidi Sudercopensis

Vor synnerlig gunst tillforenne etc Verdug fader oc j gode men vj geffue eder till kenne etc. lika med brefvet till rikets råd sidd. 147, 148, oafsedt stafsättet, till Eder her med gud befalendis Scriffuit pa vort slott Stocholm fierde dag pasche Aar etc mdxxvij Vnder vort secreet

Stockholm den 26 April.*Bekräftelsebref å Wäddö sockens privilegier.*

Ur Broocmans afskriftsamling i k. Witt.- o. Ant.-akads arch. Tom II, fol. 1425.
Enligt anteckning på bl. 1422 skall orig. härfill hafva funnits »i Wäddö socken».

Wij Gustaf met guudz nådhe S. oc G:s utualde konung etc Göre witterligit, ath wij hafuom nu af synnerligh gunst och nade wore elskelige tro vndersathe och allmoghe i wedöo til godho och bestand stadfest och fulbordat, och met thetta wort vpna bref stadfestom och fulbordom all the bref som konunger och Rikitzens höfuesman för:ne almoghe tilforende på theris preuili-gier gunstliga vnth och gifuit hafue wyth theris fulle makt at blifua som the inneholle och vtuijse. Förbiudan-des alle ehoo thee helst äre eller wara kunne för:na wore vndersathe här emot at hindra lathe möde quelia eller offorrettha i naghennotte, wijt wor ogönst. Thess till wisso lathe wij hengia wart Secret nidanför thetta bref. Gifuit paa uort Slot Stocholm vj dagh Pasche Aar M.D.xxvij.

Stockholm den 27 April.*Utdrag af bref till Sven Friis.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 225 v.

[Vthaff Stocholm]

Daghen för quasjmodo genitj

Tiil Suen friis ath han forskickar til Calmarna all the sågebræde han haffuer til jöns olson oc tesligis ath then sågoquern må bliffua wijd magth oc ey för van-rykt forderffuas

*) Se anm. sid. 21.

Stockholm den 27 April.

Konungen underrättar Måns Bryntesson om att resan till Finland blifvit uppskjuten och att de ryska sändebuden väntas till Stockholm; uppmanar honom att komma till riksdagen i Söderköping, och att dessförinnan förhandla med allmogen samt undertrycka all orsak till split och tvedrägt, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 225 v.

Vthåff Stocholm

[Daghen för quasjmodo genitj]

Tiil Mons bryntason

Vij Giffue tick Mons tilkænna ath effther lægghetens begiffuelse och the godemens Råd som nw j these dagha haffue varit oss vijd handhen vthåff rikisens råd haffue wij vpsath then findzske rese wij haffde achtat företaga fforbidandis storeförstens sendebud åff muschow som wij formode hijt til oss kommandis vardha jnnan få dagha Achtandis med the godemen vthåff wårth elskeliga råd som hær nesth ære vijd handen for:ne sendebudz värff och framsethningher höre företagha oc beslute giffuandis them suar och affsked på theris ærende oc befalning med thet förstha Sidhan achte wij nesth gudz hielp, giffue oss til thet beråmade herramöte som stånde skall om pingxdaga nesth kommandis vtj vår stad suderköpungh ther the godemen åff finlandt kunna siöledis tilkomma Ther wij oc tilkallatt haffue hela Rådit oc adelen her j rikit med noghra förständigige bönder och köpstadzmen vthåff huario lagsago och köpstæderne Ther om wij haffue lathit vår opne breff vthgånge kringh hela rikit Som tw vel kan forfara vthaff vår scriffuelse the wij forsenth haffue til vestergöthland, begærendis oc viliandis, ath tw til hiæl-

per ath the bliffua forkynnad j tiidt för almoghen och adelen för theris skull som förbene[m]pde mötte besökia skule, laghandis thin ærende så ath tw möther oss på för:ne herramötes tijd och stadh Thess forinnan kan tw tala och handla med almogen j then landzenda om behoff görs med flere godemen bestyrandis all ærende til thet bestha fforhopandis att jnnan så kortt tijd skall icke behoff göres ath wij ther hædan skulle forskicke nogen här aff vpland som tiig synes rådeligit vara j thin scriffuelse, wij forlathe oss aluårlige til tiig och flere j then landzenda som plictoge ære vthaff sin ære och redeligheth, att vethe och promouera vårth gagn och rikisens Roliga bestånd Vnderkuffuandis alth splijt och twädreths vthueckelse thett rikisens euigh fordörff och thess inbyggiares skadelig sindringh vtåff siig födha kan etc Ytermer som tw berörer om en læsth jærn til the skips bygningh tw haffuer för hænder vthåff thet gærdha jærn etc så ære wij vel til frijdz ther om til-lathandis ath tw anamar j lesth jærn, pa thet ath samma skip kunne bliffua thess bæther bygth oc foruaradt Achtandis på sköthet om all ærende och tilseendis varth gagn och bestha som wij tro tiig til Tiig etc

Stockholm den 30 April.

*Utdrag af skrifvelser till Niels Olsson på Stegeborg och
Nils Varg.*)*

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 226.

[Vthåff Stocholm]

Tisdaghen nesth effter dominicam quasjmodogenitj

Tiil nielss olson på Stæcheborgh ath han sender
til jöns olson på Calmarna xij^m [12000] tegel eller mer
som empnen ære

Tiil nils varg ath han må, huad medel honum sy-
nes, göra med the enekopungx borgare om thet skattha
jærn, som honum likasth tyckes vara

Stockholm den 30 April.

*Till Jon Skrifvare, att afdrag i den pålagda gården må
göras för Westerås och Arboga.*

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 226.

[Vthåff Stocholm]

[Tisdaghen nesth effter dominicam quasjmodogenitj]

Tiil Jon Scriffuare

Veth jon athj dagh komme oss til honda thes
borgmesteres Rådz och menighetens scriffuelse vthåff
vestherass j huilke the beröre om then på lagda hielp
och gærddh som åff rikisens rådth til rikisens gældz be-
talningh them ath vthdraga på lagdh eller på bwdhen
ær nempligh iij lester jærn begärandis och bedhiandis
ödmiwkeliga ath wij formedels theris armodt Schulle
vara fortenthe ath göra eth medel med them ther

*) Se anm. sid. 21.

vthinnan tilbiudandis ij lesther järn eller j^o [100] mark j peninge Saa epther Eneköpungh arbogha etc och mett en slich pålægningh besueredt alds nempligh iiij læsther, och the ideligh gönum theris scriffuelse eth medel off oss med them ath görandis begæreth, haffue wij för then skyld vår Troe thïænare Nils Vargh ther om tilbudit, ath han ther med forordinere och bestyre skall effther som han märkia kan ath mackten tilkreffier Ther före vele wij ath tw rådslår med honum om samma ærande eller medel, så athj komme både offuer ens, och ath thet medles så mykit med then ena staden som med then andra Giffuandis thet j begges eders skön och hwre j ther med görandis varde lathe wij oss wel ath nögie Thernesth haffuer och lasse sommer vnderuisth ath the ære och j arboga forsuaga til ath vthdraga samma hielp Tho må the niutha samma medel som thw med them j vesthras beråmandis varder etc

Stockholm den 30 April.

*Till Lambrecht Matsson om redovisning för brist i upp-
börden.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 226 v.

[Vthåff Stocholm]

[Tisdaghen nesth effter dominicam quasjmodogenitj]

Tiil lambrich matzson

Vij giffue tich tilkenna ath oss elskeligh Engilbrickt borgare vtj vår stad Arboga haffuer varith hooss oss med sin räkenskap etc och som tw vel förtencker ath thw bleff oss skyllugh iiij lesther och iij fath järn, then tijd tw giordhe senasth räkenskap för örebro slåtth och län, och findz icke vthinnan for:ne Engilbrickx rekenskap mera vpbyrd på våra vegna vthåff

samma åtherstäders järn, en iij lesther, så fatthas en nw xv fath, viliom wij ath tw giffuer oss vnderuisningh hwarth thet ær kommeth heller huem wij ther om tiltala skula til then dels vpfylning som oss fattes j samma järn etc

Stockholm den 5 Maji.

Utdrag af bref till electus i Strengnäs och biskop Peder i Westerås. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 226 v.

[Vthåff Stocholm]

Sonodagen nesth effther Crucis inuentionis

Tiil Electum j Stregnes ath han giffuer siig ofortöffuad til Stocholm och haffuer med siig then del som aff klærkeriith vthgiord ær, ther j biscops dömeth, til rikitzens gældz betalningh

Tiil biscop pæder j vestheras ath han ofortöffuad skicker til Stocholm then del presterne j hans stickt (til rikitzens gældz betalning) vthgöra skula

Stockholm den 5 Maji.

Till allmogen i Gestrikland, tacksägelse för dess beredvilighet att utgöra gården och tillåtelse att för skattejernet lemna penningar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 226 v.

[Vthåff Stocholm]

[Sonodaghen nesth effther Crucis inuentionis]

Tiil Menige almogen vtj Gestrickeland

Vij Göstaff etc Fförsth tackandis then för then gærdz vthlægning

*) Se anm. sid. 21.

Och effther thet athj hwar j sin stadh haffue eder vinlagt til ath vthdraga for:ne gærd effther huars eders machth och formågo Ære wij vel til fridz och för then skuld tilstædiom athj måge j then landzorth för thet skatta järn som j ære plictoge vthgöra giffua oss pæninger j then staden jgen j mark örtuger för huarth hundreth alenesthe nw j thet næruarandis åreth, forhoppendis athj och samma pæninger för thet järn j tijd och tima veluilielige vthlæggie effther gamla siduenien som j plege vthgöra och som eder tilbör vtj huad annan motte vij konnom vetha och råma edert bestha skule j altid finne oss benedugh til

Stockholm den 5 Maji.

Till Gefle stad, förklaring med anledning utaf falska rykten om utförsel förbud.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 227.

Vthaff Stocholm

[Sonodaghen nesth effther Crucis inuentionis]

Til byfogthen borgmestere råd och Menighethen vtj Göffla

Vår gunsth etc wij haffue forståth ath en parth vthåff eder haffua oss bescriyath och oppa förth eth hårth rop och ryckte vpe j dalana föregiffuandis ath wij skulle haffua korteliga forbudit ath j icke motte fara med the varor som j haffue huart eder syntes eller vthsegle effter eders bærningh som j plegade ath göra, thet j doch vel sielffue vethe ath wij icke giorth haffue och ey heller santh ær huar oss sådanth påføres j bland almogen eller anner stadz huar j anners vår breff ther om vthscriffne rettelige forstå, lydha the icke annerledis vthan om the varor som thiæna the

hållender til theris skips ladningh, oc the varur skulle alenasth forskickes hijt til them, men andre varur våre ingen forbudne ath föra huart som huariom tecktes effter sina bering och landzsens vidertofft, vel hade wij formodath vthåff eder athj skulle haffua skyndat oss gott til bådhe j ena motte och andre som troe vnderhersåther bordhe ath giöra och icke med slick lönligh stemplingh komme oss råp och rykte oppå halsen som j nw giorth haffua huar j vele retth tænkia och nogen stempling eller tall på oss hörde eller forstode skulle j vara the samme som sådanth skulle tilhielpa ath affstyra

Stockholm den 5 Maji.

Till Haquon Nilsson om konungens åt Gestrikarne lernade tillåtelse att för skattejernet lemna penningar, deras uppköp af silfver på Salberget, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 227.

[Vthaff Stocholm]

[Sonodaghen nesth effther Crucis inuentionis]

Tiil haquon nilson ath wij ære tilfridz och tillathe ath the åff gestrigelandh måga j thetta åreth giffua peninger för skatthaiærneth Ær och oss vnderuisth ath the ther j landit en stor parth plæga flugx köpa soffrin på Salabergit oc sælia the köpmen j gäffla sölffuereth, Huilkit the framdelis mott vårth forbud föra vthwr landit, och våra sölffköpare som oss skulle köpa sölffuer till myntheit få inthet Ty vele wij ath thu haffuer wenliget samtal med them Segiandis och biudandis them på våra vegna ath the latha thet sölffuer som the brucha komma til vår sölffköpare til myntens vphelle, haffuandis nogra tilsynes men som tik kunna hemliga vnderuisa huar thw kunne nogra beslå vthåff

for:ne geffla bor:[gare] som mykit tilskynda med lönlig stemplingh oss rop och rykte vthåffuer, beskriandis oss vela formena them sin bærningh och icke tilstædia ath the skulle anner stadz segla en til stocholm, vel vethandis huad sagt och beslutath varth vtj Eneköpu[n]gh, ther wij haffde nogra vthåff huar köpstad j vplandh til ordz med oss, och varth thå samfelleliga samtykt och vpscriffueth huad varor the tilkommandis skip åff hålland thiana kunne och the varor skulle alenaste skickas hijt til stocholm til for:ne skips ladninger fformoandis siig her j Stocholm få goth köp åff the hållendere som the kunne få j tyske stæderne icke lyde heller vår breff annerledis som vthgången ære ther om til alla köpstæder huar the anners vela them reth forstånda och vth thålka them til thet bestha som the bordhe ath göra etc

Stockholm den 5 Maji.

Konungen förebrår menigheterna i Dalarne deras åt daljunkaren lemnade medhåll, befaller dem sända fullmäktige till Söderköping, och tillkännagifver att, om rådet, frälset och menige man ej längre vilja lida honom som konung, är han beredd att upplåta dem riket.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 227 v. — Förut tryckt i Kröningssvärd's Dipl. Dalek. 2: 102, no 394.

[Vthaff Stocholm]

Sonodaghen nesth effther Crucis inuentionis]

Tiil Menige Dalarna

Vij Göstaff etc Helse eder etc kære vener en doch menige Suerigis almoge för noget år sidhan oss för herra och konung hyllat haffua Och j besynnerliga gåffue oss för itt år sidhan edhart breff och incigle athj vile hålla oss therföre, och icke lyda nogra lögn-

actuga stemplare oc skalkar som j bland eder noget obestånd åffstad komma ville Så haffue wij doch fornummit vppe hoss eder itt obeståndh företagit vara, vthåff somligom emott for:da edert breff och incigle j så motte ath the falla in til en vppenbåra tiuff och forredare, then siig siger vara her Stens son huess siel gudh nade, och liuger på oss mang oredeligh stykke, the med gudz hielp aldrick beuisas skola, på huilkit wij oss storliga forwndrar, ath en slick skalk skal nær eder betrodh vara, åther nw så som tilförna her pæder canceller, med sin lögn och bedregerij hoss eder betrodde var, thet wij vi doch somligis eders enfollughet tilræknadom, Och såge för then skuld vthåffuer med eder på then tijden, j thet forhop ath oss icke skulle sådanth viderfaras åff eder på en annan tijd, nw effther for:da skalk haffuer oss mang oredeligh stycke påförth, giffue wij eder til kenna ath wij haffue sath eth almenneligit möthe ståndandis j suderköpfung om pingsdaga nesth kommandis, Ære vij begarandis athj tijt vele forskicke edhra fulmynduga sændigebud bådhe vthåff bergit och landit, som wij tilförna scriffue eder til åff Stocholm, ther vilie wij nesth gudz hielp, så vndledha oss, för all the stycker, j eders sendingebudz näruario, ath the vel skola vetha göra vår vrsekt för eder nær the hem igen koma, Och huad bristh elless på färde kan vara j ene motte eller andre then oss bör eller wij kunne botha och vprættha, skole wij altid gernu ther om höra vårth rikisens rådz råd, Och göre then menige mandz begæren fyllisth, effter all redelighet, Och ytermera huar wij fornemme ath vårth rikisens råd, frelsit och then menige man, icke vela lijdhha oss længer för herra och konungh, ære wij thå tilsinnes, så nw som tilförna, ath vplatha them rikit igen, vnder tilbörligh vilkor, j betthre motte nesth gudz hjelp æn wij thet annamade, Så ath för våra skul skall icke

behöffuas, noget vbestand företagas j rikit, med inbyrdis tuist och örligh, ath alles våre fiende :K: kristiærn eller andre jcke skula ther åff få nogon tilfelle och modh til ath biudha sich hiit til rikit igen oss allom til fordörff, Therfore råde wij eder allom athj slikt obestånd sætthie vthåff, Och besinnerliga til thess for:da möte ær halleth och man får höra huat vår skull ær, eller ey, Huar och nogre få vthåff eder her icke vele siig åtnögia, vthan holla theris obeståndh så fram, som the thet begynt haffua, hoppes oss och inthet tuiffler athj dandemen alle som redeligheten vele effterfölia, vel ære så mange oc så mectuge athj kunne them bestå, och bestilla thet, ath fornempde skalk then hoss eder vphollen ær, må och komma til for:na möthe och få ther höra hwre rettfærdugh sack han haffuer med ath fara.

Stockholm den 5 Maji.

Utdrag af bref till Erik Hansson och Måns Nielsson.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 228.

[Vthaff Stocholm]

[Sonodaghen nesth effther Crucis inuentionis]

Tiil Erich hansson och Mons nielson ath the warth (nesth forscriffna) breff för Menige dalarna forkynna vthan all forsummelse

*) Se anm. sid. 21.

Upsala den 10 Maji.

Till biskop Hans i Linköping samt öfriga riksråd i Östergötland, angående daljunkaren, samt underrättelse om att Westerås i stället för Söderköping blifvit utsedt till plats för det sammankallade riksmötet, vid hvilket de uppmanas att infinna sig.

Riks-Registr. A, fol. 152 v. — Förut, ehuru felaktigt tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 118, och efter nämnde handl. aftryckt i Kröningsvärd's Dipl. Dalek. 2: 104, nro 395.

Dominj Regis ad consiliarios Recepta die ericij
per manus Ingelli hanson's filij Johannis scriffuere

Waar synderleg giönst til forende etc verdog fader her holger oc j gode men flere som vi til förende genom vaar scriffuise haffua giort eder vnderuisning om en vetherleg tywff ok forrædare som sig kallar her Stens's sön hvarss siel gud nade beskyddas ok försvaras vtaff en part i Dalerna ok haffuer han en löss skalka hop nw nyleghe geffuit sig i anhang med til twædræktx opreselse ok nyth örlegx op vækelse hær inbyrdis j rikit alles vare ok rikisins fienda Konung Cristiern til stort sinne ok försterkelse hvar han bespör at slikt obestand faar framgang ok ekki bliffuer straffat ok i tiid nederlakt Ther före j ekki vndra at vi med goda menss raad som oss ære ved handhen haffua förwandlat thet herra möte som beraamad var hallass vdi var stad Södereöpfung om pingensdaga nest kommandis saa at effther læglehethennes begiffvelse haffue vi sætt samma möte til vestherarss med tiidzens förlengilse til helge trefalloghedz sönnedag begiærandis at j alle, samma möte endeliga besökia ville pardelandis med oss edher godha raad om rikisins ok tes menighe inbygiare's eendrækt fred rolegheth med langlegit bestand haffvande med eder hela adellen oc nogra köpstadzmen ok bönder effther thet för:ne breffz beslwtning j alla sina pwncther, geff-

vandis them som ære vtnepdhe oc [af?] hvarie lagsagv i then landzendha til för:na mötis besökning til kienna samma mötis förvandling at the j tiid kvnna seg ther til beredha, Dog saa at intet oprop bespredis bland simpel almoga om för:na förræderiidz bedriwilse i Dalarna, oc vare vel nyttokt at j hadhe med edher edert folk med theris hesthar ok harnisk ok sma hestha edher her med gud befallandis Scriffuit vdi var stad vpsala Ffredaghen nest effther Sancti Johannis ante portam latinam millesimoquingentesimo visesimo septimo vnder vart Secret

Værdog fadher j gwdi her Hans med gudz nad biscop til lincöpfung Hær holger ok flere gode men vaar rikisens raad i östhergylland samfelt giönstelige

I kanten står: De translatione diete Sudercopensis.

Biskop Hans Brasks svar, dat. den 18 Maji, är upptaget ibland bilagorna.

Upsala den 14 Maji.

Till innebyggarne i Westerås län och Niels Wargs fögderi om den beviljade gården till riksgäldens betalning, Dalkarlarnes oroligheter, daljunkaren, riksmötet i Westerås, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 228.

Vthåff Vpsala

Tisdagen nesth for Ericj

Tiil vesthrass læn, och til Nilss wargx fögterij

Vij Göstaff etc helse eder etc kære wener wij tacke eder alle för then hul:[skap] tro:[skap] ma:[nskap] j oss oc vare embetismæn på våre vegne som troe dandemen troliga altijd beuiset haffue besinnerliga med then hielp och gærdz vtlægning som wij och rikitzens råd med lagen påbudit haffue til rikitzens gældz betalningh som j,

och flere dandemen leckte och lærde meste parten vthöffuer hela riket veluilioge vthdragit haffua för vthan dalarna, som besinnerliga haffua dragit siig ther vndan och mene tuinga oss med truff och vndhsægn til atth giffua them ytermere frij ther före, en andra våra vndersåther huilkit wij obetenckt haffue ath göra, med myndre en wij ther om försth med warth elskeliga rikitzens radh vel besporth haffua, och så med eder och flere dandemen som samma gærd haffua vthgiorth, om them skal tilstædies framgånggh med huarth thet obestånd them lysther opröra och företaga, til sindringh och twædreks vpueckilse inbyrdis j riket och fremmande herrers inkallilse rikitzens inbyggjare til skada och fordörff som eder sielffue wel drage til mynnes ath agtat war j k:[onungh] C:[ristiærns] tijd, huarss öffuerfal och mackt wij med alles eders tilhielp ey vthan myken omsorgh, möde, och stor bekostningh haffua fordriffuit och niderlagth, thet the dalakarla gandska ryngha vele besynne vthan falla in til en vppenbåra tiuff och forrædare then siig kaller her Stens son gudh hans siel nade, våre så sacher atth the haffde nogot mishagh til oss ath the icke kunne lijdhä oss för theris herra, thå ære her j riket så mange gode edle men som våre skickeligare til rikitzens regiment en forbene[m]pde skalk som the beskydde, hæгна och forsuara riket til stor skam, fortal, oc foractilse huar thet sporth bliffuer j främmande landh, huar j och befructe for:ne forrædare och hans partyss j Dalarna anfall och öffueruelle, skule j dandemen finna oss wijd handen och med liiff och mackt åffueria alles eders skadhä och fordærff så länge war halss warer som oss bör göra för eder och flere våre troe vndersåther Såge wij gerna athj wille ofortöffuat skicke eder visse bud med eder scriffuelse låthandis them alwårliga vethä och tilsagt bliffua, ath the icke skule forlathe siig til eder på nogon trösth

om the nogot obestånd företagha vele, vthan heller giffuer them til rådhe ath the besynne siig sielffue, oc huatt the oss skylla haffua, Setthie sin clagemål in för rikitzens råd och then menigman som til for:na mötte kallade ære Ther wele wij nesth gudz hielp forclara vår vrsekt om all then del the oss tiltala kunne, och huar wij thet icke göre kunne vele wij doch låthe oss segie epter alle redeligheth huatt for:ne warth rikitzens råd oss rådhandis warder Ære och tyske stædernes fulmyndoge sendebud kommandis til samma herramöte j vesterass, som ganzka kårt, med dagligit krafft och scriffteligh formaning kreffia vppa forbene[m]pde gældz betalning, kunna thå dalakarlana eller nogre andre på finna nogott bettere råd och medel en wij och rikitzens rådh ath stilla them til fridz och nögie, som oss vnd-satt haffue j nöd och gode tro, oc sidan j längh tijd tolsamliga bydath haffde epter sin betalning, lyster oss gerna ath vetha huatt betthre råd the ther til betæn- kia kunne, j skule wel formærkia ath the som kreffia for:ne betalningh latha siigh inthet forskræckia wthåff dalakarlana eller trængia fron sin betalning som the æghe med rette ath kreffia vthan ær heller befructande ath the sindre siig frå rikit för slich oredeligheth skuld, och om wij sedhan niwthe och behålle kunne så gott köp som nw ær på salth, humbla, och annat som rikit behoff haffuer vthåff tyske stæder thet få wij vel ath finne, Och vthan tuiffuel bliffua våra köpmen arristere och forhindrade huar the komme j fræmmade hamp- ner, then skadha the fonga ær ingen annan wållandis vthan the som for:ne gældz betalningh stöffua och for- hålla Eder gud befallandis

Upsala den 14 Maji.

Kallelsebref till rikets råd att besöka herremötet i Westerås.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 229. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 62.

Vtaff vpsala

[Tisdagen nesth for Ericj]

Tiil Menige rikitzens radh her j landit ath the besökia skula eth herramöte vtj vestheras, om trinitatis söndagh

Kære her Electe her ture och j godemen flere som wij tilförna gönum war scriffuelse haffue giorth eder wnderuisningh om en vitherligh tiuff och forrædare som siig kaller her stens son huars siel gudh nade beskyddes och forswares vthåff en parth j dalerna och haffuer en löss skalkehop iw nylige giffuit siigh j anhangh med honum, tiil twædræckts vprörilse, och nyt örlegs vpueckilse her inbyrdis i rikit, alles våre och rykitzens fiender :k: C:[ristiern] til storth sinne och forstærkilse, huar han bespör att slict obeståndh får framgångh, och icke bliffuer straffuat och j tijd niderlagt Therföre skule j icke forwndre, att wij med godemæns råd, som oss ære wijd handen, haffue forwandlad thet herramöte som beråmad var ath hållas vtj vår stad Suderköpungh om pingisdaga nesth kommandis, Så att effther læglighetens begiffuelse haffue wij satt samma möte tiil vesterass, med tidennes forlægningh tijl hægjie Trefollughetz söndagh, Begærandis att j alle, samma möte endeliga besökia vele, partdelendes med oss eder gode råd, om rikitzens och thess menige inbyggares endræckt, frijd, rolighet, och långlige beståndh, Haffuandis med eder hela adelen och nogre köpstadzmen oc bönder effther thet för:ne vårt breffs beslutningh j alle sine puncther Giffuandis them som

ære vthnempde åff stæderne och huario lagxsage j then landzenda til for:ne mötis besökningh, til kænne, samme möttis forwandlingh ath the j tijd kunne siig ther til berede Doch så ath inthet vprop bespredis bland simpel almoge om for:ne forræderes bedriffuelse i dalarna, Och wære vel nyttogt ath j haffde med eder edert folk med theris harnisk och små hesther Eder gudh befallandis

En Kalff

ath the endeliga och oforsummeliga med siig skulle haffua theris hester, karla, harnisk, och bestha veryor

Upsala den 14 Maji.

Till Måns Nilsson på Aspeboda och fogden på Kopparberget Erik Hansson om deras ärliga förhållande, jemte befallning att konungens efterstående svar samt hans särskilda bref till bergslagen och Dalarne måtte genom deras försorg varda förkunnade.

Riks-Registr. C, 1526-1529, fol. 229 v. — Förut tryckt i Kröningsvärd's Diplom. Dalek. 2: 109.

[Vtaff vpsala]

[Tisdagen nesth for Ericj]

Tiil Mons nilson Erich hanson

Vår etc vij haffue forfarith gönum eder scriffuelse huro lägligheten siig begiffuer wppe i dalarne och hwro troliga j haffue eder beusedt mott then skalk som siig vpropath haffuer för her Stens son gud hans siæl nade, haffue wij och forståndit hure tw Mons nilson haffuer högieligha vilkåreth tiig med stor bepectelse ath han icke ær her Stens son Thesligis ær oss vnderuisth hure j och flere wære troe vndersåte på hela bergzlagen, haffue med ordhom straffat Dalakarlarne, ath the ære

så lättelie til at trädha frå theris rette herre, och giffue siig in til en vitherlig skalk och tiuff, mott theris suären edh och beseglede breff mott all redeligheth, likeuisth som the wille haffua oss, rikitzens råd, frelsith, oc menigheman vnder theris hand alenasth, våre så sache ath noger bristh finnes på våra vegna thet skulle the med bud eller scriffuelse giffua oss til kænna, vthan slict obeståndz vpueckilse, Hær ær rikitzens råd, frelsit, köpstadzmen, och menige almoge, som rikitzens velfærd och thess inbyggiares rolighet jw så wel kunne behiærtha, offuerwega, och besinna kringhom hela rikit, som the kunna j then ena landzorth Dalarna, Wij ære offuerbuduge ath lathe ransakes och forhandlas in för rikitzens råd om alle the sacher och framsethninger som eder sændebudh haffue oss giffuit til kenne ath mesth ropas om oc thet botha oc vprette som gode men segie oskælighet vara, haffue wij doch nogot suareth med thet försthe, til huar och en artichel som for:ne eder sændebudh fför oss framsatt haffue, Thet wij eder sände med vårth opne breff til bergzlagen och menige dalarna viliandis atj lathen thet forkynna thet snaraste j kwnne, Och huar the icke lathe sig ath for:ne war suar och scriffuelse åthnögge på thenne tijd ære wij doch ytermere offuerbudigh ath forclara och beuisa vår vrsæckt, på nesth tilkommandis herremöte, ther wij formode gode forstånduge men til hopa komma

Upsala den 14 Maji.

Konungens svar på de klagomål och besvär, som menigheterna i Dalarne genom deras fullmäktige, kyrkoherden Evert och Jeppe Hansson från Kopparberget, till konungen framställt.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 230 o. f. — Förut tryckt i Kröningsvärd's Dipl. Dalek. 2: 105, no 396, i K. G. 1:s hist. af Tegel, 1: 144, och i Hammarströms Äldre o. Nyare märkvärdigheter vid Stora Kopparberget, 4: 14, samt delvis i Thysellii Handl. 1: 640 f.

[Vtaff vpsala]

[Tisdagen nesth for Ericj]

Suar på the fframsethninger her Euerth och jæppe hanson åff kåperbærgit giorde in för war nadjista herra j vpsala

1. Tiil then första om thet stora mynthet, ath thet icke ær skifftesamth, och behoffues för then skuld smærre mynth,

Suar

Sachen huarföre thet runda mynt varth så mykit slagit, war för krigxknecta skul, som vår nadigiste herre hafft haffuer j thetta örligh, the ther icke kunne bidha så længe effter theris lön, ath man hadhe slagit mindre mynt, Men nw her effther wil hans nade vel latha slå mindre mynth, som och giorth ær, then meneman tijl godho om han kan haffua roligheth,

2. Tiil then andra ath icke hålles mynt j vesth[er]åss

Suar

Ffordhom thå selffbergen våre wijd mackt, kunne man wel vphålla thet mynt j vestherass, Men effther thet icke nw ær, haffuer hans nade platz nogh, ath få så mykit silffuer ther thet ena mynthet kan med vphålles j Stocholm Om bergen komma til macth igen skal mynthet gerna komma til vesteråss igen,

3. Tiil then Tridie ath hans nade betwnger almogen med gærdher vthöffuer lagha skatth

Suar

Hans nade haffuer aldrih lagt nogon gærd oppa, vthan med rikitzens rådz samtyckio, och j rettha nöd, så som oc nw med thenna gærdh, med huilka rikitzens geld med betalas skal, huilka hans nade jcke haffuer på lagt, vthan rikitzens rådh, Och ære samme gæld tilkommen för skip, byssor, och verior harnisk och ryt-tare lön, och annath sådanth ther konungh Cristiaen med vthdriffuen warth, med huilko the tyske stæder rikit med vndseth haffua, och æn nw vbetalade æro Men thet hans nade skulle nogon ny gærder sedhan på lagdt, ær : h : nade osanneligha påförth

4. Tiil then fiarde om the borgalæge j köpstæder, closther, och hoss clerkerijth etc

Suar

Haffuer j thenna forlidna år varith slige örligh och osäkerheth, mesth för : ko : Cristiaens partie skul Seuerin norby och andra sådan flere, Ath man motte åff nödenne holla mera hoffolk æn vanth ær, och icke kunne hesterna slätz wth, om nödh på giordis ath haffua them behoff hasteliga Ther före kunde icke til rækkia på slätten hålla alla theris kosth, Ther före nöddis hans nade leggja sådanth borgarelæge, huar gudh wil forlæna fridhen ath wij tryggie och säkre æro för K Cristiaern och andra fiendha, skal thå med gudz hiælp fålkith hållas testhe myndre och borgalæge affstellas

5. Til then ffæmte om dyrth köp på spannamål, oxar, och all then fetalia, som her nider köpas skall

Suar

Huar så kan finnas ath oköpan ær vpkommith för : h : nadis forsumilse skuldh, vil hans nade ther gerna

rådha bott vppå Men hans nade menar thet icke finnas skola, förty han altijd plæger lysa och påbiudhe j all burspräck, ath huar skal redeliga köpslaga med huar annan jcke kan hans nade heller bettere, ath oföre kommer stundom vppå, huilkit mykit våller ath oköpan bliffuer Tesligis bödh hans nade vppå ath oxadriffuare skulle giffua skæligt köp, ssom the och sidhan giorth haffua, och haffua dyrare köpt sina oxar en the haffua sålth them

6. Tiil then siette om thet rykte, ath hans nade icke wil haffua så manga closther och kirker som nw ære

Suar

Ffinnes huarken closther eller kirker som hans nade haffuer låthet om kull slåå endoch santh ær ath h[ans] nade kendis wijd hans retta arff och egit Gripzholm huilkit emot hans faders vilia, til closther giorth war, och thet haffuer hans nade giorth med rettha och ey anners Thet hans nade på föres om anner closter och kirkior thet segis honum osanth oppå

7. Til then siunde ath nogre fotgångare ære kompna tijd vp och haffua för tal ath the ventha flere effter sigh, Sachen skal vara ath hans nadis Camaremostare skulle forhålla them theris lön

Suar

Huar så finnes j sanninghen skeedt wara, vil hans nade ther tilbörligha offuer straffa, och ransacha ther fulgranliga effter,

8. Til then ottonde ath synderskåren klæde ære vpkommen

Suar

Thet beclager hans nade så vel som æn annen och ser gerna, then sedhen komber wthåff igen, jngen haffuer heller hans nade nödgath ther til ath han skær

sin clæde synder och haffuer ther ingen annan skadha vthåff vthan then thet gör, Hans nade eller andra herrar vila inthet giffue sine suener testha mera clæde, ath the skæra them synder

9. Tiil then nyonde, ther the gåffue före ath tal går om Erkebiscop Göstaff, ath thet obestånd som nw företages ther oppe, skulle wara giorth på hans vegna och honum til godho

Suar

Ther suarar hans nade intet före, ath thet sker ey alenasth Erkebiscop göstaff til godho, vthan och jæmuel ko: Cristiærn:, Sådanth haffuer tilförna folgt effter inbyrdis tuisth her j rikit, ath fremmade herrar haffua kommith och skilth trettona åth, then meningian kwana the æn nw haffua om :k: Cristiens tijlkomilse, the som thetta affstad komma, Ær och inthet tuiffuel, ath the som vela haffua Erkebiscop Göstaff in igen, the mena ther :k: Cristiærn med, Thy samme Erkebiscop droge honum vel snarth in igen, som han tilförna giorde, Thetta tror :h: nade fuluel, att clerkerijd som thet stempla haffua så danth j sinneth, så nw som the offtha tilförenna giorth haffua, thet wij alle wel j röne haffue, våre gandzska gotth ath then meneman kunne thetta besynna, och icke så snarth löpe effter theris forrædeliga stemplinger

10. Til then x:de ther the gåffuo före att bönder icke ville slås emoth bönder

Suar

Thet prisar hans nade, huar icke nödhen trenger, så som tha sker nær the komma och vila tagha j frå them huadh the haffua, och trengia them til nogot obestånd thet j framtiden icke wel vil suarlighet wara Thå så sker sloge wel bönder moth bönder mykit mer brodher, mott brodher

11. Tiil then xj:te ath fogther brwchar sielffue köpslagan oc tilstædia andra landt köpare emoth forbud

Suar

Thet haffuer hans nade högieliga tijdt och offtha forbwdit och wil straffa ther offuer, huar thet benisath varder, göra och helsinger thet samma och inthet actha h: nadis forbudh våre gott ath man och ropade öffuer them, såsom offuer fogtana, och straffade then ena med then andra

12. Tiil then xij:te som ær om thet luterij ath ther om ær störstha ropit besynnerliga om then predican i Stocholm och suenska wisor och sångh

Suar

Om nogot luterij veth hans nade intet ath segie, annath en hans nade haffuer befalet predika gudz ord, och thet hælga Ewangelium (thet ær) then helga kristh(?), ath presterna icke bedraga then fatiga meneman, med theris egen dicth til theris girugheth, och vnder kuffua herrar och förstar, som offtha j fortijden skedt ær, thesse ryke til aldra största fordörff, huilkit : h: nade icke wil tilstædia vthan seger ther nogot emoth, och flere med hans nade, så her j landit som the och nw göra j anner landh the ther sanningena och retthetena kunna och vela besinna, Thå : h: nade thetta gör föra en hop och (!) munchar och prester honum vppå ath han vptager en ny tro och kalla thet luterij, och mena doch siit egeth bestha ther med, och inthet then menigemandz besta, våre goth ath then meneman thetta besynna kunne, ath hans nade thetta gör them til godho, ath the prester icke skula med så stor vskæl haffua them vnder siigh som andra estar (!) Om the suenska visor eller sånger forundrar : h: nade ath thet straffas i Stocholm, effther thet ær sider cringom alth rikit j alla

soknakirker, ath man plæger ther quæda på svensko och låffua gudh, oc ær jw så gotth ath thet sker på vårth egiet mål thet wij forstå, som på latina thet man doch inthet forstå, Och siunges doch j Stocholm på latina så nw som til förna

Och forvndrar hans nade ath the godemen j dalarna vele siig med thenna sack bekymbra ther the siig inthet på forstå, och then them inthet gæller vppå her ær rikitzens råd kirkennes prelater, och lærdemen, som then sack besth kunna rantzaka och åthskylia, the med hans nade vel vilia så ther om bestella ath ther om skal nesth gudz hielp ingen nöd vara, Doch formærker : h : nade ath the godemen j dalarna haffua thet inthet vthåff siig sielff, vthan ær them ingiffuet aff somligom prestom och mwnkom, som icke vela, ath sanningen skal vpkomma om theris bedregerij, med huilko the vnderkuffua then menigeman, våre gott atth the sette icke fornyken tro til them j thetta ærande

Huar ytermere behöffues ath suaras til for:na framsethninger, vil hans nade gerna göra in för h : nadis rikens råd, och then meneman som forsamlas om helgie trefällughetz tijd vtj vesteråss, och plæga ther huar-
iom och enom lika och retth, them honum nogot vila eller haffua til ath tala, så ath icke skal behoff göras, nogot obestånd företagas j rikit för hans nadis skul, Man haffuer doch nogh ath skötha thet obestånd som åff : k : Cristiærn: och andra rikitzens fienda rikena tilstundar, som nog vitherligit ær, ath samme k : C:[ristiærn] står ther alla dagha effter, ath han skal komma til sin rike igen, begærer hans nade för then skuld atj vtj for:na vesteråss möte vele haffua edra fulmyndoga sændingebud, och forfara ther nesth gudz hielp på all ærande en god beskedeligh enda, och la-
ther ther forinnan alth obestånd til bacha bliffua

Upsala den 16 Maji.

Till Jöns Nilsson i Östergötland, om oroligheterna i Dalarna, de andeligas skuld deri, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 232 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. etc. 1: 60 och i Kröningsvärd's Dipl. Dalek. 2: 110.

[Vtaff vpsala]

Tiil Jons nilson

Torsdagen nesth för Ericj

Var etc veth Jöns att vppe i dalarna ær företagit ett forrederij e huar man kan vpspörgia rothena ther til, doch vethe wij then vel i thet nestha, endoch then groffue enfälluge almoge ther vppe och til euenters annerstædz, thet icke sielffue forstå kunna, Saa fornimme wij nw att thetta ær rothen ath somlige vtthaff the åndeliga personer haffua giffuit, oc en nw dagliga giffua almogen hemlige oc vppenbårilige in, ath her vptaghes en ny troo christendomen til niderläggilse, endoch the wel vetha att så icke ær j sanningenne, vthan epter wij tale stundom om theris bedragerij, medh huilko the haffua vnderkuffuath herrar och förster och then meneman, vilia the tha så gerna stemplat med then enfälluga almoga med slike dictadhe stycker, ath the skola få en styggelse wijd oss, och fordriffua oss frå regementit, som the tilförna andra herrar offtha giorth haffua, och kunne wij wel merkie ath then finnes vel j lynköpungx stict, som hoffuudeth ær til then stemplingh, och haffuer thetta så vndhersath, huilken och med noget andra i sinnet haffua ath Erkebiscop göstaff skal komma her in j rikit igen, then thå sedhan skal vara ther eth hoffued före, och igen indragha K:[onung] C:[ristiern] then them en nw ligger på hiærtadh, vele wij ath tw ther vtinnan foruarar then meneman j thin landzenda her och ther huar tw kan, med læmpa, så

ath thet kunne bliffua oformerkt ath thet ær kommit aff oss eller tiigh, The som så aff tiig vnderuiste oc foruarade varda, the kunna thå vel vppenbårligha giffuat then menigeman före, på ting och andra samquemder, och wele vij ath tw lather granth åthhøra huro thet låther j the åndelige personer och huad the haffua för hænder, Och skicka hijt vp til oss tina karla med hesther och harniske på theris egien pung vthan almogans fortuna, Men sielff bliff ther nidre och tagh ther wara på alltingh thet bestha tw kan, Om tiig behöffues, kan tw wel tagha til tiigh igen nogra vngha lösa karla, Och effter Arffuit vesgöte ær dragen nider ath Calmarna, befrågha granth om ther ær nogot argt med, eller ey, och læth oss thet få vetha Tiigh etc

Upsala den 16 Maji.

*Fullmakt för herr Bengt på Olsby (Ulsby i Finland?)
prestgäll.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 234. — Förut tryckt i Thyselii Handl. etc. 1: 68.

Vthaf vpsala

[Torsdagen nesth för Ericj]

Her benctz breff på Olsby kirkio

Vij etc viliom allom viterligit vara ath wij haffue loffuat och tilsagt och med thetta vorth opne breff loffua och tilsegiom oss elskeligh her benct j olsby ath han må haffua niwtha och behålla vart gæld olsby, så længe honum sielff behager ther atth bliffua, På thet for:de her benct skal thess aluåriligare företaga gordzens forbetringh, med bygning och rydning til akers och ængs vphælle, Doch så att han bliffuer oss för en tro och retrådigh man, Årligha vthgiffuandis:1: [50] mark j pension vår Cancellor, Om sanctj Ericj tijd vthåff

samma gæld, och ingeledis försummer then tjänist som han på sijt presteembetis vägne är plictog ath göra sina socknabönder med gudz ordz förkynnelse, och predicen, och så længe han for:ne vilkor j alla sina puncter oforkrænkte fult gör, och haffuer siig tachsamliga j sijt omgængilse med for:ne sine sochnabönders wnnisth, Skal ingen mackt haffua med öffueruelle och oreth ath driffua for:ne her benct frå förbene[m]pde gæld olsby, vthan han forbryter siig sielff mot for:ne vilkor och kan siig icke ther före med lagligh vrsekt vndlede Eder etc

Upsala den 19 Maji.

Berättelse om konungens möte i Upsala med en del af allmogen och rådet, samt dervid fattade beslut att till Dalarne uppsända vissa dannemän, som skulle samtala med allmogen derstädes och å hela landets vägnar råda densamma att afstå från det obestånd med daljunkaren, som den företagit; — instruction för, nämnde fullmäktige, jemte förteckning på desamme.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 237 v. — Förut, med någon afvikelse i stafsättet, tryckt af Tegel, l. c. 1: 148. Instructionen och förteckningen är äfven, efter Tegel, meddelad i Kröningsswärds Dipl. Dalek. 2: 112, n:o 400.

Annodominj Mdxxvij daghen nesth effter Sanctj Ericj dagh then tijd wår käraste nadige herre talade med then meneman som wåre forsamblade wijd gamla ypsala Och gaff tilkenne thet obestånd som en parth j Dalarne haffuer företagit med then skalk, vitherlig tiuff och forrädare, som the haffua beskyddet, hægnad, och forswaret, Alwårliga begærandis ath foruitha siik med then meneman, om hans nade skal forlatha sig til them, om the Dalakarle nogen twisth, twædrekt, och obestånd vpröre vele Thå suarade then menigeman ath the ville obrutligha hålla hans nade al then del the

haffua loffuat och tilsagt hans nade med mandskap, hulskap och troskap Och tilskickade och tilnempde en parth åff almogen som fwlde hans nade in til vpsala, och samma dagh effter middagen våre til samtal med hans nade, och the godemen aff rykitzens rådth ther våre vijd handen på prestagilledt och ware så offuer ens med hans nade ath the tilnempde thesse epter-scriffna dandemen, som strax skulle giffua siigh vp, til samtal med Dalarne, Och giffua them för rådth på menige landtzsens vegne her nædhan före ath the affsettie skulle thet obestånd the ofornwmsteliga vthåff otrængth måll haffua företagit och ære effterscriffne framsetninger som beslutes j thesse instructioner for:de dandemæn köpstædernes och landzsens sendebud medgiffne ath giffua dalakarlana til kænna

Fförsth dragha dalakarlana til mynnes huad nöd wij våre vtj stadde j k: C:[ristierns] tijd och hwreledis gudh frelsthe oss ther wth sændandis oss vår nadige herre K: G:[ötzstaff] then wij och sidhan samtygt och koradt haffue för wår retta herra och Konung och haffue beplictedh oss med swären edh och handstræckning ath hålla hans nade ther före tilsegiandis honum hulskap, troskap och manskap

Noghon tijd ther effter når som her pæder Cancellen med sijt partij vprörde eth nytt forræderj vppe j Dalarne våro Dalernes fulmy[n]doga sendebud j thet senaste herramöte j vesterass beplictandis siig på menige Dalernes vegne ath offuergiffua for:de her pæder och hans partij Och ytermere then tijd wår nadugiste herre var personliga vppe hoss them, loffuade the alle samfelth hans nade hulskap, troskap, och manskap med theris swären eedh och beseglde breffs stadfestilse vnder Dalernes jndsigle, och beswåre siig j forbwndt med stocholms stad och then meneman kringh om hela riket, lathandis vthgånga theris opna breff til alla lagsa-

gwr hure the beplictade siig för wår käriste nadugiste herre ath the aldrijch skulle effther then dagh beskydde, forswara eller beskerma, nogre skalkar eller forrädare, som siig ville giffua vp til them och nogoth stempla lönlige eller oppenbårlige mott for:ne wår käriste nadugiste herre Som theris vthgiffne beseglde breff vthuisa

Ther emoth ær nw företagit eth storth obeståndt med then skalk, vitherligh tiwff, och forrädare som the beskydde och hylla vppe hoss siig, Thet huar och en rethfærdogh Dandeman her nædhan före, storliga forwndrar ath the så ringa achte vele for:de forbundt, swaren eedh, beseglde breff, och höge beplictelse vthan giffua siig frå sin rettha herra och hela rikit och til en vitherlig tiwff, hwar inthet annath vil effterfyliya vthan rikitzens fordærff med konung Cristiærs eller andra fremmade herrers indragelse som til förne skeedt ær

Ther före haffue wij vthæff Stocholm köpstæderne j vpland och fiæringeland vpskickat til eder nogre våre fulmyndoge sendebudt med fulla befallning ath tilsegie eder pa wår käriste nadugiste herres vegne een frij felijg oc christeligh leygdh attj moge haffue eder fulmyndoga sendebud til thet herramöthe som skal stånda j vesterass på helgie trefällughetz söndagh nesth kommandis oc ath the måga felige komma til och frå, och dyærffueliga framsettie eders clagemål för hans nade, rikitzens råd, ridderskapit, köpstadzmen, och then meneman som tilkallad ær, och alwårlige giffua eder bristh tilkenna, och huatt nød eder haffuer driffuit til sligt obeståndtz vprörilse

Och huar j jcke vele rette eder siælfue och annama thetta warth goda rådh haffue thå j slithet thet forbwndt oss emellom giorth ær oc syndret eder frå oss och hela rikit, och icke wij oss frå eder, j skule fulkomliga vetha ath wij ingaledis vile giffua oss frå then hulskap, troskap och manskap, som wij haffue loffuat

och tilsagth var kärste naduge herre, the wij velom oforkränkth och obrotliga holla hans nade så længie wij liffue Ther mogen j fulkomligan rette eder effter j ære doch icke mere æn en parth och eth lidhamoth med oss och flere j hela rikit Och skulle ingeledis så ofornwmsstelige oss och flere oåthsporde företaga slikt obeståndh som icke alenasth eder sielffua ær til straff och forachtelse vthan jæmwæl allom oss til twngha och forsuagilse för en thet bliffuer stillat

Åff rodzlagen	Stækis län
Anders håkonson j vesby	Bænct j hellista
j röde sokn	Nordunda hæråd, och ras-
Tyerp och våälha	bo hæråd
Anders jönson j valby	Anders åthuidson j adel-
Trögden	tomptha
jons larson j hårby	torstwna hæråd
Crisman larson j breedh	Olaff jönson j amyro lasse
Aff Salabergit	i spolsta
Olaff pæderon j kiffue-	
stadom	
Erich larson j brwnna	

*) Tegel tillägger efter förestående bref:

«The som vthskickade wore vp til Dalarne, finge inge andra Swar aff Dalakarlarne, än at the medh thesse Skääl och Wilkor, wille wedersaaka theras DaleJunckare, och sättia sikh nidh.

Först, om han motte komma frijtt och obehindrat aff Landet vthi sitt frije Behold, och sedhan försee sikh hwar han kunde.

Til thet Andra, at alt thet the medh honom företaget hade och sikh förseedt, skulle bliffua förlatet och wara en öffuertalet Saak.

Til thet Tridie, at icke någhon ny Troo eller Lutthersk Lära, skulle them på Fördh bliffua.

Til thet Fierde, at icke skulle brukas monga främmande Sätt, medh vthackade och brockotte Kläder, som tå i Konungens Hoff nyas vpkomet war.

Til thet Fempte, at alla the som åthe Kött om Fredagar eller Lögerdagar, motte brennas vp heller eliest affijffuas.

Upsala den 20 Maji.

*Till menigheten i Dalarne om det till nästkommande
Trefaldighetssöndag utsatta herremötet i Westerås, om
upproret i Dalarne, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 236. — Förut tryckt i Kröningswärds Dipl. Dalek. 2: 117, n:o 403.

Vthaff vpsala

[Mondaghen nesth effther Ericj]

Tiil Menige Dalana

Kære wener som wij tilförna gönom war scriffuise haffue lathet eder forstända om thet herramöte som var beråmad att hollas skulle vtj vår stad Suderköpungh och athuj ther til kallad haffue varth elskeliga rikisens råd hela frelsit och nogre köpstadmen vthåff huar köpstad med sex forstånduga bönder aff huario lagsagw offuer alth rikit, tesligesth på eskandis athj och tilskicka skulle noger godemen vthåff bergxlagen och Dalarna som forbenempde möthe på alles eders vegne skulle besökia, Doch effter leglighetennes begiffuelse haffwom wij foruandlad samma herramöte frå Suderköpungh och til vår stad vesterås med tidennes forlængilse eder til godho in på helgie trefällughetz söndagh ther j på then tijd med myndre möde och bekostning kunne latha alles eders fulmyndoga sendinge-bud komma oss til samtal, giffuandis oss och varth rijchitz råd til kenne huad nödh eller twångh eder haffuer tildriffued ath en parth j dalarna haffua trædeth j frå then hulskap, troskap, och manskap the oss loffuad och tilsagt haffua med swären eedh och beseglede breffs stadfestelse, och giffuit siig in til en vitherligh tiwff, skalk, och forredare, Mæn wåret så sacha athj eller andre våre vndersåther haffde oss nogen skyld til ath rechna, tha haffue j och alle andre rikisens råd för

eder, för them j och kunne framsettie eder clagemål, och vthan sligth obeståndtz och twædrektz företagilse giffua til kenna, huad sack eller bristh j haffue oss tillægga, vij ære æn nw som wij och altijd til förna vareth haffua, offuerböduge ath stånda eder och allom androm til suars och rettha som oss haffua nogot tiltala, Och huar wij icke redeliga kwmmom forclara vår vrsekt, vele wij tha tilborliga effter wårth rikis rådz och flere gode-mendz rådh, latha oss segia, och afstillia huad bristh eller forswmmelse finnes eller oss tilrechnas kan, på våre sidho, j nogerhonda motte Thet haffue wij och nw j thenna forsambling her j wår stad vpsala framseth och forkynnadt för våre troe vndersåther, edla, och oedla köpstadzmen och menige almogen som her hoss oss forsamblade våre j Ericxmesso, Therföre formane wij eder athj æn nw rette eder sielffue, afsettiendis thet obestand en parth åff eder oforumstelige foretagit haffua, Och giffwom wij eder fulmynduge sendebud åff Dalarna med thetta vårt opna breff en frij feligh sæcher och christelig lägde athij måge besökia for:ne herramöte vthj västerass på for:ne tijd, och nær samma möthe varder forslithet, vthan alth hinder eller for-fångh skule j sedhan komma vtj edert godha behaldt igen vij viliom gerna vetha eders skada, huar wij ther til icke nödh och twingade vardha, vthan heller styrkia frijd oc endrekt til våre vndersåthers longlige bestånd och rolighet thet skal gud kenne then wij befalle eder alle sammans til Euigh tijd etc

Stockholm den 20 Maji.

Till electus i Skara, Thure Jönsson och andra riksråd i Westergötland, om det blifvande mötet i Westerås, den upptagna gården, Thure Jönssons önskan att slippa bevista nyssnämnda möte, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 236 v.

[Vthaff vpsala]

[Mondagen nesth effther Ericj]

Tiil Electo j Scara her Ture och flere aff rikisens råd j Vesthergötlandh

Vår synnerlig etc Kære her Electe her ture och j flere godemen Effther ty ath wij jnnan stackoth tijd formode eder komma personliga til ordz och samtal med oss vtj thet möte som ær beleggued ath ståndha vtj vår stadt vesterass på helge trefällughetz söndag nesth kommandis, haffue wij inthet besynnerligit på thenne tijd giffue eder tilkenne gönum vår scriffuelse, forlåthandis oss til eder athj haffue achteliga tilsyn om vårt och rikisens bestha j then landzenda, jcke forgæ tendis then samman dragna gerdh, som achtet ær til rikisens geldz betalningh, ath hon bliffuer vel foruaredt, och the lybskes fulmy[n]dige sennungebud redelige j hender anthwårdath med the vilkor och foruarelse som vår breff tilforne eder ther om tilscreffuen clarliga beslute och jneholla, Ære her och nw wijd handen j vår stad Stocholm for:ne lybske stadz fulmyndighe sendebudt som vpbara och tijl siig annama på rækenskap the varor som her j vpland och vthaff östergötlandt til hopa kompne ære, til forbene[m]pde gældz betalningh, Så kunne wij med eder och j med oss j for:ne möte forslå huadt summan kan dragha på then del them anthwårdath bliffuer bådhe her och ther til forscriffne be-

talningh, Ytermere som wij tilförne screffue eder til berörandis vtj vår breff om hela frelsit nogre köpstadzmen aff huar köpstad, och forståndige bönder vtaff huario lagsagw som tilnempnes skulle ath besökie for:ne möthe Så ær en nw vår begæren och vilie, ath thet ingeledis bliffuer forsummeth, Och som j her Ture begære vdj eder enskild scriffuelse ath wij skulle haffue eder thenna rese fordragh, för then stora kosth och twnge skuld som eder tilstunder och bygningh etc j kunne wel sielff besynne huad lagh thet kan haffua, atj eller noger andre vthåff rådith drage siig vndhan for:ne mötis besökning, för the höguårdendis riksens ærande skuld, som på then tijd achtet ær att håndlås med hela adelen och then menige man som ther tillkallade ære, och huar samme ærande nogot falla eder tijl sinne som j lathe forstå vtinnan eder scriffuelse, vethe wij icke hure j kwnnen vel begære ath forsetthie for:ne möte, vij haffue til ewintyrs forslykt vår appetith och lyste på thetta regimenth her ær j rikit, och sågho gerna ath en annan haffde thetta omak vthan her bliffuer en annan skickelse och ordinantia med thenne olydigh och ofornwmstog almoge j Dalarne Så vele wij athj haffue med eder edra karla, hernisk, små sommerhesta och bestha verior, som wij j förmere scriffuelsen begöradhe vthåff eder, til for:ne möthe Thesligis nogra forstånduge men vthåff Capitulum til thenna lærdoms företagning som nw på färde ær Eder etc

Stockholm den 21 Maji.

Utdrag af skrivelser till Erik Hansson, Ingel Hanson, Måns Nilsson, Nils Olsson på Noraskoga och Erik Pedersson på Lindesberg. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 237.

Vthaff Stocholm
Tisdagen nesth effther Ericj

Erich hanson
Tiil Jngel hanson
Mons nilson

Ath the ære the bönder behielpuge som vthskickade ære til dalarne aff then meneman her nædhan til boo med råd och dådh huath besth och beständeligasth forhandlas skal j the framsetninger och ærande som the haffua på then menemandz vegne til almogen j Dalarne Och ath landztingit kwnne med thet aldra första bliffua forendath och sætt vtj tuna eller huar them syntes besth tilfelle vara ath bönderne huar med annan kwnne komma til samtal

Tiil Nilss olson på Noraskogha
Erich pæderon på lindesbergh

Ath the komma skula til thet herramöte j vesterass om helgie trefällughetz söndagh, och thess forinnan skula the annama til siig alla the lösninga karla som the kwnna öffuer komma, och giffua them nogoth på honden åff skatten på räkenskap, loffuandis them ath wij vele holla them skadelöse och forbæthre theris lön j framtyden viliandis ath the med them leggja siig aldra största vin om ath the kunne fordriffue och nider slå Olaff bondes vpsåth och onda mening, som han siig ther om kring bergen företagit haffuer på then arghe

*) Se anm. sid. 21.

skal[k]s och forrædares vegne som vpkommen ær j da-
lerna ath bedriffua sin ondsko etc

Stockholm den 24 Maji.

*Förbud för innebyggarne i Kumo och Ulfsby socknar i
Finland att idka olagligt laxfiske.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, bl. 238 v. — Förut meddeladt af Arvidsson, l. c. 2: 205.

[Vthaff Stocholm]

Tiil kwma och wlfzby soknor

Ffredagen Nesth ephther Ericj

Vij Göstaff etc helse eder etc Kære wener oss ær
til kenne giffuit athj plæghe oss forhindra vårth laxe-
fiske med the stöthe nöther j brwken vthanför åmyn-
neth j Wlsby fferd Så ath fisken ey wp får gå j åmy-
nedt for edere olagelige nöther skyld Doch thet stor
oskäl är Hwarföre wilie wij och hoglige forbyude eder
alle som the stöthe nöther plæge brwche, athj her eff-
ter slikt åffstille Brwkandis eder stöthenother och fi-
skerij alenasth wijd eder egen landt Så som gammal
seder varith haffuer, Och Suerigis lagh inneholler Thes-
ligis och j gode mæn alle j yllesstadha bo som våre
laxafiske brwke athj oss lathen niwthe och behålle wår
Konungz del obehindradt hwar tridie dagh, som gamal
Seder warith haffuer til thess wij tiidt personliga kom-
mandis vardha Wele wij tha ther om yterligare forhöra
och forfara hwre sanninghen siigh begiffuer Eder gudh etc

Stockholm den 24 Maji.*Utdrag af bref till Niels Eriksson.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 239.

[Vthaff Stocholm]

[Ffredagen Nesth effther Ericj]

Tiil Niels Erichson ath han giffuer oss til kenne huad ther gar för tidenne Thernesth ath han holler huar annan dagh meen med suenerna Så the göre ingen offuerwäld eller skalkheth huaske en eller annan Och ath han achther granth oppa ath the haffua sæmyo och endrektoghet j bland them e hwem the ære, bade Tyske Danske och swenske

Konung Gustafs stadfästelse på fredstraktaten med Ryssland, utfärdad den 26 Maji 1527, är för sammanhanget skull upptagen bland öfriga fredsförhandlingar med Ryssland i föregående del, sid. 151 o. f.

Stockholm den 28 Maji.*Förläningsbref för mäster Hans Hammersmed och hans barn på Utby gård.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 239.

[Vthaff Stocholm]

Tiisdagen nesth effther vrbanj

Mesther hanses hammersmidz breff

Vij Gostaff etc Göre vitherligit atwij åff sinnerlig gunsth och nade vndt och oplathet haffue oss elskeligh troe vndersäte mester hans hammersmedt, then gård som han nv på sitther vthby benempd, j hans liffs tijd och hans barn effther honum, så att samma mester hans må frij vthan alle renthe och skatt forne gårdh

*) Se anm. sid. 21.

nywtha brwche och beholle, obehindreth Doch med slikt vilkor skula hans barn forbene[m]pde gård effter hans dödt besittie Ath the thet embethe som han nw brwchar lære och bruche skule, men huar the samma embete icke lære kwnne och for:de Mester hans nogot på for:de gård mer æn en landbo hörer årlige til ath byggie, byggendis varder Thå skola samma hans barn forgelles och forlægges med så mykit som gode men ther om mæthendis varde ath han mer æn honum årlige borde, på bygning bekostad haffue Thess til visso

Stockholm den 28 Maji.

*Till hustru Anna (Bengtsdotter Lillie) på Tyresö, att in-
tet förfång må göras mäster Hans Hammersmed.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 239.

[Vthaff Stocholm]

[Tiisdagen nesth effther vrbanj]

Tiil hwstrw anna på töresö

Var etc oss ær förekommit hustru anna ath eder fogte gör then mester hans hammersmiden nogot öffueruåld nemlig ath han pleger fara epter honum med spænth arborsth j skogen etc Thet doch stor oskel ær huilkit wij forvndre athj slikt tilstædie effter samme mester hans hammersmid ær oss och rikit med sith embethe ganska mykit nyttoger etc Therföre ær var vilie athj tilsegie edra fogter och embetismen ath the affstille sligt, görandis honum inthet hinder eller föfångh huarken på skogh eller annadt vthan lathandis honum brucha sijt embete som tilbörlogit ær etc Men huar eder synes ath han ær eder til skada antyngge på skog eller annadt och j ville skiffte then gård ther j vthby vtj nogon annan Cronones gårdh så gåth med

alle æger och behöringer som then kan vara och j thet ville giffua oss til kenne, ville wij thå vara fortencthe ath forsee eder med eth annath så gott godz på jord skog och æger som thet kan vara Eder etc

Stockholm den 28 Maji.

Till innebyggarna i Raseborgs län i Finland om uppbyggande af Raseborgs slott på en annan plats, och om konungens afsigt att dersammastädes anlägga en köpstad, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 239 v. — Tryckt af Arwidsson, I. c. 2: 206.

[Vthaff Stocholm]

[Tiisdagen nesth effther vrbanj]

Til Rasborgx län

Vij Gøstaff etc fförst tacka[n]dis thij för gærden ath the veluilielige henne vthdroge Thesligis giffue wij eder til kenne ath wij icke til sinnes ære effter rasborgh nw så fordörffuad och nider bruthit ær, latha thet vpbygginga, och renouere på then stad som thet tilförne stonddit haffuer för then oleglighet skul vthan ackte thet lathe settie på en annan stad ther på landit ther better legligheth och bequemmare rwm vara skal och seglads invnder til liggia kan Så ath oss förhoppes ath oss och eder framdelis til gagn och bestånd vare skal, Huarföre begære wij atj berede edra tegellawger [tegelwagner?], betænkiandis så ath j oss behielpuge ære med tegelslagning och kalkbrenning nær behoff görs lathanndis eder veluilioge finnes til for:ne slotz vpbygning och al annan del huar vår embötisman eder ther om tilsegiandis varder på våra vegne Och achte wij vijd thet rwm som slotthet skal vpbygges lathe vpkomme en köpstad eder til gagn och bestånd ther j skule til köps

få, salth, hwmbla, och annan del then j behoff haffua
 Så atj icke ther epter altijd skole fara til reffla eller
 annerstadz vthan thet fongandis varda inne j landit
 hoss eder Eder gudh

Stockholm den 28 Maji.

Dombref mellan egarne af ön Inre Öxlan.

Rikts-Registr. C, 1526—1529, fol. 239 v.

Eth stadfestilse breff på en öö benempd indra öxsla

Vij Göstaff etc Görom vitherligit med thetta vart
 opne breff ath år epter gudz byrd Mdxvij Tisdagen
 nest effter sanctj Wrbanj dagh kom för oss på vårth
 slott Stocholm, Torsten salmönson vlff larson j tienigz-
 sta, och anders j skäringe beklaghandis att ffrw Mæ-
 rittis på Eka landbo j indra öxsla gör them allom som
 boandis ære j for:de tiengsta by stort forfångh platz och
 hinder på theris fiskerij, fåbete, och annan fordell som
 them bör ath haffua . niwtha . brwka . och behålla in
 vppa samma öö indra öxsla som klarliga beuisas med
 her Erich niperst och suarthe åche jönsons ridderes
 öppna pergmentz breff med beggis theris hængiendis
 indziple vel foruaradt som the j fordom tijden ther
 oppå giffuit haffua Huilkit theris clagemål wij sette j
 rette jn för epter:ne våre tro men och råd larss sigga-
 son vår marsk Erich flemmingh Knut andersson, biörn
 clauson Och nogre andre godemen som oss våre vijd
 handen befallandis ath the vthan vildt ther om segie
 skulle så mykit som rett ær Doch sidhan forbenempde
 våre gode men haffde . sett . läseth och grundeliga
 offuerwäggit for:ne breff med eth annath her Nilss stu-
 res ridderes paperss breff lydhandis på thet samma
 Och achteliga forfaredt for:ne Torsten Salmonsons vlff

laressons och anders j skæringa framsetninger clagemål och skæliga beuisning Kwynne the vel formerkie att for:ne theris breff ære skæliga vthgiffuen oc for:ne frw mæritis landbo på indra öxsla ær them til hinder platz och forfångh Och therføre sagde och dömde for:ne våre godemen vdj jwars flemings nerwara som war tilskickadt ath tala och suara j for:ne sack och ærande på ffrw Mærittis vegne om forbenempde hennes landbo, skal antingen flyttie sith bo in vdj tiengssta by til the andre som ære medægande j for:ne öö jndra öxslæ, heller lathe siig nögie ath then del som henne tilfaller vtj samma öö och then alenasth, fiekie, fare och brwke them til inthet hinder platz eller forfångh, til land eller vatn som parth ægandis ære med henne j öön effter for:ne breffs beuisning the wij med thetta vårt öpna breff gille och confirmere, stadfestandis then dom forbenempde våre godemen her vtinnan sakt och dömth haffua vijd then partens xl marka sack som mott for:ne dom görandis vardha vthan for:ne frw Mæritta eller nogon annan på hennes vegne her emott better skel och beuisning förebærandis vardha jnnan nest sex vikor, sedhan for:ne dom henne forkynnad vardher

Stockholm den 30 Maji.

Öppet bref för borgaren Peder Mortensson, på besittningen af ett halft stenhuss vestantill i Stockholms stads gamla mur.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 240 v.

[Vthaff Stocholm]

die Ascensionis dominij

pæder Mortensons breff på eth stenhuss

Vij Göstaff etc Görom vitherligit med thetta vårt öpne breff, ath epter ty oss elskeligh pæder Mortenson

borgare vtj vår stad Stocholm haffuer förnögt her hans ditmarsk prebendat samma stadz på våra vegne cxxx marcer för thet halffua hus liggandis vestan tijl j gamle mwren som wij haffde viderlagt for:ne her hans för then retth som han haffde til then södre Cartuse grennen then han oss frij och quitt offueranthvardath haffuer så mykit som honum ther vtinnan tilkommed var, j arffuedel, som hans quitte breff clarliga vthtrycker, thet han forbenempde pæder mortenson på for:ne vpborna peninga giffuit haffuer vnder Stocholms stadz signeth Thij åffhende wij oss for:ne halffua hus och tilegne thet quitt och frijt forbenempde peder mortenson och hans eptherkommandom arffwingom in til then andra halff parten som han tilförende åtte j samma hus Tiil thess yterligare visso etc

Stockholm den 30 Maji.

Dombref mellan Olaf Jakobsson i Fiskeby och Peder Andersson i Elfvestada å ena, samt Jakob i Tyske å andra sidan, rörande ett stenhus i Stockholm och ett i Westerås.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 240 v.

[Vthaff Stocholm]

Olaff jacobson och pæder anderson dombreff på ij stenhuss

Vij Göstaff etc Görum vitherligit med thetta varth öpna breff ath år epter gudz byrd 1527 onsdagen nesth effter sanctj vrbanj dagh kom för oss oppa vårth sloth Stocholm olaff jacobson j fiskeby och pæder anderson j ælffuestada giffuandis oss til kænne hure larss smeltare j vesterass och hans hustru :h: Rådgærd haffde giffuit vnder sanctj dionisij prebende sammestadz ij

stenhuss eth liggiandis j vesterås och annad j Stockholm som gâffue breffuit och en anner scriffth vthdragen åff tenckboken j vesterass clarliga beuisar och jacob j Tyske for:ne larss Smeltares broder haffuer med lagh och rethgang jgen vnved bådhen for:ne stenhuss som mott hans och flere hans medarffues samtycke och godminne olagliga giffuen våre vnder for:ne prebende och vil for:ne jacob j tyske med sine fränder tilegna siig alena samma hws och modt bescriffuen suerigis köpstadz lagh åfftrengia olaff jacobson och pæder anderson som ære forne :h: rodgærdz for:ne lars smeltares hustrus arffuinge huilkit ærande wij befelthe våre godemen och råd Mester Erich Electo til Åbo larss siggason vår Marsk iffuar fleming och nogre flere gode mæn som oss våre vijd honden ath ransaka och ther om döma så mykit som rethh ær doch sedhan for:ne gode men haffde seth, læsit och offueruegit for:ne gâffue breff och scriffthen vthaff tænkeboken med michel nilson vplandz lagmandz dombreff och forfarit beggie partens vitne, skæl och beuisning, sagde the och dömde for:ne olaff jacobson och pæder anderson delachtige in j halffua arffuid med for:ne jacob j Tyske Huilken dom wij gille, samtycke och confirmere biudendis for:ne jacob i tyske ath han lather them ffå sin part j samma arff jnnan næste vj veker vijd sine xl marcer haffuer och for:ne jacob them nogot til ath tala om en mandz bott som han them förekastad haffuer menendis ther med kwnne trengie them frå for:ne arff ther om skule the stonde honom til suars oc rette huat han them med lagen offuinna kan och likwel skal vår dom vara gill och fasth som han giffuen ær etc

Stockholm den 30 Maji.

Dombref för Jöns Pedersons enka Katharina och andra borgare i Stockholm att återfå dem fränstulet gods, hvilket Nils Grabbes tjenare sig sedermera tillegnat.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 241.

[Vthaff Stocholm]

[die Ascentionis dominij]

Hustrw Katerines dombreff jöns pæderons efterliffuerskes

Vij Göstaff etc Göre vitherligit med thetta warth öpna breff ath år etc mdxxvij tisdaghen nest effter vrbanj på warth slott Stocholm befelte wij våre godemen och råd biscop peder i vesterås Mester mons til strengnes Mester Erich til Abo Electi Larss siggason vår marsk Erich flæming Iwar flæming Biörn claffuesson och flere godemen som oss våre vijd handen, att ransaka om nogot godz som jöns pederson och nogre flere våre vnderståther borgare j Stocholm, haffde misth til siös, och the tiwffuar som samma godz röffuad och stulith haffde wrdhe sidhan bespeiadhe och gripne wthaff nilss grabbes thænare, och rettade wijd rasborgh, Och menthe för then skuld for:nenilss grabbe ath hans tiænare siig rett haffde til for:ne godz som the finge med samma tiuffuer och röffuare, och strax partedhe och skiffte thet sin emellom rettthe ægandene oåthsporde Huilkit ærende forbenempde våre gode men och råd annamade j rette och effter ty icke kwnne finnas med siöbreff eller anner beuisning ath the våre rikisens fiender och samma godz kwnne ther med dömes för prijs vthan som beuisligit ær ath the sielffue våre bekende nær the bliffue rettade våre the med ominne rymde frå for:ne jffuar flæming och haffde röffuad och stulith samma

godz frå stocholms borgare Doch effter suerigis bescriffne lagh ath then som tiuffwen griper och fonger haffuer icke retth til mere en huad han fonger med tiuffuen thet honum siælffuom tilhörer, dömde the ath for:ne Nilss grabbe och the andre som samma godz bijtt och partet haffue skulle thet frå siig leggiae huar och en så mykit som han fångit haffuer på sin parth jnnan neste vj veker sedhan for:ne dom bliffuer them vnderuised wijd huar theris xl marcer och skal samma godz vpanth-uårdis hustru katerine for:ne jöns pedersons efftherliffuerska och flerom rettom ægandom j Stocholm som lag tilsiger Huilken for:ne dom wij gille och confirmere med varth indzigles på triskning (!) åa ryggen fför thetta breff Giffuit

Stockholm den 30 Maji.

Tillåtelsebref för Bengt Kåre att taga arf efter sin broder Joghan Byrgelsson, mot det han iklöder sig broderns redovisningsskyldighet inför konungen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 241 v.

[Vthaff Stocholm]

[die Ascentionis dominij]

Vij etc Görom kwnnokt ath effter thet oss elskeligh her benckt kåre haffuer oss giffuit oc vtj hender anthwårdath sin handscriff och recognicionem bepligtandis siig ath göra god skel oc redho for sin dödha broders (nemlig joghan byrgelsons) rækenskap, och med lika vpfylla och giffua oss igen alth thet wij tilrekna kwnne han oss epter samma hans broders rekenskap bliffuer skyllogh j then del, han aff oss j befalning haffde j hans lifftijd Haffue wij vnth och tilstadt, ath förberörde her benckt kåre, må och skal kennas wijd for:ne joghan byrgelsons cleder godz, och ægedeler, e huar han them vpspöria kan j alle retteliga tilhörning,

och vthkreffia och til siig annama, aff hans gellenärer, the gæld och skulder som the med retthe ære plictoge til ath betala och viderleggia effter hans dödth Ther före forbiudom wij huariom och enom som noger aff for:ne joghan byrgelsons tingelst, e huad thet helsth vara kan haffua j verio, ath thet ey bliffuer samma her benckt hindrad eller förhållet j noghon motte emoth thetta varth breff och sammaledis om hans inkräffiandis gæld biudandis våre fougter och embetismen ath the honum behielpuge ære epter hans broders dödth j then del han haffuer reth til

Stockholm den 7 Junii.

*Till Jöns Andersson, fogde och befallningsman på Kors-
holm, om de med ryska sändebuden afslutade underhand-
lingarna, samt om villkoren för gränshandeln.*

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 242. — Aftryckt af Arwidson, I. c., 2: 207.

Vthaff Stocholm

Ffredagen nest för pingxdaga söndagh

Tiil Jöns andersson pa korsholm

Var gunst etc vij lathe tig forstå Jöns ath j thenne nesth forlidne dager haffue varit hoss oss her vtj vår stad Stocholm Storeförstens aff Rydzseland fwlmtyndoge sendingebud en bayor, och storeförstens secretarius vthaff nogård vthskickade etc Huilke som haffue med oss på Storeförstens vegne then frijd och forening som beleffuad var j her Swantes tijd ath stonda skulle, obrotteligh j lx år, emellom Suerige och rydzseland confirmered och med korskysning och fridzbreffs besegling Stadfest etc Ther nest föredragit nogre framsetninger verff oc clagemol som storeförstens vndersather haffue til våre etc och j bland andere clagemål handel och ærande som her med for:ne storeförstens forendat

varth, bleff så besluthet om then skalkheth lönlige tiwffriid, mord, brand, och råff, som bedriffues pa grensen pa bådhå sider, både storeförstens vndersåther in vppa våra och åther våra in vppa hans, ath huar nogon skade hender heller sker epther thenna dagh på grensen anthen på then ena sidon eller på then andra och thet bliffuer beclagat och skæliga beuisath skula thå befalningxmennena bestella ath skadhen bliffuer vidergullen på samma månad eller och sielffue betala samma skada, och sedhan med tidhen ransaka och vthleta then brutlig ær, lathandis honum tilbørliga straffat bliffua epter sakenness tilkreffielse och lagsens tilsegelse Så ær var vilie ath tw lather forfara huad skada the rydzser haffua giorth och bedriffuit vijd then landzorth och giff oss ofortöffuat theris nampn bescriffuen, och huar the boo som vij och vare vndersåther haffua nogot med rettha til ath klaga, och alla andra legligheter lath oss forstånda gönum vijss bud eller tijn scrifftelig vnderuisning Ther nesth vart her forendath om the köpmæn som plega fördis emellom Suerige och rydzland, ath the måga bruka theris bestha then ene med then andra som gammalt och forth haffuer varith fförendis the varor som nyttoge ære i rijkit, våre och for:ne sendebud begærende på storeförstens och menige köpmæns vegne vthåff nogård, ath wij skulle förtaga oc icke tilstædie then olagliga handel som köpmæn vthåff kexholms læn bedriffua med theris köpenskap in vtj botnen med våre vndersather etc och ære wij ther om så fortenthe ath epther thy samma köpmæn vthåff kexholms læn ære våre vndersåther til beswæring och stor twngha och oss til skada med the bestha varors vthföorning som ther falla j landit vthan the vele bekænne oss med en mærkelig skænck och årlig tribut, vele wij ingeledis tilstædhe thet sielffsswål the her til dagx brukat haffue vthan ath the alenasth måge besökie köp-

städer som lag tilsegia Thetta mott tw hemliga sæthe them före så ath almogen forstår ther inthet vthåff, Giffuandis oss tilkenne theris suar oc anslagh med thet alla första, huro nær tw kanth begåt med besta lempe ath the sielffue vele tilbiude och bepligte siig til nogon årligh tributh om våre vndersäter icke vel kwonna vara them för vthan her vthinnan læt oss ofortöffuat forfara all læglighet Tig etc

Westerås den 18 Junii.

Öppet bref om konungens öfverenskommelse med fullmäktige från Dalarne, att daljunkaren må komma till Westerås, och att han skall erhålla förlåtelse så framt han befinnes vara Christina Gyllenstiernas son, men i annat fall ej lida annat än hvad lagen utvisar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 242 v.

Vthaff Vestheras

Tisdagen nest epter botolffj

Vij etc Göre vitherligit ath nw wij j handel vare j her vesterass med the godemendz sendingebud j dalarne om then vpresning som ther skeedt ær vart så offuertalad ath the skula latha then vnga karl som ther vppe ær och vpresningena giort haffuer, komma her til stædes j samma vestherass, jnnan söndagen nest epter sanctj johannis baptiste dagh, införe oss och varth elskeliga rikisens råd, och huar så hende ath then goda quinna ffrw Cristina kenner honum thå för sin son, som han ther vppe seger siig vara, haffue wij loffuat och med thetta vart breff loffue atwij för godemendz bön skuld vele tagha honum til venskap igen och see vthoffuer med honum, för thet han nw ther vppe talat och giort haffuer, huar hon icke bekenner honum för sin son loffue wij en thå ath honum ingen oreth ske

skal vthan thet godemen finna ath lagh oc retth vth-
uisa Tess til visso etc

Westerås den 18 Junii.

*Till fru Elsa (Laxmand) om hennes rättegång med Thord
Bonde och om hennes son Erik (Gyllenstierna).*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 242 v.

[Vthaff Vestheras
Tisdagen nest epter botolffj]

Tiil ffrw Else

Kære ffrw Elsa wij haffue forstondit edert lagligh
forfal gönum eder scriffuelse för huat saka j kwnne
icke vel bekomma ath besökia thetta möthe nw på
thenne tijd Stondandis her j vår stad vestheråss til ath
swara Tord bonde etc Hwilken eder forfal wij anseth
haffua och eder til vilia haffua vpseth samma sakx for-
handling in til næste herremöte som beråmad bliffuer
her j rikit Giffuandis oss och vel til ffrjydz med eder
son Erich then j icke tröste fonga swar och affskeedt
frå konung ffederich för en herramöthet som nw wijd
thenne tijd hålles j Danmark bliffuer forendet, och ep-
ter eder egen leglighet lothe wij oss ther om vel ath-
nögie huad j ther med görandis vardha, j huadt motte,
etc Eder etc

Westerås (den 22—24 Junii *).

Konungens framställningar till rikets ständer på riksdagen i Westerås.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 14—19 v. — Förut felaktigt aftryckt i Stiernmans Riksd. o. Möt. Besl. 1: 56 o. f. samt af Tegel l. c., 1: 153 o. f. och i Wildes Hist. Pragm. p. 497 etc.

Westeras Recess

Anno domini 1527 om Helge trefällughetz tijd wij med vart elskeliga menige Suerigis rikis råd ffrborne frelsesmen vthan råds köpstadzmen bergxmen och nogre fulmyndoga bönder vthåff huario lagsagw kringom alth rikit pa alles theris vegne som hemma våre, bliffue alle thenne epterscriffne framsethningar ærande suar och besluthningar be-
leffuede med alles theris samtycke **)

Thenna epterscriffna framsetninger giffuer vår nådigista herre eder rikisens råd före och menige adelen och andra godemen som aff menige allogen her forsamblade ære j vesteras

Fförst tackar hans nade eder alla för eder veluilioghhet atj epter hans nadis kallelse kompne ære her til mötis, vthan twiffuel med stor kost och tærning, Och giffuer eder alla til kenna ath thet icke skedt ær vthåff nogon læthett vthan åff vppenbåra nöd och för victuga saker skuld, som j nw her skola få höra

*) Dagen för riksdagens början uppgifves olika, men kan ej antagas senare än den 24 Junii, enär biskoparnes öppna bref, som är dateradt den 27 Junii, ej kan hafva blifvit utfärdadt förrän efter eller samtidigt med riksdagsbeslutet, hvilket, enligt chrönikorna och Tegel, fattades »fjerde dagen» efter riksdagens offentliga öppnande. Enligt ett par uppgifter började riksdagen den 22 Junii.

**) Denna öfverskrift gäller ej blott konungens framställningar till riksdagen, utan äfven ständernas svar och sjelfva riksdagsbeslutet, hvilka alla sammanfattas under namnet »Westerås Recess».

Drager hans nade eder til mynnes som och formo-
andis ær athj thet icke forgattit haffue j huad puncther
rikit och thess inbyggjare vtj stadde våre, then tijd
hans nade kom forst til regimentet, så ath huar gudh
icke hade hulptit och styrgt honum j thet han företogh
emoth konung C:[hristiern] thå haffde icke annad på
færde varith en alles eders fordörff som wel på syntes,
j then ocristeliga handel som K:[onung] C:[hristiern]
her j landit bedreff med hengiande, brennande, stæg-
lande etc til thess ath thet haffde vel rekt til oss alla,
om han haffde længer wijd magt bliffuid

Sedhan nær thå gudh gaff naden ther til ath hans
nade fick så mykit ondarwm för fienderna och tilfelle
var til hopa kalla rikisens råd och adelen som på then
tijd (gudh bætred) gandska ringha war, kallade hans
nade them til hopa i vatzstena, och ther bød han them
höffuesmandz dömit vp igen, om the haffde fwnnit no-
gon god man ther til fallen haffde varit, och thet
haffde velet annama, och war öffuerbödig wara honum
hörugh och lydogh och wågha liff och halss med ho-
num för rikit jw så yterlige ther effter som han redhe
til förna byginth haffde Huilkit the toghe vtj beråd
och på sistona fullo til och bådhe honum, ath han
skulle stå fasta vtj thet som han thå företagit haffde
emoth K:[onung] C:[hristiern] och sagde hans nade til
hulskap och manskap loffuandis vela stå med honum
med liff och magt, Så epter hans nade sågh ath ther
ingen var som regimentet ville tagha siig före och far-
ligit var ath icke skwlle wordit fulfulgt til endha thet
företagit var annamade tha hans nade regimentet j
gudz namn och giorde ther om så mykit honum mö-
gieligit var och effter som gudh gaff nadhen til

Och som hans nade såg siig ingen tröst på fær-
dhem vara, annan en åff gudh och Suerigis almoga
then doch nogh forswagadt och fortrygt vår aff then

stora skadha thee lidhet haffde på långafredagh vijd vpsala och j andra slagtinger och ther til med mist theris arborst och verior etc Stocholms stad all slotten Calmarna stækeborgh och tesligis finland våre j fienders hender beginthe hans nade betænkie ath suenske men våre forsuage til thet företagit var och ther före beginthe han vinleggia siig ath draga siig och rikit verner til j fræmmade land (besynnerlig med lubeck stad och the andra vendiska stæder huilke hans nade med stort platz och vidermöde beuekte ther til ath the och trädhe in j saken emoth K:[onung] C:[hristiern] thy the våre ther ganska ouilioge til j förstonne för thet stora anhang skuld som k:[onung] C:[hristiern] haffde på keysarens vegne margreffwer och andre megtige förstes vegne Doch på sistonne fello the til hans nade och rikit och skickade her in skiip byssor och verior ryttare och knegther som på then tijd vel åff nödhen var) med ingen ringa bekostning then en nw icke aldelis betalad ær

Thå nw så nær kom ath landit var j thet nesta bek[r]ecknad igen och Stocholms stadh skulle vpgiffuas fulle j alle bådhe ridderskapit och then meneman til hans nade j Strengnes och badh ath han skulle bliffua hårda wijd regimentet och stå en nw j manstad som til förna j villen göra hans nade altt bistånd med lifff och magt ther skulle han latha siig vppa så nw som til förne och til ytermæra skæl sagde j vela honum haffua för herra och konung öffuer alth Suerigis rike och gingen strax til hans nadis vthuelielse epter lagbochen som han och thå j the helgie trefällughetz namn ther vthuald varth

Och en doch hans nade var ther gandzska nödogh til, och bar före manga redeliga sacher ther han siig med vrsakade, ath han thet icke samtickia ville, mest for then ostadighet skuld som plægar vara her j rikit med theris herrar och befructade ath med tiden motte

och sammelunda ske med honum ath slige fastelager företoges med honum som med mangom androm skedt ær Och huar han nogot mera haffde varit til alders kommen och haffde vithet så mykit åff slige landzens læglighether hade han visseliga aldrich giffuit sina samtycke ther til men hans nade helt siig alenast wijd alles eders lyffte beplietelse och eedh som alla på hela rikisens vegne h[ans] n[ade] ther gjorde med stor bön ath han icke skulle forlåtha eder ytermera var h[ans] n[adis] mesta hop ath Suenske men skulle nw kwnna vel besynna sig åff then vidermöde och obothelig skada och fordörff som the thå lidet haffde, ath the skulle teste better kwnna ther effter vachta siig för inbyrdis twædret och stampling och icke hasteliga astwnda nogon foruandling Ther före för eder bön skuld och dråpelige beplietelse gaff h[ans] n[ade] thå på sistonne sina samtyckio ther til thet honum sedhan tijd och offtha angrath haffuer

Sakerna ther til haffuer hans nade vel manga först ath samme edh och beplietelse haffuer h[ans] n[ade] aff sombligom inthet varit hållen vthan aldrick snarare rikit var kommit j sin frihet igen byginthes strax stempelas obestånd och forræderij emoth hans nade ther han doch aldrich med hans vith nogon tilfelle til giffuit haffde som var först med Mester knuth och her pæder Cancellor huilke hans nade j förstenne beslog ther med och doch såg vthöffuer med them för godamendz bön skuld forhoppandis ath the skulle better siig och sedhan haffua sådant fordrag som the och satte godamen j borgan för siig ath thet icke mer skee skulle huilkit the doch inthet helle vthan nær h[ans] n[ade] var faren tijl danmark på rikisens besta ath forhandla om frijd och endrecht emellom rikenom fforgåthe icke samme Mester knuth oc her pæder theris forræderij, vthan fulfulgde thet giffuandis siig vp i dalarna stemplandis ther vp-

resning emot h: nade dictandis på honum mange oredelige stycker som breffuen vel vthuisa som the kringom landit screffue effter huilkit the och på sistone rettade vordho ffor huilka saker h[ans] n[ade] satthe eth almenneligit möthe her j vesteras och beuiste her för then meneman slige stycker vara honum oredeliga pådictadt och lugen och war thå åther redebogen ath offuergiffua regimenthet ath för hans nade skuld icke skulle behöffues nogot obestånd företages j rikit

Thå varth h[ans] n[ade] åther på nyt bedhen åff rikisens råd adelen och then meneman ath han en nw jcke sculle öffuergiffue them vthan bliffua vijd rikit ther the hade honum tilkårad och beplectade siig ther vppå nyth vela vara h[ans] n[ade] höruge lydoge hulla och troгна och huar nogre slige stemplare fwunes ther epter j nogon rikisens landzenda skulle thee bliffua vijd honum och hielpa til han skulle bliffua straffad som tilbörlligit våre och thetta varth så forscriffued kringom allt rikit

Effter sodana beplectelse och för alles eders bön skuld bleff h. n. en thå quar vijd regimentet och ther eppter thå han fornäm ath for:de mester knuth och her pæder vordho en nw vphålne j Dalarne emot thet j vesterass vthloffuat var achtandis fulfyllia theris företagna forræderij om the haffde kwntet gaff hans nade siig vp ath dalarna ath föruetha siig yterligare med them effter icke mer hålled bleff huad til förna vth låffuat var

Thå en doch ther fandz vppenbårliga brist och skul nær them j dalarne såg h. n. doch vthöffuer med them j forhöp ath sådant icke skulle finnes mer med them och the gåffue h. n. sith breff vnder menige dälernes insigle, med samma beplectelse som til förne j vesteras skeed var och en ytermera som vel höres må åff breffuit

Hwro nw sådana breff och beplictelse hållen ær j samma dalar ær for öghon ther varder en vitherlig tiwff vphållen och kaller siig her Stens son beskriandis h. n. för alth thet onth ær varder ther hysadt beskyddat och beskermad haffuer ther giorth vpresning vptagit h[ans] n[adis] skatt och affrad skinnad och grippet h[ans] n[adis] thiænare och alth bliffuer ther tilstaddt och ostraffat emot all ære och redelighet, hela rikene til aldra största blygd och nöso

Och beclagar h[ans] n[ade] siig ath en doch h. n. vinlegger siig dag och natt om rikisens besta bær ther sorg och manga vachonatt före varder doch h. n. alth venth til thet værstha så ath ther han formode siig tach och gunst ther fornimmer han fortal stempling och obestånd före, aldra mest vppe j dalarna, huilka siig oc beröma ath the haffua satt h. n. j högsæthet taghandis sijg tilfelle ther åft ath the våre med nær gud gaff h. n. then första sägeren j then slagting her j vesteras, en doch the gingo strax mesth alle hem igen, och var thå alenast bygint och icke ændath, våre en thå all slotthen Stocholms stad och alth finland j fiendernes hender, hwilke sedhan med menige rikisens tilhielp och icke med dalernes alena inkregtath vordho, Doch fornimmer h. n. ath samma dalakarla mena alth åft theris konst skeedt vara, och ath the för then skuld vela och skola insettia och åffsettia j rikisens regimente hwem them synes, Och therföre huar nogor wil beginna nogot obestånd j rikit behöffuer han icke annadt göra en giffua siig vp j dalarna, och så haffuer man strax vpstöth och nyt regimenthe på huilkit ingen lyster vara rikisens herre, nær han altijd skal redha sijg pa sliga vmuendinger och kan heller thå ingen ting tagha siig före om rikisens bestha vthan skal altijd vara bekymb-rad, Om sådana stycker bör vel öffuertänkias om Sue-

rigis rike skal altid regera siig epter them, och then haffua för herra som them äff dalarna vpsatther varder

Haffua och samme dalakarle tagit en sijd före, ath nær en forrädare giffuer siig vp til them tagha the honum j forswar och icke vilia latha honum komma til rettha på huilkit mangel skalk drister sijg och må onepst göra alth thet forræderj som honum lyster ville h. n. gerna vetha huar före the skola haffua sådana priuilegier mera the en andra landzender rikene til så storth obestånd

Vardha testeligis skalkar och stemplare formykit betrodhe j landit enkanneliga wppe j the landzendar, och mågha för then skuld segia på h. n. och huem the vela alth them lyster, thet doch huar godman bordhe ath straffa och icke lidha, besynnerliga mæ-dhan slige breff och beplictelse ther om gjorde ære som förberört ær

J bland annat thet h. n. så påføres ær thetta eth, om the hielper som j forlidna åren haffua pålagda varit ath the forofftha ske, then ena epter then andra then meneman til fordörff etc thet bekennen h. n. ath samme hielper ære oftare pa lagde en h. n. ville, för then fegde skuld h. n. haft haffuer ee sedhan han kom til regimentet Emot K:[onung] C:[hristiern] Söffrin norby och andra hans partij Så och för sliga inbyrdis obestånd som h. n. alltid på stemplas ebland hans egien almoga som och nw nyliga skedt ær j vestergöthland ther vthsende ære budkaffla snarade och brende j bland almogen och haffua vpropat eth lygnachtugh rykte ath h. n. haffuer på lagt en ny beskatning öffuer rikit iiii lodh sölff på skattabonde och tw lodh på huar landbo huilkit h. n. vppenbårliga pålugit ær och the som thet stemplad haffue, haffue inthet gott menad ther med, för huilka sacher skuld h. n. nödgas hålla mera folk

en vanth ær tesligis skip, byssor, verior, hernisk, hester, etc

Ther vthöffuer ær væl vitherligit ath thå h. n. forst var kommen tijl regimentit bestalte han med tyske stæderne ath her inkom folk, skip, bissor, kruth och var doch inthet ath bethala med och ther med mo-ste man borga och vart rikit skyllogt æn dråpelig swmmo icke fierran vijd c^m [100000] mark ther en nw en stor dell åff obetalad ær Sådant haffuer varit sachen, huar före the hielper haffua varit pålagde och doch icke anners en med rikisens rådz råd och samtyckie och epter lagbochennes innehollelse

Och tacker h. n. the dandemen alla mest kringom alt rikit som her vtinnan haffue lathet sig finna veluilige, ath h. n. och rikisens råd icke skula bliffua ordlösemen j tyske stæderne huilkom the haffua giffuit sijth breff och insigle på samma gældz betalning en doch dalerna alenast thess inthet leggja på hiertad vthan mena med vpresning vela truffua siig til frihet mera en andra godamen j rikit, och göra andra oulioga med sijg och haffua tesligis somliga åff them giffuit thenna theris mening så vth, ath huar the finghe then frihet skulle the vel stillas, huilkit h. n. betröste sig icke til ath inröma them, vthan rikisens rådz råd och mene mandz samtyckio, som redho vthlagt haffde, ath man skulle icke mer göra them efter och egna en them j dalarna Och sæther thet en nw in för eder godemen alla menige Suerigis inbyggjare atj vele segia huad eder ther om synes

Ære och nw her the tyske sændingebud til stædes som effter for:da gældz betalning vthsende ære mågha the godemen åff dalarna och andra som sig vela vndandraga nw sielffue handla med them, och se til om the vela vara betalade med vpresning eller ey

Fforuites oc h. n. dyr tijd på salt klæde korn rogh etc lika som han våre gudh eller som thet våre alth j hans magt haffuer doch h. n. alla vinning lagt siig ther om ath all tingh skulle vardha foruandlad j besta lagit lysandis j alla marknader och samquemder ath huar skulle köpslaga redeliga med then andra, och haffuer forhandlad med the hållender och anner omliggiande land och stæder, ath the skula sökia thetta landit med salt, clæde, vin etc och ropas doch icke thess mindre på h. n. om ökopen och dyr tijd

Sammelwnde ropas och emot h. n. om the borgarelæge som han lagt haffuer j stæderna closter etc ær til förne fortælgth ath epter then lægghet på færde varit haffuer med thetta k:[onung] C:[hristierns] örlig, thet wij icke en aldellis quitte ære, haffuer nöden til-sagt ath man skal holla mera folk en vanth ær, och tesligis hester ath the rede ære nær behöff görs, huar gudh ville giffua rikene störræ sækerheth och roligheth ville h. n. nödogt nogon fortwnga antingen med borgarelæge eller annan del ther forinnan sæger nödden til ath man the borgarelæge håller, Rikisens rentha vill elles icke rekkia til ath vppehålla som frandelis vel skal varda fortælgth

Ropas oc öffuer h. n. ath han skinnar kyrkior och closter, thet doch icke annerlunde skedt ær en ath hielp ær ther vttagen then meneman til lisa huilkit och med rikisens rådz råd och samtyckie skedt ær, och var vel mögieligit epter then meneman hade thet sielfff dragit til hopa och hörde them sielffuom til

Fføres h. n. och vppå ath han bryter nid kyrkior och closter thet doch icke finnes med sanning æn doch vel sanningen ær ath Stocholms borgare med stor skeel haffua talad om the kyrkior på malmarna liggia stadenom til stort forfång thå han belagd ær, och fienderne til godho och tygthe inthet oråd vara ath the

niderbrutes huilkit doch icke en nw her til dags haffuer varit tilstادت

Sammelwnde ropas och om Gripzholms closter ath hans nade thet niderlagde ære eder meste parten vel allom vitherligit ath thet var och ær h. n. arff och egiet, och varth vthan hans faders vilia emott lagen skickad til closter, och ær clart ath om her Sten stwre haffde hafft barn, hade thet visseliga aldrick vordit closter therföre stod .h. n. vel til att ryggia thet

Jtem huar thetta icke hielpa kan föres thå h. n. vppa ath han indrager nya tro j landit thet doch h. n. forstandit haffuer ath kyrkiones formen med theris anhang honum mest padictad haffua för then skuld ath .h. n. oc jemuel manga andra så nw her som j flere anner rike haffue lært besinne mang stycke ther Cronan ridderskapit och then meneman åff kyrkiones personer haffua med bedragne och fortwngade varit huilka med tijdhen veel fortælgda vardha oc haffua med slige stycker vphæffued siig för herrar vnderkuffuad landzens förstar ridderskapit och then meneman slagit vnder sig somt med sielfdictade gudz tjänist then gud aldric budit haffuer somt pantadt köpt offuelladt etc så ath Cronan och ridderskapit nepliga til hopa haffua her j rikit tridie parten emot thet prester och mwnkar kyrkior och closter haffua

Nær h. n. och flere godemen som thet besinnat haffua tala her om och vil hielpa fatigmen til retta emot presterna latha somlige åff them komma eth ryckte ebland almogen nw lönlige nw oppenbårlige ath h. n. vil dragha in ena nya tro med huilket the bedraga then meneman och vila komma them til vpror och obestånd emot. h. n.

Och vppa thet the skola göra sakena teste swårare segia the ath man æther köth vppa fredagen, foractar

jonfrw maria, och andre flere stycker som the oppenbårliga liuga och aldric beuisa skula, och alth sker ther vppa ath the skola bliffua vijd theris stora velle herradöme och öffuerdådughet, then the så stora haffua hafft j fortiden ath the haffua driffuit herrar och förster vthur landit som vel vitherligit ær hure ther om offtha skedt ær her j landit som wij alle veel j rön haffua och ær vel ligt ath somblige aff them ære en nw vijd samma sinned j thij ath the til sig draga vela then enfålluga meneman giffuandis them slige falske meninger före om throna och anner stycker

Væl bekenner h. n. ath han lather predica rena gudz ord och Ewangelium thet vår herre sielff befalt haffuer, och haffuer bwdit samma predicare tijl swars, thet kyrkiones prelater icke haffua veljd her til dags vndergåt vthan segia ath the vela bliffua wijd theris gambla siduenio e huad hon ær rett eller oreth, emædhan liggia lechmen vnder och förswagas dagliga dags mer oc mer

Haffuer och h. n. samma predicare en parth her tijl stædies och vela vara til swars om theris lærdom om han ær rett eller oreth och begærar ath thet motte ske j alles eders næruaro ath then parten som rett haffua må wijd magt bliffua och styrkes aff allom och ther med all slige twædreth affleggias

Fföres och h. n. vppa ath han vil inga prester skola vara j landit, thet så oppenbårliga liuges på h. n. ath the som sådant vthföra måga siig skemma både för gud och människior H. n. achter dö en christelig man och ueth vel ath wij icke kwnna vara vthan lærare och kyrkioprester, the oss skula læra gudz ord, huilka lærare eller kyrkioprester h. n. vil styrkia i all then del the ære retthe til, så framt the göra theris embete fulth, thet veth h. n. vel ath man them icke kan vara

förwthan effther scrifftenne, men om the andre som thet embethe icke brwcha eller icke ære then mene-man til thianist vil h. n. vetha edert godha råd hure man skal hålla med them effter j scrifftenne icke finnes ath man them behöffuer

Om alla forscriffna stycker ther h. n. påförde ære bådhe the ther vprecknade ære eller elles h. n. på föres, ær h. n. öffuerbödug stå til swars och retta för eder och så redha siig ther vth, ath han vel hoppes sig forsuara j ære och redelighet som en christen förste bör ath göra, oc haffuer för then skuld endeles stempt thetta möthe och bider huar och en som honum haffuer nogot skylla eller til ath tala ath han thet dristeliga görer ther h. n. gerna vil tilswara med all redelighet och haffuer thet och så vthscriffuit besynnerlig vp j dalarna

Så effter h. n. för gudj siig icke veth nogon haffua giffuit tilfelle til nogot obestånd j thenne motte eller andra, och kan doch thet icke niwtha vthan stenplas h. n. vppa thet ena forræderij epter thet andra och formodar sig aldrich rolighet vthan skal altijd foruentha siig vpstöter her inbyrdis, åff huad sack them sielffuom teckis före giffua san eller osan Menar h. n. nog redelig sack haffua huar före han må begæra (som han och begærar) vara quith regimenteth och ath rikit besörgies med en annan herra, then better lempe och lucke ther til haffua kan och wil heller vara her vthåff med j venskap och frijd en ath man skal tagha siig nogon ny fasteligan [fastelag] fore med honum, som förre skeedt ær med androm Konung karl och flerom thet vel merkiandis ath thet icke vil lycktas vthan med alles vares skada och fordörff huilkit h. n. nödogot såge epter han åff gudz hielp haffuer kommit rikit j rolighet och sin friheth igen och seer for then skuld icke gerna ath thet skal komma åther j nogot obestånd igen j hans tijd

Och tackar h. n. eder alla för then ære j honum beuist haffue j thet j honum samtuckykten och kåraden för herra och konung och haffuen tesligis hollit honum ther före in til thenna dagh, oc haffuer thet hoppet til eder atj velen anse hans stora omak och uidermöde som han haffuer hafft för rikit ath han motte varda besyrgd med eth stycke län ther han sig redeliga kan åff hålla rikene til thianist, h. n. achtar nest gudz hielp så mykit bistånd göra rikit ther åff som nogon annan

Huar for:ne sacher icke våre ther h. n. enkannelige anröre ære doch nog andra saker som ey alenaste honum vthan ee hoo han helst ær som rikit j verio haffuer en styggelse skal göra vijd regimentit huilka nw her epter fölgia

Fförst ath Cronones renthe ær inthet så stor som somlige mena, ath ther med kan hålles saa mykit folk som thenna örligx tijdher tilkreffie byssor verior skip harnisk

Kreffuer och thet seeth som nw vpkommit ær j anner land ath man mykit mer bekosta skal på rostning hester och harnisk en fordhom dags war seder huilkit wij och så moste epterfölia her j rikit så framt wij skole bliffua vijd oss nær fræmmade folk biudha sig her in

Kreffuer och konungxligit städt mera bekosnad æn en slett gubernatoris Skal och offtha vthskickas sendingebud til herrar oc förster städer etc och offtha vndfangis theris sendingebud igen thet ingen ringa ting koster, och sendis nw och komma teste flere sendingebud och thess åfftare ath rikit ær kommit til staduga vnder en viss herra och konung, och besinnerliga thå man vinlegger siig (som h. n. nw giort haffuer) ath dragha sig åff rikene vener tijl med herrar och förster land och städer e huar man kan som vel nyttogt ær

Ære och slotten forfallen och somliga om kwl slagen som för ögon ær ther och ingen ringa kosnad til hörer om the vpybyggias skula, som vel åff nödhen ær, bådhe för indlensk vplop skul så och för fremmande fiender skuld om the her komma Thesligis och om her eller [elles?] fremmande folk inkommer med nogon forstinne then her kan hende vardha ingifft och våre rikit til en stor neso ath man her icke anner huss eller festo haffuer på liggia

Jtem huar så företoges om gifftamål med nogon fremmande forstinne som nw rörth var och som j godemen vart rikisens råd offtha rådit haffua hörer ther ingen ringa kosnad til som forstånduge men vel besinna kwnne

Jtem epter ridderskapit (som nw gudh tess loffuad vexer til igen) ær mykit forswagat för mykit örlug skuld ther theris godz haffuer them afhendt varit med brand och velle och mest ther åff ath theris godz och ægedeler ære störste delen kommen vnder kyrkior, closter prebendor begængilse etc vilie alle haffua hielp och forlåning (som inthet vnder ær) åff Cronnone och ær tha sedhan konungens del testhe mindre tijl ath vphålla alla for:ne twnger

Sammelwndhe ær och Cronan forswagad ther med ath huar vil vara konung öffuer sina egna landbor Tollen ær bortho kåperbergit och sölfbergit inthet wijd magt hwilkit inthet lithet åffslag ær j Cronones rentho

Haffuer och vår nadigiste herre öffuerlagt sina vpbörd och sina vthgiffit och finnes vpbörden j visso nepliga rentha til xxiiij^m [24000] mark, och vthgiffiten vel til lx^m [60000] mark som hans nade lather eder vel sielffue see hans rækskap och ær ther med jærned inreknad för .1. [50] lesther

Jtem varder äfftha clagat äff Stocholms stad Calmarna Suderköpfung och andra köpstæder ath olaglig köpslagning skeer j landit stæderne til fordörff och emot lagen Thå man vil thet straffa och rettha epter lagen falla somliga landzenda ther emot och vilia ath sådant icke straffas skal och fylgier thå ther vthaff, ath om man j the motte gör epter lagen skal man ventha sig vpstödt och obestånd ther före gör man och icke effter lagen och straffar slige oköp bliffua thå stæderne fordörffuade, och hela landit får stort oköp, Och vendis doch allt herranom til ath han thet våller Ther så til går må huar man besinna om nogon tijd kan företages gott regimenthe j rikit

Kan och h. n. vel besinna ath fræmmande herrar som til rikit åstwnda, nær the höra ath Suenskemen haffua sådant sinne ath the ære så lette på tyghelen och lathe siig snarlige forföra, kwnna the vel snarlige med en föga kostnad latha her in komma sådant rykte rop och anskrie som the ære redebogne epter löpe ath nær j sådhan motte twædrecten vpkommen ær her inbyrdis, måga the biudha sig her tijl rikit som äfftha til förna skedt ær Vel vethandis ath all then stwnd Sue- rigis rike ær endrektogt ær them icke vel mögieligt sadant til biudha och ther före ær thet swenska manne egien skuld ath her så offtha haffua fræmmande herrar inkommit och fordörffuad rikit och ther före kan ingen rikisens herre vetha sig nogon tryghet huarken för vth- lendzskom eller inlendzskom

Thenna forscriffna artielcr bider h. n. athj alle grannelige öffueruæga vela om the icke fwlllest göra ther til, ath han må begæra ath vara quit vijd regimenthet som han och nw begærar, och varen fortænkte hureledis j kwnne besörgia rikit epter thenna dag och med huad lempe man kan botha thenna brister som

fortælgde ære ee hoo ther rådhandis bliffuer öffuer rikit

Och lather h. n. eder forstå ath han for:ne stycker inthet haffuer föregiffuit vthåff noger letthet eller för nogot snak eller omslag skuld, vthan åff rettha aluårda mening, atj mogen teste aluardeligare her vtinnan betänkte vara, h. n. kenner best huar thet håller, h. n. tänker och vel ath han för rikit skuld ær kommen j vuilia med somligom vthlendzskom j thij ath han icke alstingis lather trädha på sig eller rikit Skal han thå sedhan ventha sig ondt åff sina egna, thå sether han emellom två eldha och gör icke visliga om han lenger brythes her medh

Westerås den 23 Junii.

Utdrag af skrivelser till Nils Olsson samt till borgmästare och råd i Söderköping.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 243.

Vthaff Westheras

Söndagen nest ffor Johannis baptiste

Tijl Nilss olson ath han besteller med borgarne j Suderköpfung och the andre stæder j östergöt:[land] ath the köpslaga redeliga och skæliga med the hållender på thet the skule icke få en viderstyggelse ath besöke thetta rikit på en annan tijd Oc gaffs honum til kenne ath köpet ær giort med the hållendere som ære kompne til Stocholm för xxxiiij mark örtuger huar lest löst beygesalth ther epter kan han handla med the hållendare som liggia vijd Stegeborgh, och huar han betröster ath the icke kwnne få ther ladning ath han thå

*) Se anm. sid. 21.

skaffar them til en god styreman, som them ledsager til Stocholm

Til borgmestere och råd j Suderköpung ath the handla och köpslaga the hållendare icke fornær j thenna reso, wthan lidha med them thet nempsta the kwonna på thet icke skal bliffua dyr tijd och stort oköpan j landit på sådana varor som the plega hijt före

Westerås (den 25—27 Junii. *)

Rådets och menige adelns svar på konungens till riksdagen gjorda framsättningar.

Riks-Registr. 1523—1528, fol. 20—21 v. — Förut felaktigt tryckt af Stiernm. Riksd. o. Möt. Besl. 1: 67—70 och på latin i Wildes Hist. Pragm. 511 etc.

Thenne effter:na swar giffwer menige adlen bådhe jnnan rådz och wthan till vår nådigiste herris framsetningar

Bekänna the alla sa j sanningena tillgångit wara som framsetningar[na] formelda, att h. nåde lagliga noog är kommen till regimentit och huruledis han thet anamadhe för alles theris ödmiwka bön skwld, och tyckia illa wara att någre skalckar och ordlöse män så haffua beuijst sijg sedhan emoth h. nåde ath han ång-rar sijg wara kommen till regimentit

Och swara the om then vpresning i dalerna, ath huar then icke en nw bliffwer åffseet när theris sendningebud kommer igen tedhan vilia the wågha ther lijff och theris wålfård om på vår nådigiste herris bästa, ath sådhan skola tillbörliga straffas effter theris ysterste magt eij allenast ther, wthan allestedz huar behoff görs, kan thet och nw stillas, synes them råd h. ath h. nåde j tillkomande winter giffuer sijg ther vp och hål-

*) Detta, likasom de öfrige ständernas svar, afgafs "fjerde dagen" efter riksdagens offentliga öppnande. Se i öfr. anm. sid. 200.

ler ther een konungsligha reffst, j förhop ath the dandemän äro skola sielffue wdtlägge the skalcka och forradhare som sådant vplop begynt eller giort haffua

Om thet roop som the haffua om grijpsholm kunna the ecke annad seiya än h. nåde är ther näste arffwingen till, will ther någhen om ropa wilia the huar j sijn stad göra h. nådis vrsäckt, och seiya them att h. nåde är öffuerbödig ther om swara huariom och enom till rätta, Och synes them rätt wara ath andre som ther till giffuit hadhe, gå till rättha arffuingar igen, pantat och köpt löses till rätta byrd

Om thet roop om ooköp ther gör h. nådhe sijn wrsäkt på bwrspråkit, och wilia the huar i sijn stad thet vrsaka och straffa them sådan roop göra, wäl wetandis ath h. nåde haffuer ther ingen skyld wtinnan

Om thet borgarleghe kwonna the wäl besynna huad nööd h. nåde ther till twingat haffuer, och wilia teslijkis och thet vrsaka huar j sijn stad Och effter the formerkia, som h. nåde och clagar at rijchesens rännta är forswaghat synes them at h. nåde her effter fulla magt haffwer öffuer alla clöster som åff rännto ophållas at antingen förläna them en god reddermandz man then h. nåde gör tyänist eller håller ther borgaläge vtoff, Dog så at clöster folkit fåar sijn redelige ophälle Och clöstren ecke forläggias och ath biscopopen intet beffatter sijg med theris landboer medt gestning eller saköre Eg håller medt clöstred Vtan när ther skal någher inwigas i iomffru clöstret skal thå biscopopen gesta ther medt sex eller viij personer effter som forläningsmannen honum wna wil och ecke mere Dog huar i samma clöster ära några prebender, Skal ther om gå som beeffuad warder om the prebendar annerstadz stictade äre, huar her om någit ropas, wil all adelen thet vrsaka och hiälpa till at straffa Om spita-

laner skeer sammalunda, Dog så ath the krancke blijffua redelige ophâlne besinnerliga the som för rijchesens fij-ender förlammade äre

Om the kyrkior på malmen lata the sig väl åtnöya så som h. nåde medt stocholms borgare ther wtinnan göra, och vilia teslijkis vrsaka huad roop ther effter kan fölia

Tiil then framsetning ath redderskapit nödgas bedhas hiälp äff cronone för theris forswagilse skuld, Synes them ther emoth vara thetta rådih, ath all the godz som äro kommen vnder kyrkior och clöster sedhan konung karlss reffst stoodh the gånge till rätta arffuinga eller byrdemän igen, chuadh thet är giffuit pantat eller köpt, Dog thet pantat eller köpt är, löse thet for mere eller mijndre, epter som thet lenge haffuer borta varid, och sijg siälfft löst haffuer, sammalunda sker och om skatta ioord för en mögelig päning, Ther medt varder thå ridderskapit iw något vprättat, ath the ecke så mykit skola behöffua hiälp äff cronone, Dog skal ingen taga sith igen förre än han haffuer på häredzting eller landzting giorth sijdt byrd fult, och beuijst sijn byrd och räth i swararens nærwaru effter laghen, Skatte ioord gånge igän e hwrulenge hoon vnder kijrkene vared haffuer vtantaghen tilbörlig prest-ättilse (?) Ther han gör skatt vtäff effter laghen

Och till cronones vprättilse effter hon forswagat är som h. nåde clagar synes them thetta för eth rådih, ath för thet roop skull som op kommit är på biscopana ath the förmechtige äro, så ath the herrar och förstar i fortiden haffua driffuit äff landit som h. nåde clagar, må så skickas, ath the skola offuer eens wärda med h. nåde huru mectuge hans nåde vil them haffua rihdhandis, huad sedhan öffuer är i theris räntto Thet skola the giffua h. nådhe vthj eth stücke päningar epter

som the kunna med h. nåde öffuer eens wårda, och h. nåde hälle ther siälff folk vtåff Och anname til sig theris slott besinnerliga til thess cronones slott som nw forfallen äro, kunna igen vpbýgd vara, och så blijffuer all for:da fara till baka, Sammalunda skeer och om domkyrkernes och canecarnes rântto, ath huad vtöffuer är meer än som redheligheth tilsäggher om theris vphälle thet man ecke vndwijka kan komme och til h. nådis behoff effter theris priuilegiar och fundatie är åff herrar och förstar

Jtem h. nåde Tage then saköre och fodring som biscopana pläga tagha, ath fattiga almogen ecke skal vara vnder tw herskap

Jtem om thet roop om nya troo, epter h. nåde biudher predijkare till swarss, som henne seijas ath predijka, vilia the som thet seya ecke åffuerwinna Them ther till, ath the fara ville, kan väl åffmerkias ath the som sådant seya haffua ecke rätt, wil for then skull huar och een åff ridderskapit åff stilla thet roop, och vrsaka for:da predijkare, Och begära the, ath reena gudz oordh må bliffua predijkat, allestädz effter gudz befalning, och ecke owiss iärteken menniskio diet och fabel som her til dags mykit skeedt är, Och blijffue wed goda gamla cristeliga siduenior

Om landzköpit etc Thet må straffas epter lagen, och ther giffue fogotana granna akt opå, och ecke tage päninga åff samme landzköpare ath the måga köpslaga, eij heller siälffue köpslage och ecke städhie godha häffmandz hästar åff landit föras wed theris xl marker, och om behoff görs wed theris halss, och ther wil alt ridderskapit hiälpa till, och vilia teslijkis stilla thet roop, som ther före kan komma huar i sijn stadh

Hoppas ridderskapit i så mätte vara botade the brister som h. nåde fortält haffuer i sina framsetnin-

gar, och bidhia h: nåde for gudz skull, ath han them ecke en nw vtåffuer giffuer vtan blijffuer wed rijchit styre och rådé så her epter som her til dagss, The vilia vara h. nådis Troomän i dödhen ther skal h. nåde förlata sijg opå,

Westerås (den 25—27 Junii. *)

Köpstads- och bergsmännens svar på konungens till riksdagen gjorda framsättningar.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 22—23. — Förut felaktigt tryckt af Stiernman, Riksd. o. Möt. Besluth. 1: 70—72 och på latin af Wilde, Hist. Pragm. 514—516.

Thesse epter:ne swar haffua alla köpstadzmen och bergxmen giffuit på vår nadigiste herris framsethningar som h. nade haffuer them fföregiffuit

Först tacka the alle hans högmectighet för then stora mödho och liffs fare som h. n. för theris bestha vndergångit haffuer, och frelst them aff gudz nåde j frå then omylle K. Cristierns tyrannij som the vnderkompne våre etc och bidia h. n. ödmyuklige ath han them æn nw icke offuergiffua ville vthan vare theris herre och konung så her epter som her til, the actha leffua och döö med h. n., æn thå ath the sielffue bekenna stor brist och ostadughet vara med regimentit her j landit epter thet sätt som j en tijd long varit haffuer, fforhoppes them lykwel att her skal komma (nest gudz hielp) bott vppa Och haffua therföre epter h. n. begiære besinnat på h. n. behagh noger råd emott then brist h. n. högmectighet föregiffuer

Om thet obestånd som j dalarna begynnad är kunna the icke giffua noger råd hwru thet stillas skal för än the dalekarla komma nid igen som vpföre

*) Se anm. sidd. 216 o. 200.

Jtem på thet ath sådana kwnne förtages ath thet en annan tijd icke skedde må thet förtages med them som ther til saker ære Och effter thet the seckia mwnkar som j landit löpa hielpa ther mykit til (som för ögon är) må strengeliga påbiudas ath alle mwnkar bliffua hemma j theris closter och settias them två tijder före om året når the skola fara effter theris föde ena reso om sommeren, och ena reso om vintheren och setthias them tijd före hure lenge the skola vthe vara vijd hårda plicth etc

Jtem effter clerkerijd ær och en stor sak ther til, jw en parth åff them, må alwårlige segyös kyrkennes prelater til ath the sådana åffstilla med sina klerker, eller them skal ther om tiltalas som theris clerker brwcha, och ath sådana skall vardha straffat vilia alle köpstadzmen til hielpa med lifff och magtt Thet samma säyes och fogter borgmestere och rådth j stæderna ath the sådana stemplare straffa ther the them fornymme, eller suare the ther til etc

Jtem om the borgarelæye säya alle köpstadzmen siig vel vitherligt vara hwad nöd h. n. ther til twinggat haffuer och ære the alle veluilioge ther tijl effter theris formåge hwar i sin stad ath hålla borgaleye så länge rikit kan komma j bette stadga allena begære the ath thet motte ske med mögielighet, och ath the gode karla som nær them låge ville haffua sig redeliga etc

Jtem om the kyrkior på malmen för Stocholm etc synes them allom licet vara att the affbrwtes och forbedtrades Crononnes stad och slott med, och the vilia huar j sin stad til hielpa att thet rop och ryckte som ther åff komma skulle nidertryckes

Jtem om the nya trona säya alle köpstadzmen och bergxmen thet ærande gå offuer theris forstånd men

thet ær alles theris begære ath the motte få vetha för æn the athskilias hwilken parten rett haffuer och hörde gerna ena vppenbårlige disputatie ther om och begære ath thet som rett ær motte allestædis varda predicatt

Jtem om Cronennes rentho och ridderskapit som förswagat ær etc vetha köpstadzmen och bergxmen ey anner råd vthan såsom kyrkior och closter haffua forswagat them så moste the vpretta them igen Men huru thet tilgå skall setthia the in til hans nade och hans nadis Erlige rikisens råd som ena lempe ther vtinnan best besinna kwnne etc

Jtem vilia alle köpstadzmen och bergxmen att h. n. skal haffua bettere lydactighet j landit æn her til dags varit haffuer och vilia the alle med liff och mact tilhielpa ath then skall varda straffat som h. n. olydog är ää huad han ær hög eller låg etc

Jtem effter thet Cronennes slott ære förlagd begære alle köpstadzmen och bergxmen atth kyrkiennes prelater lathe h. n. få theris slott så længe Cronennes slott vpbygges och så behöffuer h. n. icke fructha obestånd emott sich åff sådana slott etc

Jtem om konungs saker som huar haffuer offuer sina landbor etc thet står til h. n. huru ther om vara skall etc

Jtem skule inge biscooper haffua sith budh til rom epter theris confirmationem effter thenne dagh

Westerås (den 25—27 Junii. *)

*Allmogens svar på konungens till ständerna gjorda fram-
sättningar.*

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 23—24 v. — Förut tryckt af Stiernman, Riksd. o. Möt.
Besl. 1: 72—74 och på latin af Wilde, l. c., 516—517.

Tesse äre then menemens swar på nogre fram-
setningar som wår nadigista herre them föregiff-
uit haffuer

Först om thenne vpstöthninger opror och obestånd
som årliga års mer och mer stemplas och opspringer
her j rikit emott wår nadigista herra Kenne gudh att
thet ær oss fatiga men ganska læth ath nogot sådant
företagas skal her in vthj Rikit emott then hwlskap
troskap och manskap som h. n. loffuat vart then tijd
h. nade bleff först annamad vthuald och vthkårad för
wår och rikisens herra och konung Ey allenest thå
vthan jæmuel j alle samquemder och herramöthe hwil-
kit then menige man jnthet huasche med råd veth el-
ler tilstörckning ostadt kommit haffuer Endoch ath no-
gre forrådare emot theris edt ære och redelighet be-
ginne nogot obestånd her in rikis haffuer doch then
meneman ingen skuldt ther vtinnan, vthan vilie heller
gera obrotliga hålla h. n. then h.[ulskap] t.[roskap]
m.[anskap] som wij honum loffuat och tilsagt haffue
viliandis vara h. n. höruge lydoge hwlle och trogne,
och stå fastha med h. n. med lijff och macth bådhe j
en motto och andra hwar behoff görs Och begære för
then skuld ath h. n. ville hålla oss wijd lag och rettha
och goda gambla sedhwenior vele wij och alle sam-
mans hwar j sin stad vara alwårliga fortænkte ath nepsa
och straffa then, som effter thenna dag varder besla-
gen med förræderij eller obestånd antinge med tall

*) Se anm. sidd. 216 o. 200.

eller gerninge emott h. n. vare sich hwem thet kan leckt eller lærdt, Tesligis wele wij gerna tilhielpa effter wår yterste makt ath the forredare (som thetta vpror thet nw för honden ær ostad kommit haffua) motthe bliffue rettelige straffade ee hwem the helst vara kwnne och viliom alle gerna på meniga Suerigis rikis vegne nw samfelleliga med h. n. giffue oss tijd op j Dalarna och med liff och mackt tijl hielpa ath straffa the forrædare som thetta obestånd haffua störkt och fulfölgt huar h. n. oss anners behoff haffuer

Ther nest effther thet ath mange mwnkar (som fara stadz kringom rikit och tiggge) plæga föra mang fåfång och lögnachtig tiende j bland almogen aff huilkit then meneman bedragen bliffuer menendis så j sanning vara som the them föregiffua gönum huilkit och annad sådanth formodhendis ær ath sådana vpror eller opstötninger haffuer endelis sijtt vrsprwng Tycker oss för then skuld lickt vara ath the bliffua hema i theris closter vachthandis the tingest som them bör til gudz thianist Doch ath the eller theris procurator må vthfara två resor om åredt En om sommeren annan om vintheren epter theris næring varandis hwår rese icke lenger vthe æn en månad

Ytermere som h. n. berörer om the borgarelæge haffuer then meneman aldelis jnthet ther om taladt huarken lönlige eller oppenbärlige effter thet rörer oss inthet an vthan tycker oss vell lickt vara ath closteren hålla borgarelæge hwart effter som thet haffuer mackten til doch ær tilbörlogit ath ther motte skickes gode karla til closteren som vthan alth bulder eller skalkhett sig med speckt haffua kwnne lathandis sig åthnöye med then dell som the fatige men haffua att skiffa med them, och att the icke heller göre noget öffuerwåld som ther om kring closteren boo Sammele-

dis ath gudz tidegård icke forhindres j closteren no-greledis

Tesligis om the kyrkior och closther som liggia på malmana vthanför stocholms stad them til stortmen som j stadhen boo nær fegd ær och fienderne til beskyd och bistånd ær vår mening mædhan så ær ath the vel må niderbrythes til ath forbettra stadzens mwr med tegledt Effter doch nog kyrkior och closter ære in j stadhen som gudz tjänist vtj hallas kann them förvthan, och til the Jomfrwrs behoff som j closteret ære må skaffas eth rwm j staden ther the kwnna vara vtj, och oppehålla gudz tjänist så vel in vtj staden som the ther vthanföre tilförne gjort haffua doch otwinge ther til

Jtem om thenne nye tro eller lærdom som segis vara opkommen nyliga her j riket, ær vel santh ath mykit fåfångt ryctes ther om som mwnker och prester haffue oss föregiffuit Doch effter thet öffuergår vårt föge forstånd skýwte wij thet in til the godemen som höglærde och j scriffterne wel forfarne ære hwilke som ýterligere ther om ransaka kwnne, som ære bisper prelater, ath the vele grannelig öffueruæge huad rett eller oreth våre, begærendis för then skuld höglige åff vår k. n. herre ath h. n. ville latha komma them til hopa som thenne sack mest anrörer j vår nærwarw så ath wij motte bliffua rettelige vnderuiste j thet som rett och christeligit våre

Om Cronones forswaghet settie wij thet in til vår nadigista herre och rikisens råd hwrw h. n. och the ther om besluthandis varda lathe wij oss ther med vel Athnöye

Jtem ath huar vil vara konung öffuer sine egne landbönder Effter thet ath vår k. n. herre haffuer twnga och stor omsorgh om menige rikisens och thess inbyg-

giæris velfærd ær rett och tilbørligit ath h. n. må haffua oclandrædt all then del som h. n. tillyder på Cronennes vegne vthan så ær ath h. n. vthåff synnerlig gwnst teckis forlæne nogon konungxlige sacher på sina landbönder står thet j h. n. goda behagh

Jtem om slotten Samtycke vij liche som köpstædersmennener beslutthet haffua ath h. n. nåde må taga til læns med bispærna och nyttia theris slott til thess Rikit kan komma vtj en bettere stadga, och almogen som så forblottad ær motte forkoffra sig igen

Om the andre articler ther wij icke kwnne suara til som ær om kyrkiennes renther och andra sådana settie wij in til vår k. n. h: och rikisens råd Ganske høglige och ødmiwkelige bidiandis eders nadis hogmectighe Thernest the verdugiste verduge fæder ærlige herrar och gode men åff rikisens råd atj these letthe swar tachnemlige annama och oss icke thet til arge vende om wij icke haffa swarad så forståndeliga til these forberørde articler som behøffdes för ty thet ær ondt ath döma vidare och diwpare en forståndit tilseger

Westerås den 25—27 Junii.

Rådets och ständernas beslut vid riksdagen i Westerås, utfärdadt af rikets råd; jemte förteckning på vid mötet närvarande frälsemän, köpstadsmän, bönder och bergsmän.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 24 v.—26. — En senare afskrift, »collat. medh sielfue origin.» finnes bland k. G:s bref i k. Riks-Arch. Ett aftryck finnes hos Tegel 1: 167 samt i Stiernmans Riksd. o. Möt. Besl. 1: 75. Delvis öfversatt på latin i Wildes Hist. Pragm. 517 o. f.

Thetta ær Rikisszens Radz breff

Paa Westerars Recess

Vij epter:ne Johan med gudz nade Greffue tijl Höghen brockenhusen etc höffuisman på viborgh Ture

jönson riddare vår nadigista herris Hoffmestare Larss siggason marsk Holger karson riddare axel påsse michel nilson lagman nils olson Jffuar flæming Axel anderson knut anderson Nils clauson Tord bonde pæder hanson biörn clauson hendric ærlanson pæder ærlan-son Suerigis rikis rådh Göre vitherligit ath som wij her fforsamblade våre j vesteras effter vår nadigista herris konung Göstaff scriffuelse med menige frelsit aff alth landit tesligis köpstadzmen bergxmen och nogra fulmectiga aff huario lagsagu cringom alth rikit Gaff samme vår nadigista herre oss fföre nogra merkelige brister som j rikit våre huarföre han ingalunde be-tröste sig længer bliffua wijd rikisens regimente oc sty-rilse med myndre samma brister botade varde och badh oss alla samma brister offueruæga och finna ther råd emott anners ville han opsegie oss rikit igen athwij ther om besörgde thet besta wij kwnne ibland huilka brister våre thenna the ypparste the oc vel så viktoge vare ath the vel motte göra en viderstyggilse wijd riki-sens regimente som hans nade och somlige åff them hade allarede tilförne föregiffuit thå han vart vthkårad för herra och konung öffuer rikit Then första för then ostadughet skul som plægar vara j rikit then h. n. och så befwnnit hade j sin tijd med munga stemplinger och vpstöther som emott h. n. skedda våre som var åff her pæder Cancellor och hans partij och nw med then fforrædare j Dalarna som sig kaller her Stens son åff huilke wil effterfölia ath om noger ville sig företagha nogott obestånd j rikit behöffuer han ey annat göra æn giffua sig tijd op och thå haffuer man strax op-penbårlig örlig och obestånd för huad sak them sielff-uom teckis föregiffua san eller osan, och bliffua slige skalkar och stemplare ther och annerstadz j landit så betrode ath the måga dristeliga och ostraffad seya på h. n. och på huem them tackis alt thet them lyster

Och haffua för then skuld alle the som fforræderij haffua j sinnett eller the som astunda til rikit inlendzske eller vthländzske godh råd ther med fulfyllia sådana theris vpsått och mening Så atth ingen rikisens herre kan för then skuld haffua rolighet eller tryghet j rikit vthan skal altijd vara bekymbrad med slige stycker Och kan therföre inthet så vel achta på rikisens besta som vel behöffdes Then andra bristhen är att Cronones rentha ær så forsuagad att ther med icke kan vppeholles all then twnga som konungxligit stätt tilhörer med myndre han sig förer j stor gäld ther han sig aldrich vthhielpa kan Om huilkit han sig skött til sina årliga vpbyrd och vthgiffit Then Tridie bristhen var ath hans nadis ridderskap var swårliga forswagad och behöffde för then skuld altijd bedhas hielp åff Cronan (som inthet vnder vår) och var Cronones deel teste myndre för konungens vphelle Ffierde brist ath hans n. påfördis mangestædz j rikit att han lat indraga nya tro, och ath thet mest giorde en stor deel åff prester och mwnkar Therföre att h. n. kwnne lijdhä them som predicade rena gudz ordh och Ewangelium thet the icke höra eller lijdhä motte oc hade h. n. samma predicare til stædz och böd them tijl suars om ther nogra hade varit åff Clerkerijd som them hade viliet tiltala och vinna them til noger oredelig stycker j theris lærdom Huar så skede ville h. n. thå straffa them som tilbörlogit våre huar och icke, begarade thå h. n. ath wij råd skulle finna emott for:na rop som så på hans n. oretteliga påfördis Huilka for:na brister wij alle granneliga offueruoge Rådslågandis med huar annan huru the best botas och vandlas kwnne som vel makt vppå lågh Mest för ty ath wij vel formerkte att h. n. icke kwnne vthan Rikens och alles våres dråpelig skada och fordörff skilia sig j fron regimentit, som han oss föregaff, om samma brister icke bothade

vorde Til ath botha then första bristen loffuade wij h. n. som wij och med thetta vårt opna breff loffuom vijd vora æro och redelighet Huar j sin stad vilia hielpa til att straffa the slige rop . rykte och obestånd åstad komma emott h. n. ehuar thet helst skee kan j Dalarna eller annerstadz och så beuisa oss med h. n. atj the motthen nest gudz hielp ingen fara skal vara til nogon foruandling j rikisens regimente antingen för vthlændzkom eller inlændzskom Til att botha then andra segie wij att effter then rentha som bisperna domkyrkiorna Canicar och closter haffua ær kommen fron Rikisens inbyggjare och med herranas stadfestilse som thå våro Therföre samtycke wij alle med for:ne vår nadigista herra att Cronones rentha then nw forminskad ær må ther med vprettas igen, Oc effter bisperna her til dagx haffua varit mectuge ath the j förtiden haffua offta kastad sig emott landzens herrar fördriffuit them och indragit fræmande herrar Rikit til aldra största fordörff ther mongen godman med kommen ær frå lifff och godz Som vel vitherligit ær huru ther omskedt ær j Erkebiscop Göstaffz tijd och flere reszor tilförende Therföre på thet att rikit skall vara then ffara foruthan effter thenna dagh Samtycke wij alle fför oss och våre effterkommande att the effter thenna dagh icke skula rida med flere karla æn som for:ne vår nadigista herre them föreseger Huad öffuer ær j theris vpbyrdt thet komme til att förökia Cronones renthe ther med Så att the skula giffua konunge eth stycke pæninga effter som the kunna med honum offuer ens varda Och ther til anthuårda honum the slott oc feste som the nw haffua Sammalunda ske med domkyrkernes oc Canicharnes renthe nær offuerlagt ær huad til theris redelig vphelle behöffues thå taghe konungar thet vthöffuer ær j theris renthe vtj eth stycke pæninga sig til hielpa Oc effter j clostren som aff rentho vp-

holles haffuer nw j en long tijd varit eth skröpeligit regimente mest j ty att the haffua hafft clena forstån-dare Clostren niderfalla och godzsin ödeleggiass Samtycke wij atth her effter skicka konungar en god riddersmans man vthöffuer samma closter then closterfolkit skall latha ffå sijt redeliga vphelle och closteret wijd magt holler Huad ther vthöffuer kan vara göre han konungen thianist vthåff med borgarelægie eller elles som konungen täckis Oc skal biscop inthet befata sig med landbonar antingen med gestning eller sachöre ey heller med closteret vthan thå noger jomfru skal ingiffuas thå skal han ey komma ther med flere æn som förläningsmannen honum haffua vil

Til ath botha then tridie bristen Samtyckie wij alle för oss och våre efterkommande med h. n. att ridderskapit må kennes vijd all the godz som giffuen köpt eller pantat ære vnder kyrkior closter prebendor begångilse etc sedhan konung karls reffst stod, Doch thet köpt och pantadt ær löses igen för mer eller myndre effter som thet længer eller stækre haffuer bortho varet och sich sielfft ey löst haffuer med huilko thå ridderskapit jw nogot behielpes oc torffuer thes myndre hielp begæra aff Cronen Och tess ytermere plictoge vara att göra thianist aff then deel the igen fongandis varda, Doch skal ingen tagha sijt igen för æn han på tinge haffuer giordt sin byrd fuld med tolff men effter lagen j suararens närvaro, skatta iord gonge til bacha ee huro lenge hon haffuer bortho vared vndantagna prestaborden j norlanden så mykit presten sich redeliga aff holla kan

Til ath botha then fierde bristen Samtycke wij alle ath hans nade lather beggia partena aff lærarena til hopa komma och disputeræ j vår nærvaro att man motte höra huilken parten rettast hade huilkit och så skede Så effter wij icke annet fornwmme antingen aff

samme disputacie eller aff theris predican æn att the hade god skæl och icke annad predicade æn gudz ordh Loffuade wij hans nade athuj thet ropp som j thet ærande var vpkommit j rikit emot h. n. huar j sin stad stilla vela, och hielpa til att straffa them som sådant falskeliga vthförde Och bådhom ther alle om att gudz ord motte allestadz j rikit renliga predicat varde Alt thet for:ne loffuade wij oc samtyckte så wijd magkt holla j alla sina pungtar wijd våra ære och redelighet oc then hulskap troskap oc manskap som wij hans nade tilsagt haffuom både fför oss oc menige suerigis inbyggjare som hema såthe Och som gudh forbiude ath nogon skade eller fordörff hende för for:na handel skuld j rikit på vår nadigista herra eller nogon åff oss vthaff inlendzskom eller vthlendzskom Beplicte wij oss först med vår nadigista herra ath huar och en vthåff oss samma skada oc fordörff affueria med lifff oc magt, yternera om nogon vthaff oss antingen innan rådz eller vthan Edla eller oedla köpstadzman eller bonde sig her j frå sindrar och formerkt bliffuer med tall ordh eller gerningar lönlige eller openbårlige then vele wij for:de Suerigis rikis rådh frelszmen köpstadzmen bergxmen och then menige mans fulmyndoge aff huario lagsagu tilhielpa att han straffas skall Tess til visso lathe wij forenempde rikisens rådh och menige frelsit vthan rådz och nogre fulmyndoge aff köpstadmennena och bergxmennena på then mene mans vegne hengia var Jncigler nædhan fför thetta breff .

Riks-Registr. B. 1523—1528, fol. 29—31 v. — Ett högst felaktigt aftryck finnes i Stiernmans Riksd. o. Möt. Besl. 1: 83 o. följ.

Thessa ephthersciffna fryborne frelsismen våre j
vesteras j herramöteth

Jon olson
johan twrson

nilss ericson
karl ericson

jörgan ericson	nils tomison
jörgan trolle	karl benctson
pæder hård	larss scriffuare
birgel nilson	T ureEricson
larss twrson	mons giordson
jffuer monson	Anders person
Åke johanson	inge michelson
johan ericson	olaff mortenson
jöns nilson	birgel jonson
Erland kagge	olaff iffuarson
nils krwmm	per ingemundson
anders hanson	Eric person
peder nilson	åtthe nilson
nils ribbing	Eric j gilberge
mons swenson	Söffrin Aruidson
lasse brims	benct brwnson
girmund suenson	Aron person
cristiern larson	nilss giordson
olle galle	lars ingemundson
torchil anderson	nilss larson
Cristiern anderson	benct nilson
pæder flæming	jffar monson
göstaff larson	engelbregt larson
sten benctson	madz kagge
jacob krwmm	madz körning
jons olson	eric larson
mag[n]us nilson	nils larson
nils bonde	per jonson
olaff aruidson	jacob vesgöte
mester jöran domproste j	Eric j slädhammer
vpsala	haral j suedia (!)
per larson	Cristiern henricson
tord person	truls anderson
michel ericson	Eric jönson
Wlff knutson	jogan benctson

lars tijdemansson	Jon j slwpzuich
larss person	per hansson
pæder knutson	ribbing
bencth knutson	trulss aruidson
gudmund person	torsten brwnson
Eric slatte	twe birgelson
per sânason	karl swenson
per lagx	gress birgelson
godskalk	Eric stake
vernich	jöran linderson
	anders person
Nils aruidson	henric nilson
jon tommison	göstaff knutson
jöran Ericson	lars Ericson
Halsten bagge	Olaff danske
brynte knutson	Eric stenson
inge knutson	torsten nilson
swen karth	jon suenson
nils fub (?)	Anund stenson
madz kaffle	per bonde
michel ræff	benct haralson
madz jönson	Haral knutson
Söffrin kill	suen stingh
jöns tysk	swen brwnson
knut nilson	Haral j torp
nils aruidson	knut suenson j jstrim (?)
karl tordson	jöns person
Hakon person	Olaff haluårdson
lars karson	

Thenna epterscrifna köpstadzmen våre j vesteras

Eneköpfung	Bågeswnd
Jöns olson	Gunnar Helgeson
iöns olson	Olaff person
Vadzstena	Vexiö
per jocepson	bencth person
nils sadlemakare	köpfung
Skæninge	birgel pungamakare
Olaff skånung	mons olson
Ekesiö	Norköpfung
Olaff jonson	radwald olson
Vesteruich	birgel nilson
Olaff jonson	gæffla
Örebro	Suen nilson
mons anderson	Eric smed
Lincöpfung	Arboga
Suen person	jöns person
jon monson	Eric larson
Stregnes	Suderköpfung
pær monson	per scriffuare
per olson	Hans bertelson
Henemora	Nyköpfung
Olaff Aruidson	Eric benctson
tomes skinnare	Henric monson
lasse vesgöthe	Faleköpfung
Eric smed	bengt aruidson

Thenna effther:ne bönder våre j ves[teras]

Boborgx herad

pæder nilson j kyleberg

karl j berga

Oppende herad

nils olson

Frökens vilka och Veden heradom

benct ericson

Askems seuedal oc Valle heradom

Hakon nilson

Fferingeherad

per olson

Suartelöshered

Anders person

Silboherad

pæder tordson

Helsingeland

lasse jönson

olaff rawalson

gestringeland

Jöns j mörthebodhom

benct anderson

Valentwna soltwna semengehwndrad heradom

larss j medellösa

matz j merista

åsaherad visteherad och bierkeherad

suen jffuarson

Östraherade

jogan nilson

Kindewaldzherad

trotte bagge

gilbergsherad

Anders person

jöns person j mosaboda	kind
nilss anderson j skafftanäs	möre
kåre mortenson j aby	bråby (!) herad
per hanson j berga	lössningeherad
lars olson j botheby	Halmoherad oc örebroherad
Raual j lydge	
per j kwmbla	folkere tinglagh
Anders larson j mesta	
gudmund jonson j clinkeboda	bollabygd och kolendzherad
Anders olson	Södraherad
hakon suenson pa bodanes	Vadzbo
biörnn anderson	
per benetson j bech	Hammarkynnaherad
mons j jwlara	Bierkekindherad
Suen jönson	
Hakon kondeson (?)	Sala sokn
Olaff pæderson j kiffuesta	
jöns pæderson	Norbo herad
per anderson	
nilss monson	

Vifolka herad

Jöns j Habotorp

Vthaff Södramott j ölandh

Olaff Gudmundson

Olaff stenson

Norramoth j ölandh

staffan Ericson

swen gwnnarson

Oleff jonson

Semitwnaherad

jöns person

eric larson

per olson

pæder j arneboda

Torstwnaherad

Nilss jönson

Olaff screddare

Olaff hakonson

anders j sæby

Trögden

lasse olson

anders olson j folsberga

Balinga vlleråker och vaxalla heradom

Olaff ericson j vlby

Stalbergit och sundboherad

pæder larson

nærike kwmbla och grimestens her[adom]

lasse danson j qwerneby

Olaff bonde

Tidörp

Anders olson j twffua

Varteth herad

pæder aruidson

- grumsherad
 Olaff hakonson j melby
 lekberge oc jbzbergxherad
 gudmund ingelson
 Skåningx kollen och kinne heradom
 Olaff helsingj j skalmeye
 norwnda
 Anders åkason
 Vendelle och Vaardha
 nils j espeboda
 longehwndrade nelinge lydhwndred och siuhundred
 Jöns j stenby
 elian j salual
 æskeherede
 Vriel hakonson
 jaghan hakonson
 lysingx herad
 Anders person
 Alaheradom flwndra och venaheradom
 Olaff jonson
 Åkerboherad
 jngemar j twetha
 glendzhammers hered
 Lasse j skogxberge
 Röne jönåker och vppone heradom
 Olaff j konungeberga
 nils j harkranketorp
 nils olson j lunda
 fieringeland
 Olaff person
 crisman j bredene

sneuingeherad
per j bergom
gudmund j asphulth
Vesterrekarne
jöns person j torpom
barnaherad oc laskaherad
tolff olson
gulbergxherad
aruid sonason
hokon nilson
tiwsth
nilss j tynnare
anders fiskare
ydre
Fogtön
erich j villeness
göstingxherad
per jonson j baltarethörp
nominge[mominge — Memminge?]hered
per tordson
Sedrauidbo och Vestragerad
elaff Rothpanna
Åkerboherad, hanakin och valkaboherad
bothuid suenson j nesby
Aboherad
eric person i culla
Gösene och ridueg
johan ericson j
ösbo
lars bertelson j hoff
eskynnaherad
johan clauson j massestada
anders nilson j valbo

Synderbo

bengt jünson j vinnerberga (?)

Vesbo

suen trana j medelby

nilss anderson

dagaherad

anders jonson j vingsiö

per j bondhelle

tweta vista heradom oc norrauidbo

mattis j brammestom (?)

Dall

olaff person j tengelsbo

anders nilson j Engxby

gudhems valla kåkyns heradom

per anderson j östetröp

Thenna epter:na bergxmen våre j herradagen

Aff norebergh

Lindisberg

girmwnd benctsson j liffsdal Eric olson

hans halwarson j prestehytte lasse josepson

Suælæsiö

Vermelandzberg

karl j tofftha

biörn pæderon

Skinseckieberg

söffrin bagge

Olaff screddare j tiærgett

Kåperbergxmen

Noreskogxberg

Anders pæderon på rwnka-
hyttan

Suen rib

Jngemar johanson

Ödn monson

Eidicha girigson

karll benctson

Erkebiskop Laurentii Petri förklaring på Westerås Recess finnes i
 presteståndets, numera i Riks-Archivet förvarade, archiv, band. »J. 1», n:o 25,
 och är tryckt af Thyselius l. c. 1: 69. följ.

Westerås (den 25—27 Junii).

Westerås Ordinantia.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 245 v. — Förut tryckt af Tegel 1: 170, och af Stiernm. i Riksd. o. Möt. Besluth, 1: 90, samt i Schmedemans Justitiæ-verk sid. 3—5.

Ordinantia som giordis j vesteras j herradagen anno Mdxvij tempore johannis baptiste

Biscopana besörgie soknakirkior thå the löse ære doch huar the besörgia them med the clerker som obequemme ære manslagare drinkare eller the som icke kwnna eller vela predica gudz ord kan thå konungen noghon annan bespörgie som beqwemmare ær Haffue wäld driffua then obequemma vthåff och besörgia kirkiona med then som bequem ær

Ther swag gæld ære kan tha tilfelle vara att leggia tw gæld vtj eth må thet vel ske Doch så ath ther med icke niderlægges gudz ord ath thet icke tess myndre predicat varder

Biscopana skola latha vår nadugista herra få registren på alla theris rentho e huad thet helst ær j affrad tiende peninga smör järn etc Sedhan skal hans nade settia them före huru mykit the skola haffua ther aff och huru mykit the skola giffua honum til Cronones besta

Sammalwndha ske och om domkirkiones och Canicanes rentho på thet hans nade må kwnna forslå huad hans del ther åff vardha kan epter handelen som nw her j vesteras giord ær

Vppenbåra scrifft settias så her epter som her til dags, och för peningana som tagas j inledningen göres konunge räkenskap

Fför the peninga som plæger böthes för bandzmål göres konunge räkenskap och vare icke biscoppen eller

hans embetismen alth forlæth til ath brucha ban för ringa saker som her til dagx mykit skedt ær

Om gifftermalzsaker hanla biscopen som ær huad reth egthaskap ær epter gudz lag eller ey, och om åthskilnad ma skee emellom folk eller ey faller ther nogon saköre ther göres konunge rækenskap före

Brwdhapæningar kirkiogångxpæningar ligstool etc tages epter kirkiobalken och icke ther vthöffuer, Oc borthlegges then seden ath nogot mer tages en kirkiobalken innehåller

Epter handelen inneholler ath konung skal tagha al saköre och icke biscoper må prouestendar her effter resa och fulfylgia samma saker som biscopandar plæga handla och göra konunge rækenskap aff sakören

Doch for helgedags bruth tage inga peninga för thet nogon ærbetar om helgedagar j andtimar och fiskelek ey heller för thet ath han skiuther sig en fogel j skogen, Doch för slagh böthe som vant ær

Prester sökie ting oc stempue epter sin rett både på kirkiones vegna och sina j verldzliga saker som ær om jordha trætto slag, velle köpslagan och böthe konunge så som andre Men huar noger haffuer clagemal til prest j andelig saker, som ær ath han icke redeliga vpholler honum thet prestaembete til hörer som ær ath han icke predicar gudz ord messar döper barn forswmmar soknabudh thet clagas och retthes för biscope

Ther prester eller legman slå huan annan vare icke then ene mer j ban en then andre epter gudh haffuer så vell forbudit then ena slå som then andra vthan böthe huar för sin sak epter landzlagen

Effter j sanningene finnes ath tyggemunkar och ståthare föra kringom landit mykit bedregerj och lygn ther före skola fogtandar tagha ther vara vppa och haffua agha med them och mvnkanar bliffue icke længer vthe

j terminum en j v vekor vijd olssmesso tijd om som-
meren och v vekor vijd kyndersmesso tijd om vinthe-
ren och tage breff åff fogtenom eller borgemestarenom
nær han vthgår och presentera siig honum nær han
igen kommer

Munker som rentho haffua gånge inthet vth ath
tyggia

Och afflegges then sedhen ath nær prester dör ta-
ger biscopen hans ægedeler rettha arffwinger til for-
fonng och giffue icke prester annerlwnda testamente æn
epter lagbokene som andre dandemen

Hender festerman legra sina pige eller lagfesta hus-
tru böthe ther inthet före effter emellan them ær rett
egthaskap för gudj och må icke åthskilias vijd henne
offuergiffuer han henne straffas epter lagen

Jcke skal eller ^{*}noget siugkt folk twingas åff pre-
stenar til noget testamente emoth theris frij vilia

Ingen vphålle sacramenthet for nogrom om påska
eller annan tijd antingen för gæld eller annat vthan
sökje prester och kirkior sin rett på ting oc stempno
som för berördt ær

för hor lönskeläge jomfrucrenkning böthes konunge
oc icke biscope

J skola stwghor læses epter thenna dagh Ewange-
lium j bland andra lectzor epter thet ær jw cristeliga
scolar

biscopen vigie ingen til prester vthan then som
kan predica för folkit gudz ordh

Prelatwrer Canonier och prebender skula ey for-
sedz med myndre konunge bliffuer åthspord eller then
hans nade ther til skickandis varder

Förklaring på Westerås Ordinantia finnes i preteståndets, nu i Riks-
Archivet förvarade, archiv, band. »J. 1.» n:o 6.

Westerås (den 25—27 Junii).

Westerås Ordinantia på latin.

Efter en afskrift i E. Benzeli samling, tryckt af Lagus, i Handl. o. uppsatser rör. Finl. kyrko-hist. 2: 47. Den upptages här, emedan den innehåller några punkter (22—27), som ej förekomma i den svenska upplagan.

1. Primo providebunt Episcopi parochialibus ecclesiis vacantibus, Si tamen providerint de personis inabilibus, homicidis, ebriosis aut talibus qui nesciunt aut nolunt predicare verbum Dei et Rex possit explorare abiliorem, habeat extunc auctoritatem ejiciendi et privandi inabilem, et alium intrudendi magis abilem et aptum.

2. Item Prelature, Canonie ac Prebende non conferantur Sine requisitione Regis vel illius quem ad hoc deputavit.

3. Item ubi beneficia inveniuntur exilia et occasio fuerit unioni per connexionem duorum, poterit hoc fieri, dummodo non eo minus fieret predicatio verbi Dei.

4. Item Episcopi assignabunt R. Maj:ti registrum omnium Suorum reddituum ac obventionum in quibuscunque consistant, etiam Colonariis, Decimis, Pecunia, butiro, ferro etc. Item ex post Rex determinabit illis quantum retinebunt ex illis ac Regi dabunt pro utilitate corone.

5. Item Similiter fiet de redditibus ecclesiarum Cathedralium ac Canonicorum, ut Sua Maj:tas considerare possit quantum Sibi ex illis debeatur juxta hanc Constitutionem

6. Item Publica penitentia reponenda est deinceps Sicut hactenus, Sed pro emenda pecuniaria ex delicto ac introductione provenienti fiat Regi ratiocinium.

7. Item pro pecunia que consvevit in emendam dari pro incussa excommunicatione fiat Regi ratiocinium: et caveant Episcopi et eorum Commissarii ne Sint faci-

les ad ferendam excommunicationem pro modica causa prout hactenus pluries actum est.

8. Item Episcopi pertractent ubi dubitabitur de vero matrimonio juxta Divinam legem, et an possit intervenire divortium inter personas vel ne, Sed si in hujus modi pertractatione intervenerit aliqua emenda jurisdictionalis, de illa fiat ratiocinium Regiæ Maj:ti.

9. Item Benedictiones nubentium, funeralia, ac Oblationes introeuntium post partum capiantur juxta tytulum ecclesiasticum alias per Laicos editum, nec illum transgrediantur.

10. Item ex quo præsens Constitutio continet Regem recepturum omnem emendam etiam Jurisdictionem Ecclesiasticam et non Episcopum possunt ostitiales et Prepositi Episcoporum suscitare ac prosequi causas ad Jurisdictionem Episcopalem ut hactenus, spectantes, quas Episcopis consveverunt præstare, et faciant ex hiis ratiocinium Reg. Maj:ti de emendis

11. Item pro violatione dierum Sollennium nulla recipiatur emenda ab hiis qui laborant in eisdem in agris vel piscatura aut aucupatione avium, Sed pro vulneratione ac injectione manuum violentarum mutuo solvatur emenda consveta.

12. Item Sacerdotes subsint placitis ac judicio rusticorum tam in suis causis quam ecclesie ubi agitur de terris ac possessionibus litigiosis, vulneratione, violentia, contractibus mercantie, et solvant Regi pro emenda quemadmodum alii laijci sed si quis actionem habeat contra Clericum, quod ille non rationabiliter adimplet debitum ecclesiasticum suo offitio congruens, puta quod fuerit negligens prædicare verbum Dei, celebrare Baptizationem, aut ministrare infirmis ecclesiastica Sacramenta, desuper fiet querela Episcopo.

13. Item Ex [quo?] relligiosi mendicantes et alii eleomosinarii deprehenduntur in veritate dispergere plu-

rimas falsas relationes, in Communitate mentientes, tenebuntur præfecti contractarum illos castigare et punire ac desuper intendere, et quod relligiosi non circumeant terminando ultra quinque ebdomadas in estate circa ad vincula petri, et ad quinque ebdomadas circa Purificationis in hyeme, et hujus modi terminarii mendicantes recipiant litteras Meatus a Prefectis et oppidorum ProConsulibus in suo exitu et reditu, quibus se presentare teneantur, alii vero relligiosi non mendicantes nullo modo exeant questum mendicare.

14. Ubicunque Sacerdotes et laici inferunt sibi mutuo manus violentas, non erit unus plus altero excommunicatus, ex quo Deus eque bene inhibuerit invasionem unius sicut alterius, sed eorum qvilibet solvat emendam suam juxta constitutiones laicales ac leges municipales Domino Regi.

15. Item abroganda est consvetudo per quam Episcopi, clerico ab intestato decedente, recipiunt partem bonorum per eum relictorum cum prejudicio heredum. Nec liceat Presbitero testari aliter quam juxta Constitutiones laicorum ac municipales Regni more aliorum laicorum.

16. Item Si desponsatus condormiverit sibi desponsatæ per verba de futuro, nichil emendet, propter legitimum inter eos contractum matrimonium coram Deo, neque divortietur ab ea.

17. Item nullus egrotus compellatur per Clericum ad testandum pro anima sua invitus contra suam meram ac liberam voluntatem.

18. Item nullus Sacerdos aliquem laicum suspendat a Sacra communione tempore Pascali aut alio tempore pro debito aut quacunque alia causa, sed prosequatur Presbiter vel ecclesia actionem suam in placito Rusticorum coram laicis ut præmittitur.

19. Item emende solvende pro adulterio, simplici fornicatione et virginum defloratione solvantur deinceps Regi et non Episcopis.

20. Item in Scolis puerorum exposit legatur Ewangeliū inter alias lectiones, cum sint Scole Christiane.

21. Item Episcopi nullum ordinent ad Sacerdotium non scientem predicare verbum Dei.

22. Item pecunia Romeskott alias cameræ apostolicæ debita, vulgariter pecunia Sancti Petri dicta non mittatur exposit ad Pr. Ro. Sed Rex eam Sibi usurpet pro augmento Corone.

23. Item similiter fiat de pensione illa quam Monasteria consveverunt mittere Superioribus Sui Ordinis.

24. Item Episcopi et alii Prelati deinceps non mittant aliquid ad urbem Romanam pro eorum Confirmatione, Sed sufficit quod assumatur ad hoc de consensu Regis, quod semper deinceps observandum erit.

25. Item omnia predia et possessiones haecenus Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, Ecclesiis parochialibus vel Prebendis collata recipiantur per militiam illius generationis unde Ecclesiis provenient, et si quid ultra hoc residuum fuerit, conferatur per Regem cuiunque voluerit in feudum pro sue libito voluntatis.

26. Item Bona immobilia ecclesiis vendita vel depignerata redimantur ab ecclesiis et monasteriis, et defalcetur tantum in Summa capitali quantum ex ipsis terris proveniet.

27. Item Pro emendatione Corone debent Episcopi, ecclesie Cathedrales et Canonici dare Dom. Regi unam summam secundum quam poterint cum Sua Maj:te concordare.

Westerås den 26 Junii.

Stadfästelsebref å Wermlands bergslags privilegier.

Sveriges Rikes bergsordningar, tryckta i Sthm 1736, sid. 29. — Aftrycket i bergsordn., som uppgifves vara efter originalet, förråder en ganska okunnig afskrifvare, men har måst följas, då hvarken originalet eller äldre tillförlitlig copia kunnat anträffas.

VJ Gostaff mett Guds Naade, Sweriges oc Gottes . . . Koning, görom witterligit, at wii aff synnerligh gunst oc nadhe haffue wnt, tilsagt oc stadfest, oc will *) mitt thetta wort opne briff (!) wnnom tilsägiom oc stadfestum the goda mans privilegia, som paa wermilands berg boo oc byggiandes äre, hwad hilst the äre eller nimpnas (!) kunna oc them aff fframlidnom Koningenom (!) oc riksens fförståndare wittelige undte oc giffne äri at the scholä wijdt ffulla maecth bliffwa wijdt allis theris puncthe oc innehollellse saasom paa andre jernbergher i wordt Swerige, saa att the måghi haffua ffri marcknatt om alla logedahga at ffri köpslaga mett them som dom waror fföra. Teslikes tagom och anamom wi tisa wora ellskelige wndersaathare fforenempde warmelandz bergs Berg[s]män i wort beskierm mett hustru, barn, hion, ligeffolke, gårdt oc . . . rörlig och orörlig, hwar thet hilst är äller wara kan, som them rittelig (!) tilhörer uti wår Koninglige hingn (!), beskierm oc fforswar. fförbiudandes alle he hoo the hilst är, äller wara kunna, som fför wåre skull giöre och låthe fförnempde wermelandz bergs män på sådane privilegia . . . oc frihether . . . eller marknatt som föreskrifne staar, hindra eller hindra lathe . . . i någre motthi widt wor ogunst, tess til wisso låhti wii hingie wort Secret neder fför thetta breeff, gifne uthi wor Stadt westerås om onsdagen nest efter Johannis Bap:æ dag anno 1527.

(L. S.)

*) Bör säkert vara: nw.

Westerås den 26 Junii.

Bref till Kopparberget om afraden. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 243.

[Wthaff Westheras]

onsdagen nest epter johannis baptiste

Tijl kåperbergit, ath j til gode redhe vthfånge vår affrat nyt och gammalth nw til neste prestamoth som j oss med rette plictoge ære

Westerås den 27 Junii.

Biskoparne tillkännagifva genom öppet bref till hela riket det vid riksdagen nu fattade beslut, att deras, domkyrkornas och kanikernes inkomster skola minskas, deras slott till konungen öfverlemnas, samt förklara att de äro till freds huru rike eller fattige konungen dem hafva vill.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 243 v. — Förut tryckt af Tegel, 1: 175, Stierm. 1. 1. 1: 89 och på latin af Brazius, 1. 1. 225, och Wilde, Suec. Hist. Pragm. 524.

Torsdagen nest epter Johannis baptiste

Biscopernes breff til menige almogen j riket etc

Vij Hans j lincöpung Peder j vesteras med gudz nade biscopa Magnus j Scara och Magnus j Strengnes med samma nad Electj Görom viterligit ath wij med ij åff Capitelet j vpsala ij åff Wexiö och thesligis met nogra åff vår egien capitel haffuom nw varith her til möthe oc handel med högmectig förste oc herre her gøstaff Suerigis oc Göttis vthualda konung vår kære nadige herre menige frelsit både innanrådz och vthan köpstadzmen bergzmen och nogra fulmectoga åff meniga almogen j rikit om rikisens vårdande ærande j bland anned, varth framsath åff samme vår nadugiste

*) Se anm. sid. 21.

herre hureledis nogra vora förfædra framlidna biscopa
haffde misbrukat then vellighet oc priuilegier som the
åff herrar och förstar hafft hafde Så ath the j fortiden
haffde fordriffuit somlige herrar vthåff rikit och indra-
git fremmende herrer rikisens inbyggjare til fordörff
fför huilke saker befructendis var ath swadant æn nw
her epter skee motte vthan annen råd ther emot fun-
nes Thå vart beleffued åff for:de var nadugista herre,
mene frelsit köpstadzmen bergxmen och mene almogen
ath biscopana her j rikit icke skola epter thenna dagh
starkare ridha en som konungen them tilstæder Huad
offuer ær j theris rentha skal konungen thet haffua
vtj eth stycke pæninga och ther med theris slott Sam-
meledis skal och domkirkenes och canicanes renta off-
uerleggiat och huad the mera haffua æn theris nöd-
törfft, skal och konung taga Epter nw så endrecteliga
åff allom beleffuet oc samtygt var kwnne wij inthet ey
heller ville ther emot segia vthan lathom thet så skee
och varom ther til fridz med, mest på thet ath then mis-
tanke motte ther med åffstilles at biskoperna skulle
med theris magt oc slott ey vara konungenom j rikit
til fara, och ærom til frijdz hurv rick och hwru fatig
h. n. oss haffua vil tess til ytermere visse och bettere
foruarning lathom wij alle viterlige trycke vårt insigel
på ryggen å thetta breff ther giffuet och scriffuet ær j
vesteras Anno etc Mdx xvij

Westerås (den 28 Junii.)

Konungens bref till allmogen i hela riket om Westerås riksmötes beslut.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 27. — Förut aftryckt af Stiernman, Riksd. o. Möt. Besl. 1: 79.

Tijl mene almogen offuer alth rikit

Vij göstaff etc Helse eder Tacke wij eder alla kerliga för eder godwilioghet hulskap troskap och lydne som j oss j alla motte troliga beuisad haffua och enkanneliga nw med thenne vthgiorda gærd och hielp til rikisens gældz betalning ther före wij gerna vele vetha edert besta och haffue wij hær med vårt rikisens råd och tesligis med menige frelsit köpstadzmen bergxmen och mene almogans fulmyndoga sennyngabud nest gudz hielp öffueruægit alles eders besta och longliga bestand som j vel fornimmandis varden vtj rikisens rådz breff som her med fölier Och forsee wij oss fulleliga til eder alla ath wij eder altijd haffua skola, för tro och velwiliogha vndersåtha, wij vele ther emot för edert och alla Suerigis inbyggiares bestha, haffua ospar vår hals och velfærd, ther ma j eder alla fulleliga på forlata, Huatt ytermere forhandladt och besluthat bleff j for:ne möte kwnne thenne eder fulmyndoge sændingebud sielffue giffue eder til kenne Eder gud etc

Förestående bref, hvaraf ett finnes i original i Arboga stads-archiv, i en volym, sign. »Arboga. Tom. 2», n:o 3, var enligt detsamma dateradt »fredagen nest efter Johannis baptiste» eller den 28 Junii.

Westerås den 28 Junii.

Riksrådets öppna bref till menige man i riket om den vid riksmötet beslutade reformationen af kyrkoväsendet; jemte förteckning på konungens embetsmän, till hvilka Westerås Ordinantia och nedanstående bref blifvit utfärdade.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 27—28 v., jemfördt med en afskrift bland »Originalförordningar» i k. Riks-Arch.; tryckt i Stiernm. Riksd. o. Möt. Besl. 1: 79 och på latin i Wildes Hist. Pragm. 521 o. f.

Rikisens radz breff til then meneman

Wij epterscriffne Johan med gudz nade greffue til högen brockenhusen etc höffuisman på viborgx slott Ture Jönson riddare vår nadigiste herris hoffmestare lars siggason marsk holger karson riddare axel påsse michel nilson lagman nilss olson på skofftaby Jffwar flæming axel anderson knwt anderson Nilss clauson tord bonde per hanson biörn clauson per ærlandson Suerigis rikis råd helse eder alla dandemen som byggia och bo vtj N kerliga med gudh: kære wenner giffue wij eder til kenne ath wij nw her forsamlade våre j vesteras med högmectig första vår .k. n. h. och med menige frelsit köpstadzmen bergxmen eders och alle landzenders fulmectigom, til ath samfelth offueruæga om rikisens och alles thess inbyggjaris longliga bistånd beclagade samma vår nådigista herre för oss hureledis h. n. påfört var mange stadz j riket ath han skwlle latha her indraga ena nya tro, ther före ath han lather predica gudz ordh och thet helga Ewangelium och hureledis vppe j Dalarna var en skalka hop som sig vpkastad haffde emott h. n. åther nw som ther förre eth år sedhan skedde med her pæder Cancellor och mester knwt, för huilka och manga andra dråpeliga saker hans nade var til sinnes ath offuergiffua rikisens regimente effter h. n. fornamp sådan ostadughet j landit, och wiste sig aldrig tryghet och rolighet vthan

skulle alltid venthe sig slige vendingar j rikit, thess in-
 byggjare vthan twækan tijl fordörff thet h. n. nödogt
 såge att ske skulle effter han thet åff gudz tilhielp
 hade kommit vtj rolighet igen vthur k.[onung] C.[hri-
 tierns] hender, Huilke h. n. clagemål wij lagde på hier-
 tadt och bespordom oss granneligan om for:ne ryckte
 med then nye tron och hördom tesligis tæris predican
 och disputacie som samma nya tro sagdes predica, och
 fwnnom doch j sanningen thet ryckte oredelige fört
 vara, och ath the icke predica annath en rena gudz
 ordh och then tro som the gode helge fæder her j ri-
 kit predicade nær christendomen hær först inkom som
 oss hoppes thenne dandemen eder senningebud eder vel
 vnderuisa skole hwarföre loffuade wij H. n. på alles
 våres eders och then menemandz vegne som heme wåre
 ath affstilla sådant rykte och hielpa til ath straffua
 them som thet föra, Och wårom begærandis ath clara
 gudz ord motte bliffua predicat kringom alth rikit Sam-
 meledis loffuade wij h. n. på våra och alles eders vegne
 hielpa til ath åffueria och straffa med lifff och magt
 them som nogot obestånd stempla vela emott h. n. ee
 huad thet ær j Dalarna eller annerstadz ath h. n. vel
 skal nest gudz hielp ingen otryghet haffua på then
 motte, effter huilken vår lyffthe h. n. för alles våre bön
 skyld bleff quar wijd regimentit och wil så her effther
 som her til dagx vetha rikisens och alles våres besta
 som gudh giffuer honum naden til huilkit wij eder dan-
 demen allom giffue til kenne inthet twifflandis atj jw
 bliffua ther wijd på eder sido som åff oss och then
 meneman her vthloffuad ær Thernest ibland anner ri-
 kisens ærande öffueruoge wij hure rikit och thess in-
 byggjare haffua j fortiden offtha varith j stort obestånd,
 örlig skadha och fordörff, och som oftast ther vthåff
 ath biscopena och kyrkienes formen haffua varit for-
 megtige, konungenom j rikit til stor skada och haffua

dagliga her til dagx slagit vpunder sig, sommt med skinande och sielffdictade gudz thiænist then gudh aldrich budit haffuer, och somt elligis med theris listh oc ondha fwnder så ath Cronan ridderskapit och then meneman ther med haffua mykit til agthers kommit och manga stycker vpkommit som oskælig och then meneman odragelige ære Therföre haffue wij så alle med for:de vår nådigista herra öffuer ens varit och endrectelig samfelth oss, ath effter Cronones renthe ær j for:ne och mange andre motte forsuagat ath forne vår .k. n. herre skal settia alla biscoper före med hure manga hester han them wijl haffua ridhandis, och ther epter skola the lydha, huad sedhan offuer ær j theris rentho thet tage konunge och tesligis theris slott besynnerliga til thess Cronennes slott vpbygd varda med huilkom konungen och rikit bliffuer vthan for:de fara aff biscoper och then meneman må lisa ath konungen icke skal så offtha behöffua hielp vthåff them som her til dagx skedt ær Sammalwnda skal och skee med domkyrkernes och Canicharnes rentha thå öffuerlagt ær hure mykit the effter redelighet behöffua til theris vphelle, Och effter closteren som åff landgodz liffua haffua vtj en long tijd hafft eth klenth regimente åff ondha forståndare husen niderfallen och godzen lagd ödhe skal vår nådigista herre haffua fulla magt her effter öffuer samma closter, och insettia ther en god man som them före stånda skal latha closterfålkit fonga sijt redeliga vpphelle ath gudz thiænist icke bliffuer niderlagd huad öffuer kan vara tage hans nade Crononne til hielp, Huad godz eller jord vnder kyrken kommit ær sedhan konung karls reffist stod gonga til bacha e huad thet ær skatt eller frelse och effter then meneman ær twngt vara vnder tw herskap haffue wij samtygt ath the som saka varda antingen med helgedagx brwth eller andra saker böthe effter thenna

dagh konunge och icke biscope, och ingen progest
 [provest] eller prest haffue mact til ath vpholla vâris
 herris lekamen för nogon som sig åff gudelighet be-
 retta vil huarken för gæld eller andra slige saker vthan
 sökie prester och kyrkiennes forståndare ting och stem-
 ning effter theris rett så the som andre effter landzlag
 Skal ey her epter biscooper eller prester så lettliga för
 ringa saker banlysa fatiga men som förre skeedt ær
 effter theris egiet sinne emot gudz lagh, ey heller vth-
 giffuas ligstol Hwuedtiende brudapæninger påska altare
 och annat sådant, mera æn som kyrkiobalken vthuisar,
 vthan prester liffua vthåff sith prestabord tiende och
 offer Doch skal ingen thenna vår nådigista herris och
 vår skickelse vende oss til ondhe så formerkiandis som
 h. n. eller wij ville åffleggia ath inge biscooper skulle
 vara, vthan wij vele vel ath the skola vara Doch icke
 så megtige ath konungar eller rikit ingen fara skal
 haffua vthåff them The kwnna tesbætther skötha gudz
 ordh och see til ath ther om retteliga til går j theris
 stikt som theris embete tilseger ath the icke haffua
 brythes med manga hoffmen hwilkit en stor parth vthåff
 them och så bekent haffua och haffua thet så med vår
 nådigista herra och oss samtÿgt och beleffued, ey hel-
 ler ær vår mening ath man kyrkioherrar forleggia vil
 ther med ath theris rentha bliffuer moderered och for-
 minskad effter lagbochen ty huad them åffminskas j
 the motte skal them åther så mykit komma til lisa igen
 j ty ath biscopana icke skola effter thenne dag gesta
 them med så manga som her til dagx skedt ær, haffuer
 och vår nadigista herre loffuad tilsegia sina thianare
 ath tij j fodringen skola them skona thet besta the
 kwnna Och wil altid vara them til godho och beskerm
 så framt the ære h. n. hulle och tro huilkit wij eder
 dandemen alla giffua til kenna athj her åff mågen for-
 stå atj haffuen en gunstelig herra som alles eders be-

sta vil vetha Eder gudh befalendis etc Scriffuit i Westerås 28 Jwnij Anno etc Mdxxvij Wnder alles Wåres Insegell och Signettar *)

Thenna ephthersciffna haffua fåth rikisens rådzbreff och ordinantias som vthgågne ære

Trwls scriffuare til östergöthland

Jtem nils aruidson til småland och articler

Jtem staffan henricson til vpsala

Mons brynteson til vestergöthland

Jon olson til strengnes breff oc article

Jtem henning person til vermeland en arte:

Jtem lyder finke breff och article

Torsten salmonson til tawesthuss

her twre jönson breff och articler

her holger karson eth breff och articler

Ture Ericson en articel

iffwar fleming eth breff

Jtem hakon nilson til helsingeland gestringeland och flere land en articel biscops breff och rikisens radz breff

Jöns olson på Calmarna ith åff rikisens rådzbreff oc en articel

Jon scriffuare j vesteras eth breff en arti[cel]

Jacob vesgöte til angermannaland oc vesterbotnen breff oc articler

Pæder jonson eth breff och articler

benct nilson en articel

Jöran linderson en articel

Söffrin kijn en articel

Jogan smålending en articel

nils varg en articel

Eric hanson eth rikisens rådzbreff oc en articel

Jngel hanson Dalafogten eth breff och en articel

*) Datum tillagdt efter afskriften bland »Originalförordningar».

Jöns på salabergit articel

jsach birgelson

Aruid Jönson på Hoff en articel

Westerås (den 28 Junii?)

Tillägg till Westerås riksdagsbeslut, rörande betalningen till Lübeckarne, Lübeckarnes privilegier, underhandlingarne med Holländarne, Wiken, humblegårdar, rådsherrarnes antal, m. m.

Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 32.

Jtem om then förste articel om betalning icke tilrecker

Suares her til nær gudh fögher sadana rikisens hielp ær forslagen j thet yterste hon rekkie kan huad tha fattes vele wij thå gerna besynnat til thet besta huad råd ther til finnes kan och aluårliga nw strax scriffues almogen til igen ath the en nw vthgiffue wijd horda nefftz thet til bage står

Om the lybskes priuilegier

Teckis oss icke rådelig vara ther om nogott forkrenkie för these gæld betalad ære tess förinnan kan ther wel komma tilfelle ath the thet sielffue forbrytha, thet oss thå betther tilswars står en thet nw giordis kan effter lægligheten nw på færde ær thet the vel alth redhe forbrutet haffua om tilfelle våre thet på thenne tijd tales skulle

Om then handling med the hållender
skall ytermere stadfestas eller ytermere bebund göras

På vår n. h. behagh att ingen annen bebund göris på thenne tijd vthan giffue them ffriij sækerheth ath sökie h. n. och rikisens haffner icke på nogon be-

nempde skips forlosning vthan köpe och selgie med h. n. borgare huad j theris magt ær forlosse och hollender skula haffua högborna förstis kyeserliga mat:is och frw margeretis breff på vj månade erlig förwaring som tilförna theris lag varit haffuer

Om viken

Effter thet malmö recess lyder ath vår nadigista herre skulle haffua norgis rikis råd:z breff och samtycke om viken innan then dagh och möthe benæmd var j lybke tesligis som beleffuad varth med electum til vp-sala och högmectig förste greffue johan vtj lybecko ath med begge försters aff swerige och danmark skula beråma eth annad herremoth effter beggis theris leglighet på bequem rwm och stad synes oss .v. n. herre haffua skell til ath behålla viken til sådana rethgång både om wiken och gottlandh ransakat ær

Om hw[m]ble gård

Suares ath thet må bliffue epter rigisens stadghe ther wele wij alle tilhielpa

om eth vist tall mange j radit
wara skula och theris forlæning

Suares huad .h. n. teckis haffua flere eller fierre en xij men som lagbochen vthuisar står j h n hender tesligis om theris forlæninger togh begære en del gerne ware ther åff med och licheuel vare på eders nadis bestha j alle motte huar them tilsagt varder serdelis kirkennes personer

om the gode men h. n.
fölgie skule

Er thet på en månadh til giörandis nær wij vethe vår nadigista herris vilia hwre mange h. n. wil haffua j radit göre wij gerna hans vilia ödmiugelica begeren-

dis thet motte wara på h n kost elest våre somlige
theris renthe lithen til ath holla folk eller rosning

Westerås (den 28 Junii?)

*Riksrådens borgensförbindelse för biskop Hans Brask i
Linköping, att han, presterne i stiftet, eller hans tjenare,
ej skulle stämpla något argt mot konungen eller riket,
samt att han skulle till konungen upplåta Munkeboda slott.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 247.

Thenne epterscriffne godemen vthåff rykisens råd
gingo j loffwan och lyffte för biscop hans braske vtj
lincopung j så motte ath han aldrieh eller hans an-
hangh prester vtj hans Capitel eller stigt eller noger
hans thïenare epter thenna dagh skula nogot argt
stempla med bud breff ord eller gerningar lönlige eller
oppenbårlige emot högborne förste och herre her go-
staff med gudz nade etc var kärteste nadugista herre
eller Suerigis rike vnder ögon, til nogot vpror skadha
eller obestånd och ath han hans nade vpanthwårdha
skulle vthan allt hinder och motstånd slotzloffuan på
munkaboda slott oforblottadt med byssor en del och
annan som ther til hörer och vara huar hans nade
honum haffua och tilbiudha vil ee nær hans nadhe
pa eskar

Her Ture jönson

larss siggason

her hálger karson

nilss olson

Michel Nilson

knuth anderson

axiil anderson

henrich ærlandzson

Westerås den 28 Junii.*Privilegier för Stockholms stad.*

Städ. priv. i k. Riks-Arch. 1: 21.

Wij Gustaf med Gudz nåde Sweriges och Göthes etc: Vthwald Konungh Göre witterligit, att wij af synnerlig gunst och nåde, anammat och Vndfångit hafue, och medh detta wårt öpne bref anamme och Vndfå, wåre tro Vndersåthere, Borgmäster, Rådth och menigheeten j Stockholm, medh thera hustrur, barn, hion, legofälck, gårdar godz rörligit och orörligit, huad thet helst är, eller nämpnes kan, them medh rätte tillhörer, Vtj wår hägn, fredh, beskärn och förswar, besynderlig att hegna frede och förswara till rätte. Desslikest hafue wij ock tillåtit, samtyckt och stadfäst, och medh detta wårt öpne bref tillåte och samptyckie och stadfäste, alla theres frijheeter och privilegier, som them af Högborne Förstar framledne Konungar och Rikzens Herrar, milledige, Vnte, tillåtne och gifne äre, wid fulla macht j alles theres Puncter och Articlars innehållelse, att blifua, Besynnerlige om olage hampner och Seglatz the Stockholms Stadth til skade äre, doch så att the skole hålla sikh redelige medh Vpstäders borgare, och andre the köpplage medh, Förbiudandes alle eho the hälst äre eller wara kunne, Andelige eller wärdzlige, som för wår skull wele och skole göra och låta för:ne Stockholms borgare här emot på Personer, godz, privilegier eller frijheeter som för:ntt står, ath hindra eller hindra låta, möda, qwällia, platza, oförrätta, eller j någon måtto förfång göra, widh wår ogunst och wrede och strängelige hämd. Giffwit och skrifuit j wår Stadth Wästeråhrs på Sancti Petri och Pauli affton, åhr effter Christi bördh. M.D.XX:VII. Vnder wårt Secret.

Westerås den 28 Junii.

Konungens bekräftelse på nästföljande af rikets råd utfärdade dom på Kalmar borgerskaps besvär.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 245.

Vthåff vesteras

Vij etc Görom allom viterligit ath årom epter gudz byrd mdxxvij fredagen nesth epter sanctj johannis baptiste dagh then tijd wij våre til samtal med vårt elske- lliga rikisens råd j vår stad vesteras tracterandis om rikisens och omvårdandis ærande. Så j bland andra besluthninger som ther på samma tijd beleffuad vårde varth ransakat och offueruægit om Calmarna stadz be- sta och the bristers åfflægning som samma stad ære til skade fordörff och niderlagning om ther emot icke betänkt vordhe med huad råd samma brister böthes kwnne Huilkit ærende vij satthe for:ne vårt elskeliga rikisens råd j hender och befallning ath the granliga besinne och öffueruæge skulle for:ne stadz lægligheter och j huad motte han ær rykit til gagn och bestand huar han elles wijd magt hållen bliffuer och beleffuede for:ne vårt råd. nogre punther och article som for:ne brister och elagemål bothe skulle them vth giffuandis for:ne Calmarna borgare som ær per knutson och byrgil screddere alles theris fulmyndege sendingebud j hender på scrifftelig suar vnder nogre theris indziple aff riki- sens råd på alles theris vegne Huilke theris suar be- sluthning punther och article med moget beråd vel betänkte och aghteliga vthgiffne wij gilledt samtygt fulbordat och stadfest haffua och med thetta vår opne breff gille samtycke fulborde oc stadfeste och wele ath the aldellis oforkrængte vijd magt halles skule fforbiu- dandis alle e huem the helst ære eller vare kwnne for:na Calmarna borgare her emoth våre eller varth ri-

kisens rådز besluthning nogot forfångh eller mothstånd
göra vijd vår konungxlige strenge hepn nepst plickt
och vrede Thess til visso etc

Westerås (den 28 Junii! *)

*Utdrag af skrivelser till Nils Olsson på Stegeborg och
Per Jonsson på Nyköping. **)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 245.

[Vthåff vesteras]

[fredagen nesth epter sanctj Johannis baptiste dagh (?)]

Til nilss olson på stækeborgh ath han lather alla
the varor, som til rikisens gældz betalning forsamblade
ære ofortöffuad komma til Calmarna

Tiil per jonson på nyköping ath han ofortöffuad
skicker til Calmarna thet som tilhopa kommit ær til
rikisens gældz betalning, om han thet icke til Stocholm
forskickatt haffuer

Westerås den 29 Junii.

*Rikets råd tillkännagifva, med anledning af borgarenas i
Kalmar besvär, att almogen på Öland tillåtes idka ut-
ländsk handel endast med åtta fartyg, att de olaga ham-
narne ej få begagnas såsom stapelplatser, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 244.

Apostolorum petrj et paulj dag

Vij efftherscriffne Mesther erich deken j lynchöping
Ture jönson riddere oc wor nadiste herres hoffmesther,

*) Nästförestående bref i Riksregistr. har dagtalet den 28 Junii (fredaghen
nesth epter sanctj Johannis baptiste dagh).

**) Se anm. sid. 21.

Lars Siggeson marsk holgher karlson riddere, mehell nilson, axel posse, nils olson, jwar flæming, Axell andherson, Knuth anderson, nils claffueson, Tordt bondhe, biörn claffueson, peder hanson, per erlandtson och henrich erlandtson Swerigis rikis radt oc men her fför-sambladhe j vesterårs Göre wittherligit, att calmare borgare komme fför oss oc clagade högeligha om nogher bristher som theris stadt war mykit till skadha, som ær om olagliga hamffner, landzköp oc annat mykit, nær wij theres clagamall öffuerwægit hade, samtycthe wij att paa öland skole wara viij skip, iiij wtj Södras motit, och iiij wthij norramotith och jcke flere, thy sådana skyp moste the jw haffua till landzens fförbeting effther gamla seduenie Dog saa att presther, ffrijsborne oc böndher jntit wtskepa annat godzs eller waro, wthan thet, som aff hans eghin affuell ffalla kan oc jntit annat jghen köps wthan salt, humbla, hampe, lin, öll, och miöll oc jnghen annen waro till nogot wtprång, wndhantagandes ffogtherne som högeliga fförbudit ær, att the jntith landzköp göre schole till theres eigit behoff, fförbiudis oc högeliga att jnghen wt-lensk skip som jcke göre skatt wndher Swerigis crone, oc sökia rikesens hamffner fför ölandt eller annerstedz, ther the göra landz köp, wijdt then neffzt som laghen wtuiser, Jtem om them som bruka ty embethe göres effther lagboken wndantagandis them som haffua wor nadiste herres breff ther oppa, thet står till hans nade om the ighen kallas skole Jtem om then toll Swerigis men göra j Danska stadt, som nw ær ij peninge aff hwarie marc, etc Kan hans nade fförtaga mett szin scriffuelse Jtem om the olagliga hamffuer j pata, mölstadaåss Skeggenæss och wermenæss som nw bruka skip och segladz och aldrig fför, skall aff setthies, eller haffue fförbrutit skip och godz, ther oppa acthe konungens ffogthe, Jtem jngha fforbodna hesther fföres aff landit

wijdt xl march ther giffue konungx ffogthe granna ac-
tha oppa Jtem biudher wor nadiste herre oc wij alle
att calmare borgare skola giffua redeligit köp paa the-
res waror, etc Jtem om hustru elines bencht knutsons
efftherleffuerska clamåll om thet manslag etc Haffuer
wor nadiste herre skickett ther till iiij eller vj aff ra-
dith oc ridderskapit mett borgmesther oc råd j cal-
mare som thet åtskylia skall Och fför:na hwstru elin
och the som ære wollendhes j thet manslag skola
holla kosthen till the godemenn som tijth skickes, saa
lenghe ærendet ær slitit, och jnghen skall thet wngella
wthan then som brotzlighen ær j then sak Tesse wore
beslutningh haffuer wor nadiste herre samtyeth mett
oss att hon obrotzligha hollas skall, Tess till wisse
laathe wij nogre aff oss tryckia wore insegell paa alles
wores wegna fför thetta breff Som giffuit ær j fför:de
westerårs Apostolorum petrj et paulj dag Anno etc 1527

Westerås den 29 Junii.

Förteckning å förlänings- och förswarelsbreff, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 355.

Vthåff vesteras

Die apostolorum petrj et paulj

Jtem Erich scriffuare heradzretten vdj fylboherad
j forlæning på ölandh

Jtem her twre trolle kwngaherad j forlæning mæd
alla konungxliga saker och renthe

Jtem jsack byrdelson heradzretten vtj kwngaherad
j småland j forlæning

Jtem mons brynthason eth breff til nordmarken
ath han skulle henne annama jn wnder elsborgh och
skicka ther en j nordmarken j hans stad huem honum
sjelff synes

Jtem jon Erichson vtj halsby gudmund hakonson ther sammastadz byrgel benckson mons gåse eth forsuarilse breff

Jtem suen karth suanskogx sokn j forlæning med alla konungxliga saker oc renthor

Jtem ffrw mærites barn pa Eka eth forsuarilse breff på all theris godz lösth och fast til retthe

Jtem jon småswen eth huffut quittencium för all then del han j sin verio och befallning vthåff oss haftt haffuer både för vpbyrd och vthgiffvt vtj vasbo

Jtem samme jon suenson eth breff ath wij honum vnth och vplathit haffua j hans lifftijd j retth frelse på hans fædernes går ligiandis vtj tornne j vånga sokn j vestergötland med all then rentho och rettoget som ther vthåff årliga vthgå plæger

(Westerås?) den 2 Julii.

Förteckning å förlänings-, försvarelse-, m. fl. bref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 355.

[Vthåff vesteras (?)]

Die visitacionis

Jtem her Hålger karson mwncaboda slott j forlæning och tesligis the landbor som ther vnder liggia til dagxuerke sammeledis gulborgxherad boborgxherad och askaherad med alla konungxliga renther saker och alla andra årliga vthgiffter

Jtem Erich hanson huswby sokn j forlæning

Jtem hans målare j lideköpfung eth forsuarilsebreff

Jtem byrgil nilson, aluastra closter j forlæning

Jtem olaff aruidson juletha Closther j forlæning

Jtem nilss henrichson på Torstuna och semitwna herade fogtha breff

Jtem per aruidson eth biscopsfogtha breff vthöff-
uer östhergötland, östan stång, oc konungx oc bisps sa-
ker med clerkers kirkiers och closters landbor och bi-
scops saker alenast med köpstadzmen oc skattaböndher

Jtem olaff scriffuere biscopssfogtha breff öffuer
östergöthland vestan stång oc alla saker som per ar-
uidson haffuer östan stånd [stång?]

Jtem jon scriffuare biscops ffogtha breff öffuer alth
ölandh

Jtem per smid eth fogtha breff pa vpuidinga herad

Jtem olaff i torp eth breff ath han motte behålla
ena öö benempd littla kalffön liggiandis j Ståkeholms
sker, och then niutha til en tijd aff oss oc Cronone

Jtem Cristiern larsen sköllinge sokn j forlæning

Jtem olaff scriffuare konungxfogthe oc biscops-
fogte vtj ydre och tesligis biscops fogte vtj tiust och kind

(Westerås?) den 2 Julii.

Frälse- och frihetsbref för Biörn Clauson på några gods.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 247 v. — Aftryckt hos Arwidson, 1. c. 2: 209.

Varfrwe dag visitacionis

Biörn Clausons frelses breff på noget godtz

Vij Göstaff etc Görom vitherligit ath oss elskelig
throe man och råd biörn Clauson haffuer oss vnderuist
om noget gamla frelses godz som honum j reth arff
tilfalne ære och j en tijd longh haffua varit vnder
skatten huilke godz så benempnes och ther belægne
ære som her epter fylger j vanö sokn en gård kalles
æykele en fierde del aff harmal i samma sokn en gård
benempd torp j jngo sokn Tesligis læth han oss och
forstå om nogon skattaiord huilkin och honum somt j

retth arff och somt j bythe tilkommit ær som ær soen-
 takaby j hettala kock jord, karhj j janathala (!) sokn
 sættwngj kock jordt j kiala j enefierdingx kock jord
 karhj j janathala (!) sokn en fierding som han sielffuer
 köpt haffuer för sina penningar på huilkit for:ne godz
 och jordh vij aff synnerlig nade och gunst haffua vnt
 och giffuit och nw med thetta vårt opne breff vnne
 och giffue honum euig frihet och frelse för then tro-
 skap han oss och rikit longlig beuist haffuer och en
 nw ytermere beuisa må och skal, förbiudandis för then
 skuld alle ee huem the helst ære eller vare kwnne
 som för våra schuld vele skole göre och lathe ath the
 for:ne biörn clauson hans arffwom eller epterkom-
 mandom emoth thetta vårth breff nogot hinder platz
 qual eller forfångh at göre vijd våre strenga hempn
 och ogunst thess til visso etc

Tynnelsö den 4 Julii.

*Borgmästare, råd och menigheten i Strengnäs anbefallas
 att låta med lämpliga märken utstaka segelleden till staden.*

Riks-Registr C, 1526—1529, fol. 247 v.

Vthaff tynnelsö

torsdagen nest epter varfrue dag visitacionis

Tiil borgmestere råd och menigheten vtj Strengnes
 ath strax isen ær åff gången och skipen byginne ath
 vanke latha arliga vthmerkia och betekna retta ledhen
 oc segladzet fram om stregnes ath thet meen och fara
 som ær vijd klokke sten och thesligis thet grund som
 ær emellom staden oc varfruberga closter kwnna vnd-
 uikas, settiandis ther stora stænger löffrusker eller an-
 nadt vist tekn och thet uid magt halla så länge seg-
 ladzet brukas om vår sommer och höst så ath fatige

siöfaran dis men som ledhen ær okwnnog skola icke haffua så stor fara och liffs vådha wijd samma grwn-der och stena som her til dags offta sked ær ey heller behöffua ath wika så langt om kring siig til stort slæperj och mödhe för en the tygha och orka draga siig vp igen på rettha ledhena j storm och stargt væder her vtinnan skola the tacha ingen forswmmelse så framth the icke vele epter thenna dagh bliffua til talade och suara til then skada som henda kan wijd forbenempda stenar eller grwnd

Tynnelsö den 4 Julii.

Bref för biskopen i Strengnäs på tionden af Rekarne, Oppunda, Åkers och Selebo härad.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 248. — Förut tryckt i Thysellii Handl. etc 1: 102.

[Vthaff tynnelsö]

[torsdaghen nest epter varfrue dag visitacionis]

Electi breff till strengnäs på tijenden äff bådhe reekarne etc

Vij göstaff etc Göre witterligit ath såå som nw i thenne daghen forhandladt warth i thet almenliga möthe som stodh j wästrårs ath wij skwle sæija biscoparna före huru mectighe wij them haffua wile och sedhan skwle the sware oss till then räntta som ther wtöffwer wåre, effter som the kunde med oss öffuereens warde så haffue wij och nw effter samma handel öffwerens wardit med wærdijg fader oss ælskelig mester måns electo till strengnäs ath han skal behålla siig till ophælle besunnerlig i thetta åarit alle biscops lanboenar med theris affrad gestning och saköre vndantaghandis the landboer som på sela liggia huilcka wij med selabo forlæning behålla skola vnder tönnelssö

slot Skal han och ther till med beholla tijendhen åff bådhe rekerne wppundha åkers hæredhe och selbo hæredhe och frij sijn visiterning till ath gesta eller opbæra ther pæninga före effter lægligheten, dog så att ther med ecke forsumes tillbörlig tillsyn om presterne ath the reenlige predijke gudz oord och anner gudz tijænist skickelig ophålle Therföre forbiwdhe wij allom e hoo the hælst ære besynnerlig wåre embetzmæn och fogter for:de her electum her emoth hindra qwælia eller platza i någen måtte wed wår ogunst Thes till wisso etc

Tynnelsö den 4 Julii.

Till Upsala domcapitel om Westerås riksdagsbeslut, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 248 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 103.

[Vthaff tynnelsö]

[torsdagen nest epter varfrue dag visitacionis]

Tiil vpsala Capitulum

Vår etc wij formode ath edre metbrödra doctor pæder, och mester henrich som j vesteras möthe varo, vell haffua eder vnderuist, huad ther handlad beleffuad och beslutet var, åff mene frelsit vthan rådz och innan köpstadzmen bergxmen och mene almoghan, thet och så haffuer for:net varit kringom alth landit och huad ordinantia ther giordis om thet regimente som kirkionēs personer her epter haffua skula, åff huilke her oc en scriffth innelucth ær fförsee wij oss til eder athj så skicke eder och vpsala stictz klerkerij ath then handel på edras och theris vegne må j alle sine puncter fulgiord vardha enkanneliga ath thet rop motte affstillas som åff somligom oredeliga vpkommit ær j rikit emot oss och the oss fylia, ath her indrages ny tro j rikit huilkit j for:na möthe aff allom vthloffuat

var ath affstillas skal effter ther inthet sådant befinnes eller beuises kwnde vethe wij doch vel ath thet rop haffuer alt som mesth varit j vpsala stict, och åff huem thet haffuer sitt vrsprung hafft, om thet icke nw ther ather testha alwårligare afstilles igen, foruare wij eder atwij icke acte thet længer låtha ostraffat bliffua, ther j moge eder fulleliga epter retttha, Huad j for:ne vesteras ytermerna handlad ær eller for:na ordinantia inneholler thet hoppes oss atj icke heller æn andre vntuika kwnne eller velen om huilkit j och vel framdelis ytterligare mågen forfara vår mening her medh

Stockholm (den 5—6 Julii).

Utdrag af bref till Axel Andersson och Staffan Henriksson *)

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 226.

Vthaff Stocholm

Tiil axel anderson och staffan henricson ath the giffue siig vp til var fogthe j helsingeland forkyntandis för almogen Rikisens radz breff

*) Se anm. sid. 21.

Stockholm den 7 Julii.

Till prostarne i Nordlanden, befallning att uppbära och för konungen eller hans ombud redovisa biskopsinkomsterna, samt att förhindra upproriska stämplingar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 249.

[Vthaff Stocholm]

Söndagen nest epter varfrwe dag visitacionis

Til alla prouesta j Nordlanden vt sequitur

Vår etc effter then besluthning som beleggud vart j neste forlidne herramöthe j var stad vesteras vele wij och befalle eder athj så her epter som j her til giort haffue achter vppa thet prosterij som j haffue j befallning vthkreffandis och vpbærandis alla biscops rentho tyende sachafall och anat huad som helst biscopen tilfaller j then landzorth Görandis oss eller huem wij på våra vegne tilsegiandis varde redeligen räkenskap ther före, beuisandis eder her vtinnan som wij tro eder tijl Doch skule j ingeledis twinga nogon fatig eller rijk til högre bott en lagbochen vthuisar, och then ordinantia och instructio innehåller som beslutad vart åff rikisens råd j vesteras, som wij formode ath the godemen j vpsala Capitel latha eder och flere vel forstanda nw j prestamöthe huro ther om bleff forordinered och besluthet j forbenempde möthe ær och ytermere vår vilie och befallning atj med flere dandemen clerkerna vtj edert prosterij åffsæthe och åffstille the subordinaciones och lönlige stemplinger som en tijd långh mykit vpror och inbyrdes twædrekt j rikit vpuekt haffuer ther alle kirkenes personer næpliga vetha siig orsaka vthinnan, inthet twækandis att huem som helst legt eller lærd wij epter thenna dag beslå kwnne retteliga sakan ther til vele wij ingeledis spara wijd

honum then straff och plieth som han forthiænar Men huar j och flere dandemen clerkerna beuise eder reth-råduge mott oss och rikit actendis edert preste embethe med rettthe gudz ordz forkynnelse och annad huat eder bör ath acthe, Thå vele wij gerna vetha edert bestha så atj skule oss tacka Eder gudh etc

Stockholm den 7 Julii.

Stadga för Björneborgs och Raumo städers seglation och handel.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 249 v. — Förut tryckt hos Arwidsson, l. c. 2: 211.

[Vthaff Stocholm]

[Söndagen nest epter varfrwe dag visitacionis]

Ordinantia huro vlffzby och ramo skula siig haffua j Seglads och köpslagan

Vij Göstaff etc Göre vitherligit med thetta vart opne breff ath nw j nesthe forlidne herramöte j vår stad vesteras ther wij med vårt elskeliga rikisens råd öffueruægandis våre, rikisens och thess inbyggjaris menige bestha och longliga bestånd, bleff ther j bland anner ærande handlad och tracterad om oskælig köp olaglige hamffner och köpmen som emot lagen brwka landzköp och segladz afförandis vthwr landit alla bestha varor, våre egne köpstæder til niderlægning skada och euigt fordörff som ther vthåff j fortiden plægade haffua sin bering profect oc vphelle Och vart ther om så beslutet j forbenempde möthe ath slig oredelighet skal osparlige och vthan nadher straffas epter laghen vthöffuer them som effter thenna dagh beslagne varde ther vthinan Och vppa thet vår stad Åbo motthe komma sig före igen med köpmandz varor som fallandis vardha ther j landit och må ther med teste betther magt haffua

in ath skaffa vthåff stæderne salt hwmbla klæde och andra varor som then meneman j then landzorth behoff haffuer, Samtykte wij med vart elskeliga rikisens råd ath köpmen vthåff vlfzby och Ramo skula åffsettia then segladz the plæga brwcha til tyske stæderne och alleenest besökia våra egna inrikis köpstæder Stocholm och åbo ther forytrandis huad godz och varor the haffua med fara och igen köpandis huad them behoff kan göris hållandis forscriffna våra och rikisens radz besluthning och påbwd oforkrengt j alle sine puncther så framt j icke vele ljdha ther högielig straff före Ther wij haffue budit och med thetta vårt opna breff strængeligan biude våre fogther och andre våre befelningxmen haffua grannelig agt vppa icke tilstædiandis nogon köpman klerk bonde eller annan Hoo thet helst vara kan för gönst gåffue eller venskap skul her emot göra wijd våra ogunst och vredhe etc

Stockholm den 7 Julii.

Till alla domkyrkor och kloster i riket om de vilkor under hvilka till dem donerade gods och gårdar kunde återbördas.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 250. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 2: 12.

Vthaff Stocholm

[Söndagen nest epter varfrwe dag visitacionis]

Tiil alla Domkirker } om the giffne godz oc gårda
och closter }

Vij etc helse eder etc wij formode eder viterligit vara Hure beslutet oc endrecteliga samtygt vart j neste forlidne herramöte j vår stad vesteras om the godz som med köp pant heller gåffue komme ære vnder kirkier Closter prebenders begagnilse etc sedhan kong

karls reffst var ath the skwlle igen komma tiil sine retthe Byrdemen, thet som köpt eller pantad ær och icke sielfft sig inløst haffuer til vedderköp för mere eller myndre som thet længre eller stækre tijd haffuer borthē vared och thet som frijt giffuit ær må frijt igen gånge, frelset som j long tijd mykit ær forswagat til hielp vprettelse och forkoffring Doch med sådant forord ath hoo som kennes vil vijd forbenepde godz skal han til förne beuse sin byrd huad rett han haffuer ther til på heradzting eller landzting effter laghen j swararens nærwaro och ath samna godz ær kommit frå hans slægt och byrdt sedhan forbenempde kongh karls reffst hållen vart och thet giffue oss retteliga tilkenna med eder breff och bekennelse hwre ther om ær j sanning Huar icke så sker och noger godz bliffue eder kirkie eller prebender med välle j fråtagit vele wij atj giffue oss thet til kenne med budh eller eder scrifftelig vnderuisning Hoo han ær som them igen tagit haffuer Hwre mykit the renthe Hwro mang the ære och huad the hetha

Stockholm den 7 Julii.

Till domprosten i Åbo, mäster Hans, och Jöns Westgöte om kyrkostyrelen i Finland och uppbörden af biskopsinkomsterna.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 250 v. — Förut tryckt af Thyselius, l. c. s. 104, och af Arwidsson, l. c. 2: 213.

[Vthaff Stocholm]

[Söndagen nest epter varfrwe dag visitacionis]

Mester Hanes domprostens breff j abo och jöns vesgötis ther samme stadz

Vij Göstaff med etc Göre vitherligit ath emædan wij ståå j berad hwroledis abo domkyrkia skal besörgd

varda med biscop som tilbörlligit ær haffue wij befaledt Erlig man mester hans domproste j abo ath han skal haffua regimentet offuer clerkerijd försörgia soknakirkior nær the lösa ære til vårt behag med the soknaprester som ther til nyttoge och beqwemme ære, men ingen prebender eller canickageld vthan med vår samtykio epter then ordinantia som j vesteras skedt ær, bæra vp procuracionem och then saköre aff presterne som ordinantian vthuisar och skula the prester som aff honum vardha forsede med gæld seya oss hulskap och manskap til j vår fogtas jöns vesgötas hender och skal samme jöns vpbæra biscop gårdzens rentho på våra vegne och göra oss rækskap ther vppa huad thet ær aff tyende, awradt, fiskerij, peninga, saköre, effter for:ne ordinanties innehållilse, besetia affuelsgårdana med landbor och all ting bestella som j the motte biscops bordit til lyder offuer alth sticktit j hwars som helst forlæning thet ær och haffwa klerkerijd j sijt beskydd oc beskerm för offueruåld och för alla gestning eller inlegning aff them som lænith haffua, vndhantakne then gestning eller inlegning som oss sielffue hender them på leggia, Hwilka wij doch gerna vilia fordrag haffua thet bestha wij kwnne ther icke alförstor nöd tiltrænger, Thess etc

Stockholm den 7 Julii.

Tillåtelsebref för mäster Olaus Petri att tillbyta sig ett hus i Stockholm emot ett annat.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 250 v.

[Vthaff Stocholm]

[Söndagen nest epter varfrwe dag visitacionis]

Mester Olaffz petrij breff, om hwsa bythning

Vij Göstaff etc Göre witherligit ath wij haffue gunstelige vnth och tilstادت ath oss elskelig Mester olaff petrij må och skal tijl sig bytha thet hws her j stocholm j sanctj nielauj porth nest nædhan litzle pawil med gård och træbygning som wnder siælagarden ligger för eth sijt hws som ligger vestan til på longa gathan som honum sielff tilhörer och endoch samma siælegårdz hws plæger mer rentha en thet andra til iij march ære wij likwel til fridz ath thet bythe sker vthan allth viderlagh för then veluilioga thianist skwl som for:de mester olaff altijd beuisar til thet mena bestha och en ytermere beuisa må Thess til visso etc

Stockholm den 9 Julii.

Förteckning på förlänings- och fogdebref, pass, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 355 v. 356.

Vthaff Stocholm

Octaua visitacionis marie

Jtem Henrich jönson på abo slåt eth euigt frelse på ij gårda benepda Haga oc Hyltha som honum j rette arff tilfalne ære j hans lifftijd met all rettogheth som ther plæger årliga vthåff gaa

Jtem per suenske eth fogtha breff pa kwma gård

Jtem jöns vesgöte slotzloffuan på kwsta

Jtem Mons suenson eth fogta breff på åbo Slott och stad, rawmo, och the læn ther vnder liggia

Jtem per svenske haffuer thenna epter:na godz aff vår nådiga herra til sig annamad benempd ij gårdha j vidha, broåss, kwllatorp, måwærstörp vidha j hakaness sokn klockaren (!) vtj elsberg Syderby hwilke gods liggiandis ære wijd riseberga closter, doch så ath han skal beuisa siig vara rette bördaman til samma godz j framtiden

Jtem jöran trolle iij rettaredömme vtåff trolle godz, benempd edz ridaholms och hwrgie, j forlæning

Jtem anders scriffuare eth fogtha breff pa tynnelsö slott

Jtem clemet rensel eth passebor, ath han motte föra en grå hesth vthaff landit med sig och til danske

Jtem Erich flæming biscopstunnan, och the dagxuerkie ther vnder liggia, j forlæning til en tijd

Stockholm den 10 Julii.

Till Gudhems kloster om reduction af de gods, som voro dit gifna efter kon. Carl Knutssons räfst.

Efter originalet på papper, bland «kon. G. Is brefs i k. Riks-Archivet.

Vij Göstaff med gudz nade Suerigis och Göttis etc vthuald konung helse eder oss elskelig Abbatissa och menige conuent i gudhem, kerliga med gudh wij formode eder vitherligit vara hwro beslutet och endrecteliga samtygt vart j neste forlidne herramöte j vår stad vesteras om thee godz som med köp pant eller gåue komne ære vnder kyrkier closter prebender begångilse etc sedhan kong karss reffst var ath the skulle igen komma til sina rettha byrdamen thet som köpt eller

pantad ær och sielfft sig lösth haffuer til vedderkop för mera eller myndre som thet længre tid eller stærke haffuer borthe varit och thet som frijt giffuit ær må frijt igen gånga frelset som j long tijd ær mykit forswagat til hielp vprettelse och forkoffring Doch med sådant forord ath hoo som kennas vil wijd forbenempde godz skal han tilförna beuisa sin börd huad rett han haffuer ther til, på hæradzting eller landzting efter lagen j swarares nærwaro och ath samma godz ær kommit från hans slegt oc byrd sedhan forbenempde kong kars reffst hållen vart och thet giffue oss rettelingen tilkennæ med eder breff och bekenlise hwre ther om ær j sanning Huar icke så sker och noger godz bliffue eder closter med velle j fron tagit vele wij atj giffwe oss thet til kenne med bwd eller scrifftelig vnderuisning Hoo han ær som them igen tagit haffuer huro mykit the rentha Hwre mang the ære och Huad the hethe Eder gwdh befalandis Giffuit vppå wart slott Stocholm x dagen j Jwlij månad År etc 1527 vnder wart Secret

Söderköping den 22 Julii.

Utdrag af bref till Jon Skrifvare i Westerås. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 251.

Vthaff Suderköpfung
marie magdalene dagh

Tijl jon scriffuare j vesteras ath han agther vel noga på the knappsackar och andra flere som plæga köpa sölff emot vårt forbud

*) Se anm. sid. 21.

Söderköping den 22 Julii.

Lejdebref för Erik Trolle med följe att fri och säker möta konungen i Westergötland eller annorstädes.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 251.

[Vthaff Suderköpfung]

[marie magdalene dag]

her erich trolles legde breff

Vij Göstaff etc Görom vitherligt ath wij åff synnerlig gunst och nåde haffue vnth och giffuit Erlig och velbyrdig man her Eric trolle æn frij sæker och christeliga legde ath han må komma til samtal med oss innan sanctj laurentij tijd nest kommandis j vestergöthland på lindholm eller huar han oss ther finner ther frij och sæker ath bliffua så længe han sina saker med oss endar, och sidan frij och sæker komma vtj siit goda behål igen med siit fölgie och huess han haffuer med ath fara för oss och för alla som för våra skuld vilia och skula göra och latha, vijd våra sanning och cristeliga tro Tess til visso

Söderköping den 22 Julii.

*Förläningsbref på sakören för fru Ingeborg på Skedanäs;—
quittobref för Jon Skrifvare.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 356.

Vthaff swderköpfung

Marie magdalene Dagh

Jtem ffrw ingeborg på skedaness eth breff ath hon må haffua alla konungxliga saker med sina landbor som hon haffuer her j landit

*) Se anm. sid. 21.

Jtem jon scriffuare j vesteras quitanciam på tiwgo löduga mark söloff som han arristerede vthaff dirich rosth borgare j stocholm

(Stockholm? *) den 24 Julii.

Konungen upplåter till hospitalet i Stockholm Hammarby, Järta, Sickla, Skuru och Dufvenäs gårdar vid Stockholm.

Ur en afskriftsbok i Kammar-Archivet, in fol., med påskrift: »För Lifgedinget N:o 4.» sid. 1.

Wij Gustaff medh Gudz Nåde, Sweriges giöthes och Wendes Konung etc Giöre Witterligit att Wij af synnerlig Gunst och Nåde, hafwe Vndt och effterlätit, som Wij och nu med detta Wårt Öpna breff, Vnne och effterlätthe, att dhe fattige wthj Spetahlen j Stockholm måge och skohle niuta, bruka och behålla, sig till een Ladugård och elliest till Deres nödtorfft Desse Effterskrefne Wåre godz och gårdar, Som är Hammarby, Jerla, Sickla, Skuru och Dufwenäs, Liggiandes uthan för Stockholm utj Sotholms härad. Der wåre Fougder och befallningzmän wette sig att effter rätta, icke giörandes föreskrefne Dee fattiges förmyndare här emoth något hinder, plattz eller förfång. Datum på Wårt Slått Stockholm Den 24 Julij A:o etc 27.

*) Dateringsorten är tydligen oriktigt angifven, enär konungen vid denna tid befann sig i Östergötland.

Linköping den 25 Julii.

*Formulär till skyddsbrief för munkar, som vilja ur klo-
stren utgå.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 251.

Vthaff lincopung Sanctj Jacobj dagh

Mwnkabreff

Vij Göstaff etc Göre vitherligit ath thenne breffuisare N haffuer giffuit oss til kenna ath han haffuer någon redelig saker huar före han then clædebonad, och ordens regla offuergiffua wil som han en tijd long vthj varit haffuer, och acthar her effter liffua j annan stadga ther han sith bröd med ære och redelighet foruerua kan som ær ath thiaena then meneman ther han nogerstadz kan behöffuas för en kirkeprest eller Cappel- lan och ær öffuerbödig stå huariom man til rettha in för oss eller huem wij ther til skicka ther nogor honum om for:da saker tiltala wil, begarandis ther före wort förswar och beskerm för öffueruåld och orett Huilkit wij honum eller andra våra vndersåtha icke neka kwnne therföre haffue wij annamadt honum och med thetta vårt ypne breff anname vtj vårt besinnerligit hegn och forsuar, forbiudendis allom besinnerliga våre fogter och embetismen honum her emott hindra .p.[latza] eller .q.[uelia] j nogon motte wijd våra ogunst Tess til visso

Linköping den 25 Julii.

Presentationsbref för Anders Algotsson; — förläningsbref för fru Ibba (Wase).

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 356 v.

Vthaff lincöpfung
Sanctj jacobj dagh

Jtem anders algothson presentacionem på sanctj martinj Canoniam j lincöpfung

Jtem frw ibba her erich abramsons effterliffuerska sine systers godz frw margaretis her bærens wan mælen j forlæning

Kråkesund den 26 Julii.

Tillåtelsebref för borgerskapet i Nyköping att kännas vid de tomter och vretar i S. Nicolai socken, hvilka länge varit dem ifrån.

En gammal afskrift bland »Städers Acta» i k. Riksarchivet. — En annan afskrift finnes i Åkermarks copiebok i Kammar-archivet, band. 1.

Wij Giöstaff mädh Gudz nåde Sueriges, Giötis och Wendes : vtualdh konungh : Giöre witterligit at wij aff synnerlig gunst och nåde hafue vndt och tilstat, och nu mädh thetta wårt öpne breff vnne och tilstädie, at oss älskelige Borgmester, Rådth och Menighetenn vthi wår Stadh Nykiöpungh, Må kennes widh the Tompter och Wreter, besynnerlig Wreterne liggiendes i S: Nicolaj Sochen i Jönåkers härede, som them j långh tijdh ifrån varit hafue, för then wäluilligheet skull som the oss altijdh redebogne äre, och än här äffter må och skole ware oss Redebogne, när wåre Fougdtter och Embetesmenn them tilseiande warde: Tärföre förbiude Wij Wåre Fougdtter och Embetesmenn them här emot på

för:de Tompter och Wreter något hinder, platz aller förfångh göre, wijdh wår ogunst, Tess til wisse lathe wij tryckie wårt Secret vnder dette wårt breff, som schrifuit ähr j Kråkesundh fredagenn äffter S: Margrete: ähr . 1527.

Linköping den 28 Julii.

*Konungen öfverlåter på fru Ebba Wase, deras syster
Margaretas, grefvinna af Hoya, förbrutna gods.*

Efter originalet på papper i kongl. Riks-archivet.

Wij Göstaff mett guds Nade Swerigis oc göttis etc wtwaldt Konung Göre witterligitt att wij aff synnerlig gunst oc nade haffue wntt oc fförläntt oss elskelig ærlig welburdig Qwinne ffrw Jbbe her erich ambramsons (!) ephtherliffuerska all the gotz som hennes systher ffrw Margretta her Berendt von Mellens j sijtt retthe arff oc Morghengoffwer tilkommit ær hwar the helst her j rikitt beliggiendis ære Effter thet att samma ffrw Margretta sijtt ffædhernes rike endels fförsaket haffuer medhen hon gaff sig wtt aff landit mett szin herre Hwilkin som oss oc rikit skadelig wndher öghen waritt haffwer Biudendis edher alle fförschiffne ffrw Margretes landbönder atj ephther thenne dag ære fför:de ffrw Jbbe hörige oc lydige Suarandis henne till all then dell som jdher redzlige böör årlige wtgöre oc jnghen annen hon skall holla jdher wid lag oc rett oc gode gambla sedwenior Giffuit j wor stadt linköpfung sanctj olaffs affthen Anno etc 1527. wndher wort Secrett.

Spår efter sigillet förefinnas å baksidan.

Linköping den 29 Julii.*Utdrag af bref till Erik, erkedjekne i Linköping.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 251 v.

[Vthaff lincöpfung]

Die Olaffuj

Tiil her Erich Dæken j lincöpfung ath han lather bestå om then gærd j tiwst til tess wij ther vtinnan varda yterligaren betænkte, men the ekebræde måga borgerna j vesteruich forfordhra til stocholm, och then fisk, thet snaraste the kwnna och atth han må forflyttie then borgarestwffua, och giffuer sig til Söderköpfung til tale med oss then tijd wij til bacha komme

Linköping den 29 Julii.*Förteckning på förlåningar.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 356 v.

[Vthaff lincöpfung]

Sanctj olaffuj dagh

Jtem per knuthson fijck thenna epther:na godz til en tijd j forlåning, bro och the landtbor ther vnder liggia

Esbjorn scriffuare heradzretten j södreuidbo j forlåning

---

*) Se anm. sid. 21.

Wadstena den 1 Augusti.

Till konung Fredrik af Danmark om Viken, Gotland, och ett blifvande möte mellan de trenne rikenas rådsherrar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 252 v. — Förut tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1669.

Vthåff Vadstena

Vincula petrij

Swar tijl for:na konung ffredericj breff

Vår venligh etc högmectig förste och herre synnerlig gode wen och kære nabor wij haffue nw och offtha til förenda fått eder scriffuelse om wiken j Norrige ath ther om motte handlat vara ath han motte komma til norigis rike igen Så haffue wij nw ther om handlat med vårt elskeliga rikisens rådth och öffueruægit granneliga then handel som j malmö giordis j hwilkom och röres om samma viken, och vthtryckes hwruledis ther med ske skwlle Sedan om gwthland kendt wære, ær eder vel vitherligit ath samma kenning om gutland icke skedde epter som j malmö beleffuad varth doch som oss hopas icke för nogon vår brist skwld, effter vår senningebud ther om vthsende aff gudz væder fforhindradis och icke framkomme til pricke på förelagdan tijd komme the doch så hart vijd tiden ath edra sendingebud vel hade kwntat med them besökt och lathet kenna j saken Så effter thå om hwuedsaken som war om gwthland icke kendt varth, vthan vpsattes til nogon frandels handel på tijd och stædh then åff bådha partena eder och oss samfeldt beleffuas kwnne, vordho the tilhengiande stycker som recessen och inneholler oendat så wel som hwuedsaken j huilko wij kenne oss och vårt rike Swerige inthet lithet beswærade och haffue vel så mykit feel och brist ther wij måge påclaga som nogon annan Och ær oss iw så my-

kit bortho som nogon annan En doch wij her tijl dagx stille swidet haffua för then læglighet skuld som på færde varit haffuer med K[onung] C[ristiern] och andra, för huilka saker wij fögo rolighet hafft haffue sedhan wij til regimenthet komma ath wij her om tala eller handla kwnne See wij för then skuld gerna ath nær nogon vissare rolighet kan komma atth these iij rikis råd komme til samman eller theris fulmectige, på tijd och stæd begge parterne bequelige ath handla tijl enda om for:da stycker j Malmö recess besluthen och alla andra these iij rike anröra kwnne Nær så kan ske vele wij tha nest gudz hielp så skicka oss ther vtinnan ath bristen icke skal finnes hos oss j nogon motte vthan gerna vele vndraga om viken och anner ærande thet oss med redelighet föresagt varder, her eder . . . .

K. Fredriks bref, dat. Gottorp d. 1 o. 2 Junii, finnas bland bilagorna.

Wadstena den 1 Augusti.

Till danske riksmarsken Tyge Krabbe om tvenne från Danmark till Sverige förrymda trumpetare och tvenne till Danmark från Thure Jönsson rymda tjenare.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 253.

[Vthåff Vadzstena]

[Vincula petrj]

Tiil her Tyke Krabbe

Kære her Tyge wij finge för få daga sedhan eder scriffuelse gönum hwilken wij forståndit haffua hwreledis the twa Trwmetere som tijl oss komme ære j ffron danmark nemlig matz och greger siig icke redeliga vthåff theris thianist skildt haffue, begærandis för then skuld ath samme trwmetere komme til Suars Så kære

her tycke lathe wij eder forstå ath for:ne matz trwmetere ær dödt therföre kan man icke mer rett eller borgan taga eller eska åff honum effther han ær j gudz våld om then andre trwmetere begære wij kerligan och gerne atj ville scriffue verduge fader bispen åff sæland tijl så ath han förmedelst vår bön skyld ville stille sig til frijdz om samma trwmeter effter thet han på samma tijd ær endelis vår endista trwmetere viliandis thet j slik och annen motte med honum och eder gerna forskylla Thernest tacke wij eder kerligan och gerne athj effter vår breffs innehallilse haffue lathet komma the två karla j borgen som j frå vår hoffmestere her ture jönson våre ridne med omynne j hwad motte wij kwnne vethe edert och erlige herrers j danmark beste göre vij gerna

Wadstena den 2 Augusti.

Försvarelsebref för biskop Hans i Linköping.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 253 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 105.

[Vthåff Vadzstena]

ffredagen nest epter vincula petrj

biscop Hansses j lincöpfung forswarilse breff

Vij Göstaff etc Görom vitherligit med thetta vårt opna breff athwij affsatt haffue all misloffuan ogönst och ouilie then wij kwnna haffua hafft til verdug fader biscop hans j lincöpfung så ath all del oss haffuer varijt emellen antingen j feigde eller sedhan her til, skal vara en platt afftalad sak Och therföre haffue wij åff synnerlig gunst och nade anamat honum hans kirkio och Capitell thianare och landtbo j wart synnerligit forswar hægn och beskerm och alth hans och theris godz rörligit och örörligit til ath fordaktinga och for-

swara til alla rettemala Hwarföre forbiude wij alle ondeliga och verdzliga ee hoo the helsst kwnna vara, våre fogther och Cronones embetismen synnerliga på stækaborgh, Hoff, Calmarna, öland och all annerstadz j rikit, for:da verdug ffader på hans persone gårda godz thianare nogot hinder eller plattz göra i nogon motte wijd våra ogunst doch den ordinantia oforkränkth som nw nyliga[s]t j vesteras giordis om the saker och sakafall som ther benempdis etc

Wadstena den 2 Augusti.

Bref för biskop Hans i Linköping på de, efter den i enlighet med Westerås recess skedda indragningen, återstående inkomsterne af biskopsstolen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 253 v. — Förut tryckt i Thysellii Handl. 1: 106.

[Vthåff Vadzstena]

[ffredagen nest epter vincula petrj]

biscop hansses breff

Vij Gostaff bekennes och görum vitherligit med thetta vårt opna breff att effter then skickelse som nw nylegast giordis j vesterass ath Cronones rentha skwlle vprettas med nogot aff biscopernes rentho haffue wij så öffuer ens vordit med verdug fader j gudj biscop Hans vtj lincopung ath han skall giffua oss årliga her epter xv° [1500] mark danska ij [1½] lesth smör j [½] lesth hånag innan pædersmesse epter midsommeren vthgiffuandis och ther med skal han behålla qwitt och frijt alla biscopbordens landbor ee huad the helst göra til affrad och vthgæld vndantagna Noritzholm och the landtbor som med daglige dagsuerkie ther vppunder liggia, och bro med the två gårda som ther vnderliggia Skal han och behålla alla biscopstyenda kringom

alth sticket, men om sakefalld gå effter ordinantiens lydelse som j vesteras ther om giort ær Tess til visso etc

Wadstena den 2 Augusti.

Til biskop Hans i Linköping, att han skall ingå förlikning med sina motparter och ej hädanefter utan konungens bifall antaga någon till nunna i Wadstena kloster.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 254. — Förut tryckt i Thyselii Handl. etc. 1: 107.

Vtåff Wadzstena

[ffredaghen nest epter vincula petrj]

Til biscop Hans ath han æn nw ær vtj theris skellige och gode nögie som han nogot med haffuer vthe ståndandis och oförrettat haffuer görandis med them en venlig forlikning j gen j thet som rett ær besynnerliga ath han ær offuer ens med Nills scriffuare til en endelig enda om then trette the haffua sin emellom så framt wij icke för slige eller andre flere saker rop och hög clagemal skule nödgas atth reppe then venskap och endrekt oss emellom giord ær Ær och vår vilie ath nær nogre vela begæra ath ingiffua nogen jomfrw vtj vadzstena closter ath han ther med icke ær förhastigh vthan giffuer them före nogon sin forfal och gör forhaling ther med in till thess han ther om for vetha vår velia

Wadstena den 2 Augusti.

*Fullmakt för mäster Jöns Petri, canonicus i Linköping,
att vara konungens procurator i Linköpings stift.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 254. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 108.

[Vtåff Wadzstena]

[ffredagen nest epter vincula petrij]

Mester Jönnes petrij Canics breff

Vij Gostaff, göre vitherliget ath effter j vesteras nw sistens beleffuad och beslutet vart ath prester skola sökia sin rett vnder them som konungxdom haffua, vndantagna nogra besynnerliga saker som ordinantian yterligare vthvisser haffue wij befalad oss elskelig mester jöns petrij Canic j Lincöpung ath han skal på våra vegna handla och enda the saker som falla med presterna j samma lincopungx biscopsdöme för bolerij så ath the skola ther och suara honum och icke biskopenom, Och haffue wij sammelwnda giort honum til vår procuratorem ath haffua ena tilsyn med biscopen nær soknakirkior skola forlänes ath the maga besörgda varda med the klerker som skickelige ære til ath predica gudz ordh effter ordinantien Vele wij och ath samme mester jöns skal fölia biscopen j hans visitering och predica gudz ordh och vetha klerkernes bestha på våra vegna ath them icke öffuergår tyrannie och öffueruäld antingen åff enom eller androm och ther med anname wij honum med alth thet honum tilhörer vtj vårt besynnerliget hegn och forsuar Tess til visso etc

Wadstena den 2 Augusti.

*Tillåtelsebref för Truls Skrifvare att vidkännas några
hans hustru i arf tillfallna gods i Småland.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 254 v.

[Vtåff Wadzstena]

[ffredagen nest epter vincula petrj]

Trwls scriffuares magtbreff

Vij Gostaff Göre vitherligit athuj haffue tilstætt och med thetta vart öpna breff tilstæde ath vår tro thianare Truls scriffuare må kennes vijd noger godz j småland som hans hwstrw med rett arff tilfallen ære effter hennes fader herman kyle och henne haffua fråuared på nogon tijd effter hans död fforbiudandis allom besynnerlige vare fogther och embetismen for:na T[ruls] nogot hinder platz qual eller motståndh göre vppa for:na godz viderkennelse e huar som helst hon them retteliga vpspörgia kan med tilbörliq beuisning ath the tilhöra hans hustru med rette, Ær och så saka ath nogon gensegn her j mott finnes och frambæris tha skal for:na T:[ruls] ther om stonda them til retta nær han lagliga tilkraffder varder Tess til visso

Wadstena den 2 Augusti.

Till abboten och bröderne i Nydala kloster, att Truls Skrifvare skall uppteckna klostrets gods och egodelar, samt att Peder Skrifvare tillsvidare är förordnad till administrator derstädes.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 254 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 109 och i Smål. Arch. 175.

[Vtåff Wadzstena]

[ffredagen nest epter vincula petrij]

Tijl nydala Closter

Effter then besluthning som beleffuad vart j vesteras recess innehållilse om Closters gottz och renthe ath wij ther til skicke och forordinere skulle nogon god man som skwlle stonda closteren och theris landbor före lathandis the clostergiffne personer fonga theris redeliga föde och clæde som ther inne ære Haffue wij befalet thenne vare troe thïænare Truls scriffuare och pæder scriffuare ath giffua sig nid til nydala Closter ath forfara och vpscriffua huadt ther ær til clenodie oc pæninge j samma closter Hwre mange godz ther vnderliggia och huad the rentha årliga, Biudandis eder Aboth och Conuentz bröder samna stadz atj ingen del vndandylia vthåff forscrefna clenodier, peningar godz eller renthe vthan görer forbenempde våre fulmyndoge befelningxmen redelige kwnskap på alla for:na stycker så framt j vele vndhuika våre vrede och ohylllest, Haffue wij och effter læglighetennes begiffuelse tilskickat for:na vår troe thïænare Pæder scriffuare ath bliffua hoss eder och vare eder administrator på nogon tijd så længe wij ytermere varde fortænkte huro wij ther om bestel landis varda, om samma closters oc alles eders besta, thet wij gerna formere vele huar j anners skicke

eder redeliga mott oss som eder bör ath göra, Eder
gudh befalandis

Wisingsö (den 2—10 Augusti).

*Utdrag af bref för biskop Ingemar i Wexiö och bönderne
på Wisingsö.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 255.

Vthaff Visingxö

Tijl biscop jngemar j vexiö ath vår nadugista herre
haffuer honum vnt the biscopsaker som han tilförende
haffde, tesligis fodringen sakören åtherstæder och alth
Annath Doch så ath han bliffuer j vår nadugista herris
myne (som andre gode herra biscoperna) om then
öffriga rentho han haffuer giffuandis honum register
med hans fulmectige på sina kirkenes och prelathernes
årliga renthe

bönderna pa visingxö

Ath the må igen annama then skog vpgrennana
them affhendt haffua tesligis mact ath hwgga huath
them behöffuer bådhe på östher och vester sidhen

Lindholmen den 11 Augusti.

Till Wermlands bergslag om den pålagda gården.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 255.

Vthaff lindholmen

Söndagen nest för varfruedag assumptionis

Til vermelandz berg ath huar man som ther bo-
andis ære skula vthleggja eth c jærn thil then hielp
och rikisens gældz betalning som kring rikit på lagd ær

*) Se anm. sid. 21.

Lindholmen (Skara?) den 11 Augusti. *)

Förteckningar på förlänings- och försvarelsbref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 356 v.

Vthaff Scara *)

Söndagen nest för varfrue dag Assumptionis

Jtem Madz kaffe gudhems herad j fforlänning doch så [at] han oss årliga ther vthaff giffua skal j^c mark danska

Jtem Lariss jwthe eth forswarilse breff, och ath han må bliffua her j rikit huar honum synes antingen j lödesa scara eller lidekopung och ther bliffua och fortæra sina tilhopa dragna peningar och må ther ffriij vara för allan twnga och pålagor Huar han sin köpslagan icke bedriffuer som andre borgare ther j staden plæga ath göra

Jtem nils scriffuere eth forsuarilse breff och ath han må vara huar han helst haffuer lost til her j rikit antingen j lideköpung på lindholmen eller annerstadz

Jtem bönderna vthaff riduegh eth stadfestilse på then del her Sten sture gud hans siel nade til them gunstelige vplatit haffde, ath the årliga vthgiffua skwlle xij kör och xij får, och icke som sydhan stadfestes, ath the årliga vthleggia skulle xxij kör och annath slijg får

Jtem nils krwmme vesterliunga sockn med alla konungxliga saker och rettoghether j forlänning

Jtem lars siggason alla konungxliga saker med alla hans landbor j forlänning

*) Ordet »Lindholmen» i öfverskriften är utstruket och ersatt med »Scara»; sannolikt är dock denna rättelse gjord af misstag. Att konungen denna dag varit på Lindholmen visar öfverskriften till nästföregående bref.

Skara den 21 Augusti.

Stadfästelsebref på riksrådens i Westergötland dom mellan Björn Jönsson, borgmästare i Lidköping, och Gustaf Jonsson, m. fl. borgare derstädes.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 255 v.

Vthaff Schara

[Onsdagen nest epter assumpcionis]

Göstaff jonson biörn gulsmidz j lideköping stad-
festilse breff på en dom

Vij Göstaff bekenoms och görom kwnnogt athuj för noghon tijd sedhan befalade och vtj fulla magt goffuo oss elskelige tro mæn och råd her mons med gudz nade Electo til Scara her Ture jönson vår hoffmestare Nils olson nils Claueson och tord bonde och nogre andre friborne frelsezmen vthan råd z med them ath sittia en rethgong emellom biörn jönson borgmestare j lideköping och Göstaff ionson borgare ther samme stadz och flere andre hans tretthebrödra och medborgare som samma biörn jönson haffde tillagt ath han borthsälth haffde och foruesladt Cronones jjord och fordwlth öffuerläpit j theris årliga skath etc Thetta ærende trette och clagemål öffueruoge forberörde tilskickade våre gode men, och ther om granligan ranskade j retthe, och sedhan ther vppa vthgåffue sina opne beseglde dombreff, for:ne Gostaff jonson och andre hans medhållare ther j byn vtj hender, Att på ingen sidhen skulle theris heder eller ære jthen motten eller för slig sak eller tal skyld spilles eller forkrenkies, eller på nogon parthen nogot thet oquemligit våre vithes, eller förekastes vnder ögonen vijd stor plicth, huilken formelthe godemens dom wij aldellis gildhe och fulkomligen med thetta vårt opne breff ful-

borde och stadfeste vijd fulle magt ath bliffue, som på then tijd dömt var, både vtj then och all ander motte, likeruis som for:ne theris vthgiffne dombreff ther vppa vthuiser, Högieligan och strengligan forbiudendis huarriom och enom både föddom och oföddom vtj huad stadga eller skickelse thee helst vara kwnne for:ne göstaff jonsen hans egctha hustru, barn, retta arffuinger eller andra hans eller hans hustrus effterkommande eller lifuandis slegtinger her emot hindra, platzsa, oforretta eller vdi några honda motte nogott argt eller oredelige och oquems ord förekasta eller tilleggia jnnan stadz eller vthan epther thenna dagh, ther heder och ære bliffua anrörendis för thenne påkomne (doch oskylloge) heders och æros pårörandis saker skyld vijd högie pligth oc nepst epther som swerigis lagh ther om vthtrickia Och tesligist vijd vår ogunst och yterste vredis vnduikelse, biudhom wij sammeledis alle ffogter, borgmestere, rad och andre embetismen flere vtj lideköpung och alle annerstadz Att huar noget dyrffues tijl (ee huem han helst ær) her emott thræda, och ther vthöffuer varder beuiseliga och retteligan befwnnen ath han ther fföre tilbörligan med lagen straffatt bliffuer atj ther til ære behielpuge Thess til högre foruarning

Skara den 21 Augusti.

Bönderne i Wilske härad i Westergötland befrias ifrån den arbetskyldighet och näfverskatt till förläningsmannen, som de ursprungligen frivilligt och af välvilja utgjort.

Riks-Registr. C, 1526-1529, fol. 256 v.

Vthaff Scara

[Onsdagen nest epter assumptionis]

böndernes breff j vilskaherad

Vij etc bekenoms och vitherligit göre athuj anseet haffue then hulskap troskap och vnderdanig velui-

lioge tjänist våre vndersåther menige Cronones skattskyl-
 loge bönder vtj vilska herad oss och rikit altijd troliga
 beuisad haffua Therfore wij och haffue öffueruægit och
 clarliga forfarith ath the äfftha ære forsuagade med
 noghon twnga then them ær nyliga på lagd then tijd
 ærlig och velbyrdog man knuth lindormson forbenemp-
 de herad haffde j forlæning besynnerlige med ærbethe
 och neffra skatt som the giorde honum på een tijd för
 en veluiliog hjelp then tijd hans gård var affbränd
 Och effther tij forbenempde ærbethe och næffra skatt
 icke annorledis på kommen ær haffue wij åff sagt och
 med thetta vart opna breff affsegiie samma nyliga på
 lagdan twnga forbiudandis våra ffogter eller androm
 huem som helst for:ne herad forlænth varder for:na
 neffra skatt eller ærbethe på æska eller kreffia effther
 thenna dagh wijd våra ogunsth och vredhe etc

Skara den 21 Augusti.

Till menige man i Marks härad. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 256 v.

[Vthaff Scara]

[Onsdagen nest epter assumpcionis]

Jtem then meneman j mark affgiffit aff theris vadha
 tho, och vinther smör som the vthaff gambla siduenio
 vthgöra plägade

*) Se anm. sid. 21.

Skara den 23 Augusti.

*Förläningsbref för domprosten i Skara, mäster Olaf, på
räntan af S. Knuts præbende derstädes.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 257 v.

[Vthaff Scara]

[Daghen för bartolemej]

Mester Olaffs breff domprost j Scara

Vij etc Bekennoms och göre vitherligit, atuj vthåff sunnerlig gunst och nade Haffue vnth och tillathit, och med thetta vart opne breff vnne och tillathe, ath oss elskelig Mester olaff domprost j Scara, må nyutha och behålla effther thenna dagh j sin liffztijd frij och vthan al taxan then rentho som tilhörer och vthaff alder tilhört haffuer then Canonie vtj Scara som kalles sancte Canutis prebenda, ath han må ther vthaff haffua sin födho och roliga velfordan på sin yterste aller, effther thy han icke tyger bestå thet omak twngha och omsythe som prosterijt tilhörer, Thet han med berätt mott en frij vilia med Capitelenss samtycke haffuer vplathit och sagt frå sijg, och med sin scriffuelse begæredt vthåff oss ath wij samma prosterij vplatha ville oss elskelig mester Suen vår Cancellor, Ther fföre anname wij for:de Mester olaff med alth thet han æger rörligit och örörligit huad thet helst kan vara antinge forbenempde prebende tillydandis eller honum sielff på hans egien persones vegne vtj vårt hægn beskyd och forsuar fforbiudendis etc

Skara den 23 Augusti.

*Dombref rörande en äng i Ingelstorp som tillhörde djek-
nebordet i Skara.*

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet.

Wij Göstaff mett gudz nåde Suerigis oc gottis etc vthwaldt konung Göre wettherligit ath årenn effter gudz Byrd 1527, 23 daghen vthi Augustj månadt thå wj personlige stadde wåre vthi wår stadt Scara och ther Reffst hõlle kom jn för Rette årlig och welbyrdig mansz Johan Twrsons fogte, haffuandis eth tijltal på Johans wegne, tijl hederlige manne mester Jõns Däkene ther samma stadz om En äng liggendis vthi Jngelstorpz gårde, huilkhen szom aff aller legadt haffuer vnder Däkene bordit Endoch ath för:ne Johans fogte gaff före nogre bewisninger (Endoch Ringe) som han haffde tijl szamma äng nemlig ath (nogon tidt sedann förlihdhen) her Erich ottson skulle haffua löst för wj mark samma äng tijl seg vndhan Däkene bordit, then tidt mester oloff (szom nw Domproust är j förbenemnde wår stadt Schara) Däkene war huilkhen lössnn szamma mester oloff personlige jn för Retthe mett en swårenn eedt försakade seyendis seg aldrig haffua anamadt eller opbwredt en pening på oftanemnde äng etc Szå effter förmelte Johans fogte jnghen krafftigere bewisning eller skål på szamma äng haffde fram ath bäre, haffue wj opsat thet ärende tiil nesta landzting som hollas kann her j Schara så hwar szamma Johan twrson eller hans fulmectige ecke på finne kan och framföre nogon bättre skål på för:ne äng än hans fogte nw giort haffuer haffue wj dompt och nw mett thetta wårt breff Döme henne tijl ewårdelige eggho vnder Däkene bordit. Tess tijl wisso ath så j szanning är

lathe wj trycke wårt Secretth på Rygghen å thetta breff Giffuit på dagh och tidt som föreskriffuit.

Spår efter sigillet finnas.

Skara den 24 Augusti.

Öfverenskommelse mellan konungen och electus i Skara rörande fördelningen af biskopsbordets inkomster.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet. Finnes äfven i Registr. C, 1526—1529, fol. 258; derefter aftryckt af Thyselius, l. c. 1: 111.

Vij Götzstaff medh gudtz nådhe Suerijghes och götthes etc vdthualdt konungh Bekennoms och giörom vittherliget medh thetta vårtth opna breff atth epther then schickilse som nw nylegasth gjordis vdij vesthrårs atth Cronones rânttha schulle vpretthas medh nogoth aff bispernes renttho haffue wij så öffuer eens vareth medh verdugh fader oss elschelig mester mons Electo thil Schara att han schal giffua oss på thilkommandis år thusendhe march danscha innan sanctj Laurencij dagh vthgiffuandis och iij kyrffue vermelandtz lax the han andthwordha schal vår fogtthe j arboga om hösten när laxen bliffuer tagen och ther medt schal han beholla quith och frijth alla biscopsbordtzsens rentthor medt landbor oc huad thet helst the pläga giöra thil landgille, arbethe, och annen thienisth vundantagne Leckiö och the landbor på källendtzsöo som medh dagxwärke ther vnnderligghia, schal han beholla alla biscops tiendhe kring om alth stigthet medh biscops sacher the han icke annorledis schal latha vthkräffua eller vpbäre än som then Vestrårs recess inneholler, epter lagboken må han och frij niwtha sin visiterningh til ath gestha eller vpbäre ther päningar före epter leglighetten Doch så atth ther medh icke forsumas tilbörlich tilsyn om prästerna ath the reenligha prädicha

gudtz ordh och annor gudtz tiännisth schickeliga vppe-
 holla Ære wij och thil frijdtz, att han beholler gest-
 ningen och fodringen med kyrkiornes biscopstolens och
 clerkenes landbor som han är wan att haffua thilförenna
 vndantagne closters landbor Tesligest haffue wij befa-
 leth for:ne her Electo Schara stadh med så forordh att
 han schal giffua oss årligha skatthen ther vtåff .L.
 march dansca oc han beholle sielff huad ther fallandis
 varder j sachöre Schal och han lathe vpbäre alle ko-
 nungxlige sacher aff sina eghna kyrkers och clerkers
 landboor och giöre oss ther åff redelig räkenscap, för-
 uthan öffuer the län ther wij haffue våre eghna fogt-
 tthar som samma konungxlige saker kunna och schula
 vpbäre på våre vägna Och ther med anname wij samme
 her Electum och alth thet honum och biscopsstolen j
 Schara tilhörer rörligeth och orörligeth vtij vårth besyn-
 nerligit henngn och forswar Forbiudendis alle ee huem
 the helst äre besynnerlige våre Embetismänn oc Fogttar
 for:nde her Electum her emoth hindra quälia eller
 platzsa j noghra motto vjdh vår ogunsth Thess thil
 visszo lathom wij tryckia vårth Secretth på rygghen å
 thetta breff Giffueth vthij Schara Sanctj bartholomej
 apostolj dagh Åår etc Mdxvij

Sigillet på baksidan otydligt.

Skara den 24 Augusti.

Till domcapitlet i Skara om afgifter af klerkeriet m. m.

Rika-Registr. C, 1526—1529, fol. 258. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 110.

[Vthaff Scara]

Bartolomej apostolj dagh

Canicharnes breff i scara

Vij Göstaff etc Görom vitherligit med thetta vårt
 opna breff att effter thy oss elskelige Capitulum och

Clerkerijdt j scara haffua varit offuer enns med oss huad the skula årliga giffua oss til Cronones hielp vthåff theris och kyrkernes rentho Haffue wij loffuad och til sagt them ath the skule vara frij och ofortwngad åff borgarelæge och ath byfogte eller fodermarsk j Scara icke skula legge them gestning vppå vthan then tijd wij eller vårt folk j store hop dragha gönum landit, leggies thå gestningen så vel til Clerkeried som borgare effther skælighet, och thet må en vthåff Capithelet på Clerkerijdz vegne forordinere med bifogthen, ath lika til går på begge sider, Haffue wij och tagit och annamad och med thetta vårt opna breff tagom och annamom for:ne Capitulum och Clerkerijd j Scara och alth thet them til hörer rörligit och orörligit vtj vårt sunnerlig hægn beskyd och forsuar för alth öffuerfald och orett öffuergång fforbiudandis allom ee huem the helst ære fogther och våre embetismen etc

Skara den 24 Augusti.

Privilegier för Skara stad.

Efter en copia i kongl. Riks-archivet, bland »Städers Acta,» jemnförd med en annan vidimerad af senare tid.

Wij Giöstaff medh gudz Nåde, Suerigis och Giöttis etc Wtuald Konnungh Giörom witterligitt att effterty Sckara stadh wthi Westergiöttlandh, åhr wtaff Rickzens fiender hedskeliga röffuatt sckenatt och affbrent Så att Borganar ingelundha måghe sig wether koffra medh huus och torfftigh bärningh, oss Rickett och menighe Landett ther omkringh till bestånd och tröst som for:ne Stadh wthi längh förlidhen tiidh waritt haffuer, haffuom Wij wtaff vår synnerligh gunst och nådhe wntt, giffuitt, samptyckt och stadhfäst, Och medh thetta vårt opna breff gunsteligha giffua samptycke och

stadhfäste for:ne Stads nyttigha och gamla frijheether och priuilegia, som våra förlidhna förfäder Konnungar och Ricksens herrar for:ne Schara stadz inbyggjare mildeligha wntt och giffuett haffua besynnerligha att the måghe och skola wtseglingh och inseglingh haffua wthi Nylösa och Lideköpingh och ey Tooll wtgiffua widh wårtt och kronones Slott och Stadh Elffzborgh heller for:ne Nylösa på thett att the mågha thes bättre kiöp tijgha thett icke eliest förmoandes war för then stora wmkost the haffua skola medh sin longha wägh som the till för:de wår stadh Nylössa haffua. Haffuom wij och Sampttyckt och Stadfäst theras frij mareknadhar om Prästamöttett och Landztinget, theslighes thera egna torghdaghar Om Wårfrudmessa dyra, Wårfrudmessa Sedherme Tomesmessa och Skärdaghen, till thera egna handlingh och kiöpslagan och en torghdagh i huarrio wecko, och dhermed biudom wij högligen och stränglighen alla Landzkiöper i the Landzendhår kringh om samma Schara Stad som kiöpslagan brucka willia att the widh thera xl ~~m~~ flyttia jn j samma stadh, och ingalunda eliest brucka noghon kiöpslagningh widh samma plict effter thenna dagh ey heller then enne bondhen köpe fää eller annar wara aff then andhra till manglingh eller affsala wthan selie sitt in j kiöpstaden thett han wt aff sin egen affuell haffuer, Theslikes biudom wij strengelighen wid samma plict att alla gulmedhar kleensmedhar werckmestare sadelmakare pun gemakare beltare öfuerskärare abetekare och andra sådana ämbetesmän som på landzbygden finnes och sig ther af berga och i for:ne landzendar kring om Sckara boandes ähro att the ther inflytia och boroskap binda medh thett aldraförsta, huar the thett icke giöra willia skola the theras ämbete ingalunda brucka widh förbenemda xl ~~m~~ plict, Dher wij våra foudar och ämbetesmän j for:ne landzända alluarliga buditt hafua wthi wårt opna

breff till thee landzänder wthskrifuen, att the skola ther strengeliga wara wppå, och fulfölia wårt bud och willia nepzandes ther wtöfuer huar ther emott skeer så well öffuer bonde som andra, huilka som helst ther med beslagna warda och om så hende att the ther wthinan någon försummelse togho giffuom wij thå borgmestare och Rådth j for:ne Skara stadth mact och befallningh att fulgiöra samma wårt budh like med foudanar huar så behöffues, finnes och några ödhetompter j samma Schara stad Kiörekiör, Kloster frelsesmän heller borgarom tillhörandes skola borgmestaner och Rådett biuda them till att the byggia theras tompter wp, och besittia them medh godom borgarom innan nogon benämndan tidh eliest haffua samma borgmestare och Rådth mact att sellia samma öde tompter efter godhe mäns mätningh som them wpbyggia och besittia willia, och skicka sedan peningarna rettan egandenom tillhända. Haffuom wij och wntt och tillstått att for:ne Stadz inbyggjare j Schara måge hugga frijtt wedh till theras torfftelige eldbränd wthi neste skogh kringh widh stadhen then rette skogsäganden inge skade eller förderff wtaf hafua wndantagandes the trä som i Laghen förbuden stånda theslikes wne wij att the måghe tinga och köpa sigh af nesta Landzbygdh malt miöll, korn och Rogh till thera bäringh och eij therföre bötta för landzkiöp medan icke pleghar införas så myckitt them behöfua Tagandes for:ne Borghmestare Rådth och menighetten i Skara theras godz löst och fast wthi wår konnunglighe hengn och beskyd och försuar besynnerligha them hengna och forsuaara till Rätta och beskerma them för all oret och öfuerwold, förbiudandes allom them som för wår skull willia och skola giöra och låtta att the for:ne Schara stadz inbyggjare ingaledis hinder quall plattz orett heller nogott förfång att giöra eller giöra låtta, emott for:ne priuilegiers frijthet och wår

gunsteligh hengd beskyd och försuar widh wår kon-
nunghligha hemdh, plict och wrede, Dhes till ytter-
mera wisso och högre förwaringh låtom wij witterli-
gha hengia wårt insegle nedan för thetta wårt bref.
Giffuitt wthi wår offta benemde stadh Skara Sancti
Bartholomej apostoli affton åhret effter Kristi börd
M.Dxxvij.

Sköfde den 26 Augusti.

*Förening med abboten i Warnhem om utskylderna af
Warnhems och Gudhems kloster.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 258 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 112.

Vthaff Sköduid

mondagen nest effter bartolomej

Item abothen j varnhem haffuer öffuer ens varit
med wår nadiga herra ath han årliga vthgiffua skal aff
Closterens renthe varnhem, xvj oxar och tw kyrffue
lax och aff Gudhem xvj oxar och tw kyrffue lax
thet hans fogthe vpanthuårdandis om michelsmesso
tjid j arbogha Skal han och vara quitt och ffrij för
allan twngnad som ær borgarelæge och annad slikt
Thesligis haffue wij vplatit honum alla konungxliga
saker och fodring på closters landbor vndantagan-
dis j the herad all enast som Hans nade haffuer sina
fogther

Sköfde den 26 Augusti.

Konungen uppmanar Thure Jönsson att skicka sig tillbörligen med minst tjuge goda harnesk vid den blifvande vapensynen, underrättar honom att ej flera kloster må uppbyggas af kronans ränta, att han må lemna sin förläning till sin son Johan Thuresson, om han ej sjelf vill göra kronan tjenst derför, förebrår honom hans uraktlåtenhet att låta kungöra Westerås recess, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 258 v.

[Vthaff Sköduid

mondagen nest effter bartolomej]

Tijl her ture jönson

Kære Her ture wij skulle wel haffua vplathet eder vår mening om mong ærande then tijd wij våre til tals med eder på Lindholmen och j Scara så för manga andra saker skyld som på färde våre, bleff somt försymadt och somt wij icke j hogh komme Så j bland annad drager eder wel til mynnes athuj tijdt och offtha sedhan wij til regimentit komme badhe j herramöte och annerstadz ther wij haffue varedt til samtal med rikisens rådth och adelen Haffue röρθ och taladt om Rostning och vapnasyn ath the godemen som Cronones förläning haffua skulle (huar j sin stad) redhe siig på goth harnisk Huilkit the godemen vel besynadt och aluårliga företagit her j rikit Som ær larss siggason och andre godemen flere och haffue skicked sig ther effter som the best formåge med godha Hester och harnisk Men oss ær vnderuist athj icke haffue mer æn iij eller vj godh harnisk Tycker oss ath thet icke gör aldellis fyllest eller swarar til then forläning som j haffue wij formode atj jw kunne holla eder vthan skada jw mynsto xx god harnisk effther j ære then

öffuarste j thenna landzende bådhe j en motte och andre ær tilbörliht atj skicke eder ther effter så the andre som för myndre ære icke tagha nogot effterdömilse effter eder Taghandis ther tilfelle ath göra the-
 ris vrsekt med eder Therföre vele wij atj her effter skicke eder tilbörliche til then våpnasyn som öffuer taladt ær ath årliga hålles skal j huario lagsagw Achtha och haffua ögat på brædit med på then tijd samma vapnasyn skal halles förhender och tilse huem som best færdigh ær, Icke ære wij heller til sinnes ath aff Cronones rentha skula flere closter vpbyggies æn nw ære, thij Closter nogh ære til, effther renthan ær icke ther til skickadt vthan til ath göra ther aff rikene tilbörliht thianist Och om eder synes vara twngt ath göra Cronone tilbörliht thianist för then forlåning j haffue ære vij til fridz athj vplate eder son Johan Turson ther aff, såå mykit eder synes Thernest ær och vår vilie atj haffue edert råd med the andre godemen vthaff radit, och Ture Ericson, om j forfarandis varde noghon ny stempling antinge enstadsz eller annerstadsz atj sådant med eder scriffuelse fortaga och vnderkwffua meth then besta læmpe j kwnne astad komma, ytermere fortenker eder vel ath vårt och rikisens radz breff ære vthgongne kringom alt rikit om then beslutning som giordis j thet nestha herraNOTE som stod j vesterass, huilke breff allestædz forkynnade ære badhe her j vestergötland och annerstadsz så nær som j thet heradt j vtj eder forlåning haffue, thet oss inthet behaghar Ffrandelis haffue wij och til sinne giffuit på vägen sedhan wij skildis j frå eder ath en forståndig karl behöffdes ath skickes vp j dalarnæ med the breff som tijdt scriffne ære, så haffue wij til nempt vår tro man knut suenson ath han siig med samma breff tijdt vpgiffua skall Wiliandis atj giffue honom en rettelig instructionem huru han sig lempelige haffua skal, oppo

thet han motte ffå en enkande suar igen och forfara all theris lægligheter och anslag, doch ath thet icke nogerledis kommer oss wijd så wij ther med merkes kwnne ath samma breffs vthskyndilse oss ær vitherlige

Sköfde den 26 Augusti.

Till djeknen i Skara, Johannes Johannis, förmaningar att afstå ifrån de stämplingar han ånyo gjort sig skyldig till, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 258 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 113.

[Vthaff Sköduid

mondagen nest effter bartolomej]

Tijl dækenen j Scara

Vj etc Kære her dækin Eder fortenker vel ath then tijd wij droge vthåff Högnetorp fforordede wij med eder atj skulle effter thenna dag vara oss för en tro man afstillandis alle subordinaciones och stemplinger ther twædrekt inbyrdis j rikit vthaff födess kwnne, besunnerliga med clerkerijt ath the skulle lagha sijt tal j thet besta etc Thet j oss och loffuade atj så aluårliga göre ville ther wij och sæthe vare lit vppa effter thy j haffue Cronones gæld och renthe Endogh wij haffue forfareth och endelis forståndit nw sedhan wij skyldis atth atj haffue varijt een öffuarste til them som thet vprop fformeredt och bestyrckt haffue her j vestergöthland om then Ewangeliske lærdoms forachtelse Thet wij endelige vele atj affsettie skule sa framt j behålle vele thet gæld och renthe j haffue vthaff oss och oss niwthe fför en gunstelig herra ther måge j aluårliga retta eder effter och thet par oxar j oss loffuad haffue för then spetaldz tiende som faller j valla heradh achtar ath the bliffua gode gille oxar och huar

vj bespörgie athj haffue eder emott oss rethfærdeliga med ord och gerninger lönlige eller oppenbårlige som eder bör ath göra vele wij thå inthet forswmma edert besta huar wij kwnnom etc

Johannes Joh:s svar på förestående skrivelse, dat. den 29 Aug., är upptaget bland bilagorna.

Sköfde den 26 Augusti *).

Till alla stiften i riket, förklaring angående Westerås riksdagsbeslut rörande tionden och andra presterliga inkomster.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 259 v. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 2: 215, och af Thyse-
lius, l. c. 1: 116.

[Vthaff Sköduid *)

mondagen nest effter bartolomej]

Tijl alla Domkirkior

Vij Gostaff etc Görom vitherligit ath oss ær förekommit huroledis then ordinantia som nyligast skede j vesteras åff oss och vårt elskelige rikisråd varder aff somligom illa forständen och foruend efrå thet sinne och mening som wij och the therutinnan haffde Så ath the föregiffua ath man her effter icke skall giffua quektijende, likstord, brudhapæningar altaresmör och sådanth som soknaprester plæggha sijt vphælle åff haffua, thet doch aldric vår mening var vthan huad the ther vtinnan mer kraffde aff fatigt folk eller afftrængde æn som kirkiobalken innehåller, thet vart forbudit, vel ær sant ath then tijende vart forbudhen som kalles j somlige landzender hoffuedtijende, ath presterna gå in j bohagit effther en dödh man och tacha huar x pæning

*) Sidan i Registrat. har väl till öfverskrift: »Vthaff Vadstena», men då brefvet är af samma dagtal, som näst förestående, så måste öfverskriften hänföras endast till följande sida der ett nytt dagtal äfven förekommer.

aff thet som icke ær tijende affgongit til forna, Ther med vart icke forbudit ath man skal göra quektienda, lykstol brudhapæningar, altaresmör eller annad sadant som forberörth ær, Aff huilko soknaprester mykit forsuagade vordho om så skee skulle, Thet doch icke vår agt ær vthan vilie ath the skule wijd makt hålles med redeligit vphelle, och göre then meneman then thianist som them bör med predican och annan deel som theris embete tilsäger, Och vele them haffua j vårt besynnerligit hegn och forsuar, Huilkit wij med thetta vårt breff allom forkwnne besynnerliga vare fogter och suener, fforbiudandis them strengeliga vijd vara ogunst for:de clerkerij her emott j noghon motte forarga eller fortwnga med noget ny ordinantia effter theris egiet sinne eller med oskælig gestning trwg eller hånlig ordh, som oss vnderuist ær sommastadz skeedt vara thet wij her effter icke vele ostraffatt latha etc Giffuit etc

Sköfde den 26 Augusti. *)

Förening med abboten i Alvastra om utskylderna af klostret.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 259 v.

[Vthaff Sköduid *)

mondagen nest effter bartolomej]

Jtem her torkil aboth j aluastra closther eth breff athuj med honum öffuerens varedt haffue ath han oss aff samma closters rentho årliga giffua skal Cronone til forbedring j^o [100] mark örtug och lisas aff then twnga han på Cronones vegne plæger ath haffua som ær med borgarlæge och annad sådant vthleffrerandis samma penningar årliga års om pingxdaga tijd, må och skall han

*) Samma anmärkning rörande dateringsorten gäller rörande detta bref som för det föregående.

beholla alla the landbönder och godz som liggia och aff alder ligat haffua vnder samma closter samfelt med all then rentho och rettighet som årlige pläger vthgöres aff forbenempde clostergodz så när som the godz ther vnder closteret kompne ære sedhan konung k[arls] reffst stod, ath the gonga tilbacha effter som the vesteras recess inneholler

Wadstena den 28 Augusti.

Förteckning på förläningar.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357.

Vthaff vadzstena

ondzdagen nest epter bartolomej apostolj dagh

Jtem iacob krwmme swndal i forlæning

Jtem herman scriffuare söderbydt j viken j forlæning

Wadstena den 30 Augusti.

Förening med Wadstena kloster om dess utskylder och inkomster.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 260. — Förut tryckt i Thysellii Handl. 1: 118.

[Vthaff Vadzstena]

Ffredagen nest effter bartolomej

Vadzstena closters forsuarilse breff

Vij Gostaff etc Görom vitherligit ath effter then ordinantia som beleffuedt samtygt och besluthet vart i senaste herramöte som stod i vesteras ath Cronones renthe skulle vprettes och förbättras vthåff kirkiors och closters renthe Haffue wij så varit offuer ens med oss elskelige abbatissen och Conuenthet i vadzstena ath

the skula årliga giffua oss vthaff Closterens renthe iij^o [300] marck danska vthleggendis skulendis om påska tijd Och skule the niwthe och behålle then godz och renthe med årligit affreedt landgil gingærd och andre laglige och tilbørlige thianist som theris landbor plægha them att göra, besynnerliga åff all the godz som closteret icke frågonge effter then vesteras recess besluthning som ther vnder komne ære sedhan konung karls reffst stod, Och ther med haffue wij annamad for:na abatissam och hela conuentet med folk och legohion, godz och ægedelar innan stadz och vthan, rörligit och orörligit vtj vårt konungxliga hægn och forsuar Fforbiudandis allom etc

Linköping den 1 September.

Till Skeninge nunnekloster, att indragning i klosterfolkets antal bör ske och att Peder Svenske blifvit förordnad till administrator för klostret.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 260. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 119.

Vthaff lincöpung Egidij abbatis dagh

Tijl Skæninges closter

Vår etc kære ffrw priorissa och j flere systrar oss ær förekommit thet oskickelige regiment som en tijd long haffuer varet vdj edert closter med myken fånyt-tog fortærning med flere Cappellandar, æn eder behoff görss och tesligis med manga lærepigher som j drage in vppå closterens kosth och annan twnga som j kwnne vel vara forwthan och therföre kan icke clostrens ræntha tilrecke ath hålla eder som j fortijden waret haffuer haffue wij för then skuld fororderet och forskicked vår godeman pæder svenske ath vara eder administrator och forstondare på våra vegne viliandis atj och

clostrens thianiste falk och landbor vare honum hörüge och lydöge lathandis eder alledelis athnögige huad han eder effter våre befallning tilsegiandis varder, affsæthen- dis then fånyttog fortærning och taghandis inge flere in til edher på thet j kwnne komma til een skickeli- gare ordinantiam æn j nw j noghon tijd varet haffue Her vtinnan beuiser eder som j vele niwtha våre gunst

Linköping den 1 September.

Förteckning på fullmakter och förläningsbref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357.

Vthaff lincöpungh
Egidij abbatis Dagh

Jtem jsach eth breff ath han skulle vara tilsy- ningxman vthoffuer alla biscops landbor klerke[r]s, kir- kiors och closters landbor som ære boandis vtj syn- derbo vesbo ösbo södravidbo östraherad och vestrahe- rad och på våra vegne vthaff them vpbæra alla ko- nungxliga saker gårdastäsl biscopsaker gestning fodring och gingærd men licheuel vndantagandis konungx- liga saker vtj swnderbo och vesbo huilka våra fogter som ther ære tilskickade j heraden skula annama så nw som tilförna

Jtem jsaach eth fogta breff på vegsiö stad

Jtem jons scriffuare eth fogta breff på möre asbo land och sijffuede ath han skall ther akta på alla ko- nungxliga saker och biscops saker huar som helst the fallandis varda vtj for:na herad med alla biscops, kler- kers, kyrkies och closters landbor Och alenast biscops saker med köpstadzmen och skattabönder

Jtem ture Ericson spetals thiende vtj källen och åsaherad alenaste j thetta år

Jtem Her eric Dækine j Lincöpung eth breff ath han må och skal forytra then spetaltiende biscopen haffuer hafft vtj effter:na heradom Seuede, ambyrd, ydre, thiust, kind, til vårt behoff

Jtem Mons johanson ydre i forlæning med alla konungxliga renthe och rettigheter vndantagandis åtherstæder

Jtem her ærland eth breff ath han til sig annama skal Cronobeks spetal med boskap och borede thet förestånda, och ther in annama fatiga kranka och vnföra menniskior lathandis them fånge sine velfordan til föde och clæde vthåff the godz och renthe ther vnder liger och vthåff then spetalstiende som faller på öland och j möre, och ath jöns scriffuare skal tilsegia the clerker vthåff sanctj johannis orden som ther ære ath the dragha thedan och til Eskilstwna

Linköping den 2 September.

Till Thure Jönsson om besittningen af Skrukeby gods.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 260 v.

[Vthaff lincöpung]

Daghen nest effter Egidij

Tijl Her Ture Jönson

Kære her tvre som wij tilförne haffue rört om Skrwkeby atj haffue skuthet vppå atj haffue thet köpt etc haffue vij doch likeuel besport nw sedhan wij komme til östergötland ath thet var eder panthsat och haffde icke gio[r]dtz behoff ath giorth nogot köp med göstaff om sama godz effter han var på then tijd j eder thiaenist och eder så nær affkomme på eders hustrvs vegne etc Och wel vethe j huad lagen vthuisa om swnderkål och samkol och ær nogh beuiseligit athuj ære

vthaff samkol och eder barn vthåff sonderkol och kwnne therföre icke komma til mere æn een fierde luth j samma godz effter lagen Ære. wij för then skuld begærande atj lathe eder köpe breff ther vppå komma oss til syne mett thet aldra första e huad thet ær antinge köpt eler panthet vele wij gerna niwtha then del j samma godz som oss tilfaller med rette her vppå begære wij eder scrifftelige suar etc

Thure Jönssons svar härå finnes bland bilagorna.

Linköping den 2 September.

Fullmakt för hr Nils i Grenna att uppbära och föryttra den del af hospitalstionden utaf N. o. S. Wedbo m. fl. härad i Småland, som förut tillfallit biskopen i Linköping.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 261 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 120 och Smål. Arch. 175.

[Vthåff lincöpfung]

[Daghen nest effter egidij]

Her nils breff j grenna

Vij etc Görom vitherligit ath spetalstienden som faller vtj effter:na Herad j småland som ær j norrauidbo, södrauidbo, östraherad vestraderad ösbo synderbo vesbo twetaherad visteherad asboland, then haffue wij befalad och med thetta vårt opna breff befale oss elskelig Her nils j grenne ath stånda före och förytra effter leglighetennes begiffuelse så mykit som verdug fader biscop Hans hafft haffuer vthaff samma tiende vndantaghen then del Capitulet j lincöpfung haffuer hafft, then han sig inthet med befatta skal på thetta året, Ther före biude vij eder alla kirkiöherrar och kirkiøværende vthoffuer forscreffne hered j smalandt atj honum heremott inthet hinder platz göra etc

Linköping den 2 September.

Förening med abbedissan i Wreta om afgift af Wreta och Askeby klosters ränta.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 262. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 120.

Vthåff Lincöpfung

[Daghen nest effter egidij]

Item abbatissan j vretha haffuer varit offuerens med oss, ath hon oss årliga giffua skal vthåff vretha oc askeby closters rentho j^e [100] mark örtug vthgiffuandis om midsommers tijd, och ther med bliffua quit och frij för borgareläge och niutha och beholla alla the landbor och renthe som aff aller haffuer lighat opunder for:da vretha och askeby closter, så nær som the godz ther vnder closteret komne ære sedhan konung k[arls] reffst stod ath the gonga til bacha effter som vesteras recess inneholler

Linköping den 2 September.

Förening med domcapitlet i Linköping om indragning af prester och tjenstemän vid domkyrkan, om tillsättandet af prestelägenheter på landet, samt om afgifter till kronan af domkyrkan och presterskapets ränta.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 262. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 121.

[Vthåff Lincöpfung]

[Daghen nest effter egidij]

Tijl Lincöpfungx Capitulum

Vij Gostaff etc Görom vitherligit ath effter then beslutning som vesteras recess inneholler och Cronan som ær gandzske mikit forsuagadt skall vprettas vthaff

biscopernes kanikers domkirkiernes och closters rentho Haffue wij så fororderet oc offuer ens varit med oss elskeligt Capitulum oc Clerkerid j Lincöpfung, Att sex oc icke flere skule bliffue besittiande vijd domkirkiem j the beste prebender oc hålla x Corprester Biscopen ij domprouesten ij archidekin ij oc sedhan iiij andre Caniker hålle the andre iiij Corprester Och skal vara vdj Capitulj makt oc ordinerit huatt vilkor the vele vnne the Caniker som icke ære residenciales vndantagne doctor jöns mester olaff oc andreas algotj som ære vtj våre och rikisens thianist Och then tijd nogre prebender hender vacere eller löse bliffue, skule wij athspöras hure om them skal prouideres j framtiden, Mæn om Capitulum synes haffue nogre Caniker på landzbygdhen som alenast haffua sijt gæld oc ingen prebende vijd kirkiem ther om ære vij til fridz, Och huar nogor gæld bliffua löss på landit skule the biudes oc vplates Canikerne oc prebenderne j Lincöpfung till tess icke flere bliffue residenciales igen æn som them ær föresagt, Och så længe som the ære så mange til hopa vijd kirkiem som the nw ære skula the årliga giffua oss vthåff domkirkiernes och theris renthe viij^o [800] mark danska och behålle the godz och renthe som kirkiem och the haffue så mikit them och kirkiem icke ganger j frå med rette och in til frelsit effter vesteras recessz beslutning åff the godz och renthe som them ær tilkommit sedhan k[onung] k:[arls] reffst stod Mæn nær the bliffua fierre j taledt besithandis vijd kirkiem skal thå så mykit åffslådz j for:ne vthuissade summe som the prebender ære taxerade före som lösse bliffua, och huad dell påffuens Cammer plæger tilfalle vthåff the pæninga som kallas romare skott, skule oc wij haffue til Cronones forbedring, Om syslomansgårdar bestelle Capitulum effter lægghetens begiffuelse, doc så att the åffsettia myken fånyttog fortæring som ther plæger ath

hålles, och fornöye ij Cappellaner som læsa förstames-
son betideliga j domkirkien och besythe skolamestaren
med sin tilbörliga lön oc vpphelle, Och tesligis een
embetisman som achtar på kirkienes mwr och tæckning
ath thet bliffuer wel foruared och annan bekostning
then the förnöden icke kwnna vara fför vthan Och ther
med haffue vij giffuit och med thetta vårt opna breff
giffue them frij för borgareläge tilwinnandis ath the
och niwtha och behålla måge besynnerliga på thetta
åreth then part åff spetalstiende som the plæga haffua
til Corpresternes vphelle Oc ther med anname wij for:de
Capitulum och clerkerijdt j lincöpfung vtj vårt konungx-
lige beskyd hægn och forsuar med alth theris folk rör-
ligit och orörligit etc

Linköping den 2 September.

*Förening med domcapitlet i Wexiö om indragning af öf-
vertaliga prester vid domkyrkan, om tillsättning af præ-
benden och prestelägenheter på landet, samt om afgifter
af domkyrkans och klerkeriets ränta, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 262 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 123 och i Smål. Arch. 176.

[Vthåff Lincöpfung]

[Daghen nest effter egidij]

Tijl biskop Jngemar oc   Ordinancia
Tijl Wexiö Capitulum

Vij etc Görom vitherligit athuj haffue så offuer
ens varit med oss elskeligit Capitulum j vexiö ath ther
wijdt domkirkiene skule icke flere Caniker bliffua be-
sittiandis æn iiij vijd the beste prebender och vppehålla
vj chorprester oc scolan wijd magt the andre Caniker
måge bliffua forsede med tijden på landzbygden med
gæl nær the löss bliffue til thess icke flere ære igen

æn som föresagt ær Huar oc så hender ath nogre pre-
 lature eller prebender vacere eller bliffua löse skule
 thå wij åthsporde bliffue huro the skule prouideres j
 framtiden och så længe the gode mæn ære til hope j
 Capithelet som the nw ære, skule the alle samfelt med
 biscoppen oc domkirkiennes renthe giffua oss årliga ij le-
 ster smör om olaffs messo tijd thet the skule anthuårde
 vår fogte j Calmarna och nær the bliffua fierre æn the
 nw ære skal thå for:ne vthuissade summa modereras
 ther effter och bliffua så mykit myndre som then pre-
 benda taxeres före effter skælighet som löss bliffuer
 Skule och the gode men j Capitlett göre oss ræken-
 skap för the iiij Corpresters kost och tærning som åff-
 leggiass then tijd the forsede bliffua Haffue wij och
 vnth verdog fader j gudj biscop Ingemar ath han må
 niutha och beholla alla biscops saker öffuer vexiö stad
 och sticth och biscopsfodring med sina egna kirkiers
 och clerkers landbor besynnerliga på thetta året och
 oss ther före giffua j^o [100] mark Danska Skal och
 for:ne biscop I[ngemar] hans kirkia och Capitel niwtha
 och behålla then renthe och godz som the her tijl dagx
 haftt haffue så mykit icke med rette fråganger vthåff
 thet godz them ær tilkommit sedhan konung k[arls]
 reffst stod Och ther fföre anname wij them och theris
 folk rörligit och örörligit vtj vårt konungxliga be-
 skerm etc

Norrköping den 7 September.

Tillåtelsebref för St. Antonii bröder på Tiveden att, i anseende till den tunga de hafva af gästning, under 20 veckor om året få tigga för klostrets behof.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 263. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 125.

Vthåff norköpfung

Jn vigilia natiuitatis marie

Mwnkana breff på tiguenen

Vij Göstaff etc görom vitherligit med thetta vårt opna breff ath wj haffue anseth then stora twnga som sanctj antonij bröder på tiguenen haffua vthåff dagliga gestning oc stora fortæring ssom the bekosta på vægfarande folk som stedzse draga vthöffuer skogen, oc ær för nödhnen ath ther skulle ware herbergerere fför then longa væg skuld som ær til nesta bygd på beggie sider, Och innan korth tijd kwnne inge herbergerere forordineres eller tilskickes som så bequemlige kwnne then twnge förestonda en forbenempde sanctj Antonij bröder her til dagx giort haffua thet them doc icke ær mögieligit ath tygha vppeholla med myndre the bruka questum her i rikit som the til förna giort haffua Therföre haffue wij med them relaxeradt och foruanlad then vesteras beslutning och ordinantia som ther be-leffuad varth om tyggebröder ath the på nogon förelagd tijd oc terminum skulle vara vthe om vinther oc sommer j så motte atuj haffue tillathet och med thetta vårt opne breff tillathom ath for:de sanctj antonij bröder måga vare vthe effter theris bering xij vikor om vintheren och viij veker om sommeren huar som helst theris prior them forskickandis varder och skula the predica rena gudz ordh oc haffua sig skælige med ordom och gerningom j eth tockteligit vngengilse och

gott effterdömlise huar som helst them hender ath komma Ther före forbiudom wij allom etc

Norrköping den 7 September.

Till Severin Kil och Seved Ribbing. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 263.

[Vthåff norköpfung

Jn vigilia natiuitatis marie]

Tijl Söffrin Kil och Seuid ribbi[n]gh ath the skula hålla oss och rikit dugliga Hoffmæn med goda Hestar oc Harnisk, för the óxar the oss årliga vthuissadt haffute för theris förlæningh

(Norrköping?) den 8 September.

Förteckning å förlänings-, qvitto- och skattefrihetsbref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357.

Jn die natiuitatis marie

Jtem lars birgelson borgmestere j suderköpfung eth breff ath han all then iord oc tompther innan stadz oc vthan skal til ssig annama tijl euerdelig ægo, som matz clemitson fordom borgare j lincopung ätthe med retthe effter han sig vthåff rikit och in til danmark vthan all nöd och twangh giffuit haffde Och tesligis the tompther som hans hustru effter hans rymilse gaff olagliga til kloster oc kirkior

Jtem hustru birgitta på Åkerö alla konungxliga saker med the Landbönder ther årliga plægha göra dagxuerkie in vnder for:na hennes gård åkerö

*) Se anm. sid. 21.

Jtem haral knutson, the konungxliga saker, med konungx och biscops fodring som fallandis varde hoss varnhems closters landbor j forlæning fför vthan the læn wij sielffue haffue vnder wår fatebur

Jtem thenna epter:na Heradzbo Hammarkindz och bærkindz eth breff ath the måge effter thenna dagh vara quit och ffrij för the två hester her jffuer axelson öffuer laglig fodringh them pålagt haffde, then tijd han haffde stækeborgs slått och læn j forlæning

Jtem borgarne j norköpungh som skadhan finge vthåff vådellen eth breff ath the skula vara skatfrij förste iij åren fför årlige konungxskatt vthgiff

Jtem her hålger karson konungxliga saker med the kirkio landbor oc closter landbor som ther liggia vnder braskeholm

Jtem nils arffuidson fodringen vtj frödinge sokn alleenast på thetta året

Jtem her holger karson biscopsfodringen vtj gulbergxherad på thetta året

Jtem truls scriffuare nydala closter j forlæning

Dagsberg den 11 September.

Dombref rörande Lösings härads gräns och Norrköpings stads egor.

Efter originalbrefvet på pergament i kongl. Riks-Archivet.

Vij Götzstaff medh guttzs nådhe Swärijgis och götthes etc vdthualdth konungh Giörom kunnogth Atth then tijdh wij wore perszonnlighan staddhe wdij Dagxbergs prästhegårdth Åaren epther guttzs byrdth Mdxx på thet siwendhe then Odhensdaghen nästh epther Varfrwghe dagh Natiuitatis Kommo före oss nogher beschedelige men på menighe hæredtzboenes väghna

fulmyndughe aff Lösningehäredt frambärendis och be-
 theendis oss the breff szom wthgiffne wore wtåff ko-
 nungh Hans biskop Knwth vdij Lincöpungh och her
 Erich erichszonn riddhare för longh tijdh szedhan på
 theres häredtz äghor liggiendis wijdh Norchöpungh
 och flere stadtz vdij theres härede oc hade ther om
 tijth och offttha hollet landtzting och hafft ther vtöffuer
 landtzsyner medh godhe forstondughe men och szom
 formeltthe konung Hansszes och the andre godhe mendtzs
 breff clarligha vtthryckia Huilke breff wij låthe lasza
 och grannligha öffuerszee och befwnnom atth the al-
 delis rettheliga och schäligha wore vthgiffuen Therföre
 for:ne wthskickedhe bönder och dandhemen på Lös-
 ninge häredtzboes wägna ödmiwgelighan bådhe och
 begäredhe ther på vår confirmationem och stadfestelsze
 athuj ville then mildeligha thillåtha så atth the her
 epther motthe wardha wijdth magt holden yttherli-
 gharne än the hade warett her thil dags sedhan the
 förste tijdh breffwen wwndth finghe, ther wij och ghernna
 wore beneghne thill Och för then schuld samme the-
 res gamble breff, vth giffne på for:ne äghor medh
 thetta vårth opna breff gildhom stadfesthom och wijdh
 fulla magth segiom epther theres innehollilsze Doch så
 atth Lösningehäredtzboo icke schula thränghia Nor-
 köpungx borghare j frå the wilkoor szom them vthåff
 konungh Albrijcht j hans opne besegldhe breff j foor-
 dhom tijdhen giffne och wwndtthe äre Högielighan for-
 biudendis huariom och enom så vell norköpungx inbyg-
 giare szom alle andre ee hwem the hälst vara kwnna
 for:ne Lösningehäredtzboo på theres äghor ther wijdh
 stadhen eller annorstadtz huar the them äre äghandis
 emoth thed eller for:ne konung albrijktsz breff nogot
 hinder qwall platz eller forfongh atth giöra eller thil-
 biudha wijdh pligh epther Suerijgis lag och wijdh wåre
 ogunsth Thess thill wisszo lathom wij witterligha hän-

gia vårtth Secretth her nädhan för thetta vårtth opna breff Giffueth Aår dagh och Stadh szom för sthår besriffuit

Sigillet, i rödt vax uti hvitt vid vidfästad pergamentsremsa, finnes qvar, väl bibehållet.

Nyköping den 17 September.

Till alla frälsemän i Östergötland, Södermanland, Småland och Westergötland om riktigt utgörande af rusttjenstskyldigheten.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 263 v.

Vthaff nykopung tisdagen nest effter crucis exaltacionis

Tijl alla ffrelsmen vthj östergotland sudermannaland småland oc vestergotland om vapnasyn

Vij Gostaff etc Helse eder etc kerliga med gudh kære godemen som eder veel vthan twiffuel drager til mynnes ath tijdt och offtha sedhan wij til regimenthet komme ther wij haffue varit til mothe och samtal med rikisens rådth och menige adelen her j rikit haffuer varith talad och handladh om våpnasyn Enkannelige j thet herramöte som för eth år sedhan hållet vart j vår stad Stocholm tesligis j vesteras Så ath alle riddermens men skulle vara fortænckte til ath skickelige vthrede them på gott rostning ther med beuisandis theris frellse Effter som lägen innehålle Therföre ær vår endelige vilie atj sådanth leggie på hiertadt skickendis eder ther effter som öffuertalad ær, ath huar j sin stad reder sig på goda harnisk oc hester sittiandis vederrede nær j våre breff therom hende ath fånge, ære wij och til synnes ath vilia haffua vårt egiet bodh årliga her effter ther hooss nær samma våpnasyn holles som granneliga tilsehendis varder, huem som haffuer sin tingest færdig eller ey, om wij icke sielff tilstædz ære, Skule j

och beuisa huar j sin stad ath then rostning j ther haffue hörer eder sielffue til, och icke som vant ær then ene vndsæther then andre, som oss ær vnderuist etc

Nyköping den 17 September.

Till Holger Karlsson och Nils Olsson, att de skola uppgöra förteckning öfver och taga hand om den af biskop Hans Brask, dennes secreterare Hans Spegelberg, och kanken Claws i Häradshammar quarlemnade egendom, m. m.

Riks-Registr. C, 1523—1528, fol. 263 v.

[Vthaff nykopung tisdagen nest effter crucis exaltacionis]

Tijl her holger och nilss olson

Var gunst etc effther wij j sanning fornummit haffue ath så ær fatt med biscoppen j Lincöpung som j veel vethe, vele wij her holger och nilss olson atj granneliga latha wpregistrera all then del ther ær quart oppo biscopsgårdhen j Lincöpung thet minste med thet meste, Sammeledis huad deel finnes kan effter her hans Spegelbergh och her Claws j Hersem haffuandis mester jöns ther vthöffuer med eder, wij haffue honom scriffteliga tilbudit ath han samfelt med eder skal vinleggia sig ther om Må thw och nilss latha komma the sex oxar til Stæcheborgh som talad vart på skedaness och the andre skicke til biscopsgorden, Sammalwnda huad ther ær til få på röne och til ffä och phetalie j hersem må komma til gorden j Lincöpung Ær och wår vilie atj latha tilpyntha salen ther oppo gorden med glassfenster och annat huad ther behoff görs, på wan vare om wij ther kommandis varda j jwl, och ath vårt mak bliffuer rettelige tilpyntedt ther wij plæge liggie vdj effter som sagt var, ytermere wele wij atj lathe

komma Mester pæder Erkiedæknen och her Mons larson j en viss borgan, effter som wij fulleliga tro ath the vetha nogot off biscopens Secretis och anslagh, må j vel tala them aluarliga til, ath the göre eder nogon vnderuisning om hans væsendt och företagning, Thesligis tager och viss borgan af biscopens suenar som komme j frön honum, skickandis två the öffuerste åff them op til oss etc

Nyköping den 17 September.

Till mäster Jöns, succentor i Linköping, att annamma Hans Spegelbergs och Clavi i Häradshammar canonicater med deras gårdar i Linköping, och dessutom i andra uppdrag biträda Holger Karlsson och Niels Olsson.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 264.

Vthåff Nyköping

[tisdagen nest effter crucis exaltacionis]

Till Mester Jöns succentor j lincöpfung ath han annamer til sig på våra vegne the samma prebender och Canonier som her hans spegilberg och her Claus j Herhammer tilkomme med theris gårdar j lincöpfung Och ath han ville vara vthöffuer then registrering på biscopssgården j lincöpfung med her holger och nilss olson och j andre flere ærande nær the honum behoff haffua ath han ær med them ath förhandla

Stockholm den 26 September.

Till Thure Jönsson och flere gode män i Westergötland om biskop Brasks flykt ur riket till Danzig och sannolika orsaken dertill.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 264.

Vthaff Stocholm

Torsdagen nesth för Michaelis

Tijl her Ture oc flere godemen vtj vestergötlandh

Kære her Ture och j flere gode män giffue wij eder tilkänne adt sedhan wij haffde giort ordinantiam med bisp hans j lincöpfung om then fforbettring som Cronan skulle haffua vthåff biscopstolens renthe effter then beslutning som beeffuad vart j vesteras, och ther vthoffuer haffdom giffuit honum löss sin borgan, och affsett all then mistycke wij haffde til honum, Stadfe-standis samma ordinantiam och mistyckes affsetning med vårt öpeth besegläd breff, och han tesligis med sijt reuersall thet han oss ther emott besegläd anthwordet haffuer, var han begärande atwij ville tilståde att han motte göre sina resze til gottland, att brwke ther sijt biscopss embete, thet wij och vnthe och tillåthom, och vdj en godh ackt goffue honum vårt opett breff tijl them som rådandis ære offuer landit, promo-uerendis honum för them til thet bestha Och mædhan wij våre j vestergötlandh achtade han på tidhen och drog ther hædan vthur landit och ær kommen in til Danske, j huad mening han thet giorth haffuer kwnne wij icke annatt formærkie, æn han finnes icke aldelis så orsaka för thet buller som vpuåkt var j Dalarna, som han sik orsakade och förclarade j vesteras, Tijl effwin-tyrs beffructandis att sanningen skulle vpropas och be-uisas honum vthöffuer, Som dalakongens Cancellor be-

kennes om honum, ath han skulle giort them vndsethningh med pæninger som han tijt vpskickad haffde med en sin suen benempd pæder helsing, Thet giffue wij eder tilkenne j then agth attj måge vethe sanningen her vdinnan, om han eller nogre andre vele vendhe saken jn vppå oss, att han skal vara offrymdt för våre skuld, bidiendis eder godemäp atj göre vår vrsekt ther vtinnan för then meneman huar behoff görs Att the icke skula tänkia athwij haffue foriagath Honum

Stockholm den 26 September.

Till Måns Johansson om skatten af Ydre.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 264 v.

Vthaff Stocholm

[Torsdagen nesth för Michaelis]

Tijl Mons johansson ath wij ære til frijdz ath han beholler the tre och fyretyo mark som ære offuer skatten j ydre

Stockholm den 27 September.

Förläningsbref för hustru Anna (Lillie) på Tyresö; — fullmakt för fogdarne i Östergötland att vidkännas de biskopliga godsens.*)

Rks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357 v.

Vthaff Stocholm

ffredagen nest fför michaelis

Jtem hustru anna på töresö Hemeste och inga fiærdinge på værendö med alla konungxliga saker och renthor j forlæning

*) Se anm. sid. 21.

Jtem breff til alla fogtar vthj östergotlandh att the skola kennes vijd the godz som ligat haffua vnder lin-cöpungx biscopsstol huar the helst liggiandis ære

Stockholm den 29 September.

Till allmogen i Kumegårds län, förändrade bestämmelser i afseende på utgörandet af skatten.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 264 v. — Förut meddeladt af Arvidsson 1. c. 2: 216.

[Vthaff Stocholm]
sancte Michels dagh

Tiil almogen vthij Kwmgardz län

Vij Göstaff etc helse eder kerliga med gudh giffuandis eder tilkenne ath effter wij icke ære tilsinnes ath holla affuel på vår oc Cronones sætegård kwmå oc Cronan haffuer ther j then motte föghe gagn eller proficth vthåff vthan heller til forminskelse ær vår vilie atj samme kwmgårdtz læns inbyggjare effterfölie huad oss elskelige throe men knuth Ericson iöns vesgöthe oc jacob flæming eder effter læglighetena ther om på våra vegna varda tilsegiandis oc vij tesligest eders sendingebud nw her personligan haffue vår mening forstå lathet oc tilsagt j thet ath the skula leggia och göra med eder en stadga oc vara offuer eens med eder thet besta the kunna så ath Cronan icke lider ther skada före, oc thet icke heller kommer eder til formyken twnga vthan så att thet går lika til på bådha sider fförst atj giffue oss för husabygning oc för thet skattahö j plæge vthgöra ena summo j pæningha effter mögielighet, oc så för the nothedrekte tör fisk så mykit ther kan pålopa Sammeledis for alle dagxuerkie the som plægade them göra til gården the giffua oss smör j then staden effter som ther om stadgatt bliffuer med eder aff ffor:ne

våre troemen på en tijd tilgörandis så lenge oss och våre effterkommande behagar så haffuad ther med och huar wij eller våre effterkommande tæcktis haffua gården uid magt igen och latha besettia honum skal hann tha vppbyggias oc formeres eder alla sammans ofortwngade med vår eller theris egien bekostning oc then ordinantia som nw med eder görs skal gånga thå alde- lis til bacha igen och bliffue effter gamble skickelsen oc siduenien och sedhan skal ather skatten renthan oc alth annad öffuer lænith ey fördy eller nw minskas för Cronone eller högre förökies eder til twnga annerledis æn som nw haffuer vareth effter gamble ræknings bökernes vthuisning ey skule j heller med årlige skat- ten betwnges eller för honum nogon ytermere nödh el- ler twang haffua med nogon længre försle æn som j her til dagx vane ære in til for:ne kwmmo gårdh Eder gudh etc

Stockholm den 29 September.

Quittobref för aflidne Didrik Myntmästares arfvingar på all hans uppörd och utgift.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 265.

[Vthaff Stocholm]

[sancte Michells dagh]

Mester Dyrich myntemesters quittance

Vij gostaff etc Görom vitherligit ath oss ær godt ræknings skedt åff Mester dirich iffordom vår mynte- mester her j Stocholm Huess siel gudh nade somth j hans liffs tijd och somt effter hans dödh, på all then deell han vpbåret och vthgiffuit hade på mynthet ffrå then tijd han först vart vår myntemester och in til hans dödztund så ath wij lathe oss åth samma rækn- skap vel athnögia huar före giffue wij med thetta vårt

breff honum oc hans Erffuinge frij quitt oc löss fför all ytermere räkenskap oss eller androm ther om att göra effter thenna dagh Thess til visse etc

(Stockholm) den 30 September.

Förlänings-, försvarelse- och privilegümbref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357 v.

[Vthaff Stocholm]

Mondagen nest effter michaelis

Jtem knut Ericson nerpiss sokn, med alla konungliga saker oc rettogheter j forläning

Jtem hustru birgitta johans dotther eth fforsuarilse breff

Jtem rawmo borgare eth breff ath the må niwtha theris gamla priuilegier j alla puncther til thess wij ther personliga kommandis varde och yterligare then landzendens leglighet forfare

Jtem arffuid vesgöte heradzretten vtj valtuna herad j fforläningh

Stockholm den 2 October.

Contract med myntmästaren Herman Fosser om myntningen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 265. — Förut tryckt i Stiernm. Oecon. 1: 1006, men utan datum.

[Vthaff Stocholm]

Herman fosser Mintemestere breff

Onsdagen nest effter Michaelis

Vij gostaff etc Göre vitherligit med thetta vårt opna breff ath wij ære så offuer ens vordne med oss

elskeligh Herman fossert vår myntemestere j Stocholm att han wijd thenna motte och ordinantia myntha skall som her effter fölier Fförst skall han slå eth stort mynt thet man nw besinnerliga kallar Rwnth mynt Så gått ath mark lodick vägen skall holla v: lodh silff j [$\frac{1}{2}$] quinten åffuan eller nädan vtan fara och ther åff skall han skroda lx stycker eth stycke offuan eller nädan vtan ffara och vthåff lödige marken finth silff skall han haffua j syn lön xij öre päninger Jtem skal han slå eth minth kallad örtuger så gott ath en mark väghen skall holla v lodth eth halfft quinthen offuan eller nädan vthan fara oc ther åff skall han skroda xxxj [$30\frac{1}{2}$] kast j [$\frac{1}{2}$] kast offuan eller nädan vthan fara och för marken findt skal han haffua j syn lön ij marck päninger Jtem skall han slåâ eth mynth kalladt halff örtogher eller fyrickar så gott ath mark väghen skall holla iiij lodt j quinthen j [$\frac{1}{2}$] quinthen offuan och nädan vthan fara och ther aff skall han skroda liiiij kast eth kast offuan eller nädhan vthan fara och fför mark fynth skal han haffua i sin lön ij marck päninger Jtem vnnom wij honum ath han vthåff sitt egiet söloff må slå små hola päninger så goda att en mark vägen skal holla tw lodt eth quinthen eth heltt quinthen offuan eller nädhan vthan fara och ther aff skal han skroda v [$4\frac{1}{2}$] mark två öre offuan eller nädhan vtan fara Jtem skal han ey länger fforsuara the päninger æn vppå stocken ther han skrodat oc mynther Jtem skal han vara frij oc quijt för alla toll skatt oc ålagor j rikisens stad Stocholm Jtem skall han oc för ingen til rettha stå vthan för oss, oc hans thianare för ingom vthan för honum Jtem ho som nogot offueruâld gör på honum eller hans thianare her emott han skal haffua forbrythet liff oc godz Jtem skall han två reszor om åreth göra rækenskap Jtem skal han annama sylwret åff oss lödugmark för xiiij [$13\frac{1}{2}$] lodt e huad thet är

bergsilff eller giort silff och stå i hans vilkor antingen han vil j sin betalning tagha eth lodt fint silff eller xij öre päninger Allt thetta for:na vele wij ath fast och obrotliga hollas skal så lengie wij bepröffue ath thet oss oc rikit nyttogt ær Tess til visso etc

Stockholm den 2 Oktober.

Till Thure Jönsson och Måns Bryntesson om betalningen till Lübeckarne.

Riks-Registr. C, 1523—1529, fol. 265 v.

Vthåff Stocholm

[Onsdagen nest effter Michaelis]

Till Här twre iönsson och mäg[e]ns brynteson om then lybiske bettalning vid thetta seth

Vår etc käre Her twre effter som eder väl drager till mi[nnes] ath handlat och beslutet varth i västeras tesligist i västergöllandt om then lybeske bettalning etc medt Huad velkor och förordt theris fulnegtige thenne församblade varor till gäldzenss bettalning på the lyb-skes vegnar annames skulle, och Haffue vij tillskicket några som med the lybeskes sänningebudt Handla skulle om for:ne velkor i våre fråvare, män när vij komme Hijdth op til vår stadt stocholm igän funne vij samme theris sänningebudt, Här för oss, och var ther intet til giort effter Han ingelunde godzet anname ville, medt the velkor och forordt som vij begärede, Ey Heller vi-liandis giffua oss sådane recognitionem ther oss behagede etc Så opå thet Att vij måtte blijffua äff med theris daglige kraff och manelsse och att godzet och varorna ecke skulle fördärffuess i våre Händer, Haffue vij antuardet theris sänningebudt thet godz vij Haffue Här vedt Hånden i stocholm medt the velkor som thenne

innelykte copier *) innehålle en opå tÿdzske och en opå swänske, Ther vtåff i förfarandis vårda huru fath ær och j eder ther effter rätte kunne och vedt samma synnedt begärer recognitionem åff them som thet församb-lade godz j lödesa vtåff eder annamandis vårda Eder gudt etc

Stockholm den 4 October.

Förlänings- och presentationsbref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 357 v.

[Vthåff Stocholm]

Sanctj ffrancisej dagh

Jtem joran Ericson Trijdzcerums oc hanäss sokner j fforläningh

Jtem her Eric Aruidj presentacionem på borgha prestagäld

Stockholm den 7 October.

Till råds herrarne och flera andra af adeln om kröningen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 266.

[Vthåff Stocholm]

[Sancte birgitte vidues dagh]

Ad consiliarios regnj oc fllere andra aff adelen om vår nadiga herris kröningh

Var etc kære ærlige godemen som eder ffortænker

*) Formuläret till dessa mottagningsbevis lydde på följande sätt:

Bekennes jach N med thenna myn handschrift ath jach (vthåff fulla magt och befalning thess rådz och köpmäns åff lubek) haffuer så varet offuer ens med hog: första konung. ma:t aff Suerige om the varwr som hans k m:t nw med henrick wilde jnskeppedt oppå then höstreszes och x skipss betalningh och räkenskap til lubeck offuerskickedt nemligh N lester smör och osmwndt Så ath sådana varor oppo for:de köpmens Ewen-tyr til lubek öffuer sion skeppes skole thess til visso

hureledis bådhe j och andre vart rådh mene adelen och jæmuel then meneman haffua j fflere herramöte æskat åff oss ath wij skulle latha oss kröna och thet icke lenger droija etc Så ære wij och sså nw beråde ath wij j the helgie trefollughetz nampn thet welia haffua för hender på the helga trekonga dagh nest kommande j vpsala kerliga bidiandis atj så lage eder jwl och anner eder stycke atj på samma tijd ther vilie komma til stædis så berostade som tilbörigit ær, och biuder the godemen til vthan rådz j samma edra landzenda ath the tesligis vel berostade komma huar effter sin magth och haffuer the goda ffruer och jomfruor med som j then landzenda boo hoo ther fflere skula komma köpstadzmen och vthåff allmogen ther om höre wij gerna edert rådh, bidiandis athj ther om vele scriffua oss til edert sinne, sedhan vilie wij ther om scriffua landit tijl, vij hade wel æn nw drögt her med in til sommeren igen, doch besynnade wij ath fför foderlösene skuld haffde thå thet icke kunnet skedt innan Olaffs-messo eller wijd then tijdhen och thå hade ther medh vordhit fforhindradt huad wij then sommeren motte haffua förhender j ffinlandh, Och synes jw icke nyttogt vara athuj then reszo lenger forsumma, etc

Stockholm den 7 October.

Utdrag af skrivelser till Jöns Olsson och Nils Olsson rörande åtskilliga ärender.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 266 v.

Vthåff Stocholm

[Sancte birgitte vidues dagh]

Tiil Jöns Olson ath han anthwarder hans vander æn viij dæker kohuder iij [2½] dæker saltade oxahuder

v tynnor smör vj skipund talgh lv decker fårskyn oc getskyn Tesligis ath han anthwårder kasthen kalso viij decker kohuder iiiij [3 ½] deker saltade oxahuder v tynnor smör vj skippund talgh l [50] decker forskin oc getskyn, åff thee varur som fförsamblade äre tijl rikisens gældz betalning åff öland och annamer theris recognicionem oc vett oss thet vnderuise nær wij på æske huad deel tw them anthvardat haffuer

Tesligis vele wij ath tw ffår korth könings sendin- gebud och befallnings man vj° [600] mark örtuger j va- rer vthåff thet tw vpbåret haffuer kringom småland til rikisens gældz betalningh för en krauel wij vthåff ho- num finge, och tagh for:ne sendingebudz recognicionem på thet tw honum anthuårdher ath tw vest oss ther aff göra en godh redelig räkenskap

Tiil nils olson på Ståkeborgh ath han anthuårder kort könings seningebud vij tynnor smör j tynna ostar som komme ifron kongxlena

Stockhom den 7 Oktober.

Fogdebref för Erik Svenske och pass för Hans Vijt.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 358.

[Vthaff Stocholm]

Sancte birgitte vidues dagh

Jtem Eric swenske ith fogta breff öffuer alle the godz her j rikit ære belægne som lydha inunder vadz- stena closter oc skal han latha the closter personer som ther ære inne få til goda rede vthåff godzen affrad, landgille, gingærd oc anner laglig oc tilbörliq tianist them til vphelle som theris landbor plæga them årliga års vthgöra oc thetta skal ske aldelis epter then con- tract oc ordinanties beslutning vij med them giort haffue

oc effter vårt opna breffs lydilse wij them haffua ther oppå giffuit Mæn för konungxliga biscops saker (vthan ther wij samma saker electo enkanneliga med våre breff vnth haffue) gårda stædzla gestningh ffodring oc annet sådant som han vthaff samma closters landbor vpbär skal han göra oss räkenskap fföre och ingen annan Med samma vilkor haffue wij giffuit honum beffalning vthöffuer the godz och landbor vtj vestergöttland som liggia til Aluaustra closter Och giffuit honum tesligis fulla magt ath foruesla och bytha the godz han kan vpspörkia j vestergöttland som liggia in vnder gripzholm vtj anner godz som ære belægne her j vpland oc ståå them fore på vara vegna oc vpbära alla theris årliga vthgiffiter tijl thess han haffuer them fforuent eppter vår vilie

Jtem hans vjvt eth passebord ath hans drængh må ffara til mædelpa med nogott kræm thet borthbytan-dis vtj klyppinga doch så ath han brukar icke landz-köp j nogon motte

Stockholm den 9 October.

Till mäster Jöns i Linköping om hvarjehanda angelägenheter.

Riiks-Registr. C, 1526—1529, fol. 266 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 126 o. f.

[Vthåff Stocholm]

Onsdagen nest effter sancte birgitte dagh

Tijl mester jöns j Lincöpfung

Var etc wij ffinge fför nogra dager sedhan eder scriffuelse mester jöns aff huilke wij görlige nogh fformerkie kwnne, atj haffue vinlagt eder och ingen forswmmelse tagit för then befallning j åff oss fongit haffue, huarföre wij eder tacke, viliandis gerne thet oc an-nadt sådant j fframtiden tänkie eder til godhe, Ther

nest som j beröre atj effter vår befallning haffue tiltaldt Domprosten om tyske mester Henrichs pæninge och ægedelar, Så effter preposito var icke okonnogt ath wij haffde jnquisitionem effter sådana pæninga, oc han icke thet för os vplyckte eller oppenbårade ath hannogot vthåff sådant godz viste, må j fullleliga segia honum tijl, ath oss thet aldelis inthet behagar, ath han (oss oåthspordan) thet j frå sig anthuårdede Mester Eric haffde icke varet thet theste fiermere, om wij haffde æn nogott ther aff visth, Mæn slick foractilse ær oss icke mykit behagelige, Om thet öffrige godz som domprosten bekände ath mester Hendric tilhörde, må thet bliffua tilstædis til thess wij bliffue bettere berådde, huad ther åff göras skall, Som j och yterligare scriffue om her hans spegilberg, her pæder benedictj, oc her klaus j hersem ægedelar, haffue wij ther om befalladt vår befallningzman Nils olson ath han somt skicke skal til gården j Lincöpung, och somt tijl Ståkeborgh Haffue wij oc inthet twiffuel ther vtinnan, atj oforswmmelige vinleggie eder ath vpspörge ytermere biscopens godz och ægedelar vitthandis vårt besta bådhe j thet oc annat fframdels som j oc beröre om thet smör som kom j frå vestergötland Tesligis om thet vagx som fandz i Sakerstien haffue wij giffuit nils olson befallning ther om ath han thet til sig annama oc therom. bestyra skal Må j dele och haffue edert råd med honum bådhe om thet oc annat Huad ytermere beröres j eder scriffuelse om prosterne ther j sticktedt haffue wij scriffuedt them tijl effter edert råd hwilke vår scriffuelse wij eder skicke til honda j fforhop athj jw vthsende them så the motte bliffue retthelige fforkynnade ther vtinnan wij påæske ath landzpresterne skula achta på vårt besta med biscopstienden och atherstäder etc Settiendis lickuel vår högsta lijthet therom in til eder, athj therom framdelis fforordinere både med scriffuelse oc anner

behöfligh bestälning til ffor:ne proster, och synes oss best vara ath om then tiende som sælies skall må bliffue wijd then skickelse som biscop hans giort och beråmad haffuer (effther han thet honum best var profitheligit behiarta kwnne) ath somt sæls fför pæninga somt fför smör eller andra varur som sedhan kwnne vendes til klæde köp, oxar ære och godh værd fför tiende, huar the stonda anners til ath fonga effther lægligheten, ytermere giffue wij eder tijl kenne de solutione procurationis see wij gerne atj henne vpbære huar hon faller j år Oc om biscopen findz haffue nylige pålagt nogon twnge på Clerkerijdt mera en som gammalt oc fort varet haffuer eller them ær dragligit, ære wij til frijdz atj thet med them moderere effter som j sielff best besynne kwnne ath lægligheten haffuer sig med them, Doch ath the icke forsymmes om kirkiers ræken-skap oc annadt som plæger bestyres j visterningen, Ær oc vår vilie atj så bestelledt om the clenodia som våre vtj Askeby ath the motte med læmpelighet skickas hiit op til oss, så ther ingen ordh eller rykte vthåff ginge ther leggie eder vin om thet besta j kwnne Som j oc beröre j then innelykte zedel om thet silff anderss hanson pantsatt haffde mester henric, oc vthan lösznn igen annamas Må j vel granneliga fforfara hwru therom ær, oc æn spörre anderse til, med huad ret han thet giort haffuer, thet giffuandis oss sedhan tilkenna, Tes-ligis ær vår vilie om the prebender som ther vacere atj haffue them j eder befalning til thess j yterligare få forfara vår vilie therom huru wij ther om haffua vele etc

Stockholm den 9 October.

Till Nils Olsson på Stegeborg om vården af biskopsgården i Linköping, biskopens köpegods och andra honom och trenne kaniker tillhörige ägodelar, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 267 v.

[Vthåff Stocholm]

[Onsdagen nest effter sancte birgitte dagh]

Tijl Nils Olson på Stækeborgh

Vår etc Tu scriffuar oss til ath thu effter var befalning haffuer intaget biscopsgården vtj lincöpfung med huad deel ther vppå var etc thet tycker oss vel vara oc viliom ath thet bliffuer alt tilstædis ther på gården både thet tw haffuer sedhan vpbåredt och thet ther tilförna var som bispenn tilhörde, til thess tw ther om framdelis kan forfara vår vilia, oc huad ægedelar tw haffuer annamad effter her pæder benedictj her hans spegilberg och her Claffues j hersem må tw latha somt komma til slotthet oc somt lath bliffua quart på biscopsgården, oc haff likeuel besynnerligit register på huart thera så ath tw vest göra åthskilnad på huad som ær på then ena stadhen oc then andra serdelis, oc anthuårda then lasse knutson så mykit tigh synes ligt vara pæninger eller annadt på rækenskap, ey forgætandis tagha hans recognicionem på then del han opbær effter for:ne her hans spegilbergh vthåff tigh, til thess wij therom betther bliffue ffortænkte æn wij nw ære, vij haffue oc om thet testament effther mester henric tilscriffued mester Eric (domprosten) oc mester Jöns succentorj ey lithet forundrandis ath mester Eric skulle så draga vthåff med störsthe swmman etc Oss aldellis oåthspordt ther the doch nog viste ath frågat var effter sådana hans tingest och pæninger, oc ville plath

inthet therom kwngöra oss, Ther tw rörer om then
 tomtöra som gwnnar larson oc hans barn skulle vilia
 vara frij före etc therom lathe wij bestå oc sware ther
 inthet til på tenne tijd förra æn wij få vetha huad an-
 slag ther vnder ær, och sedan råma ther vtinnan huad
 best kan vara, Om bispens köpegodz, kwnne wij fögo
 betro then her Anders j fornåså at stå them vel före,
 ty wij haffue lithet kensle tijl honum, ey heller wethe
 huad thet ær för en man, oc haffuer han endelis vared
 och æn nw ær biscop hanses anhængiare j thet bestha,
 oc snarare thor han råma hans ffordell æn vår, wij
 achte icke att haffue them som haffua varet på bispens
 parth vtj ffordundt med oss, vthan settie ganska ringa
 lijt eller loffue til them, Men synes tig ath samme her
 Anders skal vara oss ther til nyttogh, settie vij thå
 thet in til tigh, ath tw haffuer tilsyn med honum oc
 han gör tig räkenskap för renthan oc vpbörden aff
 godtzen, ffår han vel j framtiden ther på vårt breff,
 om han ær dugeligh, Om her pæder benedictj och
 hans spegilbergs prebendor haffue wij scriffued mester
 Jöns succentorj til, ath han therom skal bestella oc
 thet gonge igönum hans hender, Her mons laurentij
 ær oc æn åff bispens anhangh, Therföre betro wij
 icke mera honum æn flere andra åff then hopen, hans
 partij ær inbundit, Om biscopstienden kwnne wij göra
 ingen bettere ordinantiam æn som nw ær, oc lathom
 bliffuad ther wijd som biscopen haffuer giortedt, oc som
 ther om var j hans tijd, wij fornimme vel ath han
 ther vtinnan, som j alt annadt, skickade oc lagade hans
 besta och fordel sig vthan all skada, Therom wij haffue
 for:ne mester Jöns tilbudit, Lægh tig flijt oc vin om
 ath inkreffia biscop hanses gæld huar tw kanst them
 vpspörre, Men om the ij^c [200] mark her hollinger
 haffuer inne med sigh latt thet och så bliffua, wij ffå
 vel god rådher om nær han kommer oss til ordha,

the oxar arffuid jonson haffuer kendtz vijd, them skal han bestyra foder och holle them ther til vårt behoff offuer vintheren, The ostar oc thet smör må föras til Støkeborgh, wij haffue thet lagat til then lybske betaling, oc viliom ath thw anthuårder thet j från tigh nær nogon kommer med vart breff oc æskar thet til kort könig eller anners betalning j lybche, Och latth föra thet fordylda vax med til slotthet och latt thet liggia ther beuaradt til vårdaga, Och then kistena som pansaren vtj liggia latth och hempta til slotteth och ther vth leta om ther finnes noger j bland som duga ath göra flanchor oc skiörte vthåff och skicke them hijt vp til Stocholm

Stockholm den 9 October.

Till prostarne i Linköpings stift, att mäster Jöns, succentor i Linköping, skall hafva tillsyn öfver stiftet i biskop Hans frånvaro och beställa om kyrkotionden, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 268. — Förut tryckt i Thyselli Handl. 1: 129 och i Smål. Arch. 177.

Vthåff Stocholm

[Onsdagen nest effter sancte birgitte dagh]

Tiil prosterne j $\left\{ \begin{array}{l} \text{Östergöthland} \\ \text{Småland} \\ \text{ölandh} \end{array} \right.$

Vij gostaff etc helse eder etc kære dandemæn giffue wij eder tilkænne ath wij haffua befaladt oss elskeligh Mester Jöns succentorj j lincöpungh ath han skal haffua besynnerliga tilsyn på nogon tijdt att göra med clerkerijdt öffuer samma stickt j biscop hanses fråuara ath skickeliga skal tilgå om all ærende som theris æmbete tilhörer, viliandis och biudandis atj och flere dandemen clerkerijdt vdj eders prosterij achther huad

han eder på våra vegna therom och alth annat tilse-
giandis varder, Haffue wij och giffuit honum befalning
att biude eder til vårt sinne och vilia huro j skule be-
stella om biscopstienden som fallandis varder hoss eder
j år, oc tesligis om åtherstæder oc andra flere saker
som wij vele haffua rækenskap vthåff begærandis åff
eder atj vende for:ne biscopstiende oss til godo, somt
j pæninga oc somt j smör eller andra varur, som fram-
delis tiæna kwnne til klädesköp, som j giort haffue eff-
ter biceps hans ordinantia oc beskickning j fortiden,
råmandis så vårt besta ther vtinnan som j tilförna giort
haffue honum til vilia, inthet twækandis ath huar wij
fornimme atj ære oss hulle tro och retthråduge ath
wij theremott jw vele vethe edert besta gagn oc be-
stånd så atj oss tacka skola

Stockholm den 10 October.

*Till allmogen i Norra Finlands lagsaga, om afskaffande
af landsköp.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, bl. 268 v. — Upptaget af Arwidsson, l. c., 2: 218.

[Vthaff Stocholm]

Torsdagen nesth effter birgitte

Tijl Almogen som boandis ære j Norfinne lagsago

Vij gostaff etc helse eder etc giffuandis eder til-
kenne att oss ær förekommit atj eder landzenda brukas
formykit olaglegit landzköp våre stæder (icke alenast
therj finland vthan jæmwel her j Suerige) tijl niderlæg-
ning oc forsuagilse thet wij væl kwnne formerkie att
mykit sker vthaff fogternes och lænsmæns tilstædielse
Så haffue wij för then skuld med vårt elskeliga rikis
rådz rådh befaladt vår tro man och rådh Jffuar flæ-
mingh ath han skal haffua tilsyn j then landzænde med

for:ne lænsmæn oc landzköpare ath sådant olagligt landzköp motte niderlægges och huar för nödhen ær effter landzens læglighet ath nogra skula vara som haffua falth, salt och andra torffteliga varur för fatiga almogen skuld som bo långt fron köpstæderna Skal for:ne Jffuar flæmingh och ingen annan forordinere oc tilskicke så mange som behoff göris oc icke flere til for:na torfftheliga varors vppehælle, til thess gudh fögier wij sielffue komma ther in j landit och kwnne forfara huad ther om nyttogt ær, dyrffues oc nogre andre æn the som besynnerliga bliffua tilskickade brwka köpslagan på landzbygden emott laghen, then skal han straffa som tilbörligit ær Eder gudh befalandis etc

Stockholm den 10 October.

Tillåtelsebref för Alf Grefverad att, såsom ersättning för Henrik Finkes och Otto Brackels fordringar af Sten Sture den äldre och rikets råd, taga i besittning ett stenhus vid Köpmangatan i Stockholm.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 268 v.

[Vthaff Stocholm]

[Torsdagen nesth effter birgitte]

Alff Greffueradz breff på eth hwss

Vij Gostaff etc Göre vitherligit ath effter nogh beuiseligit ær ath oss elskelig alff greffuerad ær retthe arffuingen til ath vthkreffia the gæld och skulder som hendric finke oc otte brackel ffordom borgare j lubek haffue vteståndandis med gamble her Sten Stwre och flere aff Rikisens radh her j rikit oc samma alff haffuer begærad vthåff os, ath wij skulle vetha hans besta therudj och tilhielpe ath han motte komma til sin betalningh, Så effther for:ne gæld och skulder haffue

stondit vtj så longh sedhan fforliden tijd oc wij icke aldelis äre forfarne huru sig fforlopped ær om samma gæld, huad handel ther om varedt haffuer j fortiden för æn wij oss yterligare therom bespörgie kwnne, huad endhe therom göras kan, haffue wij doch likeuel anseth hans tro thianist then han oss och rikit trolige beuisedt haffuer, och vndt honum vtj samma gældz betalning på räkenskap eth stenhuss som tilhörde for:ne gamble her Sten liggiandis vtj vår stad Stocholm på then södre sidhan nær man går j frå stora torgit och nider ath köpmanna gathan tilægnandis honum oc hans arffuom samma hus med källare bodar och alle thess tilbehöringer som vnder samma huss liggie och aff alder ligatth haffue til en euerdelig ägo fforbiudandis alle ondelige och verdzlige ath the honum eller hans arffuom her vthöffuer eller pa samma huss inthet clander göre wedt vår konungxlige hemp[d] oc vrede Giffuit etc

Stockholm den 12 Octöber.

*Till presterna i Mædelpad om rättigheten till »skottbogen»
af der fällda högdjur samt kronans ränta.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 269.

Vthaff Stocholm

Lögerdagen nest effter birgitte

Tijl landzpresterna vtj Mædelpada

Vij gostaff etc Giffuandis eder tilkenna ath oss ær förekommit om the högdiwr som slodz ther j then landzenda, så athj vpbären skotbogen aff samma diwr, then lagen inneholle ath konungxfogthe bör ath opbæra aff bönderna samma skothbogen, Therföre vele [vij] athj lathe bliffua thet och annadt vijd thet settedt som la-

ghen ther om vthuisa, eller atj beuise huad skæl j ther til haffue thet giffuandis oss tilkenne

Äre wij och ffullelige tilsinnes ath vele vethe med huad retth j haffue befatadt eder med then konungxlige renthe och om j haffue nogre breff eller preuilegie ther oppa ath fram bære til syne

Stockholm den 12 October.

Till prostarne i de norrländska landskapen om biskopsrântan; — kallelse till samtal med konungen vid Distingen i Upsala.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 269.

[Vthaff Stocholm]

[Lögerdagen nest effter birgitte]

Tijl prosterne vtj	}	Helsingaland	Och flere nordlanden
		gästrigeland	
		ongermannala[n]d	
		Mädelpa	
		Jæmtaland	

Vij göstaff etc effter then besluthning som beleffuad vårt nw j nest fforlidna sommer vtj vesteras vthåff vårt elskelige rikis råd hela adelen köpstadzmen bergxmen och then Menemans fulmyndege senningebudh bör oss nogot vetha vthåff then rentha oc saker som j her til dags haffue vthkrafft och vpbåret på biscopens vägne vtj edert prosterij begäre wij för then skuld oc vele atj komme til oss neste tilkommandis distingh j vår stad Vpsala görandis oss vnderuisning och räkenskap på forbenempda renthe saker och alla ätherstæder Skule j på samma tijd yterligare forfara vårt sinne och vilia hure j skule j framtiden haffua eder j samme befallning

Thess fforinnan achther vårt besta och fordell som wij tro eder til jnthet twekandis athuj ju vele vethe edert besta

(Stockholm) den 14 October.

Förteckning på fogde- och quittobref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 353.

[Vthaff Stocholm]

Sanctj Calixtj pape Dagh

Jtem nils scriffuare eth fogtabreff på vpsala stad oc vlåkers bælingx vaxalla och rasbo heradom

Jtem jon scriffuare eth quittencium på alla vpbörd oc vthgiffit både gærder skatt saköre silff pæninger oc alt annadt ee huad thet helst vara kan som han j sin verio och befalningh hafft haffuer j thetta år vtj vesteras stad och læn Doch likeuel æger han oss j framtiden til neste rækenskap göra redho och beuisning alenast för xiiiij [13½] lest iiij pund iiij [2½] span malt x pundh j span rogh iiij [2½] pundh hestakorn xxx nöthafal kött iiij fierdinga myndre vj dæker huder en hud myndre vij liffzpund humble vij [6½] tynna ij [1½] pund vij marker smör xl får xiiij fath oc j^e [100] jærn som nw til bacha stode j thenna resze vtj forberörde hans rækenskap vpbyrd

Jtem benet vesgöte eth ffogtabreff på norbo herad oc siwnda herad

Stockholm den 18 October.

Till erkebiskop Olaf i Trondhjem, anhållan att daljunkaren, hvilken flytt till Norge, måtte till konungen utlemnas.

Riks-Registr. C, 1526-1529, fol. 269 v.

[Vthaff Stocholm]

Luce Ewangeliste dagh

Tijl arkebispen j trondhem

Verdigh fader wij haffue fornummit ath en skalk som stemplad haffuer nogot obestånd vppe j dalarne nw j år haffuer giffuit sikh in vdj Norgie och vår fogte vtj helsingaland Olaff Mortenson haffuer begæradt vthåff eder vppå våra vegna med sijt bwdh och scriffuelse att samme skalk och forrädare motte ther bliffua behindratt och skicked oss til honda, Thet wij veel fformodet haffde ath så skulle skedt, effter thet fforbundet som giort och beleffuad vart j Malmö mellan these try Rike, Och thesligis fför thet venliga nabor-skap eder thianare torsten oss loffuade och tilsagde vppå edre vegne, ath wij skulle oss fforuente alth gott åff eder, Thet j oss och throliga på then tijdt beuiste med the fforrädare her pæder och Mester knutt som j oss skickede her in j rikit igen, Ther wij kerliga tacke eder fföre, Mæn thet the stodhe then rätt som the ffortiant haffde, thet skule j icke forwndre, wij fformode att ffor:ne eder thianare Törsten haffuer giffuit eder tilkænne huru the haffde beuist sikh mott oss och rikit, thet han wel fornam then tijd han var jnne och hörde Mester knuthz sak, och then rätt vår rikisens radh Åndelige och verdzlige sagde honum vthåffuer effter Suerigis lagh, Så haffde wij Visseliga trott athj och nw tesligis fför samma ffor:ne fforbundet och gode nabor-skaps tilsegielse, ingeledis skulle lathit fforbe-

nempde skalk eller negro andre the sligh oredeligh stycke mott oss her j rikit brukadt oc bedriffuit haffue, niwte beskyd i Norgie, som skedt ær med her Jacob j Mora oc pæder grum, Haffue wij och fforståndit atj haffue skotzmål til thet trwgh oc marfålleliga scriffuelse, som Dalakarlene eder tilbudit haffue etc Fforhoppis oss atj för then ffara skuld jcke haffue förnödhén at slithe vårt vanliga förbundet och gode nåbor-skap, thet wij her tiil dags oforkrænkt hollet haffua, och jæmuel her effter hålla vele, så ath ingen brist skall finnas hoss oss, j thet forhop att oss må vederfaras thet samma igen, begærandis atj æn nw vele hindre lathe then for:ne skalk,

Erkebiskop Olafs svar till fogden i Helsingland och Medelpad, Olaf Mortensson, meddelas i bilagorna.

Stockholm den 21 October.

*Till fru Christina Gyllenstierna om konungens mormoders,
fru Sigrid Banérs, testamente och egendom.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 270 v.

[Vtåff Stocholm]

xj^m [11000] Jomfrw dagh

Tijl ffrw Cirstena

Kere ffrw C: wij haffue fformerkt vthåff then vth-skåren scriff thet j oss sænde lydendis vppå vår kære modermors testament (huars siæl gudh nade) att hon var mykit gælskylogh begærandis fför then skuld j sijt yterste ath hon motte niwtha thet första års landgille effter sin död tijl gællens betalningh etc thet wij gerna tillåthe på våre sidho ath thet må så bliffua effter hennes vilia, gandzska gerna se[e]ndis atj vele tagha eder thet omak oppå, oc latha vthkreffia oc vpbæra samma

landgille och affrad, thet forordinerendis och skickendis til hennes testament oc gäldz betalningh, wij haffue doch nogh räkenskap oc anner omsythe ath tagha til vara thess fföruthan, athuj oss icke bekymbre med thet omak, Och sende wij eder fför then skuld testamäntz breffuit til bacha igen, med thet breff vår kere syster haffde eder tilscriffuit om barnen, etc bidiandis eder atj vele så beuisse eder mott them som hon betror eder tijl, hon ær then thet skal kerliga forskulla vthåff eder, Oc wij besinnerliga vele betænke eder thet omak til gode, ytermere som j ære begærande vtj eder scriffuelse ath wij skula latha bescriffua huad del ther ær på Vænagarn etc Så görs oss thet icke behoff, wij achte icke rekne så noga med eder, Vthan synes oss ther vtinnan likast vara, atj fare tijdt och annamer til eder gårdhen med boskapen, oc stonder han före, effter ty eder ær best kvnnogt om all gårdzens læglighet, huad del oss på vår parth tilfaller vthåff for:na boskap, then vnne wij eder gerna, Så oc j thexij oxar, oc then lax som vår Cancellor Mester Suen oss vnderuiste på edra vegna, ath hon köpt haffde för æn hon bleff dödh etc

Stockholm den 21 October.

Konungen fordrar af norska rådet förrädarne Peder Gryms och daljunkarens utlemnande.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 270 v.

Vthaff Stocholm

[x]^m [11000] Jomfrw dagh]

Tijl Rikisens rad j Norgie

Kære vener och gode nabor Som eder wel ffortænker athuj med vår scriffuelse haffue begæradt ath then

contract som vart samtykt i Malmö mellom these iij rike motte bliffua oss hållen hoss eder, þesynnerliga j then ena articel som anrörandis ær vppå the skalker och fforrädare som nogott obestånd stemple eller företaga j thet ena rikit, atth the skula icke bliffua beskyddet j thee andre, Och haffue wij ther vppå anfont eders godhe behagelig suar att j vele obruthlige hålle oss all then contract som oss med breff och segel ære tilsagde, Thet j oc ganska vel beuiste med her pæder Cancellers oeh mester knutz inskyndilse hijt j rikit, Ther fföre wij eder ganska kerliga tacke, Och vele thet j slige eller anner störrer mätthe altijd gerna forskulla, Och haffde wij formodhet ath så och skedt skulle med pæder grwm, Huilken æn nw os vnder ögon varder vppehollen j Norgie, ther åff andre fforrädare taghe sig storr ffortrostningh til obeståndz vprörilse, som wij inthet twæka atj vel hört haffua, huro en skalk then sig benempner her Stens son nw nyliga haffuer sig beuisedt mott oss, tilbiudendis vppe i Dalarna dragha almogen sig til honda, och göre them oss ohörsambligh och olydick oc sedhan han icke fiik ther med framgång gaff han sig in til Trondhem j Norye, ther han var seedd vthaff en vår fogtes thianare j Helsingeland then han tijdt skickadt haffde med scriffuelse til verdug fader ærchiebisp Olaff, begærandis vppå våra vegna ath then fforrädare motte bliffua ther forhindradt til rettha, oc ffick han för suar vthåff samma verdug ffader, ath han wil ingen leyde, och ingen hindre, som j ffå ath see j thenne her innelykte Copie vthscriffuen effter thet breff som han for:ne var fogte tilscriffuit haffuer, Och synes oss ath the skotzmåll kan alss inthet draga, ther han beer fföre thet trwgh och vnsegielse som honum ær tilbudit vthåff dalarne, ther wij vel haffde förmodit oc visseliga trott, ath then venskap oc gode naborskap som han oss med sin scriffuelse oc

yterligare med sin egien thianare Torsten nilson oss tilsagde j ffiordt, på sine oc alles eders vegna, Och tesligis thet Malmögiske fforbundet, skulle högre varet ansedt och ræknadt vthåff for:de verdugh ffader, æn dalakarlanes vnsegielse, Ther han haffuer icke behoff att ffrwcte ffore, Ey ær thet heller honum fornær eller til nogon skada, att her pæder och mester knutt stode then fforrædare retth som the fortient haffde, Bidie wij eder för then skuld om then samma skalk ær tilstædis j Norgie, at han oc pæder grwm motte æn nw bliffua hindrade til rette Eller giffuer oss aluårliga tilkenna om wij skule fforlate oss vppå for:na Malmös recess ath han skal bliffua hollen wijd magt eller ey, Så ath vj måge ændelige vethe huar effter wij oss retthe skole, Är och så sake ath for:ne skalk æn nw berymmer sig för eder, segiendis sig vara her Stens sonn, thå twæker oss inthet, att nogre gode men finnes iw j Norige, som vetha, att thet ær icke mera æn wijdt xiiij år sedhan her stens bryllop stodt, och kwnne för then skuld icke haffua så gamlan sonn som then skalken ær, Kære gode nabor oc venner beuiser eder her vtinnan som j vele haffua vthåff oss igen, huar j oss j slige eller andre motte behoff haffue, Oc lather oss få eth visst suar til bacha igen med thetta vårt sendebud, wij vele altijd gerna göra huad eder kan vara til vilia oc forforde våre goda nabor Norgiess men til thet bestha Eder etc

Stockholm den 21 October.

Till erkebiskop Olaf i Trondhjem om Peder Gryms och daljunkarens utlemnande.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 271 v.

[Vthåff Stocholm]

[x]^m [11000] Jomfrw dagh]

Tiil Erchebisp Olaff j trondhem

Verdoga ffader wij tacke eder ganske kerliga fför then goda vilia j oss beuiste j fiordt med her pæders Cancellers och mester knutz inskyndelse her in j rikit, thet wij gerna vele fforskulla med eder, huar j oss j slige eller andre större motte behoff haffue, væll formodendis atj hört haffue hureledis en skalk then sig kaller her Stens son nw sedhan haffuer företagit en ny stempling vppe j dalarne, tilbiudandis ath dragha almogen sijg til honda, oc göre han oss ohörsamligh oc olydegh, Endoch han haffuer ingen fframgongh ther tijl fongit, mere en for:de mester knut oc her pæder finge, nær the budhe tijl thet samma, Och ær oss vel vitherligit ath samme skalk ær rynd in til Norigie, j thet forhop att han skal ther niwtha frijdh och bliffua forsuarad, oss vnder ögonen, Thet wij doch icke vele tro, atj eller flere godemen j Norgie vele lathe ske, mott then contracth som oss vart tilsagt med breff och segell vdj malmö, och tesligis mott then venskap Oc gode naborskap som j oss med eder scriffuelse oc yterligare med eder egien thianare Torsten Nilson loffuad oc tilsagt haffue, ath wij skule oss fforlathe til eder på allt gotth, och icke skulle nogre våre fforrædare haffue tilflykt til norige eller ther bliffue beskyddede efter then tijd, Endoch her jacob j Mora sedhan en tijd longh var ther j landit, oc pæder grwm æn nw bliff-

uer ther vppehollen mott for:na Contracth oc gode til-
sagde venskap, Then wij visselige trot haffde atj högre
achtet oc anseth skulle, æn thet trugh oc vndsægielse
som j scriffue vår ffogte til j helsingeland, att eder ær
tilbudit vthåff Dalarna, thet wij væl vethe atj haffue
ingen fara eller nödh vthåff j Norgie, Ey ær thet hel-
ler eder ffornær eller tijl nogon skada, ath her pæder
och mester knut stodhe then fforrædare retth som the
ffortient haffde, som' eder egien thianare forbe:de Tor-
sten wæl hörde, med huad skæl oc beuisning wij beui-
sade mester knut vthåffuer, thet fforræderi han med
her pæder mott oss oc rikit stempeldt oc brwkat haffde,
Ther han icke kwnne vndtleda sig före, Wij haffue
med vår scriffuelse begæradt vthåff the verduge ffæ-
der, ærlige herrar oc gode mæn norgiess rikis råd, h,
våre venner oc goda nabor, ath then skalk som nw
nyliga ær ther inflyd j landhit, oc thesligis pæder
grwm, motte bliffua forhindrade tijl rettha, och vtan
mothstond vpanthuårdes oss til honda, nær vårt visse
budh påeskandis varder, bidiandis eder atj vele vara
oss bestandogh ther vtinnan som wij tro eder tijl Eller
giffuer oss aluårliga til kenna etc vt jn literis prese-
dentibus (!) ad finem,*)

*) Forts. af brevet lika med föregående till norska rådet ifrån oeh med
orden »om wij skule fforlate oss vppå» etc till slutet.

Stockholm den 21 October.

Till riksråden i Westergötland m. fl. om daljunkaren och
upproret i Dalarne.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 272.

Vthåff Stocholm

[xj^m Jomfrw dagh]

Tjil	}	Her Ture Jönson oc flere åff	}	aldelis vijd nest epter:na sinne
		rikisens råd j vestergötland		
		mons bryntheson		
		Jöns vesgöte		
		Jffuer flæmingh		
erich flæmingh				
		mons suenson		

Vår synnerlig gunst etc kære godemen som eder vel drager til mynnes athuj tijdt oc offtha j mangh herramöte Haffua rört och beclagat för eder och andra goda men jnnan rådz och vthan, om thetta obeståndt oc vpror som [the] altijd haffa för hender vppe j dalarne och vart thenne articel besynnerliga senast j thet herramöte som hollit bleff j vesteras j bland andra framsett, athuj betröste ey vijd regimenthet, huar ther finnes icke godh råd och lempæ ath sådant obestånd motte bliffua til bacha huilkit och så öffuertaladt vart vppå samma tijdt ath ther skulle alwårliga tiltænkes ath the thet affstilla skulle ekki bliffua ther före straffade Och skulle icke rikisens råd h atskilias för æn the haffde varet offuer ens med hela adelen huad ther til skulle finnas til rådha och ther inthet tilgiordis på then tijdt vthan vart med them så nw som til förene öffuersett j thet fforhop ath the æn nw skulle besynna them och rettha sig sielffue huilkit theris fulmectiga sendingebudh vthloffuade ath så skee skulle thet j och

væl sielffue horde ther tijl med vart och vthloffuadt ath effter then skalk them så bedragit haffde ville the sielffue gonga vpp effter honum latandis honum komma tilstædis thet doch platt inthet hollit bleff vthan som wij forstondit haffua ath somliga aff samma theris sendingebud som våre j vesteras haffua varett then skalk fylgactige in vdj vermeland ther röffuer oc tager til med salmon j strand och andra flere, thy ær nogh för ögon huadt tro oc lijt man kan settia til theris loffuan mædhan thet inthet mera håls huadt loffuadt bliffuer Thesligis ath the prester ther vppe bedriffua en stor parth åff speledt besynnerlig her olaff j malung altijd brukandis sin onda mwn vppå oss som vel forståadz vthaff hans vrsekte breff (ther vthåff vij sende eder en Copie) then han scriffuit haffuer til vår fogte Ingel hanson görandis ther med sin vrsekt ath han icke ville komma tilsuars tijdt han kalladt bleff, Om samma vrsekt gör fyllest setthie wij in til eder och andra goda mæn som ther om ransaka kwnne, Han oc flere the prester som haffua bedriffuit speledt ther vppe ære med rette plictuge áth göra theris vrsekt för oss och andra godha mæn och icke fför theris soknabönder som j samma sak haffua varit theris anhangh och effterfyliare Haffuer oc then her Jacob j Mora som the oss oåthsporde för kirkieherra haffua antaghit igen, tilscriffuit samma vår fogthe j bland annadt så lydandis ath huar han icke kan komma til dagtingan och venskap igen nödgas han thå ath trænges med biörnen etc Så æn doch ath the her nidre wijd handen boo kringom kåperbergit som landzens insigle haffue j vergie stempne landzting oc kalle til hopa nogra ffå en eller två åff huarie sokn effter læggheten som vel loffua gott sigiandis sig vela obruthliga holla then del the oss tilsagt haffue oc lathandis så vthgå theris scriffuelse vnder menige mansens jnsigle Holle the doch likeuæl som

ther offuan före boo oc hema sittia så mykit ther åff som them synes oc ær thet swmma svmmarum ath the loffue oss aldric så gott ath thet bliffuer nogot hollit vthan göra oss thet ena fortryt effter thet andra Ther fföre ær thet vår endeligh vilie och begæren atj vele tænkie til ath öffueruæge huadt rådth ther til gagnligest finnas kan om sådana obeståndz företagelse thet giffuandis oss oforswmmelige med thet aldra första tilkænne, ytermere som wij eder tilförna scriffteliga tilbudit haffua om vår kröning Så vele wij gerna atj scriffue oss til eder goda råd ther om om wij then haffue skule för hender eller ey effter then læglighet på færdom ær e huro therom företagit varder begære wij likeuel atj vele komma hijt med alla eder rostning til then söndagen nest effter helge trekonga dagh Eder gud befalandis etc

Stockholm den 21 October.

Förteckning å förlänings- och quittobref.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 358 v.

[Vthaff Stocholm]

xj^m jomfrw dagh

Jtem ffrw ingeborgh pa skedaness dagsuerkien med alla skattabönderna j huseby sokn j thetta år alenast

Jtem haffue wij vntt oc skænkt vår trothianare pæder jonson ena tomt som dan olson tilhörde liggiandis vdj Nyköpungh huilken oss effter for:ne dan olssons dödh lagliga ær tilkommen Så ath samme pæder jonson må samma tomt frijt effter thenna dagh obehindret niwtha brwcha och beholle sig oc sinom arffuom til euerdeligh ægo

Jtem hustrw birgitta dirich mintemesteres effterliffuerska alla konungxliga saker med hennes egna landt-

bor ee huar the helst ære her vdj rikit belægne, j forlæningh

Jtem jöns vesgöte eth hwuid quittenciam på al then del han vthåff oss hafft haffuer j befalning på åbo slott

Jtem Clauss scriffuare eth hwuidt quittenciam på al then del han j sin verio hafft haffuer med jöns vesgöte på åbo slott sedhan han senast fik befalning

Jtem truls scriffuare må oc skal niwtha oc beholla alla konungxliga saker med the landtbor som herr tijligat haffua in vnder nydala closter e huar the helst kwnna finnas her j rikit oc ath han vthkreffuer then gestning oc fodring som aboten plægar ath haffua hoss samme closters landtbor Tesligis ath the må niutha och beholla alla theris rettogheter effter gambla siducnionone (effter ther vppehåldz gudz tjänist oc tidegård) besynnerliga then biscops tiende oc munkas skeppe som the her tijl dags vppbåredt oc nuthit haffua til the godemændz vphelle som tidegårderna skula holla

Stockholm den 25 October.

Förläningsbref för Erik Svenske och fru Märthas på Eka barn.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 358 v.

[Vthaff Stocholm]

ffredagen nest effter xj^m jomffrudagh

Jtem eric svenske eth forlæninge breff på vestantræske by liggiandis vdj fynneströms sokn med alla konungxliga renther til en tijd tilgörandis och ath han må haffua frihet och frelse på en gård j hans liffs tijd, j samma vesthantræskie och flere anner godz som hans venthehustru hustru anna asmus dotter nw retteliga tilhöre ee huar the ære belægne

Jtem ffrw Mærittes barn på Eka konungxliga saker med alla theris landtbor som belegne ære alenest her i vpland oc icke annerstadz

Stockholm den 30 October.

*Till abbedissan i Sko kloster om konungens systerdotter
Ölgerd Brahes död, m. m.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 272 v. — Förut tryckt i Thyselli Handl. 1: 130 och i Celsii Monumenta Pol.-Ecl. s. 15. Årtalet är af Celsius oriktigt uppgifvet till 1528.

[Vthåff Stocholm]

Onsdagen nest fför Omnium sanctorum

Tijl abbatissan i sko closter

Kere ffrw abbatissa wij haffue sport att vår systerdotter ölgærd ær kalladt vthåff thenne værdt gud hennes siæl nade Tackandis eder för thet omack och vmsyte j haffue hafft för hennes och hennes systems vælfærd, thet wij oc theris moder vell skule forskulle med eder, Menn thet j lethe twbba eth simpelt och menlöst barn j sin dödztwångh ath begære clædes vdj eder phariseiske habitum, thet prise wij inthet, vel vethandis ath icke ær mere Helighet j eder clædebonadt, æn een annen, endoch edre och flere ordins personer en tidt långh haffue hafft slikt och annat twlkit bedrageri för een metekrok, ath drage til sig theris godz oc pæninge, som the haffue ther med bedraghet, Sænde wij til eder vår tro man her eskil med hustru birgitte til for:ne vår systerdotters begraffning, ther j edert closter begærandis atj anthwârde them then andra system ath the måge på en annan stad see henne fföre på en tijd, så længe thenne plåge kwnne styllas om gudh vil spara henne til annan tijdt etc wij kwnne vel tro ath hon tagher sig fara och reddoge til ath bliffua ther

effter thet nw skedt ær, ytermere som j scriffue oss til om Sysloman etc therom haffuer edert budh til Mester lars archidekn j vpsala han skal bestella på vara vegna atj skule bliffua forsedede med en godh skickelig man, som kan vethe edert oc closterens beste Eder etc

Stockholm den 2 November.

Allmogen i mellersta och södra delarne af riket under rättas om konungens tillämnade kröning i Upsala, och att fullmäktige ej behöfde ditsändas eller kröningsgård erläggas.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 273.

Vthåff Stocholm

Die animarum ffidelium

Thil then menigeman her vdij rijehit om vår keriste nådigiste herres Cröningh vndantagendis bergslagen, Dalerna, Helsingelandh, Angermanlandt

Vij Göstaff etc Helse eder kerliga med gud, kære dannemen eder fförtänker well huro wij vthåff vårt elskeliga rikis rådh hela adelen, köpstadzmen, bergxmen, samfelt med then menemans kringom rikit fulmectiga senningebudh för iiij år sedhan, vtj vår stad strengnes vårde kårade samtyckte och hyllade effter Suerigis lagh fför herra oc konungh offuer rikit, och sedhan j mang herramöte haffua varet rådde och tilbidne ath wij skulle latha oss kröna, Thet wij doch icke vtan sak j så long tijd fortöffuad haffue, mest för then fföge rolighet skyld som sedhan varit haffuer vnderstwndom för vthlenska herrers feygd och anfectan in vppå rikit, och stwndom för inbyrdis vpror och stempling skuld, så och för thet dagliga kraff och korth formanilse, som

wij hört och lidhit haffua, med budh och scriffuelse äff tyske stæderne, om rikisins gældz betalningh, så ath wij för slikt bekymber icke haffua vist huart wij oss först vanda skulle, doch j forhop ath betther skal bliffua vthaff gudhz tilfögilse, ære wij fortænkte för for:na vårt rikis rådز rådھ, och tesligis för alles eders begæren skuld, ath holla vår kröningh j the helgetrefällughetz nampn vtj vår stad vpsala then söndagen nest kommandis effter helge trekonga dagھ och våre vel tilbörlogit ath nogre vthåff huario lagsagu bliffue tilnempde som for:na vår kröningh på then menemandz vegne besökia skulle, män æffter så skedde på then tijd wij bliffue kårad och hyllad som för berört ær, och nw ær en swår tæringھ och dyr tijd j landit, vele wij haffue eder then mödھe och bekostnad fordragh, effter j så nyliga nw senast til vesteras eder fulmectuge vthschickadt hadھe, och nw sedhan ære inge saker eller så hoguårdandis ærande for honden, ath behoff görs mödھا och ffortunga almogen, til noghon mötis besökningھ j så kort tijd, vthan j sielffue haffua noger besynnerligh verff och ærande, som icke kwnne forendes eller slites på eders heradzting heller landztingھ, med myndre æn j therom behoff haffue skiutha eder in för oss och rikisens rådھ, ytermere som lagboken vthuisar om noger hielp och gærd til konungs kröningھ etc Så ære wij then inthet begærande vthåff eder vthan tacke eder gerna för then hielp j vthlagt haffue effter rikisens rådز påbudھ til rikisens gældz betalningھ, viliandis altijd gerna för then och annan edher godھا vilia råma och vetha alles eders besta gagn och longliga bistonđھ ther må j ffulleliga litha vppa Eder gud befalandis etc

Stockholm den 2 November.

*Till köpstäderna i riket, underrättelse om kröningen i
Upsala och uppmaning att ditsända fullmäktige.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 273 v.

[Vthåff Stocholm]

[Die animarum ffidelium]

Thil alla köpstäderna her vdij rijchit for:ne Con-
cept, doch bleff sommastadz variereth som vel för-
stås vdij Concepthit och j blandt annat bleff them
serdelis thilsriffuedh så ludendis vt Sequitur

Och ær nyttogt och tilbörigit ath på samma tijd
motte noget förhandlas och beslutes så veel om köp-
städernes som then menemans besta thet wij altijd
med rikisens rådth och flere gode forstondige mäns
radh vele fformere begærandis för then skuld athj til-
skicke två vthåff huar stad een borgmestere eller råd-
man med een åff menigheten som samma vår kröningh
på for:de tijd och stad besökia kwnne, samfelt med ri-
kisens rådth och flere godhemen som ther forsamblade
bliffua, Delandis sin gode rådth om all nyttog företag-
ningh Huad eder och hela rikit kan vardha profiteligit
j fframtiden, ytermere etc

Stockholm den 2 November.

Konungen underrättar innebyggarne i Helsingland om sin förestående kröning i Upsala och anbefaller dem att ditsända fullmäktige, hvilka böra medhafva landskapets privilegier.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 274.

Vthaff Stocholm

[Die animarum fidelium]

Til helsingeland skreffs så j bland annat som her effterföljer och bleff inthet scriffuit til them om then articel som rörer och stöther på then gärd och hielp etc Och ær vel tilbörlligit ath nogra vthåff huario lagsagu tilnempnes som for:na var kröningh på then menemandz vegne besökia skule för mangha hondra saker och merkeligh ærande skuld som wij thå med rikisens råd oc then menigemandz ffulmectige kwnne öffueruæge ransaka tractere och beslutha til en endelig ænda äre wij för then skuld begærande atj tilskicke vj [6] forstondige dandemæn vthåff huart prosterij j then landzenda til for:na vår kröningx besökningh på for:da tijd och stad som med sigh haffua edra preuilegia, the wij thå med for:na rikis rådh kwnne bese och öffueruæge och effter theris råd och segielse Confirmere oc stadfesta them j alla the puncter och articler som wij formerkie och besinne ath the ære eder och rikit nyttogh, Och huar the som vthskickade bliffua haffua noger wordandis verff eller ærande på alles eders vegne som framsetties oc forendes skule in för oss vele wij thå ther vtinnan och altijd råma oc vetha edert besta gagn och longliga bistondt ther må j litha vppå

Stockholm den 2 November.

Till koppar-, silfver- och jernbergslagen, samt till Dalarne och Ängermanland om kröningen.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 274.

[Vthaff Stocholm]

[Die animarum fidelium]

Til kåperbergit sölfbergit och järnbergit och then meneman vtj bergxlagen skreffs for:na concept som vthgik om kröningen, öffuer alth rikit och rördis sammeledis j thet breff thetta nesta sinne som til Helsingeland, doch icke heller til them om then hielp eller gärdh ey heller then articel som stöther på the preuilegie etc Och skula the vthskicke alla the forstondugaste och myndogaste dandemæn som bo på bergit och vtj bergxlagen til kröningen, Och tesligis ij vthåff Henemora köpstad med bergxfogten

Til Dalarna skreffs for:na Concept som til alth rikit, oc sammeledis thet sinne som til Helsingeland, likeuel inthet om then hielp eller gärd inthet heller om the preuilegie och ath the vthskicke iij forstondige dannemæn åff huar then störste sokn j Dalarne, och ij vthåff huario the smærste sokner ther sammestadz nider til kröninghen

Til angermannalandh skreffs aldelis samma concept och sinne som til menige rikit om kröningen doc så ath the vthskicka iij forstondige mæn åff then landz-enda til vår kröning til vpsala

Stockholm den 7 November.

Till fogdarne i Upland, befallning att anskaffa förnödenhetsvaror till konungens kröning.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 274 v.

[Vthaff Stocholm]

Torsdagen nest för Martinj

Til alla fogterna som her nest effter ære benempde

Var gunst etc veth . N . ath effter som wij tigh tilfören tilscriffue ath tw nogot til phetalie bestelles för hender, Så ær vår vilie ath tw ther alwärlige tiltænker ath tw skaffar til samma tijd . N . *Doch ath thet bliffuer bestält bönderna vthan allan twngha, så ath thet skal icke komma them wijd för nogon ålegningh eller gärdt vthan ath sådant alth bestyres anthen för dagverkie pæningar eller annan del som tw besynna kan effter lægligheten* *) ath thet kan suara til sådana vthlæginger etc brister tigh och så manga sacköres pæningar som til sådant inköp behoff görs, må tw thet j tijd latha vår kamaremester mester Olaff fforstå ther tw vndtsettningh til så manga pæninga fongandis vander Ther nest vele wij och gerne ath thw med lempeghet talar med bönderna så the beuekes och ære veluilioge til ath vthgöra för en bönegärd höö huarie xij skattabönder om eth gott vintherlass och xvj landtbönder om lasset etc Skal tw och tilbiuda the bönder som nogott haffua att sælia för skæliga pæninga antingen höö foderkorn eller alla honda ætande varor ath the thet införa til vpsala på samma tijd, Så the godemæn ther forsamblade bliffua på ffor:na stad och tijd måga

*) De cursiverade orden äro i registr. understrukna.

få falt huatt them behoff görs Thet doch inthet tuiff-
uel ær ath ther kommer jw en stor hop, thetta alth
ffor:ne ingalunde forsummandis etc

Thetta effter:na skula fogterna bestella

Nils varg xl får xl gæs ij^c [150] höns j tynne ægh

Nils henricson xx får xx gæss lx höns j [$\frac{1}{2}$] tynne ægh

Nils Torstenson xx får xx gæss j^c [100] höns j [$\frac{1}{2}$]
tynne ægh

Staffan Henricson xl får ij^c [150] höns xl gæss j tynne
ægh och all then villebråd han kan öffuer komma

Nils Hård så mykit som nils torstenson

Tord pæderson x får xx gæss l höns j fierding ægh
all then færsk fisk han kan offuer komma

Alth thet som ther fattas skall nils scriffuare bestyra
får höns gæss och alth annadt

Huarie xij bönder göra eth lass höö och huarie xvj
landtbönder om eth lass höö

Stockholm den 7 November.

Till Måns Bryntesson om kläde.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 275.

Vthaff Stocholm

[Torsdagen nest för Martinj]

Tiil Mons Bryntason ath han sender til lynkö-
pungh xx stycke ledisk och x stycke ængilst med thet
första så ath thet komma endeliga tijdt innan Jwlen

Stockholm den 2 November.

Förening med domcapitlet i Åbo om presternes och kyrkans inkomster.

Riks-Registr. C, 1526—1529; bl. 275. — Meddeladt af Thyselius, l. c., s. 131, och af Arwidsson, l. c. 2: 219.

[Vthaff Stocholm]

[Torsdagen nest for Martinj]

Abo Capitels breff

Vij göstaff etc Görom vitherligit ath effter ty nw j nest forlidne sommer vart forhandladt om Cronenes renthe som ganske mykit ær forswagit att hon skulle forbettres vthaff biscopers Capitels Domkirkiers och closters renthe Haffue wij så varet öffuer ens med oss elskeligh Mester Hans domprost och mester Jacob venne archiprest j åboo på Capitels och menige klerkeritz vegne sammastadz ath the skule niwtha och beholla theris och kirkernes renthe så mykit kirkian och them icke gonger jfrå och in til ffrelsit vthåff the godz som the heller kirkian fongit haffua sedhan konungh karls reffst stodh, och skole the vthåff theris och kirkernes renthe med studentesmöret vndan taghen nya Cozens renthe årliga giffua oss iiij lester smör och ij^e mark örtuger vthleggiandis om natiuitatis marie och ther med bliffua frij för borgareläge Haffue wij och loffuat och tilsagt for:ne Capitel och Clerkerijt j Åbo ath våre fogter och fodermarsker skule icke fortwnge them med oskæligh gæstningx påskyndelse, vthan om så hender ath wij eller vårt folk j storen hop drager ther in j landit, Skal thå en vthåff Capitelet fforordineres med ffogten som gestningen skicker så vel til klerkerijt som til borgerne ath thet går lika til på bæggie sider Jtem om så hender ath wij vele siælf beholle renthen åff the prebender som vacere Heller om wij vthåff synner-

ligh gunst vele haffua nogon ffriij i theris prebender antingen them som ære vtj vår dagliga thiaenist eller no-gra andra skal thå så mykit affslådz vthåff for:ne vth-uissade summe som the prebender bliffua taxerade före och huar noget gæld bliffua löss på landzbygden skole the biudis Canickaner och prebendater som vele them begære til thess the bliffua icke flere besittiandis wijd kirkien æn wij them föresegiandis varde Skule och wij eller then wij våre befallningh giffuandis varde bliffua athsporde huro the prelaturer Canonier eller prebender som bliffua löse skule forsees j fframtiden Och ther med anname wij for:ne Abo kirkie Capitulum och clerkerijdt med kirkennes och theris godz rörligit och örörligit vtj vårt konungxliga beskerm hægn och for-suar fforbiudandis alle ondelige och verdzlige them noget hinder platz eller forfongh ath göra etc

Stockholm den 7 November.

Till electus i Strengnäs om utgörande af biskopsröntan och om biskopsvigning.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 275 v. — Förut tryckt i Thyselli Handl. 1: 133.

[Vthaff Stocholm]

[Torsdagen nest för Martinj]

Tiil Electum Strengnensem

Var etc som eder fortænker Her Electe hureledis emellom oss och eder handladt var om biscops renthan huad deel wij skulle haffua och huad j för eder beholla skullen forsee wij oss til eder atj samma vinningh vilie leggja eder om vår del som j leggie eder om eder ath wij then måge redeliga vthfå bådhe jærnet j Nærickie och tiendhen annerstadz huar så icke skeer kwnne j vel sielffue tænkia ath wij icke kwnne

vel latha oss athnögia ath then dell wij icke vthå vtan vele tå biudha tiil ath gå in med eder vtj edhar dell Therföre må j therom vara ffortænkte ath ther vtinnan ingen brist eller forswmmelse finnes på edra sidho atj måge ther om göra oss godha redho ther wij oss på forlate och bekymbre oss ther inthet med vtan lathe edher ther med betemma och thet bestyra Ytermere som j vel kwnne besinna ath almogen wil nepliga længer vara tilfrijdz ath the icke haffua smorda biscofer Endoch samma smörielse j sanningene fögo åff nödhen ær, Therföre om j achte bliffua wijd eder electionem synes oss lickt vara atj lathe eder j thenna vinther viya och smöria så ath thet skedt ær jnnan Epiphaniam domini Huar j och nogot fell haffue her vtinnan j nogon motte atj icke betröste thet göra ære wij icke til sinnes athuj achte twinga eder ther til emott eder vilia, vtan begære thå ath j lathe oss thet få ath wetha och wij tå mågom nogon annan vpsökia som sådana fel icke haffuer etc

Stockholm den 7 November.

Förlänings- och frälsebref för Nils Skrifvare samt förläningsbref för Erik Rynings enka Anna (Lillie).

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 358 v.

[Vthaff Stocholm]

Torsdagen nest för Martinj

Jtem nils scriffuare tw godz benempd röninge j herreness rettaredöme j förlæningh, som tillhört haffua ærchiebisp göstaff, Ath for:ne nils må niwtha samma godz och beholla med thet årliga affradt och anner rettogheth som ther vthåff plæger ath gå, på rækenskap för nogra pæninger for:ne archiebisp göstaff ær honum skyllogh til tess han kommer til sin betalningh,

Haffue wij och giffuit honum ffriij j hans liffs tijd för all skatt vako och anner twnge som her j Stocholms stadh kan vppå biudes, j huadt motte thet helst kan vara för hans longe thïænist han oss och rikit beuist haffuer

Jtem haffue vij tillathet att hustru anna Eric ryningx må annama til sigh Sörby gård j Höla sokn Huilken her matz haffde giffuit in til gripsholm, skal hon och haffua the gærder j östmo sokn som rentha viij pund korn och iij pund rogh

Stockholm den 12 November.

Till decanen i Linköping, mäster Erik, om mäster Henriks quarlåtenskap.

Riks-Registr. 1526—1529, fol. 275 v.

[Vthaff Stocholm]

Dagen nest effter Martinj

Tiil mester Eric decano j lincopungh

Kære mester Eric Endoch wij haffue anfangit eders scriffteligh vrsekt om the pæninge gull söloff och clæde som j haffde anthuårdet Mester henrich j lincöpungh til göme åth eder, Drager then swmman som j bekende eder haffua igen annamadt vthåff Domprosten etc inthet nær lika offuer ens mott thet gull som sett war j mester henriks gömer lithet för æn han bleff dödh, thet nogh beuisligt ær vthåff theris bekennilse som såghe j hans gömer offuer iij^c gyllen Skule j fför then skuld icke fforundre athuj lathe ffråga ther effter, huart thet ær kommit Och om j haffue nogot fforstondit ther åff mene wij ath eder borde latha thet bliffua odylt för oss, begærandis atj vele höress före med testamento oc fflerom them som våre vtj hemelt vmgængelse

med för:ne mester henrich, huart then part vthåff samma gull ær bliffuen som icke ær kommen eder til honde giffuandis oss framdelis til kenna Huatt j ther vtinnan fforfarandis varda

Stockholm den 12 November.

Öppet bref om insamlingar till Helgeandshuset i Stockholm.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 276.

Vtaff Stocholm

[Dagen nest effter Martinj]

Helgeandz Huss breffuitt

Vij göstaff etc Helse eder kerliga med gud kwngörandis eder huru forstonderene fför Helgeandz Huset j Stocholm haffua beclagatt för oss then store armodt och ffatigdom som the ffatige siuke fforlamme människior lidha som ther inne liggia szå att the ey fformå aff husens renthe och vpbyrd vpholla them, och then store bygningh the nw fföretagit haffua the ffatige til bestondt vtan the serdelis åthniuthandis varda andre gode gudz veners hielp almoser testament oc milde gåffuer huarfföre begære wij åff eder alla sammans atj them hielpe med sådanth gudh haffuer eder vnntth och fforlænth Biudandis oss elskeligh clerkerne j ffor:ne Herade thetta vårt breff kwngöre på predikestolen så åfftha som behoff görs

Stockholm den 15 November.*Utdrag af bref till Nils Grabbe.*)*

Riks-Registr. 1526—1529, fol. 276.

[Vtaff Stocholm]

ffredagen nest effter Martinj

Til nils grabbe ath han lather bertel bomhuggare vtj ræffle senningebud ffå betalningh til v° mark j smör och andra goda varur som han kan vardha vel belaten med på räkenskap

Stockholm den 15 November.*Gåfvobref för Henrik von den Borgh på ett stenhuss i Stockholm, hvilket förut tillhört S. Birgittas kloster.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 276. — Förut tryckt af Troil, l. c. 2: 276.

[Vtaff Stocholm]

[ffredagen nest effter Martinj]

Henrich won den borghz breff på eth stenhuss

Vij gostaff etc bekenne och vitherligit göre ffor oss varom arffuom effterkommandom effter thet thenne oss elskeligh Hendric vonn den borgh sig altijd troliga oc manliga beuisth haffuer med sin veluilliegh tro thianist marfålleligh emott oss och rikit Haffue wij sådhan tro-skap oc veluilleligh thianist ansett oc jæmuel til sinne giffuit oc förthenskuld vnth och giffuit och nw med thetta vårt öpna breff vnne och giffue samma henrich eth stenhuss liggiandis vtj vår stad Stocholm twart off-uer sancti johannis kirkie emellom våre vndersåters hans bockmans oc lambrickt helmesons hwss huilkit til-

*) Se anm. sid. 21.

hörtt oc vnder Sancte birgittes closter ligatt haffuer, oc oss efter then handel j vesterås giordis tilfallett ær med alle the behöriinger vnder samma huss liggia oc aff aller ligatt haffua innan stadz och vthan som ær bodhar källare tompther och annadt e huadt thet helst nempnas kan som rettelige vnderlyder thet tilægnandis honum hans arffuom och effterkommandom til Euerdeligh ægo etc fforbiudandis alle andelige och verdzlige ath the ey honum eller hans rette arffuinge nogott klander platz eller fforfongh emott thet vårt beseglde breff på samma huss eller tessz tilhöringer ath göre wedt våra strenge konungxlige hempd och vrede etc

Stockholm den 15 November.

Fogden Herlach på Grönö underrättas att konungen tillåtit bönderna i Åkerbo härad att lösa konungsfodringen med jern.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 276 v.

[Vtaff Stocholm]

[ffredagen nest effter Martinj]

Jtem til herlach vår nådigiste herris fogote opå grönö Ath bönderne i Åkerbo heredhe haffue forwærffth åff för:na vår nådigiste herre ath the måge lösa konungss fodringen i år för iærn Så haffuer v. n. h. budit till forbe:de hærlach Ath han bliffuer öffuer ens medt them huadt the ther före vdtleggia skula och rækte forbe:da bönder v. n. h. handen ath bettalingen skulle vdtlegges innan fastelagen näst kommandis etc

Stockholm den 22 November.

*Till Jon Skrifvare i Westerås, mäster Erik i Linköping
och skeppar Olef *).*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 277.

Vtåff Stocholm sanct clæmetz affton

Till ioon scriffuere i västrårs ath vår nådigiste herre haffuer sath then sak op med Erich persson til thess för:na ion scriffuere och erich persson komme bådhe tilstædis etc

Till mester erich dæken i Lijncöping at v. n. h. skickedhe skeper oleff till stækholms län ath hugga nogot eke wercke begærendis ath för:na mester erick ville vara honum beständig med bekostnadt teknandis op til regenskaps och ath han quijtter med bönderne theris fodringer dagxwercke eller annedt för theris arbete ath the skýnda sådant wercke til siöss etc

Jtem Skeper oleff eth passbörd lydendis opå thet samma

Stockholm den 22 November.

Qvittobref till skeppar Olef.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 359.

[Vthaff Stocholm]

Sancti clæmetz affton

Jtem Skeper oleff eth quittance ath han haffuer skellige beuijset och giorth redho för all then deel bådhe opbyrd och vdtgiffit som han til vårth behoff på våra skep bekostadt haffuer och all takel tåg och skep-redho med alt annadt e huadt thet helst næmpnas kan

*) Se anm. sid. 21.

som han på våra yegna vthi sijn værigo och befallning vtåff oss hæfft hæffuer e sedhan han förste tijd bleff vår skepar och in til thenne dag så ath wij oss aldelis åth samma hanss regenskap lathe åtnöija giffuandis honum ther före quith och frij för alt yterligit effter tal etc

Stockholm den 23 November.

Stadfästelsebref för rådmannen Ottens Nils på besittningen af tvenne gårdar i Stockholm.

¹ Efter orig. på pergament i Arnæ-Magneanska diplomsamlingen i Köpenhamns Universitets-bibl. fasc. LXIV, n:o 15 (afd. »Literæ ad claustrum S. Claræ Roskild. spectantes»), jemf. med Riks-Registr. C, fol. 284.

Wij Götzstaff medh gudtz nådhe Swärijgis och götthes etc vdthualdt konungh Giörom vittherligett och bekenoms Atth oss elscheligh Otthens Nils rådman vdij wår stadh Stocholm hæffuer lathit oss szee noghor breff ludandis på nogher bythe och skiptthe szom giordis emellom wår käre fadhers modherbrodher her Stheen sture och Lassze bwddhe medt hans elschelighe hustrwes hustrw Sijgrijdtz Mons bwddhans modhers samtyckie, ia, och godh minne Hure her Stheen bytthe thil sijgh Liddherne gårdh giffuandis ther före itth szith godtz benempdt Ierle och itth stheenhws her vdij Stocholm liggiendis östanthill vjdh bredegrändhen Norddhan nästh vjdh Claffwes schreddare Och szedhan komme szamme godtz vndher swarthbrödhra closther her i stadhen, een partth giffwen och een partth bytth ther thill, szom bythes breffwen clarligha beuisza och vtthryckia, Och epther thy wij äre for:ne her Sthens retthe arffwinghe, hæffue wij thil oss ighen annamadh från clostreth for:ne gotz Liddherne och Ierle epther then recess och beslutningh szom vdij näste forlidhne herremöthe j Vesthrårs beeffuadh och samtyckth varth

vtåff rijchitzins råd h hela adellen och then menighe-
 mandtz fulmegttughe, Befructedhe for:ne Otthens Nils
 atth forbe:nde stenhws, szom hans hustrws föräldre varth
 lagligha thilbytt f[or lidern]e och itth annath steen-
 hws liggiendis östhandtill, swnnan nästh Andhers schult
 öffuerst j gränden [s]om clostreth vtgaff för then an-
 dra gårdh Ierle, schulle honum äfftränghias och komma
 vnnder closthrett sedhan wij haffde kendtz wijdh wårth
 retthe arff ighen Ödmiwgelige begärendis att han motthe
 [veth]a sijgh och sina arffwinghar forwareth ther vthin-
 nan thet honum doch icke behooff giordhes atth fructha
 eptther thet sådana gotz icke ginghe thilbagha för hans
 schyld vthan för clostersens schuld och haff[de] eptther
 forberörde recess så vell huzenn om the ther vnnder
 legad haffde gåtth tilbaga från clostret szom gotzsenn
 Är för then schuld tilbörligeth atth for:ne otthens Nils
 oc hans arffwinghar mågha och schula eptther thenne
 dagh obehindrett och oplatzsatt haffua niwtha och be-
 holla bådhen for:ne steenhws szå vell för for:ne closters
 formen som alla andhra Eptther thet wij lathe oss nö-
 ghia åtth the bythe som giordhe äre om forbe:nde
 gotz och steenhws Och thil thess ytthermere visszo
 och bätthre foruaringh Confirmere wij och stadfesthe
 samma bythe medh thetta wårth besegldhe breff Giff-
 uedh på vart slotth Stocholm Aren eptther Christj födz-
 sells tijdh Mdxxvij Sante Clementis påffwes dagh

Sigillet, stort, i rödt vax på hvitt, finnes kvarhängande vid vidfästad
 pergamentsremsa, men är skadadt i kanterna. Brevet är ock i ena vecket
 skadadt.

Stockholm den 30 November.

*Svar till konung Fredrik i Danmark på hans genom
Holger Gregersson och Axel Ugerup till konung Gustaf
gjorda framsättningar.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 278 v. — Förut vårdslöst aftryckt i Chr. II:s Arch. 4: 673 o. f. samt af Tegel, 1: 180 o. f. — Handlingen saknar datum, men bör naturligtvis hänföras till samma dag som k. G:s här näst efter densamma upptagna bref till k. Fredrik, eller den 30 Nov., hvilket datum också Tegel uppgifver.

Svar vppå the värff och framsetninger Som erlige och välbärdige män Her holger gregersson och her axel vgrup Riddere haffde till konungelige ma:t till Swerige våre käre nådige herre etc ffrå Högboren fförste Her ffederik med gudz nåde Danmarks vendis etc konung vdtualdt konung til norge, Hertug vdi Sleswik, Holsten, Stormare[n], och ditmersken, Greffue vdi oldenborg och Delmenhorst

Först önsker ko. ma:t till Swerige etc Högboren förste och stormectig Herre Her ffederik konung til Danmark etc lücke och saligt regimentte och alt annat gott som hans nåde förmå

Ther nest som förbe:de konun:ge ma:tis åff Danmark Sändebudt her holger och her axel beröre vdi theris framsetninger om then förspeijning som her fferdinandus haffuer i thetta forlidna år hafft in vdj Danmark, medt en som är benämpd anthonius rýde Then och forskickat skulle vara vtåff her fferdinando medt breff och befalinger til konun:ge ma:t åff Swerige, vthi then måtte och mening ath han medt scriffuilsse kunde förwända konun:ge ma:t åff Swerige frå then confederatz och forbund som giort och beleffuadt är emellom konun:ge ma:t åff swerige och konun:ge ma:t åff Danmarck i then akt ath the thess snarare kunne komma till at straffa först thet ena rigit och så thet andra,

och begärer för then skul konung:ge ma:t åff Danmark forwete sig medt konun:ge ma:t åff swerige, huadt hiälp och fortröst hanss nådis högmectighet må sig visseliga til forlåta moth konung Cristierns och hans partijs öffuerfal

Ther til swarar ko: ma:t åff Swerige, ath huarken budt breff eller befallinger är hans nåde kommen til hånda frå her ferdinando, ecke heller är hans nådis högmec:et så ringe och läth till ath setia tro til her fferdinando eller andra ko. Cristierns anhang och förwantter, anseendis then ocristeliga handel som ko. Cristiern her vdi ritig bedreff then konung:ge ma:t åff Swerige för sijn persone och flere Swerigis inbyggere ecke hastogt forgäte kunne, och är för then skull ecke behoff ath konun:ge ma:t åff Danmark och Danmarks rikis rådt skule haffua någhen sådane tancka til hans nåde Tij han vel veth, att huar ko: C: finge framgång vdi Danmark ville thet väl i framtijdhen nå in til Swerige

Sedhan ther the framsetie om hiälp och beståndt etc Swarar konung:ge ma:t åff Swerge, att ko: ma:t åff Danmark och Danmarks rikis rådt ther om intet twijffwel haffua skula, ath hans nåde och swerigis rikis rådt iw ther vdinnan så vele sig beuijsa som gode wäner och nåbor bör at göra . Huar hans nåde måtte vederfares venskap och gott nåborskap igen så att konun:ge ma:t åff Danmark och Danmarks rådt ecke vele i någhen måtte vara hans nåde och swerigis rike förnär så som i somlige stycke her til dags skedt är, åff huilcke någre her effter fölge

Först ath malmös recess ecke fult giordis i thet at Söuerin norby ecke kom strax frå vijsby ey heller varth sath på then platz ther han ingen skada göra skulle etc vtan är vitterligit nog huadt skadha och fordarff han sedhan giortt haffuer opå swerigis rikis

inbyggere och än nw ytterligare göra kan effter han är inne vdi rytzelandt Til huilken skada ko. ma:t åff Danmark bör at swara effter recessens innehållisse, och kan thet ecke hialppa om thenne brist tilreknas then troolöse man Söuerin norby, fför tj ko: ma:t åff swerige intet forlat sig på söuerin norby i for:na handel vthan ther opå, ath ko. ma:t åff danmark och danmarks rikis rådt sagde ath the fulleliga förwiste sig med Söuerin norby, och gjorde allene forseglingene ther opå, huar ko. ma:t åff Sverige ecke haffde förtröstedt sig ther opå at konun:ge ma:t åff danmark och danmarks rådt haffde varedt her Söuerin fölmectige som the sagde hadhe han ecke inrymth then artikel om bestalnningens opgiffuilsse opå gotlandt

Ther nest ath eke kenth varth om gotlandt som recessen innehåller, Huilkit konun:ge ma:t åff Sverige ecke menar någit brist funnedt vara opå sijne sijde som somlige lata sig höra Tj hans nådis sändingebudt var tidelige nog på vägen och kunde dog ecke framkomma för motwäder skul till pricke på förstämde tijdt, och kom dog så hardt ved tijden at konun:ge ma:t til danmark sändingebudt väl haffde kunnadt besökt och känna latit i saken om the haffde velat mädhan städernes sändebudt som känne skulle være än thå tilstädis

Jtem giordis och sedhan én ny contract emellom konun:ge ma:t åff danmark och the lybiske om gotlandt konun:ge ma:t åff swerige oåtsporrdt, then förre contract som vdi malmö giordis til forfång och nederfal, vdi huilken contract bleff så handlat, ath the finge landit in, som intet när haffde bekostadt så myckit opå landzens inkräktillsse, som ko. ma:t til Sverige, och är nog vitterligit ath huar hans nåde ecke haffde tilforenne förswagat Söuerin norby med then förre bestalning . Thå haffde the lybeske hafft ther ingen

framgång, Och tycker ko: ma:t til Swerige ath honum i then måtte är förkärth skedth

Jtem ko: ma:t åff swerige vart igen loffuat hans nådis kartow och teslijkis thet skytt som vdi en felig dag och fridh hans nåde åffhändt vartt och kunde dog ecke teste heller fåt igen, än dog hans nåde ther om sit budt och scriffuilsse i flere resor vdtssende til thess samma skytt komme i söffuerin norbys och the lybiskes händer, Och menar ko: ma:t åff swerige ath han ecke bör vijsas effter samma skytt in til Söuerin norby eller the lybeske som konun:ge ma:tis åff dan: scriffuilsse lydtt haffua, effter the våre i lång tijdt tillforrenne påaskede och igen loffuedt och dog likwäl förhållen

Jtem effter fredt och endrägtigheeth skal vara emellan rijken och theris inbyggere Tycker ko: ma:t åff swerige och hans nådis rijkis inbyggere siälsijnt vara ath the gode män vdi hans nådis rijke swerige ecke måga komma til sijn godz, arff och egit i danmark och norgie som them haffuer varedt från velladt i ko: hansses och ko: Cristierns regimenttes tijdt och synes h. nåde i then måtte föge bättre velkor vara i thenne fridt än thå var i feijgden, thet konun:ge ma:tis åff swerige syster barn, her twre iönsson lars siggesson, abraham ericssons barn, her nilss classons arffuinger, och til æwentjrs andre flere väl haffue i röne

Jtem varth beleffuat och samtýkt i malmö, ath the som någit forräderi eller skalkheth bruka vthi thet ena åff thesse iij rijke skulle ecke niwta fredt eller blijffua beskyddat vdi thet andra Vthan forhindres til rätta Thet dog ecke alledelis hålledt är vtåff them i norge æn dog the beuijste sith goda naborskap med her pedher cancellers och mester knutz inskyndilsse, hijdth in i landit igen, beskydde the dog æn nw peder

gröm som rymde vtåff sijn borgan och medt sin re-
genskap then han ecke giorth haffuer, och gaff sig i
anhang och forbundt medt for:ne her peder och me-
ster knwth

Teslijkis en annan skalk Som i thetta år gaff sig
op i dalerna kallandis sig her Steens son och aktat
stempla edt opror och buller her i rikkit och sedhan
han fik ingen framgång til sijn onda akt gaff han sig
in vdi norge och kom in til Archebiscop Oleff vdi
trondem begärendis leijgd åff honum, och i thet samma
kom dijth ko: ma:tis åff Sverige fogetis budt frå hel-
singelandt och begärede Archebiscopens hiälp ath han
måtte få honum fatt och föra honum her in i rikkit
igen, huilckit dog ecke skee kunne

Thenne for:ne brister giffuer konun:ge ma:t åff
Sverige ko: ma:t åff danmark och danmarks rikkis
rådt til känna i then bästa mening, Kärliga bidendis
ath, hues ther vdinnan är försy medt motte bliffue
vandlat opå thet at then venskap och confederatz som
riken emellom giortt är måtte bliffua thesse fastare

Till then artikel om mötet etc Swarar ko: ma:t
åff Sverige etc ath när ko: ma:t til danmark och dan-
marks rådt giffua h: nåde tilkänna sith sinne om tijdt
och städt som begge partter belegne ære, vil hans nåde
thå ther om handla medt sith rikkis rådt, och samma
möte beleffua och sedhan besökia lata

Til then framsetning om vijken etc Swarar ko:
ma:t til Sverige ath hans nåde ther om swarat haffuer
tilförna j sijn breff och scriffuilsse til ko: ma:t åff dan-
mark, och må vel lijdhä at j för:na möthe i bland an-
nor ærende ther om kendt varder

Thenne for:ne swar giffuer ko: ma:t åff sverige på
för:ne framsetningar, och betröster ecke ytterligere suara
ther till på thenne tijd förra än hans nådis rådt kan
komma tilhopa Huilckit förmodendis är innan en kort

tijdt, varder thå ther vtinnan någit betre och nyttogare besinnat eller och thet samma som nw suarat är be-
leffuadt varder, vil hans nåde thå thet snarlige medt
sijn scriffuilsse giffua ko. ma:t åff danmark til kenne

Stockholm den 30 November.

Till konung Fredrik i Danmark, med näst förestående svar på hans till konung Gustaf gjorda framsättningar.

Riks-Registr. C, 1523—1528, fol. 281 v.

Stormectig Herre oc förste Her ffrederik medt
gudz nåde danmarkis vendis etc konung, vdt-
ualdt konung til norige, Hertug j slesuijk, Hol-
sten stormaren och dithmersken, Greffue vdi ol-
denborg och delmenhorst vår sinnerlig gode ven
och käre nåboo etc

Vår venlig och kärlig helssen nw och altijdt tilfo-
renne tilscriffuet medt vår herre, Högmectugiste Hög-
boren förste och herre gode ven, och nåboor, Giffue
vij eder hög:et tilkänne, att eder fulmýndoge sände-
budt, her holger gregisson, och her axel vgrup haffue
varedt medt oss til samtal her opå vårth slott Stoc-
holm, och grundeliga framseth the värff och ärende
them befalet våre, begärendis at vij ville giffue them
scrifftelige swar, och åffskedt på samme ärende, Huil-
kit vij oc så giortt håffue, förmodendis att the väl ther
om göre eder hög:et redelig vnderuijsning, Och forhåp-
pes oss, att eder hög:et bliffuer fulherdog, Huadt deel
oss bör att göre på thenne sijde, skal ther om intet
fel vara, Haffue vij och giffuit her Holger och här
axel någre brister tilkänne, kärliga bidhiandis att eder
hög:et ther vdinnan ville rätte sig siälffue, och att
samme brister måtte bliffue vandlede, och begäre vij

att eder hög:et ville giffue oss tilkänne om alle legligheter, effter vij förmode i kunne snarare förfara, huadt på färde kan vara, än vij her i thetta landit, J hues måtte vij kunne och förmåge, vile vij gärna vara eders hög:et til vilie, och vithe eders landz och rijgis och theris inbyggeres betsta, Thet känne gudt Then vij eder hög:et befalle til euig tijdt Scriffuit på vårt slott Stocholm sancti andree apostoli dag år etc 1527, v. v. s.

Göstaff medt gudz nåde swerigis
och götis etc vdtualdt konung

Stockholm (den 3 December(!) *)

Tillåtelsebref för danska fartyg att, i händelse de blifva väderdrifna till svenska landthamnar, der afyttra innehafvande spanmålslast.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 282.

[Vtåff Stocholm]

Edt annadt för:ne her holgers och her axels breff lydendis opå köpslagan i spanmål etc

Vij göstaff etc Göre vitterligt . att effter thet ärlige och välbyrdige män . her holger gregisson och her axel vgrup riddere . haffua oss loffuadt att the vele forordinere och tilskynde, at någre skep och skuthes skole löpe hijdt til vårt rijke swerige vtåff danmark nw i år med spannemåle, medt så förordt och velkor ath om samme skep eller skuthes bliffue indriffne vtåff starkt vädher i någre vijker ther the ecke kunne komme vth igen och besöke köpstädz haffner, måtte the thå forytre then spannemål i the samma

*) »Her holger gregissons och her axil vgrups recognitio», som i registratoret har sin plats näst förut och som synes vara samtidigt med detta och nästföljande, är dateradt »Stocholm Sancte barbare affton år etc 1527».

vijker medt bönder och andre som behoff haffde för än spannemålet bliffuer fördarffuedt vtåff värme eller annan deel huadt hände kunne Dog för then swåra, hårda tijdt skull som nw är i landit, haffue vij tilsagt och loffuadt forbe:de gode män och medt thetta vårth opet breff tilsegie och loffue samme velkors inrymilsse i så måtte, att huar for:ne skeep eller skuther bliffua så inkråkte vtåff moth väder . ath the ecke kunna förtöffua ville (!) väder (!) köpstadz haffners besökning medt mindre än thet bliffuer them til skadha på theris spanmål, ath the måge thå skälliga handla och köpslaga medt bönder och andre våre vndersåter nw på thetta år ther the inkommandis varda, forbiudendis våre fogoter och embetzmän them någit hinder, platz, qwal, eller forfång att göre moth thetta vårt tilstädilsse [breff] vedt vår ogunst straff och vrede Thes til visso etc

Stockholm (den 3 December? *)

Lejde- och tillåtelsebref för Holger Gregersson och hans broder Trud Gregersson att taga sin tillflykt till Sverige, om f. d. konung Christiern gör infall i Danmark.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 282 v.

[Vtåff Stocholm]

fforne her holgers gregissons och hans broders her trogds ridders leijgde breff

Vij gøstaff etc Bekännoms och görom vitterligit att ändog sådanne frijdt och förbundet är giorth thesse trenne rijge emellom, ath thess inbyggere, höge och låge, måge ioo, frij, feelige och obehindrede fara huar til annan vtåff thet ena rijgit, i thet andra dog likeuäl til yterligere säkerheth och högre förwaring, haffue vij

*) Se nästförestående anmärkning.

loffuadt och tilsagth och medt thetta vårth opet breff loffue och tilseghie ärlige och välbyrdige män her holger gregisson och hans broder her trogdt riddere, en frij felig cristelig leijgdt, att om så hände, thet gudt forbiudhe att ko: C[hristiern] finge öffuerhånden i danmark och nödhen driffue the gode män her holger och her trugdt att vnduijke för:na k: C: och hans partijs omilla tyrannij, Thå måge the tryggelige giffua sig medt theris husfruer, barn, tjänere oc gotz her in til oss i vårth rijge swerige, och här bliffua frij oc obehindradhe så lenge them tyckis effter theris leglighheeth, Therföre vele vij att om så hände kan, att forbede her holger och her trogdt bliffuer för nödhen att lijthe til thenne våre leijgdz och säkerhethz tilsegielse, Att våre vndersäter ändelige och verdzlige skole forde och främie them til thet betsta, och inthit forfång, platz, eller qwal göre eller göre latha till personer eller gotz moth våre leijgd i någre måtte vidt vårth straff ogönst och vredhe Thess til visso etc

Stockholm den 3 December.

Till Holger Gregersson om anskaffande af hästar åt konungen, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 359.

[Vthaff Stocholm]

tisdagen näst effter Andree

Jtem her Holger gregisson riddere eth breff at vij haffue varedt offuer ens medt honum at han oss bestella skal någre sköna hästar hijdth in j rijkit och varder så annamandis igän sijn bettalning i oxar effter som köpit sig på bägge sijder förlöpa kan, Haffue vij och tilstadth ath han må köpa någre oxar ther neder

i smålandt vijdt j^c eller tw til sidt egit behoff ther medt brukandis sith bästa

Stockholm (i December?)

Utdrag af bref till Jon Småsven och Gabriel. *)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 283 v.

[Vtåff Stocholm]

Til ion småswen at v. n. h. haffuer varedt offuer eens medt her holger gregisson at han skal skicke hijdth in j landit sköne hoffmandz hästar Therföre är vår nådigiste h. vilia att när sådanne hästar komma för:ne ioon til hända att hann bettalar them i oxar effter som the äre värde och sedhan skicker them hijdt op giffuandis v. n. h. tilkänne huadt the stå betalade och om han anfänger något breff åff danmark skal han thå thet ofortöffuat skýnda til min herre etc

Til gabriel vedt thet samma sinne etc

Stockholm (i December?)

Försvarelsesbref för Upsala domkyrkas gods och landtbor.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 284. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 134.

Vtåff Stocholm

Edt försvarilsse breff opå vpsala domkyrkenes godz och landtboor

Vij göstaff etc Göre viterligit at vij annamadt haffue och med thetta vårth opna breff annamé alt vpsala domkyrkes godz och landboer medt syslemanne-nom som them i befaling haffuer vthi vårth besunner-

*) Se anm. sid. 21.

ligit hegn och förswar, forbiudendis allom e hoo the heldzt kunna vara enkanneliga våra fogoter och embetzmän något befatta sig medt samma landboer vndantagne sakören, om the på ting och stämpne sakfältte varda, Elles medt andra theris vdtskylder skola the intit haffua bestella, vtan sýslemannen allena, fforbiude vij och teslikis huariom och enom någit rýckia och kippa frå domkyrkene eller kännas vedt någhen hennes gotz, oss oåtspor dt, vtan huar någhor menar sig någhen rätt haffua ther til, skal han på tingit vitra sijn býrdt, och sedhan medt godt beuijsning ther opå komma til oss och förfara ther om vår vilia, och loff att kännas vidt then deel ther han kan vara rätter vthi, effter som ordinantien (i västerås giordis) clarliga vdtuijsar, Huilken vij vilia ath och så hållas skal vedt våra ogunst straff och hämd, Thet samma vilie vij och ath skee skal medt the prebenders gotz som for:da sýsleman i värio haffuer Thes til visso etc

Stockholm (den 9 December.)*)

Besittningsbref för rådmannen Brandt Gotschalksson på ett stenhus i Stockholm, som förut tillhört S. Henrici præbende.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 285. — I Troils Handl. 2: 277, aftryckt efter Olai Petri tänkebok i Stockholms stads-archiv.

Vtåff Stocholm

Brandt gotskalkssons breff opå edt stenhus

Vij göstaff medt gudz nåde etc Görom allom them vitterligit som thetta breff händer före ath komma . ath effter then recess oc ordinantian som vtåff rijkisens rådt, hela adelen, och then menige mandz fulmectoge beleffuat, och endregteliga samtýkt vart i thet herremöte, som nw i näste framlidne sommer stodt i

*) Enligt Olai Petri Tänkebok var detta bref dateradt S. Annæ dag.

västeras, att cronen som mykit är förswagat skal förbätres vtåff then rännte som kyrker och clöster haffue her i rijkit, och therföre gånga någre åff the många prebender her i stocholms stadt funderet och stiktade äre til bake, och then rännte som vnder samma prebender ligat haffuer, then fundatores eller theris rätte arffuinge (om någre äre til) ecke annama til sig igen, effter för:ne västeras recess lydilsse och vårth tillatilsse, är forordinerat och skickat medt then menige mandz innan rådz och vthan her i Stocholm, samtjycke, rådt, och godminne, ath samma rännte skal komma cronone til hiälp och förbättring, huar behoff görs, Så effter vij bekännoms oss haffue opboret nogon koper vtåff oss elskelig brandt gotskalksson rådtman her i stadhen, then han oss lännte oc vnsatte på rijkisens vegna then tijdt vij först annamade regimenttit, oc är än nw obettalat, haffue vij för samma koper bettaladt och förnögt honum edt stenhus, som varedt haffuer vnder sancti henrici prebende her i kyrken, huilkit hus är oss medt rätta tilfallit effter then västrås recess, liggiandis vestan til mellan Sancti yrians hus och broder henrick kräffuitts hus, Och medt thetta vårth opna breff tilegne vij honum och hans arffuingie samma hus medt grundt och bygning för samme koper, att han och hans för:ne arffuinge måge thet frijth och oclandrat haffua, niwtha, och behålla, vthan huar mandz åndelige eller verdzlige motståndt eller gensegilsse effter thenne dag Til thes etc

Stockholm (i December?)

Besittningsbref för Oleff Bröms på ett stenhus i Stockholm, som förut tillhört Själagården.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 285 v.

Vtåff Stocholm

Mester oleff brömsses breff om edt stenhus

Vij göstaff medt gudz nåde etc Göre vitterligit att effter then troskap och hulla tro tjänist oss elskelig mester oleff brömss vår cammermester oss beuijsetd haffuer, och än ytermere her effter beuijsa må, haffue vij sådant anseedth och iämwäl til sinne giffuit, och för then sköldt åff vår sinnerlig gunst oc nåde honum vndth och giffuit, oc med thetta vårt opne breff vnne och giffue edt stenhus her vdi vår stadt Stocholm, liggendis vestan före bykirke gården nest norden före oleff hanssons hus, medt then träbygning och tomt ther nedhan före, huilkit hus tilfören och en tijdt lång legat haffuer vnder siälegården her vdi samma vår stadt Stocholm, och oss nw tilfalledt är, effter then handel och recess senest i västrås giordis etc och til-egne vij samme oss elskelig mester oleff, hans arffuom och effterkommandom forbe:de hus medt sine fije frije mwrer som thet åff grund opbygth är och medt alle thes tilbehöringer til ewärdelige äge etc Huilkit vij al-lom åndeligom och värdzligom giffue til känne vilian-dis och biudendis alle som för våre sköldt vilia och skola göra och lathe, ath the förmelte mester oleff el-ler hans arffuinger, ej någit hinder, qwal, clander, el-ler forfång göra på för:ne hus eller husens tilhörilsse vedt vår strenge hämpd straff och vredhe, The til hö-gre förwaring etc

Botkyrka (i December?)

Förläningsbref på behaglig tid för Erik Larsson å Gladö gård.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 285 v.

Vtåff bota kyrke soken

Erich larsson edt breff opå gladöö gårdt

Vij göstaff etc Görom viterligit ath vij haffue anseeth then tro tyänist som oss elskelig tro tyänere Eric larsson oss her til haffuer beuijset i thet forhåp att han och så sig emoth oss oc rijkit her effter må och skal beuijsa, och therföre åff sinnerlig gunst och nåde vndt och förlänt honum en Cronones gårdt benämpd gladöö, oss til en behagelig tijdt, dög skal hann oss årlige årss ther åff giffua hundrede tyltther sågebräder för then sågeqwärn skyldt som ther ligger vnder gården, och skal han lata oss them redeliga vdtfå effter som han ther om haffuer vareth öffuer eens medt vår slotz befalningsman gudmundt persson opå Stocholm, så lenge han för:na gårdt beholler, och haffue vij honum loffuadt ath thes bätre han holler gården vedt magth och honum bekostar medt bygning, rüdning til åker och äng, eller medt någhen annen förbättring . thes mera skal hann thet varda niwtandis til gode Tesligist haffue vij honum befatat att annama vdi sith förswar alle the ägor både i våto och i törro som ther nw vnderliggia och vtåff aller retteliga tillagat haffue til gårdzens vppehälle fforbiudendis alle e huem the heldzt kunna vara som för våra skyldt vilia och skola göra och lata för:ne Erich larsson her emoth på för:na gladöö gårdt eller thes tilägor någit hinder platz forfång eller motstånd göra vijd vår näpst och ogunst Giffuidt vdi bota kyrke sokn År etc 1527,

Bälinge (i December?).*Utdrag af bref till Matz Philpusson *).*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 286.

Vtåff Bäling Soken i Sudermanlandt

Til matz philpusson ath han foryrtrer i pæning[er] all then spannemål som han får i affradt vtåff fru margretis landtboor i södermanlandt och östergötlandt nw i år ramandis ther vdinnan hennis bätsta, Och alt thet iærn han får i affradt i bergslaghen skal han låta slo i fath och sända til Stocholm

Linköping den 25 December.

Till adel, prester, köpstadsmän och allmoge i Linköpings stift om biskop Hans Brasks förhållande emot konungen, hans afvikande ur riket, m. m.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 286 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 135 o. f.

Vtåff lincöping iula dag

Til frelssis män, clærkerijdt, köpstadsmän och menige almogen kringom hela lincöpings biscops stigth

Vij göstaff etc Görendis eder vitterligit att sedhan wij medt vårt elskelige rijkis rådt samfelt medt hela adelen köpstadsmän och alles eders fulmectige haffdom öffuervægit menige rijkesens och thes inbyggeres bæste, gagn, och långelige beståndt, och endregteliga beleffuat then beslutning och ordinantiam som giordis och samtýktis nw i sommers vdi vår stadt væstrås, om kyrkers, clösters, biscopernes och andre kyrkennes personers ræntte til cronones förbættring, som och skedth

*) Se anm. sid. 21.

ær i anner landt och rijke, Droge vij strax til lincöping att forwete oss medt bisp hans och capitelet ther samma stadz huadt deel cronen skulle haffua til hiælp och vnsetning vtåff domkyrkenes, biscopstolens, och clærkernes ræntthe, och teslijkis huadt the skulle haffua til theris redelige vppehælle åff samma ræntthe och var for:ne biscop hans och for:de Capitulum öffuer eens medt oss om samma hiælp så ath vij lathe oss vel nögie åth then deel the oss tilsagde och vdtuissade på Cronones vegna och the oss tackade för then deel the behålla skulle til theris velfordan, och ther medt gåffue vij for:de biscop hans löss och frij vtåff then borgan han oss satte i västrås, giffuandis honum vår venskap och åffsetendis alt thet mistycke vij haffde til honum, för the saker som vij oppenbarliga beuijste honum vtöffuer, att han oredeliga hadhe hafft sig vdinnan moth oss och rikit, ther han och ecke kunne vrsaka sig före som huar man vel hörde som ther var tilstædis och stadfestede vij samma vår venskaps tilsegielsse medt vårt beseglede breff och han ther emoth gaff oss sith bepliktis breff ath han effter then dag skulle vara oss och rikit tro och rætrådog i alle mätthe och begærede vtåff oss ath han mätthe draga in til gotlandt att visitere och bruka ther sit biceps embete thet vij och tilstadde att så skee måtte scriffuandis och manandis gott för honum til slotzherren åff visborg som regimenttit haffuer vtöffuer gotlandt att han för vår scriffuilsse skuldt vilde forda och fræmia för:ne biscop hans til thet besta som han och giorde, Dog sedhan han hadhe bestelt sijn ærende ther opå landit, drog han sijn kooss ther hedhen in til danska, latandis sijn scriffuilsse komma sedhan til oss och nogre flere, ath han bleff ther indriffuin vtåff starkt motvæder, och aktar förtöffua ther offuer vintteren hos förståndige lækere, för sin gambla krankdom skyldt, ändog vij til-

forenne nog förfarit haffua hans sooth, och nu yterligere formerke kunne vtåff anner hans scriffuilsse, the han inskickedt haffuer hijdth i rijkit, ecke förgætendis sith gambla seth thet han bruka plæger til inbyrdis twe-drægth och oproors stempling och opwæckilsse i rijkit, sedhan vij ecke vele lijdhe, ath han och hans anhang skole oss vara offuersitiandis, och vtan huar mandz gensegielsse bruka tyranni offuer lekte och lærde fattige och rijke, som nog finnes i röna, ath för:na biscop hans brukat och bedriffuedt haffuer her i biscopsdömet, och kunne vij væl gissa ath thet ær en sak, hui han ecke ville vara her vid hånden ath stånde och swara them til rætta som haffua clagemol moth honum, the vij ganske mong och groff hörth haffua, och dagliga höra så lenge vij ære tilstedis her j thenne landzende, och ær tilbörligit at han måtthe stånda til rette therföre, i thet han och vel viste och förstood ath vij ville att skee skulle, Therföre skole i ecke latha eder forföra, om någre vele vände anned tal eller rykte her vdinnan, och vijka skullen in opå oss, at vij annerledis haffua handlat medt honum æn som före scriffuit ständer, och at honum skulle för then sak vara för nödhen at vnduijka vtåff rijkit, thet dog ecke finnas skal i sanning, I skole och ingen brist haffua på then deel cristendomen tillydher, eller then tijænist som biscopsembetit tilhörer i hans fråuaro, Ther om skal intet blijffua forsummat vtan eller skickeligare tilgånga szå vel medt clærkerijdt som medt almogen til thet bætste, och medt mindre tunga æn her til dags varedt haffuer, Skole i för then skul ingeledis draga eder vndan then rættogtheth som i plæge göre biscopen medt tijende eller annadt, huadt thet helst kan vara, effter then handel och beslutning som beleffuat varth i västrås, anseendis at thet ær giorth i en gode akt Cronen til förbetring, eder til afflatilsse åff

mýkin obeskedelig tunga, som j haffue her til dags varedt tiltwingade, i thesse oc andre måtthe ther vij kunne ramma och vethe alles edert besta och longeliga beståndt ther til skole i altijdt finne oss væluiliog vthan al forsumilse så lenge vårth lijff varar Haffue vij och spordth i sanning ath sedhan forbede bisp hans kom her vtåff landit, skulle han haffua giffuit sig til rådz och samtal medt konung Cristiern och erchebiscop götstaff, ther åff i nog formerke kunne, at the blanda och stempla alt ondt her in opå rijkit, Eder her medt

(Linköping) den 25 December.

Hans Stunth i Husaby uppdrages att försälja tvenne hus som tillhört biskop Hans i Linköping, och med försäljningssumman ersätta af biskopen utkräfdä olagliga böter.

Riks-Registr. C, 1526-1529, fol. 359.

iwla daghen

Jtem her hans stunth i husaby i mellan vijka ath v. n. herre, haffuer vndth honum en strandbodhe i norköping och eth korn hus vid hans gård husaby som biscop hans haffuer tilhördth, ath han må venda the husen i pæning[ar] til soknaböndernes bettalning för the l [50] marcer som bisp hans hadhe olagliga tagit them i frå för bantsmål och her hans var god för the pæningar ath the skulle blijffue bettalade med biscopas tijenden,

Linköping den 27 December.

*Frälsebref för Vaste Jonsson; — förläningsbref för
Nils Bagge.*)*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 359 v.

tredhie dag iwl åff lincöping

Jtem vaste ionsson eth breff at han må haffua i ræth frælsse som han the andra sijn godz her til hafft haffuer en fæmting vti then norra gårdt i hælsshammar huilkin som honum på syn hustrus vegna i arff tilkommen ær

samma dag

Jtem nilss bagge edt breff at han måtthe behålla konungs fodringen som faller i år i hans forlæning kilbo fiærdung etc

(Linköping) den 28 December.

Förläningsbref för Esbjörn Skrifvare och Gabriel Småsven.*)

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 359 v.

[åff lincöping]

Jtem fiærde dag iwl

Jtem esbörn scriffuere et breff på en gårdt næm-
lig breduijk med the x godz ther vnder ligge til en tijdt,

Jtem gabriel heredzrættten vti opuidings herede

*) Se anm. sid. 21.

Linköping den 30 December.

Till danske höfvidsmannen på Wisborgs slott, Påvel Sehested, att han måtte lösgifva en orättvist fångslad prest, Augustinus.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 288.

Vtåff lincöping sätte dag iwl

Til påffuel sested höffuidzman på vijsborg

Vår gunst försendt med gudt och våre nåde, vij late eder forstå att oss är vnderuijst, huruledis i haffue en präst i fengsl och häktilsse vdi vijsby slottz torn benämpt her augustinus för ena swepesak skyldt, thet dog intet annat är, än at han är illa besagd för eder att han skulle haffua forskickedt noget falsk och forrädelig breff hijdth til oss eller ander våre gode-men her vdi rijkit, thet han dog ecke giorth haffuer, ther vdinnan vij clarliga nog vilia göra hans ursäkt, Therföre begäre vij at i för then confederatz och forbundt som giordis vdi malmö rijken imellom och tesligist för thenne vår bön och scriffuilsse skuldt ville giffue honum lööss och quith hans nödt och fengsl som han är vdi kommen för ingen bruth i then sak, Och än huar i haffue noghen annen redelige sak eller clagemål til honum, ther han finnes brodzlig vdinnan, ati än thå ville ansee vår böön och lata honum op vdi borghan hender, och stånda til swars och rätta för huadt skuldt honum vijthes eller tilreknas kan, her vdinnan göre i oss sinnerlige til vilia, thet vij medt eder forskylla vele huar vij kunne Eder her . . .

BILAGOR.

1.

Peter Pathin fordrar af borgmästare och råd i Kalmar att utfå 500 mark danska, som de till honom utlofvat derföre att han, då han var öfverste i k. Gustafs tjenst, förskaffat frihet åt tre utaf S. Norby tagna fångar, m. m. Dat. Köpenhamn den 24 Oct. 1526.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 181. — Förut tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1657.

Erlige visze och velfornwmstuge men bo[r]gmestere och radmen vtj Calmarna kärliga sendendis thetta breff

Venligh och kärligh helssen nw och altiit förscriffwit med var herre Kære venner som edher welfortencker ath någhen tidh forlidhen Taa haffde her Söffrin Närby iij fongher, och våre j begiærendis åff mig ath jegh skwlle bedhe them löss hwilket iegh för eders bön skwld och saa giordhe Och pædher rempe aff visby var then ene Kære venner fore for:de pædher rempis fenxel laaffwade och tillsagde j migh med mwndh breff och segel v^c [500] mark danska albos eller ij^c rynske gilden hwilke peninge eller guldh jegh skulle hafth innan sancti Martens dagh offwer tw år nesth forlidne epther eders beplictilse oc breffz lydilse nw kan iegh formerkie ath eders meningh ær saa ath jegh haffwer gifwit konwngh Göstaff Swerigis rigis förste breff ssaa lidhendis ath iegh aldrich pa samma peninge Arge eller tala skulle Kære vener edher ær vel vitherligit ath jeg var ther en fongen man och mith signeth fron mig tagit med wåld och makt, bleff ther tha nagher breff scriffne giorde eller beseglde åff myn mwnd tha vart thet emoth myn vilie och vedskaff Sa ath iegh ey gaff samtikkie ther til j nagher mothe Kære wener thy göre wel och haller eders låffthe ordh och breff viid makth och lather mig faa for:de peningher eller gwld vthan længhre forhalning j vithe vel ath iegh giorde thette för eders skwl, och var iegh altiit effther eders vilie Tj retther edher sielff Huor j thet ey giöre vile Taa måj forlathe edher tillidth ath iegh gör

ther annath til och söger myn reth hwar jegh kandh hwilkit meg hoffwis Attj mig ey forwndre kwnne Casper vitthenberg sich en myn kiortil saa god som xxxij gilden och iegh fik en kiortil om iij eller fira gillen görer vell och vnderwisen honwm her vtj ath han skicke mig bettalningh för samma myn tiortel hiit tiil köffwenhaffn j mith herberge tiil lange henrik vthan ytermere clander Ther skal honum förnöies igen och betalas for samme hans kiortil Sa ath han skall icke skwle migh j nagher måde Kære wener beuiser eder her vdj som myn goda tro ær til eder jegh vill the ganska gerna och veluilinga med eder forskille hwar j mik behåff haffwen Saa atj mig tacke skwle her med edher gudh befallandis Scriffuit vtj kopenhaffn onsdaghen för Sanctorum Simonis et jude apóstolorum dagh Anno dominj mdxxvj

peyther
petynen

Konung Gustafs svar til k. Fredrik med anledning af förestående bref, år dat. den 7 Febr. 1527. Se förut sidd. 14 o. f.

2.

Konung Fredrik af Danmark underrättar konung Gustaf att S. Norby kommit till Ryssland, att skepparen Clement förlorat sina skepp, men sjelf befinner sig i Ostfriesland. Konung Fredrik föreslår derföre konung Gustaf att de måtte förena sina skepp för att hålla sjön ren, enär ett anfall af nämnde personer vore att befara, samt beder honom bestämma tid och ort för ett personligt möte, för att underhandla om Vikens återlemnande. Dat. Odense den 7 December 1526.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 195 v. — Förut felaktigt tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1662.

Stormegtuge herre har Gostaff met gwdz nade vtwald konungh til Swerige var synnerligh gode ven och kære nåbo

Frederich met gwdz nade danmarcks wendis och gottis Konungh vthwald konungh tiil norge hærtugh vdj Slesuigh etc Stormegtuge herre her Gostaff aff samme nade vthwald konungh til Swerige var synnerlige gode vän och kære Naabo venligh kierligh helsenn met alth hwes wij mere formwe forsenth med then ald-sommegetwgaste gwz Stormegtuge herre synnerlige gode veen och kære Nabo Som edher wel vittherligit ær hworledis wij tilforenne haffue giffuit edher tilkiænne leglighethen hworledis then sijg be-

giffuit haffuer mett Seuerin Norby och mwe j vidhe athwij haffue nw fangit visse tidinger ath samme seuerin nw ær inde vdj rytzland och Skipper Clementt ær kommen om hans skip meden sielff ær han beholden och ær vdj östfreszlandh vdj Junker baltzar van Essens landh, och pekellinn och brwn van götinge ære kompne fran halssenn Och effther thj ath Seuerin Norby och Schipper Clementt ære en nw beholne, thaa ær befructendis ath thee skwle besterche thennom paa foråreth jgen och arge ind paa våre och ethers lande och rige eller och paa thennom både, och ther före agthe wij ath haffua våre skib vth til siös strax mett förste opne vandne och ladhe holle siön ren och thennom mett förste nedherlegge förre en thee bliffue forsterckte och göre för stor skade paa beggis vore vndhersaathe och then menige sjöfarendis köpman Thij bedhe wij kärligan atj vele och saa her vdinnan vare fortencchte och vthredhe edher skips flaathe och giffue oss tilkenne medt thet forste hwar våre och edhers skip skwlle komme til samman och sidhen stedde fölias mett hwar andre samme skalke ath straffve och nedherlegge Som edher och vel fortenker ath handlet bleff vdj malmöö om vijgen och warth thaa beslwet ath wij skwlle paa begge sidher skicke och forsende nid vdj lebech nagre våre fvlmechtuge raad til en benefnnd och paa sath terminum vndher nogen benefnnd pene paa noghen swmme som thaa pa alla sidher var belevvet och samtygt och mötte ther saadane vare fvlmechtuge råd til then paasatte terminum endogh ath edhers som låffuat och sagt var ther icke bliffue fwndne, medhen åffuer sligth contractt ær nw bygth eth feste vdj vijgen Thij bedhe wij och saa kärligan atj met thet aldråförsta vele giffue oss til kenne och benefne en bequem tid och stad som wij kwne paa begge sidher forsende nogle aff beggis våre elskeligh rikitzens raad mett fwlle mackt ther om ath handla til en endeligh endhe, saa vijgenn kommer ind til norgis krone igen som henna bör ath være mett retthe Och ath her forindhen ey ytermere byggis ther som her til skeet ær thet vele wij kärligan ighen met edher forskjlle Bethe och paa thesse ærende mett thenne breffuisare edher scrifflige swar och andwardh och hwor wij kwnde være edher til vilie och venskap och edhers vnderståthe til gode fordelse gagn och forbedtringe vele wij altiid late oss velwilioge finnes befallandis edher then alsommectugaste gwd til eth lyck saligh langtwaregth regemente Scriffuit vtj var stadh Otthens var frwe affthen Conceptionis Ar etc vj vnder warth signet

Kon. Gustafs syar, dat. den 7 Febr. 1527 är upptaget sidd. 14 o. f. denna del.

3.

Biskop Hans och capitlet i Linköping förklara sig oskyldiga vara till det om konungen utspridda ryktet, att han ville införa en ny tro, afråda ifrån all disputering om religionen, enär alla nya lärdomar redan vid kyrkomöten blifvit undersökta och fördömda, samt bedja konungen hafva för ögonen S. Eriks fotsår och andra christna konungars exempel. Odateradt.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 190 v.

Swarith tiil thet breff, som biscopen j lincopungh tiilscreffs

Promptissimis humilitatis ac fidelitatis obsequiis reuerentissime premissis Högburne försthe och nadugasthe herre verdis edarth maiestath ath vetha oss haffwa faath eders nadis scriffwelse at någre aff kirkenes personer haffua åstadh kommet rykthe kringh om landhit vppaa eders nadis maiestads gårdh och Stocholmstadh ath edher nadh skwlle vptaga nogra nya tro, och thet skwlle vara giorth j then meningh ath then menige man scwlle vpweckias til naget obestandh emoth edher nådh etc Thet gwddh kenne wij osake ære och aldreggh tenckthe vthan oss för edhra nadis högmecktigheth orettheliga vpaaförth, her föres margh tidanne åff Stocholm med köpmannom oc andra som færdis, ath ther disputeras om ny lærdom, wij haffwa thet alls inthet actadh vthan ythermera betagit ath noghen skwlle dirffwas naagot sæya om inlænska men annadh en goth, ffasta och annar kirkenes godha sidwenior och fructsamma latha wij predica ath enfolla mennisker ey bliffua bedragne j nogen kirkenes olydna aff thee vtlenska men, vij formaa oss frij ath vara tiil ath stærkia och kwngöra gwddz almogha then lærdom som brwchader ær j then helga kirkia aff apos[t]lana helgom mannom, och åff gamla kirkenes lærefædher och åff menigha cristendomzens concilia samtyckther ær, Om thet herramöthe edher nåd achtar beraama med thee lærdesta ath ransaka hwad som rettasth ær etc Nadughe herre then lærdom som thet menige raadh j cristendomen samtycth och med then helga andis inskiwtilse annamad haffuer ær oss sanner och trygggher ath haalla, vthan allan fara bådhe tiil lifff och siel Thaa allekawel som bij dragha honogh åff blaansterna saa dragher och puggan ether aff samma blomsther segher Sanctus Gregorius om scriptena All then lærdom genstærthwgha och ostaduga menniskior vraangliga haffwa vthdragit aff then

helga script then ær aff thet meniga christenhetens helga raadh samfellelighan nidertrycther och fordöfdher saa ath ingen christen menniskia bör noghen tijd vpweckia thee fornempdha vraangwisa eller om henne mera disputeras saa framth ath han icke vthkastar sijgh sielff aff the helgā kirkes samquemd træandis j fron henne med vraangom och fordöfdom lærdom Som kesare lagh seya de summa trinitate et fide chatolica, lege uero (?) clericorum vel militarium Saa ær thet ey j vaara machth ath wij skwlo någon ny disputerningh göra om then deel som en tijd vel med mogna rådhe alles cristenhetens oweruægit, dömth, och fordöffwat ær Vtan wij ære plictoge annama ödmiwkeliga hwad som j thenne meniga concilia beslwtat och obrwtzliga holla, wil nager paawe ther gånga j moth och rörer then helga cristna tro vppa, Thaa bör honom åfsættias, ey vare han saa megtogh, och kan aff saadana disputeringh komma storth obestaandh j rikith, att når then menige man faller aff then helga kyrkes lydna och gwdelighet, sidhan lather han sijgh ingom plictoger bliffwa vthan achtar vella sijgh tiil alla friheth och sigher thaa cum Apostolo Neminj quidquam debeatis Jam non sumus filij ancille sed libere etc et similia Som then swarthe hopen byginthe företaga, gw dj vare loff som them spækthe och ær veel fructande ath her nogoth saadana motte företagas thet gw dh forbiwdhe Når wij ære vordne scismaticj och thee styggias j fraa oss som noget gåth skall j lándit föra Och wij vtelyckas och stængias j fraa them som thee begynna rönth haffwa, och en nw röna som skula taga breff aff helga Romare kyrkio hwarth fæmpta år fornyandis ath thee maa köpsluga med them som ære vthan then landzenda och haffwa saa hollit j Tywgo och hwntradhe år ytermera haalla kesare lagh Codice de hereticis et manicheis lege, Si vero dominus temporalis, en stoor tilfelle tiil vaadha, huilka edhers nådis maiestath verdis latha læsa för siigh Thij ffalla wij samfelleliga in tijl edhers nådis milheth och infödha godheth ath edher nåde værdas för ögom haffua Sancte Erix fottspor och fiætth oc alla godha crisna konunga som j Swerige varith haffwa hållandis oc stærkiandis then helga crisna tro then helga kirkes lagh och ræth lærdom godhe brwkninger och sidwenia hennes stadgha och friihæther j then samma skickelse edher nådh henne fwnneth haffuer och swårith henne obrottliga halla med minne en nw skall finnes någon twiffel eller disputerningh om henne Nådughe herre wij scriffwe trygeligha edhart maiestath tiil thet gudh kenne j en godh agth Aff gw dj begærandis ath edhers nådis salugheth och vælmaaga och vår fridher motthe ökias och ofridher förgaan-

gas Tijl hwilkit eder gifwe nådhena then alzuolluge gwdh then eders nadis maiestat verdes beskærma til evigh tijd etc

Prepositus archidiaconus Cantor
et capitulum lincopense m v deditissimj

Serenissimo domino nostro domino Gostauo etc

Konung Gustafs bref af den 7 Jan., som domprosten och capitlet här besvarat, se förut sid. 12.

4.

Biskop Hans i Linköping berättar för konungen, att han hållit den af konungen anbefalda vapensynen, säger att allmogen i Östergötland är konungen ganska godvillig, och att han ej förnummit att några prester derstädes utspridt något ondt rykte om konungen, afstyrker ånyo den tillämnade disputationen om lärdomen, men tillstyrker ett concilium provinciale. Dat. Linköping den 16 Januarii 1527.

Riks-Registr. A, fol. 143 v.,— Förut felaktigt aftryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 72.

Ad d: regem om vapensynen

Deuota ac humili mej recommendatione tam reuerenter quam debite premissa Högmectig förste k: naduge herre verdis eders Högmectigheet vele vethe at vj epter eder nadis befaling haffue hollit then vapensyn pa lagtingx monday nu nest förliden med the gode men aff östergylland i Gummund persons oc alle andre eder nadis embetzmenss j thenne landzenda närvara Oc giordom vort ther till thet ytterlegiste vj kunde epter eder nadis vilie oc lagen Oc än tha at the vore faa ther ingen deel fattadis som till sadana rostningh hörer epter lagen Doch vore the alle i thet neste tilständis i ingen motte ohörige saa langt theris förmage tilsagde, Oc sedhan vj haffde grannelige besett huar manss hest oc vapn synnerlige huar för sig vart them förelakt som fattadis hesta eller nogen then deel som her in riikis kunne faass at the them innan iij monade nest kommande skulle ferdoge göre, oc med harnesk oc all annen deel som the ey inriikis kunne faa innan persmesse nest kommandis vidh then plikt som lagen inneholle Huilkit the alle beleuede oc loffuede gerne göre vile huar vid sitt nampn Som eder högmectighetz embetzman Gummund eder nade kan yttermere vnderuise Doch huad eder högmectighet teckis göre med the friiborne

men aff Tiust, Kind, ydre Sudrauidbo Norrawidboo Vist och tweta epter ingen aff them eller theris förfalss vitne her komme til städ-
dis som the doch epter laghboken plicktoge vore thet staar til eders
nade Epter thet en deel aff them är i eder nadis dagelige tieniste
etc Saa vorde her oc förkynnet twänne eder nadis breff til almo-
gen oc kwnnom ey finne med nogen skääl her något ryckte eder
nade pa fört vare i saa motte som eder nade förekommit är vthan
huad föge ther om rycktis sker aff tyske oc andra vtlandzske som
drage fra Stocholm ower land ther margehande tall före i then
motte Vthan aller thenne almoge är eder nade ganske godhvilig i
alle motte Som för ögen är i thenne hielp the nu haffue meste
part vtgiort vthan alt mootstand med en good wilie som vj för-
mode eder nadis embetzmen ytterligere eder nade varda vnderuisende
som ther innan nog förfarne äre Then alzmetig gud late thenne
hielp saa redelige oc med goduilie vtkomme j alle andra landzen-
der eder nade oc riikit till bestand och gode Then eder nadis
höghmecktighet verdis beskerma til rigisins oc alle tess inbyggers
longlige velferd Ex lincopia die sancti Marcellj martiris Anno etc
xxvij

Jo: diuina permissione episcopus
lincopensis ac holingervs in birkeuik

In vitulo

Kere nadige herre som eder nade scriffuer i thet senste breff
at eder nade förekommit är at nogre kyrkennes personer i thenne
landzende skulle haffue bekommit nogit obestandeligit rykte pa
eder nadis argeste, huilkit gud kenne iak ey nogerledis förstandit
haffuer annerledis än her holgers oc mitth breff inneholler Ville
eder nade verdis geffue mik swadan persone tilkenne skal han an-
tigel sig ther innan vnlede eller varde tilbörilige straffet epter myn
förmage Oc som edher nade scriffuer at eder nade haffuer budit
sadane gode persones Lerdom till ransaken etc Tycker mich altiid
pa eder nadis gode behag at the eder nade thet ingeffuit haffue,
haffue thet giort mere till at främie theris akt oc them till beskydd
än till eder nadis egit bestand Epter sadane nye Lärä haffuer varit
tilförende ransaket i monge consilie oc ther som ocristelig till in-
thet giord Oc förmoder iak at ingen förstandig man vill geffue sig
till yttermere disputering e moot all cristendomens beslutningh Om
eder nadis maiestat teckis nogit fram i thenne tilkommende som-
mer haffue nogit consilium prouinciale innan huilken tiid kyrken-

nes prelatj oc capitula motte komme till samman för thenne eller andra saker huar eder nade synes sig oc them lægligest vare bör vare epter eder nadis vilie oc iak mich altiid ther gierne epter retter, ödmywchelige begärendis at iak oc the fatige men kyrkennes personer i thette stikt motte Longlige nywte eder nadis högmectigheet för en cristelig gönstig herre Som eder nade oss altiid loffuat haffuer Oc iac altiid gerne vil förtiene epter myn förmoge Thet gud kenne then eder nadis staat oc velmage verdis förmeere till langlige gode förskyllen

5.

Niels Olsson på Skofteby begär att få sin afgift för förläningen af Dal minskad från 60 till 40 oxar. Dat. Skofteby den 18 Januarii.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 201 v.

Högmecthoge forsthe her göstaff med gwdz Nade vtuald Suerigis och Gottis konungh myn kærasthe Naduge herre ödmiwkeliga sendandis thetta breff

Min ödmiwkeliga och veluilioghe och tilplictoge troe thiansth nw och altijd tilförne senth med vår herra ihesu christo kærasthe Naduge herre fick iach edher nadis scriffwelse ath edher nade var begärandis ath iach scwlle giffua edher nade lx oxar vthaff dall hwad edher nade vil icke haffue med mik fordragh thaa vill iach edher nade gerna giffua, baadhe iach edher nadhe ganska ödmiwkeliga, om edher nade vil för ens haffue thee oxer för dall ath edher nadhe vil vnna migh for xl oxar ellers ær dhet mik ganska nær för thij iach faar inthe par oxa mynne en xx mark her paa dall eller annerstadz her j landit, kære naduge herre som j vel vithen ath erich stage haffuer en parth paa dall med megh kære naduge herre ramer mith besthe j thesse her motte och j all annan ther ær myn stora tro til edher nadhe her med edher nade then alsom-mectugaste gwdd oc Sancte erik konungh befallandis til euigh tijd Scriffuit paa myn gårdh skofftheby fredaghen epther xx^e daghen jwl År mdxxvij^o vndher mith signethe

Nielss
olson

Konungens svar härpå, dat. Upsala den 20 Febr., se förut sid. 63.

6.

Biskop Hans Brask skrifver till alla städer i Östergötland om handeln med Holländarne och om hvilka varor, som till utförsel äro lämpliga. Dat. Linköping den 22 Januarii.

Riks-Registr. A, fol. 142 v. — Förut tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 68.

Ad omnes ciues [ciuitates?] in östgotia de aduentu Hollan-
dianorum

Sinceram etc Vedher synnerlige gode vener at epter vor nadi-
ge herris befaling gefvud eder at kenne at hanss nade haffuer
faat goede behagelig tidende aff the herrer i holland at med första
vpit vatn är förmodendis til Stocholm oc flere hampner her i Ri-
kit skep fran them i holland med alzskons godz oc köpmanss vara
Riikit och then menige man till nytte Oc vore ty hanss nadis raad
oc sinne atj oc alle thenne städer villen betenke j tiid hurv saa-
dane skep losses skulle at the motte her faa lading vtaff landit i
gän med nagen saadan vara holke the begäre som i finne i thenne
innelyckte scrept Börie the vänies hiit medh mögligit kööp Thaa
törff man ther ower ey miste Skep Godz oc folk som tess värr
opthe skeer till siöös, her innen varer förtenkte till thet beste
Som vj altiid aff eder förmoode Thet gud kenne Then vj eder alle
till euig tiid befale Ex lincopia die sancti Vincentii martiris Anno
etc xxvij Solito nostro sub signeto.

Thenne vare tiäne
i vestrallandhen

Master om xvj eller xvij fampna longa oc xxij twär händer
tiocka

Jtem botnabräde vtaff for eller eek oc Räpthe

Jtem tiära vel tiocka

Smör

Oost

Jster

Kökenfett

Traan

Ffläsk

Korn

Rog then väl törket är

Järn och helst Loppa järn eller järn teener

Oxa	}	huder heller saltada än törra
Koo		
Bockskin		
Getskin		
Kalffskin		
Grawärk		
Härmeliin		
Ælgxhuder		

Se konungens bref till biskopen, af den 13 Jan., tryckt sid. 31.

7.

Biskop Hans i Linköping skrifver till konungen att han ej hafver tagit sig af den nya lärdomen, försäkrar att han ej har något tryckeri inom eller utom landet, och beder konungen att han måtte styrka kyrkan och hennes rätt, m. m. Dat. Jönköping den 8 Februarii.

Riks-Registr. A, fol. 144 v, och C, fol. 199, der dock «kalffen» fattas. Här återgifvet efter Registr. A. — Förut felaktigt tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 78 och i Celsii Mon.-Pol.-Eecl. 17.

Responsales ad literas regis que folio 146 habentur infra

Cum humilima mej recommendatione etc Högmectig förste oc K: nadig herre Jak fick nw j dag eder nadis scriffuile i huilkit eder nade rörer om min scriffuile til vpsale etc tha vet iak mik inthet annat haffue scriffuit æn thet iak vill vara til swarss före för gud oc eder nade oc huar cristen man Om then lerdom som eder nade scriffuer ther oppe preddikis haffuer iak mich inthet her til afftagit Ty at iak inthet aff hanom hört haffuer vthan en tiid nogit föge i eder nadis nærwara, Æn tha at till somme aff the article som tha rördis folde ingen fast grwnd aff mitt föge sinne Doch haffuer iak lathit them ther med betæme som thet tilrörer Oc haffuer iak alrig loffuat eller tilsakt eder nade nogit annet om the nye lære etc æn thet en rett cristin man bör at holle Som iak oc nest gudz hielp gerne holle vill epter myn ytterste förmage Oc thet eder nadis högmectighet ær föregiffuit om nogit prænterij antige inlændis eller vtlændis pa mine vegne antige om viiser böker eller nogit annet ær ey i myn makt them thet förtage ther swadan osanning stemple helst in för eder nadis högmectighet Thet the doch aldrig bewiise kwnne e huru gerne the thet göre ville Jak haffuer opthe Keriste na: herre ödmychelige bedit oc raat eder nadis högmectigheet aff myn raadz eed som en tro vndersaate borde göre

sin rette herre at eder nade ville verdis epter eder konungxlige eed oc lyffte styrke then helge kyrke oc hennes rætt oc lathe alstingis bestaa om then nye lære til tess om henne vorde ransakat aff then almennelige cristne kyrke ther alle cristne herrer oc förster bode andelige oc verldzlige eller theris myndoge predicatores bör vare tilstædis Som oc skedde j thet siste consilio i konung Erickx tiid af pomeren, huad cristinhethen tha ville vnderga eller samtycke om swadane nye læære motte tha huar man holle vthan straff eller synd Besinner oc eder nade yttermere æn iak kan scriffue at om æn all kyrken i Sverige vore fulkomplig i sin ledemoot med vigde biscoper etc oc nogit ville beslute om nogre sadane lære som heele cristenhethen vore anrörendis helst vthan fulle befaling huad the ville oss föreholla eller ther aff tage helst meden thenne nye lære haffuer i sig swadane article som cristenheten haffuer tilførende dömpt vare orett oc otrolige Thetta scriffuer iach ey i the motta att iak vill affrade thet consilium prouinciale eder nade besinnat haffuer at thet iw maa skee epter eder nadis læglighet oc vilie Then alzmetig gud verdis holle eder nadis persona oc Suerigis riike i langlig makt oc velmoge Till huilkit eder nade skal altiid finne mig veluilig then föge tiid mik staar tilbage Ödmychelike bedendis at eder nade ey ville sæte tro til them ther mik besæie med swa mykin osanning Citissime ex Jönecopia 8:a mensis februarij Anno etc vt supra

Johannes miseratione diuina
Episcopus Lincopensis *)

In vitulo

K: n: herre Jac haffuer talat till mitt capitel oc them ther kyrkennes haffue i værie om the[n] monstranciam oc eder nadis vilie Oc epter thet at ingen sagde sig ther aff nogit veta sidhan then doo henne haffde i befaling Haffde iak ingen tilfelle geffue eder nade nogen fulkomplig swar som iak elligis gerne giort haffde thet gud kenne qui graciam vestram conseruare dignetur

Förestående bref är ett svar på konungens skrifvelse den 2 Febr., sid. 42 denna del.

*) Underskriften tillagd efter Registr. C.

8.

Biskop Hans i Linköping begär riksrådet Thure Jönssons råd i afseende på ett konungens bref, m. m. Dat. Sandhem den 10 Februarii.

Riks-Registr. A, fol. 145. — Förut felaktigt tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 81.

Ad dominum turonem iönson

Sinceram etc Kere her ture broder oc besynnerlige gode ven vj sendom eder thetta her innelyktæ breff atj moge eder rette ther epter oc strax sende thet oss innelykt i edert till baka Oc æn tha at vj alstingis gernæ hæfde varit j samtall med eder för mönga szaker Tha vethe vj ey om thet skulle vendis bode eder oc oss till onde som förre skedde i her Steenss tiid, Thet gud kenne vj nödikt ville geffue tiil nogen tilfelle antige tiil vort eller noger manss förderff, Ey heller gaa fra then helge cristelige kyrkes endrekt med nogre nye læære helst the ther förre in consiliis hæffuer varit dömd ocristelig, Vi sendom oc her innelykt vaar swar, oc epter vi gerna vorom vthan allan owilie oc mistycke, hæfde vj gerna edert gode raad oc sinne, ty at *ingen ær good radgeffuere i sinom egnom sakom* Görer ty vel oc biuder oss tiil thet beste raad her innan, Vor engeste hoxswalen ær at vj vethe oss för gud osakan, oc viliom ty ey tage oss nogen sak aa bak e huad oss kan ther ower henda Sæthende all ting i gudz försynn oc hender Then eder verdis beskerme fraa alt onth tiil euig tiid Helsen vor fadder med monge gode nætter aa vore vegna Citissime ex Sandeem Anno dominj Mdxvij Die Scolastice virginis Solito nostro sub signeto

9.

Arvid Westgöte återtages i konungens vänskap emot borgen för sitt välförhållande. Strengnäs i Februarii (18 Febr.?) 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 360.

Anno dominj mdxxvij samtingx mändagh j Strengnes then tiid war keriste nadoge herre gaff arffuith vesgöte venskap ræckthe her electus samme stadz och johan tureson hænder för honum att han skal icke annerledis bewise siigh mott vår nadige herre och rikit æn som en tro oc rettfærdugh man bör ath göra

10.

Konung Fredrik af Danmark underrättar konung Gustaf att Peter Pathin blifvit förbjuden att något »arga» på kon. Gustafs undersåtar, m. m. Dat. Gottorp den 28 Februarii 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 220 v.

Högmechtige förste her Gostaff med gudz nadhe vthuald konungh til Suerige etc våre besynnerlige gode venn och kære nåbo

Frederick med gudz nade danmarkis vendis och göttis konungh etc Högmechtige förste her Göstaf aaff samme nadhe vthuald konungh til Suerige vår besinnerlige gode venn och Kære nabo våre kærlich hellssen mett hwess wij mere goth formuge alle tijde tijlforenn, ffinge wij eder breff oc scriffuelse j dag lydhendis om en våre thienare petther pathinn ath han skulle haffua tijscriffueth eder vndhersåth vtj Calmarenn om v^o [500] mark som the honum låffuade före någhre fångher paa Guttlandh offuher then orffegde som hand etther tijlforenn giorth oc giffuit haffuher vndher siith oc flere godementz ingzegle oc ære ther före begærendis ath wij icke ville tijlstæde att handh eller noghôn annen skall noget stemple emellom thesse Righer emoth thet forbundth som giorth vor j malmö Thå giffue wij edher tilkenne ath samme pether pathinn ær nw sith hwerff vdij lanthepomernn oc icke ær her tijlstede wij ville tog lathe vnderuise honum ath han icke skal nogeth arge på någre edre vndhersåte ssaa længie han ær vdij vor tienisthe Thessligiste törffue icke hæller eder vndhersathe beffructhe thennom ath them skall nogher offuerfall skee her wdij voretth righe entiigh tijl land eller vand ydermere ænd våre egne kiære vndhersåthe medhen wij vele fasth oc wbrödelighen hålla then forening och forbindelse som giord war emellom thiisse Righer ij malmö j alle modhe, ther skule j oc edher vndhersåthe etther visselighan tilforladhe oc huess wij vedhe ath ramme oc vijdhe etther vndhersåtes gaffnn besthe velfærth göre wij alle tijde gierne her med eder gudh befalendis Scriffueth på vårth slotth gottrup then siiste dagh februarij år etc mdxxvij vndher vårth Signet

Se kon. Gustafs bref den 7 Jan., sid. 14 o. f.

11.

Magnus, electus i Skara, Thure Jönsson, m. fl. riksråd i Westergötland råda konung Gustaf att låta Lübeckarne sjelfve hemta de varor, som skulle dem lemnas i afbetalning på rikets gäld, och ej för närvarande sända några varor till Holland, samt tillstyrka konungen derjemte att tillsvidare behålla Wiken och ej ingå på kon. Fredriks förslag om ett herremöte med de danske. Dat. Leckö den 17 Mars.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 213 v. — Förut tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1665.

Illustrissimo principj ac domino domino Gostauo dej gracia Suecorum Gotorumque regj Electo debitissimis nostris cum reuerentia etc

Cum hvmlilima nostrj recominendacione reuerentia honore et salute premissis Högmeztugh försthe keriste naduge herre som eder nade rörer om then giæld eder nade oc riket etc pahænger, begærandis våre rådth ther vtj om eder nade skal skicke the lybske samme betalingh til handha eller the skule then sielffue hænthalathe, Kære nadige herre effther som wij fornimme j högmectigh förstis konungh fredericx scriffuise, ath Söffrin Norby oc skipper Clementh ære æn nw j theris vælmåghe pa edher nadis behagh synes oss besth vara ath the lybske stå faren, oc lathe sielffue then hænte oc værderas ephther som varen gælder her j riketh, oc theris egne liggjare her j landhit vitherligit ær, jcke ær eller vårth rådth ath nogher gods skickis ath hållånd, för samma fare skyld, Thet eder nåde skulle stå faran, oc sådane vare j några motthe forkomme, thet gwdh forbiwde, våre eder nade eller oss ey mögieligit beweka then menigeman ytermera draghe tijl swadana giæld, Om thet æn skulle værderas nogheth myndre æn thet nw går, våre thå then summa affskrapet oc the lybske stode sielffue faran, om eder nade them ther til beweka kwnne, Som eder nade oc högmectugh förste kung frederic röre om viken oc karsborgh, Haffue wij ey retthare forståath en eder nade skulle behålla then landz oorth, til thess eder nade haffde fyllesth för then bekostningh på Gottland sketh ær, och mene wij atth Malmö recess så lydha skall Thet bygt ær på karsborgh gjordis för thee siökiwffua kwngh Cristiærns partij icke skulle forhæria landit thet til ewentyr alth redo skedt våre, om then bygningh them thet ey fortagit haffde, thet oss hoppers wæl förklarar kan gönum eder nadis scriffuise, oc för then sake ey sætia noghet herramöte med them, thy komme

the til mwndz tå haffue wij tapedt oc bliffue bedragne som til förne skeedt ær, Som eder nade scriffuer om gærdhen ær honn mesthe parten vthkommen oc vele wij gerna tilhielpa hwar j sin stad, ath thet jgen står skall med thet försthe oss mögieligt ær redeliga vthkomma, Kære naduge herre j hwad motte wij kwnne vare eder nade til ödmiwgt tjänisth och langlighe bestand, giöre wij altid gerna thet gudh kienne, Then wij eder nade ewindherlige befalle oc alle hælige Suerigis patroner Ex læckiö die sancte Gertrudis Anno dominj mdxxvij

E K M V

deditissinj magnus electus Scarensis

Ture jönson riddare

niels olson

niels Clausson

axil paase

Tord bondhe

Se konungens bref af den 20 Februarii., sid. 66.

12.

Biskop Hans i Linköping skrifver till konungen, att riket fordom haft sina gränser längre in i Ryssland, der Sverige eröfrat Kexholms och Nöteborgs län, och att farligt vore om de gamla rågångarne mot Ryssland skulle ändras, hvarföre han råder konungen att hellre söka uppskof med afgörandet af gränsefrågan; de copior biskopen egde af underhandlingar med Ryssland öfversänder han; äfven underrättar han att det af Östergötland uppbådade manskapet skulle blifva alltför otillräckligt. Dat. Noor den 12 April.

Riks-Registr. A, 1521—1527, fol. 151. — Förut felaktigt tryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 110; likaså men utan »kalfven» i Fants handl. t. upplysn. i sv. hist. 1: 121.

Responsales ad d: electum regem super literis immediate precedentibus per eundem nuntium

Högmechtig förste k: na: herre Som eder nade scriffuer om then finske rese oc thet mööte med then stoore förstis senningebud om the raagonger oc landamäre e mellom finland och ryssland Huilke ragonger the rydzer longlige förarbetet haffue oc fast i K: Hanses tid huilken ther til gaff stoor tilfelle tha han stwn-dade her till riikit oc them endelss tilsakth haffde när han kunne komma till rikisins besitning för huilkit oc annet meere riikit sig

vpsatte pa thet siste e moot honom för hanss onde akt Jak haffuer her innen k: na: herre föge förstand Doch haffuer iak merkt at alle gamble Suerigis herra huars siele gud nade haffue altiid vinlakt sigh at vp sætie om saadane ragonger oc meent sig aff rette skole nywthe oclandrade sine landamääre the nu oc her till haffth haffue ty at riikit haffuer foordom lenger hafft in i rysland bode kexeholms oc nöteborgx lään oc them ryssomen vplathit med för:ne velkor Och bygdis ty i k: Eric lespes oc Birge ierls tiid ther inne eth slott aff Swenske men kallet Landzcrona Som then gamble croneca inneholler etc Som Gud förbiude ath te rydzer antinge med makt eller decktingen kunnè affhale riikena the raganger som theris akt är sedhan befrycktende om alt finland som eder nad ytterligere förstaar än iak kan scriffua Till ingen fast breff veet iak nogen skääl Om nogre copier aff nogra gamble och nye decktinger the iak haffuer kunnet owerkomme sender iak eder nade her innelyckta Thet haffuer iak oc hört the gamble seye at epter thet thee landzender vore bekreckthede som aff cristen-domsins fiender med väriende hand meenthe the epter lagen haffue til them fullan rett vthan alle synd Oc med bethre skääl än the danske haffue fra riikit halland oc skaane etc Mich synes at om the rydzer sig för eens nw försse til the ragonger at söueriin thet bekommit haffuer Oc at eder nade tha lage makt paa med nogre lempe än förlenghe tiden för k: cristerns oc flere rikisins merkelig legligheter, Oc saa pa thet aldra sista om inthet annat hielpe kunne theris verff plat affsätie at them foregoffues at eder nade ey stooode thet tillata för eder nadis cröning hellre än K: hans Oc tess för innan kunne eder nade nest gudz hielp finne rad Then eder nadis högmectighet late swnd och salig thenne resa lyckesamblige bekomme epter sin vilie Huad iak kan vare eder nade til tienest oc bestand gör iac altiid gerne Kenne gud Ex manerio meo Noor feria 6 post dominicam passionis Anno etc 27

In vitulo

Kere na: herre som eder nade scriffuer om the gode mäns folk som skole vare viderrede tha äre ey benempde i registret vthan henrec erlandson oc Benckt knutson vthan eder nadis dagelike embetzmnen thet sig ganske ringe vill förlöpe om saa kan behoff göris e huad eder nade teckis göre med the annen etc, oc om eder nade skulle sig ma forlathe pa the ryskes tolk är eder nade yttermere förständig än iak kan vare Oc syntis mik at eder nade haffde bather behoff ij än en epter theris segn ther förre

har varit i handel med them Thetta oc alt annet pa eder nadis gode behag ödmygelige bedendis at eder nade mik ey vende till ouilie thet iak eder nade saa ytterlige tilscriffuer huad mich synes eder nade anrörende vare thet gud kenne iac gör j en good akt then eder nade verdis lengge beskerme

I kanten står: Om rågongen emellen Finland och Ryssland.

Förestående är ett svar på konungens bref af den 7 April, se sid. 127.

13.

Riksråden i Westergötland tillskrifva konungen att de anse rådligast att ej påskynda afgörandet om handelsfördraget med Holländarne, och ej genast bryta med Hansestäderna, samt yttra sig derjemte öfver upproret i Dalarne. Dat. Lidköping den 1 Maji.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 234.

Jllustrissimo principj oc domino domino Gostauo diuina providentia Suecorum Gotorumque Regj Electo debitissimis nostris cum reuerentia etc

Humilimis nostris recommendacione reuerentia honore et salute premissis Kære nadige herre finge wij eder nadis breff om sancte Gertrudis tijd vthgiffuit Sammeledis befallingh med johan Turson och jacob krwme om the hållender och viken etc på eder nadis behagh för tijdsens kårtheth ath eder nade så hastigt sijth myndoga sändingebud til amsterdam icke forskicke kunne, tektes eder nade med eder nadis breff tröste them på then frijd the her til haft haffue och tryggeliga sökie eder nadis strömma och hampner på noghon tijd, att theris fulmectige sändingebud ther för jnnan til eder nade komma kunne Så kunne eder nade samfelliga med rikitzens råd forenas huat eder nade them inrymma wijl om then segladz och the eder nade jgien doch så ath ingen bepectelse görs på noghen benempd skips forläsningh eller vthlading, vthan ath eder nadis köpstæder forlåssa ther aff huat the formåge, Elligist om varan skulle forbiudis j landit til hållenders ladning, tha bliffue eder nadis och rikitzens köpstæder om inthe, på eder nadis trösth gåffue wij och jacob krwme för råd, ath han ingen stor bygning siig företaga skulle med almogens hielp ther nogen twnge eller rykte affginge, vthan aleneste ther han haffde nogon fara, skulle han befeste och forsware med thet mindste rykte honum mögieligit ær, så længe han får eder nadis scriffuelse ther

om, Som eder nade rörer om gården ath wij skulle scriffue the lybske til om the beuekes kunne, henne annama med theris fullmectuga sendingebudh etc Så snarth wij ther om med Mons brynteson haffue offuerseet huatt summan dragha kan, vele wij göra vårth bestha ther vtj, och huad suar wij fångandis varda, vele wij skicke them eder nade til handha Om the lybskes priuilegier etc fför these tidzsens lægligheth nw på färde ær, både inrikes och vthrykes som eder nade sielff berörer, ær icke rådeligith så hasteliga samma priuilegier forkränkie, efter gællen ær obetaladt, om anners skedde ær befrectandis storth obeståndt efterfylya vile ytermere æn wij nw betänkie kunne Som eder nade rörer om Dalarna, teckies eder nade them j noghon motte j gården fordrage, på thet ath the thess snarare beuekes kunne, afflæggia then obeståndige stemplingh the med then skalk hoss them beskyddes vplagt haffue Gudh forbiude the nogon opresning begynte, ær storliga befriectandis att manga skalka gåffue siig in til them, besynnerliga för then hårda tijd och armod nw j landit ær, och våre tha sidhan mykit verre ath stille, Motte thet och mangen mand vndgelle som gerna frijd och rolighet haffue ville, Thet then skalk benepner oss Mons haralson och ture jönson och flere som eder nade rörer, til nogot bestånd heller honum haffua vth giorth, skal aldrig med noghon sanning beuises, på våre sidhe huarken med ord, bud, breff eller stemplingh ey heller honum noghon tijd seet haffue thet oss vitherligit ær, Thet wij skulle benepnes til sligh stycker kienne gudh oss ther j forstackedt sker och vele læggie thet ærlige j frå oss som tilbörlogit ær Thesligis ther vthåffuer skicka varth opna breff ther vp effter eder nadis begiæran, ther vtj görandis vår orsegt, Som eder nade rörer om alles våres folk vele wij gerna vara fortänkte ther vtj haffuandis thet til redhe huar behoff giörs på eder nadis och rikitzens bestha Och j huad motte wij kunne vara eder nade til ödmiwgt, thænisth, och bestånd vele wij altijd gerna latha finne oss veluilioge thet gudh känne och alle hælge Suerigis patroner Them wij eder nade ewinderlige befalle med liff och siel Ex hiecopia die apostolorum philippj et jacobj Anno xxvij

E K M V

deditissimj

Magnus	Scarensis	Axiil påsse
electus		nilss clauson
Ture jönson	riddare	tord bondhe
nielss olson		

Förestående är ett svar på kons: bref af den 17 Mars, se sid. 100.

14.

Electus i Skara och Thure Jönsson förklara för innebyggarne på Kopparberget och i Dalarne, att daljunkarens påstående att han af dem egde medhåll är alldeles ogrundadt, hvarjemte de varna dalkarlarne för att lyssna till uppviglare. Dat. Lidköping den 1 Maji 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 235.

Vij Magnus med gudz nade Electus til Scara Ture jönson riddare Suerigis rikis hoffmestare helsum eder alla dandemen som byggia och bo på kåperbergit och j dalarne kerliga med var herre kære vener skule j vethe högmectige förste vår nadige herre haffuer scriffuit oss til ath then skalk ther til eder vpkommen ær j dalarne, kallendis siig juncker Nielss stenson, Siger för eder, att han skal vente siig stor hielp och trösth åff oss och nogre andre flere her j rikit, och wij skulle haffua giorth honum vth att göra nogon vpresning, och komme eder på nogon oråd, moth vår nadigiste herre, ær eder nogon sådane tal om oss påförth, thå skule j vethe j sanning ath thet ær oss skammelige och oredelige på lugit, och vile hålla thet, med vår heligandis edh thet wij aldrich haffde, bud, eller breff til honum, eller nogon tijd såge honum, j våre dage thet oss viterligit ær, Therföre bedie wij eder athj ingelunde vele settie eder tro til sadant tall, och lögn, oss på förth ær Thesligis rådandis och högieligan formanandis eder alle, attj icke lydhen nogre falske eller onde rådgiffuare, til nogon ond stemplingh, eller vpresningh, oss alla och menige rikitzens almoge til skadha och fordörff, och eder sielfue til stort fortal, som altijd her tijl haffuen ståndit ærlige och manlige som troe dandemen med eders inföde herrar och fædernes rike Kære vener ær eder nogon oreth eller offueruåld skedt Teckis eder giffue oss thet til kenne, vele wij thå gerna tale alles eders besthe för vår nadige herre ath eder skal vederfares lagh och retth, altijd vethe alles eders bestha, gagn, och beståndh effter vår formoge thet gud kenne och Sancte Erich konung them wij eder alle befalle til euige tijd hasteliga scriffuit j lideköping Sancte Valburgis dagh Anno etc mdxxvij vnder varth signet

15.

Riksråden i Westergötland, tillskrifva konungen om oroligheterna i Dalarne, den beramade riksdagen i Söderköping, och om kröningen, hvilken de önska ej längre måtte uppskjutas. Dat. Sundersberg den 11 Maji 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 235 v.

Illustrissimo principj ac domino domino Gostauo dej gratia Suecorum Gotorumque etc Regj Electo debitissimis nostris cum reuerentia etc

Humilimis nostris recommendacione reuerentia honore et salute premissis Högmetug förste kæraste nadugiste herre wij finge eder nadis scriffuelse dagen nesth effther sanctj johannis ante portam latinam, thet eder nade haffuer åffsath then findzska reisa, på thenna tijd, huilkit oss tycker ganska vel och nyttogt vara, och kan med gudz hielp ther före affsetties thet buller, och ondha agth, the j dalarna betänkt haffua, som eder nade sist oss tilkenna gaff, Thesligis om thet herremöte eder nade beramed haffuer stå skulandis j Suderköpfung, och ath wij skule lathe forkynna eder nadis opna breff för menige frelssmen oc almoge, æn doch tijden ær ganska kårth, vele wij gerna göra thet bestha ther om oss mögjeligit ær, Kære nadige herre eptther thet eder nade samman kallad haffuer menige frelsit, köpstadz mæn, och almoge, aff alth rikit våre alles våre ödmiwkeliga bön, så nw som til förne, ath eder nade ville verdes med thet samma annama sina kröningh, om thet våre j eder nadis leglighet så hasteliga skee kunne, Doch så ath eder nadis breff ther om en nw ofortöffuat vthginge kringom menige rikit, om thet ey vidare skee kunne, som tilbörlogit ær och gambla siduænie vareth haffuer her j rikit, effter eder nade ær så christelige och ærliga vthualde åff menige Suerigis inbyggjare eptther lagen, fforhoppendis nesth gudz hielp nær sådana eder nadis Cröningh ærliga och tilbörloga sked ær skal mykit obestånd och onda stemplinger ther med fortagis, och all godhet ökias, Ödmiwkliga bedandis eder nade vele vare wijd godh trösth Sætiandis alth eder nadis högste hop til alsmectigh gudh och alle Suerigis patrons bön, Kære naduge herre huar vij kunne vara eder nade til ödmiwkt tro thænisth och bestånd, skal eder nade j alla motte finna oss veluiliogh til med liff och magt, så santh oss gudh hielpe, Then wij eder nade ewinderliga befalle med liff och siæl Snarlga

af sundersberg feria sexta proxime ante dominicam 3:am pasche
anno dominj Mdxxvij

E K M V

deditissinj

magnus electus Scarensis
ture jönson riddare
Axel påsse
nilss clauson
tord bonde
nilss olson

Förestående är ett svar på konungens kallelsebref till rikets råd, dat.
den 23 April.

16.

Biskop Hans i Linköping underrättar konungen, att han bekommit dennes bref rörande oväsendet i Dalarne och det till Westerås utsatta riksmötet, samt att han afsändt det till öfriga rådsherrar, och sjelf vill detsamma efterkomma. Dat. Noor den 18 Maji.

Riks-Registr. A, fol. 153. — Förut felaktigt aftryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 119, samt i Kröningsvärd's Diplom. Dalek. 2: 111, nro 399.

Responsales misse per eundem latorem videlicet Ingeuallum
hanson iuuenem eiusdem domini nostrj regis electj

Deuota ac humili mej recommendatione tam reuerenter quam debite premissa högmectig förste Kere nadige herre iak fik nu i thenne stwnd eder nadis breff om thet obestand ther en part i dalena företagit haffuer till huilkit the skole nest gudz hielp ingen makt faa swa lanckt myn förmoge recker Oc at eder nade haffuer ther fore vandlat stadhen till Vesteraars om thet möthe i Suder-cöping beramat var Oc ty haffuer iak nu strax lathit besende samme eder nadis breff till her holger oc the gode men flere at the them i tiid ther epter rette Som jak oc gerne gör om gud vnner mik helsen Oc huar iak kan och förmaa vare eder nadis högmeectighet till bestand at betage eder nadis oc rikisins skade vill iak altiid gerne late finne mik veluileg Thet gud kenne Then eder nadis högmectighet verdis beskerme fra alle onde Ex Noor die sanctj Ericj regis et martiris Anno etc xxvij Solito meo sub signeto

Se kons bref, dat. den 10 Maji, sid. 162.

17.

Mora och Orsa socknemän samt kopparbergsmännen underrätta Helsingarne att de nekat att på konungens befallning komma till Söderköpings herremöte, och uppmana dem att sända fullmäktige till Tuna landsting. Dat. Mora den 18 Maji 1527.

Efter v. Troils i Skrift. o. Handl. t. upplysn. i Sv. Kyrko- o. Ref. Hist. 4: 357 meddelade aftryck af originalet i Upsala Akademi-Bibliothek; äfven aftryckt af Kröningssvärd, Dipl. Dalek. 2: 114, no 401.

Vi epther screffna Mora Orssa och Kopparbergxmen helsom eder alle ware tro bröder och wenner ther byggia och boo i Helsingelandh ewinneligha och kerligha medh warom Herra Jhesu Christo Käre wenner haffwin [haffwom?] wi ffaath breff aff war Kwnung Göstaff Eriksson ath wi skulom komma tiil eth Herra motthe tiil Söderköpungh i Östergothlandh hwilkiith wi wedersadhum ffructandes ther wthij nager ylffwndugh ffalskheeth heller stemplan oss allom tiil skadha och fförderff som nw blijwer all fför lenghe tiil stath at kyrkior och klösther misth monstrancia och kalker och fllere clenodia som gudz embete skulle wpphalles medh ola-gherlik skatter vppa lekthe och lerdhe ydkelig wppalagdh och hwar dagh ytermer wppallegges och swarlighe twinges fför then wille tro Lwtherss skul som swa öfförnwsteligh ja i rikijth jndragin är alle crisna menniskior tiil stoor siäle wadhe och fforderff tiil liiff och siäl om gud medh syna nadher och crisna menniskiorss samfelningh och motestandh kan thet ekki fformena och fforwika och thet bestella i godha mottha Haffwin [Haffwom?] och wi samffelth eth landztingh standandes i Twna medh thet fförstha wi ffaa swar ffra edher ighen Och thy önskia wi gerna aff edher naghra men aff hwaryo sokn medh en ffarth tiil thet ffornemde landz tingh och samffelle oss ath bliffwa alle en man ää hwad wppa gonger som nw alle storsthe makth wppa ligger Her om gören som war tro är tiil eder och trogne bröder bör ath göre Eder här medh alsmätog gud befallendes Scriffwiid j Mora synedagen nesth epther sancti Ericj dagh anno Domini MDxxvij Vnder Jwnker Nils Stwres Signeth epther thy landsens Secretth war ekki tiil stedes.

Sigillet, i grönt vax, innehåller blott bokstafven N.

18.

Biskop Hans i Linköping skrifver till riksrådet och rikshofmästaren Thure Jönsson om Lübeckarnes privilegier, Scenskarnes benägenhet att förhastat sig i sina beslut, riksdagskallelsen till Westerås, lutherska läran, oroligheterna i Dalarne och Småland, m. m. Dat. Noor den 23 Maji.

Riks-Registr. A, fol. 153 v. — Förut felaktigt aftryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 16: 124, Kröningsvärd's Dipl. Dalek. 2: 115, no 402 och i Stockholms Magazin för år 1780, utg. af M. Svederus 2: 606 o. f.

Responsales ad d: turonem cum famulo domini electj sca-rensis

Kere her Ture broder oc synnerlig gode ven vj tacke eder för the breff och tidende i oss lathe forstaa bode om hollender oc viiken i Norge etc Aff huilkit vj tilförende platt inthet viste Jtem om the preuilegier som i tälge vorde the lypske beseglde förmode vj at eder drager vel til minnes at thet ey var aff vort rad, *at all theris vilie saa rndelige belefues skulle e moot laghen oc til Rikisins oc tess inbyggeres förderff i monge punkter* *) Oc haffde ty bether varit then förste vredhen än then siste oc med minne vmtall Doch lathe vj the vnge ther fore sörge som thet vthdricke skole Än tha at tilbörligere haffde varit leffue them thet som rikisins oc theris bestand meere til droge *Thet haffuer altiud oc langlige varit svenske manna skade At the haffue varit snare till at loffue thet them sidhan aangrat haffue, som vj dagelige rööne* *) etc Vor nadige herre screff oss til om tess mötes förvandling aff Södercöpfung till vesteraars Oc twiffлом ther före epter hanss nadis scriffuise huad ther vill med fölie om the dalekarle haffue nogit ont i hogen, Till huilkit oss synes them haffue ther större tilfelle Doch om thet stode till vort rad syntis oss at hans nade skulle heller vmbere nogen deel aff then hielpeskatten än ther fore geffue tilfelle til nogen inbyrdis vpresning ther ganske twekelig ville vare hurv hon kunde lyktis Helst för then nye läre the lwterske her indragit haffue Som vj förmode i dagelige höre aff then menige man saa vel som vj Gud förlathe thet them aff vort clerckerii som all then owilie bruggit haffue med theris nye ewangelium som luther haffuer dragit vndhen benken Epter hertug Jöriens breffs lydelse etc Thet är vel sant at om dalekarlena finge noghen affgift i then skatthen, ville thet monge försma som her oc annerstädz

*) De cursiverade orden äro i registraturet understrukna.

hanom haffue redelige vtgiffuit Oc ther fore tage sig framdels ep-
 ter them som till hanum nekät haffue Ther doch mykit ont kunne
 epترفölie Doch ther emoot ville monge dandemen segie the bethre
 förstand haffde at dalekarle oc alle andra haffde ooret ther i swa-
 dana trongemole sig ey ville *samfelle med Rikisins rad oc menige
 rikisins inbyggare till menige Rikisins beste* *), I vethe vj haffue
 k: Cristiern pa halsen och hans medhollere oc flere bode danske
 oc lypske Saa at ganske twekeligit är hurv lenge theris förbund
 holle vill Oc ligger ty alle störste makt paa aff säthe all then
 deel som kan drage till inbyrdis owilie, oc holle huar anner sitt
 lypthe breff oc insigle oc Rikisins gamble frühether, tesliikis oc
 then helge cristelig troo vid makth som cristne men bör at göre
 Tha varder oss nest gudz hielp inthet til skade Elligis sta vj ey
 alenest i fara med the för:de, vthan iemwel med alle andre cristne
 försterlandh oc riike som thenne nye falske läära cristelige försake
 etc Jtem thet then skalk i dalena seger sig förmoode bistand aff
 eder eller nogre andra gode men i riikit at faa sig ther med bi-
 fall, huilkit han elligis til äwentyr ey bekomme kunne Säter ingen
 then troo till ther nogit gott veet anner än then som bäter troor
 hanom än eder Thet samma stycke haffue Danske men longlige
 bruket her i riikit Oc giort ther med her inbyrdis mykyn twedrekt
 med huilke the haffue främiet sin onde akt riikit oc oss alle till
 skade Huad troo kan en man sätie thill then som ingen troo säter
 thill hanom, Oc är ty radeligit swadane missloffuen affsäthe Vi
 ville gerne drage oss vp till thetta mööte e hurv vj kunne e huad
 oss ther ower viderfaris kwnne vthan vj faa nogen the merkelig
 förfall vi nu ey affwetha, her ymbles ille om en part aff the Sma-
 lenninger oc är kommit för rykte at her ture trolle är skothen,
 oc om sa är som rykthet gar twiffle vj huad gester vj kunne faa
 i vore fraaware, gud foge all ting till thet beste Oc begärom ty
 her innan edert gode raad oc synne her med eder then alzmectig
 gud befalendis till euig tiid Helsen h: Ingeborg vor fadder oc la-
 ter ecke Jacob **) glömmie thet han haffuer lerth Ex Noor 23
 Majj 1527

*) De cursiverade orden äro i registr. understrukna.

**) »Tursson på Grensholm». Hogenschild Bielkes anm.

19.

Pether Pathijn, förut öfverste höfvidsman öfver konung Gustafs tyska lansknektar, söker att försvara sitt förhållande under den tid han var i konungens tjänst, sin rymning ur fångelset och sina våldsamerheter i Skåne, fordrar betalning och ersättning af konungen och af borgerskapet i Kalmar, o. s. v. Dat. Slesvik den 1 Junii 1527.

Efter originalet, inhäfdadt i Riks-Registr. B, 1523—1528, fol. 383.

Ether nadis högmegtughed myn ydmyge tieniste altiit forszentt mett wor herre Kiere nadige herre werdis ether nade at wiide att som ether nade nu siist haffuer tillscriffuitt högbörne förste oc högmegtiige herre her frideriick mett gudz nade danmarcks wendis oc göttis konung etc myn aller kieriste nadige herre noger ærende om meg ther meg ære anrørendis oc besønderligen ther iblandt berørdt the mangfoldiige gunster oc nader ther ether nade meg bewist oc giortt haffue serdelis wthij thett att ether nade gjorde meg tiill öffuerst höffuitzmand offuer ether nadis tyske landzknegtte som ether nade skiickett tiill gottland . Oc att Jeg ycke saa redeliigen oc tilbyrligen holdt meg hoss then menige hoff [hop?] som meg burde oc ether nade meg tiilltrodt haffde etc Tha giffuer ieg ether nade ydtmygeligen tiill kiende att ether nade wel self wedt huor hordeligen ether nade meg ther om baadt och formanett att Jeg schulle tage meg then wmage tiil oc ware ether nadis offuerste offuer samme landzknegte huilkett gudt kiende at Jeg haffde gerne waret thett quitt ther som ieg thet ycke giordt haffde fore ether nadis bøn skuldt

Som ether nade scriffuer om meg at Jeg ycke haffuer saa troligen oc ærligen tientt ether nade som meg burde Tha hopes meg tiill ther som Jeg maa nyde myn orszage att ieg haffuer saa troligen ærligen oc tilbyrligen tientt ether nade att Jeg wiill ware thet bekiender fore gudt oc all we[r]lden ehuor thet meg tiilsiiges

Ythermere som ether nade scriffuer om meg at Jeg ycke haffuer retteligen handlett mett then menige hop paa gottland Saa at Jeg ner haffde kommett ether nade then menige hop paa halshen oc at Jeg haffde agthett att wille forpanthet ether nadis skytt Skiib oc ædele mend vthan all skell oc rettighedt kiere nadige herre huo som helst ether nade thette forsagtt oc wnderwist haffuer at Jeg saa wredeligen schulle haffue handlett emodt ether nade the haffue meg thet paa sagt wden all relighedt oc wden all skell oc jeg thet aldriig haffde i hug eller synde at wille gøre saa-

danne whørsamme stycke oc aldriig nogen meg thett tiilsagde eller skiildte ther fore then stund ieg wor ther i Riigett hoss ether nade En dog ieg bleff ther fangen for wden all sag och aldriig ieg motte fange att wiide for huadt szag Jeg fangen bleff Oc szende Jeg tiill ether nade (som ether nade well fortенcker henrick biildenhusze gotskalk lund oc hans skermer oc wor ydmygeligen begerendis at Jeg motte fange att wiide huor fore jeg fangen wor oc Jeg motte thet ycke fange at wiide oc ycke heller Jeg thett wedt paa thenne dag

Sammeledis er ether nade well witherligit att laurens siggeson Bernd van meelen oc Jost Koodiiss gaffue ether nadis landzknegtte forloff paa gulden oc ycke the haffde theris betalning ther mett thennom huilkett Jeg thennom hordeligen forrodde at the thet ycke gore schulle paa thet att ether nade ycke schulle fange nogen skade entigen paa skytt eller skiib huilkett thet gudt kiende at Jeg gjorde wthij en godt meening

Thesligest som ether nade scriffuer paa meg at Jeg schulle haffue giortt mytterij oc forræderij then stund Jeg vor y ether nadis tieniste kiere nadige herre huilke som helst ether nade thette forgiffuit haffue oc meg paa dictett the haffue spardt theris sandhedt oc meg thet paa sagtt fore ether nade wden skell oc Redelighedt oc schulle the thet aldriig bewise mett nogen redelig mand oc Jeg aldriig haffde thet i hug eller synde at ville gore ett fensexell att jndholle wthij stocholm oc [om?] thed ycke wfore] före ieg bleffuett eskett aff Jonker Johann eller anderste[dz] jndmanett Meden peder haare [haard] lodt tage meg m[ed] woldt oc magtt oc lodt føre meg tiill szortesø Oc bødt Jeg meg tiill att sette i torn och Jern at h[an] ycke saa skendeligen schulle forføres oc thet motte [nu] engttett hielpe Och sagdes fore meg at Jeg sch[ulle] føres tiill telge och ether nade wille Raade mett [meg] om knegttene oc Jeg schulle samme dag egen komme tiill Stocholm huilkett meg ycke holtis Meden Jeg bleff weldeligen mett magt fordt tiill szortesø och mener Jeg ther fore huerken att ware ether nade eller nogen anden nogett fensexell pligtug at holle paa szortesø oc aldriig Jeg haffuer loff[uet] ether nade eller nogen anden at holde ther nogett fensexell Thij setter Jeg jnd tiill ether nade oc huer Redelig mand om meg burde att holde ther nogit fensexell epher thij Jeg bleff tiidt saa weldeligen fordt oc aldriig loffuet nogen mand then fensexell at holde thij ieg meg ther dagligen befriigthet at komme om halszen wden all skiildt oc brødt oc ther f[øre] gaff ieg meg ther fran oc Jeg siiden bleff gribe[n] oc kast i torn

oc twingdes tiill at gore orfeyde oc aldriig ieg motte faa at wiide huor for Jeg wor greben

Jtem som ether nade oc scriffuer att mytt Signet bleff tagett fran meg ther Jeg bleff greben oc ther dog aldriig bleff nogett mett beszeglett meg wwith[en]des eller tiilltuingt mett offuerwoldt Tha wore Jeg ther mett well tiill fridz . at thet ycke skedt w[ar] oc engttett ther mett wore beszeglett meg wwithendes

Dog haffuer burgemester[en] i Calmeren obenbare sagt fore meg ath the aff Calmeren haffue mytt beszeglede breff lydendis som for:nett stor huilkett Jeg aldriigh badt beszegle eller aldriig Jeg aff wedt

Jtem som ether nade forgiffuer huorledis at Jeg haffuer handlett mett myn keriste nadige herres konung fridricks wdersotte wthij Skonne Tha er thet danmarcks riigis Raadt wthij skonne oc huer mand vitherligt thet ieg haffde mytt redelige pasbordt oc affskedt aff kongelige ma:tis myn nadige herris staadtholler wthij skonne Saa at Jeg motte giffue meg jnd wtij Sueriige Oc ther Jeg kom i Bleginge tha wille bönderne offuerfalle meg oc slaa meg tha noddis Jeg tiill at affwerge myn liiffs faare oc kand huer redelig mand besynde att ieg ycke wor pligtug at lade meg slaa ihiell Saa er thet nu myn ydmyge bøn tiill ether nade att ether nade wiill werdis tiill oc gunsteligen annamme thenne myn wskiildning wthij thett beste oc wille nodeligen betencke seg oc giffue meg oc myn broder vor betalning oc thesligest att Jeg motte fange myn betalning aff ether nadis wdersotte i Calmeren epher the obne beszeglede breffs lydelsze ieg oc myn broder haffue aff ether nade oc aff them wthij kalmaren oc ath ether nade wiill werdis tiill at giffue meg ether nadis scrifftelige antswor her paa huor tiill Jeg meg forlade maa thett wiill Jeg egen mett ether nade villigen fortienne

Jtem ther som ether nade wiill skiicke ether nadis oc ether nadis wdersottes i Calmeren fuldmegtuge mett fuldmagtt tiill högborne förste oc herre her fredericks danmarcks etc konung myn keriste nadige herre eller . . . .*)

Ythernere haffuer ether nade tiilscriffuett kongelige ma:t tiill Danmarcken myn keriste nadige herre att Jeg schulle haffue giortt ether nade en orfeyde beszeglett mett mytt egett oc andre gode mends Jngeszegell Tha werdis ether nade att wiide at ieg en nu beclager thet samma at Jeg vor fangen oc greben wden all orszage

*) Meningen är ej afslutad.

oc wor Jeg nødt oc trengdt tiill at gøre saadan orfeyde Oc haffuer Jeg en nu aldriig giortt emodt samme orfeydhe Oc ey nogre andre gode mend haffue beszeglett samme orfeyde mett meg thij Jeg haffuer ther tiill engen om bedett Dog lyder samme orfeyde ycke som Jeg forszeglett haffuer thett ether nade oc ether nadis vndersotte ycke schulle betalle meg oc myn broder the penninge the ære oss bode pligtuge huilkett ether nade oc ether nadis under-sotte i Calmaren ycke en nu betallet haffuer oc ieg oc myn broder haffue ether nadis oc ether nadis vndersottes i Calmeren breff oc szegell paa

Jtem antwordett Jeg Burgemestere[n] i Calmeren Dirick kleysze v^o [450] gyllene klippinge wtij godt tro oc loffue at gemme oc ther tog samme borgemester aff lxxx gyllene vthij konung Chrestierns klippinge wdtoffuer then tro oc loffue Jeg fick ha-num myne penninge at gømme Oc siiden tha kraffde Jeg for:ne Borgemester wthij lubeck wthij her henrick falkens huss ij^o [200] gyllene som Jeg haffuer Calmarns byes breff oc szegell paa Tha suarede meg for:ne Burgemester at ether nadis vndersotte i kal-meren haffue mytt breff beszeglet mett mytt signet saa at the schulle giffue ether nade samme ij^o gyllene, huilkett breff ieg aldrig wdtgaff eller beszegle lodt mett mytt wiidskab eller villie i noger maade Thesligest haffuer samme burgemester wpslett myne kleder szadele swerdt oc andett hues Jeg ther haffde oc thet forkommit byttett oc parthet ligerwisze som Jeg haffde warett theris open-bare fynde oc Jeg dog tiidt oc opthe haffuer tiilscriffuitt for:ne borgemester oc thennem aff Calmeren om myn betalning oc myne kleder oc andett oc meg kand dog engen scheell viderfares

Som ether nade ythermere schriffuer at meg burde all then stwnd Jeg wor i ether nadis tieniste at hielpe ether nadis vnder-sotte tiill thet beste oc ycke tiill thet argiste huilkett ieg setter ind tiill gudt oc huer erlig mand at Jeg oc giortt haffuer

Oc saa som ether nade scriffuer om peder Rempe ath han wor fangen wthij søen oc at han wor ether nadis fange Tha wdt-wiszer well ether nadis stillebreff at alle Riiddermends mend schulle griibes tiill ether nadis hand oc alle borgere oc bønder schulle knegtene selfue Rantzwe

Ther tiill offuergaff ether nade meg for:ne peder Rempe att Randzwne wthij her Berndt bomhoffer oc her hermen plonnetzes Burgemesters oc Raadmends aff Lübeck offuerwarelsze oc siiden fremdelis gaff Jeg ether nadis vndersotte i Calmeren peder Rempe wdtoffuer oc the ther fore forszeglett meg for:ne ij^o gyllene

Fremdelis som ether nade scriffuer at ether nade haffde meg Jndmanett paa szorthesø oc Jeg ther schulle holde mytt fenxell paa myn ære oc Relighedt som en erlig mand burde at gøre oc at Jeg schulle rømdt ther bortt om natte tiide etc Tha werdis ether nade at wiide att Jeg aldriig haffuer loffuett ether nade eller tiilsagt nogen fenxell oc ey heller tiilsagt nogen mand nogett fenxell tiill ether nadis hand i noger maade Meden Jeg loffuett oc tiilsagde wden all skilding oc szag Jonker Johan greffue tiill høye tiill hans nadis marsk eller tiill Burgemester oc Roodt i Lübeck eller Dansken tha wiill Jeg ther stonde tiill rette fore thennem fore alle the skydinger ether nade oc ether nadis vndersotte haffue meg at skilde oc tiill at thalle mett rette oc plege ether nade oc thennem lag oc Rett hues mig forfyndes epher lagen Her mett ether nadis høgmeztughet stadt liiff oc R[egemente] the helliige trefoldughedt befallendis Scriffuitt wthij Slesuig løffuerdagen nest epher wor herres hiemmfarts dag Aar etc mdxxvij

Ethers nadis ydmyge tienere

Pether Pathijn

Utanskriften: Högmeztuge herre her Gottstaff wdtuoldt konung tiill Sueriige myn nadige herre ydmygeligen

Spår af sigillet förefinnas.

20.

Konung Fredrik af Danmark till kon. Gustaf, till förmon för Peter Pathin. Dat. Gottorp den 1 Junii.

Riks-Registr. C. 1526—1529, fol. 252. — Förrut tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1668.

Hogmeztig herre her Göstaff med gudz nade vthuald konung til Suerige vår besynnerlig gode wen och Kære nabo

Ffrefredic med gudz nade danmark[s] vendis och götis konung etc Hogmeztig herre her göstaff aff samme nade vthuald konung til Suerige vår kerlig och venlig helsen och alth gott hues wij fornwæ forsenth med vår herre Kære herre nabor och synnerlig gode wen finge wij nogon tijd sedhan forliden eder scriffuelse om oss elskelig pether pathin vår hoffsinder vtj huilken j gaff oss tilkenne ath forne peter pathin vdj nogon athskyllige måther haffuer icke handlet tilböriligen emoth eder och eder vndersåther tha giffue wij eder kerliga tilkenne ath then tijd vij finge eder breff och scriffuelse ther om thå var samme pether pathin icke hoss oss tilstædie

mædhan han var hans verff vtj tyskeland och nw han kom til-
 stedie igen tha lathe wij honum see och læse samme eder breff
 som j oss om honum tilscriffuit haffuer tha vndskyldte och orsa-
 kade han sig strax hoss oss ath han sådana vñoresamme och
 vskælige stycker aldrich betænkte eller haffde j sinne ath vele
 göre och beretthe för oss ath honum sådane vqwemmelige stic-
 ker på sagt haffue för eder the haffue icke thet giort med no-
 gon skæl eller redelighet som wij formode ath han eder sielff le-
 lighiet och syn vskilloghett ytermere tilscriffuit haffuer, och var
 ther före åff oss begærandis ath wij aff synnerlig gwnst och nade
 ville tilscriffue eder athj ville honum och hans broder nadeligan
 ansiee och giffue them theris betalning hues j och eder vndersåthe
 j Calmarna them skylloge ære huilkit wij icke viste ath werie ho-
 num Thij bede wij eder kerligan och gerne atj för thenne vår bön
 och scriffuelse skyld vele vare honum j thet beste betænkt och
 nadeligan och gunsteligan honum och hans broder ansie och lathe
 them fonge theris betalning åff eder och eders vndersåte j Cal-
 marna efter thij breffs lydelse som ty haffue åff eder och Calmar-
 nes borgare Och ath han må nydhe thenne vår bön och scriffuelse
 gott atth thet vele wij vtj slige måde och anner kerliga och gerne
 med eder forskylle och bekiende Her med eder gudh befalandis
 Scriffuit på vårt slott Gottorp logerdagen efter war herres hemel-
 farts dag Aår etc mdxxvij° vnder vart signet

21.

*Konung Fredrik af Danmark tillskrifver konung Gustaf om rust-
 ning mot S. Norby, m. m. Dat. Gottorp den 2 Junii.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 251 v. — Förut tryckt i Chr. II:s Arch. 4: 1666.

Högmetig herre her göstaf med gudz nade vthuald konung
 til Suerige vår besinnerlig ven och kære nabo

Frederich med gudz nade danmarks vendis och göttis konung
 vthuald konung til norgie hertog i slædzuich holsten Stormaren oc
 Dithmarsken etc Högmetig herre her Göstaf med gudz nade vth-
 uald konung til Suerige vår wenlig kerligh helsen och alth gott
 huess wij formoe forseneth med vår herra kære nabor och synner-
 lig gode ven ffinge wij nw j dag eders breff och scriffuelse vtj
 huilken wij haffue formergt och forståndit atj haffue lathet beredt
 eder örlogx skip til siöts ath göra oss hielp och bistånd til ath

hålla siön reen med emott söffrin norby skipper Clemett eller andre begges thesse ridders fiender om nogen aff thennom sig företoge ath arge in på rigenne etc fför huilken eders gode mening til hægn och bistand wij eder gandzska kerligan och gerne tacke och wele thet vtj slig motte och anner med eder forskylle och bekiende bethendis eder kerligan atj vele hålde sådane eder örlugxskip til rede om nogott hasteligit på kommer wij haffue doch en nw ingen vissze tidninger förnwmit åff söffrin norby eller skipper Clemett ther wij eder om til scriffua kwnne medhan hues wij vtj framtidjen nogot aff them forfara thå vele wij lade giffue eder thet tilkenne Sammeledis som j scriffue atj kwnnen ingen suar giffue oss om then handel med viken vtj vårt rike norge förre en j haffue varit til råd och samtal med eders och suerigis rikis rådh ther om och handlad och rådt med them Så bethe wij eder kerligan och gerna ath nær som j så vareth them til ordz ther om atj tha ville lathe giffue oss thet med thet förstæ tilkenne Så atwj och vårt elskeliga danmarkis rikis råd tha mwe vetha ath rette oss ther effter Tesligest som j scriffue atj tijdt och offtha haffue tilscriffuit oss om eder skytt och en nw begærandis atj motte igen komma til samma eder skytt thå giffue wij eder kerligan tilkenne ath som eder och vel vitherligit ær ath nw j thenna sommer nest forfaren och framgången ther wij med våre kiære tilhængiare och forwante the Lubske vthgiorde våre örlugx skip emott söffrin norby thå komme våre skip och the lybskes om bord med nogre åff söffrins norbys skip och finge nogre aff hans skip och skut med öffuerhanden och vårt och the lybske partade och bythe huess priss godz skip och skijt the så haffde tagit fron soffrin norby och thå kom samme skijt som ther thå ffands och eder tilhörde vtj the lybskes parth och del och wij ther åff inthet behålle aff samma skijt thet wij vethe Ytermere som j scriffue ath oss elskelig her trwd gregson ridder vår troe man och rådzfogte skulle haffua öffuerfallit en åff edra vndersåther och honum slagit och huggit så han bliffuer næpligan för Thå haffue wij nw tilscriffuit honum ath han skal latha straffa tilbörligan öffuer them thet giort haffua som vijd bör huilkit breff wij eder sende til her trwd gregersson Her med eder gud alsmectiste til eth luchsaligt regimente befalendis Scriffuit på vårt slott Gothrupe sondagen exaudj År etc 1527 vnder vart signet

Konung Gustafs svar, dat. den 1 Augusti, se sid. 285.

Regentinnan Margaretas af Nederländerna reversalbrief på ett handels- och sjöfartsfördrag emellan Sverige och Nederländerna. Dat. Gent den 29 Julii 1527.

Efter en samtidig copia i k. Riks-Archivet bland kon. G. Is bref. — Föruttryckt i Handl. rör. Skand. Hist. 1: 27 o. f. efter en felaktig afskrift i Nordiska saml. i Upsala akad.-bibl.

Margarethe Ershertochinne aff Osterrich hertoghinne och grewinne aff borgondien . . . .*) aff saffeye grewinne aff Carolois aff renan aff bangey aff vilars etc ffrw aff saluis aff mechelen och aff the landh aff bresse etc keiserens motiter (matertera?) och aff hans wægne regænthe vttij the landh szom fförschriuidh Allom tom szom tetthe breff sze schulle ware helszadh vetandis adh appaa then syttondhe Augustij aarom xv^c appaa thet ffæm och tiugundhe i lubech Oss elskelighe herrer hermannus sunderhusenn doctor raadh och mestare aff the requesten aff keiseren i hans lönlighe raadh Mester karneles begart lesenciaeth pensionari[uls] vttij amsterdams stadh gouarts raadman ij dördrecht och willem henrichson bormestare vttij enchhuszenn wid waar witerlichem och szamticke fförschriffne herrer widh gedeputeredhe aff hans landh aff brabandh selandh hollandh och ffreslandh medh then högwærdoghe vader ij gudij herre johan electus tiil erkebischope dömædth i vpszala och then wælborne herr johan graue tiil høyenn och brockenhusenn etc ffulmechtoghe gedeputerdhe och legater aff dörlychtige och stormæchtoghe vörsthe herre göstaff sweries och götis vtwaldh konungh Och mene Richszens raadh ij szwerie handeledh och optagidh hawe et ffrijt ffeligh bestaand in tiil pasche næst kommandis daa man skriuendis warder otte och tiugu inhallendis dædth the vnderszaater och inbiggare vttj keij:ke m:t landh sækerlighe maaghe tiil och ffræa ffare ij fförschriffne szweries ricke och ther vttij Conwersere och teress köppenschap hantere ij alle ander skat och twll æffter gamal sidwane Och ij licke motte sammaledis aater igæn the vnderszather vttij fförschriffne szweries ricke vttij vrschriffne key:ke Ma:t lænder paa Condisie adh the vndersather aff key. M:t schicke skuldhe deputerdhe om fför:nan tidh længer och widare ffridh eller bestaandh adh Reputere med mere Andere Condiszier ij de samma bestaandh breff beslutidh dær vttaff Reuersal breff appaa baadhe sijder gifne och omschiffte schulle wordhe pingxdaghe tidh Anno xxvj vttij bremenn tiil hwilkenn tidh och stadh aff wægne . keij. M:t och de steder aff hans ffor-

*) En oläslig, förvrängd öfers. af: duchesse douagiere, enkehertiginna.

schriffne landh med the reversale breff tiil adh omschiffte schickadh warid hawe Mester simon aff assendelff pensionari[us] och raadh aff then stadh leidenn then ther hawer ffundidh then Ersame höglærdhe Mester olawus Magnij Canich i vpsale och linköppingh Och Johan richart ridderman sendebodh tess fforschriffne korne konungx och rickens raadh hwilke ænn fforbidendis waare the reværsale breff aff szamma Corne konungx och richszens raadz med thet bodh the szade tiil skifftes adh komma och ginom motbör fförhindradh adh thet icke ffram komma motte hwar fföre then dagffærdh fförlathet och Commiteret wart tiil then fforste augusti vtinnan niborch vttij fforschriffne grawe aff höyen jurisdictis [jurisdiction?] Och icke tess mynder de fförnæmdhe sændebodh vttaff then korne konungh aff swerie æfter thet the fförelacht hadhe terress kredæense breff fförklaradhe med munnen adh fför:ne konungh om adh bewisze sin ffiith gönst och tienist tiil key:ke Ma:t och hans fforschriffne landh och vndersaather sielwær och hans kongelighe fförmaaghe giwidh haddhe adh göre fframledis ij all tiil kommandis tiidh ffriiheit och vnddragha aff all twller och vmgælldh aff szalstedh hwilke key. M:t vndersaater aff hans fför:ne landh y dy fforschriffne ricke szwerie fförendis wordhe Och ther tiil dhe belægniste hamna tess fforschriffne szweries rickis warandis stocholm kalmar syderköppingh nylösze aabo och wiborgh Och huru maangh schip tiill hwarie hamnen behöwes schulle tiil adh komme tiil hwadh tidh om aaredh Och adh then korne konungh schulle lathe tidh komme the wærer och köppenschap keiserens landh och vndersaater profütlickest och nittest waare med fflere artichlar schriffelige medh then fförnemde Mester simon öwerkommandis och repeteredh hwilke artickele nær oss sidde och then fforschriffne mester simon hördhe wij thil the samme mester simon Mester arenth aff gudz aduocath dij landh aff hollandh och ffreslandh gedeputeredh, hawa om tiil nyborgh adh reisze och ther szammestædes the fforschriffne reuelszale breff tiil adh omschiffte szom i brehmen schulle hawe sketh Och om adh ransaka samma korne konungens och richszens radz aff szwerie besiggeldhe breff i behöwelighe maatte aff fforschriffne ffriheter vttaff szalhet och teslickis licke ffrihet motthe giffwas appaa win yllidh och lijnnidh klædhe och thet the vndersater .key. Ma:t vtur fforschriffne hans landh schulle maagha hawe loff icke allenast vttij the fforschriffne sex hamnar vtan jæmwæl tiil alle andre stedær och hamnar ij fforschriffne ricke ffare moghe ffrij sæker oskaddhe tiil och ffræa och ther sammastads nær tom sielwe teres ffachtores liggare och med-

redare alle tid köpe och szælie ladhe och losse allehandre warer och köpenschap szaa ffrij szom the gealligerde tess fförschiffne rickes aff swerie sielwe appaa alle behörlighe toller effter gamell sidwane ij alle motte som the samma vndersather tess fförschiffne rickis fförorlowadh och tiillatidh war och ær vttij the fförschiffne key: Ma:t landh tiil och ffraa adh ffara vtan naagonn limitasie och thet then korne konnungh aff swerie thess fförschiffne keisers landh schulle wijlle ffördragha aff noger teress deputerdhe tiil honom adh schicke ij swerie æffter then handel ij lubeck fförökedh de pericule och længhe wægne [wægh] doch saa adh then korne konung och rickens raadh teress myndoghe legater szuldhe szende ij keijserens landh ffulkomlighe macht hawandis med tiilbörlich breff vttaff then fförschiffne stadhga Om længre ffrijdh och bestaandh adh göre och all mörkerhet adh fförklare ther hær æffter naagonn aatschynadh eller tuist aff komme motte, thet ær adh [och?] nær os kummidh och schickadh ær then fförschiffne Erwerdighe herre olauus Magni tiil vpszala och linköppingh kånijch med sægh hawandis tw breff thet ene besegelh med tw insigle tiil witnisbyrdh aff fförschiffne korne konung och richsens raadh aff szwerie paa then fförschiffne ffrijheit vttaff szaltedh giwidh then xij dagh ij Maij Anno xv^e sex och tiugw, och the andere breff alle ens besegldhe med tess Conungens insigle ij dathe then xvij ij aprijl Anno xv^e xxvij lydende och jnehollandis adh the vndersater wttaff the fförschiffne keiserens landh inkommandis eller aff ffarande vtur fförschiffne szweries ricke fför enn möglich lönn ffindhe schulle styrmæn och læydesskip ij mot the ffarlichem fför klyper och grundh och siöröware och tiil ad bewara om naagodh schip med teress goess ginom storm eller oweder okynnogh strandadhe eller wrach wordhe thet the allewægne achtandis och wælförsijth wordhe och aptagidh och antwordhe lathe giwandis ærbetis ffolked enn redhligh bærglönn Och off [om?] naagon aaff fförschiffne partij tiil wredhe eller obestaandh warte aapwæcht adh tha the fförschiffne landzskap sex maanadh tiil fförende thet fförbundh ffraa ordh tiil ordh twaa aaff richszens raadh ij szwerie opschriue schulle med et sekert budh innan enn vttaaff fförschiffne stæder komma lathe teslickis schulle the fförschiffne aff swerie aater om læthe wijthe innan amsterdam Och schulle the fförschiffne sex maanadh beginsnes paa then dagh och punct och begynnylsze aff fförschiffne aapskriffuylsbreff naar the annamas och icke appaa then datum naar brewen ere schiffne Och innan hwilke sex maanadhe fförschiffne bestaandh warandis och hollandis skal wordhe . kom-

mandhe then fförschiffne mester olawus lijcke rewærsale breff aater om adh hawandis Och doch szaa dhe fförschiffne breff alle medh richsens radz insigle icke fförsigelt eller giort ær i saadane motte szom ij bræmen och nyborgh fförklaradh och öwertaladh war szom fförschriuidh ær togh lickwæl hawe wij icke ijmotstaadh vtan hawa wij dy samma breff in Keij. Ma:t namen och åff hans fförschiffne landh annamadh och acsepteredh oss ffulkomlighe troandis then fförschiffne Corne konungh och otwekandes holdande thet han och richszens raadh aff swerie ij samma menijngh ære szom fförschriuidh . Ad wijtandis adh the vnderaater keij. Ma:t waar herre och frændhe ffrij sæker och vtan all ffare maaghe och schulle tiil landh och waten ij all tidh stæder och hamnar ij szweries ricke maaghe ffara tiil och ffræa och ffeligh handle ladhe och lossze kôpe och sælie med them sielwe teress ffactores liggare eller mædredare, alle handra gooss och köppenschap ij fförschiffne sweries ricke och andre landh och rum szom fförschiffne korne konungh vndergiffne ære Och thet szaa ffrij szom the inbyggare ij szamma ricke och teress geallicerdhe sielwe brucke maaghe appaa alle börlighe tinnss och twll æfter gammal sijdwane vtan then ena adh giwa mera ffriheth ænn then andra ij alle motte rickszens geallicerde aff swerie oc andre deres vnderdaner ij the fförschiffne keij. ma:t landh ij licke maatte aater om ffrije och uutandis wordhe behollandis som hær fförberördh om saltedh hwilkidh ij fförschiffne ricke schall wordhe fföradh ffrij aff all twll och vngældh bliwe schal icke ijmoth staandandis nagre eller nye ordiansie ther imoth adh göre licke szom ij bremen trachterth och handledh er som tess kredense breff fförklarær och ij thet fförschiffne breff ij dathe then xij Maij Anno sexochtiugw vtwisar och fförklared staander Hoppandis dær tiil adh samma ffrihet och geexstenderedh schal wordhe tiil nagre andre warer tiil nytte profijth och mene wælfærdh vtaff then behowendis och fförderingh paa köpenschapen szom wij then fförschiffne mester olawus ij waare nærwarijsze myntlighe hawe latidh sæije och fförklara Om thet samma ij thet bæsthe then korne konungh och sweries rickes raadh öwer adh fföre ij licke motte aff the styrmen och leideskip och bærglön bredare specificacie aff the fförsagde rum och plutzer Hwar man dem ffindhe och bruche schal nær then korne konungh och richsens raadh fförklaradh schall wardhe och then vpskriffuilsze aff fförschiffne sex maanade ij maatte szom fförschriuidh Hwilkidh ij amsterdams stadh wid fför:ne korne konungh och richszens raadh med et wist budh schriftlighe och witterlighe gö-

ras schal warde til then statholdare presidænt och raadh aff hol-
landh ij hagænn residerende Tiil wtnisbyrdh hawe wij waart se-
gijl widh thette rewersale breff latidh hænghe och tiil tess fför-
schriffne ær belewadh adh naar saa sker then korne konungh och
richsens raadh aff szwerie teress öpne breff aaff fförschriffne ær
ij tiilbörlighe fforme besegelt oss owersændis thet wij hans ffolkh
aater om ther vttaff andre och licke rewersale breff aff wægne
keyserens waar herre och ffrændhe och aff hans fförschriffne landh
nempligh aff the stæder aff andworpen dordrecht harlem delfft lej-
den amsterdam mijddelborgh och sijrkese schulle göre expedire och
leffrere gividh i den staden gænth appaa then xxix dag Julij Arom
tusende ffemhundradhe och siu och tiugundhe.

23.

*Rådsherrarne i Westergötland, jemte öfriga adeln, köpstadsmännen
och allmogen i samma landskap uppmana kyrkoherdarne i Tuna
Orsa och Malung i Dalarne att personligen infinna sig hos kö-
nungen och fria sig ifrån beskyllningen att hafva deltagit i dal-
junkarens uppror. Dat. Skara den 21 Aug.*

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 256.

[Vthaff Schara]

Onsdagen nest epeter assumptionis

Vij epeter:ne Mons med gudz nade Electus til Scara Ture
jönson riddare nils olson nils claffueson axel posse och tord bonde
aff rikisens råd Ture Erichson Mons brwntheson Söffrin kijl Seuid
ribbing torsten brwnson matz kaffe Eric stake Iacob krwmmen Jo-
ren linderson per bonde harald knuthson anders stenson Eric sten-
son torsten nilson och suen sting frelsismen och tesligis köpstads-
men och menige almogen som her forsamblade ære j Scara vthaff
alth vesthergötland Helse eder kyrkioherrar her lars j Tuna her
Sten j orsza och her olaff vtj malong vppe j dalarna kerligan
med var herra wij giffue eder tilkenna Ath almanneliget rop och
ryckte eder på hænger atj skulle haffua varit vållandis med råd
hielp och vndtsetning til thet vpror och obestånd som nyligast fö-
retagit var med the skalkar och forrædare hop ther vppe hoss
eder j dalarna och hulptit them ther til clæder och pæninger och
med aldra största flijt bestelt ther om ath sådana vpresning skulde
med eders tilskyndan haffua fåt sin framgong thij råde wij eder

aluarligen til atj komme sielffue til swars och vndleder eder för sligth vpkommit tal skyld och mislåffue, giffuandis eder snarlige thædan vthur dalarna och nid tijl vår keriste nadugiste herra att hans nade eder forseer på en annan stadh ther j sådana tal kwnne vara forwthän och huar j vele eder rett besinna motte j och thet vel sielffue begære och vara ther glad att atj bliffue thædan kallade och sedhan vara her nædhan tijl huar hans nade tecktis vthan all mistenkilsze tijl stempling eller vpresninger emott hans nade och rikit Och huar j icke betröste atj måge säker komma tijl swars formode wij ath for:ne vår keriste n. h. legdebrefff bliffuer eder icke fornekad om j thet ære begærandis ther vtjnnan wij och gerna förerbetha vele med hans n. om behoff görs atj skule få en christelig leygdhe Om j icke vele tagha wijd thetta vårth råd kwnom wij thå ey stå eder fara vthan moste ther effter fölia ath thet bliffuer eder tilreknad til ondo Eder gud

23.

Riksråden och adeln samt köpstadsmännen och allmogen i Westergötland förebrå innebyggarna i Malungs, Lima, Tuna, Orsa och Mora socknar i Dalarna deras uppror, uppmana dem allvarligen att derifrån afstå och att utlemna de förrädare, som hos dem sig uppehålla, m. m. Dat. Skara den 23 Augusti.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 256 v.

[Vthaff Scara]

Daghen för bartolomej

Til Tuna, malung, lima, orsza, och mora soknor i Dalarna

Rikisens råd oc frelsismens breff vthåff vestergötland

Vij effther:na Mons med gudz nade electus til scara Ture jönson riddare etc (som j thet andra nest for:na breff til presterne i dalarna) Helse eder dandemen alla som boandis ære vtj malung och lijma soknor j dalarna kerliga med gudh, kære vener wij haffue fornummit atth thet lyffte och eed j vår kärista nadugista herre med eder fulmyndoge senningebud tilsagde j herramötit nw senast j rikisens råd næruarilse j vesteras, icke aldelis hållit ær, effter thet ath then skalkahop som ther vppe var finge tilfelle til ath giffua rymning, för somliga eders tilskyndan och hielp skyld vthur dalarna och neder til vermeland, ther samme forræ-

dare hopper haffua brvkat roff och tiltasning med annen skalkheth som the bedriffua kwnne tijl vpror, och går för ryckte ath the åther haffua giffuit siig vp igen j vesterdalarna och bliffua ther på nyth forsuarade och beskyddede, emott samma ed och lyffthe, thet oss icke lithet forwndrar, atj så letteliga vela anse then stora skada wij her nædhan til bo, ey ena reszo vthan tijdt oc offtha fåth haffue för vpresninger, inbördis splijt och twædrekt skyld, then j vel (hvar vilien våre god) en nw stilla kwnne, och icke lathe oss fatige men lidha eller vndgella slik mord, roff, brand och myken annan skadha och fordörff j grwnden, som wij offtha til förna fför slige saker skuld lidit haffua, ther j haffue sithet frij och langt vthåff væghen, och ther platt inthet vthaff vethet, ther åff vthlændzske herrar med krij och örlig haffua haftt tilfelle och kommed til rikisens velle, mædhan wij som skulde vara eth med huar annan, haffue slike inbyrdis twædrekt, thet j doch ingeledis besinne vele, vthan altijd ære redebogne ath hylla och beskerma skalkar och forrædare, eder sielffuom til inthet gagn och wår nadugiste herre, oss, och alth rikit vnder ögenen, thet wij doch nogh vetha atj ingen redeliga sack ther til haffue, Thij wij haffue altijd hört hans nadis clarliga vrsekt vtj alle herramöte oc forsamlinger, och ath hans nade altijd haffuer lagt sig aldra största vin om, ath bestyre om eders och alles våres besta och velfærd, och likeuel göre j hans nade thet ena fortrijt på thet andre, och tesligis med eders årlige skatt som æn nw ther hoss eder tilbaka står, emot thet marfälluga hulskap manskap eed och lyffte, som j haffue vthloffuad hans nade obrotliga hålles skulle, Ther om och alt annat wij eder formane, på samma hulskap och troloffue som j med oss hans nade haffue rethuiselige tilsagt, atj bliffue ther faste vtinnan och retther eder sielffue j alle motte, och giffuer vth frå eder the skalkar och forrædare hop, som ther hoss eder finnes kwnne, och sielffue tilhielp effter eders lyffthe, ath the motte tilbörliga straffade bliffua, och ingeledis beskyddes eller forsuaras ther vppe hoss eder effther thenne dagh, så framt athuj och andre flere menige rikisens inbyggjare, icke skula nödgass för slik otrohet skuld, tilhielpa med for:na vår keriste nadugiste herre, ath the skula varda ther vthletade e huem the helst vara kwnne, Och haffuer her sammeledis gongit för tal och rykte, ath somlige edra kirkioherrar ther j dalarna, haffua endelis varit rothen och begynnelsen til then vpror och obeståndz företagning ther hoss eder nyliga skedde, besinnerliga her larss j twna her sten j orsa och her olaff i malunga, och stemplad thå lönliga, thå oppenbårliga

tijl alth obestand med råd och dådh, och vndsatte them sådana vpresning beginna och företaga skulde, med kläder och pæningar, och med all then tilskynning som the kwnne haffua ostad kommet, Ther före the nw sielffue moste komma til swars ath vndleda siig, Och huar the befructa ath the kwnna icke sæker komma tijl swars, fformode wij ath vår keriste nadugiste herris legdebrefh bliffuer them icke fornekat, om the thet begarandis varda, Ther vtinnan wij och gerna förerbetlha vee med hans nade om behoff görs, J thenne och alle andre ærande beuisei eder troligan som thro vndersåther bör göra, theris retta herra och sijt egit fædernes rike, thet bliffuer edert gagn, j skule befinnet j framtiden, ther j och sielffue skule længst på lithe, Hær oppå giffuer oss enkannelig suar med aldra snaraste huru j hær om haffua vela, ther wij oss kwnnom effther rettha Eder gudh etc

25.

Johannes Johannis, decanus i Skara försvarar sig mot beskyllningen att hafva stämplat emot konungen, och försäkrar om sin trohet.

Dat. Höjentorp den 29 Augusti.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 260 v. — Förut tryckt i Thyselii Handl. 1: 114.

Jllustrissimo principj ac domino d gostauo dej gracia Suecorum Gotorumque regj Electo domino meo serenissimo

Se ipsum ad omnia quæ sunt regali beneplacitj subiectum cum promptissima voluntate

Högmectige förste käriste n H iach tackar eder nade ödmiwkeliga ath eder nade som en mild och rethuis förste verdis göra mik foruarilse för æn eder nade ville latha gå hempdenn vthöffuer mik Som eder nade lather mik forstå ath eder nade haffuer forfaret sedhan eder nade hädhan drog att iach haffuer varett en then öffuerste tijl them som thet vpprop formeradt och bestyrckiadt haffde, om then Ewangelisce lærdoms foractilse Kære naduge herre mik sanneliga så gudh hielpe ath iach ingen hört haffuer som then foractilse giort haffuer ey heller iach thet nogon tijd gjorde, then sådane giffning haffuer suggereradt eder nade om mik haffuer vrangliga grippet mik j mit tall Och med sanning skal ingen menniskia beuisa ath iach noghon tijd gaff eth ord vth som tilfelle haffuer varit til nogon twædrect j rikit eller til ath for-

stwmma eders nadis regimenes rolight Som iach haffuer sagt och loffuad eder nade vil iach vara eder för en tro man som mik bör vara myn nadige herre både med ord och gerninger lönlige och oppenbårlige och affstillia ephther myn yterste mak[t] alla stemplinger både bland leigte och lærde om iach noget stædz them fornimmer vthfödes mott rikit eller eder nade Jach beder eder nade ödmiwkeliga ath iach må thet niutha Jtem oxanar for spetals kornet skula bliffua gilla och godha som eder nade scriffuar Eders nadis högmectighet alzmetig gud swnd och salig euinderlige befaledis Ex Hognetorp die decollacionis beatj Johannis baptiste anno etc 1527

E M R

humilis capellanus Johannes
Johannis decanus scarensis

Konungens förmaningsbref till Joh. Johannis, dat. den 26 Aug., se förut sid. 308.

26.

Thure Jönsson ursäktar sig derföre att hans folk ej varit tillbörligen rustadt med hästar och harnesk, beder att få behålla sin för-läning, och att konungen ville förse hans son, Johan Thuresson, med någon annan, lofvar att afstå från den tillämnade kloster-bygnaden, förklarar sig vara oskyldig deri att Westerås recess ej blifvit i hans län kungjord, m. m. Odat.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 261.

Högmectig fförste och Herre her göstaff med gudz nade S oc götis vthuald konung sin keriste nadugista herra ydmükeliga sendis thetta [breff]

Myn ödmiwka plictoge tro thiænist nv och altijd kerlig for-sent med vår herre Högmectig förste vår keriste nadugista herre som eder nade berörer j sin scriffuelse om resning med godha hestar oc harnisk som larss siggason och godemen flere siig effter theris formoge röstadt haffue och ær eder nade förekommit ath iach icke skall haffue sådana röstning som myn forläning och renthe tilseger thet iach och bekennes ey æn skedt ær ödmiwkeliga bi-diandis eder nade ville verdis besinne thenne store kost och vth-lægning iach nw j thenna sommer haft haffuer thet iach vel motte mik med röstedt haffue effter eder nadis begære doch huad her til för sådan vthlægning forsommedt ær vil iach med thet snaraste

mik mögieligit ær göre bettere j thet yterste effter myn forlæning och renthe Och kerlige begærandis ath eder nade ville verdis vnne mik for:ne forlæning så længe eder nade tækia kan, iach formå göra eder nade och rikit ther tilbörlige thianist åff, och ath eder nade ville verdis ath vetha myn sons ichan twresons beste och forsee honum med nogon annan forlæning huar eder nade tecktis best belægligit vara, thet ær myn ödmiwkeliga begære, huilkit iach och han med alle våre formoge och tro tianist forskylla vela, Som eder nade rörer om then closterbygning, så vil iach then effter eder nadis vilia bestå latha, ffordhe och födhe thesse fatige siwke och spitalske gudz fånge, effter iach thet j then Helgeandz Heder företagit haffuer så længe iak liffuær j thet yterste och beste gud giffuer mik naden til, eder nade och flere venner nest gudz hielp til euig salighet, Som eder nade scriffuer om eder nadis breff och then ordinantia icke læsen bleff j mith læn, så santh mik gud hielpe thet var mik j motth och ouitherligit, saken ther til Thå iach kom j nærkie frå eder nade sænde iach Ture Ericson samme breff ath han thet forkynna skulle j kyndeherad och ffere læn han thå annamade Sedhan han haffde annamad leckö kom han til lindholmen och begærade samma breff med sich nid j vendhered j hans læn ther matz kaffe ær heradzhöfding och nær the ther för almogen læsen våro loffuade Ture mik vthan all forsummelse anthuårde samma eder nadis breff matz kaffe som och ær heradzhöfding i myn læn och myn fogthe ath samma breff ther och læsas skulle för almogen Ther sæthe iach myn lith på ok ey anath viste æn så skedt var för nw iak ffijch ther om eder nadis scriffuelse som ture skall sielff tilstå, ödmiwkeliga bidiandis eder nade ey svende mik thet til nogon ogunst iach vil gerna her effter j thenne höst och altid på heredzting och landzting tala eder nadis besta bådhe om breff och annadt eder nade til gode och bestånd ath thet ey skall finnes myn brist, Som eder nade scriffuær om Knuth suenson så vil iach gerne giffue honum then besta och ytersta instrction mith sanuet tilseger, med thesse gode mendz nils Claussions Tord bondes ture Ericsons och Jöran Lindormsons godha råd och samtycke Thet eder nade rikit och oss alle kan bestandeligit vara, som alla största machth på ligger, som knut eder nade sielff vnderuise kan, huad article honum med giffs ytermere æn som alles våre opne breff vthuiser, keriste nadugiste herre som eder nåde begerar ath iak skall haffua råd med thesse gode men j rådit ære och Ture Ericson om wij forfarandis varda noger nya stempling her eller annerstadz, athuj sådana stempling

med våre scriffuelse fortagha och vnderkwffua skulle thet gud kenne iach gerne göre vil aff alle myna magth och formåge effter then tro' thiænist iach eder nade loffuad och tilsagt haffuer skall eder nade altijd finna mith lifff och hals och all myn velfærd ospar på eders nadis besta och goda bestånd så lenge iach lifffuer ther må eder nade fulkommeliga fforlathe sig til, så santh mik gud hielpe och the helige trefällughet then iak eder nade befaller

27.

Erkebiskop Olaf i Trondhjem skrifer till fogden i Helsingland, Olaf Mortensson, att han ej gifvit den till Norge flyktade daljunkaren understöd, ehuru, han med anledning af Dalkarlarnes hotelser ej ville låta »hindra» honom. Dat. Stenvik den 14 Sept. (eller 3 Maji) 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 270. — Förut, efter en dålig afskrift, tryckt i Norske Samlinger 1: 522.

Beskeligh och velfornumstogh swen olaff mortenson ffogete j helsingeland var gode weenn

Olaus dej gracia archiepiscopus nidrosiensis et apostolice sedis legatus

Premisso nostro Sincero fauore, må j vetha kære Olaff Mortenson obekonde gode venn att wij ffinge eder scriffuelse nw på helge kors affthan Exaltacionis lydandis huarledis atj haffue j sanheet sport ath then vnge karl som lygit haffuer noghon tijd j Dalarna, och sagt sig her stens son at vara, skulle varet draghen till Norige oc ty begære j åff oss, athuj velle honum hindre lathe oc fframedelis inskieke til Suerigis rike igen, Kære Olaff thet ær vel santh ath han her var och begærade legydæ(!) aff oss, och then vilde wij honum icke giffue, fför then venlige contract och bebindilse som riken emellom giort ær, oc ey heller hindre eller hindre lathe, för then trwelse och marfolleliga scriffuelse som Dalakarlene oss tilbudit oc scriffuit haffue, om her pæder Cancellers och Mester knwtz död, huess siel gud nade, Som wij högmectige herre konungh Göstaff Eders keriste n h j hender sende, som j vel hört haffue, Ty drogh han sig strax på hemwæghen igen igönum österdalen och in j vermeland som oss tilscriffuit ær åff trondhem, honum eller nogre andra sådane som Suerigis rikis argaste ville vethe, vele wij icke belegydæ(!) eller beskerme hoss oss eff-

ter thenne dagh j nogre måthe, ther må j fulkommeligan liithe eder tijl, vthan j huess motte som wij kwnne oc måghe, wele wij gerna vetha Suerigis rikis oc thess inbyggiares beste oc gagn, thet kenne gud Then wij eder befalle til Euig tijd, Scriffuit på Stenuichom helge kors Dagh Anno domini mdxxvij:o vnder vårt signet

28.

Konung Fredriks af Danmark värf och uppdrag med hr Holger Gregersson och hr Axel Ugerup till konung Gustaf, om konung Ferdinands af Böhmen anslag mot de nordiska rikena, om ett herremöte mellan de tre rikenas råd och om Vikens återlemnande till Norge. Utan dag.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 277. — Förut tryckt af Tegel, 1: 179. Ett värdslost af tryck finnes äfven i Chr. II:s Arch. 4: 1671.

Thetta ære the værff och befallinger som kongelige ma:t åff danmark haffuer latidt giffuit k. ma:t åff Swerige til kænne medt Her Holger gregersson oc Her axel vgrup

Thet första huruledis at fferdinandus haffuer i thetta forlidna år hafft några hans budt i danmark och besinnerlig een som heter Anthonius rydhe som ær en reddermandz man och skal vara en rymestere och någit forfarin karl, och ær en åff fferdinandus dagliga tjänare, thet ær ko. ma:t vår kære nådige herre tilscriffuit, åff hans nådis sinnerlige væner och forwæntte ath samma anthonius rydhe haffuer thette forledne år dragit igenom danmark i köpmandz klædher, och medt köpmandz handling, Och så haffuer beseeth ther i rijkit the slott och faste stæder, och forhörth sig i blandt almogen huadt lægligheth sig ther begaff vdi rjkit etc Samme anthonius ryde ær kommen til bage igen till fferdinandus och haffuer sagt för honum at köpstädzmennene och bönderne i danmark skulle vara ko. ma:t vår kære nådigiste herre mykit owilioge, och samme anthonius haffuer rådt fferdinandus at han skulle skicka en stor vållig hop medt krijgz folk in i moth landt thå hålstén, Ther skulle thå vår kære nådige herre nödgas at drage i moth, medt al hans nådis magt, szå skulle ther och skickas en annan hop in i rijkit medt någer magt, Så mentte samma anthonius at bönder och köpstadzmän skulle välvilige falla then hop til hånda, ath konung Cristiern oc hans barn i så måtte skulle koma väl in i rijkit igen. Thopå haffuer fferdinandus hafft råd h medt nå-

gre andra fförster ther om, the han aktar at bruka ther til, och haffuer sagt sig thet i frå, at han vil i thette tilkomandis år föra konung Cristiern och hans barn medt magt in i danmarks rijke igen, och varth thette ko. ma:t vår käre nådigiste herre tilscriffuit, ath samme anthonius rydhe skulle och vara skickedt frå fferdinandus medt breff och befalinger til kon. ma:t åff Swerige i then måtte och mening ath ther eders nådis högmectigheet ville taga någhen tro på theris scriffuilsse, Thå mentte the, at kunna the i så måtte forwände eders nådis högmectighet frå then confederatz och förbundet som giortt är mellan eders kon: ma:t, och kon: ma:t vår käre nådige herre, och rijgen emellom, thå kunne the thes snarene komma til at straffa först thet ena rijgit och så thet annedt

Her emoth begärer kon: ma:t vår kärteste nådige herre at eders nådis högmectigheeth vil her vdi vara fortenkte både medt rådt och hiælp, som eders nådis hög:et väl förstår at alsom största magt vppå ligger, och eders nådis högmectighet vil både scriffua och bijde vår kärteste nådigiste herre til huadt hiælp och förtröst hans nådis hög:et må sig visseliga til forlåta om behoff görss, at theris onda mening och anslag i någhen måtte ecke skulle få någhen framgång, huilkit som then högmectigiste gudt hiælpe åff at vende

Jtem thet annedt verff är vdi så måtte, att thet måtte komma til edt herremöte mellan vår käre nådigiste herre och eders nådis högmectighet at thesse her trenne rijkens rådt måtte samman komma på läglig tijdt och städt, att öffueruäge vår käre nådige herris, och eders nådis högmectighetz och tessa trenne rijkens besta oc beståndt, effter så som förlat (!) vart til siste herremöte i malmö at ske skulle, effter som eders nådis hög:et och tesse trenne rijge magt vppå ligger

Jtem thet tredie verff är vdi så måtte, at kon: M. vår käre nådige herre later bidhia eders nådis kong. ma:t för hues hans högmectigheeth kan vara eders til vilia och tilgode, at eders nåde ville förlata vijken i norgiet, i huilekit måde h: n: hög:et kan vara eders nådis hög:et til vilia och til gode igen, Ther vil hans nådis hög:et vara ganska godeuiliog til, i alle the måtte h. nådis hög:et nögeligit kan vara

Konung Gustafs svar, dat. den 30 Nov., se sid. 377.

Konungens af Danmark sändebud till Sverige, Holger Gregersson och Axel Ugerup uppmana erkebiskop Olaf i Trondhjem, att ej, i strid emot Malmö recess, längre beskydda de från Sverige undflydde förrädarne daljunkaren och Peder Grym. Stockholm den 25 November.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 233.

her holgerd gregerson oc her axell wgwrrps breff

Till ärchebiscopen i trondem

Ödmiwg tijänist och kärlig helsse eder nådis värdigheth al-
 tidt försenth medt vår herre, käre her bisp, må eder nådis ver-
 digheth ath vita, att vår käre nådigiste herre haffuer skickedt oss
 hijdth in i Swerige till then högmectig förste konung göstaff medt
 någer verff och befalinger som rijgen magt opå ligger, Så må eder
 nådis verdigheth at vitha at ko. ma:t her åff Swerige haffuer giff-
 uit oss til känne at her äre rymde någre skalka vtåff Swerige in
 i vår käre nådige herris landt, norgis rijge, och äre i eder nådis
 värdighetz stikt, besinnerlig en förlopın skalk och oppenbare tiwff,
 som kallade sig her steens swantissons son, och en annan som
 heter peder grym, huilcke som haffue giorth her i rijgit storth for-
 räderij och oplåp, Så må eder nådis värdigheth veta i sanningen,
 at ther är giorth breff och beplictillsse mellom ko: ma:t vår käre
 nådige herre och ko: ma:t her i Swerige, att om någhen ville göra
 förräderij her vdi Swerige och ryma in i Danmark eller i norige,
 eller någerstädz i vår käre nådige herris landt och rijge, Thå skola
 the ingenstädz haffua fridt ther, män skule blijffua gripna och
 komma til ståde igen, och stå plikt för theris gerninger, göra the
 och någit förräderij i danmark eller norige och komma hijdth, thå
 skule the och komma til бага igen och stå theris räth, Så må
 eder nådis värdigheth at vithe, att konungelige ma:t her åff Swe-
 rige haffuer giffuit oss til känne, at vij scrifftelige ville förmana
 eder nådis värdigheeth, then forpliktillsse och contract, som giordt
 och förhandladt är emellom ko. ma:t vår k. n. herre, och ko:
 ma:t her åff Swerige, ath eder nåde ville vara förtenkte her vdi at
 the samma skalka måtte varda gripne och komma til städhe när
 hans nådis budt ther kommandis varder, och at vår käre nådige
 herris breff och contract måtte hållas vedt magt som tilbörligt är
 huilkit vij bidhie eder nåde ödmiwkelige gärne, at eder nåde vil
 vara förtenkte här vdi ath thet så må handlas at eder nåde haff-

uer tack och gunst åff vår käre nådige herre ther före, i huilke måtte vij kunna vara eder nådis värdigheth til vilie och til gode, thet göre vij gärna, thet gudt känne then vij eder nådis värdigheth befale til euig tijdt Scriffuit vthi Stocholm Sancte Katharine dag

Holger gregisson riddere
och axel vgrup

30.

Holger Gregersson och Axel Ugerup försäkra å k. Fredriks af Danmark och danska rådets vägnar, att Sverige skall af Danmark åtnjuta samma bistånd emot k. Christiern, som k. Gustaf lofvat Danmark. Dat. Stockholm den 3 Decemder.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 282.

Her holger gregissons och her axel vgrups recognitio

Vij efter:ne Holger gregisson och axel vgrup riddere bekännoms och viterligit göre, at efter thet högmectig förste her göstaf medt gudz nåde swerigis och götis vdtualdt konung, haffuer oss loffuadt och tilsagt at kon. ma:t åff danmark vår nådige herre må visseliga forlata sig til hans nåde om biståndt, hiälp och vnsetning moot kong Cristiern, om han eller hans partij någit anfall varde tilbiudendis in vppå kon. ma:tis åff danmarks landt och rige, Ther kon. ma:t åff Sverige kan bekomma att göre hiälp oc vnsetning och ther om bliffuer tilkrafft medt visse budt och scriffuilsse i tijd och tijma, Haffue vij ther emot loffuadt och tilsagt och med thetta vårth opna breff loffue och tilseija forbe:de kon. ma:t åff swerige opå kon. ma:tis åff danmark vår nådige herris, och danmarks rådtz vegna, at kon. ma:t aff swerige skal visseliga vtan all forsumilsse vederfaris thet samma igen, om hans nåde och hans nådis rige behoff haffua moth kon. Cristiern och hans anhangar, och ther om bliffuer tidelige tilsagt, Ther må och skal hans nåde förlåta sig opå vidt våre godhe tro och sanning, The til visso trycke vij våre signeter nedhan för thetta breff Giffuit i Stocholm Sancte barbare afton år etc 1527

31.

Erkebiskop Olaf i Trondhjem skrifver till konung Gustaf, att han ej gifvit daljunkaren lejd, men väl icke hindrat hans vidare resa; och berättar att åtskilliga karlar, hvaribland Peder Grym, hade tillika med samme daljunkare begifvit sig tillbaka till Sverige.

Dat. Trondhjem den 9 December 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 289. — Förut efter en afskrift i norska riks-archivet, tryckt i Norske Samlinger 1: 527.

Högwäldoge och mechtighe herre her Göstaff medt gudz nåde vdtualdt konung til Sverige ödmiwkeligen tilscriffuet

Högwäldoge herre och mechtige förste efter mijn ödmÿge hels-
sen verdis eder nåde vede, at nu vårfrue dag conceptionis fich
ieg eder nådis högmectigheetz scriffuilsse lydendis ath ein vng per-
sone som kaller sig her Steens son ath vare skal haffue giffuidt
sig åff dalerne och hijdth ind i rijkit etc Thet är väl santh ath
han kom hijdth och begäredt leijgde åff mig, hwilken ieg ecke
vilde giffue honum, och eij heldre behindre honum som ieg haffuer
scriffuit mijn käraste nådigiste herre konung ffrederik til, och dwel-
dis han här i Landit på hans eghin äwentÿr, nw sancte mårttens
tijdt kom til honum (som ieg haffwer spordth) breff och budt åff
dalerna, att gudt hade kallat eder nåde åff thenne verden, och tÿ
begäret the att han skulde komma hem till lande igen Tog han
thå til sig noger tienistelöse karle som hijdt våre komme åff Sue-
rige både åff helsingelandt och andenstedz, och tesligist peder grym
och äre the dragne til Suerige igen, hwes the haffue forseeth then-
nom emod eder nådis k. mat, äre eder nåde them altijdt mechtig,
then stundt the äre i eder nådis landt, Käre nådige herre ehwor ieg
kann och må vare eder nådis högmectigheeth til vilia, thet gör
ieg altijdt gärna, Her medt eder nådis ko: mat säll och lijff then
alzwoldoge gudt befaler ieg til ewig tijdt, Ex nidrosia in crastino
conceptionis marie Anno domini mdxxvij sub meo signeto

Olauus dei gracia
archiepiscopus nidrosiensis

Riddaren Vincent Lunge skrifver till konung Gustaf, att då ingen på Norges vägnar samtyckt till Malmö recess, kunde han icke efterkomma densamma i afseende på rymlingars gripande och utlemnande; men för att ej å sin sida gifva anledning till missnöje, lofvar han att befalla daljunkaren och Peder Grym att inom åtta dagars tid lemna det nordanfjellska Norge. Dat. Rise i Jemtland den 19 Dec. 1527.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 289 v. — Förut, efter en afskrift i norska riks-archivet, aftryckt i Norske Samlinger 1: 525 o. f.

Höijge stormectige Herre Her Göstaff medt gudz nåde Swerigis och götis vdtualdt konung etc

Mijnn ydmÿg kerlig Helssenn Ethers nåde altit tilforenne sendt medt wor herre, Höijge Stormectige herre, haffuer ieg vndfångit ethers nådis seriffuilsse, Otthenne daghen för iwell her i iemptelandt medt begere lyendis then contract som mellem mijn nådigiste Herre konung frederik och eders nåde i malmö imellom these trij rige giortt och beslutet var, måtte ethers nåde i thenne Landzende holden bliffue, besunderligen i then artikel, att skalcke och forrädere som noger obeståndt stemple eller företage i thet ene rijget att the ecke skulle bliffue beskyddet i thet andre, Ieg therföre medt andre gode herrer i rijget (som tæg icke nw att råde medt för handen ere) så förskaffe ville att then vnge Riddermandzmandt nilss steensson och peder grim som sig hijdth indt i rijgit giffuit haffde motte bliffue hindrede til rette, Thå är ethers nåde vel vitterligit att ther ingen åff norigis rådt til then herredag i malmö forscreffuen var, Icke er heller medt breff eller ordt oss her i rijget åff vår käriste nådige herre forkyndigt vordet, hues deel som i samme herremöde beuilligt samtykt eller beslutet var, huar före vij så vokallede och votduarade her til dags ej vist haffue, Hues vij i the mode oss effter rätte skulle, för endt vij åff vår nådigste herre och konge ytermere förstendigt vorde, för noger rigens merkelige belegligheder sköldt nödis ieg til nu i skarpe vintteren att giffue mig til verdigiste fader här Erchebiscope olaff aff trundiem ther beskickedede her Stendtz son mig om en frij, seker, Cristelig Leijde huilken ieg effter slig tro och loffue som handt sig her indt til oss i riget giffuedt haffde icke vegre kunne eller och offuerfalle motte, vden i ydermere mijnn herre och konges vilia ther på vist haffde, huilken leijde ieg hannem her

till vpretteligen, Ridderligen, och cristeligen holdet haffuer och end holla vil så lenge han vdi sith behåldt kommer icke aktendis för hans eller någer skyldt medt någer verlig vrelig handling att besmittes eller beflecket vdi någer hånde måde, Ethers nåde mången ståltmandt beleijdet haffuer och en nw beleijde kandt, och vdi sith behåldt komme lather, Huilkit vij her eller annerstedz ethers nåde ecke kunne eller må foruide, So gik her och mangfoldigen for tijender offuer alt rijkit och besunderligen i trundiem att eders nåde skulde åff gudt kalledt vere, formedelst huilke tijender vij her på begge rijkenes betste vdi noget forhandling sammen komme, Jo dog på thet åff mig ingen orsage til giffues skald att bryde then contract och feijlig beståndt, som ethers nåde i malmös herremöde mellom these trij rige scriffuer beslutet vere, vil ieg end nw giffue hannem otthe dags leijde at vige och ryme norgis rijge nordensfieldz som mijn befaling vdi er och vdi sith beholdt huilke hannem löster, so ethers nåde ecke skal behoff haffue honum eller peder grim vdi thetta halffue rijge att besöge lade, görendis hues ieg kandt och mo e. n. h. til vilie och ödmÿg, er och vdi eth Cristeligt lykسالigt regementte gudt befallendis Datum på rise vdi iemptlandt Torsdagen nest för iwle dag År etc 1527,

Vincentz lunge riddere

Förestående är ett svar på kon. Gustafs bref till norska rådet af den 21 Okt.; se förut sidd. 350 ff.

33.

Formulär till qvittenser för varor, emottagna af de lübska ombuden, i afräkning på den svenska skulden. Odateradt.

Riks Registr. C, 1526—1529, fol. 214 v.

Vij :N: Jngesettene burgher offthe kopmahn tho Lubeck Bekennenn vor alszwem vnnnd durchlautighstenn Groszmechtigestenn Koningh to Swedhen dat wij aus vuller macht Eines Er: Rades vnnnd kopmahnnnes der Stadt Lubeck de by Jwenn Konnicklick M:tis vnnnd dem Ryke Schwedenn to achter syn der x Schepe vnnnd heruesth Reyszenn halber vonn dem hoghw: ock edellenn vnnnd gestrenghenn her Magnus Electus to schare her Twre Jonson Rid-dher etc Schwedenn Rykes Rettthe vnnnd hoffmeister Enthfanghen hebbenn, vp Rekenschap :N: N: N: Lasth butther etc, vnnnd szollen dysze gutter, oder gelth szo dhar vhone kompt, vp die parcellenn, vnnnd suma Sho Jw k. M:t jnn negesthuorschuienn

heruesth, by Lambertus becker, vnd herman Jsrahell, ahn den Er: Rådtt vnd kon. m. m. ghenn Lubeck schrifttiglichenn, vnd munthlichenn, ouer geschickedt bysz up wideren boscheit nicht vthdelenn, noch Entphanghen hebben, des tho orkunth drucken wij etc

Se kon. G:s bref den 2 April till electus i Skara, Thure Jönsson m. fl. riksråd i Westergötland, sidd. 113—117.

34.

Öfversättning af föregående.

Riks-Registr. C, 1526—1529, fol. 288.

Wij N N besithne borgere oc köpmen j lübeck bekenne för allom oc edher stormectige försthe oc konungh til Suerige, athuj vthaff fulle magth thess rådzt oc köpmans aff lübeck som hoss eder konungslige mat oc swerigis rijke tijl achthers ære för the x skipz oc hösthreses skuldt, komme, aff then höguerdige herre her Mons Electus til scara, och Edele oc Strenge riddare her Ture Jönson Suerigis rikis rådht oc hoffmestere vndfongit haffue oppa rækskap N N lester Smör etc oc skall thetta godtz eller peninge som ther aff kommer, på the parcelen eller swma (som eder konungxlige mat j nesth förgånghen hösth med lambertugh becker oc hermon jsrael til lübeck scriffthlig och mwnneligh offuerskicked) icke ræckness eller vndtfångas, til thess betre oc vidhere bysketth ther offuer kommer Thess til visse trycke wij värth signet

Register.

A.

- Aabo** [Åbo, Åboo], 53, 59.
— **capitel**, fören. med dts. om presternes o. kyrkans inkomst., 367, 368; taget i kon:s skydd, 368; mäst. Hans domprost, 274, 275, 367; mäst. Jac. Venne erkeprest, *ib.*
— **domkyrka**, 274, 368.
— **electus** derst. (Ericus Suenonis), 194; br. t. hon. 29, 30, 53, 193; om h:s inkomster af djeknedömet i Link., 59.
— **län**, Mons Suenson fogde derst., 277.
— **slott**, Henrich Jönson (i slottslofven?) derst., 276; Mons Suenson fogde, 277; qvitto på uppbörd och utgift deraf, 358.
— **stad**, utförelse derifr., 142; åtgård till dess förkofran, 272, 273; Holländ. få der tullfritt införa salt, 429.
— **stift**, ledigt, 274, 275; sk. förestås af domprosten, mäster Hans, *ib.* Mons Suenson fogde derst., 277; om vacanta præb. derst., 367, 368.
Aakerbo, (Åkerbo i Westml.) här., 129; om konungsfodr. deraf 2, 373. Se vidare **Åkerbo**.
Aaker (Åker i Söd.) här.; Nils Smed fogde derst., 50; tionde deraf tillfall. bisk. i Strengn., 269.
Aarstada (Årsta i Södertörn; trol. det i Österhan. s:n. Ett annat gammalt säteri med samma namn är beläget i Brännkyrka s:n), sätesgård; gods. derund. få af Ivar Monsson vidkännas, 1, men ej sätesgården, 2.
Abbatissan i Gudhems kl.; br. t. henne om reductionen, 277, 278; — i Sko kl., br. om Ölgerd Brahes död, m. m., 359, 360; — i Wadstena, fören. m. henne om klostrrets ink. o. utgift., 311, 312; — i Wreta, om afgift. t. kron., 316.
Abboten i Alvastra kl., Torkil, 310, 311; — i Nydala, br. t. hon. om klostrrets egdm. o. fvaltn. 292, om h:s gästn. o. fodring, 358; — i Warnhem om afgift. t. kron. af W. o. Gudhems kl. 305.
Abel (fogde) på Svartsjö; bref t. hon. om biskopstonden, 24.
Abetekare, omkr. Skara bosatte, sk. t. stad. inflytta, 303.
Abo här. (trol. Albo), 239.
Abraham Ericsson (Gyllenstierna), om h:s barns arf i Dmk, 380.
Aby i Möre (Åby, N. Möre, Smål.), 236.
Adelns svar på kon:s framsätt. vid riksd. i Westerås, 216—220; br. t. åtsk. af a. om krön. 334, 335.
Adelthomptha (nu Altomta, egendom i Tensta s:n, Norunda här., Upl.), 180.
Adeltullqvarn, 9.
Ælfvestada (ett Ælfvestad ligger i Ælfvestads s:n, Bobergs här., ett annat i Strå s., Dals här., ett tredje i Törnevalla s., Åkerbo här., Österg.), 192.
Ængilst, sk. anskaffas åt konungen, 366.
Ærland, hr. får t. sig annamma Kronobäck's hospital, m. m., 314.
Æske här. (Aska här. i Österg.), 238. Se vid. **Aska**.
Æykele, gård i Vanö s:n (Wänä, N. Hollola här., Tavastehus l.), 266.
Afiat, har ing. grund i den Hel. Skr., 75.
Aflatsbref, bedrägl. införas fr. Rom. 20.
Afrad, 336, 369; biskops, se **B.**; af Kopparb., 249; Wadst. kl:s, 312.
Ala här. (Ale i Westerg.), 238.
Albo här. (i Smål.), konungsfodr. derst. förlänt t. fogd. Gabr. i Östbo, 86; gods derst. vidkända f. kon:s räkn., 87. Se ofvan **Abo**.
Albrijcht, kon.; hans privil. f. Norrköp., 323.

- Allmogen**, "knur" bl. dens. om evang., 5; dess svar på kons framsätt. i Westeras, 223; vill samfaldt bege sig upp t. Dal., 224; br. t. a. i hela rik. om W. mötes beslut, 251; — t. a. i N. Finl. om landsköp, 343, 344; — i mellersta o. s. Sverige om krön., m. m., 360, 361.
- Altaresmör**, 309, 310.
- Alvastra kloster**, förlänt t. Byrgil Nilson, 265; om klosters utgift. o. inkomst., 310, 311; om reduction derifr., *ib.*; dess gods i Westerg., 337.
- Ambyrd** (Handbörds här. i Smål.), hosp.-tionde deraf, 314.
- Amsterdam** [-sth-], 144, 428, 430, 432; ratific. derst. af handelstract. m. Holland, 101; om sändebuds ditskickande, 413.
- Amyro** i Torstuna här., 180.
- Andelige, de**, deras oseder, girigh., högf. o. förtryck, 75.
- Anders** i Sydaassom, kallas t. rätta, 32.
- Anders**, hr. i Vpkyrkio, danaarf eft. hon., 129.
- Anders** i Skæringe, 190, 191.
- Anders** i Säby, fullmäkt. f. Torstuna h. vid West. riksd., 237.
- Anders** i Fornåsa, hr (prest i Link. st.), hört t. biskop Brasks anhang, 341.
- Anders Algothson**, present.-bref på S. Martini canonia i Link., 232.
- Anders Fiskare**, se **Fiskare**.
- Anders Gulsmid**, se **Gulsmid**.
- Anders Hanson**, frälseman (till Stola, af släkten Ekeblad, sed. riksråd, m. m.), underteckn. West. recess, 232.
- Anders Hanson**, 339.
- Anders Håkansson** i Wesby, sändeb. t. Dal., 180.
- Anders Jonsson** i Vingsjö, fullmäkt. för Daga här. (Söd.) vid West. riksd., 240.
- Anders Jönsson** i Valby, sändeb. t. Dal., 180.
- Anders Larsson** i Mesta, fullmäkt. f. Folkere tingsl. vid Westeras riksd., 236.
- Anders Nilson** i Engxby, fullm. f. Dal. vid Westeras riksd., 240.
- Anders Nilson** i Walbo, fullm. f. Eskynna (Östkinds) här. vid West. riksd., 239.
- Anders Olsson**, fullm. f. Bollabygd o. Kolendz här. vid Westeras riksd., 236.
- Anders Olsson** i Folsberga, fullm. f. Trögden vid West. riksd., 237.
- Anders Olsson** i Twffua, fullm. f. Tidörps här. vid West. riksd., 237.
- Anders Pæderon** (Ranck) på Rankhyttan (se reg. t. 3:e del.), kopparbergsman, fullmäkt. vid Westeras riksd., 240.
- Anders Person**, frälseman, 232.
- Anders Person**, frälseman, 233.
- Anders Person**, fullmäkt. f. Svartlösa här. vid Westeras riksd., 235.
- Anders Person**, fullmäkt. för Lvsings här. vid Westeras riksd., 238.
- Anders Person**, fullmäkt. f. Gilbergs här. vid Westeras riksd., 235.
- Anders Stenson**, frälseman i Westerg., 432.
- Anders Åkason**, fullm. f. Norunda här. vid Westeras riksd., 238.
- Anders Åthuidsson** i Adelthompha, sändeb. t. Dal., 180.
- Andreas Algotj**, kanik i Link., i kons tjänst, 317.
- Andworpen** (Antwerpen i Belgien), 432.
- Angermannaland**, se **Å**.
- Anna** (Bengtsdotter Sparre, se reg. t. 3:e del.), fru, på Aspenäs, förlän., 1.
- Anna**, Anders Guldsmid's hustru, 34.
- Anna**, Jöns Nylændings hustru, erhåller arf, 82, 83.
- Anna**, hustru, på Tyresö (A. Bengtsdtr Lillie, se reg. t. 3:e del.), Erik Rynings enka, br. t. henne, 188, 189; förläning, 323; får behålla Sörby gd i Hölö sn. 370. äfvens. gårdar i Östmo, *ib.*
- Anna Asmusdotter**, Erik Svenskes väntehustru, 358.
- Anne**, fru (Eriksdtr Gyllenstierna t. Winstorp, se reg. t. 3:e del.); Thure Jönsson m. orätt tagit iff. henne några gods, 34.
- Anund Stenson** (Ulf), frälseman, 233.
- Arboga** [-e], 129, 234; Ped. Siggasson byfogde derst., 34, 86; Engilbrichth fogde derst., 155; kons fogde derst., 300; br. t. borgm. o. råd om klostret derst., 70, 71; — om uppehälle f. 4 kons tjen., 71; — om tegel, 93; — sk. betala 4 läst. jern, 132; — förmedling i skatten, 155.
- kloster, Lasse Sommar sk. taga borgläg. derst. o. taga hand om kl., 70, 71; — sk. taga vara på silfr. derst., 91.

- Armborst**, 188, 201.
Archidekn, se **Erkedjekne**.
Archiprest, 367.
Arenth, af Gudz (?), advokat, deput. fr. Holl. o. Frisl., 429.
Argie (nu Årja, Åkers s. o. här., Söd.), kon. vill tillbyta sig A., 88.
Arneboda i Semituna (Simtuna) här., 237.
Aron Person, frälseman (troligen Arendt Pederss. Örnflycht på Ornäs), 232.
Arwid Jonsson [Jönsson] "på Hoff" (fogde i Hofs län i Österg.), sk. utrusta tre man t. kons. tjänst, 128; sk. bestyra om foder åt kons. oxar, 342.
Arwid Sonason, fullmäkt. för Gullbergs här. vid Westerås riksd., 239.
Asboland (nu Aspelands här. i Smål.), Jons Skrifvare utn. t. fogde derst., 313; hospitalstionde deraf, 315.
Aska härad (i Österg.), 238; kon:sfodringen derst. för året förlänt till fru Christina Gyllenstierna, 2; häradet förlänes t. Holger Karlson, 265.
Askeby kloster (se reg. t. 1:a del.); klenod. derst. 339; om klostrets afgäld t. kron., 316; befrias fr. borgläg., *ib.*
Aspenæss (säteri i Wåla s. o. här., Westml.), 1.
Askem härad (Askims h. i Westerg.), 235.
Asphulth i Sneuinge här., 239.
Assendelff, **Simon af**, mäter, nederländsk underhandl. i Bremen, 429.
Augustinus, prest. fången på Wisborg; h:s frigifv. begäres, 396.
Axel [-ell, -il, -ul] **Anderson** (Lillie t. Ökna), 62; sv. riksr., 227, 252, 263; br. t. hon. om åtskill. ärend. 33, 34; borgesman f. bisk. Hans i Lin., 259; sk. gifva sig upp t. Helsingl. o. förkunna rikets råds bref, 270.

B.

- Bacehaby** på Dal (en mängd gårdar m. namnet Backa o. Backen finnes i landskapet), 95.
Bælingæ här. i Upland, 237; Nils Skrifv. fogde derst., 347.
Bænkedyner [Bænkiadynor], 37.
Bærkindz (Björkekinds h. i Österg.) härads innebygg., afdrag i utlag., 322.
Bærkistada, hr Helgie derst., 93.
Bagge, **Alff**, sk. komma i borgan, 81.
Bagge, **Halsten** (Måns. t. Berga o. Skällesnäs), frälseman, närvar. vid Westerås möte, 233.
Bagge, **Nilss** (på Apleholm, 1525 fogde i Westra h. o. S. Wedbo), får behålla kon:sfodringen af Kilbo fjerd., 395.
Bagge, **Söffrin**, bergsman fr. Wermlandsberg; fullm. vid Westerås riksd., 240.
Bagge, **Trotte**, fullmäkt. f. Kinnevalds här. vid Westerås riksd., 235.
Banér, **Sigrid**, fru, se **Sigrid**.
Bangey (bör vara Baugey; ant. det nuvarande Baugé = Baldiacum, stad i Frankr., dep. Marne et Loire, eller ock Baugy, stad i dep. Cher) regentinn. Margar. af Nederl. kallar sig grefvinna af B., 428.
Bann (Bannlysning), orättfärdigt, 20; biskop Hans Brasks öfv. Ol. Tyste, 54; må ej ådömas f. ringa saker, 21, 242, 244, 245, 255.
Bandmål [Bantsmål] 394; böter deraf, 241, 244.
Baltarethörp i Göstrings här., Österg., 239.
Barna här. (Barne i Westerg.), 239.
Bayor, en, fr. Ryssl., sändebud t. Sverige, 196.
Baysalt, 36, 215.
Bech (trol. Bäck i Bäcks s.), i Wadsbo, 336.
Becker, **Lambertus** [-ugh], köpman i Lüb., 446.
Begart [Bogandt], **Karneles** [Cornelius], licenciat, pensionair i Amsterdam, underhandl. å Nederl. vägn. m. de sv. deput., 428.
Beltare, utanför Skara boende sk. inflytta t. staden, 303.
Benet, hr, fullmakt på Ulfsby kyrka, 176, 177.
Benet i Hellista, 180.
Benet Anderson, fullmäkt. f. Gestrikl. vid Westerås riksd., 235.
Benet Brwnson (af Forstenasläkten), frälseman, 232.

- Bengt Ericson**, fullmäkt. f. Frökens, Vilka o. Vedens här. vid Westerås riksd., 235.
- Bengt Haralson**, frälseman (af Wängaslågten?), 233.
- Bengt [-gth] Nilson** [Niel-] (Ferla t. Bergshammar, se reg. t. 2:a del.), erhåller Löstha, Valy o. Holleness s:r st konungsfodr. i Vaangxö o. Hellaridz s:r i förlän., 1; sk. upplåta Strengn. domkyrkas gods t. electus derst., 41; bisittare i rätt. öfv. Ped. Cancellar, 62; skiljedom. i Strengn., 133; närvar. vid Westerås riksdag, 234.
- Bentth Knutson** i Kalm., ihjelslagen, 263.
- Bentth Person**, fullmäkt. f. Wexiö, vid Westerås möte, 234.
- Bengt Aruidson**, fullmäkt. f. Falköping vid Westerås riksd., 234.
- Bengt Jönson** i Vnnerberga, fullmäkt. f. Sunnerbo här. vid Westerås riksd., 240.
- Bengt [-cth. -ckt] Knutson** (Länge B. K.), frälseman i Österg., 128, 412; under-teckn. Westerås recess, 233.
- Berg** (malmberg), kronans, 56. Se vidare **Grufvor**.
- Berga** (i Klockrike) i Boborgs här. (Österg.), 235.
- Berga** i Bråby (Bråbo) här. (Österg.), 236.
- Berga** i Sneuinge här. (ett Berga finnes i Bergs s., ett i Munktorps, ett i Svedvi s.), 239.
- Bergsfogden** i Berke, 44; — i Henemora, kallas t. krön., 364.
- Bergsmännens svar** på kons framsättng i Westerås, 220—222; under-teckn. W. recess, 240.
- Berke** (N. o. S.-berke), bergsfogd. derst., 44.
- Beygesalth** (Baysalt), 215.
- Bierke** här. (Bjerke i Westerg.), 235.
- Bierkekind** här. (Björkekind i Österg.), 236.
- Biholm** (nu skattegård i f. d. Årja s:n, nu förenad m. Åkers s:n, Selebo här., Söd.), kon. vill tillbyta sig B., 88.
- Biildenhuzze, Henrick**, 422.
- Birge Jerl** (Birger Jarl), 412.
- Birkeuik** (Björkvik, gammalt säteri i Ö. Ryds s., Skärk. här., Österg.) Holger Karlss. Geras gods, 403.
- Birgel Jönson**, frälseman, 232.
- Birgel** [Byrgil] **Nilson** (Grip t. Winäs, häradsh. i Tjust), frälseman, under-teckn. Westerås recess, 232; får Alvastra kl. i förlän., 265.
- Birgel Nilson**, fullm. f. Norrköp. vid Westerås riksd., 234.
- Birgel Pungamakare**; se **Pungamakare**.
- Birgitta** (Hansdtr Tott, se reg. t. 3:e del.) hustru, på Åkerö, förlän. af kgl. sakören, 321.
- Birgitta**, Dirich myntmästares enka (B. Christiernsdtr Wasa; se reg. t. 3:e del.), kgl. sakören i förlän., 357.
- Birgitta**, hustru, bevist. Ölgerd Brahes begrafn. i Skokl., 359; sk. emottaga hennes syster. *ib.*
- Birgitta Johansdotter**, försvarelsebr., 331.
- Birgitta Stensdotter**, syster i Wadstena kl., emottagit pgr i förvar, 21.
- Birgitte kloster**, se **S. Birgitte**.
- Biskopen**, af Sæländ. 237.
- ar: i Link., se **Hans**; i Wexiö, se **Ingemar**; i Westerås, se **Peder**.
- Biskoparne** må ej befatta sig m. klostren, 217; om deras blifv. ställn., 218, 219; sk. förse kyrkorna m. dugl. prest., 241, 243, 244, 247; få afsätta de obeqväma, *ib.*; sk. lemna kon. register på s. ränta, och deraf nöja sig m. hd kon. vill gifva, 241, 244; må ej bannlysa för ringa saker, 241, 242, 244, 245, 255; sk. bestämna hd s. är rätt äktensk., 242, 245; drs extra inkomst., *ib.*; drs sakören tillfalla kon., 242, 243, 245; må ej taga afidna presters egdm., 243, 246; få ej förse prelaturer, canonier o. præb. kon. oåtspord, 243; confirm. f. dem fr. Rom ej behöfl., 222, 247; behöfva ej smörjelse, 369; sk. lemna en summa t. kronans förbättr., 247; fordom missbruk. s. makt o. s. priv., 250; indragit främm. hrr i rik., 229, 250; sk. ej starkare rida än kon. dm tillstånd., 229, 250, 254, 255: en del af drs ränta sk. lemnas t. kron., 250, 288, 316, 317; sk. lemna s. slott t. kon. 250, 254; hfa varit alltf. mäkt., 229, 253; om tillsätt. af bisk. i Finl., 274, 275; deras slott sk. ant-

- vardas åt kon., 219, 226, 229; deras ränta, 293; kronans r. sk. drmd förbättras, 367, 391—393; biskopsrätten af Strengn. stift, 368, 369.
- Biskopsafrad**, 241, 244, 288; indrag. t. kron., 275.
- Biskopsfodring**, 219, 293, 301, 313, 322, 337.
- Biskopsfogdar**: Per Arvidss. utnämnd öfv. Österg. Östanstång, Ol. Skrifv. öfv. d:o Westanstång, Ydre, Tjust o. Kind, Jon Skrifv. öfv. Öl., 266.
- Biskopsgästning**, 3, 217, 301, 313.
- Biskops landbor**, 3, 268, 269, 288, 300, 301, 313, 319.
- Biskops sakören**, 219, 293, 301, 313, 319; sk. gå t. kronan, 241—245, 247, 275.
- Biskopsstiften**, t. alla om Westerås mötes beslut rör. tionden, m. m. 309, 310.
- Biskopstionden**, förlän. deraf, 1; derom, 23, 88, 89, 288, 300; omkr. Svartsjö, 24; infordras t. Sthm, 33, 34; sk. delas m. kron., 241, 244; af Åbo stift, indragen, 275; af Link. st., 338, 341, 343, 393, 394; af Norrk., 346; t. Nydala kl., 358; af Strengn. st., 368, 369.
- Biskopstunnan** af Finl., förlänt t. Er. Fleming, 277.
- Bissor**, se **Byssor**.
- Bitne** (Betna i Oppunda här.) i Nyk. län., s:n, förlänt t. Peder Jönsson, 32.
- Biörn**, hr. i Sthm, sk. troliga bevisa sig om biskopstionden, 23.
- Biörn Anderson**, fullmäkt. f. Wadsbo vid Westerås riksd., 236.
- Biörn Claueson** [-fiuess-] (Lejon t. Leppis, vapnare) riksr. 227, 252, 263; deltagar i kons. dom., 190, 194; frihets- o. frälsebr. på gård. i Finl., 266, 267.
- Biörn Jönsson**, borgmäst. i Lidköp.; träta m. Biörn Gulsmid, 124; dombr. mell. hon. o. ngra borgare, 295, 296.
- Biörn Gulsmid**, se **Gulsmid**.
- Biörn Pæder**son, fullm. f. Wermlandsberg vid Westerås riksd., 240.
- Björneborg**, se **Vifvzby**.
- Bleginge**, om P. Pathins förhåll. der, 423.
- Bobærgs** [-orgz] här. i Österg., 235; konungsfodr. deraf förlänt t. fru Christina Gyllenstierna, 2; häradet förlänt t. Holg. Karlson, 265.
- Bockman, Hans**, husegare i Sthm, 372.
- Bockskin**, 406, lämpl. t. utförsel, 30.
- Bodanes** i Södra här. (på Dal. Flera gårdar m. namnet Bodane finnas), 136
- Bogandt**, se **Begart**.
- Bollabygd** (Bollebygd i Westerg.) här., 236.
- Boleri**, 290.
- Bomhöffer** (Bomhouwer), **Berndt**, 424.
- Bomhuggare** (Bomhouwer), **Bertel**, i Refle, om betaln. t. hon., 372.
- Bondakroken**, 21.
- Bondarna** (Bond-Arnö l. Arnö i Trögds här., Upl.) sock., biskopstiond. deraf förlänt t. Niels Giördson, 1.
- Bonde, Nils**, frälseman, 232.
- Bonde, Olaff**, upprorsman, 185.
- Bonde, Olaff**, fullm. f. Nerike vid Westerås riksd., 237.
- Bonde, Per** (t. Färdala), frälseman, i Westerg., 233.
- Bonde, Tord** (se reg. t. 3:e del.) af Westgöta adeln, riksr. 227, 252, 263, 295, 437; rättgästvist m. fru Elsa Laxman, 199; br. t. kon. 410, 411, 413, 414, 416; — jemte öfr. riksr. i Wg. t. Dal, 432—435.
- Bondhella** (Bondhälla i Gäsinge s.), gård i Daga här., Södm., 240.
- Bongh, Pæder**, borgare i Ups., tillåtes att segla på Helsingl., 91, 92.
- Boo**, murmästare, sk. begifva sig till Sthm, 93.
- Borgh, von den, Henrik**, gåfvobr. på ett hus i Sthm, 372, 373.
- Borgha** prestgäll, (Borg i Memmings här., Österg.) present-bref derpå f. Eric Aruidj, 334.
- Borgläger**, 70, 127, 130, 131, 170, 208, 217, 221, 224, 230, 302, 305, 318.
- Borgmästare**, i Sthm, mäst. Hans, 25; — o. råd i Nylödöse, br. t., 27, 28; i Westerås, 44; i Lidköp. Biörn Jönsson, 295; — o. råd i Skara, 304; i Söderk. Lars Birgelss., 321; i Kalmar, 423; Dirich Kleysze, 424; borgmästarne i städ. sk. tillhjelpa att straffa förråd., 221; — sk. bevista krön. i Ups., 362.
- Borgondien**, regentinnan Margareta i Nederl., hertiginna o. grefvinna af B., 428.
- Botakyrke** (Botkyrka i Svartlösa här., Södertörn) s:n, 390.
- Botnabræde**, af fur l. ek, lämpl. utförselvara, 405.

- Botnen** (Botniska viken), 197.
- Botheby** i Lösings här. (Österg.), 236.
- Bothuid Suenson** i Nesby, fullmäkt. fr. Östergötl. vid Westerås riksd., 239.
- Brabandh** [Braban, -tt], 143; varor lämpl. t. utförel dit, 30, 31; Byren ståt-häll. derst., 31; deput. derifr. undrhåla med Sv. om handelsfördrag, 428.
- Brackel, Otte**, fordom borg. i Lüb., fordran af St. Sture d. ä., 344.
- Bragde, Joakim** (kons: svåger, mördad i Sthms blodbad), om hs barns gods i Hall., 49.
- Brammeston**, gård, 240.
- Brandt Gotschalksson**, rådmän i Skara, br. på ett stenhus, 387, 388; lemnat koppar t. kon., 388.
- Braske, Hans**, biskop i Link., 380; br. t. hon. om boktryck. i Söderk., hertig Georgs br. mot Luth., påfven m. m., 3, 4; om den nya tron o. om kyrkomöte, 12, 13; om Ol. Tystes giftermål, 54, 55; om åtskill ämnen, 5, 31, 32, 43, 127, 128, 150, 162, 163, 289; beskriar den evang. lärdomen, 42; hållit sammankomst. m. allmog., 111; i Westerg., 112; sk. utrusta 50 man, 128; om hs ränta, m. m. på Öl., 137; biträder Westerås mötes beslut, 249, 250; rådets borgen f. hon. o. hs tjen., 259; sk. upplåta Munkeboda slott, *ib.*; försvarelsebr., 287, 288, br. på hs återst. inkomst, 288, 289; om hospitalstionde s. h. innehafv., 315; utgifvit rågångsbref, 323; om hs kvarlätenskap, 325, 326, 338, inkomster, 341, fordringar, *ib.*, hus i Link., 394; om hs afvikande ur riket, 327, 328, 391, 394; anklagad f. uppror. stämpl., 327, 328, 393, 394; om stiftets vård und. hs frånvaro, 342, 343; br. t. kon., 402—404, 406, 407, 411—413, 417; — t. städ. i Österg., 405, 406; — t. Thure Jönss. 408, 419, 420.
- Braskeholm** (Nörsholm, fordom äfven kalladt Noor o. Munkeboda, slott o. säteri tillhör. biskoparne i Link., beläg. i Kindstads s., Memnings här., Österg.), 322.
- Bredene** i Fieringeland, 238.
- Bredhegrändhen** i Sthm, 375.
- Breduijk** (nu Brevik, öfversteboiställe i Ekesjö s., S. Wedbo här., Smål.), m. 10 gods derund. förlänt t. Esbiörn Skrifv., 395.
- Breedh** i Trögd, 180.
- Bremen** [Breh-], undrhål. derst. mell. sv. o. holl. deput. år 1526, 428, 429, 431.
- Bresse**, "de land af", erkehertiginn. Margar. bär tilln.: fru af B., 428.
- Breth, Pædher**, får bo i Wexiö l. Kalm., 51.
- Brims, Lasse**, frälseman, 232.
- Bro** (nu Brokind, gammal sätesgård i Wårdnäs s:n, Kinds h., Österg.) m. 2 gård. indragas fr. bisk. i Link., 288; m. derund. lyd. gods förlänas t. Per Knuthson, 284.
- Brockenhusen**, greve Joh. af Hoya o. B., 226, 252, 428.
- Broåss** i Hakaness s:n (Hackvads s:n, Grimstens här., Ner.) får af Per Svenske återtagas fr. Riseberga kl., 277.
- Brudapenningar**, 242, 245, 255, 309, 310.
- Brwn** [-m] **Senerin**, af kon. Chrs parti, sjöröfvare, om hs dom o. afrättn., 76, 77.
- Brwnna**, oskäl. af Thure Ericson indrag. gods, 80.
- Brwnna**, Erich Larssons gd, 180.
- Brwn von Göttinge**, sjöröfvare (trol. dens. som Sev. Brwn), 399.
- Brynte Knutson** (trol. i Werml.), frälseman, 233.
- Bråby** (Bråbo i Österg.) här., 236.
- Bröllop**, hr Sten Stures, 352.
- Brömss, Oleff**, mäter, kons cammermester, besittningsbr. på ett stenhus i Sthm, 389; se vidare **Oloff Petrij**.
- Budkaffe**, snörad o. bränd, utsänd, 206.
- Burspråk**, 171, 217, i Upsala, 84.
- Burstil** l. **Burstel**, se **Börstil**.
- Buschen, van, Albrickt**, se 1:a del., 119, 120; hs förräderi på Gotl., 15.
- Bwddhe, Lassze**, gårdbyte m. Sten Sture, 375; hs hustru Sigrid o. son Mons, *ib.*
- Bwdhe, Mons**, son t. Lassze B., 375.
- By** på Dal (fem byar med detta namn finnas på Dal), Hunnid derst., 95.
- Byfogde**, i Arboga, Peder Siggesson, 34; br. t. hon., 86; i Skara, 302.
- Bygningxkarla**, sk. från Öl. sändas t. Sthm, 138.

- Byrken** (Storkyrkan) i Sthm, 389.
Byren, hrr af B. kejs. ståthåll. i Brab., Sel. o. fl. Vesterl., 31.
Byrgil Benckson, försvarelsebr., 265.
Byrgil Nilson, se **Birgel Nilson**.
Byssor [Bissor], fr. de tyska städ., 207; på Munkaboda varande sk. upplåtas kon., 259.
Bäck, Mons, murmästare, 93.
Bågesund (nu Ulricehamn), 234.
Båskærere, Jöran, mäter, 50.
Båtnabrådher, se **Botnabråde**.
Bäling (Balinge) sn i Södm., 391.
Bönegård, 365.
Bönder, s. närvaro vid Westerås möte, förteckn. å dem, 235—240.
Börstil [Burstil, -el], dombr. om en qvarn derst., 8—10; br. f. hr Ragvald derst. på 4 örtugland jord, 10, 11.
Böshundh, fartyg, väntas fr. Tyskl., 82.
Böter, olagl. utkräfd af bisk. Hans i Link., 394.

C.

- Calmarna** [-ner], 51, 151, 154, 288; borgarena derst. krävas o. hotas af Pet. Pathin, 15, 16, 397, 398, 409; om tvisten m. hon., 423, 424, 426; om Christophers förräderi derst., 48; Arvid Westgöte dragit ned åt C., 176; klag. öfv. landsköpet, 214; dom på borgerskapets besvär, 261—264; varor, insaml. t. betaln. af rik. gäld sk. ditsändas, 262; borgarena sk. gifva redl. köp på sina var., 264; Dirich Kleysze borgmäst. derst., 424; Holländ. få der tullfritt införa salt, 429.
 — **slott**, 201, 202; inventar. derst., 36, 37; Arv. Westgötes svenner derst., 38; ej förbättr. o. illa bespisadt af Arv. West., 39; utblottadt af hs hustru, 40, 81; brist på salpeter o. bly, *ib.*: förräd. Christopher fört befalln. derst., 48, 58, 59; illa försedt, 81; det derifr. bortförda sk. uppsökas o. tagas i beslag, 81, 82; Jöns Olson befallningsm., 86, 88, 256; om dess bespisning, 87.
 — **sund**, vrak tag. derst. af Arv. Westg., 40.
Camerarius, se **Cammermester**.
Cammermester, kon:s. mäter Olof Bröms (Olaus Petri), 23, 365, 389.
Canceller, kon:s. mäter Sven Jacobsson, 78, 104, 176, 298, 350; — "dala-kongens", 327.
Canceller, Pæder, se **Pæder Canceller**.
Canikernes ränta, 219; kronans sk. dermed förbättras, 229; sk. delas m. kron., 241, 244, 250, 254.
Canonier, må ej förses kon. oåtsporadt, 243, 247; sk. lemna en summa t. kronans förbättr., 247; i Link., 326; i Åbo, 368.
Cantor i Link., br. t. kon. om den nya tron, 400—402.
Carolois (Charollais i Frankr.), erkehertiginnan Margareta, grefvinna af, 428.
Cartusegrenten i Sthm, 192.
Chorprester, i Link. sk. vara tio, 317, i Wexiö sex, 318.
Christiern, f. d. konung, 48, 68, 69, 112, 162, 164, 166, 170, 172, 174, 175, 178, 179, 201, 202, 206, 220, 253, 286, 380; kon. G. lofvar Dansk. hjelp emot hon., 378; hans ochristl. handel, *ib.*: vänt. anfall af hon., 385, 420; bisk. Brask misstänkt f. underh. m. hon., 394; hs parti, 410; hs klippingar, 424; om hs återför. t. reg. i Dmk, 439, 440; Danm. förbund. att hjelpa Sv. mot hon., 442.
Claws [Claffues], hr, i Hersem l. Häradschammar; om tillvaratagande af hs qvarlåt., 325, 328, 340.
Clement [-et], skeppare (kon. Chrs höfvidsman), sjööröfvare, 112; om försvar emot hon., 46, 128, 399, 426, 427; tillfog. Herm. Skrifvare skada, 106; förlorat alla sina skepp, 399; sj. kommit t. Ostfriesl., *ib.*: ännu i välmåga, 410.
Clenodier, 339; i Nydala, 292; kyrk. o. klostr. mistat, 418.
Clerkeriet, i Strengn. stift, om gärd af, 156; stämplingar, 172, 173, 175; försorsak. stämpl. 221; bör ej öfver höfvan förtungas, 339, 367.
Clinkeboda i Folkere tingslag (Dal.), 236.
Clösterjomfrur, 13.

- Concilia**, christendomens, 400, 401.
Concilium provinciale, af kyrkans prelater o. capitula, föreslås af bisk. Brask, 43 404 407.
Confirmation, biskoparnes, fr. Rom ej behöfl., 222, 247.
Coren, nya, i Åbo; dess ränta, 367.
Crabbe, se **Krabbe**.
Crisman i Bredene, fullmäkt. f. Fjerdhundra vid Westerås riksd., 238.
Crisman Larson i Breed (trol. dens. s. föreg.), 180.
Cristiern Anderson, frälseman, 232.
Cristiern Henricson, frälseman, 232.
Cristiern Larson (Sjöblad t. Flätna, 1524 häradsh. i Jönåkers här. i Söd.), frälseman, underteckn. Westerås recess, 232; får Sköllinge sn i förlän., 266.
Cristina [-e, Cirstenæ, Cirstine] (Gyllenstierna), fru, 198, på Wænegarn, 104; får konungsfodr. af Aska o. Böbergs här. i förlän., 2; br. t. henne om åtskill. ämnen, 104, 106; — om hennes son Niels, 120; — om fru Sigrid Banérs testam. o. egendom, 349, 350.
Cristoffer (Hansson, borgm. o. fogde i Kalm.), bevisat sig förrädisk i Kalm., 58, 59; rymt, sventjen. hos Tyge Krabbe, återfordras, 48, 58, 59; haft befalln. öfver Kalm., 48; slottsfogde derst., 58.
Croonebeck [Cronobek] (Kronobäck, Johanniterkloster i Mönsterås s., Stranda här., Smål.) bisk. Brask derifr. tagit en monstrans, 43; clerker af S. Johannis orden sk. derifr. utvisas, 314; sk. anvisas fattige o. sjuke t. hospital, *ib.*
Culla, i Abo (Albo) härad (ett Kulla finnes i Wirestads, ett i Slätthögs s:n), 239.

D.

- Däken** (diaconus), i Link, mäst. Erik, 284, 314, 370, 374; i Skara Johannes Johannis, 308, 309; i Upsala, 33, hr Jöns, 119; se vid. **Erkedjekne**.
Daga [Dagha] här. (Söd.), 240; Nils Smed fogde derst., 50.
Dagsverken, 121, 265, 277, 300, 329, 357.
 — **spenningar**, 365.
Dagtingan, m. Ryssl., derom, 412.
Dagxbergs prestgd (Lösings här., Österg.), 322.
Dalakongen (= Daljunkaren), 327.
Dalarne [Dalar. -er, -ana, -arnæ, -erna, -erne], innebygg. derst. ej velat betala skatt., 22, 23, 64, 65, 83—85, 205, 206, 434; benägne att skydda förråd., 22, 23, 64, 65, 83, 85, 205, 206, 434; klaga öfver gården, 114; ej utgjort densamma, 164; deras fullmäktige, 169, kallas t. krön., 364; — i Westerås, 355, 356; lejd för dem att besöka Westerås möte, 182; bekymra sig om saker s. de ej förstå, 174; kons svar på deras besvär, 169—174; kons öfverenskomm. m. deras fullmäkt., 198; besvurit sig m. Sthms stad o. men. rik., 178; mena att Sv. är intag. gen. dem, 205; fråga om Sv. sk. styras eft. deras vilja, 206; må sj. undrhdla m. de tyska stads sändeb., 207; hotat erkebisk. af Trondh., 349, 351, 352, 354, 438; hafva allt. uppror f. händer, 355; lofvat bätt., *ib.*; lofv. utlemna daljunk., 356; aldr. någ. löfte hållit, 357. — Lars Olefss. fogde derst., 23; br. t. de trogne i Dal. om daljunks uppror, 135, 136; om orolighet. derst., 139, 140, 164, 166—168, 175, 177—180, 186, 203—205, 216, 220, 227, 229, 252, 348, 351, 353—356, 381, 414, 416, 417, 419, 420, 433, 434, 443; uppror. der sk. straffas, 252; allmog. vill enhäll. hjälpa kon. derm., 224; br. t. menighet. derst., 211, om uppror., möt. i Söderk., m. m., 159—163, om herrem. i West. o. orol. i Dal. m. m., 181, 182 — fr. råds herr. i Westerg., 140; — fr. allt Westerg. om upproret, 433, 440; — t. inneb. i Westerås l. o. Niels Wargs fögderi, 164; falskt rykte derst. om utförelseförbud, 157; om förkunn. af kons br. derst., 161; sändeb. dit fr. Upl. och Westml., 179, 285; om kongl. råfst derst., 217; Knut >venson ditsänd, 307; landsting i Tuna, 185; prest derst. delakt. i uppror., 356; kyrkoherdarne varit roten o. upphofv. dert., 434; om eftergift af gård. derst., 414; de upproriske derifr. begifv. sig t. Werml. o. sed. t. Westerdalarne, 434; daljunk. återvänt dit, 434, 443.

- Daljunkaren** säger sig vara Sten Stures son, 85, 160, 162, 164, 166, 167, 205, 351—353, 381, 415, 441, 443, 444; om honom, 135, 139, 160, 162, 164, 166, 167, 177, 179, 180, 186, 205, 227, 327, 355—357, 414; öfverenskomm. m. Dalkarl. om hs utlemn., 198; fr. Dal. flytt t. Norge, 348, 353, 381, 438, 443, — t. Trondhj. 351, 381, — t. Werml., 356, 438; återvändt t. Dal., 434, jemte Peder Grym m. fl., 443; hs utlemn. fordradt, 348—354, 381, 441, 443; är en uppenbar tjuf, 352; säg. sig hfa hjelp af elect. i Skara o. Thure Jönss., 414, 415, 420; begärt lejd af erkeb. Ol. i Trondh., 438; ej erhållit denna, 438, 443; fått lejd af Vincens Lunge, 444; utvisad ur Norge, 445.
- Dall** (Dal), 240; Niels Olss. på Skofteby förlän. derst., 63, o. bjud. 40 i st. f. 60 oxar f. dens., 404; Erik Stake förlän. derst., *ib.*; om gård. derifr., 94—96; Lars Skrifv. fogde derst., 95.
- Dana-arf**, eft. Henrik Resenär i Kalm., 99; eft. hr Anders i Uppkyrka, 129.
- Danmark**, om fru Elsas gods derst., 44, 45, 47; danska undersåt. få vidkännas gods i Sv., 49; samma rätt f. svenskar i Dmk. 68, 69; denna förhindras dem, 380; en borg. i Link. rymt dit, 321; kon. Ferdin. i Böhm. haft spjäre derst., 377; om förb. mell. Sv. o. D. *ib.*; om hjelp fr. Sv. mot k. Chr., 378; om spanmål derifr. 383; d. fartyg få handla i sv. landthamnar, 383, 384; br. derifr. 386; svenska ryml. sk. derifr. utlemnäs, 441.
- **s rikets råd**, br. t. dem, 17; — om fru Elsas gods, 58; br. fr. dem, 102; svar t. dem på gjorda framsättn., 377—382; klagomål t. dem framställda, 381; försäkra sin villighet att bistå Sv. mot k. Chr., 442.
- Dan Olsson** i Nyköping, död, 357.
- Danske, de**, återfordra Viken, 114; ett herremöte m. dem afstyrkes, 410, 411; hafva fått Hall. o. Sk. fr. Sv., 412; Sv. har dem ännu på halsen, 420; hfa städe i Sv. uppväckt tvedrägt, 420.
- Danske** [-a, -en] (Danzig), 143, 425; Finnarne må dit idka sjöfart 30; om tull derst., 263; en grå häst får ditföras, 277; bisk. Brasks resa dit, 327, 392.
- Danske, Olaff**, frälseman (i Westerg.), 233.
- Delfft** (Delft, stad i Nederlän., prov. Zuydholland), 432.
- Delmenhorst** (se reg. t. 1:a del.). 377, 382.
- Djeknedöme**, Link.s, 59.
- Disputation**, om tron, 222, 230, 231; stort obestånd deraf befares, 401; af-rådes, 403; försiggången i Westerås, 253.
- Distinghen** [Dise-], i Ups., markn., 21, 24, 63, 83, 346.
- Dithmarsken** [-e-], 377, 382, 426.
- Ditmarsk, Hans**, præbendat i Sthm, 192.
- Dombref** mell. borgm. i Lidk. o. några borgare derst., 295, 296; rör. en äng i Ingelstorp vid Skara, 299, 300.
- Dom-capitel**, af deras ränta sk. kronans förbättras, 316—318, 367, 400—402; — Skara, se **Skara**; — Upsala, se **Upsala**; — Wexiö, se **Vexsiö**; — Åbo, se **Aabo**.
- Domkyrkorna**, om deras ränta, 219; — kronans sk. derm. förbättras, 229, 367; — sk. delas m. kronan, 241, 244, 247, 250, 254, 317; br. t. alla i riket om vilkoren f. reductionen, 273, 274; om indragn. af prest. vid domkyrkan i Link., 317; Link.s ds ränta sk. delas med kron., 392; försvarelsebr. för Ups. domkyrkas gods o. landbr., 386, 387.
- Domprost** i Link., mäst. Erik, 370; ej rätt förfarit, 338, 340; br. fr. hon. t. kon. om d. nya tron, 400—402; i Skara, mäst. Olaf, 298, 299; mäst. Sven, kons. canceller, utn. t. hs efterträd., 298; — i Upsala, mäst. Jöran, undert. bl. frälsemänn. West. recess, 232; — i Åbo, mäst. Hans, 274, 275, 367.
- Dordrecht** [Dör-] (i Zuydholl., Nederl.), 428, 432.
- Drache, Cristian** (frälseman), jordaskifte mell. hon. o. kon., 88.
- Drænsil, Radgierdh** (Vintappare?), 23, 24.
- Dråstijn**, Ol. Hattorsis fädernegård, förlän. derpå f. hon., 125.
- Duffwenäs** (säteri i Sickla s., nära Sthm), upplåtes t. hospit. i Sthm, 280.
- Dylsmål**, 34.
- Dyrich** [Di-] **Myntemester**, i Sthm, qvitto t. hs arfv., 330, 331; förlän. f. hs enka, 357, 358.
- Dyr tid** i landet, 170, 171, 361, 414.
- Dördrecht**, se **Dordrecht**.

E.

- Edtzwidhen** (Edsveden, en ford. stor kronopark i Westerg., men s. nu är t. allrastörsta del förstörd. En vid ena ändan ännu 1865 befintlig sten hade till inskrift: "Parken Edsweden åhr 24 mihl långh och 4 mihl bredh A:o 1695." Namnet har nu i offentliga handl. blifv. förbytt t. "Edsmären"), 32.
- Edzhammar**, sågqvarn, i Lena s:n (Rasbo här., Upl.), 3.
- Edz rättaredöme** (Trollegods) förlänt t. Jöran Trolle, 277.
- Eidicha Gårigson**, bergsm. fr. Noraskogs bergsl., fullm. vid Westerås riksd., 240.
- Eka** (Lillkyrka s., Trögds h., Upl.), tillhör. fru Märta, 190, 265, 359.
- Ekesjö**, 234.
- Ekholm** (Ekholmen i Weckholms s., Trögds h., Upl.), om tegel derst., 93.
- Ekskog**, fridlyses, 121.
- Ekwirke**, sk. huggas i Ståkeholms l. t. skeppsbygn., 374; ekråder requireras fr. Westerv. t. Sthm, 284.
- Electus**, i Skara, 66, 67, 100—102, 113—117, 124, 125, 129, 138—140, 166, 167, 183, 184, 300; i Strengnäs, 41, 61, 108, 109, 156, 268, 269, 368, 369, 408; i Upsala, 428, sändeb. t. Lüb., 258; i Åbo, 29, 30, 53, 59, 193, 194.
- Elffzborgh**, 112, kronans slott o. stad, 303; gård. af Dal, 95, o. af Westerg. sk. ditföras, 115; Mons Bryntesson befallningsm. derst., 113; Nordmarken sk. läggas derund., 264.
- Elghudar**, lämpl. utförselvara, 30, 406.
- Elian** i Falual, fullm. f. Upl. vid Westerås riksd., 238.
- Elin** [-e], hustru, Bencth Knutsons enka, klag. öfv. s. mans död, 264.
- Elsberg** (bör vara Edsberg, s:n i Edsbergs här., Nerike), 277.
- Elsa Lagmansdotter** (rättel. Laxmand), fru; om hennes gods i Danm., 44; recommend. f. henne derom t. danska råd., 58; rätteg. m. Thord Bonde, 199; om hennes son Erik Gyllenstierna, *ib.*
- Embetsmän** (= handverkare), requireras fr. Öl. t. Sthm, 138; sk. inflytta t. Skara från landsbygd., 303.
- Enchuszen** (Enkhuizen, stad vid Zuyderzee i Noordholl., Nederl.), 428.
- Eneby**, oskäl. indraget, 80.
- Eneköpfung** [-ko-], 24—27, 29, 31, 234; br. dit om tegel, 93; — om skattejern, 154, 155. Kon:s möte derst. m. köpstads Männ. i Upl., 159.
- Engelbregt** [-gilbrich] **Larson** (af ätten Bölja l. Strömfelt?: väpnare, sed. riksr.), 133; bisitt. i rätten öfver Peder Cancellor, 62; undert. Westerås recess, 232.
- Engelbrich** i Arboga, borgare derst., konungens fogde, 155; br. t. hon., 129.
- Engilbrigt** i Vadth, se **Engelbregt Larson**.
- Engxby** på Dal, 240.
- Enåkers här.** (Fjerdhundral., Upl., finnes numera end. ss. sock.), Ped. Jonss. fogde derst., 63.
- Erenzißl**, fogde (i Upsala stad, Ulleråkers, Bålinge o. Waxala här.), afsatt, 117.
- Eric** i Gilberghe, frälseman, 232.
- Eric** i Slädhammar, frälseman, 232.
- Eric**, mäst. djekne i Link., br. t. hon. om åtskill. år., 284, 314, 370—371, 374; utfärd. jemte fl. riksråd dom öfv. borgarenas i Kalm. besvär, 262—264.
- Eric**, mäst. domprost i Link., ej rätt förfarit, 338, 340.
- Eric Aruidson**, kon:s befallningsm. på Gripsh., erhåll. uppdrag att göra jordeb. m. gods und. Gripsh., 141.
- Eric Aruidj**, presentationsbr. på Borga prestgäll, 334.
- Eric Benctson**, fullmäkt. f. Nyköp. vid Westerås riksd., 234.
- Eric Ericson** i Sandika, 10.
- Eric Hansson** (fogde på Kopparberget), 256; sk. förkunna kon:s br. i Dal., 161, 168; ådagalagt troh. mot kon., 167; sk. befordra sändemänn. t. Dal. i deras afsigt., 185; får Husby s:n i förlän., 265.
- Eric Jönson** (Rosenstråle), frälseman (i Österg.), 232.
- Eric** [-ch] **Larson**, frälseman (väpnare, fogde i Telge län), 232; bisitt. i rätten öfv. Ped. Cancellor, 62; förlän. på Gladö gård, 390.

- Eric Larson**, fullm. f. Arboga vid Westerås riksd., 234.
Eric Larson, fullm. f. Simtuna här. vid Westerås riksd., 237.
Eric Lespe, konung; Landskrona i Ryssl. bygd und. hs tid. 412.
Eric Matson, får f. sin fordran annamma Jöran Helsings skepp, ligg. i Söderköp., 2.
Eric Olson, bergsman, fullmäkt. f. Lindesbergs bergsl. vid Westerås riksd., 240.
Eric Person, frälsem., 232.
Eric Stenson (häradsb. i Bollebygds här.), frälsem., 233, i Westerg., 432.
Erich, hr, i Larf, får jaga på sina egna egor o. på Edsveden, 32.
Erich, mäst. electus i Åbo, se **Aabo**, electus.
Erich, hr, mäst. Lars husprocurator, 107; ej af bönd. emottagen som kyrkoh. i Löfsta, *ib.*
Erich i Villeness, fullmäkt. f. Fogdön vid Westerås riksd., 239.
Erich (Abramson Gyllenstierna), son t. fru Elsa Laxmand, 199. Se vid **Erich Abramson**.
Erich Abramson (E. A:son Gyllenstierna, son t. ridd. Abr. Ericsson G. o. Elsa Laxmand), konungens brefdragare t. Danm., 47.
Erich Abramson (Leyonhufvud, se reg. t. 3:e del.), hs enka Ibbe (Eriksdtr Wasa), svägerska m. B. v. Melen, 282.
Erich Arfson (Arp?), i Slätt (Söderml. ell. Nerike), 41.
Erich Larson i Brunna, sändebud t. Dal., 180.
Erich Pæderson på Lindesberg, br. t. hon., 185.
Erich Pæderson [Person], borgmäst. i Westerås, 44; tvist m. Jon Skrifv. i Westerås, 374.
Erick af Pomeran, kon., 407.
Erius (Gething), doctor, (cantor o.) officialis i Upsala; br. t. hon. om hand. på Vesterlanden, 24.
Erik, S., se **S. Erik**.
Erkebiskop, Göstaf Trolle, se **Trolle**; — i Trondhjem, se **Olaff**.
Erkedjekne, i Link., mäst. Pæder, 326, 402; — i Ups. mäst. Lars, 360; se vid **Lars**; — i Åbo mäst. Jac. Venne, se **Venne**.
Eskil, hr, sänd t. Ölgerd Brahes begrafn. i Skokl., 359; sk. i sin vård emotaga den afidnas syster, *ib.*
Eskill, hr, i Åbo, 60.
Eskilstvna, 38, 39, 41; — kloster (munkkloster af Johanniter-orden), bröderne af S. Johannes orden från Kronobäcks kl. hänvisas dit, 314.
Eskynaherad (Östkind's här., Österg.), 239
Espenoda (nu Espenbo i Ö. Wåla s., Wåla här., Upl.), 238.
Essen, Baltzar van, junker, hs land i Ostfriesl., 399.
Evangelium, "knur" derom bl. allmog., 5; det rena o. klara, har börjat predikas i land., 75; kon. låt. predika, 210, 228, 252; sk. läsas i skolestug., 243, 247; det nya, s. Luther dragit under bänken, 419.
Euerth, hr, (trol. den hr E. s. 1525—1534 var kyrkoh. på Kopparberget), fullm. fr. Dal. t. kon. G., 169.

F.

- Færið** (Färed i Färeds s., Wadsbo här., Westerg.); Sigge Jönson får besitta en gård derst., 72.
Faleköpung, 234.
Falken, **Henrich**, i Lübeck, 424.
Falkneether (falkonetter), 37.
Falual i Upl., 238.
Fastelag, -er (fastlagsskämt, upptåg), 203, 211.
Fatebur, kons., 322.
Fetalier, 325, 365; dyrt köp derpå, 170, 171.
Fferdinandus, hr (konung), af Böhmen, sändt spejare t. Danm., 377, 439; hs planer emot Holst. o. Danm., 439, 440; inga bref l. bud fr. hon. komna t. Sv., 378.
Fferinge här. (Færinge l. Færingö här. l. tingslag, innefattade Färingsön, nu Svartsjölandet, m. fl. öar), 235.

- Ffoborgh, Niels** (frälseman, kons: embetsm. på Dal), br. t. hon. om hästar, 51.
- Ffreslandh** (Frisland l. Vriesland provins i Nederlånd.), deput. derifr. underhålla md sv. sändeb. om hand- o. sjöfartsfördrag, 428, 429.
- Ffriis** [-iss], **Swen**, i Smål., föreskrift o. uppdrag t. hon., 121, 137, 151.
- Ffæringeland** (Fjerdhundral.), 238, sändeb. derifr. t. Dal., 179.
- Fincke, Lydher**, kons embetsman, 256, på Öl., 121; erhåll. åtskill. föreskrift., 121, o. befallningar, 79, 137, 151.
- Finke, Hendric**, ford. borgare i Lüb., fordran af Sten Sture d. ä., 344.
- Finland** [-dt, -h, Finlandia], 144, 202; utförs. derifr. t. Riga o. Reval förbud., 29; om utförselhandeln, 142; seglat. på Danz. ö. Königsb. tillåten, 30; vissa varor få end. föras t. Sthm, 30, 142; arbetare requir. derifr. t. Sthm, 93; om expedition dit, 127, 128; kons: resa dit, 127, 128, 140; — sk. hemlighållas, 128; — uppskjuten, 147, 152, 416; ryska sändeb. kallas derifr. t. Sv. 147; deput. fr. Finl. t. herremöt. i Söderk., 148; varit i fiendens händer, 202, 205; om rågång. mell. Finl. o. Ryssl., 411, 412.
- Finske skären**, 46.
- Finwid Pæderon** i Sandikom, tvist mell. hon. o. kkoherd. i Burstil, 8—10.
- Fisk**, 284; torr, 329; sk. anskaffas t. krön., 366.
- Fiskare, Anders**, fullmäkt. f. Tjust vid Westerås möte, 239.
- Fiskeby** (frälsegård i Ö. Eneby s., Bråbo här., Österg.), 192.
- Fflæmingh, Eric** [-ch], riksråd, 147, 190, 194; br. t. hon. om ryska sändeb., 60, 61; erhåll. biskopstunn. o. dagsverk. af Åbo stift i förlän., 277; br. t. hon. om daluppror., 355—357.
- Flæming, Ifwar** [-rr], riksr., 191, 193, 194, 227, 252, 263; kons: embetsman, 256; sk. utsända sina jakt., 26; sk. sända kalk o. ved t. Sthm, 55; br. t. hon. om de ryska sändebud., 60, 61; sk. låta bygga 2 skut. o. sända t. Sthm, 77; sk. hafva tillsyn öfver länsmän. i N. Finl. lagsaga, 343, 344, o. ordna landsköpet, 344; br. t. hon. om daluppror., 355—357.
- Flæming, Jacob** (se reg. t. 2:a del.), kons: tromman, 329.
- Flæming, Pæder**, frälseman, 232.
- Flanchor**, 352.
- Flottan**, dess utrustn., 128.
- Flwudre** här. (Westerg.), 238.
- Fläsk**, utförselvara, 31, 405; hälft. af konungsfodr. i Tuna län må derm. betalas, 121.
- Foderkorn**, 365.
- Fodermarsk**, kons: Joghann Olson, afsked, Niels Erics. tillsatt, 7, 8; — i Skara, 302; — **er**, kons: i Åbo st., få ej förtunga prest., 367.
- Fogdar**: Haquon Nielson (i Gestrikl., Bro m. fl. här.), 2; Jöns Nielson i Ståkeholms l., 11; Lars Oleffson i Dal., 23; underfogd. på Sthms slott, 24; Långe Peder, 26; Ol. Skrifv. öfv. fru Margaretas gods i Hall., 27, — öfv. Konga här., 41; Joan Smäländ. öfv. fru Marg. gods, 49; Nils Smed i Ö. Rekarne, Daga o. Åkers här., 50; — i Strengn., 109; Ol. Arvidss. i Nyköp. län 50; Ped. Jönss. i Nyköp. stad, m. m., 63; — i Nyköp. län, 87; Pædher Bencts. Arv. Westgötes f., 81; Gabriel (Smäsven) i Östbo, 86; Lars Skrifv. på Dal, 95; Niels Jærlegs. i Ups. m. m. eft. Eregissel, 117, 119; Eregissel o. Niels Skrifv. af atte, 117, 118; Niels Skrifv. åter tillsatt i Upsala stad, Ulleråkers, Bålinge, Waxala o. Rasbo här., 347; Engelbrich, borg. i Arboga, 155, 300; Lambrich Matzs. i Örebro här. o. på Ö. slott, 155; Nils Henriks. i Torstuna o. Simtuna här., 265; Jon Skrifv. öfv. hela Öland, 266; Per Smid i Uppvid. här., *ib.*; Ol. Skrifv. i Ydre, *ib.*; — biskopsfogde öfv. Österg. Westanstång, Ydre, Tjust o. Kind; Per Arvidss. biskopsfogde öfv. Österg. Östanstång, 266; — Jöns Westgöte i Finl., 275; Per Svenske på Kuma gård, 276; Mons Svenson på Åbo slott och i Å. o. Raumo städer o. län, 277; Anders Skrifv. på Tynnelsö, *ib.*; Jsaach i Wexiö stad, 313; Jöns Skrifv. i Möre, Asboland o. Sevede, *ib.*; Olaf Mortenson i Helsingl., 270, 348, 351, 354, 381; Bengt Westgöte i Norbo o. Siunda här., 347; Herlach på Grönö, 373. Fogdarne i Smål. sk. anskaffa fisk t. Kalm. slott, 40; br. t. f. i Finl., 93, — i Österg., 329; f. må ej bruka köpslagan l. lottstädja landsköp, 173, 219, 263; tillåta landsköp, 344; sk. hfa tillsyn öfv. tiggaremunk., 243, 246; — — öfv. seglationsordns handhafv., 273, — — öfv. kons:

- bud, 303, 304; — i Upl. sk. anskaffa förnöd. t. krön., 365, 366; i Åbo st. få ej betunga prest, 367. — Biskopsfogdar, se **B**.
- Fogtön** (Fogdön i Mälaren), 239.
- Folkere** tingslag (Folkare här. i Dal.), 236.
- Folkerna** s:n i Dal. (Näsgårds län), kungsgård. derst., 35.
- Folsberga** (Folsberga i Wallby s:n, Trögds här., Upl.), 237.
- Formulär**, t. qvittenser, 334, 445, 446.
- Fornåsa** (Fornåsa s., Bobergs här.) i Österg., hr Anders derst., 341.
- Fosser** [-t], **Herman**, myntmäst.; contract m. hon. om myntn., 331—333.
- Fotgångare**, 40, 171.
- Fredag**, om att äta kött på f., 209.
- Frederik** [Frædr-, -erick, Ffrederig], kon. i Danm.; br. t. hon. om Pet. Pathin, 14—17, 421—425; — om fru Elsas gods i Danm., 44, 45, 58, 199, om åtskill. ämn., 45, 47, 69, 70, om Gotl. m. m., 285, 286; br. fr. hon. om Vikens återlemn., 67, 102; om S. Norby, skepp. Clement, personl. möte m. kon. G. o. om Viken, 398, 399, 410, 411; — om Pet. Pathin, 409, 425, 426, om rustn. mot Norby m. fl., 426, 427; framsätta t. kon. G. med Holger Greger s. o. Ax. Ugerup, 439, 440; kon. G:s svar derpå, 377—383.
- Frihetsbref** fr. skatt., f. Hammarkinds- o. Björkek. här., 322; f. borgarena i Norrk., *ib.*
- Frihets- o. frälsebref**, f. riksr. Biörn Clauson på gård. i Finl., 266, 267; f. Henrik Jönsson "på Åbo slott" på 2 gård., 276; f. Erik Svenske på en gård, 358; f. Vaste Jonss. på Hælshamm. gård, 395.
- Frimarknader**, två i Skara, 303.
- Frälsemännen**, de vid Westerås riksd. närvarande, 231, 233; af Tjust, Kind, Ydre, S. o. N. Wedbo, Vist o. Tveta försummat vapensyn. i Link., 402, 403; br. t. fr. i Österg., Söd., Smål. o. Westerg. om rusttjensten, 324, 325.
- Frödinge** s:n (Sevede här., Smål.), konungsfodr. deraf förlänt t. N. Arvidss., 322.
- Frökens** här. (Frökind i Westerg.), 235.
- Fub** (Fool?), Nils, frälseman, 233.
- Furubräder**, lämpl. t. utförsel, 31.
- Fylbo** här. på Öl. (Fyrabo l. Förbo här.; utgjordes af Alböke, Föra o. Löth sr); häradsrätt. derst. förlänt t. Erik Skrifv., 264.
- Fynneström** (Finstrom på Åland), 358.
- Får**, 294, 347; sk. anskaffas t. krön., 366.
- Färkött**, requir. fr. Öl. t. Sthm, 79.
- Fårskinn**, 336.
- Fä**, 325.
- Förläningar**, till: Beneth Nielson, 1; Madz Körningh, *ib.*; Lars Siggesson, 1, 294; fru Anna på Aspenäs, 1; Niels Giordson, *ib.*; fru Christina Gyllenstierna, 2; hr Lars Suenoni-, *ib.*; Benkt Skrifv., *ib.*; Ol. Biörson, 11; Jon Skrifv. i Westerås, 32; Pæder Jonson, *ib.*; Monss Johanson, 33; Nils Olss. på Skofteby, 63; Hans Hammersmid, 187, 188; Thure Trolle, 264; Mons Bryntes-on, *ib.*; Sv. Karth, 265; Jon Suenson, *ib.*; Holger Karss., 265, 322; Erich Hanss., Byrgil Nilss., Ol. Aruidss., *ib.*; Ol. i Torp o. Christiern Larss., 266; Jöran Trolle, 277; Er. Fleming, *ib.*; fru Ingeborg på Skedanäs, 279, 357; fru Ebba Erik Abramsons, 282, 283; Per Knutss., 284; Esbiörn Skrifv., 284, 395; Madz Kaffle, 294; Nils Krumme, *ib.*; mäster Olaf, domprost i Skara, 298; Jak. Krumme, 311; Herman Skrifv., *ib.*; Ture Ericson, 313; Mons Johanson, 314; Lars Birgelson i Söderk., 321; hustru Birgitta på Åkerö, *ib.*; Harald Knutss., 322; Nils Arvidss., *ib.*; Truls Skrifv., 322, 358; Knut Erikss. i Finl. 331; Arvid Westgöte, 331; Jöran Ericsson, 334; Pæd. Jonss. i Nyk., 357; hustru Birgitta, Didr. Myntmästares, *ib.*; Erik Svenske, 358; fru Märthas barn på Eka, 359; Erik Larss., 390; Nils Bagge, 395; Gabriel (Småsven), *ib.*; — ridderskap. fordrar förlän. af kronan, 213; om Thure Jönssons, 307, 437.
- Förräderi**, mot kon. o. rik., 203, 211, 224, 228, 422; om botemedel deremot, 229.
- Försvarelsbref**, för: Torsthen Smid, 76, Jon Ericks. o. Gudm. [Hakons. i Halsby, Byrgel Benctson, Mons Gäse, fru Märthas barn på Eka o. Hans Målare, 265; munkar, s. vilja utgå ur klostren, 281; bisk. Hans i Link.,

hs capitel o. tjenare, m. m., 287, 288; Lars Jwthe, 294; Nils Skrifv., *ib.*;
hustru Birgitta Joh:sdtr, 331; Ups. domkyrkas gods o. landthor, 386, 387.

G.

- Gabriel** (Småsven), fogde i Östbo (o. Albo), får konungsfodr. af Albo här., 86; känts vid gods på kons vägn. i Albo, 87; br. t. hon. om åtskill. är., 386; får häradsrätt. i Uppvid. här. i förlän., 395.
- Galle**, dr (Peder), i Ups.; br. t. hon. fr. bisk. Hans i Link., 42.
- Galle, Olle**, frälseman, 232.
- Garnviken** (Garnsviken, sjö mell. Ösby-Garns o. Åkers sr, Upl.), master sk. uppsökas deromkr., 88.
- Garpaberget** (Garpenberg i Dal., Näsgårds fögd.), tillåt. att bearbeta grufv. derst., 55, 56.
- Geffla** [Gä-, Gö-] (Geffle), 234; erhåller förklar. rör. utförsel förbudet, 157, 158; köpmänn. derst. göra silfverköp, 158, utföra falska rykten, 159.
- Gent** [Gænth] (hufvudst. i prov. Ö. Flandern, Belg.), 432.
- Gestrigeland** [Gäst-], 235 256; t. allm. derst., tacksag. f. gården, 156, 157; må betala skattejern. m. pgr, 158; om Gestrikarnes uppköp af silfver på Salberg., *ib.*; om deras utförsel, 159; t. prost. derst. om biskopstiond. o. om samtal m. kon. i Ups., 346, 347.
- Getskinn**, 336; lämpl. utförselvara, 30, 406.
- Giftermål**, om kons, 213; hd s. är lagl., bisk. sk. derom afgöra, 242, 245.
- Gilberge**, frälsegård (ett säteri Gillberga ligg. i Fasterna s:n, Sjuhundra här., Sthms l.; ett annat i Dingtuna s:n, Tuhundra här., Westerås l.), 232.
- Gilbergs** här. (Werml.), 235.
- Gilden** [Gyllen], Rynske, 397.
- Gingård**, 312, 313, 336.
- Girmvnd Benetson** i Liffsdal, bergsm. fr. Noreberg, fullmäkt. vid Westerås riksd., 240.
- Girmund Suenon** (Somme, fogde i Smål., se reg. t. 2:a o. 3:e del.), frälseman, 232.
- Gladhem** (Gladhammar i S. Tjust, Smål.), 63.
- Gladö**, kronogods, förlänt t. Erik Larss., 390; sägqvavn derst., *ib.*
- Godskalk**, frälseman (i Ö. terg.), 233.
- Gotland**, nunnekl. derst., 2; tyske knektar ditsända, 14; br. t. kon. Fr. af D. derom, 285; om bisk. Brasks resa dit o. derifr., 327, 392; om uppgifvande af beställn. derst., 379; contr. om G. mell. D. o. Lüb., *ib.*; om sv. fång. tagna derst., 409; om taget dit, 410, 421.
- Gottrup** [-thrupe] (Gottorp, se reg. t. 1:a del.), 409, 426, 427.
- Gouarts**, rådm. i Dordrecht, deput. fr. Nederl., undrhdl. m. Sv., 428.
- Grabbe** [-abe], Niels [Nilss] (se reg. t. 2:a del.), i Finl., 194; br. t. hon., 29, 30, 372.
- Grænge** (nu Grängesberg ell. Grangärde gruffält o. sock. i Westerbergslags fögderi, Dal.), bergslag, 44.
- Grænskogh** (Grönskog, Fliseryds s., Smål.), om bygnader derst., 121.
- Greffuerad, Alf**, får taga ett stenhus i Sthm i besittn., 344, 345.
- Greger**, en fr. Danm. rynd trumpet., 286; tagit tjänst hos kon., *ib.*
- Grenne** (Grenna), hr Nils kyrkoherde derst., 315.
- Gress** (Grels, Gregers) **Birgelson**, frälseman (i Westerg.), 233.
- Grim, Pader**, se **Grym**.
- Grimsten** (Grimstens här., i Nerike) 237.
- Gripzholmen** [Grijpsholmen], klost.; Skelleby 2 gdr sk. läggas derund., 21; är kons gård, 72; om dervid ligg. gods tillh. nunnekl. på Gotl., 117; dess gods i Skara stift, 130; Erik Arvidss. kons befinn derst., 141; gård. derunder må bortbytas, *ib.*; om klostrets nedlägg., 209; klagan deröfv., 217; gods i Westerg. l. Upl. tillh. G., 337; Sörby gd i Hölö s:n ditskänkt af hr Matz, 370.
- Grunns** här. (Werml.), 238.
- Grufvor**, 145; vid Garpaberget, 55, 56; Gamla Silfverberget, 96, 97; jernberget vid Westervik, 97, 98.

Grum, Pæder, se **Grym**.

Grym [Grim, Grum], **Pæder**, förråd, försvarad i Norge, 349, 351—354, 380, 381; utfordras, 350—354; rymt ur sin borgen, 380, 381, 441; begifvit sig tbaka t. Sv., 443; sk. utvisas ur Norge, 445.

Gråmunk, en,ifr. Ups. kloster, vistas i Hels., 118.

Gråverk, utfö selvara, 30 406.

Gräsgardz här. (på Öl.), betalar 3000 spetfisk i ränta, 137.

Grönö (se reg. t. 2:a del.), 129; Herlach fogde derst., 373.

Gubernator, 212.

Gudhems här i Westerg., 240.

Gudhems kloster, br. om reduct. af klostergodsen, 277, 278; om utskyld. af kl., 305; befrias fr. borgläger, *ib.*

Gudmund i Aspult, 239.

Gudmund Hakonson i Halsby, försvarelsebr., 265.

Gudmund Ingelson, fullmäkt. f. Lekebergs o. Edsbergs här. i Ner., 238.

Gudmund Jonson i Clinkeboda, fullmäkt. f. Folkere tingsl. i Dal. vid Westerås riksd., 236.

Gudmund [-t] **Pædherson** [Person], befallningsman på Sthm, se **Scriffuare**, **Gudmund**.

Gudstjenst, sjelfdiktad, 209.

Gulbergx [Gulborgs] här. (i Österg.), förlänt t. Holger Karlss., 265, jemte konungsfodr., 322.

Guldmeder, utom Skara boende, sk. t. staden inflytta, 303.

Gull, 370, 371.

Gulsmid, Anders, hs enka, 34; hs gäld, *ib.*

Gulsmid, Biörn, borg. i Lidk., ej skyld. t. mot hon. fattad misstanke, 124; tages i kons beskydd. 125; träta m. Biörn Jönson, 124, 295; dombr. derom, 295, 296.

Gunnar Helgeson, fullmäkt. f. Bogesund vid Westerås riksd., 234.

Gunnar Larson, 341.

Gutland, se **Gotland**.

Gwnstersbergh, Kasper van, 24.

Gwthin, Jacob, præbendatus i Ups., 107.

Gyye [Gyia] (Göye), **Mons** (se reg. t. 3:e del), danskt riksr., br. t. hon. fr. k. G., 47, 57, 58.

Gårdastisl, 313.

Gåse, Mons, försvarelsebr., 265.

Gäddor, finska, 31; utförselvara, 142.

Gäld, rikets, till de tyska städ.; om dess betaln., 6, 38, 39, 52, 64—66, 83, 103, 112—116, 131, 154, 156, 163—165, 170, 183, 207, 257, 262, 333, 336, 361, 410, 414.

Gäll, prestg., svaga må sammanslås, 241, 244.

Gärd, t. betal. af rikets gäld, 103, 170, 207, 363, 411, 414; af Link. stift, 4, 86; af Helsingl., 6; villigt utgifven af flera landsk., 6; af Österg., 52, 103; af Finl., 53; af Dal., 64, 65, 83; — dess efterskänk. önskligt, 419; af Westergötl. 66, 74—76, 79, 112—116, 183; af Smål., 82; af Nordmarken, 94; af Dal. 94—96; af Ulleråkers här., 118; sk. förvandlas i andra varor, 53, 115; af Arboga, 131, 132 155; af Westerås o. Enk., 154, 155; af Strengn. stift, 156; af Westerås st., *ib.*; af Gestrikl., 156, 157; af Westerås län o. Nils Wargs fögderi, 163, 161; af Upl., 183; af Tju t., 284; af Wermildsberg, 293; bönegärd, 365; gengärd, 312, 313, 336; kröningsgärd, 361; — **er**, 347; olagliga 418.

Gäss, sk. anskaffas t. krön., 366.

Gästning, biskops-, se **B.**; oskäligh, 367.

Göfla, se **Gæfla**.

Gösené (Gäsened) här. i Westerg., 239.

Göstaff (Trolle), erkebisk.; om hon., 172, 175, 229; om gods, s. tillhört hon., 369; bisk. Brask tros hfa hft undrhdl. m. hon., 394.

Göstaff, Thure Jönssons tjänare, slägting t. hon. o. kon. G., 314.

Göstaff Jonson, borgare i Lidk., träta m. borgmäst. Biörn Jönsson, 295; dombr. derom 295, 296.

Göstaff Knutson (Ribbing), frälseman, 233.

Göstaff Larson, frälseman, 232.
Göstingx härad (Göstring i Österg.), 239.
Götinge, van, Brwn, se Brwn.

H.

Habotorp i Wifolka här. (Österg.), 237.
Hælshammar (trol. Hjelshammar i Wernamo s., Östbo h., Smål.), frälsebr. derå f. Vaste Jonsson, 395.
Haardh [Hård], **Niellss** (t. Hedenlunda), br. t. hon. om biskopstiond. m. m., 33, 34, 88; sk. anskaffa förnöd. t. krön., 366.
Haard [Hare, Hordh, Hård], **Peder** [Pæd-], fogde i Sthm (se reg. t. 2:a del.), sk. öfverlemna ett stenhus i Sthm t. Erik Kugge, 22; br. t. hon. om åtskill. år., 23, 24, 89, 90; närvar. vid Westerås riksdag, 232; fångsl. Pet. Pathin, 422.
Hafre, lämpl. utförselvara, 31.
Haga (nu kungsgård i Saltviks s:n på Åland); frälse- o. frih.-br. derå f. Henrich Jönsson, 276.
Hagænn (Haag, hufvudstad i Nederländ.), sätet f. styrelsen i Holland, 432.
Hakaness (bör vara Hakauas l. Hakavad, nu Hackvad i Grimstens här., Ner.) s:n, 277.
Hakebysses, 37.
Hakon Kondeson, fullm. f. Björkekinds här. vid Westerås riksd., 236.
Hakon Nilson, fullmäkt. f. Askims, Sevedals o. Walle här. vid Westerås riksd., 235.
Hakon Person, frälseman, 233.
Halfqwi [Halkauj] (Hallqvad, nu säteri i Funbo s., Upl.), 62, 87.
Halkauj, se Halfqwi.
Halland [-dh], om rågång. mell. H. o. Westerg., 26; fru Margareta Wasas gods derst., 27; hennes barns arf derst., 49, 68, 69; Jogh. Småänding dit-sänd, 49, der illa slagen, 68—70; H. af Danm. borttaget fr. Sv., 412.
Halmö här. (Hardemo i Ner.), 236.
Halsby, 265.
Hammarby (vid Hammarbysjön nära Sthm), upplåtes t. hosp. i Sthm, 280.
Hammarkinds [-kynda] här. (Hammarkind i Österg.), 236; inneb. derst. få minskn. i skatten, 322.
Hammarsmedt [-ersmid], **Hans**, mäster; erhåll. Utby gård f. sig o. s. barn i förlän., 187, 188; skyddsbr. f. kon., 188.
Hamnar, olaga, 260, 263, 272.
Hampa, 263.
Hanæss s:n (Hannäs i N. Tjust, Smål.), förlänt t. Jöran Ericson, 334.
Hanakin (Hanekinds här., Österg.), 239.
Hans, biskop i Link., se **Braske, Hans.**
Hans (Reff), bisk. i Oxle (Oslo); br. t. hon., 110.
Hans, konung, 48, 68, 69, 411, 412; br. om Lösings härads gräns, 323.
Hans, mäster, borgmäst. i Sthm, 25.
Hans, mäster, domprost i Åbo, sk. förestå kyrkostyrelsen i Finl., 274, 275; ingått fören. m. kon. om kyrkans inkomst., 367.
Hans Bertelson, fullmäkt. f. Söderköp. vid Westerås riksd., 234.
Hans Halvorsen i Presthytta, fullmäkt. f. Norebergs bergsl. vid Westerås riksd., 240.
Hansestäderna, deras privil. vållat betryck i landet, 100; skadeliga, 116.
Haqnon Nielson, fogde i Gestrikl., 256; qvitto på uppörd. af fögderiet, 2, 3; br. t. hon. om att Gestrikarne få betala skattejernet m. pgr. m. m., 158.
Hara (nu Harbo s:n i Wåla här., Upl.), biskopstiond. deraf förlänt t. fru Anna på Aspenäs, 1.
Haral i Torp, frälseman, 233.
Haral i Suedia, frälseman, 232.
Haral Knutson, frälseman (i Upl.; se reg. t. 1:a del.), 233, 432; förlän. af kongl. sakören, 322.
Harall (Lake?) i Gladhem, 63.
Harkranketorp (nu Härkranketorp i Tystberga s:n, Röne här., Söderml.), 238.

- Harlem** (stad i Nordholl., vid floden Sparen, Nederl.), 432.
- Harmal**, i Vanö s:n (Wånå s., Tavastl.), 266.
- Harnesk**, 184, 206, 306, 321, 324, 402, 436; behöfvas. 212.
- Hattorsi, Olof**, förläningsbr. på hs fädernegård Drästijn, 125.
- Hedeby** (i Westerg.?), oskäligt indraget gods, 80.
- Helgdagsbrott**, 242, 245, 254.
- Helgeandshuset** i Sthm, insaml. t. detsamma tillåtas, 371.
- Helgia kors vreth** vid Strengnäs, 133.
- Helgie**, hr, i Bærkistada, lidit våldgästning, 93.
- Hellaridz** (Helgarö i Söd.) s:n; konungsfödr. derst. förl. t. Bencth Nielson, 1.
- Hellista** i Ståkes län (Helgesta i Haga s., Erlinghundra här., Upl.), 180.
- Helmstadher, Marcus**, i Lübeck, 105.
- Helsing, Anders**, borgare i Upsala, tillåt. att segla på Helsingl., 91, 92; pass f. hon. f. resa t. Norrl., 92.
- Helsing, Jöran** [-en], hs i Söderk. ligg. skepp må annammas o. hs fordring. utkrävas af Eric Matson, 2.
- Helsing, Pæder**, biskop Brask; sven, 328.
- Helsingelandh** [-inga-], 235, 256; br. t. innebygg. derst. om deras motsträfvigh., 6; en bedrag. derst. ifr. Ups. kl., 118, 119; tillåtelse att idka handel på H., 92; innebygg. derst. klaga öfv. gården, 114; kon:s fogde derst., 270; br. t. prost. derst. om biskopstiond. o. kallelse t. ett möte m. kon., 346, 347; Olaff Mortens. fogde derst., 348, 351, 354, 381, 438; om fullmäkt. derifr. t. krön., 363; om H:s priv., *ib.*; Mora, Orsa o. Kopparbergsmännens uppror. bref dit, 418; karlar derifr. gifv. sig t. daljunk., 443.
- Helsingi, Olaff**, i Skalmeye, fullmäkt. f. Skånings m. fl. här. vid Westerås riksd., 238.
- Hemeste fjerding** (ännu Hemmesta fj.) på Wermdö, förlänt t. h. Anna Lillie på Tyresö, 328.
- Henemora** (Hedemora), köpstad, 234; fullmäkt. derifr. kallas t. krön., 364.
- Henning Pædherson** [Person], fogde i Werml., 256; br. t. hon., 57.
- Henrie** [-ich] **Erlandzson** (Snakenborg till Fyllingerum), riksråd, 227, 263, 412; hs rusttjenst, 128; borgesman f. bisk. Brask, 259.
- Henric Monson**, fullmäkt. f. Nyköp., vid Westerås riksd., 234.
- Henric Nilson**, frälseman, 233.
- Henrich** [-drich], "tyske mäster H.", i Linköp., 338, 339; om test. eft. hon., 340; om hs qvarlåt., 370, 371.
- Henrich**, mäster (i Upsala), transfererar en krönika, 118; fullmäkt. f. Ups. domcap. vid Westerås möte, 269.
- Henrich Akason** i Halland (ridd., danskt riksr.), hs fogde öfverfallit Jogh. Smäländ., 49, 69.
- Henrich Erichson** (fogde på Gamla Silfberget), 96.
- Henrich Jönson** (till Haga, fogde i N. Finl.), "på Åbo slott", får frihet o. frälse på 2 gårdar, 276.
- Henrich Resenär**, se **Resenär, H.**
- Herlach**, fogde på Grönö, br. t. hon., 373.
- Hermelinskinn**, lämpl. t. utförsel, 31, 406.
- Herrar**, främmande, åstunda t. riket, 214; förr inkommit o. förderfvat landet, *ib.*; anfäktat in på riket, 360.
- Herredag, -möte**, 223, 306; om christendomen, 19; i Danmark, 199; i Wadstena år 1521, 201; mell. Sv., Norrm. o. Dansk. föreslaget, 258, 440; i Sthm, 324; i Söderköp., se **Söderköping**; i Westerås, se **Westerås**.
- Herreness**, rättaredöme, 369.
- Hersem** [Hershammer] (Häradshammar s., i Östkinds h., Österg.), hr Claws derst. lemn. land., 325; om hs qvarlåt., 325, 326, 338, 340.
- Hershammer**, se **Hersem**.
- Hestakorn**, 347.
- Hettela** (trol. Hattula s. i Öfre Säaxmäki här., Tavastl.), 267.
- Hoff** [Hof] (Hofgå den i Österg.; se reg. t. 1:a del.), 128, 288; Arvid Jönson der kon:s embetsman, 257.
- z län, br. t. innebygg. derst. om gården, 52.
- Hoff** (Hof i Wernamo s:n), Östbo här., Smäl., 239.
- Hoffmandz hästar**, 386.

- Hoffmæn**, 321.
Hoffmestare, kons. Th. Jönsson, 102, 227, 252, 262.
Hoffuedtjende, 255, 309.
Holger Gregersson [-i son] (Ulstånd t. Heckeberga o. Skabersjö, danskt riksråd), riddare, sändeb. fr. Danm. t. kon. G., 377, 382, 383; lejdebr. f. hon., 384, 385; sk. auskaffa häst. åt kon., 385, 386; får uppköpa oxar i Smål., *ib.*; hs uppdrag t. kon. G., 439, 440; br. t. erkeb. Ol. i Trondh. om förråd. utlemn., 441, 442; försäkr. om Dmks bist. mot k. Chr., 442.
Holger [Hä-, Hollinger] **Karson** (Gera t. Björkvik, riksr. o. riddare), 147, 227, 256, 263, 309; br. t. hon., 162, 163, 417; borgesman f. bisk. Brask, 259; får Munkeboda slott, m. m., jemte Gullbergs, Bobergs o. Aska här. i förlän., 265; förlän. af kongl. sakören, 322, af biskopsödr. i Gullbergs här., *ib.*; sk. förteckna o. taga hand om bisk. Brask's m. fl. egend., 325, 326; skuld t. biskopen, 341; hållit vapensyn i Österg., 403; underteckn. bisk. Brask's br. t. kon., 404.
Holingerus in Birkeuk, 403; se **Holger Karson**.
Hollandh [Hä-], 443; lämpl. utörselvar. dit, 30, 31, 89, 90, 108, 112, 119, 405; skepp derifr. t. Sthm, 215, o. flerest., 405; deput. derifr. underhandla om hand.- o. sjöfartsfördr. m. Sv., 428, 429; ståthåll., presid. o. råd af H., 432, residera i Haag, *ib.*
Holländarne; om handelsförb. m. dem, 100—103, 143—145, 208, 215, 216, 257, 258; begärt handelsörb. m. Sv., 101; br. om hand. m. dem, 159, 215, 405, 406, 419; handelsfördragets afsut. afrådes, 413.
Hollaness (Hollnäs s., Olands h., Upl.), sock., förlänt t. Bencth Nielson, 1.
Holm, Christiern, får ur landet utföra uppköpta varor, 11.
Holsten (Holstein), 377, 382, 426, 439.
Honagh l. honogh, 37, 288, 400.
Horpöss, lämpl. utörselvara, 30.
Hospitalet i Sthm, får Hammarby, Järla, Sickla, Skuru o. Dufvenäs gårdar, 280; Kronobäcks, 314.
Hospitalskorn, 436.
 — **stionde**, 308, 313—315.
Hudar, 347; saltade, om drs föryttr., 108; f. gård. sk. uppköpas, 115.
Humle, 6, 30, 165, 263, 273, 347.
Humlegårdar, derom, 259.
Hunuid i By, 95.
Husaby "i mellan Vijka" (trol. säteriet Husby, Mogata s:n, Hammarkinds h., Österg.) en kornbod derst. tillhör. bisk. Brask sk. försäljas, 394.
Huseby s:n (omfattade nuvar. Ö. Husby o. Qvarsebo sockn. i Östk. h. r., Österg.), dagsverk. derifr. förlanta t. fru Ingeb. på Skedaness (Skenäs), 357.
Husprocurator, hr Erik hos mäst. Lars i Ups., 107.
Hwith, Hans, se **Witthe, Hans**.
Hwrgie rättaredöme (Trollegods) förlänt t. Jöran Trolle, 277.
Hwsby s:n (trol. i Österg.), förlänt t. Erich Hanson, 265.
Hyltha, gård i Finl., frälse- o. frihetsbr. derpå f. Henrich Jönsson (t. Haga), 276.
Hällender, the, se **Holländarne**.
Hälst, Klaffws, hs tingest sk. föryttras, 104.
Hälsten, se **Holsten**.
Härby (i Husby Sjutol. s s.), Trögds h., Upl., 180.
Hård, Nils, se **Haard, Nils**.
Hård, Pæder, se **Haard, Pædher**.
Häradsrätten i Norbo här., förlänt t. Olaff Biörsson, 11; i Fylbo här. på Öl., till Er. Skrifv., 264; i Konga här. åt Isach Byrdelson, *ib.*; i S. Wedbo åt Esb. Skrifv., 284; i Wallentuna, förl. t. Arv. Westg., 331; i Upvid. h. förlänt t. Gabriel, 395.
Häradsting, 218, 274, 278, 361.
Hästar, 212, 306, 321, 322, 324, 386, 402, 436; inga få föras ur land., 263; en får dock utskeppas t. Danz., 277.
Hö, 365, 366; sk. sändas t. Upsala, 21.
Högdjur, om skottbogen af, 345.
Högen, se **Höye**.

- Högnetorp** (i Westerg.), 308, 436.
Höla (Hölo) s:n (Söd.), 370.
Höns, sk. anskaffas t. kröningen, 366.
Høye [Høyenn] (Hoya) **Joh.**, greve af, 252, 425; br. t. hon., 29; fullmäkt. vid undrhdl. m. Holländ., 101, 428, 429.

I. J.

- Jacob** (Petri) i Mora, kyrkoherde, förräd.; njut. beskydd i Norge, 349, 353, 354; skrivv. hot. bref, 356; kon. oåtspodr återtagen t. kyrkoh., *ib.*
Jacob i Tyske, 193.
Jacob "Tursson på Grensholm" (J. T:son Rosengren, oäkta son t. Thure Jönsson), 420.
Jædra (Jäder s:n i Ö. Rek. här.), Söderml., förlänt t. Madz Körningh, 1.
Jämtaland [-theland, Jemptelandt], 92; prost. derst. kallas t. möte m. kon., 346; om biskopstjonden deraf, *ib.*; Vinc. Lunge ståthäll. derst., 444, 445.
Jæppe Hanson på Koppaberget, fullmäkt. f. Dal., 169.
Jagt, tillåtelse att idka, 32.
Jakter, Ivar Flemings o. de finska sk. utsändas, 26; kon:s, 30; örlogs-, 128; en skänkt t. kon. af electus i Åbo, 53.
Janathala s:n (Janakkala s., N. Hollola här., Tavastl.), 267.
Ibba [-e] (Ebba Eriksdtr Wasa; se reg. t. 3:e del.), fru, Erich Abramsons efterlefverska, får taga sin syster Margaretas, B. v. Melens hustrus, gods i besittn., 282, 283.
Ibbergx härad (nu Edsbergs h., Nerike), 238.
Jerla [-e] (Järta, frälseg. i Sikla s., Svartlösa här., Söd., nära Sthm), bortbytt af Sten Sture, 375; kommit und. Svartbrödrakl. i Sthm, 375, 366; indrag. af kon., 375; upplåtes åt Stockholms hospital, 280.
Jern, 153, 347; i biskopsrätt., 241, 244, 368; af Åkerbo här., 373; afradsjern fr. bergslagen, 391; utförselvara, 30, 115, 415; skattejern, 154, 155, 158, 213; loppajern o. jerntener, lämpl. t. utförsel, 405.
Jernberget vid Westervik, missbruk af bergsprivil., 98, 99; — br. t. jernbergs-lag, om krön., 364.
Iffar Monson, se **Iwar Monson**.
Iffuar Iffuarsson, borgmäst. i Sthm, 62.
Iffuer Axelson (Tott), lagt olaga tunga på Hammark. o. Björkekinds härads inb., 322.
Iffuer Monson, frälseman, 232.
Inga fjerding på Wermödö, förlänt t. hustru Anna (Lillie) på Tyresö, 328.
Inge Knutson, frälseman, 233.
Inge Michelson, frälseman, 232.
Ingeborg (Tott, se reg. t. 2:a del), fru, på Skedaness (Skenäs), förlän. af kongl. sakören, 279, af dagsverken fr. Huseby sock., 357.
Ingeborg, hu. tru, Thure Jönssons anhörig, 420.
Ingel Hanson (Svinhufvud på Gylla), dalafogde, 256, 356; son af Johannes Skrifv., 162; sk. befodra sändemannens t. Dal. uppdrag, 185; bref m. Westerås recess o. ordinantia, 256.
Ingelstorp (trol. I. i Skärfs s., Walle här.), dombr. om en äng derst., som tillhört djeknebordet i Skara, 299.
Ingemar (Petri, Stiernsköld l. Lillie), bisk. i Wexiö, br. f. hon. på inkomst. af biskopsstol., 293; fören. m. hon. o. capitl. om inkomst, 318, 319.
Ingemar i Twetha, riksdagsfullmäkt. f. Åkerbo här. (Österg.), 238.
Ingemar Johanson, kopparbergsman, riksdagsfullmäkt., 240.
Ingeullus Hanson, kon:s "juvenis", 417.
Ingo s:n i Finl. (i Raseborgs V. här., Nyland), 266.
Inhwth, 77.
Inventarier, på Kalm. slott, 36, 37.
Jogan Benctson, frälseman, 232.
Jogan Nilson, riksdagsfullmäkt. f. Östra här., 235.
Joghan i Bacchaby (på Dal), 95.
Joghan Byrghelson, brod. t. Bengt Kåre, arf. eft. hon., 195, 196.
Joghan Hakonson, riksdagsfullmäkt. f. Æske (Aska) här., 238.

- Joghan [Jöns] Olsson** (Skåning l. Lilliesparre, se reg. t. 2:a del.), kon:s fodermarsk, afsked fr. s. befalln. öfv. Smål., 7; sk. sända hästar till Warend, 65; befallningsm. på Kalmar slott, 110, 151, 154; erhåller åtskill. uppdrag, 81, 82, 86, 88, 99, 335, 336; br. t. hon. om Westerås recess, 256.
- Joghan [Jöns] Olsson** (trol. Gyllenhorn t. Hacksta, väpnare), bisitt. i rätt. öfv. Ped. Cancellar, 62; frälseman, 232.
- Johan** (Johannes Magni), electus t. erkebisk.-dömet i Ups., 428; underhdl. m. nederländska sändeb. i Lüb., 101, 428.
- Johan**, grefve af Hoya, se **Høye**.
- Johan Claueson** i Massestada, riksdagsfullm. f. Eskynna (Östkinds) här., 239.
- Johan Ericson**, frälseman, 232.
- Johan Ericson**, riksdagsfullmäkt. f. Gäseneds o. Redvägs här., 239.
- Johan Tureson** [Twrson, Turæs-] (riksr., t. Lindholmen, Thure Jönssons son), 102, 413, 437; instruction f. hon., 102, 103; underteckn. Westerås recess, 231; hs fogde, käromål om en äng nära Skara, 299; om upplåt. t. hon. af fadrens förlän., 307, 437; går i borgen f. Arvid Westgöte, 408.
- Johannes**, bisk. i Link., 403, 407; se **Braske, Hans**.
- Johannes Johannis**, decanus i Skara, förmanas att afstå fr. stämpl., 308, 309; ursäktar sig hos kon. o. försäkr. om s. trohet, 435, 436.
- Johannis, S.**, kyrka i Sthm; —s orden; se **S. Johannis**.
- Jon** i Slupzuich, frälseman, 233.
- Jon Byrgiason**, kon:s 'tillsijare" på Grönö, 129.
- Jon Erichson** i Halsby, försvarelsebref, 265.
- Jon Monson**, riksdagsfullmäkt. f. Link., 234.
- Jon Olson**, sk. upplåta några gods i Westerås åt Peder Algotj, 41.
- Jon Olson** (mähända Jogh. O. Skåning ell. Lilliesparre), frälseman, närvar. vid Westerås riksdag, 231.
- Jon Olson** (Gyllenhorn? se **Joghan Olsson**), kon:s embetsman i Strengn., 256.
- Jon Smäsven**, se **Smäsven**.
- Jon Suenson**, frälseman (trol. Johan S. t. Kedum, af Rylandaslägt.), närvar. vid Westerås riksdag, 233.
- Jon Suenson**, se **Smäsven**.
- Jon Tommison**, frälseman (i Smål.), 233.
- Jons Larson** i Härby, sändebud t. Dal., 180.
- Joran Ericson**, se **Jöran Ericson**.
- Joran** "Båskærere", mæster, 50.
- Jsach** (säkert dens. s. Isach Birgelson l. Byrdelson), förordn. tillsyningsman öfv. alla klerkers, kyrkors, klosters o. biskops landbor i Sunnerbo, Westbo, Östbo, S. Wedbo, Ö. o. W. härad, 313; fogde i Wexiö stad, *ib.*
- Jsach Birgelson** (trol. dens. s. I. Byrdelson), kon:s embetsman, erhåll. kon:s bud o. uppdrag om Westerås recess, 257.
- Jsach Byrdelson** (Hiort, se ofvan) får häradsrätt. i Konga här. i förlän., 264.
- Israel** [Israhel], **Herman** [-on], köpman i Lüb., 81, 446.
- Ister**, utförselvara, 31, 405.
- Istrim** (Istrim, säteri i Istrims s:n, Walle här., Westerg.), tillhör. Knut Suenson, frälseman, 233.
- Juletha** kloster (se reg. t. 1:a del.), förlänt t. Olaff Aruidson, 265.
- Iwar [Iffar] Monson** (Liljeörn t. Strömstad?), får kännas vid alla und. Årstada sätesgård ligg. gods, 1; förlofv. m. Katerine Axelsdtr, *ib.*; bland frälset vid Westerås riksdag, 232.
- Jwlara**, gård (mäh. Hjularam i Ringarums s.), Hammarkinds här., Österg., 236.
- Iwthe, Larss**, försvarelsebr., får blifva här i riket, 294.
- Järtecken**, 219.
- Jöns** (Johannes Magni), d:r, electus i Upsala, se **Johan**.
- Jöns** (J. Bengtsson Oxenstierna), erkebiskop, 10.
- Jöns**, hr, i Tyllinge, lidit våldgästning, 93.
- Jöns** (Laurentii), hr, erkedjekne i Upsala, br. t. hon. om handeln m. Westerlanden, m. m., 24, 119, 120.
- Jöns** i Habotorp, riksdagsfullmäkt. f. Wifolka här., 237.
- Jöns** i Mörthebodhom, riksdagsfullmäkt., f. Gestrikland, 235.
- Jöns** i Stenby, riksdagsfullmäkt. f. Longhundra m. fl. här., 238.
- Jöns**, doctor (domprost i Link.), 317.

- Jöns**, mäst. succentor i Link., se **Jöns Petri**.
Jöns på Salberget, kon:s embetsman, 257.
Jöns Andersson, fogde o. befman på Korsholm i Finl., br. t. hon. om underh. m. Ryssl., 196—198.
Jöns [Jæns] **Nielson** (trol. dens. s. 1526 fick Ydre i förlän.), fogdebr. på Ståkeholms län, 11; erhåller åtskill. uppdrag och underrätt., 39, 61, 81, 99, 175, 176; sk. utrusta sex man t. kon:s tjänst, 128.
Jöns Nielson, i Tomta, stadfästelsebr. på besittn. af Skärpinge gods, 146.
Jöns Nilsson, frälseman (trol. dens. s. nästföreg.), närvar. vid Westerås riksdag, 232.
Jöns Olsson, fullmäkt. f. Enköping, 234.
Jöns Olsson "på Kalmarna", se **Joghan Olsson**.
Jöns Pæderon, riksdagsfullmäkt. f. Sala s:n, 236.
Jöns Pæderson, arfskifte mell. hs arfvingar, 82, 83; dombref f. hs enka Katerine, 194, 195.
Jöns Person (borgare i Arboga), riksdagsfullm. f. Arboga, 234.
Jöns Person i Mosaboda, riksdagsfullm. f. Kinds här., 236.
Jöns Person, riksdagsfullmäkt. f. Simtuna här., 237.
Jöns Person i Torpom, riksdagsfullm. f. W. Rekarne, 239.
Jöns Persson (Bååt?) frälseman, 233.
Jöns Petrj, mäst. canonicus och succentor i Link.; fullmäkt att vara kon:s procurator i Links stift, 290, 342, 343; sk. annamma de afvikne kaniker nes i Link. egendom. m. m., 325, 326; br. derom, 337—339, 340, 341.
Jönäkers härad i Söd., 233, 282.
Jöran, mäst. domprost i Upsala, uppräknas bl. frälsemännen vid Westerås riksdag, 232.
Jöran Ericson (Gyllenstierna t. Fogelvik, sed. ridd. o. riksr., död 1576), frälseman, 233; får Tryserums o. Hannäs s:r i förlän., 334.
Jöran [Joren] **Lindersson** (t. Bronäs o. Stola, af Forstenasläkten), frälseman i Westergötl., 432, 437; närvar. vid Westerås riksdag, 233; kon:s embetsman, 256.
Jörgan Ericson, frälseman, 232.
Jörien, hertig (Georg af Sachsen), bisk. Brasks öfers. af hs bref mot Luther, 3, 4, 13, 43, 419.

K.

- Kaderin** (Eriksdtr Bielke, se reg. t. 3:e del.), Arvid Westgötes hustru, lätit ifr. Kalm. bortföra hd hon kunnat, 81.
Kærelid, 34.
Kaffe, **Madz** (t. Hallarne o. Röhl, väpnare), 233; får Gudhems här. i förlän., 294; är Thure Jönsons häradsh. o. fogde, 437.
Kagge, **Erland** (Nilsson), 41; bevistade Westerås riksdag, 232.
Kagge, **Madz** (Nilsson t. Kjellstorp, Bronäs, Rörsberg o. Fjellskäfte; brod. t. Erland K.), bevistade Westerås riksdag, 232.
Kalfön, **Littla**, i Ståkeholms skärg., förlänt t. Olaff i Torp, 266.
Kalfskinn, utförselvara, 30, 406.
Kalk, requireras fr. Finl. t. Sthm, 55.
Kalkar, mistade fr. kyrk. o. klost., 418.
Kalmar, se **Calmarna**.
Kalso, **Kasthen**, 336.
Karhj, i Janathala s:n (— i Janakkala s., Tavastl.), 267.
Karl, konung (Karl Knutsson), 211; hs räfst, 218, 230, 254, 274, 277, 311, 316, 317, 319.
Karl i Berga, fullmäkt. f. Bobergs här. vid Westerås riksd., 235.
Karl i **Tofftha**, bergsman, riksdagsfullmäkt. f. Suelæsiö bergsl., 240.
Karl Benctson, bl. frälsemännen vid Westerås riksdag, 232.
Karl Benctson, bergsman, fullmäkt. f. Noreskogs bergsl. vid Westerås riksdag, 240.
Karl Ericson (Gyllenstierna, se reg. t. 3:e del.), frälseman, närvarande vid Westerås riksdag, 231.
Karl Swenson, frälseman, 233.

- Karl Tordson**, frälseman, 233.
- Karsborg** (Karlsborg i Wiken, se reg. t. 3:e del.), dess befästn. sk. upphöra, 79; derom, 102; kon:s skrifvare derst., 110; om dess bygning, 410.
- Karth, Swen** (fogde i Werml., se reg. t. 3:e del.), bl. frälsemännen vid Westerås riksdag, 233; får Svanskogs s:n m. alla kongl. sakören o. ränt. i förlän., 265.
- Kartow**, en, afhänd kon. G., 380.
- Kastestadha** (nu Kasta i Örborg s., Dals här., Österg.), skattegård vid Wadstena, förlänt t. Benkt Skrifv., 2.
- Katerine**, Jöns Pæderssons efterlevverska, dombr. f., 194, 195.
- Kejsaren**, om hs förhåll. t. påfv., 4; gripit påfv. o. håll. i fång., 20; Byren, hs ståthåll. i Nederlånd., 31; i förbund m. k. Chr., 202; hans insegel å trakt. m. Nederl. fordras, 101; handels- o. sjöfartstrakt. mell. Sv. o. Nederl. uppgöres å hs vägn., 428—432.
- Kesarelag**, 401.
- Kexholms län** [Kexe-] (i Finl.), 197; förut tillhört Sverige, 412.
- Kiala** s:n i Finl., 267.
- Kilbo** fjerding, konungsfodr. deraf, 395.
- Kiffnestad** i Sala s:n (nu Kifsta), 180, 236.
- Kijl** [Kil, Kill] **Söffrin** [Seuerin] (t. Hoffnäs, fogde o. förläningsman i Kind), 78; närvar. vid Westerås riksdag, 233; kon:s embetsman, 256; frälseman i Westerg., 432; br. t. hon., 321.
- Kind**, här. (i Smål.), 236; Olaff Skrifv. biskopsfogde derst., 266; hospitalstiond. deraf, 314; frälsem. derst. försummat vapensynen, 403.
- Kindewaldz** här. (Smål.), 235.
- Kinne** här. (i Westerg.), 238; annamadt af Thure Ericson, 437.
- Klaus** i Hersem, se **Claws**.
- Klensmeder**, utom Skara boende sk. inflytta t. stad., 303.
- Kleysze, Dirieck**, borgmäst. i Kalm.; om hs tvist m. Pet. Pathin, 424.
- Klipping** [Klyppinga], 337; gyllene, 424; kon. Chrs., *ib.*
- Klockesten**, grund i närhet. af Strengn., 267.
- Kloster**: Arboga, 70, 71, 91; Askeby, 316; på Gotl., nunnekl., 2; Alvastra, 265, 310, 311, 337; Gripsholms, 209, 217, 337; Gudhems nunnekl., 277, 278; Juleta, 265; Kalmar nunnekl., 87; Nydala, 292, 322, 358; Sigtuna, 2; kl. på Stockholms malmar, 225; S. Birgitte kl., 373; Svartbrödra kl. i Sthm, 375, 376; Skeninge nunnekl., 53, 87, 312, 313; Sko, 359; Upsala gråmunkekl., 118, 119; Wadstena, 21, 54, 62, 289, 311, 312, 336, 337; Wreta, 316; om borgläger i kl., 130, 131, 170, 208, 217, 221, 224, 230, 316; inga af kon. slagna omkull, 171; kon. anklag. f. att skinna o. nedbryta dem, 208, 209; kl. väl försedde m. gods, 209, 213; om drs indragn., 217; biskoparne må ej befatta sig m. dem, 217, 230; om nunneklostren, 217; om reduction af klostergodsen, 217, 218, 222, 229, 230, 252, 273, 274, 277, 278, 311; om tiggaremunskar:nes resetider, 221, 224; tidegård derst., 225; kronans ränta sk. af klosterens inkomster förbättras, 229, 254; adelns o. a. enskildes t. kl. skänkta gods må återtagas, 230, 247; länge der varit ett skröpl. regem., 229, 230, 254; kl. nederfalla, 230, 254; en riddersman sk. förordnas öfv. hyje, *ib.*; deras landbor, 230, 301, 313; biskopsgästn. derst., 230; deras afgift t. superiorerne ingår t. kron., 247; nog kl. i landet, 307; inga nya må af kronans ränta uppbyggas, *ib.*; olagl. gåfv. t. dem, 321; mist monstranc., kalk. o. a. klenod., 418; — bygnad; Th. Jönss. afstår fr. sin påbörjade, 437.
- Kloth** (kanonkolor), 37.
- Kläde**, 6, 31, 273, 339, 370; dyr tid derpå, 208; kon. sökt att införskaffa, 208; om införsel af, 429.
- Kläder**, sönderskurna, 171, 172.
- Knakehalsar**, sk. straffas i torn o. bojor, 87.
- Knappsackar**, 278.
- Kniper, Arendt**, röfvad af Sev. Brun, 76.
- Knut Suenson** i Istrim (se reg. t. 3:e del.), frälseman, 233; instruction f. hon. af Th. Jönss., 437.
- Knut Suenson**, kon:s troman (trol. dens. s. föreg.), uppsänd t. Dal. m. bref, 307.
- Knuts** præbende; se **S. Knut**.

- Knuth Ericson** (Kurck, se reg. t. 1:a del.), kon:s embetsman i Kumegårds l., 329; får Nerpis s:n, m. m. i förlän., 331.
- Knuth Lindormson** (Svan l. Winge), haft Vilske här. i förlän., 297.
- Knwth Anderson**, sk. utfå tre läster korn, 35.
- Knwth**, bisk. i Link., br. om Lysings härads gräns, 323.
- Knwth** [Knutt, -ut], mäter, om hs förråderi, 202, 204, 252; utlemnas fr. Norge, 348, 351, 353, 380, 438; om ransakn. o. dom öfv. hon., 348, 354; i förbund m. Ped. Gröm, 381.
- Knwth** [-t] **Anderson** (Lillie, riksr., ridd., lagman i Söderml.), 62, 190, 227, 252, 263, borgesman f. bisk Brask, 259.
- Knwth Eskilson**, hr (Banér, ridd. o. riksr., lagman i Hels., 1490, d:o i Westml. o. Dal. s. å., d:o i Westerg., 1496, d:o i Upl., 1499, höfvidsm. i Sthm, 1515, halshuggen på Lindö), 146.
- Kohudar**, 335, 336, 406; lämpl. t. utförsel, 30.
- Kolamålen** (Kolmorden), mäter huggna derst., 87.
- Kolebothnen**, vid Strengn., råmärke, 134.
- Kolendz här.** (Kullings h., Westerg.), 236.
- Kollen** [Kå-] (Kollands här. i Westerg.), 238, 313.
- Kongxlena** (i Wartofta här., Westerg.), 336.
- Konig** [-ng], **Kort** [-th] (borgare i Lüb.), lemn. en krafvel t. kon., 336; betaln. t. hon., 342.
- Konung**, hv. o. en vill vara k. öfv. sina landbor., 213, 225.
- Konungen** vill vara qvitt regementet, 211, 214, 216, 227, 228, 355; hs följesmän, huru många, 258; korad o. hyllad i Strengn., 360.
- Konungeberga** (ett Kungsberga, förr Wärfruberga, ligger i Fogdö, ett i Wansö s:n, Åkers här., Söd.), 238.
- Konungsdom**, 194, 195.
- Konungsfodringen**, af Vaangxö (Wansö) o. Hellaridz (Helgarö) sr., 1; af Åkerbo h., 2; af Sevede, 50; af Wärend, 65; af Westerg., 74; af Albo, 86; af Westbo och Sunnerbo, 86; af Tunalän, 121; af Warnhems klosterns landbor., 305, 322; af Frödinge s:n, 322; af Åkerbo här., 373; af Kilbo fjerding, 395.
- Koodiiss** (Qwaditz), **Jost**, höfvidsman f. kon:s lansknekt. und. Gotlands-tåget, 422.
- Kopenhaffn**, se **Köpenhaffn**.
- Koppar**, utförselvara, 30; röfv. af Sev. Brun, 76; inköpt af kon., 388.
- Kopparberget**, 169, 356; är icke vid makt, 213; br. dit om afraden, 249; om krön., 364; br. t. innebygg. derst. fr. elect. i Skara o. Thure Jönss., 415.
- Kopparbergsmännen**, uppror. bref fr. dem t. Helsingarne, 418.
- Korn**, 304, 370; utförselvara, t. Westerland., 24, 25, 31, 33, 405; requireras fr. Finl., 30; dyr tid derpå, 208.
- Korsholm** (i Finl.), Jöns Anders. fogde derst., 196.
- Korskysning**, 196.
- Krabbe, Tyke**, (d. riksråd o.) riksmarsk, br. t. hon. om åtskill. år., 47—49, 57, 58, 286, 287; hs sven Cristoffer, 48, begått förråderi på Kalm., 58, 59.
- Krauel**, köpt af Kort Konig, 336.
- Kredensbref** (Creditiv), 431.
- Kristiern**, konung, se **Christiern**.
- Kronan** o. adeln hafva knappt $\frac{1}{3}$ jordegendom mot kyrkan, 209; myck. "t. akters" kommen gen. kyrkan, 254; — riddersk. anspråk på förlän. af, 213, 218.
- s ränta förliten, 212; försvagad, 213, 316; dess belopp, 213; om dess upprättelse, 218, 222, 225, 300, 301, 310, 311, 317, 327, 351—3.
- s utgift, 213.
- Kronogods**, i Konga här., 51; försäljning af såd. kron. ovärdig, *ib.*
- Krwmmme, Jacob** (t. Åtvid o. Örboholm), 102, 413, 432; instruction f. hon., 102, 103; kallas t. kon., 110; bl. frälsemännen vid Westerås riksdag, 232; får Sundals här. i förlän., 311.
- Krwmmme, Nils**, frälseman, närvar. vid Westerås riksdag, 232; får Westerlunga s:n i förlän., 294.
- Krut**, fr. de tyske städ., 207.
- Kråkesundh** (nära Linköping), 282, 283.

- Kräffnith, Henrich**, hs hus i Sthm, 388.
- Kröning**, kon:s, derom, 334; äskad på fl. herremöt., 335, 360; kallelsebr. t. dens., 335, 357, 362—364; ing. gärd dert. erfordras, 361; förnöd. det. sk. anskaffas, 365, 366; bör ej uppskjutas, 412.
- Kungsgärd**, i Folkerna s:n i Dal., 35; Kumogårds, 276, 329, 330.
- Kwgge, Erich** (borgare i Sthm), om hs räkenskap, 21, 22; ett stenhus antvardas åt hon., 22.
- Kwllatorp** (mäh. misskrifn. f. Bullatorp, Bulltorp i Wiby s., Grimstens här., Ner.), får af P. Svenske återtagas fr. Riseberga kl., 277.
- Kwmbla** här. (i Nerike), 236, 237.
- Kwmogårdz län** i Finl., br. t. inneb. derst. om laxfisket, 186; om skatten, 329, 330.
- Kwmå** [Kwma] kongsgärd (K. s., Nedre Satakunda här., Finl.), 329, 330; Per Svenske får fogdebr. derpå, 276.
- Kwnga** (Konga här. i Smål.); Ol. Skrifv. fogde derst., 41; om försäljn. af kronogods derst., 51; förlänas t. Thure Trolle, 264; häradsrätt. derst. förlänt t. Isak Byrdelsson, 264.
- Kwsta** (l. Kustö, ford. slott i Pikie s. o. här., Åbo län, tillhör. biskoparne i Åbo, uppbygdt 1312), Jöns Westgöte får slottslofv. derst., 277.
- Kyddawid**, skattegård vid Wadstena, förl. t. Benkt Skrifv., 2.
- Kyle, Herman** (frälseman i Österg.), svärfader t. Truls Skrifv., död; om arf eft. hon., 291.
- Kyleberg**, i Bobergs här. (Österg.), 235.
- Kynde** härad, i Westerg., se **Kinne**.
- Kyrkan** innehar mer än $\frac{2}{3}$ mot kronans o. adelns besittn. i land., 209; hennes förmän pådikt. kon. falska rykt., *ib*; — upphäft sig t. hrr, *ib*; — tillvälat sig rikedomar, *ib*; hvad som und. kyrk. kommit sed. k. Karls räfst gänge tillbaka, 254.
- Kyrkobalken**, 242, 245, 255, 309.
- Kyrkogångspenningar**, 242, 245.
- Kyrkoherrarne**, sk. ej förläggas, ut. drs ränta modereras, 255.
- Kyrkomöte**, det sista i Eriks af Pommern tid, 407. Se vidare **Concilia**.
- Kyrkor**, inga af kon. indragna, 171; kon. förebrädd att skinna o. nedbryta dem, 208; mist monstr., kalk. m. fl. klenod., 418; om borttag. af kyrk. på Sthms malmar, 208, 209, 218, 221, 225; om reduction fr. kyrkorna, 218, 222, 230; reduct. beslut. i Westerås, 388, 391; vilkoren f. reductionen, 273, 274, 277; enskilde få återtaga t. k. gifna gods, 247; olag. gäfv. t. dem, 321. —s landbor, 3, 301, 313, 386, 387.
- Kåkynds** här. (Kåkind i Westerg.), 240.
- Kållen**, se **Kollen**.
- Källendtzsö** (Källandsö i Wenern), indrages fr. bisk. i Skara, 300.
- Kåperbergit**, se **Kopparberget**.
- Kåre, Bengt**, får taga arf eft. s. brod., 195, 196.
- Kåre Mortenson** i Aby (Åby), fullmäkt. f. Möre vid Westerås riksd., 236.
- Kökenfett**, utförselvara, 31, 405.
- Köningxbergh**, Finnarne få segla dit, 30.
- Köpenhafn** [Köpinhamfn, Köffenhafn, Kopen-], 397, 398; Joh. Urne befmn derst., 25; skepp o. gods tillhör. kon. dit inkommit, *ib*; bisk. Brask lätit pränta derst., 42.
- Köpstadsmännen**, deras svar på kon:s framsättn. i Westerås, 220—222; förteckn. å de vid West. riksd. närvar., 234.
- Köpstäderna**, om borgläg. derst., 170; klaga öfv. landsköpet, 214; br. t. dem om krön., 362.
- Köpmannagatan** i Sthm, 22, 345.
- Köpfung** (Köping), stad, 234.
- Kör**, 294.
- Körningh, Madz** (Simonson t. Almby), erhåll. Jäders s:n i förlän., 1.

L.

- Ladugård**, kongl., på Öland, 138.
- Lagman**, i Upl., se **Michel Nilson**.

- Lagx, Per** (väpnare), frälseman (i Österg.), 233.
- Lambrecht [-ich] Matzson** (se reg. t. 2:a del.), fogde på Örebro slott o. i dess län, 155; om redovisn. f. brist. i uppbörd., 155, 156.
- Lambrickt Helmeson**, husegare i Sthm, 372.
- Landbor**, 226, 279; biskops- o. kyrke- i Lena s:n, 3; biskops-, 300, 301, 313, 319; — i Strengn. stift, 268, 269; — i Link. st., 288; und. Bro, 284; under Braskeholm, 322; — klostrens, 230, 301, 305, 311, 313, Warnhems kls., 322; Wadstena kls., 336, 337; Alvastra, 337; Nydala, 358; kyrkors, 301, 313; Ups. domkyrkas, 386, 387; presters, 301, 313, 319; fru Margaretas i Österg. o. Söd., 391; fru Märtas på Eka, 359; und. Åkerö, 321; högård af l., 365, 366; hv. o. en vill vara herre öfv. sina l., 213, 222, 225.
- Landgille**, 312, 336, 349, 350.
- Landsköp**, olagl. förbjud., 34, 219, 272, 303, 343, 344; derom, 88, 214, 263; tillåtes Skara borgare, 304.
- Landsting**, 218, 274, 278, 361; Dalarnes i Tuna, 185, 418; Westerg:s i Skara, 303, 437; i Österg., 323.
- Landzcrona**, slott i Ryssl. (der nuvar. Schlüsselburg är beläget), bygd af Sv. und. Birg. Jarl o. Erik Läspe, 412.
- Lansknektar**, tyska, i k. G:s tjänst, sända t. Gotl., 421; Pet. Pathin höfvidsman f. dem, *ib.*; erhållit orlof af de sv. anförarne, 422.
- Larff** (pastorat i Laske här., Westerg.), hr Erich kyrkoh. derst., 32.
- Lars** (Laurentius Andreæ), mäter, erkedjekne i Upsala (o. Strengnäs, kon:s secretarius); br. t. hon. om åtskill. ärend., 24, 104, 107, 117—119, 360; hans husprocurator hr Erich, 107.
- Lars**, hr, kyrkohöde i Tuna i Dal. (sedermera afrätt.), uppmuntr. uppror. i Dal., 432, 434; br. t. hon. fr. allt Westerg., 432, 433.
- Lars Bertelson** i Hoff (häradshöfd. i Östbo?), fullmäkt. f. Östbo här. vid West. riksdag, 239.
- Lars Birgelson**, borgmäst. i Söderk., förläningsbr., 321.
- Lars Ericson** (i slottslofv. på Kalm., fogde öfv. Möre), 137.
- Lars Ericson**, frälseman (i Westerg.?), 233.
- Lars Ingemundson**, frälseman, 232.
- Lars Larsson**, borgmäst. i Sthm, 62.
- Lars Olsson**, i Botheby, fullmäkt. f. Lysings här., 236.
- Lars [-ss] Olsson** [-afsz-, -effs-], fogde i Dal., 23, 35, 36.
- Lars [-ess, -ss] Siggason** (Sparre, se reg. t. 1:a del.), riksr. o. riksmarsk, 57, 61, 193, 194, 227, 252, 263, 306, 436; får W.-Rek. o. Mellösa s:n i förlän., 1; br. t. hon., 17; deltag. i kons:dom, 190; borgen f. bisk. Brask, 259; förlän. af sakören, 294; eg. gods i Danm. l. Norge, 380; anförare und. Gotlandståget, 422.
- Lars [-ss, -ess] Suenonis**, hr, i Munkatorp, får alla i Upl. belägna, nunnekl. på Gotl. tillhör. gods i förlän., 2; får ej befatta sig m. de gotl. godsen vid Gripsholm, 117.
- Lars Tijdemansson** (af Hjortö-släkten, härads h. i Kind), frälseman, 233.
- Lars Twrson** (af Tre Rosor?), frälseman, 232.
- Lars** i Medellösa, fullmäkt. f. Upl. vid West. riksdag, 235.
- Lars Person**, frälseman (mähända L. P:son Hård, se reg. t. 3:e del.), 233.
- Laska** (Laske i Westerg.) här., 239.
- Lasse** i Skogxberge, riksdagsfullmäkt. f. Glanshammars här., 238.
- Lasse** i Spolsta, 180.
- Lasse Danson** i Qwerneby, fullmäkt. f. Nerike vid Westerås möte, 237.
- Lasse Josepson**, fullmäkt. f. Lindsberg vid Westerås riksdag, 240.
- Lasse Jönson**, fullmäkt. f. Helsingl. vid Westerås riksd., 235.
- Lasse Knutson** (i Österg., fogde?), 340.
- Lasse Olsson** i Trögden, fullmäkt. f. Upl. vid Westerås möte, 237.
- Lax**, 305, 350; Wermlandsl. i skatt, 300.
- Laxfiske**, i Ulfsby fjerd (Finl.), 186.
- Leckö** [-æ-, -iö], 411, indrages fr. bisk. i Skara, 300; annamadt af Ture Ericsson, 437.
- Ledhesten**, råmärke vid Strengn., 134.
- Ledisk**, sk. anskaffas åt kon., 366.
- Leiden** [-ij-] (Leyden i prov. S. Holland, Nederl.), 429, 432.

- Lejd**, f Erik Trolle, 279; f. de uppror. presterne i Dal, 433, 435; daljunk. begärt af erkeb. Ol. i Tronndh., men ej erhållit, 438; — erhållit af Vinc. Lunge, 444, 445.
- Lekberge** här. (Lekebergs h., Ner.). 238.
- Lekmän**, kufv. af påfv. med orättfärd. bann, m. m., 20; ligga dagl. under, 210; lika lag bör gälla f. prest. s. f. dem, 242, 246.
- Lena** s. (i Upl., Norunda o. Rasbo här.), bisk. o. kyrk. landbor befrias fr. biskopsgästn., 3.
- Lensman**, 26.
- Lidderne** gård (innefattade större del. af Sthms stads nuvarande område på norra sidan, en del af Djurgården o. Solna s:n), St. Sture tillbytt sig den af Lasse Buddhe, 375; sed. kommen under Svartbrödraklostr. i Sthm, *ib.*, reducerad, *ib.*
- Lideköping** [Ly-, -ko-, Lidecopia], 124, 294, 303, 414; vestgötherrarnes möte derst., 67, 111.
- Liffsdal** i Noreberg (Lifsdal, gård i Norbergs s:n o. bergslag, Westml.), 240.
- Likstol**, 242, 245, 255, 309, 310.
- Lima**, s:n i Dal., br. t. innebygg. derst. fr. allt Westerg. om upproret etc., 433, 434.
- Lin**, 263.
- Lindesbergh**, 185; bergslag, 240.
- Lindholmen** [Lindholm], i Westerg., 279, 293, 294, 306, 437.
- Linköping** [Lynk-] 93, 234, 281—284, 312—319, 321, 337, 366, 391, 394, 395; bisk. derst., se **Braske**; bisk. Knut derst., 323; — biskopsgård., om inventer. derst., 325, 326, 340; anordn. derst. f. kon., 325, 338; sk. om händer tagas af Nils Olsson på Stegeb., 340; om biskopsstolens inkomst., 327, 338, 339; — gods, 329; djekne derst. hr Erik, 284; djeknedömet, 59; erke-djekne, mäst. Pader, 326, 402; S. Martini canonia derst., 282; sysslomans-gård derst., 317; kaniker, non residentiales, 317; om skolmästaren derst., 318.
- **domcapitel**, bref fr. kon. om den nya tron, m. m., 12, 13; borgen f. det-sammans uppför., 259; försvarelsebr., 287 288; om dess hospitalstionde, 315; fören. m. capitl. om huru många prest. o. tjenstemän der sk. vara, 316—318; om afgift. af domkyrkans o. prestersks ränta, *ib.*; fritt fr. borg-läger, 318; om domprost. o. några kaniker derst., 338, 370, 371, 429; dess br. t. kon. om d. nya tron, 400—402.
- **stift**, bisk. hufvudet t. stämpl. derst., 175; borgen f. prest. uppför., 259; kaniken mäst. Jöns Petri kons. procurator i stiftet, 290; om vissa stiftets angeläg., 338, 339; om stiftets vård, 342, 343, 393; br. t. inneb. derst. om bisk. Brasks förhåll. mot kon. o. afvik. ur landet, 391—394; om bisk. tiond. deraf, 393.
- Linne**, om införsel af, 429.
- Longehundra** här. (Långhundra i Upl.), 238.
- Loppa-jern**, utförselvara, 405.
- Lübeck** [-cho, Lebech, Lybecko, Lybke], 424, 425, 428; möte derst. mell. Sv. o. Dansk., 46, 258, 285, 399, 430; om betaln. t. de tyska städ. sk. sändas dit, 103; Sten Stures skuld derst., 105, 344; fullmäkt. derifr., 115, 116, 133, i Sthm, 333; — kräfva dagligen, *ib.*; "contract" derst., 144, 145; lemnat Sv. understöd, 202.
- Lübske** [Lybiske], de, deras privil. besegl. mot bisk. Brasks råd, 419; må ännu ej förkränkas, 257, 414; om betaln. t. dem, 66, 113, 116, 257, 333, 334, 342, 410, 414; om handeln m. dem, 66, 67; contr. mell. dem, Danm. o. Sv. om Gotl., 379; ligga Sv. ännu på halsen, 420; deras rustn. mot S. Norby, 427; formul. t. qvitto på af deras ombud mottagna varor, 445, 446.
- Lund**, Gotskalk, 422.
- Lunda** (flera gårdar m. namn Lund i Rönö, Jönåkers o. Oppunda här., Söd.), 238.
- Lunge**, Vincentz, riddare (danskt riksr. o. ståthåll. i Norge Nordanfjells, doctor), br. t. kon. G. att daljunk. o. Ped. Grym inom 8 dag. sk. lemna Norge Nordanfjells, om Mahmö recess, m. m., 444, 445.
- Luterij**, derom, 173.
- Lwthers** ville tro, 418; —s lärdom, 419.

- Lydge** (mån. Luggavi i Kräcklinge s., Hardemo här., Ner.), 236.
Lydhvndred (Lyhundra i Upl.) här., 238.
Lysingx här. (Lysings h., Österg.), 238. Se vidare **Lössningeherad**.
Lärdom, ny, "vraang och fordöfd", 401; rykte derom, 74, 75, 225; förkastad, 400, 401, 407; ständernas svar derom på Westerås riksd., 225, 228, 230, 231; predik. vilja derom vara t. svars, 210; ransakn. derom på herremöte afrådes, 400, 403; bisk. Brask t. kon. derom, 406, 407; den lutherske, 419; den evangeliske, 435; — dess föraktelse, 308.
Lödesa (Lödöse), 294, 334.
Lösningekarla, deras andel i gården, 94.
Lössningeherad (Lysings h., Österg.), 236; dombr. om s. gräns, 322—324.
Lösta (Ö. Löfsta, Olands h., Upl.), s:n, förlänt t. Benth Nielson, 1; bönd. derst. vilja ej emottaga hr Erik t. kyrkoherde, 108.

M.

- Madz Jönson**, frälseman (i Westerg.?), 233.
Mædeelösa (St. Mellösa s. i Nerike), förlänt t. Lars Siggesson Sparre, 1.
Mædelpada [-pa], pass f. en handelsres. dit, 337; br. t. prest. derst. om skott-bogen af högdjur o. om kronans ränta, 345, 346; prost. derst. kallas t. möte m. kon., 346; om biskopstiond. deraf, *ib.*
Mælen [Mellen, Meelen], **wann** [von], **Berend** [Berndt], 48, 282, 283, 422.
Märitta [-ite] (Bengsdtr Ulf, se reg. t. 3:e del.), fru, på Eka, 265; om hennes landbo på Inre Oxlan, 190, 191; förlän. f. hennes barn på sakören, 359.
Magnus Haraldsson, electus i Skara; se **Skara**, **electus**.
Magnus (Haraldsson Sommar), electus i Strengnäs; se **Strengnäs**, **electus**.
Magnus Nilson, frälseman, 232; se vid. **Mons Nielson**.
Mak, sk. åt kon. tillredas på biskopsgård i Link., 325.
Malmar, Stockholms; om kyrkorna på dem, 208, 209, 218, 221, 225.
Malmö recess, 46, 48, 68, 69, 258, 286, 348, 410; contr. deri om rymlingars utlemn., 351—354, 380—382, 396, 444; — om Gotl., 379; — om Viken, 399; om möte i Lüb., *ib.* Dansk. vilja den fast hålla, 409. Ingen fullmäkt. fr. Norge deltog deri, 444; okänd i Norge, *ib.*; sk. dock ej brytas af Norge, 445.
Malt, 304, 347.
Malung [-ga, -ong], hr Olaff kyrkoh. derst., 356, 432, 434; br. t. inneb. derst. fr. allt Westergötl., 433, 434.
Manslag, 264.
Margareta (grefvinna t. Hoya o. Brockenhusen), kon:s syster, 21; om hennes gods i Hall, 27, 49, 68; Jogh. Smäländ. hennes fogde, 49, slagen, 68—70; om uppbörd. af hennes gods, 99.
Margareta [-gerete], erkehertiginna af Österrike, m. m., regentinna i Nederländerna, 101, 258; reversalbr. på handelsförbund, 143, 428—432.
Margarete [-gretta] (Eriksd. Wasa, kon. G:s syskonbarn, se reg. t. 2:a del.), B. v. Melens hustru; hennes gods få öfvertagas af hennes syster, fru Ebba, Erik Abramsons enka, 282, 283; om hennes gods i Söderml. o. Österg., 391.
Margreffuer i kon. Chrs anhang, 202.
Maria, jungfru, 210.
Marks här. i Westerg.; om innebygg. afgift i lin o. smör, 297.
Marsk, Lars Siggesson, 425; se vid. **Lars Siggason**.
Martini canonia; se **S**.
Massestada i Eskynna här. (Mastad i Ö. Husby s., Östkind's h., Österg.), 239.
Master, utförselvara, 31, 405; huggas f. kon:s räkn. på Kolmården, 87, o. omkr. Garnsviken, 88.
Matz, mäster, ej annammad i Helsingl., 118.
Mattis i "Brammeston", fullmäkt. f. Tveta, Vist o. N. Wedbo här. vid riksd. i Westerås, 240.
Matz, en från Danm. rynd trumpetare, död, 286, 287.
Matz, hr, skänkt Sörby gård t. Gripsholms kl., 370.
Matz Clemitson, borgare i Link., rynt ur riket, 321.
Matz Philpusson, fogde öfv. fru Margaretas landbor i Söd. o. Österg., 391; br. t. hon., *ib.*

- Mechelen** (Mecheln l. Malines, stad i Belgien, prov. Antwerpen), 428.
- Medelby** i Westbo (Mellby i Refteleds s.), 240.
- Medellöse** (Mällösa i Wallentuna s. o. här., Upl.), 235.
- Melby** i Grums här. (Mellbyn i Nors s., Werm.), 238.
- Melchior**, phantiserar en stor hop i sin predikan, 25; förbjudes att vidare predika, *ib.*
- Memminge** här. (Memming i Österg.), 239.
- Merista** (trol. Märsta i Huseby s:n, Erlinghundra här., Upl.), 235.
- Mesta** i Folkere tingslag (Mestad i Folkärna s., Näsgårds l., Dal.), 236.
- Michel Erichsson**, frälseman, 62, 232.
- Michel** [Me-] **Nilson** (Svarte Skåning, se reg. t. 1:a del.), riksr., 133, 227, 252, 263; lagman i Upl., 62, 193, 227, 252; br. t. hon., 33, 34; borgesman f. bisk. Brask, 259.
- Mijddelborgh** (Middelburg, stad i Nederl., prov. Zeeland), 432.
- Mjöl**, 263, 304.
- Mons**, electus i Skara; se **Skara**, electus.
- Mons**, electus i Strengnäs; se **Strengnäs**, electus.
- Mons** i Jwlara, fullmäkt. f. Hammarkind vid Westerås riksd., 236.
- Mons Anderson**, fullmäkt. f. Örebro vid Westerås riksd., 234.
- Mons** [Mågens] **Bryntesson** [Brinta-, Bruntha-, Brynta-] (Lilliehöök), befallningsm. på Elfsborg, 26, 62, 67, 113, 414, 432, 433; br. o. uppdrag t. hon., 26, 27, 28, 78, 95, 96, 111—113, 152, 153, 256, 264, 333, 334, 355—357, 366; Nordmarken i förlän., 264.
- Mons Giordson** (väpnare), frälseman, 232.
- Mons Johanson** (Natt o. Dag, se reg. t. 1:a del. **Maans J.**) får Norra Kinds här. i Österg. i förlän., 33; Ydre i förlän., 314; br. t. hon. om skatten, 328.
- Mons Laurentij** [Larson] (canonicus i Link.), 326; af bisk. Brasks anhang, 341.
- Mons Nilson** på Aspeboda (Svinhufvud, förut bergsfogde på Kopparberg., se reg. t. 2:a del.), uppdrag t. hon., 161, 163, 185; bevisat kon. trohet, 167, 168.
- Mons Olson**, fullm. f. Köpings stad vid Westerås riksd., 234.
- Mons Suenson**, fogdebref på Åbo slott, län o. stad samt Raumo län o. stad, 277; br. t. hon. om daljunk. o. uppror. i Dal., 355—357.
- Mons Swenson** (t. Wibberboda), frälseman, 232.
- Monstrans**, 407; tagen af bisk. Brask i Kronobäcks klost., 43; —er, mistade af kyrk. o. kl., 418.
- Mora** i Dal., 65; uppror derst., 135; hr Jacob, kyrkoh., se **Jacob**, hr; socknemännens br. t. Hels., 418; förmaningsbr. t. inneb. derst. fr. allt Westerg., 433, 434.
- Mosaboda** i Kind i Österg., 236.
- Munkar**, 173, 174, 209, 225; skola blifva hemma vid klostren, 221, 224; om tiggaremunkars vandringstid, 221, 224; — föra falska rykten bl. allmogen, 224; de som ränta hafva må ej tigga, 243, 246; s. vilja utgå ur klostr., skyddsbr. f. dem, 281.
- Munkaskeppa**, 358.
- Munkatorp** (Munktorp i Snäfringe här., Westml.), hr Laress Suenonis derst. förlän., 2, 117.
- Munkeboda** [Munka-] slott (Norholm i Österg., se reg. t. 1:a o. 2:a del. **Noor.**), sk. uppantvards kon., 259; förlänas åt Holger Karlson, 265.
- Muren, gamle**, i Stockh., 192.
- Murmästare**, requireras fr. Söderk., Link. o. Wadstena, 93.
- Muschow** [-skåw] (Moskwa), storfursten af, 147, 152.
- Mynt**, derom, 169; hurudant slås skall, 332; mynthus kan end. uppehållas i Sthm., 169; om mynthus i Westerås, *ib.*
- Myntmästare**, falsk, 51; mäter Dyrich i Sthm, se **D.** Herm. Fosser, contr. m. hon., 331—333.
- Mälare, Hans**, i Lidköp., försvarelsbr., 265.
- Måwarstörp** (Mosstorp i Wiby s:n, Grimstens h.), Per Svenske får återtaga dets. fr. Riseberga kl., 277.
- Mölnare**, 119, 120.
- Mölstadaåass** (Mönsterås, nu köping i Stranda här., Kalm. län), olaga hamn derst., 263.

Möre [Mörisland] (se reg. t. 3:e del.), 236; br. t. inneb. derst. om Niels Ericsons utnåmn. t. befällningsm. efter Joghann Olson, 7, 8; Jöns Skrifv. utn. t. fogde derst., 313.

Mörthebodhom i Gestrickl., 235.

N.

- Nærike** [-ikie], 1, 237, 437; jern lemnas derifr. i biskopsrånta, 368.
- Nederländerna**, om handelsfördrag m., 143—145; regentinnan Margaretas reversal på fördraget, 428—432.
- Neffraskatt**, t. förläningsmannen; bönd. i Wilske här. befrias ifr., 296, 297.
- Nerpis** s:n (Korsholms här., Österbotten), förlänt t. Knut Ericss., 331.
- Nidrosia** (Nidaros, Trondhiem), 443.
- Niels** [Nils] **Arwidson** [-uid-, -ffuid-, -ffuit-], frälseman, 233; kon:s embetsm. i Smål., 256; erhåll. uppdrag, 21, 50; får konungsfodr. af Frödinge s. i förlän., 322.
- Niels** [Nils] **Clauson** på Stola, riksråd. 227, 258, 263, 295, 437; br. t. hon., 124, 125; br. t. konr., 410, 411, 413, 414, 416, — t. Dal., 432—435.
- Niels Jærlegson** [Jærils-], fogde eft. Erengissel vid Upsala, 117, 119, 120.
- Niels** [Nilss] **Olson** på Ståkeborg, br. o. uppdrag t. hon., 4, 5, 81, 111, 154, 215, 262, 325, 326, 336, 338, 340—342; hs rusttjenst, 128.
- Nielss Cristiersson** får besitta o. bruka kongsgård. i Folkärna s., 35, 36; får utkräfv. sina fordring., 36.
- Nielss Ericsson** (kon:s fodermarsk, frälseman), erhållit befalln. öfv. Smål., 78; br. t. hon., 187.
- Nielss Ericson** sk. tingta m. allmog. i Snädinge här., 87; br. t. hon., 93.
- Nielss** [Nilss] **Giordson** (Schack t. Utö), frälseman, 232; får årets biskopsstionde af Bondarna (Bondarnö) s:n i förlän., 1.
- Nielss** [Nilss] **Olson** (Winge) på Skofteby, riksr., 252, 263, 295; om skatt af hs förlän. på Dal, 63; borgesm. f. bisk. Brask, 259; begär nedsått. i afgift. f. förlän. af Dal, 404; br. t. kon., 410, 411, 413, 414, 416; — t. Dal., 432—435.
- Nielss Svenson** (dens. s. förut var höfvidsman på Olsborg i Wiken), får uppspörja o. vidkännas s. egod., besynn. i Wg. o. Wiken, 3.
- Nielss** [Nilss] **Stenson**, junker; Daljunkaren kall. sig, 135, 139, 415, 444.
- Nielss Torstenson** (håradshöfd. i Bro m. fl. här., fogde i Ståkes län, Upl.), erhåll. åtskill. uppdrag, 21, 33, 34, 366.
- Nills** i Espeboda, fullmäkt. f. Wendels o. Wåla här. vid Westerås riksd., 238.
- Nils** i Harkranketorp, riksdagsfullmäkt. fr. Röne här. i Söd., 238.
- Nils**, hr, i Grenna, sk. uppbära o. föryttra hospitalstiond. af några här. i Smål., 315.
- Nils Aruidson**, frälseman (Store t. Intorp i Kinds h., Westerg.), 233.
- Nils** [-ss] **Henricson** [-chs-], fogdebref på Torstuna o. Simtuna här., Upl., 265; sk. anskaffa förnöd. t. krön., 366.
- Nils Larson** (väpnare?), frälseman, 232.
- Nils Olson** i Lunda, riksdagsfullm. f. Oppunda här., 235, 238.
- Nils, Otthens**, se **Otthens Nils**.
- Nils Tomison**, frälseman, 232.
- Nills** i Tynnare, riksdagsfullm. f. Tjust, 239.
- Nilss Anderson** i Skaffitanäs, riksdagsfullm. f. Möre, 236.
- Nilss Anderson**, riksdagsfullm. f. Westbo, 240.
- Nilss Classon**, hs arvingars gods i Danm., 380.
- Nilss Ericson** (Ryning?), frälseman, 231.
- Nilss Jönson**, riksdagsfullmäkt. f. Torstuna här., 237.
- Nils Larson**, frälseman, 232.
- Nilss Monson**, riksdagsfullm. f. Norbo här., 236.
- Nilss Olson**, bergsfogde på Noraskog, br. t. hon., 57, 185.
- Niperst, Erich**, riddare, br. utgiv. af hon., 190.
- Nogård** (Nowgorod), 196, 197.
- Nominge** (Memminge?) här. (Österg.), 239.
- Noor**, 417. Se vidare **Munkeboda**.
- Noraskogh** (Nora bergslag), 185, 240; Niels Olss. bergsfogde derst., 57.

- Norbo** här. (Norbo h., Westml.), 236; häradsrätt. derst. förlänt t. Ol. Biörsson, 11; B. Westg. fogde derst., 347.
- Norby** [Närby]. Söffwerin [-iin] (se reg. t. 1:a del.), trolös man, 379; vistas i Ryssl., 379, 399; försvag. af svensk. på Gotl., *ib.*; sv. skytt i hs händ., 380; innehaft fångar fr. Kalm., 397; ännu i välmåga, 410; inverkat på Ryssarnes anspråk rör. rågång., 412; k. Fr:s br. om rustn. emot hon., 426, 427; de lybskes rustn. mot hon., 427.
- Nordlanden**, om biskopstionden deraf, 346; kallelse t. prost. att möta kon., *ib.*; br. om biskopsinkomst. o. om upprorsstämpl., 271, 272.
- Nordmarken** (här. i Werml.), om gården derifr., 94; sk. läggas under Elfsborg, 264.
- Norebergh**, bergslag (Norberg), 57, 240.
- Norige** [-giet -ye], 285, 377, 382, 419, 429, 440; ömsesid. rätt f. Sv. o. Norrm. att besitta fast egend. i det andra land., 68, 69; daljunk. flytt dit, 348, 353, 381, 438; andra förråd. njuta skydd derst., 349; löften om mots., 353; Peder Gryms o. daljs utlemn. fordras, 350—352, 441, 442; Ped. Grym, 381, o. Jak. i Mora der ännu uppehållna, 353, 354; arfvegods der förhållet sv. män, 380; daljunk. der ej erhållit lejd men ej blifvit hindr., 438; sv. förråd. böra derifr. enl. fördrag. utlemnas, 441; Dalj. o. P. Grym. sk. inom 8 dag. lemna N. Nordanfjells, 445.
- s rikets råd, dess framställn. om Wikens återlemn., 102; dess br. om samtycke derom, 258; uppmanadt att utlemna Ped. Grym o. Daljunk., 350—352, 354; ing. fullmäkt. derifr. deltag. i Malmö recess, 444.
- Norköpfung**, 234, 320, 321; borgarena derst. skattefria f. 3 år, 322; om stadens egor, 322—324; en strandbod derst. tillhör. bisk. Brask försäljes, 394.
- Norlandh**, pass f. handelsresa dit, 92. Se vid **Nordlanden**.
- Norramoth** i Öland, 237; får m. 4 fartyg segla på utrikes ort, 263.
- Norrauidbo** [-widboo] här. (N. Wedbo i Smål.), 240; hospitalstionden deraf, 315; fräls. derst. försumm. vapensyn, 403.
- Norrebothen**, hvilka varor böra årl. ditsändas, 118.
- Norrfinne** lagsaga, br. t. allmog. derst., 343.
- Norske**, de, återfordra Wiken, 114.
- Norwnda** här. (i Upl.), 238; sändebud derifr. t. Dal., 180.
- Nyborgh** [Niborch], sammanträde derst. mell. sv. o. höll. underhdl., 429.
- Nydala** kloster (se reg. t. 1:a del.); Truls Skrifv. sk. uppteckna dess egdm., 292; Ped. Skrifv. förordn. t. dess administrator, *ib.*; förlänt t. Truls Skrifv., 322; om dess landtbod, m. m., 358.
- Nyköping** [Nykiöpfungh], 234, 324—326; dess borgare få kännas vid tomter o. vretar i S. Nicolai s., 282, 283; en tomt förlänt, 357; Ped. Jonss. fogde derst., 87, 262.
- s län, Ol. Arvidsson fogde derst., 50; Ped. Jonson fogde derst., 87.
- Nyländing**, Jöns, hs hustru Anna, arfskiftesbr. f. henne, 83.
- Nylödöse** [-lössa, -lösa], 303; br. t. borgm. o. råd derst. om beslag på ett revelskt skepp, 27, 28; Holland. få der tullfritt införa salt, 429.
- Närebergh**, 57; se vid **Norebergh**.
- När kyndha** här. i Österg., förl. t. Måns Johanss. (Natt o. Dag), 33.
- Nöteborgs län** (i Karelen); förr under Sverige, 412.
- Nöthafal**, 347.

O.

Officialis i Upsala, doctor Ericus, 24, 33.

Oköp, 170, 171, 208, 214, 216, 217.

Olaff [-eff] (Engelbrechtson Lunge), erkebisk. i Trondh.; daljunk. begifv. sig t. hon., 381; br. t. hon. o. utlemn. af de fr. Sv. undfydde förrådarna, 348, 349, 351, 353, 354, 441, 442; hotad af Dalkarl., 351; br. t. Ol. Mortenson, fogde i Hels., 438, 439; lofv. att ej dädaneft. beskärma Sveriges fiend., 438; uppmanas af de danska sändeb. att utlemna förrådarna, 441.

Olaff, hr, kyrkoh. i Malung i Dal., upprorstift., 356, 432, 434; gjort s. ursäkt, 356; br. t. hon. fr. allt Westerg., 432, 433.

Olaff [-o] mäst., dompr. i Skara, 299; förläningsbr. f. hon., 298; afsagt sig domprosteriet, *ib.*

- Olaff**, mäst., kanik i Link.; se **Olaff Magni**.
Olaff, mäst., kons. camerarius; se **Olaff Petrj**.
Olaff i Konungeberga, fullmäkt. fr. Östergötl. vid Westerås riksd., 238.
Olaff i Torp, får t. en tid behålla Lilla Kalfön i Ståkeholms skärg., 266.
Olaff Aruidson, fogde i Nyköp. län, br. t. hon., 35; qvitto, 50; får Juleta kl. i förlän., 265.
Olaff Aruidson, frälseman (i Smål.?), 232.
Olaff Aruidson, fullmäkt. f. Henemora vid Westerås möte, 234.
Olaff Bifrsson, på Salberget, får häradsrätt. i Norbo här. i förlän., 11.
Olaff Ericson, fullmäkt. f. Bålinge, Ulleråkers o. Waxala här. vid Westerås riksd., 237.
Olaff Gudmundson, fullmäkt. f. Södra Motet på Öl. vid Westerås möte, 237.
Olaff Hakonson, fullmäkt. f. Grums här. i Werml. vid West. möte, 238.
Olaff Hakonson, fullmäkt. f. Torstuna här. vid West. möte, 237.
Olaff Hallorson i Trästena, 126.
Olaff Haluårdson, frälseman (trol. dens. s. föreg.), 233.
Olaff Ifnuarson [-wers-], 133; frälseman, 232.
Olaff Jacobson i Fiskeby, dombr., 192, 193.
Olaff Joganson, 133.
Olaff Jonson, fullmäkt. f. Westervik vid Westerås riksd., 234.
Olaff Jonson, fullmäkt. f. Ekesjö vid Westerås riksd., 234.
Olaff Jonson, fullm. f. Ale, Flundre o. Wäne här. vid Westerås riksd., 238.
Olaff Jönson i Amyro 180.
Olaff [Olawus, -uus] **Magni** [-j] (Svinefot), mäst., 101; kanik i Upsala o. Link., sv. sändebud vid tractatsförhandlingarna i Bremen mell. Sv. o. Nederlän. år 1526, 429—431; br. t. hon. om tractaten, 143—145; hs berätt. t. kon. G. om utgång. af beskickn., 143; instruction f. hon., 144; är i kons. tienst, 317.
Olaff Mortenson, fogde i Helsingl., frälseman, 232; af erkeb. i Trondh. begärt daljunk: s utlemn., 348; erkebisk. Olaffs br. t. hon., 354.
Olaff Pæderisson i Kiffuestadom, 180; fullmäkt. f. Sala s:ns bönder vid Westerås riksd., 236.
Olaff Persson, fullmäkt. f. Bogesunds stad vid Westerås riksd., 234.
Olaff Person, fullmäkt. f. Fjerdhundra vid Westerås riksd., 238.
Olaff Person i Tengelsbo, fullmäkt. f. Dal vid Westerås riksd., 240.
Olaff Petrj, mäst., kons. camerarius, 23, 365; br. t. hon., 50; får tillbyta sig ett hus i Sthm, 276; besittn:sbr. på ett hus derst., 389; se vid **Bröms**.
Olaff Rawalson, fullmäkt. f. Helsingl. vid Westerås riksd., 235.
Olaff Stenson, fullmäkt. f. Södra Motet på Öl. vid Westerås riksd., 237.
Olaff Sonesson, 335.
Oldenborg, grefskap, 377, 382.
Oleff, skeppare, kons. skeppsbyggare; skickas t. Ståkeholms län att hugga ekvirke, 374; pass f. hon., *ib.*; qvitto på uppbörd o. utgift f. skeppsbygnader, 374, 375.
Oleff Hansson, husegare i Sthm, 389.
Oleff Jonson, fullm. f. Norra Motet på Öl. vid Westerås riksd., 237.
Olsby (Ulfsby i Finl.?), fullm. på kyrkoherdebeställn. derst. f. hr Bengt, 176, 177.
Ongermannaland, se **Å**.
Oppende (Oppunda) här., 235. Se vidare **Ypponda**.
Opuidings här.; häradsrätten derst. förl. t. Gabriel Småsven, 395.
Oratores (sändebud) fr. Nederlän., 145.
Ordinantia, Westerås, 241—247; derom, 269, 271, 275, 288, 290, 387, 391; biskoparnes erkännande af dens., 249, 250; rådets öppna br. t. menigh. derom, 252—256; sändes t. kronans frånvar. embetsmän, 256, 257. — Ord. f. Ulfsby o. Raumo städers seglation, 272, 273; — upprätt. m. bisk. Hans, 327.
Orfeyde, 423.
Orne, Laghe, se **Urne**.
Orsa [Orsza, Ordtszä] sm i Dal., 65; en del af innebygg. uppror., 135; uppror. br. fr. dem t. Hels., 418; förmaningsbref t. inneb. derst. fr. allt Westerg., 433, 434; hr Sten kyrkoherde derst. vållande t. uppror, 432, 434; br. hon. fr. allt Westergötl., 432, 433.

- Oseder**, uppkomna i christendomen, 18.
Ost, 336, 342; utförselvara, 31, 405.
Osterrich (Österrike), 428.
Otthens Nils, rådmän i Sthm, stadfästelsebref på två gårdar, 375, 376.
Otthens l. O. stadh (Odense på Fyen), 45, 399.
Oxar, 321, 325, 339, 342, 350, 436; Holger Gregerss. får uppköpa o. i Smål. 335, 386; förläningskatten af Dal utgår i o., 404.
Oxgård, af Smål., 38, 39; af Gudhems o. Warnhems kl., 305.
Oxhudar, 335, 336; lämpliga t. utförsel, 30, 406.

P.

- Pæder Cancellor** (Jacobi l. Sunnanväder, se reg. t. 1:a del. **Peder**); förteckn. öfv. ledamöt. i rätten öfv. hon., 61; lemn. en guldkedja, tillh. Sten Sture, i Lübb., 105; om hans förråderi, 178, 203, 204, 227, 252; utlemnad fr. Norge, 348, 351, 353, 380, 438; dömd ss. förråd., 354; i förbund m. mäst. Knut, 381.
Pæder (Galle), doctor, deput. fr. Ups. domcapit. t. Westerås möte. 269.
Pæder, mäst. erkedjekne i Link., 326; br. fr. hon. o. capitlet t. kon. G. om den nya tron, 400—402.
Pæder, "Laange P.", fogde, br. t. hon. om master, 26.
Pæder i Arneboda, fullmäkt. f. Simtuna här. vid West. riksd., 237.
Pæder Algotj, præbendat i Westerås, 41.
Pæder Anderson, i Ælffuestada, dombref, 192, 193.
Pæder Aruidson, fullm. f. Wartofta här. vid Westerås riksd., 237.
Pæder Benedictj, hr, canonicus i Link., flytt ur land. m. bisk. Hans, 338, 340; om hs qvarlätenskap, *ib.*; om hs præb., 341.
Pæder [-dh-] Jonson [Jönss-], förläningsbr. å Bettna s. i Nyköp. län, 32; fogdebref på Nyköp. stad, Enåkers o. Röne här., 63; fogde i Nyköp. län, 87; br. t. hon. 87, 256, 262; jordabyte m. kon., 88; får en tomt i Nyköp., 357.
Pæder Knutson [Kwth-], uppburit gård. af Hofs län, 52; frälseman, 233; får Bro o. derund. ligg. gods på en tid i förlän., 284.
Pæder Larson, fullmäkt. f. "Stalbergit" o. Sundbo här. vid Westerås möte, 237.
Pæder Mortensson, borgare, br. på besittn. af ett halft stenhus i Sthm, 191, 192.
Pæder Nilson i Kyleberg, fullmäkt. f. Bobergs här. i Österg. vid Westerås riksd., 235.
Pæder Siggason, byfogde i Arboga, br. t. hon., 34.
Pæder Tordson, fullmäkt. f. Silbo här. vid Westerås riksd., 235.
Pædersmesse marknad, 288.
Pædher Benctson, Arv. Westgötes fogde; sk. sändas t. Kalm. att der stå t. rätta, 81.
Pædher Hakwnson, munk fr. Wadstena kl., försvarelsebr.; må bruka s. prestaembete, 62.
Pædher Mattej, 111.
Pædher Pædheresson, bonde i Sandika i Börstil, tvist m. klerk. derst., 9.
Pær Monson, fullmäkt. f. Strengn. vid Westerås riksd., 234.
Pansar, 342.
Passebord [Pasbordt] (pass), 11, 23, 277, 337, 374, 423.
Pata (nu Pataholm, köping i Kalm. län), olaga hamn derst., 263.
Pathin [Pathijn, Petynen], **Pædher** [Pædh-, Peyther], öfverste f. kon. G:s t. Gotl. sända tyska lansknekt., 421; om hs ordl. förfar., rymn. m. m., 14—17; hotat borgarena i Kalm., 15; fordr. af borgm. o. råd derst. 100 mark danska, m. m., 397, 398, 409; fångsl. på Svartsjö slott, 16, 397; kon. Fr:s af Danm. bref om hon. t. kon. G., 409, 425, 426; sök. försvara s. förhåll. i Sv., fodr. betaln. o. ersättn. 421—425; om hs fordran, 426.
Patroner, Sveriges, 411, 416.
Pawil, Litzle, hs hus i Sthm, 276.
Pæder [Per] **Erlandhson** [-ndt-] (Bååt t. Fituna) riksråd, 149, 227, 252, 263.
Pæder [Pä-] **Hansson** (t. Hvalstad, af Forstenasläkten) ridd. o.) riksr., 62, 227, 252, 263.
Pæder [Pædh-] **Larsson** på Halfqwi l. Halkauj, 62; sk. ej försvara mandröp., 87, frälseman, 232.

- Peder Nilson**, frälseman, 232.
- Pedher** [Påd-h-] (Magni, se reg. t. 1:a del.), bisk. i Westerås, 61, 194; sk. uppsända gård. af prest. i W. stift, 156; br. t. hela rik. om riksdagsbeslut i W., 249.
- Pekelinn**, sjörofvare, 399.
- Per** i Bergom, fullmäkt. f. Snäfringe här. vid Westerås riksd., 239.
- Per** i Bondhelle, fullmäkt. f. Daga här. vid Westerås riksd., 240.
- Per** i Kumla, fullmäkt. f. Nerike vid Westerås riksd., 236.
- Per Andersson**, fullmäkt. f. Norrbo här. vid Westerås riksd., 236.
- Per Anderson** i Östetorp, fullmäkt. fr. Gudhems h. vid Westerås riksd., 240.
- Per Aruidson**, biskopsfogde öfv. Östergötl. Östanstång, 266.
- Per Benctson** i Bech, fullmäkt. f. Wadsbo vid Westerås riksd., 236.
- Per Hanson** i Berga, fullm. f. Bråby (Bråbo) här., Österg., vid West. riksd., 236.
- Per Hansson**, frälseman, 233.
- Per Ingemundson**, frälseman, 232.
- Per Jocepson**, fullmäkt. f. Wadstena vid Westerås riksd., 234.
- Per Jonson**, frälseman, (mäh. dens. s. Pæder Jonson, fogde i Nyköpings stad, m. m.), 232.
- Per Knutson** (1524 i slottslofven på Kalmar), fullmäkt. f. Kalmar stad vid mötet i Westerås, 261.
- Per Jönson** i Baltarethörp, fullmäkt. f. Göstrings här., 239.
- Per Olson**, fullmäkt. f. Strengn. vid Westerås riksd., 234.
- Per Olson**, fullmäkt. f. Färingsön vid Westerås riksd., 235.
- Per Olson**, fullmäkt. f. Simtuna här. vid Westerås riksd., 237.
- Per Sånason**, frälseman, 233.
- Per Tordson**, fullmäkt. f. Memmings här. vid Westerås riksd., 239.
- Permesbref** (pergamentsbref) om rågång mell. Hall. o. Westerg., 26.
- Peterspenningen** sk. ingå t. kronan, 247. Se vid. **Romeskott**.
- Phetalie**, se **Fetalier**.
- Pistor**, Hans, hr försvarelsebr., 90.
- Plaatheslagare**, Michel, 50.
- Plonnetzes**, Hermen (H. Plonnyes, rådm. i Lübeck), 424.
- Pomeren** [-rnn], 407, 409.
- Posse** [-å-, -aase], Axel [-iil] (se reg. t. 2:a del.), riksr., 227, 252, 263; br. t. kon., 410, 411, 413, 414, 416; — t. Dal., 432—435.
- Præbenden**, derom, 217; i Westerås, 41; S. Dionysii derst., 192; vid Link., 317; om vacanta, 317, 339, 341; i Åbo stift, 367, 368; i Upsala, 387; i Sthm, 388; väl försedda m. gods, 213; gåfvor t. dem må återtagas, 230; huru detta sk. ske, 273, 274, 277, 278.
- Predikan**, Melchiors, förbjuden, 25.
- Predikare** af den nya tron, 18; äro bjudna t. svars, 210, 219; äro tillstådes i Westerås, 210, 228; må der försvara sig, 230, 231; predika bl. Guds rena ord, 253.
- Prelater**, kyrkans, vilja blifva vid s. gamla sedvänja, 210; sk. efterhålla klerk., 221; deras slott sk. lemnas t. kon., 222; om deras ränta, 293.
- Prelaturer**, må ej förses kon. oåtspord, 243, 247; om p. i Finl., 368.
- Prenterij**, bisk. Brasks i Söderk., förbjud., 3, 43; kons i Sthm, 3; bisk. Brask har int. såd., 406.
- Presentationsbref**, f. Anders Algothson, 282; f. hr Eric Aruidj, 334.
- Prest**, en fängsl. på Wisborg, 396.
- Prestehytte** (Hedemora s., Dal.) i Norbergs bergsl., 240.
- Prester**, väl försedde m. gods, 209; falska rykt. af dem pådikt. kon., 210, 225, 228; om dem i Westerås Ordinantia, 241—247; dugliga sk. tillsättas, 241, 243, 244, 247; odugliga sk. afsättas, *ib.*; sk. söka verldsl. rätt i verldsl. mål, 242, 243, 245, 246, 255, 290, men stå t. rätta f. bisk. i andl., *ib.*; samma lag gälle f. brott af prest s. af lekman, 242, 246; gifve testamente eft. lagboken, 243, 246; må ej tvinga någ. att gifva testam., *ib.*
- Prestgillestugan** i Upsala, 61.
- Prestättillsse**, 218.
- Prior**, i S. Antonii kl. på Tiveden, 320.
- Priorissan** i Skeninge nunnekl., br. t. henne, 53, 312, 313.

- Privilegier**, Wermlands, 57; vid Gamla Silfverberget, 96, 97; missbruk af priv. f. jernberg. vid Westervik, 97, 98; hansestädernas, Sv. påtvingade i Strengnäs, 116; — vållat betryck i landet, 100, 116; — må dock ej förkränkas förän gäld. är betald, 257, 414; — i Telge bekräft. mot bisk. Brasks råd, 419; f. Wäddö s:n, bekräftade, 151; Werml. bergslags stadfästas, 248; f. Sthms stad, 260; f. Skara, 302—305; f. Raumo, 331; Helsinglands, 363.
- Procurator**, Ped. Svenske f. systrakl. i Skenninge, 53; hr Erich, mäst. Lars husprocurator i Upsala, 107; Jöns Petri utn. t. kon:s proc. i Link. stift, 290.
- Prostarne** må uppbära sakören, 242, 245; i Linköpings stift, br. t. dem om stiftets vård, 342, 343; i Norrl., kallas t. möte m. kon., 346; om biskops-tiond. derst., *ib.*
- Prydzsningh**, 37.
- Pungamakare**, Birgel, fullm. f. Köpings stad vid West. möte, 234.
- Pungamakare**, utanför Skara boende, sk. dit inflytta, 303.
- Påfven**, om hs förhåll. t. kejs., 4; tagit sig våldighet öfver lekmän, 20; användt inkomst. af aflaten t. krig mot kejs., m. m., *ib.*; uppret. furst. mot hvarandra, *ib.*; gripen af kejs., *ib.*
- Påskaaltare** (= Påskpggr, en afgift t. prestersk.), 255.

Q.

- Qnaditz**, se **Koodiiss**.
- Qvarn**, Edshammars, 3; i Börstil, 8—10; vid kongl. ladugård. på Öl., 138.
- Qnektijende**, 309, 310.
- Qwerneby** (i Nerike), 237.
- Qvittenser**, 50, 265, 280, 334, 347, 358; formulär till qv. af de lübska ombuden, 445, 446.

R.

- Radwald Olson**, riksdagsfullm. f. Norrköp., 234.
- Ræffle** [Ræffla], se **Reffle**.
- Ræff, Michel**, frälseman, 233.
- Raghwald** [-ualdth, Raffuald, -wal], kyrkoh. i Börstil; dombr. mell. hon. o. motpart. om en qvarn, 8—10; br. på 4 örtugl. jord, 10, 11.
- Ræmpe** [-em-], **Peder** [-ædh-], i Wisby, gripen i sjön, rynd, 15; gifv. sig t. S. Norby, fång. hos hon., 397; Kalm. borgm. o. råd förskaffa hon. frih., *ib.*; derom, 424.
- Rasbo** här. (Upl.), 180; Nils Skrifv. fogde derst., 347.
- Rasborgx län** (i Finl.); br. t. innebygg. om uppbygg. af Ras. slott o. om anlägg. af en köpstad, 189, 190.
- **slott**, 194; om dess uppbygg. på annan plats, 189, 190.
- Ranal** i Lydge, riksdagsfullm. för Halmö (Hardemo) här., Ner., 236.
- Rawna** (Raumo, stad i Finl.), ett skepp derifr. tag. af S. Brun, 76; hand.- o. segl.-ordn. f., 272, 273; Mons Suenson fogde öfv. R. stad o. län, 277; dess borgare få njuta s. gamla priv., 331.
- Recess**, Malmö, 286, 375, 381, 396, 410.
- , Westerås, 200—240; ständernas br. derpå, 226, o. f., 292; derom, 300, 312, 316, 317, 388, 389.
- Recognition**, 333, 336, 340.
- Reffle** [Ref-, Ræffa, Ræffle] (Reval), 372; tvist mell. stadens mynd. samt Staff. Sasse o. Hans Witte, 28, 142; ett skepp derifr. tag. i besl. i Lödöse, 28, 29, 142; ett annat i Öregrund, 73; kon. ofta der begärt rättvisa, 29; utförsel dit förbjuden, 29, 142.
- Rekarna, Væsther-** (här. i Söderml.), förlänt t. Lars Siggeson, 1; tiond. deraf tillfall. bisk. i Strengn., 269.
- Renan**, grefskap, 423.
- Rensel, Clemet**, tillåtes att föra en grå häst ur landet, 277.
- Resener, Henrich**, i Kalm.; danaarf eft. hon., 99.
- Resener, Henrich**, får 100 mark, 100.
- Rettaresdöme**, Edz, Ridaholmz och Hurgie (Trollegods) i Smäl., 277; Herreness (d:o), 369.

- Reversalbref**, regentinnan Margaretas af Nederl., på handels- o. sjöfartsfördrag mell. Sv. o. Nederl., 428—432.
- Rib, Suen**, riksdagsfullm. f. Noreskoga bergslag, 240.
- Ribbing**, frälseman, 233.
- Ribbing, Nils**, frälseman, 232.
- Ribbing, Seuid** [-dt], frälseman i Westergötl., 432; br. t. hon, 78, 79, 321; hs fogde, 79.
- Richart, Johan**, sv. sändebud vid underh. i Brem. 1526 mell. Sv. o. Nederl., 429.
- Ridaholmz** (Rydaholms i Smål.) rättaredöme, "Trollegodz", förlänt åt Jöran Trolle, 277.
- Ridderskapet**, 209; försvagadt, 213, 228; förlorat godt t. kyrk., 213, 254; vill hafva hjälp af kron., 213, 228; om dess upprättelse, 218, 222, 228; vill vara kon. trog. in i död., 220; må kännas vid t. kyrk. bortgifna gods, 230.
- Ridueg** (Redvägs här. i Westerg.), 239; stadfästelse å böndernes privil., 294.
- Rij** (Riga), utförelse dit fr. Finl. förbud., 29.
- Rise** i Jemt., 445.
- Riseberga kloster** (i Edsbergs s. o. h., Ner.), gård. återbördade derifrån, 277.
- Rodzlagen** (Roslagen), sändebud derifr. t. Dal., 180.
- Rom**, aflatsbref derifr., 20; biskoparne behöfva ej derifr. begära confirm., 222.
- Romare kyrkia**, helga, 401.
- Romareskott** l. **Romeskott** (S. Peters penning), må ej skickas t. Rom ut. lemnas t. kron., 247, 317.
- Rost, Dirich**, borgare i Sthm; silfver arrester. fr. hon., 278.
- Rothpanna, Elaff**, riksdagsfullm. f. S. Wedbo o. Westra här., 239.
- Rwnkahyttan** (Rankhyttan i Wika s. Dal.), 240.
- Rusttjensten**, derom, 306, 307, 324, 325, 402, 403; dyrare nu än förr, 212.
- Rutheni** (Ryssar), 127.
- Ryde** [-dhe], **Anthonius**, ridd., ryttmäst., spejare, fr. kon. Ferd. i Böhm. sänd t. Danm., 377, 439; rådt t. anfall mot Danm., 439; vill återföra k. Chr., 440; sk. ock varit sänd t. Sverige, *ib.*
- Rydzer, de** (Ryssar), underhandl. mell. dem o. kon. Hans om rågång., 411; Finl. i fara f. dem, 412; vilja hafva ändr. rågång., *ib.*; Sev. Norby dert. skuld, *ib.*; deras tolk, om hs pålitlighet, 412, 413.
- Ryszländ** [Rydz-, -dzse-, Ryslant, Rytzelandt], 379; om sändebud derifr., 60, 127, 147; ej nytt. att draga dem in i land., 140; — väntas t. Sv., 152; underhandl. m. dem, 196, 197; storfursten af, 60, 127, 147, 152, 196; fred m. R. i hr Svantes tid, 196; om gränshandeln m. R., 197, 198; Sev. Norby derst., 399; Sverige förr haft gränsen längre in i R., 411, 412; Svensk. der eröfr. Kexh. o. Nöteb. län, 412; innehaft Landskrona, *ib.*
- Rykten**, falska, om kon., 17, 18, 205, 206, 208—211, 403.
- Ryning, Erik** (Bengtsson), hs hustru Anna, 370.
- Ryor**, 36.
- Råd: Danmarks rikes**, br. t., 17; framställn. om Wikens återlemn., 102.
- **Norges**, framställn. om Wikens återlemn., 102.
- **Sveriges**, kon. vill sammankalla dem t. möte om tron, 19; kall. t. Söderk. riksd., 147; kallas t. riksd. i Westerås, 166, 167; deras svar på kons. fram-sättn. på riksd. i West., 216—220; bref på W. recess, 226—231; d:o på ordinantian, 252—256; förteckn. på rådet, 226, 227, 252; br. t. r. om krön., 334, 335; huru många sk. vara i r., 258; rådets borgensförbind. f. bisk. Brask, 259; — i Westerg., br. t. dem om åtsk. år., 66, 67, 100, 102, 112, 183, 184, 355—357; — kallas t. riksd. i Söderk., 152, 183, 184; dess dom mell. borgmäst. i Lidk. o. vederpart., 295, 296; — — dess br. t. kon., 410, 411, 413, 414, 416, 417; — — t. kyrkoh. i Tuna, m. fl. s., 432, 433; — — t. öfr. upprorsmän i Dal., 433—435; — i Östergötl., br. t. dem, 162, 163.
- Rådgärd**, hustru, Lars Smeltares, 192.
- Råg**, 304, 370; lämpl. utförelsevara t. Westerland., 24, 31, 33, 119, 405; requireras fr. Finl., 30; dyr tid derpå, 208.
- Rågång**, mell. Finl. o. Ryssl., derom, 411, 412.
- Råfst**, kongl., i Dal., 217; i Skara, 299; kon. Karl Knutssons, 218, 230, 274, 277, 311, 316, 317, 319.

- Ränta**, domcapitels, 367, 391, 392; kyrkans, 367, 391—393; register deröfver sk. uppgöras, 241, 244. Kronans, allt f. ringa, 208, 212; försvagad, 213, 217, 228, 367; dess belopp, 213; om dess upprättelse, 218, 219, 222, 229; sk. förbättras af klostrens, 310, 311, 317, 367, af kyrkans 311, 317, af biskopars, 244, 288, 300, 317, af kanikers, 219, 254, 317, af domkyrkornas, 219, 254, 367, 391, 392; inga klost. må deraf uppbyggas, 307; i Medelp., 346.
- Räntor**, kongl., förlänta t. Erik Svenske, 358.
- Räpthe** (sparrar?), utförselvara, 405.
- Rättare** i Link. djeknedöme, br. t. dem, 59.
- Röde** s:n i Rosl. (Röö s. i Sjuhundra här.), 180.
- Röne** [Röna] (Rönö h. i Söd.), 238, 325; Ped. Jonss. fogde derst., 63.
- Röninge**, gods i Herreness rättaredöme (ett R. ligger i Ljunga, ett annat i Nöttja s., Sunnerbo h., Smål.), tillhört Gust. Trolle; förlänt t. Nils Skrifv., 369.
- Röör**, 128.

S.

- Sacramentet**, ing. bör förmenas att njuta dets. f. gäld t. prest., 243, 246, 255.
- Sadelmakare**, utanf. Skara boende, sk. t. staden inflytta, 303.
- Sadlemakare**, Nils, fullmäkt. f. Wadstena vid West. riksd., 234.
- Sæby**, Torstuna här. (i Hvittinge s. Upl.), 237.
- Sæland** (Seland), biskop. af, 287; br. t. hon., 47.
- Saffeye** (Savoyen), erkehert. Marg. af Österrike, erkehertiginna af, 428.
- Saker** (saköre), 222, 226; kongl., 301, 305, 313; använda t. kröningskostn., 365; förlänta, 32, 33, 264—266, 279, 294, 321, 322, 328, 331, 337, 347, 357—359; på Öl., 137; biskops-, 219, 266, 289, 337; — gå t. kon. 254, 255; af prest. gå t. kon., 275; af kyrkans landbor, 387.
- Sala sock.**, 236.
- Salabergit** [-bærgith], 11; Gestrikarne köpa silfv. derst., 158; sändeb. derifr. t. Dal., 180; Jöns kons embetsm. derst., 257.
- Salmon** i Strand (i Werml.), kons fogde, daljunkarens följesven, 356.
- Salpeter**, 40.
- Salt**, 6, 30, 31, 165, 263, 273; dyr tid derpå, 208; kon. sök. att införskaffa, *ib.*; baysalt o. beygesalth, 36, 215; — hand. derm. på land. anses ej f. landsköp, 344; får tullfritt införas i sex städer, 429.
- Saluis** (bör vara Salins, nu stad i Frankr., dep. Jura), regentinn. Marg. af Nederl. skrifv. sig fru af S., 428.
- Samkol** (samkull, samsyskon eller samsyskons ättlingar), 314.
- Samtingen** (markn. i Strengnäs), 89.
- Sanct Antonii** bröder på Tiveden (klost. vid Bodarne), få tigga f. klostrets behof und. 20 veck. årl., 320.
- S. Birgittes kloster** (i Sthm?), egendom derifr. indragen, 373.
- S. Dionisii** præbende i Westerås, gäfv. dit, 192, 193.
- S. Erik**, konung, 415; kon. G. uppmanas att följa hs fotspår, 401.
- S. Gregorius**, hs yttrande om Skriften, 400.
- S. Henrici** præbende (i Sthm?), 388; donat. dit indragna, *ib.*
- S. Johannis** kyrka i Sthm, 372.
- S. Johannis** orden, clerker af dens. i Kronobäcks kl., 314; sk. visas t. Eskilstuna kl., *ib.*
- S. Knuts** præb. i Skara, 298.
- S. Martini** canonia i Link., 282.
- S. Niclauj** port i Sthm, 276.
- S. Nicolai** sock. i Jönåkers här. (Söd.), tomt. o. vret. derst. tillerkända Nyköp. borgare, 282, 283.
- S. Pæders** vret i Strengn., 133, 134.
- S. Yrians** hus i Sthm, 388.
- Sandeem** (i Sandhems s., Wardofta här., Westerg.), bisk. Brask dater. derifr. ett br., 408.
- Sandika** i Börstils s:n (Upl.); tvist mell. bönd. o. klerk. om ett qvarndike, 9, 10; förl. kn., *ib.*; 4 örtugl. jord tilldömd klerk. derst., 11.
- Sasse** [-ssz], **Staffan**, om förl. kn. mell. hon. o. Iwar Monson, 2; får lägga beslag på ett revelskt skepp i Lödöse, 27, 28, och ett i Öregrund, 73; hs tvist m. de revelske, 28, 29, 30.

- Scara**, se **Skara**.
Schult, Andhers, huseg. i Sthm, 376.
Scismaticj, 401.
Schreddare, Claffws, husegare i Sthm, 375.
Schreddare, Byrgil, fullmäkt. f. Kalmar stad vid Westerås riksd., 261.
Schreddare, Olaff, fullm. f. Torstuna här. vid Westerås riksd., 237.
Schreddare, Olaff, i Tiergett, fullm. f. Skinseckieberg's bergsl., 240.
Scriffuare, Anders, fogdebref på Tynnelsö slott, 277.
Scriffuare, Clauss (på Åbo slott), qvitto, 348.
Scriffuare, Erich, får häradsrätt. i Fylbo (1) här. på Öl. i förlän., 264.
Scriffuare, Esbiörn [Esbörn] (Bock, 1529 befälningssman på Jönköp. slott), får häradsrätt. i S. Wedbo i förlän., 284; förläningsbr. på Bredvik m. 10 gods på behagl. tid, 295.
Scriffuare [-ware], **Gwdmwndh** [-t, -mundh] **Pæderson** (Slatte, se reg. t. 1:a o. 3:e del.), befälningssman på Sthlms sl., 390; br. t. hon., 50, 81, 89, 90, 104, 108; närvar. vid Westerås möte, 233, — vid vapensyn i Österg., 402.
Scriffuare [-wa-], **Herman** [-æ-], lidit skada af skeppar Clemet o. hs parti, 106; inbjudes t. riket, 107; får Söderbygd i Wiken i förlän., 311.
Scriffuare [-ware], **Jon** i Westerås (fogde i Westerås stad o. tre här.); får Tuhundra här. i förlän., 32; br. t. hon., 87, 110, 111, 154, 155, 256; får akta på de knappsackar o. sölfköpare, 278; qvitto på 20 löd. mark, 280; qvitto på uppörd., 347; br. t. hon., 374.
Scriffuare [-ere], **Jöns** [Jon, Jons], fogdebr. på Möre, Asboland o. Siffuede, 313; sk. ur Kronobäck's klost. utdriiwa dervarande Johannitermunkar, 314; biskopsfogde öfv. Öl., 266.
Scriffuare [-ware], **Lars** [-ss], frälseman, fogde på Dal, 223; br. t. hon. om gård., m. m., 40, 95, 96.
Scriffuare, Niels [Nils] på kongsgård. i Ups., afsatt, 118; försvarelsebr. att vistas öfv. allt i rik., 294; fogdebr. på Upsala stad o. 4 härad, 347; sk. anskaffa förnöd. t. krön., 366; förlän. på 2 gods o. skattefrih. i Sthm, 369, 370.
Scriffuare, Nills, bisk. Brask sk. försona sig m. hon., 289.
Scriffuare, Pædher, förordn. t. administrator f. Nydala klost., 292.
Scriffuare, Per, fullmäkt. f. Söderköp. vid Westerås riksd., 234.
Scriffuare, Trwls (Rosenstråle t. Raifvanäs; häradsh. i Björkekind's härad o. fogde på Wikbolandet i Österg.), må vidkännas Stenby s. o. några landbor, 63; sk. utrusta tre man t. kon:s tjänst, 128; kon:s embetsm. i Österg., 256; får vidkännas arfvegods i Smål., 291; sk. uppskrifva Nydala klosters egdm, 292; får Nydala kl. i förlän., 322; kongl. sakören i förlän., 358; br. om åtskill. är., *ib.*
Scriffuare, Johannes, 162.
Scriffuare [-ware], **Olaff**, fogde öfv. fru Margaretas gods i Hall., 27; fogdebr. på Konga här., 41; bisitt. i rätt. öfv. Ped. Cancellor, 62; sk. akta på Jon Smälénning, 99.
Scriffuare, Olaff, biskopsfogde i Österg. Westanstång, 266.
Scriffuare, Pedher, sk. sändas t. kon., 40.
Scriffuare, Benkt (fogde i Walkebo, Hanekinds, Bankekinds o. Skärkinds här. i Österg.), förlän. af skattegård. vid Wadstena, 2.
Secretarius, ryske storfurstens, 196.
Sedraudbo, se **Södra vidbo**.
Seglations- o. handelsordn. f. Öl., 263; f. Björneborg o. Raumo i Finl., 272, 273.
Sehsted, Pæffuel, dansk höfvidsman på Wisborg; uppmanas att frigifva en fängsl. prest, 396.
Sela (Sela-ön i Mälaren, tillhör. Söderml.), biskopens landbor derst. sk. läggas und. Tynnelsö slott, 268.
Selandh (Zeeland, provins i Nederlän.). 143; lämpl. utförselvaror dit, 30, 31; Byren ståth. derst., 31; deput. derifr. underhandla om handelsfördr. m. Sv., 428.
Selbo (Selebo i Söderml.) här.; bisk. i Stregn. får uppbara tiond. deraf, 269.
Selffbergen, fordum vid makt, 169.

- Semengehndred** (Seminghundra här. i Upl.), 235.
- Semitwna** (Sintuna, Upl.), här., 237; Nils Henriks. fogde derst., 265.
- Seudal** (Säfvedal i Westerg.), här., 235.
- Seuede** [-uidhe, Sijfuede] (Sevede i Smål.), här., rester. konungsfodr. derst., 50; Jöns Skrifv., fogde derst., 313; hospitalstond. deraf, 314.
- Sialagarden** i Sthm (Själagården, vid Själagårdsgatan nu Skärgårdsgatan i den egentl. staden. Själagården användes sedan t. stadens skola), ett hus ifr. dens. indrages, 276, gods ifr. dens. indragna, 389.
- Sialtran**, utförselvara, 31.
- Sickla** (nu frälsäteri på Sicklaön, invid Sthm), upplåtes t. hospitalet i Sthm, 280.
- Sigge Jonson** i Færith, får t. v. besitta o. bruka en gård, 72.
- Sigrid** (Banér) fru, kon. G:s mormoder, om hennes testamente o. egend., 349, 350.
- Sijgrjiddt**, Lasse Buddhes hustru o. Mons B:s moder, 375.
- Sijrkese** (Zirichsee), 432.
- Siktwna** klost., skänk t. dets., 2.
- Silbo** här., se **Selbo**.
- Silff**, se **Sölff**.
- Simon** af Assendelff, mäst. pensionarius o. råd i Leyden, underhdl. å Nederl. vägn. om hand- o. sjöfartstract. med Sverige i Bremen (1526), 429.
- Sinhundred** (Sjuhundra i Upl.) här., 238.
- Siwnda** (Siende i Westml.) här., Bengt Westgöte fogde derst., 347.
- Sjöröfvare** [Siökiwffua], 194; af kon. Chrs parti, 410, 430.
- Skaane**, se **Skåne**.
- Skaanwng**, Rasmus (1526 fogde i Strengn. stad, Åker, m. fl. här.), br. t. hon., 21.
- Skæddare**, Inge, sk. stå t. rätta, 86, 87.
- Skaffanes** i Möre (nu Skaftnäs, säteri i Ryssby sn, N. Möre), 236.
- Skæl** (Scheel), Hans, mäst. (konungens canceller), bergmäst. i Sthm, 62; får åtnjuta ett års inkomst af Linköp. djeknedöme, 59.
- Skæringe**, gård, 190, 191.
- Skærpentiner**, 37.
- Skalmeye**, gård (Skallmeja i Skallmeja s., Skånings här., Westerg.), 238.
- Skara**, 294—304, 306, 432; kon:s råfsteting derst., 299; privil. för staden, 302—305; skinnad o. bränd, 302; får hafva ut- o. insegl. vid Lödöse o. Lidköp., 303; tullfrih., *ib.*; frimarkn., *ib.*; landsköp deromkr. förbjudes, *ib.*; ödetomter derst., 304.
- **electus** derst., Magnus Haraldsson (se reg. t. 1:a del.), 102, 113—117, 183, 184; br. t. hon., 66, 67, 100—102, 138—140, 166, 167; om hs inkomster, 300, 301.
- **biskopsdöme**, om Gripsholms klost. der belägna gods, 130.
- **domprost** derst. mäst. Olaff, 298; mäst. Sven kon:s canceller dert. ut-nämnd, *ib.*
- **djeknebordet** derst.; dombr. rör. en äng tillhör. d., 299, 300.
- **domcapitel**, br. f. dets., 301, 302.
- Skedaness** (nu Skenäs i Ö. Husby sock., Österg.), tillhör. fru Ingeborg (Tott), 279, 325, 357.
- Skede** gäld i Wiken (Skee i Wätte här., Bohus l.), 110.
- Skelleby** (Skällby i Öfver-Sela s., Selebo h., Söd.), 2 gård. derst. sk. läggas und. Gripsh., 21.
- Skeninge**, 234; — nunneklost., om indrag. af klosterfolk., 312; Peder Svenske förordn. t. administrator derst., 53, 312, 313.
- Skapp**, Jöran Helsings, 2; kon:s, 15, 374, 421; fr. Westerlanden, 24; fr. vestfart, 25; fr. Reval tagne i beslag, i Lödöse, 28, 29, i Öregrund, 73; fr. de tyske städ., 207; behöfvas, 212; —**sbröd**, sk. bakas, 86, 87; —**sbygnad**, 374.
- Skeggenæss** (Skäggenäs vid Kalm. sund), olaga hamn derst., 263.
- Skermer**, Hans, 422.
- Skinn**, sk. f. gård. uppköpas, 115.
- Skinnare**, Tomes, fullm. f. Henemora vid Westerås riksd., 234.
- Skinseckieberg** (nu Skinskatteberg i Westml.), bergslag, 240.

- Skiörte**, 342.
- Sko kloster**; br. t. abbediss. derst., 359, 360; kon:s två systerdöttr. derst., *ib.*; om syssloman derst., 360.
- Skofftaby** (i Häreneds s., Kinnefjerdings h., Westerg.), Niels Ols:s gods, 63, 252, 404.
- Skogxberge** i Glanshamm. här. (Glansh. s., Ner.), 238.
- Skolestugorna**, evangelium sk. eft. denna dag der läsas, 243, 247.
- Skolamestare** i Linköp., 318.
- Skomakare**, hd de sk. utgifva i gård, 94, 95.
- Skottbogen**, af högdjur, 345.
- Skrift, den heliga**, 400, 401; nämn. ej om prest., s. ej bruka s. embete, 211; uppenbar, 211, 244.
- Skräddare**, hd de sk. utgifva i gård, 94, 95.
- Skrwkeby** (i Ö. l. W. Skrukeby s., Österg.), inköpt af Thure Jönss. fr. Göstaff, 314; kon. ogillar köpet, 314, 315.
- Skuru** (frälseäteri i Siklaö s., nära Sthm) upplåtes t. hospit. vid Sthm, 280.
- Skutor**, 2 stora sk. byggas på Ål., 77.
- Skylling, Casper**, 110.
- Skynkel, Thomas**, 23.
- Skytt** [sköth], kon:s, 47, 380, 427.
- Skyttar**, kon:s i Smäl., br. t. dem, 7.
- Skytte, Biörn**, Trued Gregerssöns fogde i Hall., 49; illa lemlästet Jogh. Smäländ., 68.
- Skåne**; Dansk. borttagit dets. fr. Sv., 412; bedrägeri, 160; våldsamheter der föröfv. af Peth. Pathin, 423.
- Skåningx** här. (Westerg.), 238.
- Skånung, Olaff**, fullmäkt. f. Skeninge vid Westerås riksd., 234.
- Skånungh, Pæder**, murmäst., reqvirerad t. Sthm, 93.
- Skärdagen**, 303.
- Skärpinge** gods (frälsegård i Drothems s:n, Österg.), stadfästelsebr. f. Jöns Niels. på besittn. deraf, 146.
- Sköduid** (Sköfde), 305, 306, 308—310.
- Sköllinge** s:n (Oppunda här., Söd.), förlänt t. Christiern Larson, 266.
- Slaanger**, hel- o. half-, 37.
- Slætt** (i Taxinge s., Selebo h., Söd.), 41.
- Slatte, Eric** (se reg. t. 3:e del.), frälseman, 233.
- Slesuig** [-uigh, -uijk, -wik, Slædz-], 377, 382, 398, 425, 426.
- Slott**, rikets, förfallna. 213, 219; prelaternes sk. lemnas t. kon., 222, 226.
- Slottslofven**, på Munkaboda, sk. upplåtas åt kon., 259.
- Slottsiggare**, 40.
- Slädhammer**, frälsegård, 232.
- Smaalennigh, Joghann** [Joan], fru Margareta Wasas fogde, insatt pgr i Wadst. kl., 21; sändes t. Hall., 49; lidit öfvervåld derst., *ib.*; lemläst. af Biörn Skytte, 68; Olaff Skrifv. sk. bevaka hon., 99; kon:s embetsm., 256.
- Smed, Erik**, fullm. f. Henemora vid Westerås riksd., 234.
- Smed, Erik**, fullm. f. Gefle vid Westerås riksd., 234.
- Smedh** [-idh], Nils [-ielss], fogde i Ö. Rekarne, m. fl. här. i Söd., 50; fogde i Strengn., 109.
- Smeltare, Larss**, i Westerås, gåfvobr. t., 192, 193.
- Smidh, Pæder**, fogde (i Konga o. Kinnevalds här.), br. t. hon., 50, 51; fogdebref på Uppvid. här., 266.
- Smid, Torsthen**, försvarelsebr., 76.
- Smidheby** (Smedby i Trästena s., Wadsbo här. Westerg.), 126.
- Smäländ**, 50, 144, 264, 291; gården deraf utgöres villigt, 6; Niels Ericson erhåll. befalln. öfv., 78; om oxgård. deraf, 38, 39; Nils Arvidson kon:s embetsm. derst., 256; om hospitalstionden af, 314, 315; br. t. fräls. derst. om rusttjenst., 324; t. prost. om kyrkostyr. o. kyrkotiond., 342, 343; om riksgäldsgården, 336; om oxköp der-t., 386; om oroligh. derst., 420.
- Småswen, Jon** (Suenson, fogde i Westbo o. Sunnerbo), qvitto på uppbörd o. utgift af Wasbo (bör vara Wæsho), 265; frih. o. frälse på s. gård Torne i Wångå s:n, *ib.*; br. om åtsk. år., 386.

- Smör**, 288, 297, 319, 329, 336, 338, 339, 342, 343, 347, 367; utförselvara, 31, 142, 405; om dess använd. t. betaln. af riksgäld., 103, 372, 445, 446; en del af gård. sk. dert. förändas, 115; biskopsink. deraf, 241, 244; studentesmör, 367.
- Smörjelse**, ej af nöd. f. biskoparne, 369.
- Snædinga här.** Se **Sneuinge**.
- Sneuinge här.** (Snäfringe h. i Westml.), 87, 239.
- Snörenårdhen**, kons jakt, 86.
- Soentaka by** i Hettala s. (Suontaka), Tavastl., 267.
- Soltwna** (Sollentuna i Upl.) här., 235.
- Sommarhästar**, 184.
- Sommer, Lasse**, (fogde i Åkerbo här., Söd.), 155; br. t. hon. om silfv. i Arboga kl., 70, 71.
- Spannemål**, 391, fr. Danm., 383, 384; dyrt köp derpå, 170.
- Sparsstæd** (Sparrstæd), 37.
- Spegelberg** [-gilbergh], **Hans** (biskop Brasks secreterare och canonicus i Link.; kallar sig ock notarius publicus cæsareus), om inventer. o. öfverhandtag. af hs qvarlåt., 325, 326, 338, 340; om hs preb., 347.
- Spejare** i Danm., fr. kon. Ferd. af Böhmen, 377.
- Spetfisk** [Spith-], utgår ss. ränta af Gräsgårds här., Öl., 137.
- Spitaler**, om dem, 217, 218. Se vid. **Hospital**.
- Spolsta**, i Torstuna s:n, 180.
- Ståkeborgh** [-æka-, -æche-], 5, 201, 288, 325, 338, 342; Niels Olss. höfvidsm. derst., 154, 262, 336, 340; Holländ. ankommit dit, 215; slottet o. länet innehaft af Ivar Axelsson (Tott), 322.
- Stækis län**, sändeb. derifr. t. Dal., 180.
- Ståkeholm** [Ståkh-, -hwlm], Arvid Westgötes hus derst., 61; hs få på ladugård vid S. öfverlemnas åt kon., 99; — skärgård, 266.
- **s län**, Jöns Niels. fogde derst., 11, 39; ekvirke sk. huggas derst., 374.
- Staffan Ericson**, fullmäkt. f. Norra Motet på Öl. vid Westerås riksd., 237.
- Staffan Henricson** [Hæn-], borgmästare i Ups., 62, 118, 256; br. t. hon. om åtskill. ämn., 33, 34, 93, 150; sk. gifva sig upp t. Hels., 270; sk. anskaffa förnöd. t. krön., 366.
- Stake** [-ge], **Eric** [-ch] (t. Hönsesäter), frälseman, 233, 433; har en del af Dal i förlän., 404.
- Stalbergit** (bergslag i trakten af Åmmeberg i Nerike), 237.
- Stalböger** (stålbågar), 128.
- Sten**, hr, i Orsa, kyrkoh. derst., våll. t. uppror. i Dal., 432, 434.
- Sten** [Sture], hr; hs bröllop, 352. Se vid. **Sture**. Daljunk. föregifv. sig vara hs son, se **Daljunkaren**.
- Sten Benctson**, frälseman, 232.
- Sten** [Stendtz] **Swanttisson** (Sture), se **Sture**.
- Stenb]** sock. (Ö. l. W. Stenby i Österg.) får vidkännas af Truls Skrifv., 63.
- Stenby** (i Upl.), 238.
- Stenbysser**, 37.
- Stenuich** (ell. Stenviksholm, erkebisk. i Trondh. befastade slott), 439.
- Sting** [-h] **Suen**, frälseman i Westergötl., 233, 432.
- Stockholm**, 142, 284 o. fl. st.; skepp fr. Westerlanden ämna sig dit, 24; mäster Hans (Scheel) borgmäst. derst., 25; skut. requireras dit fr. Ål., 77, färkött fr. Öl. 79; gott köp lemnas här af Holänd., 159; sändebud derifr. t. Dal., 179; underhdl. derst. m. de ryska sändeb., 196, 197; i fiendens våld, 202, 205; om dess intag., *ib.*; privil., 260; om borttag. af kyrk. på malmarne, 208, 209, 218, 221, 225; om murarnes förbättr. m. teglet fr. malmarnes kyrkor, 225; de fin ka städ. få end. drifva seglats t. Sthm l. Åbo, 273; S. Nicolai port, 276; Sjalagården, 276, 389; hospit. derst., 280; herremöte, 324; Köpmangatan, 345, Stortorget, *ib.*; Helgeandsholmen, 371; gåfvobr. på ett stenhus derst., 372, 373; S. Johannis kyrka, 372, S. Birgitte kl., 373; stadfästelsebr. på gårdar, 375, 376, 387—389; Bredgränd. 375; Svartbrödraklostr., 375—6; präbend. derst., 388; Bykyrkan, 389; Gudm. Persson slottslofv. derst., 390; Holländ. få der tullfritt införa salt, 429; skepp dit ankomna fr. Holl., 405; P. Pathin der fången, 422.

- Stockholms slott**, underfogd. derst., 24; om dess förseende m. spannemål, 89; om bygnader derst., *ib.*; om dess förbättr., 221.
- Stola** (frälsetsäteri i Strö s., på Källandsö i Wenern), 124.
- Storeförsten** af Ryssl., 6), 127; hs sändebud väntas t. Sthm, 152; i Sthm, 196, 197; hs secretarius, 196.
- Stormaren** (Södra Holsten), 377, 382, 426.
- Stortorget** i Sthm, 345.
- Straabuch** [-uck, -wch, Stråå-, Stråbwc], **Ffrans**, skiftesbr. mell. hon. o. andra Henr. Sts arfv., 82, 83.
- Straabuch, Henrich** [-drick], om arfskiift. eft. hon., 82, 83.
- Strand** (i Wermeskogs s. i Werml.), 356.
- Strengnes**, 41, 93—96, 234, 408; tomt o. sakören derst., 108, 109; Niels Smidh fogde derst., 109; hansestäds olidl. privil. der afrängda Sv., 116; dombr. mell. prest. o. borg., 133, 134; om konungaval. derst., 202, 360; Jon Olss. kons embetsm. derst., 256; segelled. t. stad. sk. utmärkas, 267, 268.
- **domkyrka**, om hennes gods, 41.
- **electus** derst., 41, 61, 194; får tomt- o. sakören i förlän., 108, 109; br. t. hon., 156, 268, 269, 368, 369; i borgen f. Arv. Westgöte, 408.
- **stift**, om gården deraf, 156.
- Stunth, Hans**, i Husaby i Österg., sk. försälja två hus tillhör. bisk. Brask, o. derm. gälda olagl. utkräfda böter, 394.
- (Sture) Niels**, hr, Sten Stures son, om hs tillern. resa t. Tyskl., 106; kon. klag. öfv. hs uppför., 120.
- Sture, Nilss**, hs br. om Inre Öxlan, 190.
- Stwre, Nils**, junker (daljunkaren), 418.
- Sture** [Stwre], **Sten**, gamle hr S., 344, 345; köpt gods i Wadsbo, 126; stift. Gripsholms kl., 209; kon. G:s faders moderbroder, 375; gjort gårdbyte m. Lasse Budde, 375.
- Sture, Steen** [Stheen, Stendtz] **Swantisson** (d. y.), 294, 408; skuld i Lüb., 105.
- Stång, Westan- och Östan-** (i Österg.), 266.
- Städer**, om borgläger derst., 170. Se vid. **Köpstäder**.
- Stämplare**, 160; sk. efterhållas, 221.
- Stämplingar**, 211, 223, 227, 271, 307, 308, 414, 416, 433, 435, 437.
- Stöthe nother**, 186.
- Suælesiö bergslag** (Svärd-jö i Dal.), 240.
- Suanen**, ett kons fartyg, 104.
- Suanskogx** sn (dels på Dal, dels i Werml.), förlänt t. Suen Karth, 265.
- Suartelös** (Svartlösa i Söd.) här., 235.
- Suarthe Åke Jönsson**, se **Åke Jönsson**.
- Succentor** i Link., mäst. Jöns; se **Jöns**, mäter.
- Suderköpfung** [Sydh-, -ppingh], 2, 234, 278, 279, 284; om bisk. Brasks boktryck. derst., 3; murmäst. derifr. t. Sthm, 93; främm. sändeb. förbida derst., 136; om riksdagen derst., 147—150, 152, 153, 160, 416, 418; sk. i st. hållas i Westerås, 162, 166, 417, 419; klag. öfv. landsköpet, 214; borgarena der. t. förmanas att redl. köpslaga m. Holländ., 215, 216; borgmäst. få annamma tomter o. jord s. tillhört en förråd., 321; Holländ. få der tullfritt införa salt, 429.
- Sudermanlandt**, t. fräls. derst. om rusttjenst., 324; fru Margareta Wasas landbor derst., 391.
- Sudra uidbo**, se **Södra vidbo**.
- Suedia**, frälsegård (nu Svidja, säteri i Sjundo s. Nyland), 232.
- Suen** [Sven] (Jakobson), mäter, kons canceller, 78, 104, 350; sk. erhålla 50 mark årligen af Ulf-by kyrka i Finl., 176; utn. domprost i Skara, 298.
- Suen Ifuarson**, fullmäkt. f. Åse, Wiste o. Bjerke här. vid Westerås riksd., 235.
- Suen Jönson**, fullmäkt. f. Björkekinds här. vid Westerås riksd., 236.
- Suen Person**, fullmäkt. f. Linköp. vid Westerås riksd., 234.
- Sundbo** här. (i Nerike), 237.
- Sundersberg** (Sunnarsberg i S:s socken, Källands här.), Westerg., 417.
- Sunderhusenn, Hermannus**, doctor, maitre des requets, kejs. geheimeråd, underhdl. å Nederländ. vägn. m. Sverige, 428.
- Swarth, Olaff** (rådm. i Sthm, i slottslofven på Sthms slott), br. t. hon., 29, 30.

- Swarthesiö** [-asyö, Sortesö, -thesöö] slott (se reg. t. 1:a del.), 16, 50, 52; Abel fogde derst., 24; Pet. Pathin der fängsl. 422, 425.
- Svartrödraklostret** i Sthm. gods derifr. indragna, 375, 376.
- Swen Brown**, frälseman, 233.
- Swen Gwnnarson**, fullmäkt. f. Norra Motet på Öl. vid Westerås riksd., 237.
- Svenner**, danske, svenske o. tyske, 187; Arv. Westgötes br. t. dem, 38.
- Svenske** [-u-], **Eric**, förlän. på Westanträsk by i Finströms s:n, 358; frih. o. frälse på flere gårdar, *ib.*; hs väntehustru, 358; fogdebr. öfv. Wadstena klostergods, 336, öfv. Alvastra kl.-gods i Westerg. o. Gripsh:s gods i Westerg. o. Upl., 336, 337.
- Swenske, Niells**, fogde i Wadsbo, br. t. hon., 72; full befalln. öfv. Gripsholms klostergods i Skara stift, 130.
- Swenske** [Su-]. **Pædher** (Bengtsson, häradsh. i Lysings här. i Österg.), uppburit gården af Hofs län, 52; förordn. t. procur. l. administrator f. Skeppinge nunnekl., 53, 312, 313; sk. ransaka om klostrets gods, 87; får återtaga flera gods fr. Riseberga kl., 277.
- Swenske, Per**, fogdebr. på Kuma gård i Finl., 276.
- Swenske män** alltid förhastat sig i sina beslut, 419.
- Swndal** (Sundals här. på Dal), förlänt t. Jak. Krwme, 311.
- Swnderbo** [Synd-] (Sunnerbo i Smål.), 240, 313; hospitalstionde deraf, 315.
- Sunderkål** (l. synderkull; consanguinei, barn l. ättlingar af föräldrar i olika äktenskap), 314.
- Sydaassom**, 32.
- Syderby** (nu Söderby i Edsbergs s. o. här.), Ner., 277.
- Sydramalm** (Södermalm) i Sthm, 83.
- Sysselman** vid Ups. domkyrka, 386, 387; i Sko kloster, 360; — **sgårdar** i Linköp., 317.
- Szortesö**, se **Swarthesiö**.
- Szwerie** (= Swerike), 428.
- Sågbräder**, lämpl. t. utförsel, 31; sk. förskickas t. Kalmar, 151.
- Såggvarn**, 151; om byggande o. begagn. af, 121; vid Gladö, 390.
- Sånger**, svenska, se **Wisor**.
- Sändebud**, främm. i Söderköp., 236; fr. Danm., 439, 440 o. fl. st.; fr. Ryssl., 60, 127, 140, 147, 152, 196, 197; t. o. fr. främm. makter, 212.
- Södra härad "i Möre"** (S. Möre här. i Smål.), 236.
- Södramotif** [-mott] på Öl., 237; inneb. få m. 4 fart. fara på utrikes ort, 263.
- Södra vidbo** [Sedra-, Sudra-, Södreuidbo] (S. Wedbo här. i Smål.), 239, 313; Esbiörn Skrifv. får häradsr. derst. i förlän., 284; hospitalstionde deraf, 315; fräls. derst. försummat vapensynen, 403.
- Söderköpfung**, se **Suderköpfung**.
- Söderbygdt** i Viken (Södrebygd, nu Sörbygdens här., Bohus l.), förlänt t. Herman Skrifv., 311.
- Söffuerin** [Söffrin] **Aruidson**, frälseman, 232; bisitt. i rätt öfv. Ped. Cancellar, 62; br. t. hon., 93.
- Söiff**, 280, 370; må ej utföras ur riket, 11; om s.-köp på Salberget, 158; sk. utmyntas, 332.
- Söiffbergit** [-bærieth, Silff-], br. dit om krön., 364.
- Söiffbergieth, Gambla**, privil. f. dem s. vilja bearbeta en ny rymn. derst., 96, 97; icke vid makt, 213.
- Söiffköpare**, 158, förbjudna, 278.
- Sörby gård** i Hölö s:n (Söd.), tillhört Gripsh., får annammas af hustru Anna, Erik Rynings, 370.

T.

- Talerkær**, 37.
- Talg**, 336; utförselvara, 31.
- Tawesthuss** (Tavastehus i Finl.), Torsten Salmonss. kons. embetsm. derst., 256.
- Tegel**, 93, 119, 154; taktegel, 119.
- Tegellada**, vid Strengn., 134.
- Tegelugnar**, 189.
- Tengelsbo** på Dal (Tängelsbol i Bolsta s.), 240.
- Terpentin**, utförselvara, 31.

- Testamenten**, eff. prest. göras eff. lagbok., 243, 246; af sjuka må ej fram tvingas, *ib.*
- Thælle haker**, 37.
- Thure Ericson**, skiljedomare i Strengn., 133.
- Thure Eriesson** (Bielke t. Benhammar o. Räfvelsta), frälseman, 232, i Westerg., 307, 432, 437; bisitt. i rätt. öfv. Ped. Cancellar, 62; br. t. hon., 80, 256; får hospitalstionden af Källands o. Åse här., i förlän., 313; annammat Leckö. Kinda här., m. m., 437; försummat att förkunna Westerås recess, *ib.*
- Thure**, hr, se **Thure Jönsson**.
- Thure Jönsson**, riddare, kons hofmäst., 102, 226, 227, 295, 445, 446; magister militie, 66; instämnes att svara fru Anna (Gyllenstierna) om några gods, 34; br. t. hon. om åtskill. år., 66, 67, 100—102, 112—117, 124, 125, 129, 138—140, 166, 167, 183, 184, 256, 327, 328, 333, 334, 355—357; haft sammankomst. m. allm. i Westerg. om den ev. länd., 111; tilllegnat sig krono- o. frälsegods, 126, 127; utfärd., jemte öfr. rådshrr., öpp. br. om Westerås mötes beslut, 252; borgesman f. bisk. Brask, 259; två hofmän rynde fr. hon., 287; br. t. hon. om hs rusttjenst, en klosterbygn., hs förlän. o. försumm. att kungöra Westerås recess, m. m., 306—308; — om Skrukeby gods, 314, 315; har arvegods i Norge, 380; br. t. hon. fr. bisk. Brask, 406, 419, 420; br. t. kon., 410, 411, 413, 414, 416, 417; — t. Dal., 415, 432—435; falskel. beskyld af daljunk. att hafva gynnat hon., 414, 415, 420; ursäkt. sin dål. utrustning, 436; bed. att få behålla sin förlän., 437; lofv. afstå fr. klosterbygn., *ib.*; ursäktar sig derf. att Westerås recess ej blifvit i hs län kungjord, *ib.*; lofv. af all sin makt yttersta tjenst, 438.
- Thwhvndrade här.** (i Westml.), häradsrätt. derst. förlänt t. Jon Skrifv., 32.
- Tiærgett**, gård i Skinseckiebergs bergsl., 240.
- Tidegård**, 225, 358.
- Tidörp**, se **Tyerp**.
- Tienigzsta** [Tienigssta], 190, 191.
- Tiggaremunkar**, föra falska rykt. omkr. land., 242, 245, 246; om deras vandringsstider, 243, 246; — af S. Antonii orden på Tiveden få tigga i 20 veck., 320.
- Tigunen** (Tiveden); munkeklost. af S. Antonii orden derst. (beläg. der nu Bodarnes ell. Ramundabodas kyrka är bygd, i nordliga ändan af gränse-skogen Tiveden), 320.
- Timmermän**, requireras fr. Finl. t. Sthm, 53.
- Tinss** (= Zins, afgäld), 431.
- Tionde**, biskops-, se **B.** — Hospitals-, se **H.**
- Tiust** [Th-], 239; Ol. Skrifv. biskopsfogde derst., 266; gården deraf får bestå, 284; hospitalstionden deraf, 314; fräls. derst. försummat vapensynen, 403.
- Tjåra**, utförselvara, 31, 405.
- Tofftha kyrka** (Tofta i Smål., Kinnevalds h.), 150.
- Tofftha** (Tofta bylag) i Suæläsiö bergsl., 240.
- Tolf Olson**, riksdagsfullm. f. Barne o. Laske här., 239.
- Tolk**, de ryskes, 412.
- Tomesmessa**, 303.
- Tomptha** (Tomta l. Tomtaholm, säteri i Drothems s., Österg.), tillhör. Jöns Nielson, 146.
- Tomptöra**, 341.
- Torchil Andersson** (till Hinsekind?), frälseman, 232.
- Tord Pædererson** [Person], på Ekelunda, frälseman, 232; fogde i Upl., 366.
- Torkil**, abbot i Alvastra, br. t. hon. om klostrets inkomst. o. utgift., 310, 311.
- Tornne** i Wånga s:n; Jon Svenson Småsvens fädernegd; frälse- o. frihetsbr. derpå, 265.
- Torp**, frälsegård, 233.
- Torp** i Ingo s:n (Finl.), 266.
- Torp** nära Stegeholm, 266.
- Torpa** i W.-Rekarne, 239.
- Torssångh** (Thorsångs s:n i Dal.); br. t. innebygg. derst., 64, 65.
- Torsten Brwñson** (t. Forstena), frälseman, 233, i Westergötl., 432.
- Torsten Nilson**, frälseman, 233, i Westerg., 432.
- Torsten Nilson**, erkeb. Olafs i Trondh. tjenare, 348, 352—354.

- Torsten Salmonsson** (Ram t. Torlax) "till Tawastehuss", br. t. hon., 29, 30, 256.
- Torsten Salmonsson** i Tienigzsta, 190.
- Torstuna** [-twna] här. (Upl.), 237; sändeb. derifr. t. Dal., 180; Nils Henriks. fogde derst., 265.
- Træstena** (i Træstena s., Wadsbo h., Westerg.), 126.
- Tran**, utförelvara, 405.
- Trana, Suen**, i Medelby, riksdagsfullm., 240.
- Trijdzserums s:n** (Tryserum i N. Tjusts här., Smål.); förlänt t. Jöran Ericson, 334.
- Trogdt Gregersson**, se **Trudh Gregersson**.
- Trolle, Eric** (riksr.), lejdebr. f. hon., 279.
- Trolle, Jöran** [Jörgan] (J. Jakobsson), närvar. vid Westerås möte, 232; får tre rättaredömen Trollegods i förlän., 277.
- Trolle** [-a], **Ture** (till Bergqvara, ridd.), sk. utkräfv. oxgård. af Smål., 38; skjuten i Wärend, 123, 420; får Konga här. i förlän., 264.
- Tron**; klerk. i Link. stift hafva ing. tvek. derom, 4; om predik. af ny tro, *ib.*; kyrkomöte härom, 12, 13; falska rykten att kon. upptagit en ny tro, 18—20, 74, 75, 175, 209, 228, 252, 253, 269, utspridda af prest. o. munk., 228; disputation om tron, 222; ständernas svar derom i Westerås, 219, 222, 225, 228—231; Linköp. capitels br. derom t. kon., 400—402; bisk. Brask derom t. kon., 402, 404.
- Trondhem** [-hiem, Trundiem], erkebisk. af, 105; se vid. **Olaff**. Daljunk. flytt dit, 351.
- Trudh** [Trogdt, Trweth, Trwgh] **Gregersson** (Ulfstand, se reg. t. 1:a del.), riddare, dansk höfvidsman på Warberg, br. t. hon., 27, 68; låtit öfverfalla Jogh. Smälenn., 49, 69, 70, 427; lejdebr. f. hon., 384, 385.
- Truls Anderson**, frälseman, 232.
- Trulss Aruidson**, frälseman, 233.
- Trumpetare**, två fr. Danm. rymda t. Sv., 286, 287; kon. har bl. en enda, 287.
- Truth Anderson**, fogde (i Uppvid.), br. t. hon. om åtskill. år., 50, 51.
- Trögden** (Trögds här. i Upl.), 180, 237.
- Tull**, 428, 429, 431; tullen är borta, 213.
- Tullfrihet**, f. Holländ., kon. ej benäg. att medgifva, 144, 145; å salt, 429.
- Twe Birgelson** (Lilliehök t. Kolbäck), frälseman, 233.
- Tweta** här. (Smål.), 240; hospitalstionde deraf, 315; fräls. derst. försummat vapensyn, 403.
- Twetha gård** i (Medåkers s.) Åkerbo här. (Westml.), 238.
- Twffua**, 237.
- Tuna** [Tw-], i Dal., kon:s br. t. inneb., 64, 65; landsting derst., 185, 418; hr Lars derst. upprorsstift., 432, 434; Westgötarnes förmaningsbr. t. inneb. derst., 433, 434.
- Twna län** (Smål.), om konungsfodr. deraf, 121.
- Tyerp** [Tidörp] (Tierp s. o. här. i Upl.), 237; sändeb. derifr. t. Dal., 180.
- Tyllinge**, hr Jöns derst., 93.
- Tynnare**, i Tjust, 239.
- Tynnelso** [Tönnelssöo] (säte f. biskop. i Strengnäs; sedan kungsgård, nu ett fideikommiss med slott, beläget på en ö i Mälaren, midtemot Strengnäs), 267—269; Anders Skrifvare fogde derst., 277.
- Tynnor**, 93.
- Tysk, Jöns** (fogde i Kinds här. i Österg.), frälseman, 233.
- Tyske, gård**, 193.
- Tyskeland**, 426.
- Tyske, de**, böra icke löpa bort m. fördel. af boktryck., 3.
- **städer**, Sveriges skuld t. dem, 6, 131, 170, 207; lemna ej bättre pris än Holländ., 32, 159; hålla dyrare pris, 100; deras privil. skadel. f. land., 100, 116; kräfv. dagl. sin fordran, 165, 360, 361; kon. af deras dagel. kraf. besväråd, 114; om betaln. t. dem, 103; sändeb. fr. dem i Westerås, 165, 207; krigsfolk, skepp, m. m. derifr., 207; seglats dit fr. Finl., utom ifr. Åbo, förbjud., 273.
- **nacion, den**, 15.
- Tyste, Olaff**, om hs giftermål m. en nunna o. bannlysn., 54, 55.

Tälge (Södertelje); priv. der förlänta de lübske, 419.
Töresö (Tyresö, säteri i Tyresö l. Tyresjö s., Sotholms här., Söd.), hustru
 Anna Bengtsdtr Lillies gods, 188, 328.

U.

Ufsby, se **Vlfzby**.
Uppbörd, kronans, dess belopp, 213; qvittenser på u. fr. orterna, se **Fogdar**
 o. **Qvittenser**.
Uppror, 223, 355, 360, 381, 393, 432—434.
Urne, **Laghe** (bisk. i Roskilde), danskt riksr.; br. t. hon. 57. Se vidare **Vrne**.
Utförsel förbud, t. Riga o. Reval; falskt rykte derom, 137, 158; för hästar, 263.
Utförselvaror från Sverige, 31, 36, 405, 406; vissa varor få fr. Finl. end. föras
 t. Sthm, 30, 142.
Utgift, kronans, dess belopp, 213.
 Se vidare **V**, **W**.

V. W.

Vaala [Våälha] (Wåla här. i Upl.), 238; biskopstionden deraf förlänt t. fru
 Anna på Aspenäs, 1; sändeb. derifr. t. Dal., 180.
Vaangxö sock. (Wansö i Åkers här., Söd.), konungsfodr. deraf förlänt t. B.
 Nielson, 1.
Vaardha här.: se **Vaala**.
Vadha tho, 297.
Vadzbo (Wadsbo) här. i Westerg., 236; Niels Swenske fogde derst., 72; tings-
 bref, 126.
Vadstena, 2, 234, 282—292, 311; en murmäst. requir. derifr., 93; om herre-
 möte derst., 201.
 — **kloster**, 62; pgr der insatta, 21; en nunna röfvad derifr., 54; en kl. till-
 här. skuta tag. af Sev. Brun, 77; ing. nunna får der intagas ut. kons
 tillstånd, 289; om reduction fr. kl. t. kron., 311, 312; Er. Svenske fogde
 öfv. dess gods, 336, 337.
Vænagarn (Wenngarn, kungsg. i S. Olofs s., Erlingh h., Upl.), 104; om egend.
 derst. eft. fru Sigrid (Banér), 350.
Værens land (Wärend), t. allt W. om oxgården, 39; häst. sk. ditsändas, 65;
 allmog. benäg. f. våld o. uppstuds., 122, 123, varnas, *ib.*
Værendö (Wermdö), 328.
Valbo i Eskynna (Östkind's) här. Österg., 239.
Valby (Wallby i Tierps s., Örbyhus här., Upl.), 180.
Valkebo här. (Österg.), 239.
Valle [Valla] här. (Walle i Westerg.), 235, 240; hospitalstiond. deraf, 308.
Valentwna här. (Upl.), 235; häradsrätt. derst. förlänt t. Arv. Westg., 331.
Valtuna, se **Valentwna**.
Valy sock. (Walö s., Frösåkers här., Upl.), förlänt t. B. Nielson, 1.
Vanö s. i Finl. (Wånå i Nedre Hollola h., Tavastl.), Biörn Claussons gods
 derst., 266, 267.
Vapensyn, 306, 324, 402, 403; sk. årl. hållas, 307.
Varfruberga kloster (Wårfruberga, cistercienser-nunnekl. i Fogdö s., Åkers
 h., Söd.), 267.
Varg, **Nils**, fogde i Upl., 256; br. t. hon. om åtskill. är., 33, 34, 154, 155, 366;
 — t. inneb. i hs fögderi, 163—165.
Varnhems klost. (i Westerg.), fören. m. abboten om klostr. inkomst. o. utskyld.,
 305; kl. befrias fr. borglåg., *ib.*; om dess landbor, 322.
Varteth (Wartofta i Westerg.) här., 237.
Vaste Jonson (Hård), frälsebr. på hs gods, 395.
Vatns-drekter, vid grufvor, 145.
Vaxalla här. (Waksala i Upl.), 237; Nils Skrivf. fogde derst., 347.
Ved, requir. fr. Finl. t. Sthm, 55.
Veden här. (i Westerg.), 235.
Wedö (Waddö i Rosl.) s.n. bekräft. å dess priv., 151.

- Vena här. (Wäne h. i Westerg.), 238.
 Vendelle (nu Örbyhus här. i Upl.) här., 238.
 Vendiske städer, de, spelat på sin eg. fördel; deras priv. yllat betryck i land., 100; lemn. Sv. understöd, 202.
 Vendhered (Wäne l. Weden) i Westerg., 437.
 Venne, Jacob, erkeprest i Åbo, ingått i fören. m. kon. om kyrkans inkomst., 367.
 Vennehustru (trolofvad), 358.
 Verior, behöfvad, 212.
 Verkmästare, utanför Skara boende, sk. t. stad. inflytta, 303.
 Vermeland, W:s privil. sk. öfverses, 57; Henn. Pederss. kons. embetsm. derst., 256; daljunk. flytt dit, 356, 433, 438. —s lax, 300.
 Vermelandzberg (W:s bergslag), 240; dess priv. stadfästas, 248; br. dit om riksgäldsgården, 293.
 Wermenæss (Wärnanäs, sätesgård i Halltorps s., Smål.), olaga hamn derst., 263.
 Vernich (Verneka Skrifvare), frälseman, 233.
 Vesbo (Westbo här., Smål.), 240, 313.
 Vesby, 33.
 Vesby i Röde s., Rosl. (Wäsby i Röö s. Sjuhundra h.), 180.
 Vestanträske by i Finströms s. på Åland, 358.
 Vesgöthe, Arffwit [-uith], kallas t. Ups., 35; annammat Kalm. slott, 36; br. t. hs svenner, 38; ej förbättrat o. illa besipat slottet, 39; fått ett vrak i sundet, 40; hs hustru Karin, 40; plundrat K. slott, 81; bygt en gård vid Ståkeholm, 61; hs fogde Ped. Benctson, 81; br. t. hon. om åtskill., 86, 87; återfär tillhörigh., 99; får häradsrätt. i Wallentuna i förlän., 331; återtages i kons. vänskap, 408, emot borgen, *ib.*
 Vesgöte, Benct, fogdebr. på Norbo o. Siwnde här., 347.
 Vesgöte, Jacob, frälseman, 232; kons. embetsman i Ångerm. o. Westerbott., 256.
 Vesgöthe, Jöns, kons. fogde i Finl. (i slottslofven på Wiborg o. Nyslott), 275, 329; br. t. hon. om åtskill. är., 29, 30, 53, 93, 142, 274, 275, 355, 357; i slottslofven på Kwsta, 277; qvitto på uppbörd, 358.
 Vesgöthe, Lasse, riksdagsfullm. f. Henemora, 234.
 Vesteras [-therarss, -äss], 34—36, o. fl. st.; præb. derst, 41, 192; Erich Pædherss. borgm. derst., 44; om riksdagen derst., 139, 162, 174, 178, 179, 181—183, 199, 261, 263, 269, 271—273, 275, 277, 288, 324, 355, 387, 388, 417, 419; kallelser t. dens., 162, 163, 166, 167; om lindr. i gård. af W., 154, 155; tyske stads. sändeb. derst., 165; mynthus kan ej der uppehållas, 169; stadens tänkebok, 193; daljunk. skulle der utlemnas, 198; W. recess, 200—240; kons. framsättn. t. stånd., 200—214; ständernas svar, 216—226; riksdagsbeslutet, 226—240; W. ordinantia, 241—247, 269, 271, 275, 288, 289, 290, 309, 311, 387, 391; biskoparnes erkänn. af riksdagsbesl., 249, 250; kons. br. t. rikets allm. om besl., 251; rådets br. om den beslut. reform. m. m., 252—256; tillägg t. beslut., 257—259; om recessen, 300, 311, 312, 316, 317, 375, 376, 387—9, 393; ej förkunn. i Westergötl., 307; relaxerad f. S. Antonii ordensbröd. på Tiguenen, 320; beslut om betaln. t. Lüb., 333, — om reductionen fr. kyrkan, 311, 327, 346, 373, 375, 388; Jon-Skrivf. fogde i W., 256, 278, 374. — biskop Peder derst., 194.
 — län, br. t. inneb. derst. om åtskill. ämn., 163—165.
 — slott, 87.
 — stift, om gård. af prestersk., 156.
 Vesterbofven; Jac. Westgöte kons. embetsm. derst., 256.
 Vesterdalerna, 434.
 Vesterfridsland (i Nederl.), 143.
 Westergötland [Vesgocia], 3, 144, 256, 265, 279; gård. der villigt utgifven, 6; om rågång mell. W. o. Hall., 26; br. t. riksråd. derst., 66, 67, 100—102, 112, 183, 184, 355—357; deras möte i Lidköp., 67; br. t. menige W. om åtskill. ämn., 74—76; dålig skörd derst., 74; br. t. adeln derst., 129, 152, 153, 324; rådets dombref, 295, 296; om rusttjensten i W., 129, 324; råds-herr. derst. kallas t. Westerås m. s. folk, 183, 184; budkaffe om uppror der utsänd, 206; br. t. åtskill. pers. i W. om bisk. Brasks flykt t. Danzig,

- 327, 328; om gods derst. tillhör. Alvastra o. Gripsh. kl., 337; smör derifr., 338; br. fr. innebygg. derst. t. de uppror. i Dal., 432—435; rådets br. t. kon., se **Rådet**.
- Vesterlanden** [Vestra-], om handel m., 24, 33, 100, 143; Byren ståthållare derst., 31; hvilka varor ä. lämpl. f. utförsel dit, 405, 406.
- Vesterlunge** s:n (Westerlunge, s. i Hölebo h., Söd.), förlänt t. Nils Krwmmé, 294.
- Vesterlånggatan** i Stockh., 276.
- Vesterrekarne** (Söd.), 239.
- Vesteruich** [Wästeruijk], 234; en skuta derifr. tag. af Seu. Brwn, 76; jernberget derst., 97, 98; ekebräd. derifr., 284.
- Vestfart**, 25.
- Vestra härad** (i Smäl.), 239, 313; hosp-tiond. deraf, 315.
- Vexjö** [Vegsjö], 51, 234; br. f. bisk. Ingemar på hs inkomst., 293; Isaach (Birgelson 1. Byrdelson) utn. t. fogde derst., 313.
- **capitel**, två led. jemte bisk. utfärda öpp. br. om Westerås mötes besl., 249, 250; fören. m. dets. om indrag. af prest. vid domkyrk., afgift. t. kron., m. m., 318, 319.
- Vgrup** [-rop, -urp, -wrp], **Axel** (dansk riksr.), ridd., d. sändebud t. Sv., 377, 382, 383; hs uppdrag t. kon. G., 439, 440; br. t. erkeb. i Trondh., 441, 442; försäkringsbr. om Dmks bistånd, 442.
- Viborgh**, grefve Joh. af Hoya höfvidsm. derst., 226, 252; Holländ. få der tullfritt införa salt, 429.
- Vidha** (Wia i Hackvads s., Grimstens h., Ner.), 2 gårdar derst. få återtagas af Per Svenske fr. Riseberga kl., 277.
- Vifolka här.** (i Österg.), 237.
- Vijt, Hans**, se **Witthe**.
- Vijka**, "Imellan V." (Vikbolandet i Österg.), 394.
- Viken** [Vijgen, Wich-] (Bohus län), 3, 46, 110, 311; om dess återlemn. t. Norge, 67, 102, 113, 114, 285, 286, 381, 399, 410, 413, 419, 427, 440; svar derom i Westerås möte, 258.
- Vilars**, 428.
- Willem Henrichson**, borgmäst. i Enchhuszen, underhandl. m. Sverige, 428.
- Villeness** på Fogdön (Wältnäs, Fogdö s., Åkers här., Söd.), 239.
- Vilska här.** i Westerg., 235; bönd. derst. befrias fr. arbetsskyld. o. näfverskatt t. förläningsmannen, 296, 297.
- Vin**, införsel af, 208, 429.
- Vingsjö** i Daga här. (Söderml.), 240.
- Vinnust**, sk. anskaffas, 23.
- Vinthersmör**, 297.
- Visborg** [Vijsb-], slottsherren derst., 392; Påvel Secheded dansk höfvidsm.; br. t. hon. om en fängsl. prest, 396.
- Visby** [Vij-], 16, 378, 396.
- Visingö**, br. f. bönd. derst. på en skog, 293.
- Visitation**, 269, 300, 339, 392.
- Visor**, pränt. o. utspridda af bisk. Brask, 32; **v. o. sänger**, svenska, 173, 174.
- Viste här.** (Westerg.), 235.
- Viste här.** (Wista i Smäl.), 240; hospitalstiond. deraf, 315; fräls. derst. försummat vapensynen, 403.
- Witthe** [Vijt, Hwith], **Hans**, tvist m. de revelske, 28; får lägga beslag på ett rev. skepp, *ib.*; passbord att drifva handel i Medelp., 337.
- Vitthenberg, Casper** (borgare?), i Kalm., 398.
- Vlby** (mäh. Uby i Jumkil l. Näs s., Ulleråkers här., Upl.), gård, 237.
- Wlff Knutson**, frälseman, 232.
- Wlff Larson** [-ess-] i Tienigzsta, 190, 191.
- Wlffskin**, lämpl. t. utförsel, 31.
- Wlffzby fjerd** i Finl. (vid Björneborg), 186; — **kyrka**, se **Ölsby**; — **soeken**, br. t. inneb. derst. om laxfisket, 186; — **stad**, skepp derifr. tag. af Seu. Brwn, 76; seglations- o. handelsordn. f., 272, 273.
- Wlleråkers här.** (Upl.), 237; om gård. deraf, 118; Nils Skrifv. fogde derst., 347.
- Wlsby**, se **Wlffzby**.
- Wläker**, se **Wlleråker**.

- Vinnerberga** i Sunnerbo, 240.
- Vpprenna** (Uppgrenna by, Grenna sock., Wista här., Smål.), inneb. derst. sk. återlemna en skog t. bönd. på Visingsö, 293.
- Vpkyrkia**, 129.
- Vpland**, 153; gods derst. tillhör. nunnekl. på Gotl., 2; — — må tillbytas mot Gripsholms kl.-gods i Westergötl., 130; — — Gripsholms kl., 337; gård. deraf, 6; br. om hand. m. Holländ., 31; köpmännen. fr. städ. möte m. kon., 159; sändeb. fr. köpstäd. o. allm. t. Dal., 179, 180; lagman derst., se **Michel Nilsson**.
- Vpponda** [Wppundh] (Oppunda här. i Söd.), 238; tiond. deraf tillfall. bisk. i Strengn., 269. Se vid. **Oppende**.
- Vpsala**, 1—3, 5—8, m. fl. st.; borgmäst. derst. Staffan Hindricsson, 256; kons. möte derst. m. menighet., 80, vid Distingen, 83, 84, 346; klagomål t. kon. der framförda fr. Dal., 169; mäst. Jöran domprost derst., 232; krön. sk. der hållas, 335, 361—365; Nils Skrifvare fogde derst., 347.
- **biskopsgård**, prestegillestugan derst., 61, 178.
- **capitel**, deltag. i domen öfv. Ped. Cancellor, 62; deput. derifr. bifalla Westerås mötes beslut, 249, 250; br. t. dets. om samma beslut, 269, 270; erkedjke derst. mäst. Lars, 360; præbend. derst., 387; mäst. Olaf kanik derst., 429.
- **domkyrka**; försvarelsebr. f. hennes gods o. landbor, 386, 387.
- **electus** derst. (Johannes Magni) sändebud i Lübeck, 258; underhdl. m. Nederl. sändeb. om handelstractat, 428.
- **kloster**, 118, 119.
- **kungsgård**, 108, 109.
- Vretha kloster** (i Österg.), br. t. abbediss. om klosters afgäld t. kron. o. om indrag. af dess gods, 316; fritt fr. borgläger, *ib.*
- Vriel Hakonson**, riksdagsfullm. f. Aske här. (Österg.), 238.
- Vrne, Johan** (danskt riksr.), höfvidsm. i Köpenh.; br. t. hon., 25, 26. Se vid. **Urne**.
- Vthby gård**, förlänt t. mäst. Hans Hammersmid, 187.
- Wrå** (Fågeds s.) i Wadsbo (Westerg.), 126.
- Wråånghar** [-e], 77.
- Vånga s:n** (Westerg.), 265.
- Vårdbergh** (Warberg); Trud Gregerss. höfvidsm. derst., 27, 68.
- Wårfrudmessa dyra**, 303; — **Sedherme**, *ib.*
- Wäddö**, se **Wedöö**.
- Se vidare **U**.

Y.

- Ydre här.** (i Smål.), 239, 328; Ol. Skrifvare biskopsfogde derst., 266; hospitalstionden deraf, 314; häradet förlänt t. Mons Johanson, *ib.*; fräls. derst. försummat vapensynen, 403.
- Ylle**, om införsel af, 429.
- Yllestadha** i Finl., 186.
- Yrian, S.**, se **S. Yrian**.

Z.

- Zutthren, van, Jören**, träta m. Herman Israel, 81.

Å.

- Åbo, Åboo**, se **Aabo**.
- Åke Johanson**, frälseman, 232.
- Åke Jönson**, "Suarthe" Å. J. (Svarte Skåning, ridd., riksr., häradsh. i Gudhems här., höfvidsm. på Ringstadaholm och Axawall; lagman i Söd. 1451—1490), 190.
- Åkerbo här.**, se **Aakerbo**.
- Åkerbo här.** (Österg.), 239.

Åkers härad, se Aaker.

Åkerö (i Bettna s., Söd.), tillhör. hustru Birgitta (Hansdtr Tott), 321; dagsverken förlänas t. gård, *ib.*

Ålandh, två stora skutor sk. der byggas f. kon:s räkn., 77.

Ångermannaland, 92; Jac. Westgöte kon:s embetsm. derst., 256; prost. derst. kallas t. möte m. kon., 346, 347; om biskopstionden, *ib.*; fullmäkt. derifr. kallas t. krön., 364.

Åsaka s. (i Westerg.), 235; hospitalstiond. deraf förlänt t. Ture Ericson, 313.

Åtherstæder (restantier af skatterna), 156, 293, 314, 343, 346.

Åtthe Nilson (Otto N:son Hästhufvud i Holm?), frälseman, närvar. vid Westerås riksd., 232.

Ååkers prestgård i Upl., 23.

Å.

Ågg, 366.

Åktenskap, biskoparne sk. döma hd s. är rätt å., 242, 245.

Se vidare Æ.

Ö.

Ödn Monson, riksdagsfullmäkt. f. Noreskogsberg, 240.

Öfverskärare, utanför Skara boende, sk. t. staden inflytta, 303.

Ölandh, 237, 288; färkött reqvireras derifr., 79; ston ditsändas, 121, 137; om biskopens ränta o. tionde derst., 137; böndernes sjöfart menl. f. åkerbruk., 137; om åtskill. ärend. derst., 137, 138; en del af deras skutor sk. afläggas, 137; kongl. ladugård derst., 138; inneb. få drifva utl. handel m. 8 fartyg, 263; hd de få utskeppa, *ib.*; Fylbo här. derst., 264; Jon Skrifv. biskopsfogde öfv. hela Ö., 266; om riksgäldsgård. derifr., 336; br. t. prost. derst. om stiftets vård o. om kyrkotionden, 342, 343.

Ölgærd (Brahe) kon:s systerdotter, död i Sko kl., 359; tving. att ikläda sig klosterdräkten, *ib.*; om hennes syster, *ib.*

Öll, 263.

Öltræ, 34.

Öndh i Wrå i Wadsbo, 126, förläningsgods, *ib.*

Örebro, 234; — härad, 236.

Öregrwndh, 11.

Ösbo (Östbo här. i Smål.), 239, 313; Gabriel (Småsven) fogde derst., 86; hospitalstionde deraf, 315.

Östergötland [Östhergothlandh], 418; gård. deraf utgifves villigt, 6; br. dit om hand. m. Holländ., 31; N. Kinds här. bortförlänt, 33; hoffolk o. mansk. sk. derifr. utrustas, 127, 128; br. t. rådsherr. derst. om daljunk., m. m., 162, 163; städ. derst. sk. skäligen köpslaga m. Holländ., 215; Truls Skrifv. kon:s embetsm. derst., 256; Per Aruidson o. Ol. Skrifv. biskopsfogd. Östan. o. Westan-Stång, 266; t. fräls. om rusttjenst., 324; fogd. sk. vidkännas godsen und. biskopsstolen, 329; t. prost. om stiftets vård o. kyrkotionden, 342, 343; fru Margaretas gods derst., 391; vapensyn hällen derst., 402.

Österrekerne (i Söd.), Nils Smed fogde derst., 50.

Östetorp (nu Östentorp i Borgunda s:n, Gudhems här., Westergötl.), 240.

Östfrezland (landsk. i Hannover), skeppar Clement ankommit dit, 399.

Östmo (i Söderml., Sotholms här.), 370.

Östra härad (i Smål.), 235, 313; hospitalstiond. deraf, 315.

Rättelser och tillägg:

Tredje delen.

I Riks-Registraturet C, 1526—1529 finnes på ett sist i bandet inhäftadt uppklistradt blad, innehållande åtskilliga anteckningar, följande, som sannolikt bör hänföras till 1526. Tiden, den 8 Dec., öfverensstämmer ock med den tid Arvid Westgöte lemnade slottslofven på Kalmar slott.

Thenne nesth epther:ne ginghe i lyffthe oc looff för Arffuidt
vesgöthe varfruge dag Concepcionis

Niels ericson	}	Frælsismen
iönss olson		
pedther haardt		
Iffuar iffuarsson	}	borghamestere
anders simonsson		
mesther hans skæll		

Fjerde delen.

Sid. 83, rad. 13	uppifr. står:	deras	läs: dess
» » » 14	» »	dem	» den
» 122, » 6	» »	Thure Trolles mördare etc.	läs: ogerningsmän.
» 169, » 6	» »	och	läs: och
» 238, » 13	» »	salual	» falual
» 249, » 15	nedifr. »	Brazius	» Baazius
» 257, » 7	uppifr. »	humblegårdar	» humlegårdar
» 276, » 4	» tillägges:	Förut tryckt af Troil, l. c. 2: 272.	
» 315, » 9	» »	anmärkningen utgår.	
» 336, » 13	nedifr. står:	Stockhom	läs: Stockholm
» 348, » 4	uppifr. tillägges:	Ett mycket ofullständigt aftryck eft. orig. finnes i Norske Saml. 1: 518.	
» 350, » 6	nedifr. tillägges:	Förut, efter afskr., tryckt i Norske Saml. 1: 523.	
» 353, » 4	uppifr. tillägges:	Förut efter orig. tryckt i Norske Saml. 1: 519. En afskr. af samma bref tryckt i samma saml. 1: 526.	

I registret:

Sid. 29 tillägges: **Nelinge** (Närdinghundra) här., Upl., 238.

Af trycket har utkommit och finnes att tillgå i Bokhandeln:

Handlingar rörande Sveriges Historia, Första Serien: Gustaf I:s Registratur. I, II à 3 R:dr 50 öre, III 4 R:dr. Andra dito Lagförslag i Carl IX:s tid I, 5 R:dr.

Skandinavien under Unionstiden. Ett bidrag till den historiska Geografien af CARL GUSTAF STYFFE. 3 R:dr 75 öre.

Historiska Handlingar, till trycket befordrade af Kongl. Samfundet för utgifvande af Händskrifter rörande Skandinaviens Historia. Ny följd I: 4 R:dr Rmt. II: 4 R:dr Rmt. III: 4 R:dr Rmt. IV: 4 R:dr Rmt.

Bidrag till Skandinaviens Historia, ur utländska Arkiver samlade och utgifne af C. G. STYFFE. Första delen 3 R:dr Rmt. Andra delen 3 R:dr 75 öre.

Konung Gustaf II Adolfs Skrifter. Samlade och utgifne af C. G. STYFFE. Pris: 5 R:dr Rmt.

Riksrådet och Fältmarskalken m. m. Grefve FREDRIK AXEL VON FERSENS **Historiska Skrifter**. Utgifna af R. M. KLINCKOWSTBÖM. I. 2 R:dr.

Sveriges Inre Historia under Drottning Christinas förmyndare, af C. TH. ODHNER, 3 R:dr 50 öre.

Om Frihetstiden. Några Anmärkingar af NIKLAS TENGBERG. 1 R:dr 50 öre.

Anders Schönbergs Historiska Bref om det Svenska regeringssättet i äldre och nyare tider. Utgifne af A. I. ARWIDSSON. Tre delar 9 R:dr 50 öre.

Svenska Riks-Archivets Pergamentsbref från och med år 1351, förtecknade med angifvande af innehållet. I. 1351—1382. 4 R:dr 50 öre.

Skandinaviska Nordens Urinvånare, af S. NILSSON. Bronsåldern, 8 R:dr. Stenåldern, 7 R:dr 50 öre.

Wärend och Wirdarne. Ett försök i Svensk Ethnologi af G. O. HYLÉN-CAVALLIUS. Första häftet, 2 R:dr 50 öre, Andra häftet, 2 R:dr 75 öre.

Pris: 4 R:dr R:mt.

6000122405

Göteborgs universitetsbibliotek

